

نور محمد الرحمن لکھنوی

تہ فیسری رھوان

بۆ تیگہ یشتنی قورئان

بہرگی [۵]

نووسینای

مہ لا مہ جموودی گہ لا آله یی

جزمی [۹]

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

تەفسىرى رەۋان

بۇ تېگە يىشتى قورئان

بەرگى يېنجه م

نووسىنى

مەلا مەحمۇدى گەلا ئەلى

جزمى (۹)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

-
- ✽ تەفسیری ڕەوان بۆ تیگەیشتنی قورئان .
 - ✽ نووسینی : مەلا مەحموودی گەڵاڵەیی .
 - ✽ چاپی یەكەم .
 - ✽ چاپخانەی ئۆفستیی تیشك .
 - ✽ تیراژ : (۵۰۰) دانە .
 - ✽ ژمارەی سپاردن : (۱۷۰) ی سالی (۱۹۹۹) .
 - ✽ مافی چاپکردن پارێزراوە و تەنھا هی نووسەرە .
 - ✽ چاپ و بیست چینی : مەڵبەندی کۆمپیوتەری ئاوێزە - سلێمانی .

پیشو یانو، ده فەرموئیت: ئیمه نه گەر پاشگەز ببینەو و بگەریڤنەو به بۆ سەر نایینی ئیوه ﴿قَدْ أَفْرَيْنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنَّ عُدْنَا فِي مِلَّتِكُمْ بَعْدَ إِذْ نَجَّانَا اللَّهُ مِنْهَا﴾ ئەو بێگومان بوختانمان بۆ خودا هەلبەستوو، بە درۆو بۆ بەلگە هاو ئەمان بۆ خودا پرێار داو، ئەگەر ئیمه دوای ئەوێ خودا لە شیرکتو بیروباوەری بە تال رزگاری کردوین بگەریڤنەو به بۆ سەر ئەو بیروباوەرە بە تالو پوچە، ئەو ئیمه به دەستی نه نەقەستو له گەل ئەو دا که دەزانی نایینی خۆمان راستو نایینی ئیوه پوچە نیفتیرا له سەر خودا ده کهینو به ناحەقو بۆ بەلگە عەقڵی ونەقڵی هاو ئەلی بۆ دادەنێین! ئای که بوختانیکی گەورەیه ئیمه له سەر خودا هەلی ده بهستین ئەگەر بگەریڤنەو به بۆ سەر نایینی ئیوه!!؟ ئای که تاوانیکی گەورەیه!! چونکه کوفرو داپۆشینی حەق له گەل زانی ن خراپترن جووری کوفره، نیفتیرا کردن به خودا و هاو ئەدانان بۆی، گەورە ترین بوختانو تاوانیکه که به هیچ جوړیک پاساوی نادریتەو!

که ده فەرموئیت: (إِذْ نَجَّانَا) به شیوهی تهغلیب هەزەرتی شوعەیب خۆی خستۆته ریزی شوێنکه وتو هەمان، نه گینا هەر شوێنکه وتو هەمان مەبه‌سته، چونکه پیغه مەهران له کوفر پارێزاون!

﴿وَمَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيهَا﴾ هەرگیز بۆ ئیمه نابوو له شانی ئیمه ناو شیتەو که له نایینی خۆمان پاشگەز ببینەو و بگەریڤنەو به بۆ سەر نایینی پرۆبووچی ئیوه، هیچ هیژیک نه بتوانی ئیمه له بیروباوەری خۆمان به شیمان بکاتەو، چونکه ئیمه دنیاین که نایینی خۆمان حەقو نایینی ئیوه بە تال ﴿إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ﴾ مەگەر خودا بیهوی ئیمه بێنەو به سەر نایینی ئیوه! چونکه برۆای پتەومان به مەشینەتو ئیرادهی خودا وامان لی ده کات که هەموو شتی که حەوالەیی پەرور دگەر بکهین، خودا هەموو شتی که ده زانی و حیکمەتو دانایی له هەموو شتی که دا ره‌هاو مۆتله‌قه.

نه گەر ویستی شتی که نه نجامدا ئەو عانیید به خۆیه‌تی چونکه هەر زاتی پاکی هەلسۆپنەری کاروباری ئیمه‌یه!

نه مەش جهخت کردنه‌و هەزەرتی شوعەیب له سەر ره‌تکردنه‌و هە داواکاری گەله‌که‌ی هەزەرتی شوعەیب. پێی راگەیاندن که به هیچ جوړیک

داواکارییه که یان جی به جی ناکا، چونکه په‌روەردگار بۆ خۆی واده‌ی داوه (واده‌ی نه‌ویش حقه‌و پاشگه‌زی‌بونه‌وی نیه) واده‌ی داوه که به‌نده موخلیصه‌کانی له‌سەر نیم‌انو باوه‌ر ده‌هیل‌تیه‌وه و ناهیل‌ی بگه‌رینه‌وه بۆ گوم‌پایی. بیگومان خودا زۆر له‌وه دووره که پی‌ی خوشبی موسولمانان بگه‌رینه‌وه بۆ سەر کوفرینه‌وه زۆر له‌هیکمه‌تو دانایی خودا دووره، هه‌رگیز خودا دابو نه‌پیتی خۆی ناگۆڕی، به‌لگه‌ی خۆی پوچ ناکاته‌وه! که‌وابی ده‌ستی خۆتان بن سهری خۆتان بده‌نو به‌ته‌مای نه‌وه مه‌بن!

﴿وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا﴾ په‌روەردگار هه‌موو هیکمه‌تو به‌رژه‌وه‌ندییه‌ک ده‌زانێ، زانیاری ره‌هاو مطلقه، فەضلو به‌خششی زۆرو زه‌به‌نده‌یه، هه‌موو کاروکرده‌وه‌یه‌کی هیکمه‌تو دانایی‌یه، ویستو ئیراده‌ی هه‌موو هیکمه‌تو خێرو بێره بۆ مرۆف! ئیراده‌ی به‌گۆیره‌ی هیکمه‌تی له‌ کاردايه.

به‌ کورتی په‌روەردگار زانییه به‌هه‌موو شتی‌ک: نه‌وه‌ی بووه‌و نه‌وه‌ی ده‌بی، هه‌چی لی هون نابێ، حالو چۆنییه‌تی به‌نده‌کانی ده‌زانێ، ده‌زانێ چۆن گۆرانکاری به‌سەر دلو ده‌روونیان دا دی، چۆن دوا‌ی دل نه‌رمی دل‌په‌قیان به‌سهردا دی، دوا‌ی له‌ش‌ساغی نه‌خۆش ده‌بن، دوا‌ی نیم‌ان هین‌انو باوه‌ر په‌یدا‌کردن کافر ده‌بنه‌وه‌و به‌پێچه‌وانه‌شه‌وه! که‌وابی پێویسته‌ که‌س له‌ مه‌کری خودا نه‌مین نه‌بی، وه‌کوو له‌شوینیکی تردا ده‌فه‌رمو‌یت: ﴿قَلَّا يَأْمَنُ مَكْرُ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ﴾ ئیمه‌ وێرای نه‌وه‌ی که‌ هه‌رچی خودا له‌ سهری پێویست کردو‌بن پابه‌ندی ده‌بینو به‌لێ‌بو‌ردو‌یی‌یه‌وه‌ پارێزگاری شه‌رعو تاینه‌که‌ی ده‌که‌ین ﴿عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا﴾ له‌هه‌موو کارو بارێ‌کماندا پشت‌مان به‌خودا به‌ستوه، پشتی پی ده‌به‌ستین که‌ له‌سەر بیروباوه‌ری راست راگیرمان بکا، توفیق‌مان بدا بۆ زیده‌یه‌قینو پروا دامه‌زران پشتگیری شه‌ومان به‌سه‌ بۆ به‌هه‌نگار بوونه‌وه‌ی هه‌ره‌شه‌ی نیوه. ﴿وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ﴾ الطلاق/۳، مه‌رجی ته‌وه‌ککولی راستو دروستیش ته‌وه‌یه: به‌گۆیره‌ی شه‌رعو به‌ به‌رچاو‌گرتنی سونه‌تی بونه‌وه‌ری، که‌سی‌ک هۆکاره‌ مادیه‌کان به‌ به‌رچاو نه‌گرێو سونه‌ته‌ که‌ونییه‌کان پاشگۆی بخا نه‌وه‌ ته‌فه‌سیری ره‌وان

نه‌زاتیکی له‌خۆبایی بووه، نه‌ک خاوه‌ن ته‌وه‌ککولیکی خاوه‌ن پاداش لای خودا! نه‌ی ته‌وه نه‌بوو کاتیکی کابرا عمره‌به ده‌شته‌کییه‌که عمرزی پیغه‌مبهری کرد ﷺ وتی: قوربان ئه‌ری و شتره‌که‌م بیه‌ستمه‌وه یان ته‌وه‌ککولم له‌سه‌ر خودایی؟ پیغه‌مبهر ﷺ فرمووی: (اعْقَلْهَا وَتَوَكَّلْ) رواه الترمذی.. بیه‌ستمه‌وه، ته‌وه‌ککولیش له‌سه‌ر خوابی.

همه‌وه‌ها په‌روه‌ردگار که خیطاب ئاراسته‌ی پیغه‌مبهر ده‌کاو فرمانی پی ده‌کات، که‌راوی له‌گه‌ل هاوه‌لانی بکا، ده‌فرموی: ﴿فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ﴾ دیاره‌ عزمو جهم کاتیکی ده‌بی، که هۆکاره‌ مادییه‌کان فره‌هم هینراین. که‌ره‌سه‌ی پیویست ده‌سته‌بهر کرابی. نه‌و کاته‌ی ئه‌م نایه‌ته‌ نازل‌بوو، پیغه‌مبهر ﷺ دوو زری پۆشیبوو چه‌ک تفاق پیویستی بۆ جه‌نگان له‌که‌ل دوژمن‌دا ده‌سته‌بهر کردبوو! به‌گویره‌ی ده‌ستووو باوی نه‌و رۆژگاره‌ له‌شکری موسولمانانی سازو ته‌یار کردبوو؛ نه‌مجار له‌گه‌ل هه‌بوونی نه‌و هۆکاره‌ مادییانه‌ فرمانی پی‌کردن که پشت به‌ خودا بیه‌ستن و ته‌وه‌ککولیان له‌سه‌ر نه‌ویی!

به‌کورتی و پوختی حمزه‌ره‌تی شوعه‌یب به‌هه‌موو جوړیک داواکاری‌یه‌کانی گه‌له‌که‌ی ره‌ت کرده‌وه و هه‌موو هه‌ولۆ ته‌قه‌للاو هه‌ره‌شه‌کانی پوچ کردنه‌وه! نه‌مجار حمزه‌ره‌تی شوعه‌یب‌که ئاتومید بوو، له‌ ئیمان‌هینانی گه‌له‌که‌ی ده‌ستی دوعای بۆ قابی کردگار به‌رز کرده‌وه، دوعای لی‌کردنو، وتی: ﴿رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ﴾ په‌روه‌ردگار! نه‌تو به‌حه‌قو راستی حوکم بکه له‌نیوان ئیمه‌و گه‌له‌که‌مان دا، خواجه‌! به‌گویره‌ی سونه‌تی نه‌گزارای خۆت له‌ بونه‌وه‌ردا که دادگایی نیوان پیغه‌مبهرانو کافران ده‌که‌ی، له‌نیوان خاوه‌ن به‌رنامه‌ی حه‌قو خاوه‌ن بروای پوچ‌دا بریار ده‌ده‌ی، خودایه‌! به‌و قانونه‌ دادوه‌رانه‌ی خۆت کیشه‌ی نیوانمان کۆتایی پی‌به‌ینه‌و، له‌ نیوانمان‌دا حوکم بده‌! بیگومان زاتی پاکی تۆ باشترین دادوه‌رو چاکترین حاکمه‌ بۆ یه‌کالا‌کردنه‌وه‌ی کیشه‌ی نیوانمان، چونکه‌ تۆ زانای به‌ هۆکاری کیشه‌و نیزاعی هه‌موو تاقه‌و گرو‌هه‌کان هه‌رگیز حوکمی سته‌مکارانه‌ ناده‌ی،

به‌هه‌واته حوكم ناكه‌ی! نه‌مجار كه كافر ده‌كان نا‌ئومید بوون، له‌ پاشگه‌ز بوونه‌وه‌ی شوینكه‌وتوانی چه‌زره‌تی شوعه‌یب بۆ سهر ئایینی نه‌وان په‌نایان برد بۆ هه‌ره‌شه‌و ته‌ه‌دید ﴿قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَتِئِنْ أَتَيْتُمْ شُعَبًا مِنْكُمْ إِذَا الْخَاسِرُونَ﴾ نه‌شرافو پیاو ما‌قوله‌كانی گه‌له‌كه‌ی شوعه‌یب، نه‌وانه‌ی ئینکاری ئایاتی خودایان ده‌كردو پیغه‌مبه‌ره‌كه‌یان به‌ درۆ ده‌خسته‌وه‌و رۆچوو بوون له‌ گومرایی‌دا، به‌ هه‌ژارو شوینكه‌وتوانی شوعه‌یبیان گوت: نه‌گه‌ر ئیوه شوین شوعه‌یب بكه‌ونو چیتان پی‌ده‌ئیی: به‌قسه‌ی بكه‌نو خودا به‌یه‌ك بناسنو شوعه‌یب به‌ پیغه‌مبه‌ری نه‌و بزائن: نه‌وه بیگومان ئیوه خه‌ساره‌تمه‌ندنو مایه‌ پوچ خۆتان!

خه‌ساره‌تمه‌ندی مه‌عنه‌وی ده‌بن، به‌م جو‌ره شه‌ره‌فو كه‌سایه‌تی خۆتانو باوكتو باپیرانتان له‌ ده‌ست ده‌چی، چونكه‌ ئایینی دیرینی خۆتانو باوكتو باپیرانتان له‌ ده‌ست ده‌ده‌نو بناغه‌ی خۆتان ده‌روخینن، ئیعترا‌ف به‌وه ده‌كه‌ن كه‌ پیشینانی ئیوه گومراو سه‌رلی شی‌واو بوون، به‌مه‌ش را‌بردووی خۆتان ریشه‌كیش ده‌كه‌نو ره‌گه‌ی خۆتان ده‌برنه‌وه!

خه‌ساره‌تمه‌ندی مادیش ده‌بن، چونكه‌ قازانجی ته‌رازو بازیو فرتو قیل کردنی سه‌وداو مامه‌له‌تان نامینن، رگه‌ی چاوه‌سته‌کی له‌ غه‌ریبی و نه‌زانانتان لی‌ده‌گیرۆ نا‌هیلن ماله‌و کالای خه‌لك كه‌م نرخ بكه‌نو به‌هه‌رزان بیکرنو به‌گران بی‌فرۆشنه‌وه!

به‌گورتی: په‌روه‌ردگار یه‌كه‌مجار وه‌صفی قه‌ومی شوعه‌یبی به‌گومرا‌بوو کرد، پاشان وه‌صفی به‌گومرا‌كه‌رو ری‌لی‌تیک‌ده‌ر کردن، نه‌مجار وه‌صفی کردن به‌وه كه‌ تیرۆرستو را‌وه‌دونه‌ری موسو‌لمان ده‌كان بوون، نه‌مجار به‌شوین نمایش کردنی نه‌م هه‌لو‌یستو ره‌وشتانه‌یاندا کوتایی ژبانو چۆنیه‌تی سزادانیان و له‌ناو‌بردنیان دیاری ده‌كاو ده‌فه‌رمو‌یت: ﴿فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِمِينَ﴾ بوومه‌له‌رزه لی‌دانو هه‌ریه‌كه‌یان له‌ ماله‌ی خۆیدا سه‌ره‌نگریۆ قونگه‌و تلو‌ور كه‌وتنو له‌ناو‌چو‌نو مردن..

تیبینی نه‌وه ده‌كری‌په‌روه‌ردگار له‌م سو‌ره‌ته‌دا جو‌ری عه‌زابه‌كه‌یانی به‌

[رجفت بومه‌لهرزه] دیاری کرد له‌سوره‌تی هوددا به [صیحت نه‌رهو ناله‌وگرمه] ده‌ست نیشان کرد، چونکه بومه‌لهرزه بی‌گرمه و ناله نایی له سوره‌تی (شعراء) دا قورئان نه‌وه ده‌گه‌یه‌نی که په‌روه‌ردگار هه‌زه‌تی شوعه‌یبی بۆ سمر ((أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ)) ناردوو، که له ره‌چه‌له‌کو نه‌ژاددا برای (أَصْحَابُ مَدْيَن) بیون سزادانی دانیشتوانی مه‌دیه‌ن به (صیحة) و (رُجْفَة) بووه. سزادانی (أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ) به‌ره‌ش‌های نا‌گراوی و گرو‌گرمای به‌هیز بووه.

نه‌وه بوو: هه‌ورئکی بۆ ناردن، هه‌موویان له‌خۆشیان چوونه ژێر سیبهره‌که‌یه‌وه وایانزانی گهرمای به‌تینی خۆریان لی‌کم ده‌کاته‌وه، ئیتر هه‌وره‌که هه‌ورئکی نا‌گراوی و پر له بریسوو چه‌خماخه‌بوو نا‌گری غه‌زه‌بی خودای به سهردا باراندن.

که‌وابی قه‌ومی شوعه‌یب هه‌موو ئهم جۆره عه‌زابو سزایانه‌یان به‌سه‌ردا هینراوه، عه‌زایی هه‌وری نا‌گراوی و نا‌گربارانو شریخو هورپو گرمه و ناله له‌ناسمانه‌وه بومه‌لهرزه و رات‌له‌قاندن له‌زه‌ویه‌وه، هه‌موو ئهمانه له‌قه‌ومی شوعه‌یب کۆبوونه‌وه و زنده‌قیان چوو لاشه‌کانیان سلار بوونه‌وه چوونه زبڵدانی میژوووه، سزای دوا مردنیشیان بۆ هه‌تاهه‌تایی ههر خودا ده‌زانئ چۆنه‌!

ده‌ی بایزانین کئ خه‌ساره‌تمه‌ند بوو؟ شوینکه‌وتوانی شوعه‌یب، یان نه‌وانی بروایان پئ نه‌کرد؟

له راستیدا ﴿الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعْبًا كَأَن لَّمْ يَغْنَوْا فِيهَا﴾ نه‌وانه‌ی هه‌زه‌تی شوعه‌یبیان به‌ درۆ خسته‌وه، ههر نه‌وان خه‌ساره‌تمه‌ندو چاره ره‌ش بیون! نه‌وانه ریشه‌کیش کرانو له‌ناویران ههر ده‌تگوت: قه‌تقه‌ت نه‌وانه له‌و شارو ههر‌یمه‌دا هاتوچۆیان نه‌بوه له‌و خانو به‌ره‌ی خۆیاندا نیشته‌جئ نه‌بوونو پشویان نه‌داوه!!

ئهم به‌ش‌ه‌ی نایه‌ته‌که وه‌لامدانه‌وه‌ی کافره‌کان بوو که‌به شوعه‌یبی شوینکه‌وتوانی نه‌وان گوت: ﴿لَنُخْرِجَنَّكَ يَا شُعْبُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَا﴾ نه‌وه‌تا نه‌مانه به‌هیلاک چوونو گونده‌که‌شیان ویران بوو، هیچ

سوودیان لی نه‌بینی وه لأمی نهو همره شه‌یه‌شیان کهوتیان: ﴿لَنْ اَتَّبِعْتُمْ شُعْبًا اَنْتُمْ اِذَا الْخَاسِرُونَ﴾ به‌شه‌که‌ی تری نایه‌ته‌که‌یه: که ده‌فرموی: ﴿الَّذِينَ كَذَبُوا شُعْبًا كَانُوا هُمُ الْخَاسِرُونَ﴾ واته: نه‌وانه‌ی شوعه‌یبیان به‌درؤ خسته‌وه و پییان وابو همرکه‌سانیک شوین شوعه‌یب بکه‌وی خه‌ساره‌تمه‌ندو چاره‌ه‌شو به‌دیه‌ختن! دونیاو قیامه‌تیان له کیس چوو، شوین که‌وتوانی هه‌زه‌تی (شوعه‌یب) یش سهر‌فرازو سهر‌که‌وتوو به‌مراز گه‌یشتون! وه‌کوو له شوینیکی تردا ده‌فرموی: ﴿وَلَمَّا جَاءَ اَمْرُنَا نَحْنُ شُعْبًا وَالَّذِينَ اٰمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَاَخَذَتِ الَّذِیْنَ ظَلَمُوا الصَّیْحَةَ، فَاصْبَحُوا فِي دِیَارِهِمْ جَاثِمِیْنَ﴾ هود/۹۴ نایه‌ته‌که ناما‌ژی نه‌وه‌شی تیدا‌یه که‌همرکه‌سیک زنده‌په‌وی بکا له‌نیشتمان خوشه‌ویستی داو بیه‌وی جگه له‌خوی که‌سی تر تیدا هه‌وا هه‌لنه‌مژی تیدا دانه‌نیسی، زرو ستم له‌حق‌خوازان بکا تیدا، نه‌وه سهره‌نجام بو خوی له‌نیشتمانه بی‌یه‌ش ده‌بی، همر وه‌کوو چون همرکه‌سیک هه‌لپه‌ی خواردنی مالی خه‌لکی هه‌بی به‌شیوه‌ی نارپه‌واو نه‌گونجاو، نه‌وه بو خوی له‌مالو سامانی جیهان بی‌یه‌ش ده‌بی.

نه‌وه‌ش ده‌گه‌یه‌نی که هه‌موو کاتی سهره‌نجام بو ته‌قواکارانه، هه‌لال بخواو خو‌دوره‌په‌ریز بگری له‌مالی حرام، هه‌روه‌ها فه‌وتازو له‌ناو‌چوونو نیفلاس بوون بو نه‌و کافرو خوا نه‌ناسانه‌یه که روده‌چن له‌حرام خواردنو، مالی خه‌لک به‌نارپه‌واو ناحق ده‌خون!

جا که نه‌و عه‌زابو سزایانه‌تووشی گه‌له کافره‌که‌ی شوعه‌یب بوو ﴿فَتَوَلَّى عَنْهُمْ﴾ پیش هاتنی عه‌زابه‌که، هه‌زه‌تی شوعه‌یبو شوینکه‌وتوانی له‌وا‌چدیه‌چونه‌ده‌ری عه‌زابه‌که نه‌یگرته‌وه، نه‌مجار به‌دلیکی ناخوشه‌وه ﴿قَالَ يٰۤاَقَوْمُ لَقَدْ اَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّی وَنَصَحْتُ لَكُمْ﴾ نه‌ی گه‌لو هه‌زه‌که‌م! نه‌من به‌دلسوزی‌یه‌وه په‌یامی خودای خوم پی راگه‌یاندن نه‌و نه‌رکه‌ی پی‌م سپرا بوو پیتان بگه‌یه‌نم نه‌نجامم دا، زورم ناموژگاری کردنو هه‌ولم له‌گه‌ل دان، به‌لام به‌داخه‌وه گویتان لی نه‌گرتمو به‌قسه‌تان نه‌کردم، تا به‌و درده‌چوون که پی‌ی چوون!! ﴿فَكَيْفَ اَسٰی عَلٰی قَوْمٍ کٰفِرِیْنَ﴾ چون

من غم بۆ قهومی کافرو خوانه ناس ده خۆم؟ واته: من خهفته بۆ له ناوچوونی گهلو هۆزیک ناخۆم که ینکاری تاکو ته نهایی خودایان ده کردو پیغه مبه ره که یان به درۆ خسته وه و پروایان پی نه کرد!!

ته مهی به سمرتات هاتوه ناکامی کرده و هی ناپه سه ندی خۆتانو، پاداشی پراویری سه ریچی و لوتبه رزی له خۆبایی بوونی خۆتانه، ده بخۆزو بیچیژن عه زابی سه ختی نه پراوه هه تاهه تایی! نه فره تی خودا له سه مکاران!

پهروه ردگار پیس نه وهی نه ته وهیه ک له ناو به ری به خۆشی و

ناخۆشی به تاقییان ده کاته وه

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّن نَّبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا أَهْلَهَا بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ

يَضُرَّعُونَ ﴿٩٤﴾ ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّىٰ عَفَوا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ

عِبَادَنَا الضَّرَّاءُ وَالسَّرَّاءُ فَأَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩٥﴾

پاش نه وهی پهروه ردگار حاله تی پیغه مبه رانی له گه ل گه له کانیان باس کرد، شیوهی عه زابو چۆنه تی له ناو بردنی گه له سه مکاره کانی رون کرده وه، ته مجار دی له م نایه تانه دا نه وه راده گه یه نی که به هیلا کدانو ریشه کیش کردن ته نیا هه ر بۆ ته و چه ند گه لو نه ته وانه نه بو وه و تاییه ت نه بو وه به و روژگارانه وه به لکو له گه ل هه موو سه مکارو سه ریچی کار نکدا پهروه ردگار دابو نه ری تو سو نه تی خۆی نه گۆریوه..

ته وه ش روون ده کاته وه که سو نه تی یه زدانی ده رحه ق به و که سانهی پیغه مبه ریان به درۆ خسته نه وه و هاتوه: له سه ره تادا تووشی نه خۆشی و بی بارانی و جوژه ها نا په حه تی ترمان کردوون بۆ ته وهی به خۆیاندا بچه وه، پابه ندی فرمانو جله و گیری یه کانه مان ببن، ته مجار خسته تومانه حاله تی خۆشی و هه رزانی یه وه، بۆ ته وهی بی ریک له خۆیان بکه نه وه له نازو نیعه ته تی تیمه ورد بیه وه ده ست بکه ن به خودا په رستی، ته مجار ته گه ر هه ر له سه ر کوفرو سپله یی خۆیان به رده وام بن، ته وه عه زابی بنه پکه رو ریشه کیش و دوا

بروامان به‌ناگه‌هان بۆ ناردوون، تاسزای بی ره‌زاو کوشنده‌مان یه‌خه‌ی بی‌نه‌گرتوون به‌خویان نه‌زانیوه.

ته‌مه‌ش هه‌ره‌شه‌یه له‌قوره‌یشی به‌کانو هی تریش، هه‌لنایانه بۆ ئیمان هینان به‌به‌یامی پیغه‌مبه‌ری ئیسلام ده‌فه‌رمویت: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا أَهْلَهَا بِالْأَسَاءِ وَالضَّرَاءِ لَعَلَّهُمْ يَضُرَّعُونَ﴾ واته: سوننه‌تی ئیمه له‌بونه‌وه‌ردا ناگۆریۆ نه‌گۆراوه، ئیمه هه‌رکاتی پیغه‌مبه‌ری‌کمان بۆ سه‌ر گه‌لو نه‌ته‌وه‌یه‌ک نارد بیۆ به‌درویان خستبیتته‌وه ئیمه یه‌کسه‌ر عه‌زابمان بۆ نه‌ناردوون له‌ناومان نه‌بردون، به‌لکو بۆ ماوه‌یه‌ک مۆله‌تمان داوون به‌لاو موصبیه‌تو گیروگرفتمان توش کردون، توشی گرانی و هه‌ژاری و نه‌خۆشی جوړاو جوړ بوون، بۆ ته‌وه‌ی به‌خویاندا بچنه‌وه و دلیان نه‌رم بیۆ به‌ندایه‌تی و ملکه‌چی و زه‌لیلی خویان رابگه‌یه‌نن. هاوارمان لی بکه‌ن ته‌و ناخۆشیانه‌یان له‌سه‌ر لابه‌رین!

چونکه به‌ته‌زموونو تاقیکردنه‌وه لای زانایان چه‌سه‌پاوه که ته‌نگو چه‌له‌مه‌و گیروگرفت خه‌لک باش په‌روه‌رده ده‌کا، نه‌خلاق و ره‌وشتیان مشتومال ده‌کا!!

﴿ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّى عَفَوْا﴾ پاشان له‌شوین ته‌و حاله ناخۆشه‌ی تی کهو تبوون، له‌جیاتی ته‌و ته‌نگو چه‌له‌مه‌ی تووشیان بویوو، خیر و خۆشیمان پێداون، له‌باتی هه‌ژاری و نه‌خۆشی و قاتو قه‌ری و کیشه‌و شه‌رو هه‌رای ناویان هه‌رزانی و ته‌ندروستی و مال و سامانی زۆرو برابه‌تی و ناشتی و ته‌باییمان خسته ناویان ﴿حَتَّى عَفَوْا﴾ هه‌تا ژماره‌یان زۆر بوو، له‌شساغ و ته‌رده‌ماغ بوون، مال و مندالیان په‌ری ساندو و چه‌و ته‌وه‌ی زۆریان لی کهو ته‌وه، زه‌ویان ناوه‌دان کرده‌وه، خان و باله‌خانه‌یان هه‌لچینیین.

ته‌ی ته‌وه نیه هه‌ر که‌می‌ک پێش ئیستا له‌م سوره‌ته‌دا له‌چه‌یرۆکی هه‌زه‌تی هودا باسی نازو نیعمه‌تی خودا ده‌کات به‌سه‌ر ته‌و گه‌له‌سته‌مکاره داو له‌سه‌ر زویانی هه‌زه‌تی هود ده‌فه‌رمویت: ﴿وَاذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ قَوْمِ نُوحٍ وَزَادَكُمْ فِي الْخَلْقِ بَسْطَةً فَاذْكُرُوا آلَاءَ اللَّهِ

لَعَلَّكُمْ تَفْلَحُونَ ﴿۱﴾ الاعراف/۶۹ ههروه ها ههزره تی (صالح) یش بهقه ومه که ی گرت: ﴿وَاذْكُرُوا اِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ عَادٍ وَبَوَّأَكُمْ فِي الْاَرْضِ، تَتَّخِذُونَ مِنْ سَهُولِهَا قُصُورًا وَتَنْحِتُونَ الْجِبَالَ بُيُوتًا فَاذْكُرُوا آلاءَ اللَّهِ وَلَا تَغْتَوُوا فِي الْاَرْضِ مُفْسِدِينَ﴾ الاعراف/۷۴.

تیته نهو گهلو نهتهوانه مان بهخوشی و ناخوشی بهتاقی کردنهوه بونهوه ی بهخویان دا بچندهور بگمپنهوه بو لای خودا بهلام پهندیان وهرنهگرتو ته مبی خواردو نه بیون ﴿وَقَالُوا﴾ بهبی نهوه ی نهو روداوانه کاریان تی بکن، وتیان: ﴿قَدْ مَسَّ آبَاءَنَا الضَّرَاءُ وَالسَّرَاءُ﴾ بیگومان باوک باپیرانشمان ناوا توشی ناخوشی و خوشی هاتون، ده میک ههژارو لهش بهبارو دهر بهدرو بی لانهو خانه بیون، کاتیکیش له نازو نیعمه تدا گوزه راندویانه، خاوهن مالو ساماندارو له شساعو تهرده ماخ له ژیر بالی ناشتی و ته بایی دا ژیاون، نهوه ههلو یستی رۆژگاره، له گهل ناده میزاد دا، کهوابی نه تهنگو چهله مهو ناخوشی سزاو توله ی تاوانه، نه ههرزانی و ناشتی و له شساعی پاداشی کردهوه ی چاکیه!!

به کورتی نهوانه ی له سوننه تو دابو نه پیتی پهروه ردگار له بونهوه ردا حالی نه بیون، هۆکاری خوشبهختی و کامرانی، یان هۆکاری بهدبهختی و چاره پرسی ناده میزاد تی نه گه یشتون، ناگیان له یاسای خودا نیه که ده فرموی: ﴿اِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتّٰى يُغَيِّرُوْا مَا بِاَنْفُسِهِمْ﴾ الرعد/۱۱ جاکه نهو گهلو نهتهوانه، بهو گۆرپانکاریانه پهندیان وهرنهگرتو ته قهلوباتی رۆژگار کاری تی نه کردنو بهخویان دا نه چونهوه، گویان نه دایه نه صیحه ت و نامۆژگارییه کانی پیغه مبهره که یان، سهره نجام ﴿فَاَخَذْنَاهُمْ بِغَتَّةٍ وَهُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ﴾ له نکاو یکنو به ناگه هان عهز اتمان به سهردا دانوتیکمانهوه پیچان بهبی نهوه ی ههست بهتهوه بکن که سزایان بو نازل ده بی، وه کوو له نایه تیکی تر دا ده فرموی: ﴿فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ، فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ ابْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ، حَتّٰى اِذَا فَرِحُوا بِمَا اَوْتُوا اَخَذْنَاهُمْ بِغَتَّةٍ فَاِذَا هُمْ مُبْلِسُوْنَ﴾ الانعام/۴۴

خوینهری هیژا! مامۆستا سه‌یید ده‌فه‌رمۆت: سییاقی قورئان لی‌رده‌دا
 روداو ناگیرتیه‌وه، به‌لکوو سوننه‌تی په‌روه‌ردگار روون ده‌کاته‌وه، میژوو
 ژیاننامه نمایش ناکا به‌لکوو هه‌نگاوه‌کانی قه‌زاو قه‌ده‌ری خودا راده‌گه‌یه‌نی..
 ته‌وه‌مان بۆ ناشکرا ده‌کا: که‌قانونو یاسایه‌ک هه‌یه بونه‌وه‌ر به‌گویره‌ی ته‌و
 یاسایه له‌کاردایه‌و هه‌لده‌سوپی، له‌سه‌ر ته‌و رتووشۆینه کاره‌کان نه‌نجام
 ده‌درین، میژووی ئاده‌میزادیش له‌سه‌ر زه‌وی به‌و قانونه‌ گۆرانکاری تیدا رو
 ده‌دات، نه‌رکی پیغه‌مبه‌رایه‌تی (به‌و هه‌موو گه‌وره‌یه‌ی) هۆکاریکه
 له‌هۆکاره‌کانی نه‌نجامدانی ته‌و یاسا گشتی‌یه یه‌زدانییه.

ته‌وه‌مان پێ راده‌گه‌یه‌نی: که کاروباری بونه‌وه‌ر به‌هه‌واته نه‌نجام
 نادرین، ئاده‌میزاد به‌ته‌نیا لهم زه‌ویه‌دا به‌ره‌لا نه‌کراوه‌و بۆ خۆی به‌ته‌نیا
 (وه‌کوو مولحیده‌کانی ته‌م رۆژگاره‌ بۆی چوون) به‌لکوو هه‌رچی لهم بونه‌وه‌ره‌دا
 رو ده‌دا به‌ته‌گبیره‌و ته‌قدیری خودایه، له‌حیکمه‌تو دانایی خوداوه
 سه‌ره‌لده‌داو به‌ره‌و ئامانجیک ده‌روا.....

پێویسته ته‌وه‌ش بزانی که په‌روه‌ردگار زۆر له‌وه‌ دوره‌ که به‌هه‌واته‌و
 بێ هۆ به‌نده‌کانی تووشی گیروگرفتو ناخۆشی بکا و رقو قینی خۆی
 به‌به‌نده‌کانی پرژێو ته‌نها مه‌به‌ستی تۆله‌و دامرکانه‌وه‌ی رقو کینه‌ بێ، به‌لکو
 په‌روه‌ردگار که سه‌رپێچیکارانو به‌درۆخه‌ره‌وه‌ی پیغه‌مبه‌ره‌کانی به‌ته‌نگو
 چه‌له‌مه‌و قاتو قریو نه‌خۆشی به‌تاقی ده‌کاته‌وه بۆ مه‌شت و مال‌کردنی دلو
 ده‌رونیانه، بۆ ته‌وه‌ی وێژدانیان به‌ناگا بێته‌وه، ته‌گه‌ر خێر له‌دلو ده‌رونیان‌دا
 مابێ، بۆ ته‌وه‌یه دلیان نه‌رم بێ، بۆ ته‌وه‌یه به‌نده‌ بێ هێزه‌کان روو بکه‌نه
 باره‌گای خودای به‌تواناو ده‌سه‌لات، لی‌ی بپارێنه‌وه، داوای ره‌حمه‌تو
 لی‌خۆشبوونی لی‌بکه‌ن، ئیعلانی زه‌لیلی و ملکه‌چی و به‌ندایه‌تی خزیان بۆ خودا
 رابگه‌یه‌نن. شاکراشه‌ خودا په‌رستی و به‌ندایه‌تی کردن بۆ زاتی کردگار
 مه‌به‌ستیکی سه‌ره‌کییه له‌دروست کردنی ئاده‌میزادو جندۆکه‌دا وه‌کوو
 ده‌فه‌رمۆت: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُون﴾ خۆ ته‌گه‌ر
 ئاده‌می و جندۆکه هه‌موویان به‌یه‌کدلو یه‌ک زویان طاعه‌تی خودا بکه‌ن چ
 له‌گه‌وره‌یه‌ی و ده‌سه‌لاتی خودا زیاد ناکه‌ن، ته‌گه‌ر هه‌مووشیان تیکرا له‌خودا

یاخی بنو سهریچی فرمانه کانی پهره ردگار بکهن توزقالتیک له خودایه تی و
 گهره یی کم نایته وه .. که وایی گهردنکه چی بو خوداو پارانه وهی بهنده کانی
 له قایی ره حمه تی و نیعلانکردنی بهندایه تی خویان بو خودا سوودی بو خویانی
 ههیه، زیانو بژیوی خویان پی زیاد ده بی، به خسته وهری قیامه تیان دهستگیر
 ده بی، همرکاتی به ته وای لیبران بو خودا پهرستی و نیعلانی بهندایه تی خویان
 بو پهره ردگار کرد، نه وه له بهندایه تی کردن بو شهیتانو قوتاییه کانی رزگاریان
 بووه، وازیان له بهندایه تی کردن بو هه وای ناره زوی سهرکه شی خویان هیناوه،
 ریگای سروشتی و خوداپه سندیان ره چاو کرده. بویه مه شینه تو ویستو
 سوننه تی خودا واهاتوه که نه هلو دانیشتووی همرشارو کومه لگایه کن
 پیغه مبریان بو نیردرا بی و به درویان خستبیته وه که خودا بیانگری و تووشی
 تهنگو چه له مهیان بکا، به لاو موصیبه ت له گیانو جهسته و زهره رو زیان
 له مالو سامانیان بدا، بو نه وهی به تازاری نه و به لاو موصیبه تانه دلیان زیندو
 بیته وه، چونکه نازارو ناخوشی به هیزو کاریگرن بو پالفته کردن، زور به باشی
 ههستو شعور مشتو مال ده کن، کانیاوی خیریان تیدا ده ته قینیته وه نه گمر
 خیریان تیدا بی!

هه لانی ناده میزادان بو نیمان و ترساندنیان له کوفر!

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ
 وَالْأَرْضِ وَلَٰكِن كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٩٦﴾ أَفَأَمِنَ أَهْلُ
 الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُم بَأْسُنَا بَيِّنًا وَهُمْ يَقِيمُونَ ﴿٩٧﴾ أَوَآمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن
 يَأْتِيَهُم بَأْسُنَا ضُحًى وَهُمْ يُلْعَبُونَ ﴿٩٨﴾ أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ
 اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٩٩﴾ أَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ يَرِثُونَ الْأَرْضَ مِنَّا بَعْدَ
 أَهْلِهَا أَن لَّوْ شَاءَ أَصْبَنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ

وَنَطْبَعُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿۱۰۰﴾

له نایه ته کانی پیشوودا په روه ردگار شه وهی روون کرده وه: که شه
گروهانه ی له خوا عاصی بوونو به لاو موصیبه ت نه رمی نه کردنو نازو نیعمه ت
نه یکردن به سوسپاسگوزاری خودا؛ په روه ردگار به ناگه هان غافل گیری
کردنوله ناوی بردن، له م نایه تانه ی تیرش دا شه روون ده کاته وه که شه گروهو
دانیشتوانه ی شارو کومه لگاگان نه گمر بؤ خمدای لی بپرانایه وه به ندایه تی
په روه ردگاریان بگردایه، خودا ده رگای خیری لی ده کردنه وه وه له هه موو
لایه که وه خپرو خوشیان به سمددا ده پرژا!

نه مجار بؤ دووباره کردنه وه جهخت له سمر کردنه وهی مانای نایه ته کانی
پیشو ناده میزادان ده ترسینن له هاتنی سزای زوو ده سته جی نه گمر په دایمی
پیغه مبران به درو بخه نه وه، فرموی: ﴿وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَاتَّقَوْا
لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ﴾ نه گمر دانیشتوانی مه که وه
ده ورو به ری، هه روه ها دانیشتووی هه موو شارو شارو چکه یه ک نیمانیان به خودا
به یینایه و پروایان به فریسته کانی، به کتیبه کانی، به پیغه مبرانی خودا به یینایه و
روژی قیامه تیان به راست بزانیایه، خویان بپاراستایه له و شتانه ی خودا نه ی
لی کردو وه: وه ک ها وه لدانان بؤ خوداو به ری کردنی فیتنه و ناشووب له سمر
زه وی، شه په روه ردگار خپرو بیړی زوری له ناسمانه وه به سمددا ده باراندن،
بارانی پرپیستو به ره که تی له کاتی پیویست دا بؤ ده پرژاندن، له زه وی خپرو
خپراتی بؤ ده ده هینان، کانو گه نه چو خه زینه ی نیشان ده دان، زانستو زانیاری
فیره کردن، بؤ شه وی له سوننه تی بونه وره حالی ببین!

به کورتنی نه گمر شه خه لکه پروایان بگردایه و موسولمان بوونایه
په روه ردگار هه موو خپرو بیړیکی بؤ ده سته به ر ده کردن، رزقو روژی بؤ زور
ده کردنو بیړی تیژو فکری رونی ده دانی و، له ژبانی دونی او قیامه تدا به خته وه ورو
کامهران ده بوون، نه مه ناماژهی شه وی تیدایه: که نیمانو باوه ری راستو
دروست هوکاری هه رزانی و له شساعی و کامهرانییه!!

﴿وَلَكِنْ كَذَّبُوا﴾ به‌لام دانیشتوی نهو شارانه له‌جیاتی نه‌وه‌ی تیمان بهیننو بپروا به‌پیغه‌مبیره‌کانیان بکمن به‌درۆیان خستنه‌وه‌و تیمانیان پی نه‌هینان، خۆیان له‌نه‌هی‌یه‌کانی خودا نه‌پاراستو ته‌قوای په‌روه‌ردگاریان نه‌کرد، ﴿فَأَخَذْنَاهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾ تۆله‌مان لی ستاندن به‌له‌ناویردن، به‌هۆی نه‌وه‌لو‌یستو بی‌گۆتی‌یه‌ی که به‌رامبهر په‌یامی پیغه‌مبیره‌که‌یان نواندیان، له‌سهر شهریک دانان بۆ خوداو نه‌نجامدانی تاوانی وا که یاسای کۆمه‌لی ئاده‌میزاد تیک ده‌دا، ژیا‌نی دانیش‌توان تال ده‌کا!

نایه‌ته‌که ئاماره‌ی نه‌وه‌ی تیدا‌یه: که سزاو تۆله‌ ئاکام‌یکی سه‌د ده‌سه‌دی تاوانو سه‌ری‌پچی کردنی فهرمانی خودایه!

نه‌مجار په‌روه‌ردگار جاری‌کی تر هه‌ره‌شه‌و ترساندنی ئاده‌میزادانی دووباره کرده‌وه؛ جاری‌کی تر هه‌ره‌شه‌ی له‌ناویردنو ریشه‌کیش کردنی لی‌کردنو له‌ئاکامو سه‌ره‌نجامی گۆی نه‌دان به‌فهرمانی خودا ترساندنی و سه‌یری به‌بی ناگایی و نه‌فامی نه‌وه‌خه‌لکه‌هاتو فهرموی: ﴿أَفَأَمِنْ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيَاتًا وَهُمْ نَائِمُونَ﴾ نایا دانیش‌توانی مه‌که‌وه دانیش‌توانی شارو کۆمه‌لگای تریش، نه‌وانه‌ی بانگ‌ه‌وازی ئیسه‌لامیان پی‌گه‌یش‌تووه؟! که‌مه‌ترخه‌می ده‌که‌نو ناترسی‌ن له‌وه‌ی عه‌زابی کوشنده‌وه ریشه‌کیش‌که‌ری ئیمه‌یان بۆبی له‌کاتی بی‌ناگایی و پال‌دانه‌وه‌یاندا؛ له‌کاتی‌که‌دا که نه‌وان له‌شیرین خه‌ودابن! نایا دانیش‌توانی شارو گونده‌کان نه‌مینو دل‌نیان له‌وه‌ی که عه‌زابی خودایان بۆ نایه؟ (نه‌وه‌ دابونه‌رتی خودایه له‌بونه‌وه‌ردا؛ ئاده‌میزاد تاقی ده‌کاته‌وه به‌خۆشی و ناخۆشی نه‌وه‌ پاشماوه‌و شوینی سه‌ری‌پچی کارانو به‌درۆخه‌ره‌وه‌کانه نه‌وانه‌ی که له‌پیش ئی‌وه‌دا له‌و شارو گونده‌نه‌دا نیشته‌جی بوونو تی‌یدا هاتو‌چۆیان ده‌کردو کاروباری رۆژانه‌ی خۆیان نه‌نجام ده‌دان، دوا‌یی به‌جییان هیش‌توو چوونه‌ زب‌لدانی می‌ژووه‌وه) نایه‌ نه‌وه‌خه‌لکه‌ دل‌نیانو ناترسن له‌وه‌ی که خودا له‌نکاوت‌ک غافل‌گیریان بکاو، عه‌زابی له‌ناویردنیان بۆ بنی‌ری؟! عه‌زابی کوشنده‌ی زهنده‌ق به‌ر، خۆیان له‌ناو‌یچنو شارو گوندیان ژێرو زه‌به‌ر بکری له‌کاتی‌که‌دا نه‌وان له‌شیرین خه‌ودابن، چونکه ئاده‌میزاد له‌خه‌ودا

ناگای لہ ہیچ نییہ، ہیچ شتیکی پی لہ خو دوور ناخریتہوہ، تہ نانت ناتوانی
میٹشولہو میرو لہ خو دوور بختہوہ تہی دہبی چی بکا لہ بہرامبہر
عہ زابی سامناکی پھروہردگار کہ تادہ میزاد لہ کاتی بہ ناگایی و
خونامہدہ کردنیش دا کہ مترین بہرہ نگاری لی پی ناکری!

پیگومان عہ زابی خودا زور لہوہ بہ ہیترہ کہ تادہ میزادان خوئی بو
رابگرنو بہرہ نگاری بکن: نوستین یان بہ ناگابن، خویان بو بہرہ نگاری کردن
نامادہ کردبی یان بی ناگابن، ولہی قورٹان لیرہدا تہو کاتانہ دیار دہ کات کہ
مروٹ لہ تہو پیری بی دہ سہ لاتی دایہ، بو تہوہی ویزدانی تادہ میزاد بہ ہیتر
راتلہ قینی! ترسو بہ ناگایی بختہ دلہ دہرونیانہوہ! ﴿وَأَمِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ أَنْ
يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضُحًى وَهُمْ يُلْعَبُونَ﴾ یان تہوہ دانیشتوی تہو شارو گوندانہ
ناترسن لہوہی عہ زابی تیمہ یان بوی لہ چیشتہ نگاودا؛ لہ کاتی کدا تہوان
خمریکی گالتہو گہ پن، سہر قالی تہ ناجامدانی کاروباری خویانن کہ وہ کوو
گالتہی مندالان وایہ کہ چ سودیکی لی پیدایابی

﴿فَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ﴾ نایا ہوئی تہوہی کہ تہمین لہ عہ زاب، تہوہیہ کہ
تہمین عہ زابی تیمہ یان بہ شو یان چیشتہ نگاو لہ کاتی غفلت دا بوی، یان
ہو کہی تہوہیہ لہ مہ کری خودا تہمینو لہ گرتنو تولہ ستاندنہوہی ناترسن؟
بی ناگان لہوہی کہ خودا دہ توانی سزایان بو بنیری بہ جوڑیک کہ بہ خویان
نہ زانن؟! تہ گہر ہویہ کہ تہوہی تہوہ بایزانن کہ خویان خہ سارہ تمہندی دونیاو
قیامت کردوہ، چونکہ ﴿فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ﴾ کہ س
لہ مہ کری خودا تہمین نابی مہ گہر قہومی خہ سارہ تمہندو بہ دبہ ختہ
چارہ پرہش؛

ٹاکامی تہمین بوون لہ مہ کری خودا و غافل بوون لہ تولہی خودا
خہ سارہ تمہندیہ، کہ سیٹک لہ مہ کری خودا تہمین دہبی کہ شیایوی تہو
خہ سارو تمہندیہ بی!!

نایا وندہ نہ فامن لہ مہ کری خودا تہمین بوون؟ لہ کاتی کدا تہوان
میراتگرو جی نشینی گہلو نہ تہوہیہ کن کہ لہ پیش تہوانہوہ بوونو بہ ہوئی

تاوانو بی‌تاگی‌یان له‌مه‌کری خودا له‌ناوچون، نایا پاشماوه و ناساری نه‌و گه‌له له‌ناوچوانه نایه‌ته بیرخه‌روه بۆیانو رایان ناچله‌کینه‌و، به‌هۆش خۆیان ناهینه‌ته‌وه؟!

نایا له‌ناویردنی نه‌و گه‌لو نه‌ته‌وه سه‌ریچیکاران‌ه نه‌بۆته په‌ندو عیبره‌ت بۆ نه‌مان.؟!

نه‌مجار پاش رونکردنه‌وه‌ی حالی نه‌و کافران‌ه‌ی خودا له‌بیخ ریشه‌کیشه‌ی کردنو له‌ناوی بردن په‌روه‌ردگار نه‌وه روون ده‌کاته‌وه: که مه‌به‌ست له‌گیرانه‌وه‌ی نه‌م چیرۆک‌و به‌سه‌ره‌اتانه په‌ند لی‌وه‌رگرتنو ته‌می‌خواردو بوونه بۆ هه‌موو که‌سیک که موکه‌له‌فو به‌پر‌سیار بی، بۆ نه‌وه‌ی به‌رژه‌وه‌ندی خۆیان ده‌ریاره‌ی نایینو خودا په‌رستی لی‌وه‌چاو بکه‌نو فەر‌مووی: ﴿أَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ يَرِثُونَ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ أَهْلِهَا؟﴾ نایا ئاشکرا نه‌بوه بۆ ته‌وان‌ه‌ی جی‌گیریو میراتگراتنی زه‌وییان پی‌پراوه‌و دوا‌ی له‌ناوچوونی دانیشه‌ته‌وه سه‌مه‌کاره‌کانی پیش ته‌مان، ئاوه‌دانکردنه‌وه‌ی زه‌وییان پی‌سپیراوه به‌تایبه‌تی نه‌و قوره‌یشه‌یانه‌ی که زیدو نیشه‌تمانی گه‌لو نه‌ته‌وه له‌ناوچوه‌کانیان پی‌پراوه‌و له‌شوینی ته‌وان نیشه‌ته‌جی بوون؟! نایا بۆیان مه‌علوم نه‌بووه ﴿أَنْ لَّوْ نَشَاءُ أَصَبْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَنَطْبَعُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ﴾ که دابو نه‌پیتی ئیمه له‌گه‌ل نه‌مانیش هه‌مان سوننه‌تو یاسایه که له‌گه‌ل ته‌واندا به‌کارمان هینا؟ نه‌گه‌ر مه‌یلمان هه‌بی‌و بمانه‌وی ده‌یان‌گیرنو عه‌زاییان به‌سه‌ردا ده‌ده‌ین، تۆله‌ی تاوانو کرداره خراپه‌کانیان لی‌ ده‌ستینین!

چۆن عه‌زابو سزامان به‌سه‌ر گه‌لو نه‌ته‌وه سه‌ریچیکاره‌کانی پیش ئیه‌و دادا، نه‌گه‌ر هه‌زمان لی‌بی میراتگه‌ره‌کانیش وه‌کوو میرات لی‌گیراوه‌کان ده‌فه‌وتینین!

خۆنه‌گه‌ر به‌هیلاکیان نه‌به‌ینو به‌عه‌زاب ریشه‌کیشه‌یان نه‌که‌ین نه‌وه ده‌رگای دلیان داده‌هه‌ینو مۆری ده‌که‌ین، به‌جۆرێک که نه‌صیحه‌تو نامۆزگاری نه‌یسی، قبوولی رینومایی نه‌کاو له‌عاست بانگه‌وازی هه‌قو راست دا که‌رو کو‌یر ببین!

وه کوو له شویتیکي تر دا ده فرموت: ﴿وَمَا تَغْنِي الْآيَاتُ وَالنَّذْرُ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ﴾ یونس/۱۰۱

پتویسته نه وه بزانی: که پهره ردگار بهم هه پره شهو ترساندنه، نایه وی که ناده میزادان هه همیشه له ترسو دلپراوکی و زهنده قوون دابن، هه همیشه به ترسو له رزو هه ناسه سواریه وه چاوه پوانی به هیلاکچوونو ولات ویران بوون بن؛ شهو و رزو له خه یالی نه وه دابن ها ئیستا نایستا بومه له رزه و زریانو ره شه پای سهختو نه و جوړه عزابانه له ناویان ده به نو تیکیان هه ده پیچنو له ناوده چن!!! چونکه ترسی هه میشه یی له عه زایکی مه جهوولو دیار نه بوو، دلپراوکی له ناینده ی نزیکنو دور، به ته مابوونی ویرانی ولات تیکچوون له هه موو نانو ساتیکندا، هیزو توانای ناده میزاد پهک ده خاو پهرته وازه ی ده کا، سهره نجام ناو میدی ره شبینی له کارو به ره مه پینان دا په دداده بی و پهره ده سینتی، له مپهر ده خاته به رده م ناوه دانکرده وه ی ولاتو ناهیلتی ژیارو شارستانیته تو ژیان گه شه بکا، نه مهش پیچه وانه ی ریبازی ئیسلامه!! پهره ردگار به ته م هه پره شهو ترساندانه ده یه وی موسولمانان هه میشه وریاو هه ستیارو ته قواکارین، چاوه دیری نه فسو هه وای خزیان بکه نو، په ند له ته زموونو به رسه هاتی رابوردوان وهریگرن، به چاوکی وردینیه وه سه پیری حمره کاتی میژووی مرو قایه تی بکه ن، هه میشه به خوداوه په یوه ست بزو په یوه ندیان به و هیزه ره هایه به هیز بکه ن، به خوشگوزره رانی و همرزانی و هاتو هه بوونی ده سه لات له خزیان بایی نه بن!

چونکه پهره ردگار هه میشه واده ی ناسایش و دلش آرامی و ره زامه ندیی خوی و سرکه و تنزو سرفرازی دونیاو قیامت به موسولمانان ده دا، به مهرجیک به نیخلاصه وه به ندایه تی بکه نو ته قواکارین، پتویسته بهم جوړه له هه پره شهو مگر ی خودا بترسین! ده بی بزانی خودا قایه وی ئیمه هه میشه هوشیار بین و هه ستیار بین، ره وره وه ی ژیان پهک نه خه یین به لکو پاریزگاری بکه یین نه هیلین له جاده ی راستو دروست لایدا، پشت نه ستور بین به ره حمه تی خودا له ره حمه تی به رفراوانی ناو مید نه بین! له تاست هاتنی عزابی نه و له قه له قو دلپراوکی دا بژین به لکوو ده یه وی موسولمانان په ند له رابوردوو وهریگرن،

هه لهی گهلو نه ته وهسته مکاره کان دوباره نه که نه وه، له شوینه وارو پاشماوه ی نه وان عیبره ت په یدا بکمن. قورثانی پیروژ له زور نایه ت دا ته م راستیی ه دوباره ده کاته وه؛ یه کی لهو شوینه نه ی نه وه یه: که ده فرموی: ﴿أَفَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِي مَسَاكِينِهِمْ، إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّأُولِي النَّهْيِ﴾ طه/۱۲۸.

په ند وه رگرتن له چیرو کو به سهرهاتی دانیشته وانی شارو

شارو چکه کان

تِلْكَ الْقُرَىٰ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِهَا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِ الْكَافِرِينَ ﴿١٠١﴾ وَمَا وَجَدْنَا لِأَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ وَإِنْ وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ ﴿١٠٢﴾

پاش نه وه ی پروه ردگار چیرو کو به سهرهاتی قهومی نوح هوودو لوه و شو عه یی بزو پیغه مبهر ﴿﴾ کپرایه وه، شیوه ی ناردنی عه زابو به هیلاک بردنی کافره کانو رزگار کردنی موسولمانه کانی روون کرده وه، نه مجار پروه ردگار ده یه وی دلنه وایی پیغه مبهر بکا، بزو نه وه ی بده و وایی له سمر بانگه وازیه که یو خوگر یی له بهرامبهر کافره کانی قورپه یش دا، هه ورو ها بزو نه وه ی په ندو عیبره ت له به سهرهاتی نهو گهلو نه ته وانه وه ریگری، نه وه ی بزو دوباره ده کاته وه؛ که نهو نازارو نارپه حه تی ه ی له گه له که ی تووشی ده بی شتی کی تازه بابته نیه، به لکو دابو نه ری تی کی کوته، زور له گهلو نه ته وه پی شینه کان بهرامبهر پیغه مبهره کانیا نواندو یانه: ده فرموی: ﴿تِلْكَ الْقُرَىٰ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِهَا﴾ نه وه ی باسکرا به سهرهاتی شارو شارو چکه ی نهو پینج نه ته وانه یه که دوی له ناوچونو ویران بوونو روژگار یکی دوورو در یژیان به سهردا تی پهریوه، بری له به سهرهاته کانیا ن به سهر تودا (شه ی محمد!) ده خو ینینه وه،

بۆ ئەوێ بێتە پەندو عیبرەت بۆ خۆت بۆ قەومە کەت؛ بۆ ئەوێ تۆ زیاتر لە سەر بانگەوازی خۆت خۆراگری تو سوری، قەومە کەشت بە خۆیاندا بچنە وەو پەندو عیبرەت لەو نەتەو لە ناو براوانە وەر بگرن، سەیری شۆنە واری پاشماوێ شارو گوندەکانیان بکەن و فام بکەنەو، پەرەردگار بۆیە چیرۆکنو بە سەرھاتی شارو شارۆچکە ئێم پێنج نەتەوانە بەتایبەتی گێرپایەو، چونکە ئەوان بەھۆی ئەو وەو کە خودا مۆلەتی دانو نازو نێعمەتی زۆرو زەبەندەشی بە سەردا رشتبوون، وایانزانی لە سەر حەقنو رێبازیان راستو دروستە؛ ئیتر پەرەردگار ئێم بە سەرھاتی گێرپایەو بۆ ئەوێ قورپەیشی یەکانو هی تریش وەھۆشی خۆیان بێنەو و خۆپارێزن لەو کردارو کارانە ئێوان نەنجامیان داو، ھەر وەھا چونکە زێدو نیشتمانی ئێم قەومانە لە ولاتی عەرەبدا بوو، یان جیرانیان بوون..

لەلایەکی ترەو دانیشتوانی مەککە برێ چیرۆکنو بە سەرھاتی ئێم نەتەوانەیان بۆ یەکتەر دەگێرپایەو، تیکرپای چیرۆکەکانیش یەکت شێو و شێوازبون، لەو وەدا کە ھەریەکیک لەو نەتەوانە پێغەمبەرە کەیان بەدرۆ خستۆتەو و سەرەنجام عەزابی ریشە کیشو بنبرکەریان بە سەردا نازل بوو لە ناوچوون، پەندو عیبرەت وەرگرتن لە ھەموویاندا وەکوو یەکت وایە. بۆیە لەم وەدا لە چیرۆکنو بە سەرھاتی حەزەرەتی موسادا بەدرۆی چیرۆکی موسا دەگێرپیتەو چونکە قەومە کە موسا ئیمانیان ھێناو موسولمان بوون، ئەوانە کە بریانیان پێنەکرد فیرەوونو دارو دەستە کە بوون!

ھۆی سزادانو لە ناو بردنی ئەو گەلو نەتەوانە سەری پێچی کردنیان بوو بۆ پەیامی پێغەمبەرەکانیان...

﴿وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ﴾ بێگومان ئەو نەتەوانە یەکت بەدوای

یەکتدا ھەرنەتەو یەکت پێغەمبەرێکیان بۆ سەر ھاتوو، بەلگە ی بەھێزو پێزیان پێبوو لە سەر راستی پەیامە کەیان، بەھەموو جوورێک بە بەلگە و دەلیل گەلەکانیان بۆرداو، بەلام ئەو ملھورو نەفامانە ﴿فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ﴾ لەو گروھانە نەبوون کە بریو بە پەیامی پێغەمبەرە کەیان بکەن بەھۆی حەق بەدرۆ خستەو ھیان و سووربوون لە سەر ئەو باوەرە بەتالە ی کە

پیش هاتنی پیغه ممبره که یان له سهری بوون، واته: بهرد هوام بوون له سهر نایینی خویانو همر له سهره تای ناراسته کردنی بانگه وازی بویان که یه کتاپهرستی نه نجام بده نو به دل عیباده تی خودا بکه نو پیش هاتنی موعجیزه کان نه وانه له سهر برپوای پووچی خویان بوون لی پاشگهز نه بوونه وه، به لگه و موعجیزه کان کاریا تی نه کردن.

یان مانای ﴿فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَبُوا مِنْ قَبْلُ﴾ بهم جورده یه: نه و گرو هانه له وانه نه بوون تیمان بینن، تاته مه نیان ته و او بوو به کافری مردن؛ به هوی نه وه لوئسته ی که یه کهم جار له کاتی هاتنی پیغه ممبره بو سهریان نواندیان که بریتی بوو، له وه پیغه ممبره که یان به درو خسته وه و برپوایان پی نه کرد، له سهر نه و کوفره ی پیشوویان بهرد هوام بوون تامردن! و برپای په ندو ناموژگاری پیغه ممبره کانیا که بهرد هوام خمریکیان بوون نه صیحه تیان ده کردن موعجیزه یان نیشان ده دان به لگه یان بو ده هیئانه وه نه وانه له بیرویا وهری پرپووچی خویان پاشگهز نه بوونه وه پیان له که لله ی شهیتان نه هیئایه خورای!!!

نه مه ده ستورو باوی سهر پیچی کارانو حق به دروژانانه؛ نه وانه ی پیغه ممبران به درو ده خه نه وه به مله وری به نه نقه ست یان به لاسایی کردن وه و شوینکه وتنی کویرانه! نه وانه یان نینکارو سهر پرده و گوهران، ده زانن په یامی پیغه ممبره که حقه و به نه نقه ست برپوای پی ناکه ن، یان شوینکه وتو لاسایی کمره ون، له شت ورد نابنه وه و ژیرانه بیرناکه نه وه. ﴿كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الْكَافِرِينَ﴾ همر به و شیوه ی که خودا ده رگای دلی کافره کانی گه له پیشینه کانی مؤر کرده، دلی هه موو کافرینک که خودا له عیلمی خوی دا به کافری داناره و ده زانی که همر گیز تیمان ناهینی مؤر ده کاو هیچ نه صیحه ستو ناموژگاری به که وهرناگرنو لیکوئینه وه و باس کردن له گه لیان بی سود و چی لی شین نابی! نه وانه وه کوو پارچه دراوینک وان که له کاتی تونده وه له بوته ی خوی دا نوسراوینکی تایبه تی خوی لی دراوه و نیتر له وه به ولاره نه و نوسراوه ناسرپته وه و قبولی هه لوه شانوه ناکا!!

نایه ته که دلدا نه وهی پیغه مېمری تېدايهو هه لانه بو ته وهی که له سمر بانگه وازی څوې برده واپې،؛ هه والی ته وهی پېرا ده گه یه نی: که سمر ره قی و یاخی بوونی نه هلی مه که شتیکی تازه بابت نیهو نمونه یان له میژووی گهلونه ته وه پېشیننه کان دا زړو زه بنده یه. که وایی ته هی موحه مده! به سوربونیان له سمر کوفر دل گران مده بو خفه تی پې مه خو! تو په یامی خو ت بگه یه نه و ټمرکی سمر شانت نه نجام بده، چونکه تو هر راگه یاندنت له سمر وه بهس!

﴿وَمَا وَجَدْنَا لِأَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ﴾ نیمه له زوری ته وه گهلو نه ته وانه نه مان بینې وه فا به عهده و په یمانی څو یان بکن، جا ته وه عهده و په یمانه عهده و په یمانی فیتره ت بی؛ ته وه عهده و په یمانه ی که له پستی باوه ناده میان دا لی وهر گرتون، یان ته وه عهده ی که خودا سروشتی ناده میزادی وا داپشتوه: که هه ست به ده سه لاتیکی نه ینی بکن که له ژور هه موو ده سه لاته کانه وه یه، همره ها هه ستی ته وهی تېدا خولقاندوه: که شتی باش هه لېژن خو له خراپه بیارېن، هه زیان له شتی کامل و ته واپې و که موکوپیان پې ناخوش بی....

وی ده چی ته وه عهده عهده ی نیمانه یانی پېشینانیا نی بی که نیمانیان به پیغه مېمره که یان هینا، دوی ته وان چینو وچه کان ورده ورده له و رېبازه لایان داو پاشگه ز بوونه وه، تاوایان لی هات له عهده ی نیمان ده رچوونو گهلونه وه سمر دابو نه پیتی جاهیلیه ت!

﴿وَأَنْ وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ﴾ بیگومان نیمه زوری ته وه مان به سنور به ژینو ده رچو له عهده و په یمانی سروشتی و شرعی و عورفی ده ست که وت، ته وانه په یمان شکینو سنوور به ژینو تاوانبارن!

که له نایه ته که دا وشه ی ﴿اکثر﴾ واته: زورینه ی به کار هینا، ناما ژیه بو ته وه که بریک له و گهلو نه ته وانه نیمانیان هینا وه هه موو عهده و

باقی مه‌نده‌ی چیرۆکی هه‌زهره‌تی شوعه‌یب

﴿ قَالَ أَلَمْ لَا الَّذِينَ أَسْتَكَبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَخُرِجَنَّكَ يَشْعَبُ وَالَّذِينَ
 آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَا أَوْ لَتَعُودُنَّ فِي مِلَّتِنَا قَالَ أَوَلَوْ كُنَّا كَارِهِينَ ﴿٨٨﴾
 قَدْ افْتَرَيْنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنْ عُدْنَا فِي مِلَّتِكُمْ بَعْدَ إِذْ نَجَدْنَا اللَّهَ مِنْهَا وَمَا
 يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيهَا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّنَا وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا
 عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبُّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ
 الْفَاتِحِينَ ﴾ ﴿٨٩﴾

وَقَالَ أَلَمْ لَا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَبِئْسَ اتَّبَعْتُمْ شُعَيْبًا إِنَّكُمْ إِذَا
 لَخٰسِرُونَ ﴿٩٠﴾ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَذِيمِينَ ﴿٩١﴾
 الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَأَنْ لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا هُمْ
 الْخٰسِرِينَ ﴿٩٢﴾ فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَنْقُومِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّي
 وَنَصَحْتُ لَكُمْ فَكَيْفَ آسَأُ عَلَى قَوْمٍ كٰفِرِينَ ﴿٩٣﴾

ئهم نایه‌تانه پاشماوه‌ی چیرۆکی هه‌زهره‌تی شوعه‌یبه له‌گه‌ل گه‌له‌که‌ی داو
 نه‌و چیرۆکه ته‌واوده‌که‌ن.

بەسی یه‌که‌م: گه‌توگۆی هه‌زهره‌تی شوعه‌یبه له‌گه‌ل ریش سپی و سه‌رانی
 گه‌له‌که‌ی دا، بانگه‌واز یکردو تی‌کو‌شانیه‌تی له‌گه‌لیاندا بو ته‌وه‌ی پی له‌که‌له‌ی
 شه‌یتان به‌ینه‌ خوار و ئیمان بینن..

بەسی دووه‌م: ده‌ست نیشان‌کردنی سه‌ره‌نجامی کافره‌کانو ناز‌لبوونی
 سزای گشتی و ریشه‌کێشکه‌ر بو سه‌ریان. گه‌توگۆ یه‌که، به‌م شیوه‌ ده‌ست پی

ده کاتو ده فەر مویت: ﴿قَالَ أَلَمْأَلِ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لُتُخْرِجَنَّكَ يَاشُعَيْبُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَا أَوْ لَتَعُودُنَّ فِي مِلَّتِنَا﴾ نه شرافو پیاو ماقوولی گهله که ی، نهوانه ی لوتبهرزیان کرد له ئیمان هینانو پابه ند نه بوون به فەرمانو جله وگیری لی کردن له ناشوویگیری و فیتنه جوئی!

ئهو پیاو ماقوولو نه شرافانه هه ره شه یان له حه زه ته ی شوعه یبو شوینکه وتوانی کردو وتیان: سویندی نه گهر واز نه هیئتی نه ی شوعیب! له م هه لۆیسته ت پاشگه ز نه ییه وه، خۆتو شوینکه وتوانت له ولات ده رده که یزو ناهیلین تیدا دانیشن! واته: ئیوه ئیستا دوو ریگاتان له به رده م دایه: یان ده گهرینه وه بۆ سه ر ئایینی خۆمانو باوکتو باپیرمان، یان له ولات ده رتان ده که یزو ناهیلین تیدا دانیشن!!

حه زه ته ی شوعه یب له به رامبه ر نه م هه ره شه ناشکرای پهر وایه ی گهله که ی دا روی تیکردنو به سه ر سوپمانو پرسیا ری ئینکار نامیزه وه ﴿قَالَ أَوْلَوْ كُنَّا كَارِهِيْنَ؟﴾ پی گوتن: ئایا ئیوه داوای نه وه مان لی ده که ن بگه رپینه وه سه ر ئایینی ئیوه وه له ئایینی خودا په سندی خۆمان پاشگه ز بیینه وه ته نه انت نه گهر پیشمان ناخۆش بی ئیوه له سه ر هه لۆیستی خۆتان سوورنو پیکیشی مان لی ده که ن که ده بی بگه رپینه وه بۆ سه ر ئایینی ئیوه؟ نه گینا ده رمان ده که ن؟؟ ده تانه وی به تۆزی و زۆره ملی ئیمه پاشگه ز بیینه وه وه بیینه وه سه ر ئایینی ئیوه؟! به راستی ئیوه تی نه گه ییشتوونو که م فامن! ئیوه نازان که ئایین بریتییه له بیرو باوه رو کرده وه، به سۆنگه ی ئایینه وه مرۆف له خودا نزیک ده بیته وه؟ ئیوه نازان ئایینی ئیمه چۆن له دلو ده روونمان دا چه سپیه وه چه ند کاریگه ره له ژيانمان دا!

ئیه ن نازان خۆشه وستی زیدو نیشتمان ته نگ به بیروباوه رمان هه ل ناچنی و ناچین بۆ نه وه ی له ولات ده رنه کرین واز له عه قیده و بیروباوه رمان بینین! ئیمه هه رگیز ره زامه ندی خوداو به ندایه تی بۆ کردنی ناخهینه تای ته رازووی زیدو نیشتمانه وه، هیچ شتیک نه به به ر وای ئیمه هاوای ئایینو بیروباوه ر بکا؟ بۆ هیچ شتیک ئیمه واز له ئایینی خودا په رستی ناهینین!

نه مجار بی په روا نه وه ره ت ده کاته وه که بگه رپینه وه بۆ سه ر ئایینی

په یمانیکیان له گه‌ل خ‌وداو به‌نده‌کانی خ‌ودادا جی‌به‌جی کردوه
پیچه‌وانه جوولانه‌وه‌ی عه‌هدو په‌یمانی فیت‌ره‌تی راستو دروست که
له‌سمر داننان به‌یه‌کتا‌په‌رستی سمر‌چاوه‌ی گرت‌بی هه‌روه‌ها په‌رستنی غه‌یری
په‌روه‌ردگار به‌بی به‌لگه‌و ده‌لیل هه‌ردوکیان به‌هوی کار‌یگه‌ری بینو ده‌ورو‌په‌ر
دینه‌کایه‌وه

نیمامی موس‌لیم هه‌دی‌پیت‌ک ریوایت ده‌کا، که ده‌فرم‌وی: ﴿يَقُولُ اللَّهُ
تَعَالَى: إِنِّي خَلَقْتُ عِبَادِي حُنَفَاءَ، فَاجْتَلَيْتَهُمْ عَنْ دِينِهِمْ، وَحَرَمْتُ عَلَيْهِمْ
مَا أَخْلَلْتُ لَهُمْ﴾ په‌روه‌ردگار ده‌فرم‌وی: من به‌نده‌کانم به‌خواناس دروست
کردون، هه‌موویان به‌سروشت خ‌وداناسن، شه‌یاتینی په‌لاماریان دانو له‌تایینی
سروشتی خ‌ویان لایان دان، نه‌و شتانه‌ی بۆم به‌حه‌لال دانابون نه‌وان لییان
حرام کردن!

له‌ (صه‌حیحه‌ین) یش هاتوه ده‌فرم‌وی: ﴿كُلُّ مَوْلُودٍ يُولَدُ عَلَى
الْفِطْرَةِ، فَأَبْوَاهُ يَهُودِيَّةٍ، أَوْ يَنْصَرَانِيَّةٍ، أَوْ يُمَجْسَانِيَّةٍ﴾ واته: هه‌موو
که‌سیک له‌سمر فیت‌ره‌تی خ‌ودا ناسی له‌دایک ده‌بی باوک‌و دایکی ده‌یکه‌نه
جوله‌که، یان مه‌سیحی، یان ناگ‌رپه‌رست یانهتد

پیغه‌مبه‌رانیش هه‌موویان هه‌ر له‌یه‌که‌م پیغه‌مبه‌ره‌وه تا پیغه‌مبه‌ری ناخ‌ر
زه‌مان ﷺ هه‌موویان جله‌و‌گیریان له‌ دژایه‌تیکردنی فیت‌ره‌تی سه‌لیم کردوه،
جله‌و‌گیریان له‌ه‌اره‌ل‌دانان بۆ خ‌ودا کردوه، وه‌کوو ده‌فرم‌وی: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا
مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا
فَاعْبُدُون﴾ الانبیاء/ ۲۵ یان ده‌فرم‌وی: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا
إِنَّ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾ النحل/ ۳۶.

چیرۆکی حه‌زهره‌تی موسا له‌گه‌ڵ فیرعه‌و نو پیاو ماقولانی

ناقمی فیرعه‌و نو

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَظَلَمُوا بِهَا
فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٠٣﴾ وَقَالَ مُوسَىٰ يَٰفِرْعَوْنُ إِنِّي
رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠٤﴾ حَقِيقٌ عَلَىٰ أَن لَا أَقُولَ عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقُّ
قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ فَأَرْسِلْ مَعِيَ إِسْرَءِيلَ ﴿١٠٥﴾ قَالَ إِن
كُنْتَ جِئْتَ بِآيَةٍ فَأْتِ بِهَا إِن كُنتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٠٦﴾ فَأَلْقَىٰ عَصَاهُ فَإِذَا
هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ ﴿١٠٧﴾ وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّاظِرِينَ ﴿١٠٨﴾

قَالَ الْمَلَأُ مِّن قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ ﴿١٠٩﴾ يُرِيدُ أَن
يُخْرِجَكُم مِّنْ أَرْضِكُمْ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴿١١٠﴾ قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَرْسِلْ فِي
الْمَدَائِنِ خَاشِعِينَ ﴿١١١﴾ يَأْتُوكَ بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ ﴿١١٢﴾ وَجَاءَ السَّحَرَةُ
فِرْعَوْنَ قَالُوا إِنَّ لَنَا لَأَجْرًا إِن كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ ﴿١١٣﴾ قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ
لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿١١٤﴾ قَالُوا يَمْوَسَىٰ إِمَّا أَن تُلْقَىٰ وَإِمَّا أَن نُّكُونَ نَحْنُ
الْمُلْقِينَ ﴿١١٥﴾ قَالَ أَلْقُوا

فَلَمَّا أَلْقُوا سَحَرُوا أَعْيُنَ النَّاسِ وَأَسْثَرَهُبُوهُمْ وَجَاءُوا بِسَحَرٍ عَظِيمٍ

نهمه شه‌شه‌مین چیرۆکه له‌چیرۆکی پیغه‌مبه‌ران که لهم سوره‌ته‌دا باس کراون، نهم چیرۆکه گه‌لێک رونکردنه‌وه‌و شیکردنه‌وه‌ی تێدان که له‌چیرۆکه‌کانی تردا نین، چونکه موعجیزه‌ی حه‌زهره‌تی موسا له‌هی پیغه‌مبه‌ره‌کانی تر گه‌وره‌ترن، سه‌ره‌قه‌ی و نه‌فامی نه‌ته‌وه‌ی فیرعه‌ون که مووسایان بۆ سه‌ر نێردرا‌بوو، زۆر له‌هی نه‌ته‌وه‌کانی دیکه زیاتر بوو، له‌لایه‌کی تره‌وه حه‌زهره‌تی موسا نێردراو بوو بۆ سه‌ر گه‌لی خۆی و غه‌یری گه‌لی خۆشی، به‌لام پیغه‌مبه‌ره‌کانی پیشوو ته‌نیا بۆ گه‌لو نه‌ته‌وه‌ی خۆیان نێردرا بوون! حه‌زهره‌تی موسا له‌قورئاندا زیاتر له سه‌دوسی جار ناوی هاتوه، چیرۆکته‌ به‌سه‌ره‌اتی سه‌یرو سه‌مه‌ره‌ی به‌سه‌ر هاتوه! هه‌ر له‌روژی له‌دایک‌بو‌نیه‌وه تا رۆژی له‌دو‌نیا ده‌رچوونی ژبانی پره له‌رودا‌وی سه‌رسو‌په‌ینه‌ر! نه‌و سه‌رده‌مه‌ی نه‌و له‌سکی دایکی‌دا بوو دارو ده‌سته‌ی فیرعه‌ون مندا‌لی تیرینه‌ی به‌نو‌یس‌رائیلیان ده‌کوشتن و مێینه‌کانیان ده‌هێشتنه‌وه، که موسا له‌دایک بوو، دایکی به‌تیه‌لامی خودا خسته‌ی صندوقیکه‌وه‌و ده‌م رویاری نیلی‌دا، پاشان خودا موسای گه‌رانده‌وه بۆ‌لای دایکی بۆ‌ته‌وه‌ی شیرێ پێ‌بدا!! هه‌روه‌ها وه‌کوو ده‌رچوونی له‌میسرو رۆیشتنی بۆ وڵاتی مه‌دینه‌ن له‌کاتی گه‌نجی‌دا، نه‌وه‌ش له‌ناکامی کوژرانی پیاوێکی میسری به‌ده‌ستی نه‌و، که ویستی یارمه‌تی کابرایه‌کی عیبری بدا که هانای بۆ هینا؛ نهم به‌سه‌ره‌اته له‌سوره‌تی (القصص/ ۲۲-۲۵) و سوره‌تی (طه/ ۴۰) باس کراوه. نه‌م‌جار ئاودانی نا‌ژه‌له‌کانی کچه‌کانی حه‌زهره‌تی شوعه‌یب، نه‌مه‌ش له‌سوره‌تی (القصص/ ۲۲-۲۵) دا باس‌کراوه نه‌م‌جار زاوا به‌ندی‌یه‌تی بۆ حه‌زهره‌تی شوعه‌یب و ریک که‌وتنی له‌گه‌لیدا.. القصص/ ۲۶-۳۸. طه/ ۴۱ نه‌م‌جار ده‌ سال شوانی کردنی بۆ حه‌زهره‌تی شوعه‌یب له‌جیاتێ ماره‌یی کچه‌که‌ی. پاشان له‌کاتێکه‌دا که ده‌چوو ناگر بێنی بۆ نه‌وه‌ی له‌گه‌ل خێزانه‌که‌ی‌دا خۆیانێ پێ گه‌رم بکه‌نه‌وه کرا به‌پیغه‌مبه‌ر و نیگای بۆ هات. نهم چیرۆکه لهم شوێنانه‌دا باس کراوه: سوره‌تی الاسرا/ ۲-۳. طه/ ۹-۱۶ و ۱۷-۳۶ و ۴۲-۴۷. القصص/ ۴۵-۴۶ و ۲۹-۳۵. الفرقان/ ۳۵-۳۶. الشعراء/ ۱۲-۱۶. النحل/ ۷-۱۲. السجدة/ ۲۳-۲۵. النازعات/ ۱۵-۱۹.

نه مجار گمړانه‌وه‌ی بۆ میصر له‌گڼل هارونی برای‌داو بانگه‌وازی کردنی
فیرعه‌ون بۆ نیمانه‌پینان به‌په‌پامه‌که‌ی نه‌مه‌ش له‌سوره‌تی (الاعراف/۱۰۴-
۱۰۵)، سوره‌تی الشعراء/۱۷-۲۲. باس کړاوه.

نه مجار گڼتوگړی کردنی له‌گڼل فیرعه‌ون‌دا دهر باره‌ی په‌روږدگار په‌تی
خودای مه‌زنو، نیشاندانی موعجیزه‌ی به‌هیزو ناشکرا له‌سمر راستی
پیغه‌مبیرایه‌تیه‌که‌ی. سوره‌تی طه/۵۵، سوره‌تی الشعراء/۲۴-۲۸ همدروا
هه‌لوتیستی فیرعه‌ونی مله‌ورو خو به‌خودا زان له‌ناستی په‌روږدگار وه‌ردیتی
خودای مه‌زندا، همدروا فیرمان‌کردنی فیرعه‌ون که هامانی وه‌زیری
باله‌خانه‌یه‌کی به‌رزی بۆ دروست بکا، پی‌یدا سمریکه‌وی بۆ ناسمانو خودای
موسا بینیی!!! سوره‌تی القصص/۳۸، سوره‌تی غافر/۳۶-۳۷
به‌ده‌رخستنی موعجیزه‌ی گۆچانو ده‌ستی موباره‌کی له‌به‌رچای فیرعه‌ون.
له‌سوره‌تی الاعراف/۱۰۶-۱۲۶. یونس/۷۵-۸۹. طه/۵۷-۷۶.
الشعراء/۲۹-۵۲. هه‌لوتیستی فیرعه‌ون به‌رامبهر نهم موعجیزاته‌و
به‌رده‌وام‌بوونی له‌سمر مله‌وروی و لوت‌به‌رزی خو‌ی الاعراف/۱۰۷-۱۲۹.
غافر/۲۳-۲۷.

ریک‌خستنی پیلان له‌لایه‌ن دارو ده‌سته‌ی فیرعه‌ونه‌وه بۆ له‌ناو‌بردنی
موسا و دا‌کوکی کردنی موسو لمانی‌ک له‌موسا. سوره‌تی غافر/۲۸-۳۵ و
۳۸-۴۶. گالت‌پیکردنی فیرعه‌ون به‌موسا. سوره‌تی الزخرف/۵۱-۵۴.
النازعات/۲۲-۲۶.

نه مجار هه‌ندې نیشانه‌و موعجیزه که بوونه عذاب بۆ فیرعه‌ونو
داروده‌سته‌که‌ی: که بریتی بوو له‌گرانی، که‌مبونی مالو دارایی، که‌م بوونه‌وه‌ی
گمراو ره‌چه‌له‌کیان، که‌مبونی به‌روبووم، هه‌لقولانی ناو، کولله، نه‌سپې، بۆق،
خوین.

باسی نهم موعجیزه‌و نیشانه‌و له‌سوره‌تی: الاعراف/۱۳۰-۱۳۵.
الاسراء/۱۰۱-۱۰۲. طه/۵۹. النحل/۱۳-۱۴. القصص/۳۶-۳۷.
الزخرف/۴۶-۵۰. القمر/۴۱-۴۲. النازعات/۲۰-۲۱. نیتربهو شیوه
زن‌جیره‌ی به‌ره‌نگاری‌کردنی فیرعه‌ون یه‌ک به‌دوايه‌کدا ده‌ست پی‌ده‌که‌ن، همر

له زنجیره ی بهر هنگاری کردنی فیرعه ونو داروده سته که ی بۆ پیغه مبهرایه قی
 مووسا و ساحیره کان، زالبوونی حق به سمر به تالدا، نیمانه پینانی سیحریازه کان
 به پیره و ردگاری بونه ورو، هه ره شه کردنی فیرعه ون لییانو، سووریوونی
 باوه رهینه ره کان له سمر عه قیده ی خودا پهرستی و، وازه پینان له بیرو باوه پری
 فیرعه ون خودایی!!!

ئه مجار چه وساندنه وه ی به نوئیسرا نیلی به کان و نازلبوونی سزای جۆراو جۆر
 بۆ سمر فیرعه ونو دارووه سته که ی به گرانی و که مبهوونی به وریووم، ئه مجار
 هه لقولانی ناو له ژیریان کولله بارین و ئه سپی بارین و پهیدا بوونی بۆ قو خویناری
 بوونی شتومه کیان، له هه موو جار یکیش دا هاواریان بۆ حه زره قی مووسا
 ده هیئا: که بۆیان له خودا بیارپتیه وه ئه و سزایه یان له سمر هه لبگری. که
 سزاکه یان له سمر لاده چوو ده گهرانه وه بۆ سمر حالته قی پیشوویان له خودا یاخی
 ده بوونه وه، ئه مجار ئه و یان راگه یاند که به هیچ شیوه یه ک نیمان ناهینن، تا
 له سهره نجام دا فرمانی خودایان له سمر چه سپاو هه موویان له ناوی ده ریادا
 خنکان، به هوی به درۆ خستنه ویان بۆ نایاتی خوداو، بۆ ناگایان له حیکمه قی
 تاقیکردنه ویان به جۆره ها خوشی و ناخوشی: پیش له ناو بردنیان.

ئه مجار جیگیر کردنی نه ته وه ی مووسا له شوین دارو ده سته ی فیرعه ون
 له پاساوی خۆراگریان له سمر به لاو ته نگو چه له مه ی که توشیان هات له سمر
 خودا پهرستی، تپه پریوونیان له و روژگارو ده رده سه رییه.

ده ی با بزانی قورنانی پیروژ لیره دا چون ئه م چیرۆکه مان بۆ ده گیرپتیه وه و
 چون نمایشی ده کات. ده فرمانی: ﴿ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمُ مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ
 فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَظَلَمُوا بِهَا﴾ واته: ئه مجار پاش ناردنی ئه و پیغه مبهرا نه ی
 که له وه پیش باس کران (موسا) مان کرده پیغه مبهرو به به لگه و موعجیزه ی
 راست و دروسته وه ناردمان بۆ سمر فیرعه ونو داروده سته که ی؛ به لām ئه وان
 به پیر بانگه وازی به که یه وه نه هاتن و ئینکاریان کردو، برپایان به په یامه که ی
 مووسا نه کرد، سته میان له خۆیان کرد، سته میان له په یامه که کردو مافی
 شیای خۆیان نه دایه، به لکو سته میان له هه موو مسکین و بۆره پیاوه کانی ژیر
 ده سه لاتی خۆیان کرد، چونکه فیرعه ونو داروده سته که ی نیمانیان به پینایه

همو میسریه کان نیمانیان ده هیئا؛

﴿فَانْظُرْ كَيْفَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ﴾ نهی موحه ممد! سهیر بکده پروانه
ناکامو سمرنجامی ناشو یگپرانو فیتنه جویان له سمر زهوی چۆن بوو؟ چییان
لی هات؟؟ نهوانه ی خه لکیان له پنگای خودا مهنع کردو نه یانه یشت
موسولمان بین، پیغه مبهری خودایان به درو خسته وه!!

نهی موحه ممد! سمرنج بده چمان پی کردن! چۆن له ناومان بردن، له بمر
چاوی موسا و نه ته وه که ی چۆن نهو سته مکارانه مان له ناوی ده ریادا
خنکاندن؟! بو نهوی سزا که له سمر فیرعه ونو داروده سته که ی به تیش تری،
همروه ها بو نهوی موسا و پروادارانو شوینکه وتوانی زیاتر دلپان نارام بگریو
برینی دلپان سارپژ بین: به وه که بینپان دوژمنی سمرسه ختیان ناوا له ناوچوو!
نه مجار پاش نهم سمرنج راکیشانه، دوا ی نهم ناگادار کردنه وه
به ته ما کردنه، همروه دگار چیرۆکه که له سمره تاوه تا کوتایی ده گیریتسه وه
دفرموی: ﴿وَقَالَ مُوسَىٰ يَا فِرْعَوْنُ اِنِّیْ رَسُوْلٌ مِّنْ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ، حَقِیْقٌ
عَلٰی اَنْ لَا اَقُوْلَ اِلَّا الْحَقَّ﴾ واته: حه زه تی موسا ﷺ په یامی خوی
به فیرعه ون گه یاندو وتی: نهی فیرعه ون! من رهوانه کراوم بو سمر تیره له لایه ن
همروه دگاری بونه وه ره وه، له لایه ن خودای هممو که سه وه، له لایه ن به دیه پنهرو
هه لسوپنه ری هممو کاروباریکی بونه وه ره وه. نهوی له سمر من پیویسته و
نابی لی لایه ن، نه وه یه: که ده ریاره ی همروه دگار نابی جگه له حقو راستی
هیچ شتیکی تر بلیم: نابی به ده م خودا وه درو هه لبه ستم، چی حقه و چی
راسته ده بی نه وه بلیم. حه زه تی موسا به م وته یه ی بیرویا وه ری
یه کتا پهرستی و عه قیده و باوه ری پیغه مبهرایه تی راگه یاندو به گوئی فیرعه ونو
خه لکه که ی دادا، که نهو پیغه مبه ره، پیغه مبه رایه تیه ک که خودا
به ره خساندن موعجیزه پالپشتی لی ده کاو پیویسته به شیوه یه کی راستو
رهوان له لایه ن پیغه مبه ره که وه نه نجام بدری!

نه مجار حه زه تی موسا باسی موعجیزه و به لگه ی راستی
پیغه مبه رایه تیه که ی ده کاو دفرموی: ﴿قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَیِّنَةٍ مِّنْ رَبِّکُمْ﴾ نه من

هاتووم بۆ سمر ئیوه به صیفهتی پیغه مبری و به لگهی به هیژم پییه له لایهن
پهروه ردگاری ئیوه وه له سمر راستی په یامه که مو راستی نه وهی که پیتانی
ده لیم. که واته: نهی فیرعهون ﴿فَارْسِلْ مَعِيَ بَنِي إِسْرَائِيلَ﴾ هیچی تر
نه ته وهی بهنی ئیسرائیل مه چهوسینه وه به ندیان مه که و مه یان که ره کۆیله و
ژێردهسته، وازیان لی پینه با له گهل خۆمدا بیان به مه وه بۆ خاکی پیروژ: بۆ
فهلهستین که زیدو نیشتمانی خۆیان وه شوینی له دایک بوونی باوکتو با پیرانه،
بۆ نه وهی لی بپرین بۆ خودا پرستی و به ندایهتی کردنی خودای منیش و
ئیوه ش، چونکه نه م گه له، نه ته وه و ده چی پیغه مبری کی به پرژن: که
(یہ عقوبی کوری ئیسحاقی کوری حهزرهتی ئیبراهیم). که به (خلیل
الرحمن) به ناویانگه. نه وه ش وه کوو له میژوودا هاتو: کاتی حهزرهتی یوسف
له دنیا ده چوو کوو کوپه زاو که کانی له دنیا ده چوون، فیرعهون به سمر
نه ته وهی به نو ئیسرائیل دا زال بوو، کردنی به بهنده و کۆیلهی خۆی، تا له ناکاما
پهروه ردگار له سمر دهستی حهزرهتی موسا له چنگی فیرعهون رزگاری کردن.
نیوان نه و رۆژهی حهزرهتی یوسف چوه میسو نه و رۆژهی حهزرهتی موسا
هاته ناوی چوار سهده سال بووه.

فیرعهون له وه لآمی حهزرهتی موسادا ﴿قَالَ إِنْ كُنْتَ جِئْتَ بِآيَةٍ فَأْتِ
بِهَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِیْنَ﴾ وتی: نه گهر نه تو به نیشانه و موعجیزه وه
هاتووی له لایهن نه و که سهی که تو نارده به لگهی به هیژت هیناوه وه کوو
ده لیم: ده موعجیزه کانت بنوینه و نیشانم ده: بزانم چینه و چۆن؟ نه گهر تو
راستگویی له پیری راستانی و حق بیژی!!

حهزرهتی موسا دهست به جی به کرده وه وه لآمی دانده وه (نهک به قسه)
﴿فَأَلْقَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ﴾ عه صاکی (گۆچانه کی) که به دهستی
راستیه وه بوو له بهرده م فیرعهون دا هاویشتییه سمر زهوی ئیتر خیرا له نکاوکت
بوو به ئیرینه ماریکی زه به للاح به ناشکرا هه موو خه لکه که به چاری خۆیان
بینیان ده جولا یه وه له گۆر په پانه که دا ده هاتو ده چوو وه کوو نه ژدیها یه کی
راستی له م شوینه وه ده کشا بۆ شوینی کی تر.

﴿وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بِيْضَاءُ لِلنَّاطِرِينَ﴾ نه‌مجار ده‌ستی خسته
 باخه‌لیه‌وه‌و ده‌ری هینایه‌وه سپی بویوو به‌جۆرئکی وا ده‌دره‌وشایه‌وه‌و چاوی
 بینهرانی له‌بهره‌لئه‌ده‌هات، له‌بهر ورشه‌و بریسکانه‌وه‌ی ده‌تگوت: خۆره‌و
 روناکی لی هه‌لئه‌قولئ، به‌بیئ نه‌وه‌ی سپی بوونه‌که‌ی له‌بهر نه‌خۆشی به‌لئه‌کی
 بویئ! وه‌کوو له‌شوئنیکی تردا ده‌فه‌رموئت: ﴿وَأَدْخِلْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ
 فَتَخْرُجْ بِيْضَاءً مِّنْ غَيْرِ سُوءٍ﴾ النمل/۱۲.

شتیکی سهرسور هینهر بوو، روداوئکی گۆزو گو‌مه‌ت بوو: گۆچان بوو
 به‌ئه‌ژدیهایه‌کی راستی و گومان له‌ (مار) یتیدا نه‌بوو، له‌لایه‌کی تره‌وه‌، ده‌ستی
 گه‌نم ره‌نگی ده‌خاته‌ باخه‌لیه‌وه‌و ده‌ری ده‌هینیتیه‌وه‌، وه‌کوو خۆر
 ده‌دره‌وشایه‌وه‌، به‌بیئ نه‌وه‌ی هۆی سپی بوونه‌که‌ی نه‌خۆشی به‌لئه‌کی بویئ، که
 ده‌ستی ده‌خسته‌وه‌ باخه‌لیه‌وه‌و ده‌ری ده‌هینایه‌وه‌ وه‌کوو جاری پی‌شوو ده‌چوه‌وه
 سهر حالی گه‌نم ره‌نگی و وه‌کوو خۆی لی ده‌هاته‌وه‌!

به‌لام نایا فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌ی ته‌سلیم بوونو ملکه‌چی خۆیان
 راگه‌یاند، دانیان به‌په‌روه‌ردگار یتیی خودا دانا؟؟ دیاره‌ فیرعه‌ون شتی واکا،
 چونکه‌ نه‌م مله‌وره‌ خۆی به‌خودا ده‌زانئ، نه‌گه‌ر ئیعتراف به‌په‌روه‌ردگار یه‌تی
 خودا بکا؛ تاجو کورسی و فه‌رمانه‌وایی نامینئ، دارو ده‌سته‌که‌ی پله‌وپایه‌یان
 له‌کیس ده‌چی!

نه‌گه‌ر بانگه‌وازی هه‌زه‌ته‌ی مووسا ییته‌جی و زاتی (الله) به‌په‌روه‌ردگاری
 بوونه‌وه‌ر بناسرئ و فه‌رمانه‌وایی و حاکمییه‌ت ته‌نها بۆ خودا بیئ!! نه‌دی
 فیرعه‌ونی مله‌ورئ خۆ به‌خودازان بۆ کوئ ده‌چی؟ بۆیه‌ وێرایی نه‌و موعجیزه
 گه‌وره‌و ناشکرایانه‌ی هه‌زه‌ته‌ی مووسا، فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌ی هیه‌چ
 سهرخۆیان نه‌هیناو موعجیزه‌کان کاریان تی نه‌کردن. به‌لکوو ﴿قَالَ الْمَلَأُ مِنْ
 فِرْعَوْنَ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ﴾ داروده‌سته‌ی فیرعه‌ونو هه‌وادارانئ و تیان:
 نه‌م کابرایه‌ سیحربانئکی شاره‌زاو لێزانه‌، هه‌موو جۆره‌ سیحریک ده‌زانئ و
 خه‌ته‌ره‌ له‌سهر نێمه‌؛ به‌هۆی نه‌م سیحرو جادوگه‌ریه‌وه‌ خه‌لک هه‌لئه‌گه‌ر پیتیه‌وه
 لێمانو له‌ناکاما ﴿يُرِيدُ أَنْ يَخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ فَأَمَّاذَا تَأْمُرُونَ﴾ ده‌یه‌وی

به‌هوی نهم سیحریازییه‌وه به‌سهرمان‌دا زال بیی و ده‌سه‌لاتو فرمان‌په‌واییمان لی داگیر بکاو له‌خاکو زیدی خومان وه‌ده‌رمان ده‌نی!!! فرمانتان به‌چییه‌و چی بکه‌ین باشه؟؟ هه‌موو نهم قسانه‌ی فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌ی به‌ناشکرا له‌شوینی تری قورئان‌دا تۆمار کراون. نه‌وه‌تا روبه‌روی موساو هاپون ﴿قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَلْفِتْنَا عَمَّا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا وَتَكُونَ لَكُمُ الْكِبْرِيَاءُ فِي الْأَرْضِ وَمَا نَحْنُ لَكُمُ بِمُؤْمِنِينَ﴾ یونس/۷۸، نه‌مه‌ش ره‌نگدانه‌وه‌ی قسه‌کانی فیرعه‌ونه که خودا له‌سهر زوبانی نه‌و ده‌فرموی: ﴿قَالَ لِلْمَلَإِ حَوْلَهُ: إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِ، فَمَاذَا تَأْمُرُونَ﴾ الشعراء/۳۴-۳۵، ئیتر هه‌ر نهم قسانه‌ی فیرعه‌ون بوون داروده‌سته‌که‌ی ده‌یانجوننه‌وه‌و نه‌میان بۆ نه‌وی تریانی ده‌گیرایه‌وه، چونکه دابو نه‌پرتی ئاده‌میزاد وایه قسه‌و ناخاوتنی پاشاو سه‌روکه‌کانیان بۆ یه‌کتر بگیرینه‌وه‌و بلاوی بکه‌نمه‌وه‌و به‌یه‌کتری رابگیه‌نن!

نه‌مجار دوا‌ی نه‌وه‌ی پیاه‌ه‌کانی فیرعه‌ون گفتوگۆی نیوان خزیانیان ته‌واو کردو قسه‌ی فیرعه‌ونیان به‌لاوه‌ راست بوو، بۆ‌چوونه‌که‌ی نه‌ویان چووه‌ دل‌ه‌وه، که‌وتنه‌ راو ته‌گبیر له‌ناو خزیان‌دا؛ چی بکه‌ن باشه! چۆن پیلانی کورژاندنه‌وه‌ی چرای بانگه‌وازی هه‌زرتی موسا دابریژن؟! به‌ترسه‌وه‌ ده‌یان‌پوانیه‌ بانگه‌وازیه‌که‌ی ده‌ترسان خه‌لکی لی کۆبییته‌وه‌و بانگه‌وازییه‌که‌ی په‌ره‌بستیته‌ی! هه‌موو قسه‌یان هاته‌ سه‌ر نهم بریاره‌ی که‌ په‌روه‌ردگار لییان ده‌گیریته‌وه‌و ده‌فرموی: ﴿قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَأَرْسِلْ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ﴾ داروده‌سته‌که‌ی به‌فیرعه‌ونیان گوت: جاری برپاری خۆت ده‌ریاره‌ی موساو براکه‌ی دوا بخه، بنیره‌ بۆ شارو ولاته‌کانی ژیر ده‌ستت با کاربه‌ده‌ستو پۆلیسو یاساوله‌کانیان هه‌ول بده‌ن چی سیحریازو جادوگر هه‌یه، کۆیان بکه‌نمه‌وه‌ بیانیه‌ین بۆ ئیتره. چونکه‌ له‌و رۆژگاره‌دا دیارده‌ی سیحریازیو جادوگری بابوو، له‌هه‌موو شارێک کۆمه‌لیک سیحریاز هه‌بوون، واشیان ده‌زانی که‌ موعجیزه‌کانی موسا له‌جۆری سیحرو جادو بازی نه‌و ساحیرانه‌یه؛ بۆیه‌ له‌هه‌موو لایه‌که‌وه‌ به‌تواناترین سیحریازیان بۆ کۆکردنه‌وه، بۆ نه‌وه‌ی به‌ریه‌رچی موسا بده‌نه‌وه! وه‌کوو په‌روه‌ردگار له‌سهر زوبانی فیرعه‌ون

ده فرموی: ﴿قَالَ اجْتَنَّا لِنَخْرُجَنَّا مِنْ أَرْضِنَا بِسِحْرِكَ يَا مُوسَىٰ
فَلَنَأْتِيَنَّكَ بِسِحْرٍ مِثْلِهِ، فَاجْعَلْ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ مَوْعِدًا لَا نُخْلَفُهُ نَحْنُ
وَلَا أَنْتَ مَكَانًا سَوَىٰ. قَالَ: مَوْعِدُكُمْ يَوْمَ الزَّيْنَةِ، وَأَنْ يُحْشَرَ النَّاسُ
ضُحَىٰ، فَتَوَلَّىٰ فِرْعَوْنُ فَجَمَعَ كَيْدَهُ وَاتَىٰ ﴿طه/۵۷-۶۰. به فرعه و نیان
وت: قوریان! نه گمر بهر یزان یاسا وله کانت بنیری بۆ شاره کان ﴿یأتوک بکل
ساحر علیم﴾ همرچی سیحریازی لیزانو لیها توو هیه له ولاتدا کویان
ده که نه وه، ده یانه یین بۆ ئیره، به ناسانی بهر همرچی موسا ده ده نه وه،
راستی نه وه ی موسا هیناویه تی ناشکرای ده که نو ئیتر که سی پی
هه لئاخه له تی!!

سیحر بریتییه له کرداری ناوازه و سه رسوپه ی نه و فرتوقیل؛ که
حه قیقه تو راستی نه و کردارانه له جه ماوه که هون ده کری، چونکه هۆیه کانی
نازان.

سیحرو جادویازی فه نئیک بووه، له و فه نانه ی که له مرۆژگاری کۆندا،
میسرییه کان له ته ک زانستی تری گهرد و ناسی له قوتا بخانه و فیرگه کانیان دا
ده یا نه خوێندنو، قیری ده بوون، بابلیه کانو هیندییه کانی ش چایان لی کردنو،
گرنگیان به فیریوونو کارییکردنی سیحر ده دا. ته نانه ت ئیستاش هیندییه
بتپهرسته کان سیحری وا ده که ن مرۆژ سه ری لی سوڤده مینی.

برپی له لیکۆله وه ئینگلیزه کان گرنگیان به توژی نه وه ده رباره ی
سیحر دا وه، و یستوریانه حه قیقه تی سیحر بزانونی بکه نه وه، په بیان
به هۆکاری هه ندیک سیحر بردو، بۆ زانینی هۆکاری زورییه ی زۆریشیان
ده سه وه سانو کۆله وار مانوه!

سیحریازی به زۆری له ناو کۆمه لگای نه خوێنده وارو نه فام دا گه شه ده کاو،
په ره ده سینێ، پێیان وایه شتیکی حه قو راسته. وه لی له ناو کۆمه لگا و لا تانی
پیشکه وتودا نه و گرنگییه ی پی نادریو، به خه یالو فرتوقیل و چاویه سه ته کی ی
حلیب ده که ن.

سیحر سی جۆری هه یه:

۱- به هۆی به کاره ی نانی هۆکاری سروشتییه وه که له لای سیحریازه که وه

ناشکرایه و خه لکانی تر پی نازان، وه کو نه وه که ده لئین: سیحریازه کانی
فیرعمون جیوه یان کردبوه ناو گۆچازو هه بلو گوریسه کانیانه وه، بویه که
ده یانهاویشتن ده جولانه وه!!

نه گهر له روژگاری تیمه دا زانا شاره زاکانی زانستی سروشتی ناسرو
کیمیا گهرو ته کنه لوجیا ئیدیعیای سیحرو جادویازیان بکردایه به تاییه تی
له ولاته دواکه و توه کانداه که سیحر باوی ههیه له ناویاندا، شتی وا
سهیروسه مهره یان ده خسته روو نیشانی خه لکیان ده دا، نه گهر لافی خودایه تی و
پیغه مبهرایه تیان لی بدایه، خه لکه که باوه رپیان پی ده کردنو گهر دنکه چیان
ده بوون.

۲- سیحریازییه که به هۆی ده ست سوکی و شار دنه وهی هه ندی شتی تر
نه نجام ده دری! کابرای ساحیر هه ندی شت نیشانی بینهرانی ده داو هه ندی
شت هون ده کاو هه ندی کیان له سه ر غهیری رهنگو شیوازی خویان ده رده خاو
چاوهسته کی له بینهران ده کات!

۳- سیحریازی وا ههیه: نه نجامدانه کهی به هۆی کاربگری نه فسی
ئیراده به هیز له نه فسی زه عیفو زه بوون که ناماده باشی نه وهی تیدایه قبوولی
نه وهامو خه یالاتی پرو پوچ بکاو کاری تی بکری، زانایانی ده روونناسی بهم
جوړه نه فسه زه بوونانه ده لئین (نه فسی هه ستیری).

بو نه نجامدانی نه م جوړه سیحره، سیحریازه کان په ناد به نه بهر گیانی
شه یاتینی و جندۆکه، هه یانه نوشتهی ره شو و یفوق ته له سم ده نووسنو بو
خۆشه ویستی یان بو بو غضاندن له نیوان نه مو نه ودا چل دانه فال ده گر نه وه،
نووشته ده نوسن!.....هتد

نه وهی نه مپۆ به ناوی زانسته وه دایانه یناوه و پی ده لئین: خه ولیخستنی
موگناتیزی جوړیکه له م به شهی سیحرو فری به سه ر زانسته وه نیه!^۱
جیاوازی نیوان سیحرو موعجیزه نه وهیه: موعجیزه حقیقه تی که له سه ر

^۱ ته فسیری مه نار ج ۵۶-۵۷ ته فسیری مونیر ج ۴۳/۹ ته فسیری مه راغی بهرگی
سیه م ج ۲۶-۲۷.

دهستى كه سيك پيدا ده بى كه نيدى عاى پيغه مبرايه قى ده كاو خودا
پشتيوانى لى ده كاو زوريه قى كات له ناكامى ته حه دا كړدى كافرو
سهر پيچيكا رانه وه له سهر دهستى پيغه مبر پيدا ده بى.

به لام سيحر ديارده يه كى خه يالى بهو حه قيقه تيكي عيلمى نيهو له سهر
دهستى مروقيكي فلسيق پيدا ده بى.

نيمامى نه بو به كرى رازى ناسراو به (الجصاص) ده فرموى: نه وانه قى
پييان وايه كه پيغه مبر ﷺ سيحري لى كراوه سيحره كه كارى تى كړدوه
به جورىك كه فرمويه قى: (اِنَّهُ يُخَيِّلُ اِلَيَّ اَنْبِىْ اَقْوُلَ الشَّيْءِ وَاَفْعَلُهُ، وَلَمْ
اَقْلُهُ وَلَمْ اَفْعَلُهُ) واته: وام ليها توهو پيم وايه شتيكم گوتوهو شتيكم كړدوهو
كه چى لمر استيدا نه گوتو موهو نه كړدوهو. همره ها ده لين: نافرته تيكي جوله كه
سيحري لى كړدوه له تويكلى دار خورماو شانهو نهو موانه قى كه له كاتى
سهره شانه كړدن دا به دداني شانه كوهو دين. شانهو موه كان خراونه ناو
تويكله كوهو نه مجار جيسريل هاتوهو پى گوتوه كه سيحري لى كراوهو
سيحره كه له ژر نهو بمرده دايه كه نهو كه سه قى نار له بيره كه هه لدينجى
له سهرى دوهو هستى، نيتو چون له ژر بمرده كه سيحره كه يان دهره يناو ديارده
نه خو شى به كه له سهر پيغه مبر ﷺ لا چوو.

نيمامى نه بو به كرى ده فرموى: نه مه شتيكي بى بناغيه وه لمر استييده وه
دووره، نه مجر چيرزكانه له لايه ن مولحيدو خوانه ناسانه وه دروست كراوهو
ده يانهو پلهو پايدى پيغه مبران بكنه گالتو مو عجيزه قى پيغه مبران ﷺ
به تال بكنه وه، ده يانهو نهو بخنه دلى خه لكه وه كه جياوازي له نيوان
مو عجيزه وه سيحر دا نيه همره دو كيان يه كى جورن.

به لى: بابگريښنه وه بو سهر ته فسيري نايه ته كانو، چى تر دريژه به باسى
لاوه كى ناده ين!

فيره ون ناردى ساحيره كان گردبو ونه وهو، هاتن بو لاي فيرعه ونو،
له باره قى روبرو بو ونه وهى موسا وتو ويژ كرا، وه كوو ده فرموى: ﴿وَجَاءَ
السَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ﴾ له هه موو لايه كوه ساحيره كان هاتن بو دهرى

فیرعه ونو، نمرکی سمر شانیان پی راگیاندر، مبهستی بانگ کردنه کیان تی
گیاندر، ﴿قَالُوا﴾ ساحیره کان وتیان: ﴿إِنَّ لَنَا لَأَجْرًا إِن كُنَّا لَنَحْنُ
الْغَالِبِينَ﴾ نایا نیمه پاداشمان ده دریموه نه گمر سمرکه وتینو موسا مان
بورد؟ ﴿قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ﴾ فیرعه ونو تی: به تی: نیوه پاداشی
گموره و به نرخ و هرد گرن له پاسای نمو کاره گرن گته تاندا، و پرای پاداشی
نواندی که همیشه لیم نریکن له دهریاری مندا ریزدار ده بنو پله و پایدی
بهرزتان پی ده دری، نیوه هم مالو دارایتان پی ده دری هم پله و پایدی
کاربه دهستی و ریزداریتان ده ده می! به مدهش خوشبهختی دونیاتان دهست
ده گموی!

ساحیره کان بهم واده و به لینه دلخوش بوونو خویان بو روژی
بهرامبریکردن ناماده کرد، روژی دیاری کراو هاتو هم موویان له شوینی
دیاری کراودا کویونه و رویره تی حمزه تی موسا وستانو، زور به خوشیان
راده پرموو، لیکه تی تهواریان به خویان هه بوو، له روانگی نیم پروا به خویونه و
﴿قَالُوا يَا مُوسَى إِمَّا أَنْ تُلْقَى وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ لَحْنُ الْمَلِئِينَ﴾ وتیان: نهی
موسا! سمریشکبه، یان تو له پیشدا ماره که تی خوت بهاوژده و موعجیزه که تی
خوت بنوینه، یان نیمه ماره کانی خومان ده هاوژین!

حمزه تی موسا و لامیکی زیره کانه تی دانه و، ﴿قَالَ الْقَوَا﴾ فیرموی:
نیوه له یه کهم جاردا گوریسو حبله کانی خوتان بهاوژن، هه لبه ته حمزه تی
موسا بویه نه و تی هه لبارد که خوی دوا بکه می، چونکه نمو که سه تی دوا
ده که می له کاری تا وادا به ته واری ناگاداری هه و لو ته قه لای بهرامبره که تی
ده بی و، ده بین تی چون کاره که تی نه نجام ده دا، له هه مان کاتدا حمزه تی موسا
پروای ته واری به موعجیزه که تی خوی هه بوو ده یزانی سه د دهر سه د بو پریان
ده دا، بویه به بی نه و تی گرن گیان پی بدا ﴿قَالَ الْقَوَا﴾ فیرموی: نیوه
له پیشدا گوریسو حبله کانتان بهاوژن، نه و تی ده تانه می به هاوژن،
ده به هاوژن! حمزه تی موسا بهم قسه یه مبهستی نه و بوو: خه لکه که
نیشه کیان ببینی و تییان بفکرنو ساحیره کانیش نمو پیری هیرو توانای خویان

بخنه کار که نهوان کاری خویان نه نجام داو نهوهی پییان بوو خستیانه گهرو
 شه عوه زه و فرتوقیلی خویان نواند؛ نه مجار نورهی نهوه هات: نه م
 موعجیزه هی حقو به هیزی خوی بنوینی، بو نهوهی زیاتر کار له خه لکه که بکا،
 ﴿فَلَمَّا أَلْقُوا سَحَرُوا أَعْيُنَ النَّاسِ، وَاسْتَرْهَبُوهُمْ، وَجَاءُوا بِسِحْرِ عَظِيمٍ﴾
 که ساحیره کان گوریسو حبله کانی خویان هاویشتو، وه کوو مار ده جولانهوه،
 چاویه سته کیان له خه لکه که کرد، بینمران وایان هاته پیش چاو که کاره کیان
 حه قیقه تی هدیو شتیکی راسته! ته نانهت حه زه تی موساش وا هاته پیش
 چای که حبلو گۆچانه کان بوونه ماری راستی و ترستیکی له دلدا پیدایا بوو،
 وه کوو له شوینیکی تر دا قورنان له م باره وه ده فرموی: ﴿قَالَ: بَلْ أَلْقُوا،
 فَإِذَا هِبَالُهُمْ وَعَصِيَّتُهُمْ يَخِيلُ إِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعَى. فَأَوْجَسَ
 فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُوسَى، قُلْنَا لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَىٰ وَآلَقَ مَا فِي
 يَمِينِكَ تَلْقَفْ مَا صَنَعُوا، إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدٌ سَاجِرٌ، وَلَا يُفْلِحُ
 السَّاجِرُ حَيْثُ أَتَى﴾ طه/۶۶-۶۹، به راستی نهوان سیحری گه وریان
 نه نجام داو کارگیری له بینمران کرد، خه لکه کیان سه رسام کرد، به لام حه زه تی
 موسا زور زوو نهو ترسهی که هه یبوو رهوی یهوه ثیقهی تهواوی به خوی پیدایا
 کردو ده یزانی که موعجیزه کهی موعجیزه هی خودایی یهوه، له جوری سیحر نیه.
 وه کوو پهروه ردگار له شوینیکی تر دا ده فرموی: ﴿قَالَ مُوسَى: مَا جِئْتُكُمْ
 بِهِ السِّحْرُ، إِنَّ اللَّهَ سَيُبْطِلُهُ، إِنَّ اللَّهَ لَا يُضْلِعُ عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ.
 وَيُجِزُ الْحَقُّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ﴾ یونس/۸۱-۸۲ واته: موسا
 وتی: نهوهی نیوه هی ناوتانه سیحرو خودا پوچی ده کاتهوه، بیگومان خودا
 کرده وهی موفسیدو ناشوبگیان په ره پی ناداو سهریان ناخا، هر حق
 ده چه سپینی، با تاوانباران پییان ناخوش بی.

نیمانه‌نیانی ساحیره‌کان به‌خودای مه‌زن

﴿وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ﴾^(۱۱۷)
 فَوْقَ الْحَقِّ وَتَحْتَ الْمَطَلِ مَا كَانُوا يَْعْمَلُونَ ﴿۱۱۸﴾ فَعْلَبُوا هَٰذَاكَ وَانْقَلَبُوا
 صَغِيرِينَ ﴿۱۱۹﴾ وَأَلْقَى السَّحَرَةُ سَجْدِينَ ﴿۱۲۰﴾ قَالُوا ءَأَمَّا رَبِّ الْعَالَمِينَ
 رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ﴿۱۲۱﴾

نهمه دیمه‌نیکی تره له‌دیمه‌نه‌کانی به‌سهره‌اتی هه‌زهره‌تی مووسا له‌گهل
 فیرعه‌وند، موفاجه‌نده‌و روداو‌یکی تره له‌پیش چاوی فیرعه‌وندو
 داروده‌سته‌که‌ی، له‌پیش چاوی ساحیره‌و کاهینه‌کان، له‌پیش چاوی جه‌ماوه‌ری
 بینهرانو له‌و گۆره‌پانه‌ی که نه‌و سیه‌ره‌ گه‌وره‌یدی تیدا نه‌نجام درا، دیمه‌نیکیه
 حه‌قو به‌تالی تیدا ده‌رده‌که‌وی، لیک جیا ده‌بنه‌وه، با بزانی‌ن قورثانی پیروژ
 چون نه‌م دیمه‌نه‌ نیشان ده‌دات؟!

که ساحیره‌کانی فیرعه‌وند هه‌بلو گۆچانه‌کانی خۆیان هاویشته‌و
 خه‌لکه‌که‌یان سه‌رسام کردو، ته‌نانه‌ت هه‌زهره‌تی مووساش ترسیکی لی نیشته‌،
 چونکه سیه‌ره‌که‌یان شتیکی ئاسایی نه‌بوو، به‌لکوو سیه‌ره‌کی گه‌وره‌ بوو؟!
 به‌سه‌ بۆ گه‌وره‌یی نه‌و سیه‌ره‌ قورثان به‌ (سحر عظیم) ناو برده‌وه، سیه‌ره‌کی
 بوو جه‌ماوه‌ره‌که‌ی سه‌رسام کرد، ترسی خسته‌ دلپانه‌وه، به‌لام کاری به‌تال
 چه‌ندیک سه‌رسوهرینه‌ر بی، ناکامی پوچانه‌وه‌یه، بلقی سه‌ر ئاوه‌و پایه‌دار نیه‌،
 ئاگری که‌ره‌که‌لایه‌و زوو داده‌مرکیشه‌وه‌و به‌ده‌وام نابیی، نه‌وه‌تا قورثان
 ده‌فه‌رموی: ﴿وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ﴾ په‌روه‌ردگار نیگای بۆ
 مووسا کردو فه‌رمانی پی‌کرد؛ به‌هاویشته‌نی عه‌صاکه‌ی ده‌ستی و فه‌رموی:
 عه‌صاکه‌ت به‌او‌یه‌! ﴿فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ﴾ له‌پیکا نه‌و عه‌صایه‌ بووه
 ماره‌تیرینه‌یه‌کی زه‌به‌لاحی وا که ماره‌ درۆزنه‌کانی ساحیره‌کانی قووته‌دا، نه‌و
 شتانه‌ی رووکه‌شیان کردبوو، به‌حه‌قو راستییان حلیب کردبوو هه‌مووی تیکه‌وه

بیچانو قووتی دان.

نیبنو عه‌باس ده‌فرموی: عه‌صاکه‌ی حه‌زره‌تی مووسا به‌لای همر
یه‌کیک له‌عه‌صار حه‌بلی ساحیره‌کان‌دا برزیشه‌تایه یه‌کسهر قووتی ده‌دان،
هه‌ندیک له‌مراقه‌که‌رانی قورتان پییان وایه: ﴿تَلَقَّفْ مَا يَأْفِكُونَ﴾ مانای
ئه‌وه‌یه: یه‌که یه‌که سیحره‌که‌یانی ناشکرا کرد، حه‌قیقه‌تی سیحره‌که‌یانی بۆ
بینهران روون کرده‌وه، چاره‌سته‌کی و فیله‌که‌یانی پوچ کرده‌وه، نیتر
ساحیره‌کان بۆیان ده‌رکه‌وت که ئه‌مه شتیکه له‌ناسمانه‌یه‌و سیحرو
چاره‌ست نیه، بۆیه یه‌کسهر سیحریازه‌کان چوونه سوجه‌و وتیان تیمانمان
به‌خودای بوونه‌وهر هیئاو پایه‌ندی فرمانو جله‌وگیریه‌کانی ده‌بین.

به‌لی ﴿فَوَقَّعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ حه‌قو راستی چه‌سپا
وه‌کوو خۆر ناشکراو نمایان بوو، فیله‌و چاره‌سته‌کی ساحیره‌کان پوچایه‌وه‌و،
کاریگهری نه‌ما، بۆیان ده‌رکه‌وت موعجیزه‌ی مووسا له‌زورور سیحره‌وه‌یه‌و،
شتیکی خودا کرده!

﴿فَغْلِبُوا هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوا صَاغِرِينَ﴾ ساحیره‌کان بۆردران، له‌پیش
چاوی ئه‌و جه‌ماوه‌ره زۆرو بینهره، سیحریازه‌کان به‌زینو به‌زه‌لیلی و تیشکاوی
فیرعه‌ونو قه‌ومه‌که‌ی له‌مه‌یدانی رویه‌و بوونه‌وه‌دا خۆیان دزیه‌وه‌و پاشه‌کشیان
کردو بۆردرانو هیچیان به‌ده‌سته‌وه نه‌ما خۆی پی‌پانۆنسن. به‌لام دیمه‌نی
گرنگو رودای چاره‌روان نه‌کراو بۆ فیرعه‌ونو دارده‌سته‌که‌ی ئه‌وه بوو، که
﴿وَأَلْقَى السَّحَرَةُ سَاجِدِينَ﴾ ساحیره‌کان به‌سوجه‌دا که‌وتنو تیمانیان
هیئا، چونکه حه‌قو راستی، ئه‌وانی سه‌رسام کردو هه‌لینان بۆ سوجه‌و بۆ خودا
بردنو ﴿قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ وتیان: پرومان هه‌یه‌و تیمانمان به‌خودای
بوونه‌وهر هیئا: ﴿رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ﴾ خودای مووسا و هارون، خودای
هه‌موو شتی که له‌دروستکراوان، خودای ئاده‌میزادو جندۆکه‌و شتی تیش.

به‌راستی ئه‌و ساحیرانه راستگۆ بۆون له‌گه‌ل نه‌فسی خۆیان، عاقلانه
هه‌لسو که‌وتیان کرد، سه‌رپیچی‌یان نه‌کردو لووتبه‌ریان نه‌نواند، به‌لکو
حه‌قیقه‌تیان بۆ ده‌رکه‌وت درۆیان له‌گه‌ل خۆیان نه‌کرد، بویرانه دانیان به‌حه‌ق‌دا

نا و ملکه چی واقیع بوون!! وه کوو ده لّین: فیرعهون له پّیش ده سّتی کردنی
موباره زه کهو رویه رویونه و هیان له گهل حه زره تی موسا، بانگی ماموستاو
ساحیره گهره کانی کرد، وتی: چیتان ناماده کرده، وتیان سیحریکمان ناماده
کرده وه؛ ساحیری هه موو دونیای پی بۆر ده دین، مه گهر کاری ناسمانو
شتیک له ناسمانه وه بی ته وه نیمه توانای بهره نگاری ناسمانان نیه.

چونکه ساحیره کان له زانستی سیحرده کارامو لیهاتوو بوون ده ست
ره نگینو لّیزان بوون، بۆیه که بۆیان ده رکوت موعجیزه کهی موسا کاریکی
له توانا به ده ری ناده میزاده و شتیکی ناسمانیه یه کسر له حاله تی کوفره وه
چونه ناو نوری نیمانه وه.

هه ره شهی فیرعهون له ساحیره کانو سوور بوونیان له سهر برّوا

به خودا

قَالَ فِرْعَوْنُ ءَاْمَنْتُمْ بِهٖ قَبْلَ اَنْ ءَاْذَنَ لَكُمْ اِنَّ هٰذَا لَمَكْرٌ مِّمَّكَرْتُمْوْهُ فِى
الْمَدِيْنَةِ لِتُخْرِجُوْا مِنْهَا اَهْلَهَا فَسَوْفَ تَعْلَمُوْنَ ﴿١٢٣﴾ لَا قُطْعَنٌ اَيْدِيْكُمْ
وَاَنْزَلَكُمْ مِّنْ خَلْفٍ ثُمَّ اَلْصَلْبَتَّكُمْ اَجْمَعِيْنَ ﴿١٢٤﴾ قَالُوْا اِنَّا اِلٰى رَبِّنَا
مُنْقَلِبُوْنَ ﴿١٢٥﴾ وَمَا تَنْقِمُ مِنَّا اِلَّا اَنْ ءَاْمَنَّا بِقَايَتِ رَبِّنَا لَمَّا جَاءَتْنَا رَبَّنَا
اَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَقَّنَا مُسْلِمِيْنَ ﴿١٢٦﴾

نه مهش به شتیکی تره له چیرۆکی حه زره تی موسا له گهل فیرعهون. لیره ده
پهروه دگار هه ره شهی فیرعهون له ساحیره کانو خوراکری ساحیره کان را
ده نوینی: که ده فرموی: ﴿قَالَ فِرْعَوْنُ آمَنْتُمْ بِهٖ قَبْلَ اَنْ اَذِّنَ لَكُمْ﴾
فیرعهون نیمانه تانی ساحیره کانی زۆر له سهر شان گران بوو، تهو کۆمه لهی
که لهم رویه رویونه و هیده پستی پی به ستبوون له کیسی چوون، پی وای بوو
تهوان هه رگیز له فرمانی ده رناچن، و هیده زانی تهوان کویرانه ئیطاعه ی
ده کهن، ته نانه ته گهر نیمانی بهینن ده بی تهو ریگیان بداو فرمانیان پی

بکا!!

بۆیه به‌سهرسورمانه‌وه وتی: نه‌وه ئیوه ئیماننان هینا پیش نه‌وه‌ی
 روخصدت له‌من بخوازنو منیش ریگاتان بئی بدهم؟! ﴿إِنَّ هَذَا لَمَكْرٌ مَّكْرُمُوهُ
 فِي الْمَدِينَةِ لِتُخْرِجُوا مِنْهَا أَهْلَهَا﴾ نهم سیحر کردنه‌تانو زالبونی مووسا
 به‌سهرتان دا لهم رۆژه‌داو سهره‌نجام ئیماننه‌ئینانان به‌ موسا نه‌خشه‌و پلانیکه
 له‌وه‌پیش له‌سهری ریک که‌وتوو نو خۆتان پئی رازی بوون!! وه‌کوو له‌نایه‌تیکی
 تر دا ده‌فرموئ: ﴿إِنَّهُ لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ﴾ طه/۷۱، ئیوه
 خۆتان نهم پیلانه‌تان دارشتوه بۆ نه‌وه‌ی به‌م سیحره‌تان میصریه‌کان لهم شاره
 وه‌ده‌رئینو، خۆتان له‌گه‌ل به‌نوئیسرا ئیلی‌یه‌کان تی‌یدا نیشته‌جی بن؛ ﴿فَسَوْفَ
 تَعْلَمُونَ﴾ له‌وه به‌ولاره ده‌زانن چیتان لی ده‌که‌م؛ ده‌بینن چ سزاو تۆله‌یه‌کتان
 توش دی له‌سهر نهم پیلانه‌و چۆن عه‌زباتان ده‌ده‌م!!

نه‌مجار شیوه‌ی عه‌زابو سزاکیان بۆ شی ده‌کاته‌وه‌و ده‌لی: ﴿لَا قُطْعَنَ
 أَيْدِيكُمْ وَأَرْجُلُكُمْ مِنْ خِلَافٍ﴾ سویند بئی من راستو چه‌پ ده‌ستو قاچتان
 ده‌بیرم، ده‌ستی راستو قاچی چه‌پتان ده‌بیرمه‌وه‌و به‌پێچه‌وانه‌شه‌وه. ﴿ثُمَّ
 لَا صَلْبَنَكُمْ أَجْمَعِينَ﴾ پاشان به‌ده‌ستو قاچ قرتاوی هه‌لتان ده‌هاوه‌سم، نه‌که
 یه‌کتو دو به‌لکو یه‌که یه‌که هه‌موانتان به‌سهر دار خورماوه هه‌لده‌هاوه‌سم!!
 وه‌کوو له‌شوئینیکی تر دا ده‌فرموئ: ﴿فِي جُذُوعِ النَّخْلِ﴾ طه/۷۱، بۆیه‌تان
 هه‌لده‌هاوه‌سم تابینه په‌ندو عیبه‌رت بۆ هه‌رکه‌سیک پیلان له‌ئیمه‌ بکاو بیه‌وی
 له‌ژێر ده‌سه‌لاتی ئیمه‌ ده‌رچی.

ئییبو عه‌بباس ده‌فرموئ: فیرعه‌ون یه‌که‌م که‌س بووه که به‌مه‌به‌ستی
 سزادان ده‌ستو قاچی ناحه‌زانی خۆی به‌پێچه‌وانه‌وه بریسه‌وه دوایی
 هه‌لیواسیون!!

هه‌لبه‌ته فیرعه‌ون نهم قسانه‌ی بۆ چه‌واشه‌کاری بوو، بۆ داپۆشینی
 تیشکانو بۆردانه‌که‌ی بوو، بۆ نه‌وه‌ی بوو که ساحیره‌کانی تر شوئین نه‌وان
 نه‌که‌ونو ته‌وانیش نه‌چنه ریزی ساحیره ئیماننه‌ئینه‌ره‌کانه‌وه، چونکه بۆخۆی
 ده‌یزانی نهم قسانه‌ی بۆشو بئی بناغه‌ن! هه‌ر نه‌و بوو یاساوه‌لکه‌کانی خۆی ناردن

بؤ شاره کانی ژیر ده سه لاتی خوی بؤ کور دنه وهی ساحیره کان له ناوچه کانو
هینانیان بؤ دهر باره ی نامو باره کی! خوی کویونه وهی له گهل کردنو واده ی
به خشش و دیاری به ترخی پیدان نه گهر سهر که وتن! حه زره تی موسا هیچ که سی
لهو ساحیرانه نه ناسیوه و له وه پیش که سیانی نه دیبوو کویونه وهی له گهل هیچ
کامیان نه کردبوو!

ساحیره کان که گوئیان له م هه ره شه یه ی فیرعه ون بوو زور نه ترسانه و
بویرانه ﴿قَالُوا إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ﴾ وتیان: ئیمه گوی به کوشتن ناده ی نو
له مردن ناترسین! چونکه ئیمه دلنایین له وه که ده گهر یینه وه بؤ لای خودای
خومانو پاش له دنیا دهر چونمان زیندو ده کری یینه وه له روژی قیامت دا
پاداشی ده ستو قاچی براومانو کوشتنمان له لایهن توره له خودا
وهرده گرینه وه، ئیمه ده مانه وی گییانی خومان به خت بکه یین بؤ نه وهی
له عذابی خودا رزگارمان بی، سزای پهروه ردار زور له سزای تو به ئیش تره؛
رق و غه زه بی خودا له سهر نهو شته ی دارامان لی ده که ی ته نجامی بده یین، نه و
سیهره ی به زور پیمان ده که ی، زور له قین و قاری تو به هیز تره، نه مړو ئیمه
له سهر سزای تو خوراگر ده یین بؤ نه وهی له سزای دوزه خی سامناک رزگارمان
بی! وه کوو له شوینیکی ترده ده فرموی: ﴿قَالُوا: لَا ضَيْرَ، إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا
مُنْقَلِبُونَ. إِنَّا نَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطَايَاَنَا إِنَّ كُنَّا أُولَ
الْمُؤْمِنِينَ﴾ الشعراء/ ۵۰-۵۱.

زومه خشهری ده لی: ده گونجی مانای نایته که به م جوړه بی: ئیمه و تو
نه ی فیرعه ون ده گهر یینه وه بؤ لای خودا، نه و له نیوان ئیمه و تودا هوکم ده کا.
به مده ش نیمانداره کان ناماژه بؤ دوو شت ده که ن: په که م به درو خسته نه وهی
فیرعه ون که لافى خودایه تی لی ده داو ده یگوت: من پهروه ردارو بالا ده ستی
ئیمه و. دووهم ناماژه بؤ نه وه ده که ن که نه وان پاداشی لای خودایان
هه لباردوه و پاداشی فیرعه ونیان ناوی له خودا ده ترسن منه تیان له فیرعه ون
نیه.

﴿وَمَا تَنْقِمُ مِنَّا إِلَّا أَنْ آمَنَّا بِآيَاتِ رَبِّنَا لَمَّا جَاءَنَا﴾ نه مجار
ساحیره کان (پاش نیمانه یینان) نه وه یان درکاند که زورانبازی نیوان نه وان
ته فیسیری ده وان (۴۳)

فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌ی زؤرانبا‌زی عه‌قیده‌و بی‌روبا‌وه‌ره، بۆیه رقی لی هه‌لگرتون چونکه ئیمانیان به‌خودای بونه‌وهر هیناوه، وتیان: تو هیچ خرابیه‌ک له‌ئیمه‌دا نابینی جگه له‌با‌وه‌ره‌هینانمان به‌ئایاتی خودای خۆمان، که‌بریتی به‌له‌په‌یامی هه‌زهره‌تی مووسا و بۆمان هات که له‌راستی‌دا ئهم ئیمان هینانه‌مان باشترین کرده‌وه هه‌لو‌تسته، بنه‌مای هه‌موو چاکه‌و خێرو بی‌ری‌که؛ جیگای فخر و شانازی‌مانه، به‌مه‌ش ئیعلانی بریارکیان کرد که‌گه‌را‌نه‌وه‌ی تیدا نیه‌و له‌ناخی دل‌یا‌نه‌وه به‌بروایه‌کی پته‌وه‌وه ئهم ر‌ی‌بازیه‌یان هه‌لب‌ژاردوه وه‌کوو نه‌وه ده‌ل‌ین: تازه تو به‌هیوای نه‌وه مه‌به‌ ئیمه له‌ئیمان‌هینانی خۆمان پاشگه‌ز بینه‌وه. وه‌کوو له‌شو‌ئینیکی تردا ده‌فرموی: ﴿فَاقْضِ مَا أَنْتَ قَاضٍ﴾ طه/۷۲، چیت له‌ده‌ست دی بیکه‌و بی منه‌ت به.

نه‌مجار ده‌ستی نزیان بۆ لای ناسمان به‌رز کرده‌وه وتیان: ﴿رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَلَّنَا مُسْلِمِينَ﴾ په‌روه‌ردگارا! هی‌زو توانای خۆرا‌گریمان پی‌به‌خشه، سه‌بر و خۆگری فراوانمان به‌سه‌ردا بر‌ژه، له‌سه‌ر بی‌روبا‌وه‌ری خودا ناسی و ئایینی خۆت به‌رده‌وامان بکه، به‌سه‌بر و ئارام دامان پی‌ۆشه! ﴿وَتَوَلَّنَا مُسْلِمِينَ﴾ به‌موسولمانی بمان مر‌ینه، له‌حال‌یک‌دا گیانمان بک‌یشه که به‌رده‌وام‌بین له‌سه‌ر ئیسلامه‌تی، پا‌به‌ندی په‌یامی پی‌غه‌مبه‌ره‌که‌ت بین که هه‌زهره‌تی مووسایه.

ئیب‌نو عه‌بباس فرمویه‌تی: ساحیره‌کان ده‌مه‌ویه‌یانی و سه‌ره‌تای رۆژ ساحیر و خوا نه‌ناس بوون، ده‌مه‌و ئی‌واره خواناس و شه‌هیدبوون! وا دیاره فیرعه‌ون هه‌ره‌شه‌که‌ی خۆی به‌جی هیناوه‌ست و قاجی ساحیره با‌وه‌ره‌هینه‌ره‌کانی له‌که‌نار چۆم و رو‌بار‌ک بر‌یه‌وه‌وه نه‌و سه‌زایه‌ی ترساند‌بوونی لی به‌سه‌ری‌دا سه‌پاندن! چونکه په‌روه‌ردگارا له‌سه‌ره‌تای چیرۆکه‌که‌دا ده‌فرموی: ﴿فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ﴾ که مه‌به‌ستی به‌(مفسدین) فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌یه‌تی.

وتووژی فیرعه ونو داروده سته که ی دهر باره ی مووسا
 شوینکه وتوانی، ناموژگار یکردنی مووسا بو قه ومه که ی
 وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ أَتَدْرُ مُوسَى وَقَوْمَهُ لِيُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ
 وَيَذَرَكْ وَءَالِهَتَكَ قَالَ سَنُقَتِّلُ أَبْنَاءَهُمْ وَنَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ وَإِنَّا فَوْقَهُمْ
 قَاهِرُونَ ﴿١٢٧﴾ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ وَأَصْبِرُوا إِنَّا الْأَرْضُ لِلَّهِ
 يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٢٨﴾ قَالُوا أَوْذَيْنَا مِنْ
 قَبْلِ أَنْ تَأْتِيَنَا وَمِنْ بَعْدِ مَا جِئْتَنَا قَالَ عَسَى رَبُّكُمْ أَنْ يُهْلِكَ عَدُوَّكُمْ
 وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٢٩﴾

نه مه به شی پینجه مه له چیرۆکی حه زه تی مووسا له گه ل فیرعه ون.
 لیره دا پهروه دگار نه وه مان بو ده گپرتیه وه که فیرعه ونو پیارانی دهر باره ی
 پاش نیمانه یانی ساحیره کان ده ستیان کرد به وتووژیو پیلان دانان بو تو له
 ستاند نه وه له مووسا شوینکه وتوانی. به تاییه تی که ساحیره کان ناوا به کۆمه لو
 به نا شکراو له پیش چاوی بینهران تیمانیان هیئاو له ژیر ده سه لاتی فیرعه ون
 چوونه ده ری! تیتر یاسا لو چلکا وخۆره کانی فیرعه ون به نه ندازه ی فیرعه ون
 به لکو زیاتریش ترسیان لی نیشتو هه ستیان به خه تهری په یامی مووسا کرد،
 بویه سه ره تا نه وان ده ستیان به ناخاوتن کردو نه وان ده ده نه ی فیرعه ونیان دا که
 نابی ناوا ده سه و نه ژنو دابنیشیو به یلی مووسا شوینکه وتوانی په یامی
 خویان په ره پی بده نا! نه وه تا قورشان ده فرموی: ﴿وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ
 فِرْعَوْنَ أَتَدْرُ مُوسَى وَقَوْمَهُ لِيُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ﴾ واته: پیاو ما قولو
 داروده سته که ی قه ومی فیرعه ون وتیان: نه وه تو ی خاوه ن شکو ریگه ده ده ی
 مووسا شوینکه وتوانی ناوا به نازادی بی ترس په یامی خویان بلا ویکه نه وه
 بهو جو ره مسکینو ره عیه ت تیک بده نو له نایینی تو ژوانیان بکه نه وه

بيا نځه نه سمر ناييني څويان؟؟ يان بيا نځه نه ژر رکيفي څويانه وه له ژر
دهسه لاتي تو ډهريان بهينن؟ نايا لتيان ده گهړتي ناوا بانگيان بکهن بو
پهرستني خوداي څويانو واز له پهرستني تو بهينن! نايا ده هيلي نهوان واز
له څوتو څواکانت بهيننو عيباده ت نه کهنو سهرپيچي فهرمانه کانت بکهن؟؟

شتيکي چه سپاوه له ميژوي ميسري کزن دا که ميسريه کان چه ند
خودايه کيان بو څويان دانابوو، يه کي لهو شتانه ي به خودايان داده نا (څور) بوو
پتيان ده گوت: (رع) به لاي ميسريه کانه وه فيرعون کوړو وه چه ي څور بووه.
شيخ حه سه ني به صري ده فمر موي: فيرعون بو څوي بته درست بووه، واته:
بو څوي بتي ده پهرستو څوشي ده پهرسترا.

نيمامي ته يمي ده فمر موي: شتيکي له ملي څوي کردبوو نهو شته ي
ده پهرست.

فيرعون له وه لامي پرسياي داروده سته که ي څوي دا ﴿قَالَ سَنُقْتِلُ
أَبْنَاءَهُمْ وَنَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ﴾ وتي: له تيستا به ولوه کوره کانيان ده کوژين،
نيرينه کاني نه ته وه ي تيسرائيل له ناوده بهينو ميينه کانيشيان به زيندوي
ده هيلينه وه وه کوو له وه پيش په پره ومان ده کرد، ناهيلين ژماره يان زياد بکا،
ناوا هلسو که وتيان له گدل ده که ين هه تا به يه کجاري ناسه واريان ناميني و
به ته واري ده وه وتين. ﴿وَإِنَّا فَوْقَهُمْ قَاهِرُونَ﴾ تيمه بالاده ستيما به سمر
نهوان دا هيه، ده توانين سمرکوتيان بکهن، ناتوانن فساد له خاكي تيمه دا
بلاريکه نه وه، تواناي نه وديان نيه زيانمان پي بگه ينن؛ دهسه لاتي نه وديان نيه
له ژر دهسه لاتي تيمه بچه ډه ره وه.

له موقيفيکي تر دا قورنان نه وه ده گه يه ني که فيرعون پاش تيمانه يناني
ساحيره کان ويستي حه زره تي موسا بکوژي، وه کوو ده فمر موي: ﴿وَقَالَ
فِرْعَوْنُ ذَرُونِي أَقْتُلْ مُوسَى وَلْيَدْعُ رَبَّهُ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ
أَوْ أَنْ يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ﴾ غافر/۲۶. جا که فيرعون برپاري
نه وه ي دا که نيرينه کاني نه ته وه ي تيسرائيل بکوژي و ميينه کان ميره خه س
بکاو به ناشکرا راي گهياند، تيسرائيلي به کان نه مه يان بيستو زانيان، ترسيان

لی‌نیش‌ت خوربه‌یان پی‌که‌وت ﴿قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ وَاصْبِرُوا﴾
 حمزره‌تی مووسا دلنه‌وایی کردنو نامۆژگاری کردن، وتی: پشت به‌خودا
 بیه‌ستنو داوای کۆمه‌گی و یارمه‌تی له‌زاتی پاکی نه‌و بکه‌ن، لی‌ی بیارپینه‌وه
 که فیرعه‌ون نه‌م همه‌شه‌یه‌ی بۆ نه‌نجام نه‌دری، خۆپاگرو وره‌به‌رزین! خودا
 پشتو پهنای بی ده‌سه‌لاتانه‌و یارمه‌تی ده‌ریان‌ه له‌کاتی ته‌نگو چه‌له‌مه‌دا،
 به‌صه‌برو نارام بن، چونکه صه‌بر چه‌کی به‌کاری موسولمانانه کلیلی ده‌رگای
 خوشی‌یه. دلنایان که ﴿إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُرِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ﴾
 به‌راستی زه‌وی فه‌له‌ستین، یان هه‌موو زه‌وی ملکی خودایه، به‌ناره‌زۆی خۆی
 به‌میرات ده‌یدا به‌به‌نده‌کانی خۆی، نه‌م ولاته ده‌که‌وتنه ژیر ده‌ستی ئیوه‌ی
 خاوه‌ن باوه‌ره‌وه، نه‌مه‌ش واده‌پیدانیان بوو به‌سه‌رکه‌وتن.

﴿وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ﴾ دلنایان که سه‌ره‌نجام ژینای به‌خته‌وه‌ری و
 سه‌رفرازی بۆ که‌سانیکه که ته‌قواکارو له‌خوا ترسن، سه‌رکه‌وتن بۆ
 خودا په‌رستانه نه‌که بۆ فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌یه‌تی!

به‌لام نه‌م په‌ندو نامۆژگاریانه کاری تی نه‌کردن، نه‌و ترسو بیمه‌ی
 له‌فیرعه‌ون چوبوه دلایانه‌وه نه‌په‌وییه‌وه، به‌لکو به‌دل له‌همه‌شه‌کانی فیرعه‌ون
 ده‌ترسانو هیشتا نازارو نه‌شکه‌نجه‌ی له‌وه‌پیشیان به‌ده‌ست فیرعه‌ون له‌یاد دا
 مابوو، ﴿وَقَالُوا أَوَذِینَا مِنْ قَبْلُ أَنْ تَأْتِنَا وَمِنْ بَعْدِ مَا جِئْتَنَا﴾ وتیان: ئیمه
 پیش له‌دایکه بوونی تۆو پیش هاتنی تۆ به‌ناوی پیغه‌مبه‌ری و دوا هاتنیش‌ت
 تووشی جوژه‌ها نازارو نه‌شکه‌نجه بووین، نه‌وه‌ی پی‌کردین که تۆ به‌چاوی
 خۆت ده‌تبینی، کوپه‌کانی ده‌کوشتین، نازارو نه‌شکه‌نجه‌ی ده‌داین، درپدانه
 له‌گه‌لمان ده‌جولایه‌وه به‌وه‌په‌ری دلپه‌قی و سه‌ته‌مکاری‌یه‌وه هه‌لسو که‌وتی
 له‌گه‌لمان ده‌کرد، وانه‌مپۆش ده‌یه‌وی هه‌مان کاره‌ساتو چه‌وساندنه‌وه و
 ره‌شه‌کوژی و گه‌را برپه‌نده‌مان ده‌ست پی‌بکاته‌وه! که نه‌مه‌یان به‌مووسا گوت:
 له‌وه‌لام‌دا ﴿قَالَ عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يُهْلِكَ عَدُوَّكُمْ وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِي الْأَرْضِ
 فَيَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ﴾. حمزره‌تی مووسا وه‌لامی دانه‌وه، دلنای کردن که
 کۆمه‌گی خودایان بۆدی، له‌و ته‌نگو چه‌له‌مه‌و چه‌وساندنه‌وه‌یه رزگاریان ده‌بی‌و

فیرعهون له ناده چی! وتی: تۆمیدم به خودا وایه داواکارم له پیره و ردگاری خۆم که دوژمنی سهرسهختتان له ناو بهری؛ فیرعهونو دارودهستو رژی سهرهنگون بکا! تیوه بکاته جیگرو جی نشینی نهوان له خاکی میسردا، فیرمانه وایی نه م ولاته به تیوه بیه خشی، نه مجار سهیری کاروکرده و هی ههلوستان بکا چی ده که نو چی ناکهن! سوپاسگوزار ده بن، یان سپله و پی نمان! به گویره ی کردارو گوشتارتان پاداش ده درینه وه، چاکه به چاکو خراپه به خراپه.

ناوا بهو جوژه پیغه مبهری خودا: (هه زه تی موسا) به یارمه تی خودا هیواداریان ده کا، مژده ی له ناوچوونی دوژمنه که یان پی ددها، واده ی جی نشین بوونیان له شوینی نهو دوژمنه سهرسهخته یان ده داتی.

هه زه تی موسا پیغه مبهره و به چاوی پیغه مبهریه وه سهیری رودای رابردو و داهاتوو ده کا، دلنیا به له دابو نه ریتی پهروه ردگار له بونه وه ردا، ده زانی: که نه م دابو نه ریت به گویره ی واده ی نه زه لی خۆی بو خاوه ن سه برو خۆگرانو به گویره ی هه ره شه ی خۆی له سه ری چی کاران نه نجام ددها به یه گه له که ی هه لده نی بو نه و ی بچه سهر ریبازی خودا په سندن، تا دابو نه ریتی خودایان به سهردا جاری ببی بهو شیوه ی که ده یه وی!

نهو پیغه مبهره و ده زانی جی نشین کردنیان له سه ر زه ی بو نه زموونو تاقی کرد نه ویه، بو نه ویه پهروه ردگار ده ری بخا که کرانه جی نشین چۆن هه ل سوکه وت ده که نو ره فتاریان چۆن ده بی. ناشکراشه پهروه ردگار هه موو شتی که ده زانی چی شتی که رویدا، پیش نه و ی رویدا ناگای لییه تی. به لام دابو نه ریتی خودا واهاتوو که هیچ کهس نه خاته بهر لی پرسینه وه و حیساب له گه ل کردن هه تا به ناشکرا نهو شته ی که له زانستی بی سهره تای خودادا چه سپاوه نهوان نه نجامی نه ده نو نه ی هیئنه ساراوه. هه رکاتی بهویستی خۆیان کاره که یان کرد نه مجار حیسابو لی کۆلینه و هیان له گه ل ده کا.

جۆره کانی سزادانی پهروه ردگار له دونیادا بو فیرعه ونو
داروده سته که ی.

وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّنِينَ وَنَقْصٍ مِّنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ
(۱۳۰) فَإِذَا جَاءَتْهُمْ الْحَسَنَةُ قَالُوا لَنَا هَذِهِ وَإِنْ تُصِيبُهُمْ سَيِّئَةٌ يَطَّيَّرُوا
بِمُوسَى وَمَنْ مَّعَهُ إِلَّا إِنَّمَا نَطِيرُهُمْ عِندَ اللَّهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ
(۱۳۱) وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِ مِنْ آيَةٍ لِّتَسْحَرَنَا بِهَا فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ
(۱۳۲) فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ وَالْذَّمَ عَائِدَتِ
مُفْصَلَتٍ فَأَسْتَكَبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُّجْرِمِينَ (۱۳۳)

خوێنهری هیژا نیستا سییاقی قورنانه که پهرده به سهر دیمه نی موسا و
شوێنکه وتوانی دا ده داته وه، بو شهوی له لایه کی تره وه پهرده له سهر دیمه نیکی
تره له داته وه: دیمه نی فیرعه ون داروده سته که ی، که خودا به هۆی بوغرا بونو
سته مکاری بانه وه له ناویان ده با، واده ی موسا بو قه ومه که ی ده هیئیته جی،
نهو به لێته ی که له وه پێش موسا به شوێنکه وتوانی دابوو دێته جی!

دیمه نی که به هیدی و له سهره خو ده ست پی ده کات، به لام ورده ورده
ره شه بای مرگی سته مکاران تی ردا هه لده کا، پێش شهوی پهرده که
دابدریته وه ره شه باو زریانه که پهرده سیئو هه موو شتی که راپیچ ده کاو لولوی
ده داو له ناوی ده با، سهر رووی زهوی له بوغرا و مله سوو سته مکارو
داروده سته کانیان خالی ده بی و پاک ده بیته وه!! شهو مان بو ده رده که وی که
نه شهوی نیسرا نیل سه برو نارامیان گرتو پاداشی خوێان وه رگرته وه،
فیرعه ونو داروده سته که ی یاخی بوون سزای یاخی بوونه که یان له ناو چون بوو!
پهروه ردگار واده وه هه ره شه کانی هیئانه دی، دابو نه پیتی خو ی له ته نجامدانی
له ناو بردنی به درۆ خه وه کان دوباره کرده وه، پاش شهوی سته مکارانی

به‌ناخوشی و خوشی به‌تاقی کرده‌وه، جوره‌ها گۆرانکاری له‌ژیانیان‌دا نه‌نجام‌داو
 نه‌وان په‌ندیان وهرنه‌گرتو نه‌هاتنه سمر ریبازی جه‌قو راستی! نه‌مجار له‌ناوی
 بردنو ئاسه‌واری برینه‌وه‌و خستنیه زبڵدانی میژووه‌وه. ده‌ی با‌بازنین
 په‌روه‌ردگار چۆن نه‌م دیمنه‌ نمایش ده‌کاو چۆنی راده‌نویتی؟! باب‌ه‌دلیکی
 هوشیاره‌وه گۆی بۆ قوربان بگریزو به‌وریایی‌یه‌وه سه‌یری دیمنه‌که بکه‌ین؛ که
 ده‌فهرموی: ﴿وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّنِينَ وَنَقْصٍ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ
 يَذْكُرُونَ﴾. پاش نه‌وه‌ی که حه‌زهره‌تی موسا عليه السلام مزگینی به‌قه‌ومه‌که‌ی
 خۆی‌دا که هومید وایه په‌روه‌ردگارمان دوژمنه سهرسه‌خته‌که‌مان له‌ناوهری،
 لی‌ره‌دا جۆری عه‌زابه‌که‌ی (که پیش عه‌زایی له‌ناوبردنو خنکاندنیان) بۆیان
 تیردراوه رون ده‌کاته‌وه، بۆ نه‌وه‌ی بینهرانو بیسه‌هران له‌هه‌موو رۆژگاریک‌دا
 له‌سزای خودا بترسینی و خۆپارێزن له‌کوفرو سه‌ریچی کردنو به‌دروخته‌نه‌وه‌ی
 پیغه‌مبه‌هرانو په‌یامه‌که‌یان، ده‌فهرموی: به‌راستی ئیمه‌ داروده‌سته‌که‌ی
 فی‌رعده‌ونمان به‌گرانی و که‌م بارانی و هه‌ژاری گرت به‌روبو‌ممان که‌م کردنه‌وه،
 به‌لکو بیریک له‌وه‌زع‌ی خۆیان بکه‌نه‌وه، هه‌ست به‌بی ده‌سه‌لاتی و زه‌بوونی
 خۆیان بکه‌ن له‌به‌رامبه‌ر هه‌یزی ره‌های په‌روه‌ردگار، بۆیان ده‌ریکه‌وی که
 فی‌رعده‌ونی مله‌پوو پاشایانو خودا درۆژنه‌کانیان چه‌ند بی ده‌سه‌لاتن له‌به‌رامبه‌ر
 ده‌سه‌لاتی خودای بالاده‌ستو بی هاوه‌ل‌دا. بۆ نه‌وه‌ی وازی‌نن له‌سته‌م کردن
 له‌نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل و به‌پیر بانگه‌وازییه‌که‌ی موساوه بچنو موسولمان ببین!
 چونکه به‌تاقیکردنه‌وه ده‌رکه‌وتوو که به‌لآو مو‌صیبه‌تو ناخوشی دل نه‌رم
 ده‌کاو سروشت پالفته ده‌کاو ده‌روون والی ده‌کا هانا بۆ په‌روه‌ردگار به‌ری و
 هه‌ولی و ده‌سته‌پێنانی ره‌زامه‌ندی زاتی پاکی خودا بداو پارانه‌وه و لالانه‌وه
 ته‌نیا ناراسته‌ی نه‌و بکاو به‌ندایه‌تی و ملکه‌چی هه‌ر بۆ نه‌و بنویتی!

په‌روه‌ردگار له‌سوره‌تی (الإسراء)‌دا نه‌وه راده‌گه‌یه‌نی: که جۆری سزا‌کان
 نو جۆر سزای ناشکراو نو‌مایان بوون؛ ده‌فهرموی: ﴿وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى
 تِسْعَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ﴾ (الإسراء/ ۱۰۱)، به‌لآم لی‌ره‌دا حه‌وت جۆر سزای تری دیاری
 کرده‌وه که ده‌فهرموی: ﴿وَقَالَ مُوسَى رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَأَتْهُ
 زِينَةَ وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاتِ الدُّنْيَا رَبَّنَا لِيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِكَ رَبَّنَا

اَظْمَسْ عَلَىٰ أَمْوَالِهِمْ، وَاشْتَدُّ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّىٰ يَرَوْا
 الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿یونس/ ۸۸﴾، نهم جوره‌ش ده‌خړته پال حه‌وته‌کان! به‌یضاوی
 ده‌فرموی: نو جوره نایه‌ته‌کانی که درابوون به‌موسا و پیان نیردرابوو بۆ سهر
 نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل هه‌ندیکیان بریتی بوون له‌چهند حوکمو یاسایه‌ک فهرمانیان
 پی کرابوو که پابه‌ندیان بن، هه‌روه‌ها هه‌نیکیشیان نیشانه‌و نایاتی سزابوون
 فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌ی پی سزا دران، نو نایه‌ته‌که ته‌مانه بوون: عه‌صا،
 ده‌ستی سپی و ورشه‌دار، کولله، نه‌سپی، بۆق، خوین، هه‌لقولانی ناو له‌به‌ردی
 ره‌ق، لیک جودابوونه‌وه‌ی ناوی ده‌ریا، راگرتنی کیوی طوور له‌ژوور سه‌ری
 نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل. هه‌ندیک له‌جیاتی نه‌و سی نیشانه‌ی دواپی سی شتی تریان
 ده‌ست نیشان کردوه (طوفان - گرانی - که‌مبوونی به‌روبووم).

ته‌فسیری مونی‌ر دوا‌ی راگواستنی بۆ‌چونه‌که‌ی به‌یضاوی ده‌فرموی:
 له‌راستی‌دا لیک جیابوونه‌وه‌ی ناوی ده‌ریا له‌دوا‌ی ته‌واو‌بوونی نیشانه‌کان بووه،
 هه‌لقولانی دوا‌زده سه‌رچاوه له‌به‌رده‌که پاش له‌ناو‌چوونی فیرعه‌ونو
 داروده‌سته‌که‌ی بووه، ناگونجی بکری به‌نیشانه‌و به‌لگه بۆ فیرعه‌ونو
 قه‌ومه‌که‌ی که نیمان به‌موسا یینن! عه‌صاو ده‌ستی سپی و شو‌عه‌وه‌ر
 موعجیزه‌ی حه‌زیه‌تی موسا بوون، نیشانه‌ی سزا نه‌بوون. که‌وابی سه‌رجه‌م
 نایه‌ته‌کانی به‌م جوره ریزه‌ند ده‌کړن. گرانی، که‌مبوونی ما‌لو سامانو
 که‌مبوونی ژماره‌ی خودی خو‌یانو که‌مبوونی به‌روبووم، طوفان، کولله، نه‌سپی،
 بۆق، خوین.

حه‌وت نیشانه لیره واته له‌سوره‌تی (الاعراف) دا ده‌ست نیشان کراون،
 نیشانه‌یه‌ک له‌سوره‌تی یونس دا باس کراوه،

بایی‌نه‌وه سه‌ر باسی رافه‌کردنی نایه‌ته‌کانی ئیره که ده‌فرموی: ﴿وَلَقَدْ
 أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالْسِّنِينَ وَنَقَّصْنَا مِنَ الثَّمَرَاتِ﴾ داروده‌سته‌که‌ی
 فیرعه‌ونمان گرتن به‌که‌م بارانی و گرانی و برسیایه‌تی، به‌که‌مبوونه‌وه‌ی به‌روبووم
 میوه؛ له‌لادی‌کان دا کشتوکال که‌م بو‌یه‌و به‌روبوومی نه‌ده‌دا، له‌شاره‌کان دا
 میوه به‌روبووم که‌م بو‌یه‌وه. به‌م ته‌نگو چه‌له‌مانه به‌تاقیمان کردنه‌وه
 ﴿لَعَلَّهُمْ يَذْكُرُونَ﴾ به‌لکو به‌خو‌یان دا بچنه‌وه، په‌ندو عیبه‌رت وه‌ریگرن،

له‌کوفرو سهرپچی کردن پاشگمز بینه‌وه، پیغه‌مبهر و نایه‌ته‌کانی خودا به‌درؤ نه‌خه‌نه‌وه، واز له‌سته‌مکاری و چه‌وساندنه‌وه‌ی نه‌ته‌وه‌ی نیسرا تیل به‌ینن، بر واه خودایه‌تی په‌روه‌دگار بکه‌نو به‌پیر بانگه‌وازی مووسا وه بچن، چونکه دابو نه‌رتی خودا واهاتوه که به‌نده‌کانی به‌جۆره‌ها به‌لاؤ موصبیه‌ت تاقی بکاته‌وه تادلیان نهرم بی‌و به‌خۆیان‌دا بچنه‌وه و بکه‌پینه‌وه بۆ لای خودا.

جا نه‌گهر گهرانه‌وه و ریگای هیدایه‌تیا ن گرت شه‌وه خپرو به‌ره‌که‌تو خوشیا ن به‌سهردا ده‌باری، نه‌گهر ههر له‌سهر کوفرو بی‌دینی خۆیان به‌رده‌وام بوون شه‌وه گرانی و به‌لاؤ موصبیه‌تیا ن له‌سهر توندتر ده‌بی‌و له‌ناکاما له‌ناوچوون.

بی‌گومان فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌ی پشتیا ن له‌بانگه‌واز هه‌ل‌کردو گوتیا ن به‌هه‌ره‌شه‌و نامۆزگاری مووسا نه‌دا، شه‌وه بوو سهره‌نجام ریشه‌کیش کرانو له‌ناوچوون!! ته‌مجار په‌روه‌دگار شه‌وه رون ده‌کاته‌وه که شه‌وه موو به‌لاؤ موصبیه‌تانه کاریان له‌فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌ی نه‌کرد، به‌ل‌کو زیاتر شیت‌گیر بوونو پاخی بوونو سهرپچی‌کردنیا ن په‌ره‌پیدا ته‌نانه‌ت ﴿فَإِذَا جَاءَهُمْ الْحُسْنَىٰ قَالُوا لَنَا هَذِهِ﴾ نه‌گهر ههرزانیان بۆ ده‌هاتو رزقو رۆژیا ن زۆر ده‌بوو، ناژه‌لیان زاووزتیا ن باش ده‌بوو له‌نه‌خۆشی و به‌لاؤ موصبیه‌ت پاریزرا و ده‌بوون؛ ده‌یانگوت: ته‌مه مافی خۆمانه‌و به‌کرده‌وه و زانیاری خۆمان به‌ده‌ستمان هی‌ناوه، شانمان هه‌لی ده‌گری، ﴿وَإِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ﴾ نه‌گهر به‌لاؤ ناخۆشی به‌ک روی تی‌یکردنایه، گرانی و هه‌ژاریان تووش بوایه، ﴿يُظْهِرُوا بِمُوسَىٰ وَمَنْ مَعَهُ﴾ ره‌شبینیا ن به‌مووسا و شوینکه‌وتوانی ده‌کردو وایانده‌زانی سوچی موسایه؛ واته: ده‌یانگوت: ته‌مه شومی مووسا و داروده‌سته‌که‌یه‌تی، ته‌مه پی‌و قدومی ته‌وانه‌ نی‌مه تووشی ته‌م هه‌موو به‌دبه‌ختی و نه‌گبه‌تیانه بووین! له‌وه بی‌ناگابوون که ده‌بوایه ته‌وان سوپاس‌گوزاری نی‌عه‌ته‌کانی خودا بوونایه و کوفرا نی نی‌عه‌تیا ن نه‌کردایه؛ بی‌ناگان له‌وه که شه‌وه به‌لاؤ موصبیه‌تانه به‌هۆی خراپه‌کاری ته‌وانو شه‌ره‌نگیزی و دل و ده‌روونی پیسیان توشیا ن بوون!

نمونه دی نهم نایه ته نایه تیکی تره که هه لوئستی کافره کانی مه که
 بهرامبر پیغه مبره نیسلام دیاری ده کاو ده فرموی: ﴿وَأَنْ تُصِيبَهُمْ
 حَسَنَةٌ يَقُولُوا: هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ، وَأَنْ تُصِيبَهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا: هَذِهِ
 مِنْ عِنْدِكَ قُلْ: كُلٌّ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ﴾ النساء/۷۸.

نه مجار پمروه ردگار بۆچونه بی بناغه که دی داروده سته ی فیرعه ون رهت
 ده کاته وه ده فرموی: ﴿إِنَّمَا طَائِرُهُمْ عِنْدَ اللَّهِ﴾ ناگادار بنه وه همرچی
 که توشیان دی له خیرو شهر نه وه به قهزاو قه ده ری خودایه، پمروه ردگار خیرو
 خوشی که ده دا به بنده کانی بۆ نه وه یه ده ری بخا کی سوپاسگوزاره کی
 سپله و پی نه زانه، که به لاو ناخوشی به سهر به بنده کانی دا دینی بۆ تاقیکردنه وه
 تیمتیحانه بۆ نه وه یه ده ری بخا کی خۆگرو به صه برو نارامه، کی نارازی و
 گلهیی بازه، بۆ نه وه یه تی سهر پیچیکاران له گومرایی و فساد و سهرلی شیواوی
 خویان پاشگمز ببینه وه، واز له کرداری چهوتو نا قولاً بینن، به خویان دا بچنه وه و
 رویکه نه خوداو پابه ندی فرمانو نه هی به کانی بین.

زومه خشمی ده لی: مانای (طَائِرُهُمْ عِنْدَ اللَّهِ) واته: هۆکاری خیرو
 شهر که توشیان ده بی لای خودایه که بریتی به له بریارو ویستی زاتی بیچونی!
 واته: همرچی توشیان ده بی له خیرو شهر، له خوشی و ناخوشی به گویره ی
 قهزاو قه ده ری خودایه، چونکه پمروه ردگار یاسا و نیظامی بۆ که ون داناوه، بۆ
 هه موو شتییک هۆکاری خۆی بۆ دیاری کرده، هه موو مه علوماتییک عیله ته ی
 خۆی هه یه، به گویره ی نهم یاسا و نه خشه یه به لاو موصیبه تیان بۆ دینو به تاقی
 ده کړینه وه، بۆ نه وه ی تۆبه بکه نو بۆ لای خودا بگمړینه وه، ده ست
 له سته مکاری و چهوساندنه وه ی ژیر ده سته کانیان هه لبرگن، زنده ره وی نه کهن!!
 ﴿وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾ به لام زوریه ی زوری نه وان هیکه ته و
 نه ینی کاره کانی پمروه ردگار له بوونه وه رد نا زانن، هۆکاری خیرو شهر
 نادۆزنه وه، نه وه نا زانن که هه موو شتییک له بوونه وه ردا به ویستو نیراده ی
 خودا دیته جی. که وایی نه وه به لاو ناخوشیانه ی تووشی قهومی فیرعه ون
 هاتوه به هۆی شوومی مووسا و قهومه که ی نیه، هۆکاره که ی خراپه کاری و
 سپله یی خویانه؛

جا ویرای نیم هه‌موو گۆرانکارییه‌ی به‌سهریان هات، نهو هه‌موو خۆشی و ناخۆشی‌یه‌ی پی‌ی تاقی کرانه‌وه نه‌وان په‌ندو عیبه‌رتیان وه‌رنه‌گرتو نه‌وه‌ی پتویست بوو به‌رامبهر به‌خودا بیکه‌ن نه‌نجامیان نه‌دا، به‌لکو رۆژ له‌دوای رۆژو سات له‌دوای سات زیاتر شیت‌گیر ده‌بوونو په‌ریان به‌یاخی بوونو سه‌رب‌چی کردن‌دا؛ به‌ره‌نگاری هه‌قو راستی بوونه‌وه له‌سه‌ر به‌رویاوه‌ری به‌تالو پوچی خۆیان سوور بوونو به‌ناشکرا نیم سوور بونه‌ی خۆیان راگه‌یاندا. ﴿وَقَالُوا﴾ به‌حه‌زه‌تی مووسایان گوت: ﴿مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِ مِنْ آيَةٍ لِّتَسْحَرَنَا بِهَا فَمَا لِحُضْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ﴾ چه‌ندی‌ک تو به‌لگه‌و نیشانه‌و نایه‌تمان بۆ بی‌نی! هه‌رچی به‌لگه‌و نیشانه‌ه‌یه‌ به‌ی‌نی بۆ سه‌لماندن نه‌وه‌ی که تو له‌سه‌ر هه‌قی و بانگه‌وازیه‌که‌ت راسته‌و به‌توئی نیمه‌ تیقن‌اع بکه‌ی له‌نایینی خۆمان لابده‌ینو بی‌ینه‌ سه‌ر نایینی تو؛ نیمه‌ ره‌تی ده‌که‌ینه‌وه‌و قبولمان نیه‌و به‌روات پی‌ ناکه‌ین، به‌هیچ جوړیک به‌روا به‌قسه‌و په‌یامه‌که‌ت ناکه‌ینو شوینت ناکه‌وین!

بۆیه په‌روه‌ردگار له‌تۆله‌ی به‌رده‌وام بوونیان له‌سه‌ر کوفرو سوور بوونیان له‌سه‌ر هه‌لو‌ستی نا‌قولاو تاوانکارییان جوړه‌ها سزای بۆناردن وه‌کوو ده‌فرموی: ﴿فَارْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ﴾ له‌سزای نه‌و تاوانکارییه‌یان‌دا (توفان) مان بۆ ناردن، واته: نه‌وه‌نده‌مان باران بۆ باراندن که کوشتوکالی له‌ناو‌بردن، زه‌ویو زاری تیک دان، گۆگیاو به‌روبو‌میان هه‌موو به‌ئاو که‌وتو رزیو پۆلکا،

﴿وَالْجَرَادَ﴾ کوله‌مان ناردنه‌ سه‌ر، هه‌رچی کشتوکالیان هه‌بوو هه‌موویان خوارد، ته‌نانه‌ت ده‌رگاوه‌لاشی خانه‌وکانیشیان خواردن، ته‌نانه‌ت پۆشاکیشیان خواردن، به‌لام هیچ کامی له‌م کولانه‌ نه‌چونه‌ مالی نه‌ته‌وه‌ی نیسراییلی‌یه‌که‌نه‌وه.

دوایان له‌حه‌زه‌تی مووسا کرد که داوا بکا نیم به‌لایه‌یان له‌سه‌ر هه‌لگری، نه‌ویش بۆیان له‌خودا پارایه‌وه‌و نه‌و به‌لایه‌یان له‌سه‌ر لاجوو له‌واده‌ی خۆیان په‌شیمان بونه‌وه‌و وتیان نیمه‌ له‌نایینی خۆمان لانه‌ده‌ین!

﴿وَالْقُمَّلَ﴾ نه‌مجار په‌روه‌ردگار نه‌سپی‌ی به‌سه‌ردا زال کردن هه‌رچی

مابوه وه له خوارده مه نی و کولله نه یگه یشتبویه نه وان خوار دیان، نه م ته سپی به جوړیک بووه همرچی شینا و هردو کشتو کالیک مابوه وه کولله کان نه دیا خوار دبو نه وان روتان دیان هوه وه قه لاچویان کرد، دو باره هانایان بو حمزه تی موسا برده وه داویان لی کرد له خودا بیار پته وه نه م به لایانه یان له سمر لاهری! نه ویش نرای بو کردنو به لایان له کول بووه، که چی دو باره ژوان بوونه وه واده ی خویان نه برده سمر، نه مجار یه زدان وستی به به لایه کی تر به تاقیان بکاته وه، وه کوو ده فمر موی: ﴿وَالضَّفَادُ﴾ واته: بو قمان نارده سمر، هه موو ماله کانایان پریون گوزه و دیزه و قابو مه نجه لایان پریون له بو ق. ته نانه ت نه گمر یه کیکیان بیویستایه قسه بکا خیرا بو قیک بازی ده دایه ناو ده میه وه ده می ده گرت! که بو ق همراسانیان لی هه لگرتن، مه نجه لایان له سمر ناگر ده کولا، ته نوریان له کلی ناگردا بوو بو قه کان خویان تی فری ده دانو به هه موو جوړیک تینیان بو هینان نه وایش هانایان بو حمزه تی موسا برده و تیان: نه گمر نه مجار ره حمان پی بکه ی، تیتر توبه یه کی راستالانه ده که یو ژوان نایینه وه، نه ویش واده به لینی لی وهرگرتنو بو یان له خودا پارایه وه، خودا به لای له سمر لاهردن، که چی سمر له نوی پهمانی خویان شکاندو پابه ندی به لینه کانایان نه بوون!! نه مجار یه زدان به خوین سزای دان وه کوو ده فمر موی: ﴿وَاللَّهُمَّ﴾ واته: به خوین سزایان دان، همرچی ناوی هه یانبوو بوو به خوین، له جوگوو جو بار ناویان هه لده گرت ده بوو به خوین، له همر شوینیک ناویان هه لنجایه یه کسمر ده بوو به خوین! له لای فیرعه ون شه کوای حالی خویان کرد نه ویش وستی: نه وه سیحری لی کردن، ته نانه ت نه گمر قیبطی یه که نیسرا نیلی یه که له یه که مه نجه ل ناویان هه لنجایه لای قیبطی یه که ده بوو به خوین!

هه موو نه م نیشانانه ((آیاتِ مَفَصَّلَاتِ)) نیشانه ی ناشکراو نمایان بوون، هه موو خاوه ن عه قلیک ده یزانی که له خودا وه ناراسته کراونو که سی تر نه م ده سه لاته ی نیه و نه وه خودا بو یان ده تیبری بو نه وه ی پهن دی لی وهریگرتنو توله ی سووربونیانه له سمر کوفر! به لگه ی نه وه یه: که حمزه تی موسا پیغه مبه ره و همر شه کانی یه که یه که دینه جی و پیویسته به خویان دا بچنه وه و

ملکه‌چی فرمانو نه‌یه‌کانی بن!!

شایانی باسه له‌وه پیش حه‌زه‌تی موسا یه‌که یه‌که هه‌ره‌شه‌ی به‌هاتنی
 نه‌م به‌لایانه لی کردبون. به‌لام نه‌وان ﴿فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُّجْرِمِينَ﴾
 به‌رده‌وام بوون له‌سهر کوفرو بی‌دینی خویان، له‌ناستی عیبادت کردن بۆ خودا
 لوتبه‌رزیان کردو گه‌لو نه‌ته‌وه‌یه‌کی تاوانبار بوون به‌رامبه‌ر خویان خه‌ل‌کانی
 تریش، سورر بوون له‌سهر تاوان کردنو مله‌وری.

هانا بردنیان بۆموسا بۆلابردنی به‌لاو په‌یمان شکینیان و

خنکاندنی فیرعه‌ون و قه‌ومه‌که‌ی

وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوا يَمْوَسَىٰ اٰدُعْ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عٰهَدَ عِنْدَكَ لَئِنْ
 كَشَفْتَ عَنَّا الرِّجْزَ لَنُؤْمِنَنَّ لَكَ وَلَنُرْسِلَنَّ مَعَكَ بَنِي إِسْرٰٓءِیْلَ ﴿١٣٤﴾ فَلَمَّا
 كَشَفْنَا عَنْهُمْ الرِّجْزَ اِلٰى اٰجَلٍ هُمْ بَدَّلُوْهُ اِذَا هُمْ يَنْكُثُوْنَ ﴿١٣٥﴾ فَانْتَقَمْنَا
 مِنْهُمْ فَاَغْرَقْنٰهُمْ فِی الْیَمِّ بِاَنَّهُمْ كَذَّبُوْا بِاٰیٰتِنَا وَكَانُوْا عَنْهَا غٰفِلِیْنَ

﴿١٣٦﴾

له‌م نایه‌تانه‌شدا په‌روهردگار به‌شیکی ترمان له‌چیرۆکی حه‌زه‌تی موسا
 له‌گه‌ل فیرعه‌وندا بۆ ده‌گیریته‌وه، نه‌م به‌شه‌ی چیرۆکه‌که نه‌وه باس دکا:
 کاتی‌ک نه‌و به‌لاو مو‌صبیه‌تانه‌ی له‌وه‌پیش ناما‌ژه‌مان بۆ کردن یه‌ک له‌دوای
 یه‌ک‌و له‌کاتی جیا جیادا نێردرانه خوارێ بۆ سهر فیرعه‌ونو قه‌ومه‌که‌ی،
 ژبیانیان لی‌تی‌ک چوو هه‌راسانیان لی هه‌ل‌گیراو ته‌نگیان پی هه‌ل‌چنرا، داویان
 له‌حه‌زه‌تی موسا کرد له‌خودا بی‌پارێته‌وه نه‌و سزایه‌یان له‌سهر لابه‌ری،
 په‌یمانیان دایه که نه‌گه‌ر سزایان له‌سهر هه‌ل‌گیری بپوا به‌په‌یامه‌که‌ی ده‌که‌ن،
 که حه‌زه‌تی موسا دو‌عای بۆ ده‌کردنو به‌لاکه‌یان له‌سهر لاده‌چوو هه‌موو
 جارێک په‌یمانه‌کانی خویان هه‌ل‌ده‌وه‌شاندوه، تا له‌ناکامدا خودا له‌ده‌ریادا
 خنکاندنی و له‌ناوی بردن. وه‌کوو ده‌فه‌رموی: ﴿وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوا

يَا مُوسَى اِذْ غَلَا رَبُّكَ بِمَا عٰهَدَ عِنْدَكَ ﴿۱﴾ که سزای به تیشو ناره حه تیان هاته
 سمر، نهو جوړه عه زابانه ی که له نایه ته کانی پی شو دا ناما ژه یان بو کرا یه ک
 به دوا ی یه کدا هاتنه سمریان، نیتر ژیان یان لی ده شیواو ترسیان لی ده نیشتو
 به ته واه تی تینیان بو ده هاتو هه موو جار ی هانیان بو حه زره تی موسا
 ده بر دو ده یانگوت: نه ی موسا بو مان له خودا بیار پیره وه، به هوی نهو واده
 به لینه نه ی پی ی داو، به هوی نهو شرکه ی خسته ویه تی سمر شانت که
 پیغه مبرایه تی و رابرایه تییه، له بر نهو ریزو پله وپایه ی پی ی داوی، له بر
 نهو ته خو شه ویستی لای خودا، بو مان بیار پیره وه که نه م تهنگو چه له مو
 به لاو ناخوشیانه مان له سمر لابه ری. سویندیان بو خوارد وتیان: ﴿لَنْ كُشِفَتْ
 عَنْ الرَّجْزِ لَوْ مَنَّ لَكَ﴾ ته گهر نه م سزاو ناره حه تییه مان له سمر لابه ری، بر و
 به یامه که ت ده که ی، نیمانت پی ده هی نیزو شوین ری بازی توده که وین.
 ﴿وَلَوْ سَلَفْنَاكَ لَكُنَّا بِكَ بِرًّا﴾ وپرای نهو ده نیسرا نیلت له گله دا
 ده تیر ین بو خاکی فله ستین که به قسه ی حوتان زیدی حوتانه و نیشتمانی واده
 پی دراوتانه! بو خوت له مو پیش داوی نهو ده تی کرد بوین، نیمه ری گه یان
 ده ده ین بگر پنه وه بو زه وی واده پی دراویان باله وی به ناره زوی خویان خودا
 به رستی بکن!

که چی وپرای نهو هه موو واده به لینه نه ی که به موسایان ده دان ﴿فَلَمَّا
 كُشِفْنَا عَنْهُمْ الرَّجْزَ إِلَىٰ اٰجَلٍ هُمْ بِالْغَوٰى اِذَا هُمْ يَنْكُثُوْنَ﴾ هه موو جار ی که
 عه زابمان له سمر هه لده گرتن بو ماوه یه کتو (تاکاتی هاتنی ته جه لی که که پی ی
 ده گن که خنکاندنیانه) ده که وتنه وه حال ی پی شو یان، نهو ناکه س به چانه واده
 به لینی خویان هه لده وه شانده وه، ژسوان ده بو نه وه .. واته: نیمه عه زابمان
 له سمر لبر دن تاما وه یه کی دیار ی کراو، که ماوه که ته واده سوو کاتی دیار ی کراو
 هات؛ عه زابمان له سمر هه لگرتن به لکو به خنکاندن به هیلا کمان بردن!

ماموستا سه یید ده فمر مو ی: لیره دا قور نان عه زابه کانی وا راده نوینی که
 به یه کجاری هاتبو ژسوان بو نه وه کانیشیان یه کجار روی دابی، چونکه
 تاقی کرد نه وه کان هه موویان یه که بوون، ناکامه کانیشیان یه که بوون! نه مه ش

جۆزیکه لهرانواندنی قورئانی پیروژ بۆ چیرۆکه‌کان، سهره‌تا‌کانیان کۆده‌کاته‌وه چونکه لیکن ده‌چن کۆتایی و ئاکامه‌کانیشیان کۆده‌کاته‌وه چونکه لیکن ده‌چن! چونکه دلی داخراو کویره‌وه بوو تاقیکردنه‌وه جۆراو جۆره‌کان به‌یه‌ک جۆر ده‌زانئو هیچ که‌لکی لی وهرناگریۆ پهن‌نامیز نابئ!

ماوه‌ته‌وه بزانیین ئەم نیشان‌ه‌و عه‌زابو سزا جۆراو جۆرانه چۆن بونو چۆن توشی فیرعه‌ونو قومه‌که‌ی بوون! جگه له‌ده‌قه‌که‌ی قورئان، هیچ سهرچاوه‌یه‌کی ترمان به‌ده‌سته‌وه نیه، بۆیه ئیمه له‌م جۆره باسانه‌دا جگه له‌ده‌قه‌کانی قورئان و فهرمووده‌کانی پیغه‌مبهر ﷺ پشت به‌هیچ سهرچاوه‌یه‌کی تر نابه‌ستین، بۆ ته‌وه‌ی خۆمان له‌چیرۆکو قسه‌و یاسی بی بناغه‌ی جوله‌که بیاریزین، قسه‌و ریوایه‌تی پرپیوچ و نه‌خینه‌ی ئیو ته‌فسیری قورئانه‌وه، که به‌داخه‌وه زۆر له‌و چیرۆکه ئیسرائیلیانه‌و قسه‌و باسه بی بناغانه خزاونه‌ته ئیو ته‌فسیره کۆنه‌کانی قورئانه‌وه و ته‌فسیریک نیه له‌م خرافاته خالی بی، ته‌نانه‌ت ته‌فسیری پیروزی طه‌به‌ری له‌گه‌ل ته‌و به‌نرخ‌یه‌ی ته‌فسیری ئیبنو که‌ثیر له‌گه‌ل ته‌و پله به‌رزیه‌ی که هه‌یه‌تی له‌م دیارده زیان به‌خشیه رزگاریان نه‌بووه!! بێگومان ریویاتو سهرگوروشته‌ی جوئی جوئی له‌م باره‌وه له‌ئیبنو عه‌باسه‌وه له‌سه‌عیدی کوپی جوبه‌یره‌وه له‌قه‌تاده‌وه له‌ئیبنو ئیسه‌حاقه‌وه گێڕدراونه‌وه ئیبنو جهریری طه‌به‌ری له‌ ته‌فسیره‌که‌ی داو تاریخه‌که‌ی دا گێڕاونه‌وه، ئەمه‌ی دوا‌ی یه‌کیکه له‌و ریوایه‌تانه! ((ئیبنو حه‌مید بۆی گێڕاینه‌وه، وتی: یه‌عقوبی قومسی بۆی باس کردین، ته‌وه‌یش له‌جه‌عه‌فری کوپی موغه‌یره‌وه له‌سه‌عیدی کوپی جوبه‌یره‌وه، وتی: کاتی حه‌زره‌تی مووسا هاته سهر فیرعه‌ون وتی: نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل مه‌ره‌خه‌س بکه باله‌گه‌لم دا‌یین بۆ فه‌له‌ستین، فیرعه‌ون نه‌یکرد، خودا تۆفانی بۆ ناردن؛ بارانیکی به‌لیزمه‌و درێڤخایه‌نیان به‌سهردا باری، ترسان که ته‌و بارانه عه‌زاب بی، به‌حه‌زره‌تی مووسایان گوت: بۆمان له‌خودا بیاریره‌وه با ئەم بارانه‌مان له‌سهر لایه‌ری تیمانت پی‌ده‌هینین و به‌نو ئیسرائیلی‌یه‌کانت له‌گه‌ل دئیرینه‌وه بۆ فه‌له‌ستین حه‌زره‌تی مووسا بۆیان له‌خودا پارایه‌وه، بارانه‌که وه‌ستایه‌وه که‌چی ژوان بوونه‌وه تیمانیان نه‌هینا و جوله‌که‌کانیشیان مه‌ره‌خه‌س نه‌کردن، له‌و ساله‌دا

کشتوکالیان هاتی بوو! همرگیز لهوه پیش کشتوکالو زه راعه تی وایان بهخۆوه نه دیبوو، ئەمە ئەو زەرعاتو بهروبومیه که ئاواته خوازی بووین! پهروهردگار سنو کولله ی ناردنه سهری، کشتوکالکه یانی خوارد، که دیتیان وا کولله ده می ژه نیوته کشتوکالیان، زانیان که هیچ شتیکیان بۆ پاشه کهوت ناکری وتیان: ئەمی موسا! بۆمان لهخودا بیارپیره وه ئەم سنو کوللهیه مان لی دوور بختاهوه تیمانت پی دهئینن نهتهوهی ئیسرائیلیشت لهگهڵ دهئیرینهوه، ئەمیش لهخودا پاراپیهوه سنو کولله ی لی دوور خستنهوه، کهچی پاشان لهوادهو بهلئینی خۆیان ژوان بوونهوه؛ تیمانیان پی نههیناو جوله کهکانیان مهرهخهس نهکردن. کشتوکالیان درۆنه کردو وه بهرهمیان هیناو لهمالدا پهزمهندهیان کردو ههلیانگرتو وتیان: سهرکهوتنمان بهدهست هینا! ئەمجار خودا نهسپی ی بۆ ناردن دانهوتلهکیان لهعهمبارو کهندودا نهسپی لی ی دا، پیای وایان ههبوو (۱۰) قسناغ گهنمی دهبرد بۆ ناش بیهار پی سۆ گۆیلکی نارد نهدههینایهوه! وتیان: ئەمی موسا! بۆمان لهخودا بیارپیره وه بائهم سزایه مان لهسهر ههلبگری تیمانت پی دههینینو جوله کهکانیشت لهگهڵ دهئیرینهوه بۆ فلهستین، ههزهره تی موسا دوعای بۆ کردو سزاکهیان لهسهر لاجوو کهچی لهوادهو بهلئینی خۆیان پاشگهز بوونهوهو جوله کهکانیان لهگهڵ نهئاردنهوه بۆ خاکی واده پیدراویان!! ئەمجار پهروهردگار بۆقی بۆ ناردن، وهکوو ریوایهت کراوه دهلێن: کاتیک ههزهره تی موسا لای فیرعهون دایشتبوو گۆتی لهدهنگی بۆقی که بوو، بهفیرعهونی گوت: ئاخۆ خۆتو گهله کهت لهم دهعبایه چیتان تووش دی؟ فیرعهون گوتی: جا دهبی پۆلی ئەم گیانداره بی هیزه چی بی؟! ئەو رۆژه هیشتا ئیواره دانهات بۆق ههراسانی کردن تهنا نهت پیار ههبوو داد نهیشت تا بینه قاقای بۆق دایان پۆشی بوو، پیار ههبوو ده می ده کردهوه قسه بکات خیرا بۆقی که خۆی فریده دایه ناو ده میهوه!! تینیان بۆ هاتو داوایان لهههزهره تی موسا کرد بۆیان لهخودا بیارپیره وه، ئەم بۆقانهیان لهکۆلبکاتهوه، ئیتر تیمانی پی دههینینو جوله کهکانیشتی بۆ مهرهخهس ده کهین بپۆنهوه بۆ فلهستین. پهروهردگار ئەو سزایه شی لهسهر ههلبگرتن کهچی تیمانیان نههیناو له بهلئینی خۆیان پهشیمان بوونهوه. ئەمجار

په‌روەردگار سزای خوینینی بۆ سەر ناردن، به‌جۆریک له‌هەر سەرچاوه‌و بیرو
 جۆگاو رویاریک ناویان بخواردایه‌وه یان بیان کردایه ده‌فرو گۆزه‌و دیزه‌و
 مهرکانه‌ی خۆیانه‌وه یه‌کسەر ناوه‌که ده‌بووه خۆنیککی گه‌ش! هاواریان بۆ
 فیرعه‌ون برد، وتیان: ئهم دیارده‌ی خۆنه‌ ته‌نگی پێ هه‌لچنیوین، ئاومان
 ده‌ست ناکه‌وی بۆ خواردنه‌وه، فیرعه‌ون وتی: دلنایام سیحری لی کردون! وتیان:
 سیحری چی؟! له‌کوێ سیحری لی کردوین. ئیمه له‌هیچ شوینیک ئاومان
 ده‌ست ناکه‌وی جگه له‌خۆنی گه‌ش! نه‌مجار وتیان: نه‌ی موسا! دوامان بۆ
 بکه ئهم سزایمان له‌ سەر لایه‌ری و ئهم دیارده‌ی خۆنه‌مان له‌سەر نه‌میێ!
 ئیتر ئیمه ئیمان پێ ده‌هینین و نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیلیشت له‌گه‌ل داده‌نێرنه‌وه،
 حه‌زهره‌تی موسا دوای کردو سزاکه‌یان له‌سەر لاچوو که‌چی ژوان بونه‌وه‌و
 ئیمانیان پێ نه‌هیناو جوله‌که‌کانیشیان بۆ مه‌ره‌خه‌س نه‌کردن! ^۲ نه‌مجار
 به‌گۆیره‌ی سونه‌تی خودا له‌تاقیکردنه‌وه‌و گیرۆده‌ کردنی به‌درۆخه‌ره‌وه‌کان
 به‌خۆشی و ناخۆشی، پاش ته‌وه‌ی که‌هاتنی جۆره‌ها سزایه بۆ سه‌ریانو رزگار
 بوونیان له‌و سزایانه‌و ته‌نبی نه‌بوونیانه، ناکامی سه‌رنج راکیشیان دیو
 کاره‌سات ده‌قه‌ومی، پاش ته‌وه‌ی په‌روه‌ردگار ترساندن، مۆله‌تی دانو سودیان
 لی نه‌بینی و فرسه‌تیان له‌کیس‌چوو گه‌یشتنه ته‌جه‌لی خۆیان که ده‌بوايه پێی
 بگهن! کاتی له‌ناوبردنیان هات ﴿فَأَتَقَمْنَا مِنْهُمْ﴾ تۆله‌مان لی ستاندن، به‌و
 جۆره که ﴿فَأَغْرَقْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ﴾ له‌ده‌ریادا خنکاندمان و ناسه‌وارمان بپینه‌وه
 ﴿بِأَنَّهُمْ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا﴾ چونکه نه‌وان نایاتی جۆراو جۆری ئیمه‌یان
 به‌درۆخستنه‌وه، به‌هیچ شتیک پڕوایان نه‌ده‌کردو بیران له‌نیشانه‌کانی
 خودایه‌تی ئیمه نه‌ده‌کرده‌وه، رویان لی وه‌رگیرانو هیچ گرنگییان پێ نه‌داون
 ﴿وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ﴾ وه‌کوو که‌سیک وابوو که‌غافل بی! واته: نه‌وان
 له‌کاتی هاتنی هه‌موو نایه‌تی‌که‌دا، له‌و ماوه‌دا که عه‌زابه‌که‌یان له‌سەر بوو،
 ئیمانی خۆیان ده‌رده‌خست، واده‌ی ئیمان هینانیان ده‌دا، که عه‌زابه‌که‌یان
 له‌سەر نه‌ده‌ما ژوان ده‌بوونه‌وه! تاماوه‌ی دیاریکراو ته‌واو بوو ته‌جه‌لیان هات،

^۲ في ظلال القرآن ج ۳/ ۶۱۸-۶۱۹ به‌ده‌ستکاریه‌وه.

نیتر تۆله مان لی ستاندزو له ناومان بردن، چونکه نهوان هه موو نایه ته کانیان به درۆ خستنه وه بئی ناگا بوون له وهی که به درۆ خستنه وه که یان ده بیته هۆکاری سزای دونیاو قیامت بۆ یان و خه ساره تمه ندی دونیاو قیامت ده بن. چونکه نهو موعجیزه و نایه تانه بهراو بۆ چوونی زور به یان شتی که بوون له جۆری سیحرو ده سترکدا بۆ خوشیان له بواری سیحرو سیحریازیدا گه یشتبونه پلهو پایه یه کی بهرز، بۆیه له گه ل هاتنی هه ر نایه تی که دا هه ولیان ده دا که ساحیره کانیان و زانا کانیان به ره له سستی بکه نهو دژی بوه ستین و وینه ی به خه نه روو، شتی واکه ن، که بۆشیان نه ده کرا ده یانگوت : خه تای مووسایه و نهو له سحر یازی دا به سهر ساحیره کان دا زاله، پییان وابو که هه زه تی مووسا هه موو شتک بۆ خودا ده گه ر نیتنه وه و پال نهوی ده دا، وه کوو نهو پال دانه ی نهوانه که له ر یگه ی لاسای کرد نه وه و هه شته کانیان پال خودا درۆ زنه کان ده دا، له کاتی که دا هۆکه ماو پیاهه عاقله کانیان بر وایان بهو خودا درۆ زانه یان نه بوو، به لام بۆ ژێرده سته کردنی ره شه خه لکه که پار یز گاریان لهو نایه نه پووجه ی خۆیان ده کرد.

به لام هه ندیک یان به لگه و موعجیزه کانی هه زه تی مووسایان له دل دا چه سپابوو، بر یک یان لهوانه که گه وه ساحیر کان بوون به تاشکرا ئیمانیان به په یامی مووسا هی ناو سوژ ده ی به ندایه تی یان بۆ خودا برد، هه شیان بوو به دزی به وه له دلی خۆیان دا موسولمان بوو بوون

وه کوو نهو که سانه که له ناو داروده سته ی فیرعه ون دا په نجه ی ناره زامه ندییان هه لبری دژی تیرۆر کردنی هه زه تی مووسا. هه شیان بوو به نه نه سته له بهر لوت به رزی و ئینکاری په یامی مووسایان کرد وه کوو فیرعه ونو گه وه لپیر سراوانی ده ر یاری فیرعه ونو وه زیره کانی.

جاوه کو چۆن داروده سته ی فیرعه ونو کار به ده سته کانی یار مه تیده ر بوون بۆ ره شه خه لکه که له سهر بلا و بوونه وه ی بیرو با وه ری پ سوچ و په ره پی دانی له ناویان دا، ده سه لات داره کانی جیهانی ئیسلامی و حکومه ته کانی به ناو موسولمان هاو کاری ره شه خه لکه که ده که ن بۆ هه ر شتی که له نایین دا په یدای بکه ن. با له نایینیش دا نه بی، بۆ نمونه حکومه ته ئیسلامیه کان مالو سامانیکی زۆر خه رج ده که ن بۆ نا هه نگه بیده ته تاسایی به کان که سالانه

ئه‌نجام ده‌درتن و به‌ناهه‌نگی ئیسلامی حلیب ده‌کرین وه‌کوو ناهه‌نگی مه‌لولودنامه که هر له ماموستا نایینه‌کانه‌وه تاره‌شه‌خه‌لکه‌که تیگرابه‌شداری تێداده‌که‌نه‌له‌کاتیکندا ئهم جوړه‌ناهه‌نگانه چه‌ند تاوانی گه‌وره‌یان تێداده‌کری به‌ناشکرا نایینی ئیسلام دژی ئهو تاوانانه‌یه‌وه‌که‌سی به‌لایه‌وه تاوان نه‌بن به‌کۆپای زانیانی ئیسلام له‌تایین ده‌رده‌چی و ده‌چێته ریزی کافرو هه‌لگه‌راوه له‌تایین! زوریه‌ی جه‌ماوهر بی‌تاگان له‌زبانی ئهم جوړه‌بێده‌تانه که‌کراون به‌شه‌عائیری ئیسلام ناهه‌نگیان به‌بۆنه‌وه ده‌گێردری سه‌فه‌ری دورو درێژیان بۆ ده‌کری مالو سامانی زۆرو زه‌به‌نده‌یان تێدا خه‌رج ده‌کری، جارێ واده‌بی گه‌وره‌ترین شه‌عائیری ئیسلام که‌نویژه به‌بۆنه‌ی گێپانی ئهو جوړه‌ناهه‌نگانه‌وه پاشگوێ ده‌خری، خویندنو قێرکردنی زانیاری پێوست له‌مزگه‌وتو خویندن‌گا‌کاندا راده‌گیری!^۲

من خۆم کاتی قوتابی کۆلیژی (ئیمام نه‌عظه‌م) بوم له‌به‌غدا سالانی (۱۹۷۲ی ز) و له‌وه پاشیش له‌ناهه‌نگی مه‌لولودا له‌نه‌عظه‌مییه‌ ديارده‌ی ناپه‌سهن‌دی وام بینیه‌ که‌ له‌و ناهه‌نگه‌دا ئه‌نجام ده‌دران پیاو شرمی به‌خودا ده‌هاته‌وه، لێم روون بوو که‌ ده‌ستی کوفرو نه‌زانی ئهو ناهه‌نگه‌ هه‌لده‌سوڕینی. ته‌نانه‌ت تا ئیستاشو له‌وه پێشیش هه‌موو سالی ئهم ناهه‌نگه‌ به‌و شیوه‌ ناشه‌رعیه‌ ئه‌نجام ده‌دری، هر له‌گۆره‌پانی عه‌تسه‌ره‌وه تا مزگه‌وتی (اعظمیه‌) ئهو هه‌موو کورپو‌کچه‌ به‌تیکه‌لاوی بێ په‌رده‌ پالپه‌ستوو ترانجان‌دنو خۆلیک خشان‌دنیانه، هر له‌نویژی عه‌سه‌ره‌وه تانیوه‌ شه‌وێکی دره‌نگ ده‌و‌رو‌به‌ری مزگه‌وتی (اعظمیه‌) به‌و هه‌شاماته‌ زۆره‌وه له‌کۆپی گه‌نچه‌ ناهه‌تی سفور ئاپووره‌ ده‌دری و غه‌زه‌بیارینه‌!

په‌نگه‌ له‌ولاتانی وه‌کوو مه‌غریبو میسر ئهم ديارده‌یه‌ زۆر له‌هی (اعظمیه‌)ی تێپه‌راند‌بی! بۆیه ماموستای خوالیخۆش‌بوو، ماموستا محمد غزالی کتیبی‌کی نوسیوه‌ ناوی ناوه ((ثَلَاثَةُ لَيْسَ مِنَ الْإِسْلَامِ)) سێ شت له‌تایینی ئیسلامدا نین یه‌کیک له‌و سێ شتانه‌ی که‌ نایینی ئیسلام لێیان

^۲ بۆ زێده‌ زانیاری له‌م باره‌وه سه‌یری (تفسیر المنار ج ۹/۹۶) بکه‌.

به‌ریسه له‌نایین‌دا نین به‌ناهنگی مه‌لولودی له‌قه‌لم داوه و زۆر به‌توندی دژی ته‌نجامدانی تاهه‌نگی مه‌لولودی به‌و شیوه ناشه‌رعیه دواوه. که‌سیک مه‌به‌ستی بی باسه‌یری کتییی ناویراو بکا.

نه‌ته‌وهی ئیسرائیل دواى فیرعه‌ونه‌کان و عه‌مالیقه‌کان خاکی

میسرو شام به‌میرات ده‌گری

وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضْعَفُونَ مَشْرِقَ الْأَرْضِ وَمَغْرِبَهَا الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ الْحُسْنَىٰ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ بِمَا صَبَرُوا وَدَمَّرْنَا مَا كَانَ يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ وَمَا كَانُوا يَعْرِشُونَ ﴿١٣٧﴾

ئه‌مه به‌شیکی تره یان بلێین به‌شی ده‌یه‌مه له‌چیرۆکی هه‌زه‌تی موسا له‌گه‌ل فیرعه‌ون‌دا.

لێره‌دا سییاقی قورنان لاپه‌ره‌یه‌کی تر ده‌خاته سه‌ر شاشه‌و نه‌مایشی ده‌کا، نه‌ویش لاپه‌ره‌ی جیگیر کردنی هه‌ژارو بی نه‌وایه‌کانه له‌سه‌ر زه‌وی.

جا هه‌رچه‌نده نه‌ته‌وهی ئیسرائیل له‌و رۆژگارو سه‌رو به‌ندانده‌دا که بپێک له‌خۆشیدا بوونو هیشتا به‌ته‌واوی له‌خودا یاخی نه‌بووونو ژێر ده‌سته‌و په‌رته‌وازه نه‌بووون، نه‌وان دانیشه‌توی ولاتی میسر نه‌بوونو له‌خاکو نیشتمانی فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌ی دانیشه‌جی نه‌بوون، به‌لکو نه‌وان له‌ولاتی شام‌دا نیشته‌جی بوون! دواى ده‌یان سال له‌روداوی خنکانه‌نی فیرعه‌ونو له‌ناوچوونی، نه‌مجار خاکی میسریان به‌میرات ده‌ست که‌وتوه.. دواى وه‌فاتی هه‌زه‌تی موسا دواى رێ لی‌تی‌که‌چوونو سه‌ر لی شێوانیان له‌ده‌شته‌کاکی به‌کاکی‌یه‌که‌دا بۆ ماوه‌ی چل سال، نه‌مجار بوونه جیگیرو میراتگری فیرعه‌ونو له‌ولاتی میسر شام‌دا نیشته‌جی بوون! به‌لام لێره‌دا سییاقی قورنانه‌که رۆژگارو روداوه‌کانی ده‌پێچێته‌وه‌و لولیان ده‌داو خێرا لاپه‌ره‌ی میراتگرتو جیگیر بوونیان نه‌مایش ده‌کا بۆ نه‌وه‌ی لاپه‌ره‌ی دیمه‌نه‌ لێک جیاکان (فه‌وتانی فیرعه‌ونو جێنشین بوونی نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل له‌و شوێنو

جیگایانه) پیکوه بگونجینی و ده فرموی: ﴿وَأَوْزَنَّا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضْعَفُونَ مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا﴾ به میرات خاکی پریتو بره که تو پیروزمان دا به نه تهوه ی بی ده سلاتو چوساوه و ژرده سته ی نیسرائیل. نهو نه تهوه یه ی که فیرعون ده یچوساندنوه، کوره کانی ده کوشتن، نه ی ده هیشت تیره کانیاں دوا ی له دایکبوون بژین، می به کانیشیانی ده هیشته وه، کاره کیری خرمه ت چیه تی پی ده کردن، سهرانو مهرانه ی لی ده ستاندن، نهو پیاوانه که به زیندوی ده به یشته وه خرمه تکاری پی ده کردن!

خاکی پیروزی میسرو شامان دا به نهو نه تهوه ژرده سته زه بوونه و کرده مانن به جینشینی فیرعونی مله پورو داروده سته ی سترمکاری. خوره لاتی نهو خا که پیروزه که له سنوری شامه وه ده ست پی ده کا تا خورناوای که سنوری میسره هه موومان خسته ژیر ده سلاتی نهوانه وه، نهو خاکی که به پیروزمان داناوه، خاکی پریتو بره که تو به ربوومو میوه جاته، خاوه نی سهرچاوه و کانیاو و جوگه و جو بارو روباره، ولاتیکی دلگیرو ههوا سازو پر باخو دارستانه، نهوه ش بق به جیهیانی واده و به لینی خومان که له وه پیش دابوومان به نه تهوه ی نیسپریل!

واده و به لینه کش نهویه که ده فرموی: ﴿وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ، وَنُكَفِّرَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ، وَنُرِيْ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَحْذَرُونَ﴾ القصص ۵-۶.

۱- شیخ حه سنی به سیری قه تاده: لهرافه کردنی ﴿مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا﴾ فرمویانه مده ست بهو خا که خاکی ولاتی شامه.

۲- زهیدی کوری نه سلم ده فرموی: مده ست گونده کانی شامه. عه بدوللای کوری شه و زه ب ده لی: مده ست خاکی فهله ستینه.

۳- که عه بولنه حبار ده لی: به روه ردگار پیروزی و به ره که تی خستوته

ولآتی شاموه له فوراتهوه تا ((عریش)) .

نه‌وی که پالپشتی نه‌و ریوایه تانه ده‌کا فدرموده‌ی پهروردگاره: که
له‌چیرۆکی هه‌زه‌تی نیبراهیمدا ده‌فهرموئ: ﴿وَنَجِّنَا وَلَوْطًا إِلَى الْأَرْضِ
الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا لِلْعَالَمِينَ﴾ .

یان له‌چیرۆکی هه‌زه‌تی سوله‌یماندا ده‌فهرموئ: ﴿وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ
تَجْرِي بِأَمْرِهِ إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا﴾ یان له‌باسی شه‌وره‌وی
پیغه‌مبهردا ده‌فهرموئ: ﴿سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ﴾ .

۴- نیمامی له‌بشی کورپی سه‌عد ده‌فهرموئ: مه‌به‌ست به (الأرض)
له‌نایه‌ته‌که‌دا خاکی میسره، نه‌و خاکی که نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیلی تیدا بوون.

۵- برئ رافه‌که‌رانی تر ده‌فهرمون: مه‌به‌ست به (الأرض) خاکی میسر و
فه‌له‌ستینه.

۶- برئکی تر پییان وایه: مه‌به‌ست به (الأرض) جینسی زه‌ویه،
چونکه هه‌زه‌تی داود و هه‌زه‌تی سوله‌یمان که له‌نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیلن
فهرمانه‌وایی هه‌موو زه‌ویان کردوه!!

﴿وَوَقَّتْ كَلِمَةً رَبِّكَ الْحُسْنَىٰ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ بِمَا صَبَرُوا﴾ واته:
جئ به‌جئ کراو ره‌هابوو که‌لیمه‌ی خودای تۆ به‌ناکام گه‌یشت. مه‌به‌ست
به (که‌لیمه) لێره‌دا واده‌و به‌لێنی پهروردگاره بۆ نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل به‌وه که
دوژمنیان بۆ له‌ناو به‌ریو خۆیان ببه‌ جیگرو میراتگری دوژمنه‌کانیان له‌سهر
زه‌وی، نه‌و واده‌و به‌لێنه‌ی که قورئان ناماژه‌ی پی ده‌کاو له‌سهر زویانی
هه‌زه‌تی موسا ده‌فهرموئ: ﴿عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يُهْلِكَ عَذُوْكُمْ
وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِي الْأَرْضِ﴾ الاعراف/۱۲۹، هه‌روه‌ها نه‌م واده‌یه‌ی که نایه‌تی
﴿وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعِفُوا فِي الْأَرْضِ﴾ القصص/۵.

به‌لئ: ﴿وَوَقَّتْ كَلِمَةً رَبِّكَ الْحُسْنَىٰ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ بِمَا صَبَرُوا﴾
فهرمانی پهروردگاری تۆ جئ به‌جئ بوو، واده‌و به‌لێنی خودای تۆ به‌باشی و
ته‌واوی هاته جئ به‌سهر نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیلدا، به‌مرادی گه‌یاندن و رزگاری

کردن، چونکه له بهرامبهر سته مکاری فیرعه ون دا خویان گرتو به صهبرو نارام بون، زوریان نه زیه تو چدرمه سهری له دهستی فیرعه ونو داروده سته که ی بینی! به لام نه وان خویان راگرتو گوئی بیسی حه زره تی موسا بوون: که فهرمانی پی کردن: داوای کومه کی له خودا بکه نو خوگر بن ﴿قَالَ مُوسَى: اِسْتَعِينُوا بِاللّٰهِ وَاصْبِرُوْا﴾ الاعراف/۱۲۸، به لئی صهبرو نارام گرتن له بهرامبهر به لاو تهنگانه دا کلیلی رزگار یونه! که سیگ له بهرامبهر به لاو موصیبه تدا دادو فیغان بکاو هاواری لی هه لستی، پهروه ردگار کومه کی پی ناکاو به به لاکی ده سپیری.

که سیگیش له بهرامبهر به لاو موصیبه تدا به صهبرو نارام بی، پهروه ردگار ریگای رزگار یونی بو ده سته بهر ده کاو سهر نه نجام به مراد ده گا. ﴿وَدَمَرْنَا مَا كَانَ يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ وَمَا كَانُوا يَعْرِشُونَ﴾ نه وهی فیرعه ون و داروده سته که ی بنیاتیان نابوو روخاندمان تیگماندا همرچی باله خانه و خانوو بهر هی دروستیان کردبوو، همرچی باغو داری بهرداری پهروه رده یان کردبوو، همرچی که پرو ساباتی دروستیان کردبوو بو داره بهرداره کانیا، بو باغه کانیا داره کان لقو پوسی خویان به سهر نهو که پرانده دا پهخش ده کهن. هه مومان تیگ روخاندن! ههروه ها همرچی فرتو فیلولو سیحریازیه کی به کاریان هیئا هه مومان پوچهل کردنه وهو له ناومان بردن! هۆکاری نه م پوخواندنو تیگدانه چهند شتیکن:

۱- نهو نایه تو نیشانان هی که پهروه ردگار بو پالپشتی کردنی حه زره تی موسا نیشانی فیرعه ونو قه ومه که ی دان وه کوو توفانو کولله و خوینو گرانی و نه سپی و نه م جوړه شتانه.

۲- رزگار کردنی نه ته وهی نیسرائیل له چنگی فیرعه ون، مه حروو مبیونی فیرعه ونو داروده سته که ی له به کار هینانو چه وساندنه وهی نه ته وهی نیسرائیل و سود نه بینیان له کارو کرده یان.

۳- له ناویردن فیرعه ونو داروده سته که ی مه حروو مبیونی گهل و ولات له بهر وومی تیشو کاره که یان له بواری ناوه دانبونونه ی ولات دا.

خوینهری هیئا! سهیری که قورثانی پیروژ چون پهرده به سهر دیمه نه کان دا

ده‌داته‌وه، له‌لایه‌ک پهرده‌ی دیمه‌نی له‌ناوچونی فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌ی
پوخانی خانوبه‌ره و قه‌صرو باله‌خانه‌و، ویرانبونی باغو پمبانی که‌پرو ساباتی
نیو باغه‌کان که بۆ داره‌به‌رداره‌کان دروست‌کرا‌بون؛ ده‌داته‌وه!!

له‌لایه‌کی تره‌وه دیمه‌نی جی‌گریو میرات‌گرتنی نه‌ته‌وه‌یه‌کی ژێرده‌سته‌و
چه‌وساوه له ولاتی‌کی پرپیستو به‌ره‌که‌تدا پاده‌نوینی که ده‌بنه میرات‌گری
فرمانی‌ه‌وایه‌کی سته‌م‌کارو مله‌پور! ته‌وه‌تا له چاولی‌کنایه‌کدا له‌دوتوی
چه‌ند وشه‌تی‌کدا دیمه‌نی له‌ناوچونی فیرعه‌ونی مله‌پوو سته‌م‌کارو
داروده‌سته‌که‌ی به‌هۆی خنکانیان له‌ناو ده‌ریادا، پوخانو ویرانبونی خانو
به‌ره‌و باله‌خانه‌و باغو باغاتیان هه‌موو نه‌مانه پاده‌نویندری‌و لاپه‌ره‌ی روپه‌شی
میژوویان ده‌پیچ‌ریته‌وه ده‌بنه په‌ندو عیبه‌رت بۆ هه‌تاه‌تایه!!

په‌ند وه‌رگرتن لهم نایه‌تانه به‌دوو‌جۆره:

۱- ده‌بی تیه‌که که ته‌م نایه‌ته پیروژانه ده‌خوینینه‌وه ته‌وه‌مان بۆ
ده‌ریکه‌وی که بیروباوه‌ری راسته‌قینه چ رۆلی‌کی کاریگری هه‌بووه
له‌هه‌لسوکه‌وتی حمزه‌تی موساو حمزه‌تی هارونی برای‌دا (دروودی خوایان
لی بی) که به‌هوزو تینی ته‌و بیروباوه‌ریان به‌گۆ پاشایه‌کی مله‌پوری
سته‌م‌کاری وه‌کوو فیرعه‌وندا چوونه‌وه. به‌ناشکراو بی پهرده داوایان لی کرد
که واز له‌سته‌م‌کاری و کوفرو یاخی بوون بینی. چی دی نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل
به‌کۆیله سه‌یر نه‌کاو نه‌یانچه‌موسینیه‌وه، نه‌ک هه‌ر ته‌وه‌نده‌و به‌س! به‌ل‌کو
هه‌ره‌شه‌یان لی کردو ترساندیانو به‌رده‌وام بوون له‌سه‌ر به‌ریه‌ره‌کانی کردنی‌و
به‌ل‌گه هینانه‌وه بۆ‌پدانی! تا سه‌ره‌نجام به‌سه‌ری‌دا سه‌رکه‌وتزو نه‌ته‌وه‌ی
ئیسرائیلیان له‌چنگی خۆی داروده‌سته‌که‌ی رزگار کرد. که‌وابی پتویسته
موسولمانان؛ ته‌وانه‌ی پروایان به‌خوداو پیغه‌مبه‌ر هه‌یه که سه‌رنجی ته‌م جۆره
روداوو سه‌رگوروش‌تانه ده‌ده‌ن، به‌یر له‌واده‌و به‌لینی په‌روه‌ردگار بکه‌نه‌وه که
له‌سه‌ر زویانی پیغه‌مبه‌ران به‌لینی یارمه‌تی دانو کۆمه‌کی پی کردنو
سه‌رکه‌وتنی پی‌داون به‌مه‌رجیک پایه‌ندی فرمانی خودا بنو شوین په‌یامی
پیغه‌مبه‌ر بکه‌ون، نابی جگه له‌خودا له‌هیچ هی‌زیک بترسن، چونکه هی‌زی
راسته‌قینه ته‌نها هی‌زی په‌روه‌ردگاره، ته‌و هی‌زه‌یه که گه‌وره‌ترین دیکتاتۆرو

ملهوری به دوو کس له ناو برد اگوره ترین ده سولاتو حوکومه تی شهو
روژگار هی به دوو کس ژترو زه بر کرد!

په روه ردگار بۆ خوی ده فهرموئ: ﴿إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ﴾ هه روه ها
ده فهرموئ: ﴿وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ﴾

۲- عیبره تی دووهم: شهویه: له روژگاری نیه ده ا ململانییه کی سامناک
له گورپییه له سهر شهو خاکه کی په روه ردگار به خاکی پیروزو موقه ده سی داناوه.
شهو هتا: نیستا شهو خاکه پیروزه به دهستی جولوه کوهیه، موسولمانانی لی
وه ده تر نراونو جولوه که داگیری کرده، مزگهوتی قدوس که یه کهم قیبله کی
موسولمانانو سییم حهره می پیروزه که وتوته ژیر چنگی شهو خوانه ناسو
ناپه سهندو ناشوویگیرانه وه کردویانه به پایته ختی فیتنه و ناشووبو، گالته
به هه ستو شعوری زیاد له ملیار تک موسولمان ده که نو، روژ له دوا ی روژ زیاترو
زیاتر ده سولاتی خویان ده سه پینو فراوانی ده که نو هه ولی دامه زرانندی
حکومه تی تیسرائیلی گه وه ده ده نو ده یانه وی هه موو ولاتی نیوان نیلو
فورات کونترول بکه ن! روژانه خه لکی موسولمانی فله ستینی له زیدو
نیشتمانی خویان وه ده ده نین خانو به رهیان داگیر ده که نو ده پوختین، له ههر
چوار لای دونیا وه جولوه که کۆده که نه وه به ره و فله ستین راکیش ده که نو
کۆمه لگای هاوچرخیان بۆ دروست ده کری و نیشته جی ده که نو

هۆکاری شه مه ش ناشکراو نمایانه، هه موو موسولمانی کی خاوه ن بیرو
هۆش ده زانی که هۆیه که ی دور که وتنه وه ی موسولمانانه له پدیامی قورشان،
وازه پنه له جیهاد، دروست بوونی پارتو نه حزابی عیلمانی و بیگانه په رسته،
که وه کوو دارده ستو مقاش وان به ده دهستی داگیر که رانه وه، موسولمانان بۆ
خویان بوونه دهیه ها حکومتو سه ده ها تا قمو حیزبو گروهو ریکه خراوی جیسا
جیاو هه ریه که یان له هه وایه که ده خوینی و شاده به لایه که دینی، هه موویان له ناو
خویان دا شهرو هه راو کیشو نیزاعیانه: برپر بوونو تیک بهر سوون، دوژمنیان
پالی لی داوه ته وه سه بیریان ده کا، کابرا وته نی: نه گهر میشان کیشه یان
تیکه وی پیاو خوی لی ده که وی!

قورثانیش به ناشکراو نمایان فرمان به موسولمانان ده کا که په رته وازه

نه بن، کیشیهان تی نه که وی ده فرموی: ﴿وَلَا تَنَازَعُوا فَعَشَلُوا وَتَذَهَبَ رِيحُكُمْ﴾ به کورتی هتا نهو گیانهی که عومری کوری خه ططابی هه لئاو هات قودسی رزگار کرد. هروه ها نهو گیانهی که (صلاح الدین) ای هه لئاو بۆ رزگار کردنه وی قودس له چنگی خاج پهرستان نه که پرتیه وی بۆ ناو موسولمانانو بهو بیروباوه روه جاریکی تر پانه بنه وی موسولمانان هه سودیان پی نابری قودسی پیروزی رزگاری نابی!!

سپله یی نه ته وی نیسرائیل به رامبه ر نیعمه ته کانی خودا
 وَجَوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَءِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَوْا عَلَى قَوْمٍ يَعْكُفُونَ عَلَى أَصْنَامٍ لَهُمْ
 قَالُوا يَمُوسَى اجْعَلْ لَنَا إِلَهًا كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴿١٣٩﴾
 ۱۳۸ ﴿إِنْ هَؤُلَاءِ مُتَّبِعُونَ مَا هُم فِيهِ وَبِطِلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ قَالَ
 أَغَيِّرَ اللَّهُ أَبْغِيكُمْ إِلَهًا وَهُوَ فَضَّلَكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٤٠﴾ وَإِذْ
 أَنْجَيْنَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ يَقْتُلُونَ أَبْنَاءَكُمْ
 وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَٰلِكُمْ بَلَاءٌ مِّنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿١٤١﴾

پاش نه وی په روه رزگار جو ره کانی نیعمه تی خوی که دابونی به نه ته وی نیسرائیل رون کردنه وی، بهم شیوه دوژمنی سهرسه ختی له ناویردنو خاکه ولاتو شارو دیهاتی فیرعه ونو قهوه که ی به میرات پیدانو، کردنی به جیگری نهوان. نه مجار به شوین نه وه دا باسی نیعمه تی کی تری گه وره ده کا که پی ی به خشین؛ نه ویش بریتی بوو له وه که به سه لامه تی له ده ریا په راندنیه وه! که چی له جیاتی شوکرانه ژمیری و سواسگوزاری هه لگه پرانه وه، داویان له حذرته تی موسا کرد بته رستی بکه نو بتیان بۆ دیاری بکا.

نه مهش دلدا نه وی پیغه مبهری نیسلامه بۆ نه وی به هه لوستی جوله که کانی مه دینه دلته نگ نه بی، چونکه نهوان له گهل پیغه مبهری خویان:

حه‌زره‌تی مووسا) کاری خراپ‌تریان کرده، هه‌لوئستی ناشیرین‌تریان نواندوه؛ له هه‌مان‌کاتدا هه‌لنانی موسولمانانی تئدایه بۆ نه‌وه‌ی سوپاسی خودا بکه‌ن له‌سهر نیعمه‌ته‌کانی و وه‌کوو نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل سپله‌و ناکه‌سه‌به‌چه نه‌بن.

به‌لێ پهره‌ردگار نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیلی له‌چنگی فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌ی رزگارکرد، به‌سه‌لامه‌تی له‌ده‌ریا پهرینه‌وه به‌سهر بنکی ده‌ریادا به‌رویشتن- به‌بی که‌شتی و به‌لم پهرینه‌وه! نه‌مه‌ش دوای نه‌وه‌ی که یه‌زدان نیگای بۆ هه‌زره‌تی مووسا کرد که له‌ده‌ریادا، نه‌ویش لی‌ی داو ده‌ریا رۆیو کۆلان کۆلان بوو، ناوه‌که‌ی نیوان رینگاکان وه‌کوو کپوی گه‌وره به‌رز بووه، هه‌زره‌تی موسواری نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل به‌ریبازه‌کاندا رویشتنو نه‌و به‌رکه‌وتن، فیرعه‌ونو له‌شکره‌که‌ی شوئینیان که‌وتن ویستیان پێیان بگه‌ن، هه‌شتا سه‌ره‌تای له‌شکری فیرعه‌ون نه‌گه‌یشته‌بوونه که‌ناری نه‌وهره‌و پاشه‌تاکه‌شیان له‌پهر چو بوونه ناو ده‌ریاکه‌وه، ئیتر ده‌ریا وێکه‌اته‌وه‌و ناو دا‌پۆشینو خنکان! پهره‌ردگار نه‌م روداو سه‌سه‌ره‌په‌نهره‌ی له‌شوئینیکی تر دا باسکرده ده‌فرموی: ﴿فَاَوْحَيْنَا اِلٰی مُوسٰی اَنْ اَضْرِبْ بِعَصَاكَ الْبَحْرَ، فَانْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ. وَاَزْلَفْنَا ثَمَ الْاٰخِرِیْنَ، وَاَنْجَيْنَا مُوسٰی وَمَنْ مَعَهٗ اَجْمَعِیْنَ، ثُمَّ اَغْرَقْنَا الْاٰخِرِیْنَ، اِنَّ فِیْ ذٰلِكَ لَاٰیَةً وَّمَا كَانَ اَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِیْنَ﴾ الشعراء/ ۶۲-۶۷، لیره‌ش دا زنجیره‌یه‌کی تر له‌چیرۆکه‌که ده‌گیرێته‌وه ده‌فرموی: ﴿وَجَاوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَآئِیْلَ الْبَحْرَ﴾ له‌ته‌ک هه‌زره‌تی موسواری نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیلمان له‌ده‌ریا نه‌وهره‌و خستن، به‌سه‌لامه‌تی و بی‌ه‌ردی سه‌ری له‌ده‌ریا تێپه‌رین، زۆر نیشانه‌ی گه‌وره‌یی خودایان به‌چارای خۆیان بینی، ده‌ریا بۆیان شه‌ق بوو رێبازی تێکه‌وتن، به‌وشکانی دا رویشتن، به‌چارای خۆیان بینیان فیرعه‌ونو له‌شکره‌که‌ی له‌ناو ده‌ریادا خنکان. پاش پهرینه‌وه‌یان له‌ده‌ریا، ﴿فَاَتَوْا عَلٰی قَوْمٍ یَّعْکِفُوْنَ عَلٰی اَصْنَامٍ هُمْ﴾ به‌لای گه‌له نه‌ته‌وه‌یه‌ک دا تێپه‌رین که بتیان ده‌په‌رستن. -ده‌لێن: نه‌و نه‌ته‌وه بتپه‌رسته عه‌ربه‌که‌نعه‌نیه‌کان بوون- جا که دیتیان نه‌و قومه‌ به‌ته‌کانیان ده‌په‌رستن نه‌وانیش یادی بت په‌رستی کۆنی خۆیان کرده‌وه، داویان له‌هه‌زره‌تی مووسا کردو ﴿قَالُوْا یَا مُوسٰی اجْعَلْ لَّنَا اِلٰهًا کَمَا هُمْ اِلٰهَةٌ﴾ وتیان: نه‌ی مووسا! بتو ته‌فسیری ره‌وان

صه‌نه ممان بۆ په‌یدا بکه بۆ ته‌وه‌ی بته‌پرستی بکه‌ین! وه‌کوو چۆن نه‌وگه‌له
بتیان هه‌زو ده‌یان په‌رستن!

وادیاره سروشتی نه‌ته‌وه‌ی نیسرا ئیل- وه‌کوو قورئان له‌ چه‌ند شوئینکدا
رای ده‌نوئینی- سروشتی لایوازی له‌ قووک بووه، گیانیکی له‌رزوکنو دلیکی
راپایان هه‌بووه، رڱگای هیدایه‌تیاں دۆزیو ته‌وه‌ که‌میکی پێیدا رویشتوونو
خیرا رڱگایان لی گوم بووه، توژیک به‌رزوونو وه‌و ناهیکیان تڭه‌پراوه‌ ته‌وه
که‌چی له‌په‌ر سهریان لی شیواوه‌ ته‌وه‌ که‌تونه‌ ته‌وه‌ لکاوی گومرایی به‌وه‌! نه‌گینا
چۆن به‌و جوړه هه‌لسوکه‌وتیاں ده‌کرد!؟ ته‌وه‌تا له‌گه‌ل ته‌وه‌دا که‌ چه‌زه‌ ته‌ی
موسا بیست سال له‌هه‌ندی ریوايه‌تدا بیستو سی سال بوو هه‌میشه‌ ده‌رسی
داده‌دانو فیری خودا په‌رستی ده‌کردن، که‌چی هه‌ر به‌وه‌نده‌ که‌ نه‌وگه‌له‌یان
بینی، هه‌موو مو‌عجیزه‌و نیعمه‌ته‌کانی خودایان له‌بیر چووه‌وه‌و داویان
له‌موسا کرد بتیان بۆ دیاری بکا بیه‌رستن!

سه‌یره! نه‌گه‌ر هه‌ر بۆ خویان بتیکیان دیاری به‌کردایه‌و بیان په‌رستایه
کاره‌که‌یان ته‌وه‌نده‌ سه‌رسوپه‌ینه‌ر نه‌ده‌بوو، به‌لام لی‌ره‌دا سه‌یره‌که‌ له‌وه‌دایه‌ که‌
داوا له‌چه‌زه‌ ته‌ی موسا بکه‌ن پیغه‌مبه‌رو فروستاده‌ی خودا که‌ نه‌و رازیبی
به‌بت په‌رستیانو بۆ خوشی نه‌رکی ده‌سنیشان کردنی به‌ته‌که‌یان بۆ به‌گرته‌
ته‌ستۆ! نه‌و له‌جیاتیی خودای په‌روه‌ردگار به‌تو صه‌نه‌میان بۆ دیاری بکاو بیان
په‌رستن. به‌لام ده‌لێتی چی ته‌وه‌ نه‌ته‌وه‌ی نیسرا ئیلو ته‌وه‌ هه‌لسوکه‌وتیاں بووه‌!
پاش زیا‌د له‌بیست سال بانگه‌وازی چه‌زه‌ ته‌ی موسا بۆیانو ده‌رس دادانو
فیرکردنیاں هه‌ر ته‌وه‌نده‌ له‌یه‌کتا په‌رستی حا‌لی بوونو ته‌وه‌نده‌ فیری خودا
ناسی بوون! ناشکرایه‌ ته‌م جوړه‌ داویانه‌ نیشانه‌ی گیلی و نه‌زانی و زه‌بونی
شاده‌میزاده‌ له‌هه‌موو چه‌رخو روژگارینکدا، بۆیه‌ هه‌ندی له‌هاوه‌لانی
پیغه‌مبه‌ر ﷺ که‌تازه‌ موسو لمان بوون داویا‌ه‌کی له‌م جوړه‌یان له‌پیغه‌مبه‌ر ﷺ
کرد چونکه‌ هیشتا ده‌ماری به‌ په‌رستی له‌ناخیاندا مایوو!

نیما‌می نه‌حه‌ده‌و نه‌سائی له‌ته‌بو واقیدی له‌یثی به‌وه‌ ده‌گیرنه‌وه‌ ده‌لی:
له‌خزمه‌ت پیغه‌مبه‌ردا به‌ره‌و حونه‌ین رویشتین به‌لای دره‌ختیکی سیدردا

تیپهرین، وتم قوریان تۆیش نهم دره‌خته‌مان بۆ بکه به (خاوه‌ن نۆط) ^۴ وه‌کو چۆن کافره‌کان دره‌ختی (خاوه‌ن نۆط) یان هه‌یه، پیغه‌مبهر ﷺ فەرموی: (الله اکبر) نهم داوه‌یه‌ت ده‌ق وه‌کو داواکاریه‌که‌ی نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل وایه که به‌حه‌زهره‌تی مووسایان گوت: ﴿إِجْعَلْ لَنَا إِهْلًا كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ﴾ نیه به ریبازی نه‌هه‌ته‌وانه‌ی پیئش‌خۆتان دا ده‌رۆن.

به‌داخه‌وه ئیستاش موسولمانان نهم ره‌گه به‌تپهرستی به‌تیدا ماوه، له میسر داری هه‌نه‌فی و داری (ست المنصوره) به‌ناوبانگ بوون، خه‌لکی ریزی لی گرتوونو به‌پیرۆزیان زانیون تا له‌م سالانه‌ی دوایی دا داری هه‌نه‌فی یان له بیخ ده‌ره‌ینا. ^۵ نازانم دره‌ختی (ست المنصوره) ماوه یان نا؟! له‌سلیمانی خوشمان داریک له‌مزگه‌وتی گه‌وره‌دا هه‌بوه نزیك نارامگای کاک نه‌حه‌مه‌دی شیخ خه‌لکی به‌پیرۆزیان ده‌زانی، له‌دوای سالانی: ۱۹۶۵ی زاینیه‌وه که مزگه‌وته‌که تازه‌کرایه‌وه داره‌که‌ش سه‌ری تیدا چوو به‌لام تا سالی ۱۹۷۸ی کۆلکه داره‌که‌ی بنکی مابوو، خه‌لکی ته‌لاش ته‌لاش لییان ده‌کرده‌وه بۆ موته‌فرک، ته‌نانه‌ت من بوخۆم به‌چاوی خۆم بینومه‌ پرۆپیرۆن زه‌ویه‌که‌یان بۆ هه‌لده‌کۆلی بۆ نه‌وه‌ی به‌ته‌ندازه‌ی نینۆکیکیان له‌بنه‌ تۆله‌که‌ی وه‌گیر بکه‌وی بۆ ددان هیشه‌و سک‌هیشه‌و مندالبوونو نهم جۆره‌ شتانه به‌کاریان ده‌هینا. چونکه به‌موته‌فرکیان ده‌زانی! باش بوو له‌ده‌وره‌ی سه‌ری سالی ۱۹۸۳ی دا شوینه‌که‌یان کۆنکریتو کاشی کردو تاسه‌واری نه‌ماو له‌بیرچوه‌وه.

نه‌ک ههر نه‌وه‌نده به‌لکو ئیستاش له‌زۆر شوینی جیهانی ئیسلامی دا خه‌لکی نارامگایه‌ک یان دره‌ختیک یان به‌ردیک به‌پیرۆز ده‌زانن له‌ده‌وری کۆده‌بنه‌وه، به‌ده‌ورییا دینو ده‌چن، ماچی ده‌که‌ن، خۆی تی هه‌لده‌سوون ده‌لیتسه‌وه لی ده‌پارینه‌وه نه‌خۆشیان بۆ چاک بکاته‌وه، دوژمنیان بۆ

^۴ کافره‌کان له‌ده‌وری دره‌ختی سیدر رمه‌کانیان ده‌مانه‌وه، شمشیرو رمه‌کانیان پی دا ده‌که‌ن به‌م جۆره دره‌ختیان ده‌گوت: (ذات أنواط).

^۵ تفسیر المراغي ج ۳/ جزمی ۵۲/۹.

له‌ناوهری، نه‌زۆک مندالی بیی فلان سوودیان پی‌یگه‌یه‌نی، فیساره‌ زانیان لی
دوور بختاموه. له‌کاتی‌کدا نه‌مانه‌ به‌نه‌صصی قورشانو به‌گوێره‌ی فەرموده‌ی
پیغه‌مبەر ﷺ حه‌رامن نایین به‌ناپه‌سندیان ده‌زانی، نه‌مه‌ بیانه‌وێ و نه‌یانه‌وێ
جوړیک له‌ به‌تپه‌رستی و شه‌ریک بۆ خودا دانانه‌، چونکه‌ حه‌قیقه‌تی عیباده‌ت
بریتیه‌ له‌ وتنی قسه‌، یان کردنی کار: که‌ ناراسته‌ی ریز لی گیراوێکی بکه‌ی و
هی‌وای سودت پی‌ی یان ترسی زیانت لی هه‌بی!

حه‌زه‌تی موسا که‌ نه‌م داوا نابه‌جیه‌ی له‌نه‌ته‌وه‌که‌ی به‌رگوێ که‌وت
رقی هه‌لساو توپه‌بوو ﴿قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ كَاهِلُونَ﴾ وتی: به‌راستی ئیوه‌ گه‌لو
نه‌ته‌وه‌یه‌کی نه‌فامو ئینه‌گه‌یشتون پله‌و پایه‌ی خودایه‌تی و یه‌کتا‌په‌رستی
نازانن، به‌ته‌واوی گیلو گه‌وجن، تانیستا فی‌ری نه‌وه‌ نه‌بوون که‌ ته‌نیا خودا
شی‌وای په‌رسته‌وه‌ هه‌ر نه‌و عیباده‌تی بۆ ده‌کری. نه‌مجار هه‌زه‌تی موسا
دریژه‌ به‌ره‌تکرده‌وه‌ی داواکاریه‌که‌یان ده‌داو زیاتر نه‌زانی و گه‌وجییان
ده‌ستنیشان ده‌کاوه‌وه‌ ده‌ده‌ وه‌ه‌وش خۆیان بیتیته‌وه‌ له‌هه‌لو‌ستیان ژێوان
بینه‌وه‌ نه‌وه‌کو به‌ده‌ختو چاره‌ ره‌شی دونی‌او قیامه‌ت ببزو فەرمو‌ی: ﴿إِنَّ
هَؤُلَاءِ مُتَبَرِّجُونَ فِيهِمْ بُاطِلٌ ۖ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ بی‌گومان نه‌و به‌تپه‌رستانه‌ی
که‌ له‌ده‌وری به‌تکه‌انیان کۆبوونه‌وه‌و به‌تپه‌رستی ده‌که‌ن، برپاری له‌ناو‌چوونیان
دراوه‌و سه‌ره‌ته‌نجام به‌ره‌و فه‌وتان ده‌رۆزو کرده‌وه‌کانیان پو‌و‌چو به‌تاله‌و هه‌یج
سوودی لی نایینن، نه‌و دیاره‌ی به‌تپه‌رسته‌یه‌ی که‌ نه‌وانه‌ نه‌نجامی ده‌ده‌زو نه‌و
فره‌ خودایی و شه‌ریک دانانو لادان له‌ یه‌کتا‌په‌رستی و په‌یره‌و کردنی رای پو‌و‌چو
هه‌لانه‌ هه‌مو‌یان به‌تاله‌زو ده‌فه‌وتینو به‌ر‌ق‌ر‌ار نابن.

نه‌مه‌ مژده‌یه‌ که‌ له‌حه‌زه‌تی موساوه‌: که‌ نه‌و ولاته‌ به‌تپه‌رستی تیدا
نه‌مینی! مژده‌که‌ش وه‌دی هاتو شکور به‌تپه‌رستی له‌و خاکه‌دا ناسه‌واری
نه‌ماوه‌.

نه‌مجار هه‌زه‌تی موسا زیاتر غیره‌ت ده‌یگری و سه‌رس‌په‌رمانی زیاتر لی
دیاری ده‌داو پی‌ی سه‌یره‌ که‌ گه‌له‌که‌ی ناوا به‌زویی نه‌و هه‌موو نیعمه‌تو
به‌خششانه‌ی خودایان له‌یاد کردو ناره‌زۆی به‌تپه‌رستیان که‌وتوته‌وه‌ سه‌رو ﴿قَالَ

أَغْنَىٰ اللَّهُ أَبْغِيكُمْ إِلَهًا وَهُوَ فَضْلُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿۱۳۹﴾ فَمَرَّمُوا ثَابِتًا يَأْتِيهِمْ
 دِه گونجی من جگه له خودای پمروه ردگار پمستر اوئیکی ترتان بۆ دیاری بکه مو
 رینگه بده مو رازی بم نیوه بپمسترستی بکه من، له حالیکندا که پمروه ردگار
 به دیه پهنه ری ناسانه کازو زه ویسه، ثم هه موو نازو نیعمه تانه ی به نیوه
 به خشیون، له دهستی دوژمنو سته مکارو مله پوری وه کوو فیرعه ون رزگاری
 کردن، به هوی یه کتاپمسترستی و خودا ناسینه وه به سمر هه موو ناده میزادانی
 هاوچمرخه خوتان دا ریزداری کردون، به کورتی: حه زره تی موسا سمره تا
 وه لامه که ی به وه دانه وه که نه وان نه فامو نه زانو گیلن، پله و پایه ی خودایه تی
 یه کتاپمسترستی نازان، نه مجار نه وه ی روونکرده وه: که نه وه ی نه وان داوای
 ده که ن به تالو پوچه و پایه دارنیه و له ناوده چی، نه مجار نه وه ده چه سپینی که
 عیباده تکردن بۆ غه پیری خودا شتیکی نه گونجاوو نادرسته، به هیچ شیوه یه ک
 نابی بیر له وه بکه نه وه، جا پمستر او وه که مه خلوقیتیکی ریزدار بی وه کوو
 فریشته و پیغه مبه ران؛ یان دروستکراوئیکی بی ریز بی وه کوو بتو صه نه م،
 نه مجار نار ه زامه ندی خوی ده پیری به رامبه ریان که ونده گیلن داوایان لی کرد
 نه و خوی بتو صه نه میان بۆ دیاری بکا! بۆ نه وه ی تییان بگه یه نی که
 داواکردنی ثم جوړه کارانه نیشانه ی نه وه یه هیشتا له مانای پیغه مبه رایه تی
 تی نه گه یشتوون نه مجار پمروه ردگار باسی منه تو نیعمه ته کانی خوی به سمر
 نه ته وه ی نیسرائیل دا ده کاو ده فمرموی: ﴿وَإِذْ أَخَيْنَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ
 يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ﴾ نه ی نه ته وه ی نیسرائیل! یادی نه و نیعمه ته
 گوره یه ی نیمه بکه نه وه: که به هوی ناردنی موسا و پالمپستی کره مان بوی،
 نیوه مان رزگار کرد له چنگی فیرعه ونو داروده سته که ی: که سزای به تیشیان
 پی ده چه شتنو ده یانچه و ساندنه وه به م جوړه درپدانه که ﴿يَذَبْحُونَ آبْنَاءَكُمْ﴾
 همر مندالیکی تیرینه له دایک بوایه خیرا ده یانکوشتو له ناویان ده برد
 ﴿وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ﴾ مندالی میینه یان ده هیشته وه بۆ نه وه ی زیاتر
 هیزو تواناتان که م بیته وه باشتر ناماده باشیتان تیدابی بۆ خرمه تکردن،
 ﴿وَفِي ذَلِكُمْ بَلَاءٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ﴾ له و سزاو نازاردانه تان به وشیه

درداندەو نامرۆفانەیه، ئەمجار رزگار یوتتان لە چنگی ئەو ملهپۆرە سستەمکارەو رێدار کردنتان بەسەر هەموو نادەمیزادانی هاوچەرخێ خۆتانو جیگیر یوتتان لەسەر خاکی پیروژ، تاقیکردنەوەیەکی گەورەیه بۆ ئێوە، پەرورەدگار بەو ئالو گۆرە تاقیتان دەکاتەوه، بەپراستی بەتاقیکردنەوەیەکی مەزنو بەسوودە لەلایەن خودای خۆتانەوه!

ئای که جۆی خۆیەتی ئێوە سوود لە رودای میژوو وەر یگرن، چونکە کەسیک داوی ناخۆشی خۆشی بدریتی، لە کۆیلا یەتی رزگاری بییۆ نازادی سەرفرازی دەست بکەوی پێویستە سوپاسگوزاری خاوەن نیعمەت بی. دە ی لە هەموو شتیک سەیر تر ئەو یە: کە سەرباری ئەو هەموو نیعمەتو خۆشی یە خودا بە ئێوە، داوی ئەو هەموو موعجیزەو نیشانانە ی بە چاری خۆتان بینیتان لە سەر دەستی موسا کەچی پێن داوی ئەو ی لی بکەن کە لە پەستترین مەخلوقات صەنەمتان بۆ دەست نیشان بکا بۆ ئەو ی بیپەرستن، بۆ ئەو ی بیکەنە واسیتەو وەسیلە لە ئێوان خۆتانو پەرورەدگارد!!

گفتوگۆ کردنی ھەزرەتی موسا لە گەڵ پەرورەدگارد

قَالَ يٰمُوسٰى اِنِّىْ اَصْطَفَيْتَكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَتِيْ وَبِكَلِمَتِيْ فَخُذْ مَا آتَيْتَكَ وَكُن مِّنَ الشَّاكِرِيْنَ ﴿١٤٤﴾ وَكَتَبْنَا لَهُ فِى الْاَلْوَا حِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَّوْعِظَةً وَتَفْصِيْلًا لِّكُلِّ شَيْءٍ فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ وَّاْمُرْ قَوْمَكَ يٰأَخْسِيَاهَا سٰوْرِ يَكُم دَارَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿١٤٥﴾

پاش ئەو ی پەرورەدگار کۆمەڵێک نیعمەتی خۆی بەسەر ئەو ی نیسرا ئیلدا ژماردن، وەکوو رزگار کردنیان لە کۆیلا یەتی کردنی فیرەهون، وە دەستەینانی سەربەخۆییو سەرفرازی، ئەمجار لێرە باسی ھاتنە خوارەو ی تەورات دەکات بۆ سەر موسا، ئەو تەوراتە ی کە دەستورو یاسای ژیان بوو، روونکەرەو ی شەریعەتو حوکمی خودا بوو بۆیان..

وەکوو ریاوایت کراو: ھەزرەتی موسا ھێشتا لە میسر بوو، وادە ی

به‌به‌نو نیسرائیل دا: که نه‌گهر خودا دوژمنی سهرسه‌ختی له‌ناویرد، له‌لایهن خوداوه پمراوئیکیان بۆ ده‌هینئ هه‌موو یاساو حوکمیکێ تیدا بئ چی ده‌که‌نو چی ناکهن تئیدا روون کرایتسه‌وه؛ جا که فیرعه‌ون به‌هیلاکچوو، هه‌زهره‌تی مووسا داوای نامه‌ی ناسمانی له‌په‌روه‌ردگاری خۆی کرد.. نیتر نه‌م نایه‌تانه‌ی ئیره‌ باسی چۆنیه‌تی هاتنه‌ خواره‌وه‌ی ته‌ورات ده‌که‌نو ده‌فرموی: ﴿وَوَاعَدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً وَأَتَيْنَاهَا بَعْشَرَ فَمَنْ مِيقَاتُ رَبِّهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً﴾

واته: په‌روه‌ردگار واده‌ی گفتوگۆ کردنی له‌گه‌ل مووسادا داوای ته‌واو بوونی (سی) شه‌و، فرمائی پئ کرد که نه‌و سی رۆژه به‌رۆژوو بئ، شه‌ویش به‌رۆژوو بوو، سی رۆژه که له‌مانگی (ذی القعیده) دا بوو، که ته‌واو بوو مووسا بۆنی ده‌می خۆی پئ ناخۆش بوو به‌لقه‌ دارئک سیواکی کرد، په‌روه‌ردگار فرمائی پئ کرد که ده‌ رۆژی تر له‌مانگی (ذی الحجة) به‌رۆژوو بئ، کاتی ناخواتن ده‌ گفتوگۆ کردن له‌گه‌ل په‌روه‌ردگارا به‌رۆژوو بئ. نیتر کاتی گفتوگۆ که که‌وته کۆتایی ته‌واو بوونی چل شه‌وه‌که.

ئێستا قۆناغی یه‌که‌م له‌و ئهرکه‌ی هه‌زهره‌تی مووسای بۆ روانه‌ کرابوو ته‌واو بوو، قۆناغی رزگار کردنی نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل له‌ژبانی کوله‌ مه‌رگی و چه‌وسانه‌وه‌ و نازار چه‌شتن به‌ده‌ست فیرعه‌ونو دارو ده‌سته‌که‌یه‌وه‌ کۆتایی هات، له‌ژبانی ژیر ده‌سته‌ی و به‌ندایه‌تی رزگاری کردن به‌ره‌ و ساری به‌رفراوانو هه‌وا ساز ره‌وی پئ کردن بۆ خاکی پیروژ... به‌لام هیشتا نه‌و گه‌له‌ تازه‌ رزگار کراوه‌ ناماده‌ باشی نه‌وه‌یان تیدا نه‌بوو که‌نه‌رکی جینشینی بگرته‌ نه‌ستوو پابه‌ندی نایینی په‌روه‌ردگاریان بن..!

ئه‌ی نه‌وه‌ نه‌به‌ون بینیمان هه‌ر به‌وه‌نده‌ که چاریان به‌گه‌لیک که‌وت بتيان ده‌په‌رستن نه‌وانیش خیرا دلایان بۆ به‌په‌رستی کورکانه‌ی و ناره‌زۆی هاوه‌لدانان بۆ خودایان جولا، شه‌و بیروباوه‌ره‌ی مووسا فی‌ری کردبوون ده‌ریاره‌ی یه‌کتا په‌رستی و خوداناسی کرمۆل بوو لییان تیکچوو! بۆیه‌ پئویست بوو کتیبیکێ فراوانیان بۆی، په‌یره‌ و پرۆگرامیکێ دورو درۆیان به‌خریتسه‌ به‌رده‌ستو به‌سه‌ریان دا بخویندریتسه‌وه‌ له‌ژیر رۆشنایی نه‌و نامه‌ ناسمانیه‌دا په‌روه‌رده‌ بکړن، ناماده‌ بکړن بۆ نه‌و ئهرکه‌ گرنگه‌و کاره‌گه‌وره‌یه‌ی

له‌پیشیان، جا بۆ ده‌سته‌بهریونی نهم په‌راوه پیرۆزه په‌روهردگار واده‌ی به‌حزره‌تی موسادا که بجیته سهر کیوی (طور) به‌خودا بگاوپه‌یامی لی وه‌ریگری؛ نهم واده پیدانه‌ی په‌روهردگار بۆ حه‌زره‌تی موسا بووه قوناغیک که موسا خۆی تیدا ناماده بکا بۆ نهم مه‌وقیفه سامناکه گه‌وره‌یه‌و ناماده‌باشی نهم‌ی تیدا بی له‌په‌روهردگار په‌یامی ناسمانی وه‌ریگری.

ماوه‌ی خۆناماده کردن سی شه‌و بوو دواپی ده‌شه‌وی تریشی خراشه‌سهر، ماوه‌که بوو به‌چل شه‌و، له‌و ماوه‌دا حه‌زره‌تی موسا په‌راوه‌ی به‌نه‌فسی خۆی ده‌کرد بۆ نهم موقابله‌ پیرۆزه‌ی که‌واده‌ی پی درابوو، له‌و ماوه‌دا له‌گشت مه‌شغه‌له‌تیکی دونیایی گوشه‌گیر بویوو، له‌کاروباری سهر زه‌وی دا‌پرابوو بۆ نهم‌ی رۆچی له‌نیگای ناسمانی‌دا، له‌و ماوه‌دا دوور‌په‌ریز بوو له‌دروست‌کراوان بکه‌وتنه‌ حاله‌تی‌که‌وه رۆچی له‌وه‌رگرتن و بیستنی که‌لامی دروست‌کهر و به‌دی‌هینهری تاکو ته‌نیا، بۆ نهم‌ی گیانی مشتو مال بیی، چاوی دلی رووناک بیی، هی‌زو تواناو عزمی‌ته‌ی بگاته ناستیک بتوانی روه‌پروی نهم مه‌وقیفه چاوه‌روان‌کراوه بی‌ته‌وه، ناماده‌باشی نهم‌ی تیدا بی نهرکی وه‌رگرتن و گه‌یاندنی په‌یامی واده‌پیدراو له‌نه‌ستۆ بگری!

جا پیش نهم‌ی حه‌زره‌تی موسا به‌نو ئیسرائیلی‌یه‌کان به‌جی‌پیلی و په‌روا بۆ سهر کیوی ((طور)) حه‌زره‌تی هارونی برای کرده جینشین خۆی نامۆزگاری کرد ﴿وَقَالَ مُوسَىٰ لِأَخِيهِ هَارُونَ اخْلُفْنِي فِي قَوْمِي وَأَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ الْمُفْسِدِينَ﴾ واته: حه‌زره‌تی موسا کاتیک وستی بۆ گفتوگو کردنی په‌یام په‌روا بۆ سهر کیوی ((طور)) به‌حزره‌تی هارونی برای گوت که له‌ته‌مه‌ندا بالاتر بوو، نه‌ی برای خۆشه‌وستم ببه به‌جینشینو تا دیمه‌وه له‌شوینی من کاروباری قه‌ومه‌که‌م به‌په‌یه‌به‌ره، ههر په‌رسیارو کاروباریکی نایینی هاته پیشیان بۆیان رون بکه‌ره‌وه و شتی ناپه‌یکه‌په‌یکیان بۆ راست بکه‌ره‌وه، ناگات له‌خۆت بی و وریابه شوین ریبازی ناشوبه‌گیران مه‌که‌وه له‌خرابه‌کاری و فیتنه جویی‌دا هاویه‌شییان مه‌که.

هه‌لبه‌ته حه‌زره‌تی موسا ده‌زانن که هارون پیغه‌مبه‌ره‌و له‌خوداوه ره‌وانه کراوه، به‌لام پیوسته موسولمان نامۆزگاری برای موسولمانی بکا، که‌وا بی

نهم ناموژگاری و هسییه تنامه‌یهی موسا بۆ هاپون ناگادار کردنه‌وه و هبیر هینانمه‌وه جهخت کردنه ویه. نه‌گینا حه‌زرتی هاپون لای خودا پیغه مبه‌ریکی ریزدارو خاوه‌ن پله‌وپایه‌یه و له‌سهر داواکاری حه‌زرتی موسا، هاپون کرا به‌وه زیرو یارمه‌تده‌رو پالپشتی؛ وه‌کوو ده‌فرموی: ﴿وَأَجْعَلْ لِي وَزِيرًا مِّنْ أَهْلِي، هَارُونَ أَخِي أَشَدُّ بِهٖ أَزْرًى، وَأَشْرِكُهُ فِي أَمْرِي﴾ طه/۲۹-۳۲.

سهرۆکایه‌تی نه‌ته‌وهی ئیسرائیل به‌حه‌زرتی موسا سپێدرابوو، حه‌زرتی (هاپون) یش وه‌زیرو یارمه‌تیده‌ری بوو!!

﴿وَلَمَّا جَاءَ مُوسَىٰ لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ﴾ کاتی‌ک موسا هات بۆ نه‌و شوینه‌ی بۆی دیاری کرابوو، بۆ نه‌وهی ناخواتن له‌گه‌ڵ خودای خۆی بکاو شه‌ریعه‌تی بداتی، په‌روه‌ردگاری خۆی به‌بی ناوه‌ندو واسیته‌ی فریشته له‌گه‌ڵی داوا به‌شێوه‌یه‌ک ناخواتنی له‌گه‌ڵا کرد که به‌ریکتو پیکی له‌هه‌موو لایه‌که‌وه ده‌نگه‌که‌ی ده‌بیست.. نیت نه‌فسی حه‌زرتی موسا هیمن بویه‌وه به‌ته‌واوی ئولفه‌تی به‌خوداوه گرتو نارامی گرت! نه‌مجار ناره‌زۆی نه‌وه‌ی کرد که په‌روه‌ردگار خوشی نیشان بدا، بۆیه عمرزی باره‌گای بی نیازی کردو ﴿قَالَ رَبِّ ارْنِي أَنْظُرْ إِلَيْكَ﴾ وتی: په‌روه‌ردگارا! خۆتم نیشان بده، با بۆت به‌پروانه‌و به‌دیدارت شاد بم، زاتی پیروزت بینم، هی‌زو توانام بده‌ری بتوانم تیت به‌پروانم! ﴿قَالَ لَن تَوَانِي﴾ په‌روه‌ردگار فرموی: نه‌تو ئیستاو له‌روژگاری داها‌تۆش دا من نابینی، چونکه ئاده‌میزاد له‌دونیادا توانای نه‌وه‌یان نیه به‌پروانه‌و منو بم بینن! نه‌مجار په‌روه‌ردگار نه‌رمو نیانییه‌کی له‌گه‌ڵ به‌کار دیتو بۆی شی ده‌کاته‌وه که هۆی چیه ناتوانی ببینی، بۆ نه‌وه‌ی که‌می‌ک له‌قورسای و له‌لامی پرسیاره‌که‌ی که‌م بکاته‌وه، نه‌و شته‌ی که ده‌ریاره‌ی سونه‌نی خودا نه‌یزانیبوو قیری بی، بۆی ناشکرایبی که هیچ شتی‌ک له‌بونه‌وردا نیه بتوانی خودا ببینی! وه‌کوو له‌حه‌دیشی نه‌بو موسا داها‌تۆه و نیمامی موسلیم ریوایه‌تی کردو ده‌لی: پیغه مبه‌ر ﷺ فرمویه‌تی: (حِجَابُهُ النُّورُ، لَوْ كَشَفَهُ لَأَحْرَقَتْ سَبْحَاتُ وَجْهِهِ - أَنْوَارُهُ مَا أَنْتَهَى إِلَيْهِ بَصَرُهُ مِنْ خَلْقِهِ).

فهرموى: (وَلَكِنْ اَنْظُرْ اِلَى الْجَبَلِ فَاِنْ اسْتَقَرَّ مَكَانُهُ فَسَوْفَ تَرَانِی) وهلى: نه تو پروانه بو نمو كیوه، پرتهوى زاتى خومى نشان ده دم نه گهر له كاتى دهر كهوتنى زاتى من دا بوى، له شوینى خوى مایه وهو خوى راگرت، نمو تهویش له وه بهولاره ده مبینى، جا نه گهر كیوه كه بهو هه موو پتهوى سه ختیوه خوى رانه گرت نمو تهو چوَن خوراده گرى بو پرتهوى زاتى من!! ﴿فَلَمَّا تَجَلَّى رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكَاً﴾ جا كاتیک پهره ردگار كه میك له جیلوهى نوورى خوى نیشانى كیوه كه دا، كیوه كه ی وردو خاش كردو بوو به خوله میش، وه كوو سورمه ی چار نهرم بوو! ﴿وَاَخْرَجَ مُوسَى صَعْقَا﴾ هه زه تهى موسا كه نه مه ی بینى له هه بیته له مرزه گرتی وه هوش خوى چوو بهره ده دم كهوتو بى ناگابوو! ﴿فَلَمَّا اَفَاقَ﴾ كاتى موسا وه هوش خوى هاتمو وه به خوى دا روانى وه یزو توانای خوى بو دهر كهوتو زانى كه نمو له پرسیار كردنه كه دا زیده رهوى كردوه وه له سنورى تیپه پراندوه ﴿قَالَ سُبْحَانَكَ تُبْتُ اِلَيْكَ وَاَنَا اَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ﴾ وتى: پهره ردگار! نه تو پاكبو بى باكتو گهره وه بى هاوه لو بى وینه ی. نه من تهویم كردو په شیما نم له داوا كردنى بینى زاتى پاك، هه رگیز شتیك داوا ناكه م كه نه گونجی بیته جی! نه من یه كه م كه سم له نه ته وه ی نیسرانیل له سهر ده مى خوم دا كه پروام هه یه به گهره هی وه بهرزیو شكومه ندی زاتى پاك.

تیبنو عه باس ده فهرموى: واته: من یه كه م كه سم كه پروام هه یه له دونیادا كه س ناتیینى تاروژى قیامه ت.

نه مجار پهره ردگار دلدا نه وه ی هه زه تهى موسای كردو ریزو پلهو پایه ی كه هه یه تهى لای خودا ناشكرای كردو ﴿قَالَ يَا مُوسَى اِنِّیْ اُصْطَفِیْتُكَ عَلَی النَّاسِ بِرِسَالَاتِیْ وَبِكَلَامِیْ﴾ فهرموى نه ی موسا! من تهویم هه لیزاردوه به سهر ئاده میزادانى سهرده مى خوت دا زیده له هه موو كه س به بى ناوه ندو فریشته گفتوگوم له گه لدا كردی، پلهو پایه ی پیغه مبهرایه تیم بى به خوشیوى شهریه ته یاسام بى داوى ﴿فَاَخَذْ مَا آتَيْتُكَ وَكُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ﴾ نمو شهریه ته یاسایه ی یتیم داوى - كه ته وراته - به باشى وه رى بگره وه جى به جیان

بکهو کاریان پی بکه، له‌تاقمو کومه‌لی سویاسگوزاران به: سویاسی
نیعمه‌ته‌کانی من بکه که داومه به‌توو به‌گه‌له‌که‌ت؛ چاکمو فه‌ضلی من
به‌سرخوتهوه ببینمو یادیان بکه‌روه!

﴿وَكُنْتُمْ لَهُ فِي الْأَلْوَابِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْعِظَةً وَتَفْصِيلًا لِكُلِّ شَيْءٍ﴾
واته: چهند پارچه ته‌خته‌یه‌کمان پی‌دا، له‌هه‌موو جوړیک هوکوو ناموژگاری
کاریگرم‌مان بو تیدا نویسیوو، کاروباری نایینمان له‌هه‌لالو حرامو بنه‌مای
عقیدهو ناداب بو رون کردبوه‌وه، به‌دورو درئی نه‌صیحه‌تو ناموژگاری
پیوستمان تی‌دا بو شی کردبوه‌وه، هرشتیک شاده‌میزاد هه‌لبنی بو
طاعه‌تو له‌توان دووری بخاته‌وه، تی‌دا بوو. نه‌م پارچه ته‌ختانه ته‌وپاتیان
تیدا نووسراو بوو، په‌که‌م شریعه‌تو یاسا بوو، درا به‌موسا!

﴿فَخَذَهَا بِقُوَّةٍ﴾ پیمان گوت: نه‌مه وه‌سییه‌تو بنه‌مای شریعه‌تی
نیمه‌یه به‌هیزی دلو نیشاطی جه‌سته‌وه وه‌ری بگره، به‌عه‌زم نیه‌تیکي
راسته‌قینه‌وه په‌یره‌وی بکه! ﴿وَأْمُرْ قَوْمَكَ يَأْخُذُوا بِأَحْسَنِهَا﴾ فرمان
به‌گه‌له‌که‌شت بکه فرمانو نه‌هییه‌کانی په‌یره‌و بکه‌ن، له‌په‌ندو
ناموژگاریمه‌کانی ورد ببنه‌وه، شته جوانه‌کانی وه‌ریگرن - هرچی تی‌دایه
جوانو به‌که‌لکه - په‌یره‌وی فرمانه‌کانی - وه‌کوو قیصاص، لی‌بوردن،
یارمه‌تیدان، خو‌پاگرتن... هتد - بکه‌ن. به‌راستالی خودا پرستی بکه‌ن، چونکه
خودا پرستی راستی عه‌قل جوان ده‌کاو نه‌فس مشتومال ده‌کا. ﴿سَأُرِيكُمْ
دَارَ الْفَاسِقِينَ﴾ واته: نه‌گرم نپوه پابه‌ندی نمو په‌یامه نه‌بن که بومان
ناردوون، شوین یاسا جوانه‌کان نه‌که‌ون، نه‌وه ده‌چنه پی‌پی سرپیچی‌کارانو
لاده‌ران له‌ریبازی خوداو ده‌بن به‌هاونشینی فاسقان، نه‌و سزایه‌ی به‌سهر
فاسقان‌دا درا که داروده‌سته‌ی فیرعه‌ون بوون، ده‌که‌و‌تته سهر نپوه‌ش.

له‌وه به‌ولاوله خانوو به‌ره‌ی فاسقه له‌دین ده‌رچوه‌کانتان له‌قیامه‌تا نیشان
ده‌ده‌م چوون سزا ده‌درین؛ یان له‌دونیادا له‌کاتی ها‌تو‌چو‌یان لی‌ره‌و له‌وی
به‌ولاتان‌دا شوینو نیشتمانی له‌نایین ده‌رچوه‌کانتان نیشان ده‌ده‌م؛ هتا بزائن
چوون ویران بووه‌و دارو به‌ردی به‌سهریه‌کندا ترش‌اوه.

نیینو کمثیر ده‌فرموی: مانای ﴿سَارِيكُمْ دَارَ الْفَاسِقِينَ﴾ واته: له‌وه به‌ولاه سهره‌نجامی نه‌وانه‌تان نیشان ده‌دهم که سهریچی فرمائی نیمه ده‌که‌ن، به‌چای خوتان ده‌بینن چون له‌ناویان ده‌به‌ینو خانو به‌ره‌یان خاپور ده‌که‌ین!

قه‌تاده ده‌فرموی: واته خانو به‌ره‌ی نه‌و کافرانه‌تان نیشان ده‌دهم که له‌پیش ئیوه ژیاون له‌ناومان بردون، وه‌کوو جه‌بابیره‌و عه‌مالیقه‌کان.... بۆ نه‌وه‌ی په‌ندیان لی وه‌ریگرن، مه‌به‌ست شوینه‌واری گه‌لی عادو نه‌موودو گه‌له‌کانی تره که به‌هۆی فیسقو خراپه‌کاری له‌ناویراون.

مامۆستا سه‌ید ده‌فرموی: وا پی‌ده‌جی (دار الفاسقین) ناماژه‌بی بۆ خاکی پیروژ ((الأرض المقدسة)) که له‌و رۆژگاره‌دا به‌تهرستی تیدا نیشته‌جی بوون، نه‌وه مژده‌ بووه بۆ نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل که ده‌چنه‌ ناوی. هه‌رچه‌نده له‌سه‌رده‌می موسادا نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل نه‌چونه‌ ناو نه‌و خاکه پیروژه‌وه، چونکه هیشتا پیوستیان به‌په‌روه‌رده‌کردنو پیگه‌یانندن هه‌بوو، نه‌وه بوو له‌سه‌ر سنووری نه‌و خاکه راوه‌ستانو قاچیان چه‌قاندنو به‌پیغه‌مبه‌ره‌که‌یان گوت ﴿يَا مُوسَى إِنَّ فِيهَا قَوْمًا جَبَّارِينَ. وَإِنَّا لَن نَدْخُلُهَا حَتَّى يَخْرُجُوا مِنْهَا، فَإِنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِنَّا دَاخِلُونَ﴾ المائدة/۲۲.

پاشان که دوو پیاوه موسولمانه له‌خودا ترسه‌کان پیکیشی‌یان لی‌کردنو سه‌رکۆنه‌یان کردنو هه‌لیان نان بۆ هی‌رش بردنو وه‌لامی موسایان به‌شیوه‌یه‌کی ناشرین دایه‌وه، وه‌لامیکی ترسنۆکانه‌و حیزانه: ﴿قَالُوا: يَا مُوسَى إِنَّا لَن نَدْخُلُهَا أَبَدًا مَا دَامُوا فِيهَا، فَاذْهَبْ أَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلَا، إِنَّا هَاهُنَا قَاعِيدُونَ﴾ المائدة/۲۴، به‌راستی نه‌م جوژه هه‌لوێسته‌ی نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل ره‌نگدانه‌وه‌ی تیک روخاوی داوه‌شاوی نه‌و کۆمه‌لگایه‌ بوو، نیشانه‌ی ترسنۆکی و بی هی‌زیو هیچ له‌بارانه‌بووی نه‌و گه‌له‌ بوو، که پیوست بوو عه‌قیده‌و شه‌ریعه‌تیک وایان بۆ بی ده‌رمانی ده‌رده‌کانیان بکا، بۆیه که په‌روه‌ردگار ته‌وراتی دا به‌حه‌زده‌تی موسا پی‌ی فرموو: به‌هیزو توناو نیشاته‌وه نه‌م شه‌ریعه‌ته وه‌ریگه‌ره، فرمان به‌ گه‌له‌که‌شت بکه که به‌ته‌واوی به‌نیشاتو دلسۆزییه‌وه پابه‌ندی فرمانو

نه هییه کانی بنو خویان وا ناماده بکمن: له ناستی نهو نمرکه دابن!
 به لئ: ناشکرایه، ده بی شریعت به عزمه تو هیزو تواناو نیشاته وه
 وه بگری، به لیهاتوی و لیبور دوی یه وه جی بی جی بکری، بو دروستکردنو
 دامه زانندی نه ته وه ی خوداپه رست به شیوازیکي تازه بابه ت! یه کم که سیکیش
 که نه نجامدانی نه م نمرکه ی بهوشیوه لی چاوه پروان ده کری، پیغه مېرو
 بانگه وازی کمری نهو شریعت نه، ده بی به کرداو گوشتار ماموستاو رابرو
 پیشه ننگ بئ، نه مه سوننه تی خودایه بو بهرپوه چوونی هه موو نینقلابو
 شورشیک؛ بو تازه کردنه وه دامه زانندی هه موو سیسته میکی کومه لایه تی
 یان رامیاری..... ته نانه ت نه گمر سیسته مه که نایینی بوو نه وه زور زیاتر
 پیوستی به وه هیه که نینقلاب له ناوه وه و دره وه ی ناده میزاده کاند ا بکا!
 بیگومان سه له فی صالحی نیمه قورنایان به حزمو عزمه ته وه
 وه رگرتوه، به پهری لیهاتوی و لیبور دوی یه وه کاریان پی کرده، بویه فیری
 بوون کاری پی بکمن، نه ک بو مو تفرکو ته به روکو به ده ننگ خویندنی
 له ته عزیزه و مونسه باتدا، یان له پهریوه کیه وه پیچنو له لای نافرته تی زه بیستان
 داینین بو نه وه ی شه وه ده ست له زارو که ساواکه ی نه وه شینئو، نافرته
 نه خوشه که نه تر سینئو!؟

بویه موسولمانان له ماوه یه کی کورتدا له ژیر روشنایی قورئاندا هه موو
 نهو گه لو نیمپراتورییه ته خاوه ن هیزو تواناو چه کتو جبه خاندیان خستنه ژیر
 رکیفی خویانه وه، ژیانی کامرانی و خوشبه ختی دونیاو قیامه تیان به ده ست
 هینا!! به لام کات پشتمان له پدیامی قورئان هه لکردو پابه ندی فرمانو
 نه هییه کانی نه بوون ناکامیان به م حاله گه یشت که پی ی گه ییشتون!

سزای لوتبه‌رزی و کوفر نه‌وه‌یه که دلی لوتبه‌رزو کافره‌کان
 لاده‌دری له‌تیگه‌یشتنی به‌لگه‌کانی نیشانه‌ی خودایه‌تی
 سَأَصْرِفُ عَنْ آيَاتِيَ الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَإِنْ يَرَوْا
 كُلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا وَإِنْ
 يَرَوْا سَبِيلَ الْغَيِّ يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا
 عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٤٦﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ حَبِطَتْ
 أَعْمَالُهُمْ هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٧﴾

نهم نایه‌تانه باسی سروشتی لوتبه‌رزه‌کانی رابوردو هاوچهرخ ده‌که‌ن. که
 له‌نایه‌ته‌کانی پیشوودا پمروه‌ردگار نه‌وانه‌ی رون کرده‌وه. که به‌سمر فیرعه‌ونو
 قه‌ومه‌که‌ی هات، به‌هۆی لوتبه‌رزیو سته‌مکاریه‌وه و سمره‌نجام له‌ناوچوون!
 نه‌وه باس ده‌کا که تیمان نه‌هینانی قوه‌یه‌شییه‌کان به‌پیغه‌مبهر ﷺ له‌بهر
 لوتبه‌رزیو خۆبه‌زل زانییانه، نه‌مه‌ش نه‌وه ده‌گه‌یه‌نی که هۆی پشت هه‌لکردن
 له‌تیمان هینانو سووربوون له‌سمر مانه‌وه‌ی به‌کافری خۆبه‌زل‌زانینو لوتبه‌رزییه.
 لوتبه‌رزیی ناده‌میزاد له‌حق لاده‌داو هه‌لیان ده‌نی بۆ به‌درۆخسته‌نه‌وه‌ی حه‌قو
 وا ده‌کا لوتبه‌رز له‌نیشانه‌کانی خودایه‌تی خودا بی‌تاگا بی‌تیان نه‌فکری‌و
 لییان وردنه‌بیته‌وه.

واته: نهم نایه‌تانه روونکردنه‌وه‌ی سونه‌تی خودان له‌بوونه‌وردا ده‌رحه‌ق
 به‌و ناده‌میزادانه‌ی به‌هۆی لوتبه‌رزییه‌وه بانگه‌وازی‌که‌رانی حه‌قو خه‌یر
 (پیغه‌مبهرانو شوێنکه‌وتوانیان) به‌درۆ خه‌نه‌وه‌و گوی بۆ نامۆژگاریو
 په‌یامه‌که‌یان ناگرن. چونکه ره‌وشتی لوتبه‌رزیی هه‌میشه ده‌بیته هۆکاری
 نه‌وه‌ی خاوه‌نه‌که‌ی رو له‌تیفکری‌و به‌لگه‌ی حه‌قو راست وهریگێژنو شوێنی
 په‌یامی خودا نه‌که‌ون، له‌به‌لگه‌و نیشانه‌کانی خودایه‌تی خوا بی‌تاگابن! نه‌مه
 دیارده‌یه‌کی ناشکراو حالو چۆنه‌تی پاشاو سهرۆک‌و مله‌وپره‌ گومراکانی

وه کوو فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌ی نه‌مرودو سته‌مکارانی میژوه. ده‌فرموی: ﴿سَأَصْرِفُ عَنْ آيَاتِ الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ﴾ له‌وه به‌ولاه-وه‌کو له‌وه‌پیشه‌وه کردوومه‌انه- دلی لوتبهرزو خویه‌لزانه‌کان: نه‌وانه‌ی لوتبهرزی ده‌که‌ن له‌به‌ندایه‌تی کردن بۆ منو له‌ناستی ناده‌میزادان خویان به‌زل ده‌زان، دلّیان لاده‌ه‌ین له‌تیگه‌یشتنی به‌لگه‌و ده‌لیلی جوړاو جوړ له‌سمر گه‌وره‌یی و به‌ده‌سه‌لاتی و خودایه‌تی خوم، چاوی دلّیان کوړ ده‌که‌مین به‌جوړیک که‌هیدایه‌تی ناو شریعه‌تی نیمه‌ نابین، سود له‌ناموژگاری پیغه‌مبهر وهرناگرن، به‌پیر بانگه‌وازی پیغه‌مبهر وه‌ نایه‌ن، چونکه نه‌وان به‌هوی لوتبهرزی خویانه‌وه روویان له‌بانگه‌وازی خودا وهرگیراوه، خوداش دلی نه‌وان له‌حق لاده‌دا وه‌کوو ده‌فرموی: ﴿فَلَمَّا زَاغُوا أَزَاغَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ﴾ الص‌ف/۵.

خطابی نایه‌ته‌که هه‌موو نه‌ته‌وه تاکیک ده‌گرته‌وه به‌مهرجی لوتبهرزی بکه‌ن.

بۆ نمونه فیرعه‌ونو دارو ده‌سته‌که‌ی چونکه لوتبهرزیان کرد په‌روه‌دگاریش دلی لادان له‌وه‌ی که له‌موعجیزه و نیشانه‌کانی راستی پیغه‌مبهرایه‌تی حه‌زرتی موسا حالی ببین! واده‌بی له‌هه‌ندیکی حالی ده‌بن، به‌لام له‌بهر له‌خویایی بوونو خویه‌لزانیان نینکاری ده‌که‌نو گوئی پی ناده‌ن، حه‌قو راستی لای نه‌وان نرخه‌ی نیه‌و بایه‌خی پی ناده‌ن نایانه‌وی تی بگه‌ن، بۆیه په‌روه‌دگار ده‌رحه‌ق فیرعه‌ونو تاقه‌که‌ی ده‌فرموی: ﴿وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنْفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا﴾ النمل/۱۴، هه‌روه‌ها کافره‌کانی قوره‌یش دلّیا برون که پیغه‌مبهر ﷺ ره‌وانه‌ کراوی خودایه‌و پیغه‌مبهرایه‌تیه‌که‌ی حه‌قو راسته، وه‌لی له‌بهر لوتبهرزی و خویه‌سندیان دلّیان نه‌ده‌دایه موعجیزه‌کانی و تییان نه‌ده‌فکرین. بیرو بۆچونیان وابوو: که نه‌وان له‌پیغه‌مبهر به‌رزترن، پییان وابوو: نه‌وان پیاو ماقولو سهرۆکتو ده‌وله‌مه‌ندی قوره‌یشن، که‌وابوو شایانی نه‌وان نیه: که شوین که‌سیک بکه‌مون له‌ته‌مه‌نو هیژو تواناو سامانداری و که‌سداری دا له‌وان نرم تری.

نه‌مجار په‌روه‌دگار حالو ره‌وشتی خویه‌لزانو لوتبهرزه‌کان دیاری ده‌کاو

ده فرموی: ﴿وَإِنْ يَرَوْا كَلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا﴾ نمو لوتبهرزو له خوایی
 بوانه رهوشتیان وایه همر نایه تو موعجیزه یه کت ببینن که به لگه بی له سمر
 حه قو حه ق سهرین بی، نهوان بر وای پی ناکهن، چونکه موعجیزه سوود
 به که سیک نایه خشی که ناماده باشی تیدا نه بی بو تیگه یشتنو تیفریزو
 وهرگرتنی حه قو راستی! وه کوو له نایه تیکی تردا ده فرموی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ
 حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ، وَلَوْ جَاءَتْهُمْ كُلُّ آيَةٍ حَتَّى يَرَوْا
 الْعَذَابَ الْأَلِيمَ﴾ یونس ۹۶-۹۷.

پهروهر دگار دهریاره ی نهوانه ی به ناحق له سمر زهوی لوتبهرزی ده نوینن
 نیعلانی ویستو دابو نه پرتی خوی ده کا: دلایان لاده دا له ورد بوونهوه له حه قو
 تیگه یشتنی راستی، هیدایه تیان نادا بو تیگه یشتنو پیگه یشتن، همر
 به ننده یه ک له به ننده کانی خودا به ناحق له سمر زهوی خو بهزل بزانی بهر بهر کانی
 خودا ده کا، چونکه (تکبر) صیفه تیگه تنها بو خودا ده شی که سی تر مافی
 ته که بور کردنی نیه، خرابترین لوتبهرزی و خو بهزل زانی نهویه کابرا نییدیعی
 مافی خودایه تی بکاو حه قی ته شریع دانان پدا به خوی و جهخت له ناده میزادان
 بکا پابه ندی نمو یاساو ته شریعه بن که نمو بو یان داده نی، زوریان لی بکا واز
 له شریعه تو یاسای حه قو راستی ناسمانی بهیننو پابه ندی شریعه تو یاسای
 به تالو ده ستر کردی پووجی نهوین!

رهوشتیکی تری نمو لوتبهرزانه نهویه ﴿وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ
 لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلًا﴾ نهوانه نه گهر ری بازی هیدایه تو سهر فرازی به دی بکهن
 لی لاده ده نو لی دور ده که ونهوه، نایکه نه ری بازی خو یان، شه قامه رتی
 سهر فرازی و رزگار یون واز لی دینن، ﴿وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الْغَيِّ يَتَّخِذُوهُ
 سَبِيلًا﴾، هه ندیکیان به نه نهقه ستو هه ندیکیان به نه زانی ری گای گومرایی
 ده گر نه بهر، نهوانه ی رهوشتیان بهو جو ره یهوه هه لسهو کهوتیانه، نهوانه
 خودا دهر گای دلی داخستورنو گو یچکه ی هاخنیونو موری کردونو، په رده ی
 به سمر چاودا هینان، ری بازی حه ق لایان ناخوشو قیزه ونه، روی تی ناکه نو
 پی تیدا نارونو رقیان لیه تی. بویه همر له گهل ری بازی گومرایی و فسادیان چاو

پی ده‌که‌وی خیرا ده‌یگر نه‌بهر و پی‌یدا ده‌رۆن، شوین هه‌واو هه‌وه‌سی خۆیان ده‌که‌مون... نه‌مجار هۆکاری نه‌م جالو چۆنیه‌ته‌ی تیی که‌وتوون دیاری ده‌کاو ده‌فرموی: ﴿ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ﴾ نه‌و وازه‌ینانه‌یان له‌ریگه‌ی حه‌قو گرته‌بهریان بۆ رێبازی گومپایی و هیدایه‌ت نه‌دانی ئیمه‌ بۆیانو دل لادانیان له‌حەق، به‌هۆی نه‌وه‌وه‌یه‌که به‌لگه‌و نیشانه‌کانی خودایه‌تی ئیمه‌و راستی پیغه‌مبهرایه‌تی پیغه‌مبهر به‌درۆ ده‌خه‌نه‌وه، بی ناگان له‌تیف‌کری و وردبوونه‌وه له‌نایه‌ته‌کانی خودا!

به‌کورتی په‌روه‌ردگار نه‌و لوتبهرزو به‌فیزانه‌ی وا دروست نه‌کردوه که به‌سروشت ناوێته‌ی کوفرو گومپایی بووین! به‌لکو نه‌و حاله‌ته‌یان به‌هۆی کرده‌وه و هه‌لۆستی خۆیان بۆ هاتۆته‌دی، نه‌وان به‌ویستو ئیراده‌ی خۆیان به‌لگه‌و نیشانه‌و موعجیزه‌ی پیغه‌مبهرانیان به‌درۆ خستۆته‌وه، به‌حه‌زو ئاره‌زۆی خۆیان نغۆی شه‌هوه‌تو گومپایی بوون، په‌رده‌یان به‌سهر چاوو دلو نامیری بیستنی خۆیان دا‌داوه‌ته‌وه! حەق ناییسزو راستی نایینزو وازیان له‌شه‌قامه‌ری به‌خته‌وه‌ری رزگار بوون هیناوه، وه‌کو له‌شوینیکی تردا ده‌فرموی: ﴿وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ، لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا، وَلَهُمْ أَذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَٰئِكَ كَانُوا لِنِعْمِ رَبِّ هُمْ أَضَلُّ، أُولَٰئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ﴾ الاعراف/ ۱۷۹، نه‌وانه به‌ته‌نقه‌ست دلو چاوو گوێچکه‌ی خۆیان له‌کارخستوه، دلیان هه‌یه بۆ تیگه‌یشتن به‌کاری ناهینن، چاویان شتی پی نایینن، گوێچکه‌یان شتی پی نایست، نه‌وانه وه‌کو ئاژهل وه‌هان! به‌لکو له‌ئاژهلش زیاتر بی هۆشو هه‌ستو تیف‌کری! نه‌وانه نیشانه‌کانی بوونی خودا (که هه‌موو بوونه‌وه‌ر نیشانه‌ی هه‌بوونی خودایه‌) به‌درۆ ده‌خه‌نه‌وه، موعجیزه‌ی هاوکاتی پیغه‌مبهران ره‌تده‌که‌نه‌وه، ﴿وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ؟﴾ نه‌وانه‌ی ئایه‌ته ئیرداوه‌کانی ئیمه‌یان به‌درۆ خستوه‌وه ده‌خه‌نه‌وه نه‌و ئایه‌تانه‌ی به‌حه‌قو راستی نارومانی بۆ سهر پیغه‌مبهرانمانو نه‌وان ره‌تیان کردۆته‌وه و پابه‌ندی نامۆزگاری و فرمانو نه‌هیه‌کانی په‌یامی پیغه‌مبهران نه‌بوونو سهره‌نجام زیندو بوونه‌وه و سزاو پاداشی رۆژی قیامه‌تیشیان به‌درۆ له‌قه‌لم‌دا، ته‌فسیری ره‌وان

نهوانه ﴿حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ﴾ کرده ده کانیاں پوچهل کراونه وه ماندوبوونیاں به فیرو ده چی چونکه نهوان کرده ده کانیاں بو غمیری خودا بوون، خوین له شتیکندا ماندو کرده که خودا پی رازی نه بوه، کرده ده کانیاں ده بنه هی سزاو ناره حمتی بزیان. ﴿هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ نایا نهوانه پاداشیاں ده درتسه وه جگه له وهی له دونیادا ده یکهن؟ واتسه نهوانه سزاو پاداشیاں نادریتسه وه جگه لهو کارانه ی بمرده وامن له سمرته نجامدانیان، نهوانه بمرده وامن له سمر کوفرو سمر پیچی کردنی فرمانی خودا؛ که وایی همر سزای خراپه کاری خوین وهرده گر نه وه، کوفرو بی دینی دلو ده روونو روحی پیس کردونو تیکی داوه، سوننه نسی خوداش وه ها هاتووه و ده بی سزاو پاداش له قیامتدا به گویره ی کرده وهی دنیا ده بی؛ چاکه به چاکه و خراپه به خراپه خودا-ته نانت- به نه ندازه ی گهر دیله به کیش ستم له کهس ناکا!!

چیرۆکی به خودا دانانی گۆله که له لایهن سامیرییه وه

وَاتَّخَذَ قَوْمُ مُوسَىٰ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ خُلِيِّهِمْ عِجْلًا جَسَدًا لَهُ خُورٌ أَلَمٌ يَرَوْنَ أَنَّهُ لَا يُكَلِّمُهُمْ وَلَا يَهْدِيهِمْ سَبِيلًا اتَّخَذُوهُ وَكَانُوا ظَالِمِينَ ﴿١٤٨﴾
وَلَمَّا سَقَطَ فِي أَيْدِيهِمْ وَرَأَوْا أَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوا قَالُوا لَئِنْ لَمْ يَرْحَمْنَا رَبُّنَا وَيَغْفِرْ لَنَا لَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿١٤٩﴾

له نایه ته کانی پیشوودا چیرۆکی گفتوگو کردنی موسای له کهل بهر وهرده گاردا بو گیراینه وه، باسی نازل بوونی تهوراتی کرد بو سمر موسا! نه مجار لیته دا باسی نهو روداوه سه یرو سمرنج راکیشه ده کا که له کاتی گفتوگو که دا له ناو گه له که ی روی دا؛ که بریتی بوو له وهی سامیری له خشل و گواهیر لاشیه کی دروست کرد له ونه ی گۆله که و، وتی: نه مه خودای موسا و ئیوه یه موسا لی هون بووه!! ئیتر بر وایان پی کردوو ده ستیان کرد به گویره که بهرستن. بهراستی هه لوئستتیککی سه یرو و رودا وئکی سمرنج راکیشه،

نه‌ه‌تا له‌و کاته‌دا که حه‌زه‌تی مووسا ﷺ له خزمه‌ت په‌روه‌ردگاردا یه‌و
خهریکی گف‌تو‌گو‌و ک‌ردنه له‌گه‌ل زاتی حق‌ ناله‌و مه‌وقیفه‌ بی‌ وینه‌یه‌دا که د‌لو
هه‌ستو شعور له‌ هه‌ول‌ی تی‌گه‌یش‌تنو به‌دیک‌ردن دانو چاو ک‌ول‌ه‌واره له‌ د‌ستن،
روح‌ هه‌ستی پی‌ده‌کاو ه‌وش تی‌یدا سه‌رگه‌ردانه، له‌و کاته‌ ناوازه‌و نه‌رخ‌داره‌دا
که حه‌زه‌تی مووسا راسته‌و‌خ‌و یه‌یه‌ه‌ندی له‌گه‌ل په‌روه‌ردگاردا به‌و شی‌وه
بی‌وینه‌یه‌ هه‌یه‌و سه‌رگه‌رمی ناخاو‌تنو وه‌رگرتنی په‌یامو یاسای یه‌زدانی یه‌...
گه‌له‌که‌ی سات به‌ سات نزم ده‌بنه‌وه‌و دیارده‌ی خو‌پ‌یه‌تی و گیل‌ی و نه‌فامیان
زیاد ده‌کا، له‌جیاتی خوداپه‌رستی و سوپاس‌گوزاری شوکرانه ژمی‌ری، لاشه
گ‌وله‌که‌یه‌کی بی‌گیان. که ب‌وره‌ب‌وری لی‌وه دی‌ ده‌یکه‌نه خودای خو‌یانو
ده‌په‌رستنو، واز له‌ خوداپه‌رستی و، یه‌ک‌تاپه‌رستی ده‌ه‌ینن!

لی‌ره‌دا سییاقی قور‌نان دیارده‌یه‌کمان نیشان ده‌دا که ز‌ور له‌ دیارده‌و
حاله‌تی نایه‌ته‌کانی پی‌شوو جی‌اوازه، گواستنه‌وه‌و گ‌وزان‌کاریه‌کی سه‌رنج
راک‌یش د‌ین‌یه‌ته‌ گ‌وز‌ی، له‌ که‌شو هه‌وایه‌کی به‌رزو عاله‌می‌کی بال‌ای باره‌گای
نه‌قدسیه‌وه، له‌ باسی پله‌وپایه به‌رزک‌ردنه‌وه‌ی حه‌زه‌تی مووساوه که خودا
گه‌یاندیه نه‌وه گ‌وف‌تو‌گو‌و له‌گه‌ل زاتی حق‌دا بکا، سییاقه قور‌ناییه‌که
ده‌مان‌گ‌وز‌یتنه‌وه ب‌و که‌شو هه‌وایه‌کی پی‌سو پ‌وخ‌لی نو‌غ‌ر‌و‌سو له‌گوم‌پایی‌دا،
دیمه‌نی گه‌لو نه‌ته‌وه‌یه‌کی سه‌ر‌لی شی‌واو پر‌وپ‌و‌چو خو‌تری سپ‌له‌مان ب‌و
ده‌کی‌شی‌و ده‌فرم‌وی: ﴿وَإِخْذْ قَوْمُ مُوسَى مِنْ بَعْدِهِ مِنْ خَلْقِهِمْ عِجْلًا
جَسَدًا لَهُ خُورٌ﴾ واته: نه‌ته‌وه‌ی ئیسرا‌ئیل -د‌وای نه‌وه‌ی حه‌زه‌تی مووسا
له‌سه‌ر واده‌ی په‌روه‌ردگار چوو ب‌و سه‌ر کی‌وی (ط‌ور) ب‌و گف‌تو‌گو‌و ک‌ردن له‌گه‌ل
خودای مه‌زندا- له‌خش‌لی ز‌یرو ز‌یوی قیبطی‌یه‌کان که به‌ته‌مانه‌ت لی‌یان
وه‌رگرت‌بون لاشه گ‌وی‌ره‌که‌یه‌کیان دروست ک‌رد ب‌وره‌ ب‌وری لی‌وه ده‌هات! ده‌نگ‌و
ره‌نگی له‌گ‌وی‌ره‌که ده‌چوو! ده‌ستی‌ان ک‌رد به‌په‌رستن‌ی! وه‌کوو ده‌ل‌ین: نه‌و خش‌له
هی قیبطی‌یه‌کان بوو د‌وای نه‌وه‌ی په‌روه‌ردگار فیرعه‌ونو قیبطی‌یه‌کانی
خنکاند له‌لای نه‌ته‌وه‌ی ئیسرا‌ئیل ماب‌وبه‌وه!

سامیری که پی‌او‌یک‌ی قسه‌ رو‌یش‌توو بوو له‌ناو نه‌ته‌وه‌ی ئیسرا‌ئیل‌دا نه‌و
ز‌یرو زیوه‌ی ک‌وک‌رده‌وه‌و لاشه‌ی گ‌وی‌ره‌که‌یه‌کی لی‌ پ‌یک‌ ه‌یناو ب‌وره‌ ب‌وری لی‌وه
ته‌فسیری ره‌وان

ده‌هات! وتی: ئەمە خودای موسایەو لی‌ی هون بوو، نیتەر ئەوانیش دەستیان کرد بە‌گوێرە‌که پەرستن!!

لێ‌ره‌دا پرسیاری‌ک دێ‌ته‌ کایه‌وه: ده‌گوتری: سامیری خشل‌ه‌که‌ی کۆ‌کرد‌ه‌وه‌و لاشه‌ی گوێ‌ره‌که‌که‌ی لی‌ پێ‌ک هینا، ئە‌دی بۆ‌چی کاره‌که‌ وه‌پال هه‌موان دراوه‌؟؟ له‌وه‌لام‌دا ده‌لێ‌ن: چون‌که سامیری ئە‌و کاره‌ی به‌رای زور‌به‌یان نه‌‌نجام داو، که‌سیان ناره‌زایی به‌رامبه‌ر کاره‌که‌ی سامیری ده‌رنه‌بڕی هه‌موویان رایان له‌سه‌ر بوو، وستیان ئە‌و لاشه‌ گوێ‌ره‌که‌یه‌ به‌‌رستن و پێ‌ی رازی بوون! که‌وابێ‌ جێ‌ی خۆ‌یه‌تی که‌ کاره‌که‌ پال هه‌موویان به‌‌ری!

ئێ‌بنو که‌ثیر ده‌فه‌رموی: رافه‌که‌رانی قورئان، ده‌رباره‌ی ئە‌م لاشه‌و گوێ‌ره‌که‌یه‌ کێ‌شه‌یان تی‌ که‌وتوه‌: له‌وه‌دا نایا ئە‌و جه‌سته‌یه‌، بووه‌ به‌‌گۆشت و ئێ‌سقانو خۆ‌نو گیانی تێ‌دا بوو، بۆ‌ره‌که‌ی سروشتی بووه‌؟؟ یان لاشه‌که‌، هه‌ر به‌‌زێ‌و‌زیوی ماوه‌ته‌وه‌و، ناوه‌که‌ی بۆ‌ش بووه‌و که‌ به‌‌ره‌و هه‌وا دانراوه‌و هه‌وای تی‌ چوه‌؛ ده‌نگی لێ‌وه‌ هاتوه‌و وه‌کوو گوێ‌ره‌که‌ بۆ‌راندویه‌تی!؟ دوو را هه‌یه‌:

۱- قه‌تاده‌و حه‌سه‌نی به‌‌صری کۆمه‌لێ‌کی تر پێ‌یان وایه‌: که‌ لاشه‌که‌ بووه‌ به‌‌گۆشت و خۆ‌نو ئێ‌سقانو گیانی تێ‌گه‌راوه‌ته‌وه‌و بۆ‌ره‌ بۆ‌ره‌که‌ی سروشتی بووه‌. ده‌لێ‌ن: ئە‌و کاته‌ی نه‌ته‌وه‌ی ئێ‌سرائیل له‌ده‌ریا ده‌په‌رنه‌وه‌ سامری حه‌ززه‌تی جویرانیلی بێ‌نی سواری نه‌سه‌پێ‌ک بوو، نه‌سه‌په‌که‌ی قاچی له‌هه‌ر شوێ‌نێ‌ک دا‌بنایه‌ به‌‌کسه‌ر ژبانی تی‌ ده‌گه‌راو گیاو کژی لی‌ شین ده‌بوو؛ سامری هه‌ندێ‌ک گلی له‌ شوێ‌ن پێ‌ی نه‌سه‌په‌که‌ هه‌لگرت، جا که‌ دوایی جه‌سته‌ی گوێ‌ره‌که‌که‌ی دروست کرد لۆ‌بچێ‌ له‌و گله‌ی هاویشه‌ ناو جه‌سته‌که‌و لاشه‌که‌ بوو به‌‌گۆشت و خۆ‌نو ئێ‌سقانو جارێ‌ک بۆ‌راندی، سامری وتی: ئە‌مە خودای ئێ‌وه‌و خودای موسایه‌!

۲- زور‌به‌ی زۆ‌ری رافه‌که‌رانی مو‌عه‌زه‌له‌ پێ‌یان وایه‌: که‌ کاره‌که‌ی سامیری چاوه‌سته‌کی تێ‌دا بووه‌و شێ‌وه‌ سی‌حری‌ک بووه‌، سامیری لاشه‌که‌ی ناو کلۆ‌ر دروست کردبو، له‌ژێ‌ر ئە‌و شوێ‌نه‌ی که‌ لاشه‌ گوێ‌ره‌که‌که‌ی لی‌ دان‌درا بوو به‌‌نه‌ینه‌ی ئاده‌میزادی‌کی لی‌ بوو فووی پێ‌دا ده‌کرد ده‌نگی‌کی وه‌کوو بۆ‌ره‌ی گوێ‌ره‌که‌ی له‌کلۆ‌رای لاشه‌ له‌خشل دروست‌کراوه‌که‌دا په‌یدا ده‌کرد.

۳- هه‌ندیکی تر پییان وایه بۆره‌که له‌وه‌هه پهی‌دا ده‌بوو که هه‌وا ده‌چوه ناو کلۆراییی لاشه‌که‌و له‌ده‌مه‌وه ده‌رده‌چوو نه‌و شتیه بۆره‌یه‌ی لی‌وه ده‌هات: ده‌لێن: سامیری په‌یکهری گوێره‌که‌یه‌کی دروست کرد‌بوو ناوه‌وه‌ی کلۆر بوو، به‌شتیه‌یه‌کی فه‌ننی و کارسازی چه‌ند بۆریه‌کی تیدا دانابوو، به‌ره‌و هه‌وا دانرابوو که هه‌وا ده‌چوه ناو کلۆراییی په‌یکهره‌که‌وه ده‌نگیکی لی‌وه ده‌هات له‌بۆره‌ی گوێره‌که‌ ده‌چوو، نه‌مجار سامیری نه‌وه‌ی خسته‌ دلپانه‌وه: که نه‌م گوێره‌که‌یه‌ خودای ته‌وانو خودای موسایه، نیتر جگه له‌حه‌زهره‌تی هارون- هه‌موو به‌نو نیسرائیلی‌یه‌کان ده‌ستیان به‌گوێره‌که په‌رستن کرد!!

ماموستا سه‌یید قوطب ده‌فه‌رموی: که به‌نو نیسرائیلی‌یه‌کان نه‌و لاشه‌ گوێره‌که‌یان بینیی و گوێیان له‌بۆره‌و قۆره‌ی بوو لی‌ی کۆیونه‌وه‌و ده‌وریان‌دا؛ که سامری پێ‌ی گوتن: ﴿هَذَا إِلَهُكُمْ وَإِلَهُ مُوسَى﴾ نه‌مه‌ خودای ئێ‌وه‌و خودای موسایه‌که‌ چوه‌و بۆ ناخاوتن له‌گه‌لی‌دا. موسا مه‌وعیده‌که‌ی لی‌ تیکه‌ چوه‌- ره‌نگه‌ به‌هۆی زیاد کردنی ده‌ رۆژه‌که‌ی کۆتای بوویی که سی شه‌وه‌که‌، کرا به‌چل شه‌و، به‌نو نیسرائیلی‌یه‌کان به‌مه‌یان نه‌ده‌زانی، هه‌زهره‌تی موسا دوا‌ی سی شه‌وه‌که‌ نه‌گه‌رپایه‌وه‌ ناویان‌و، ده‌ رۆژی تر دواکه‌وت! نیتر سامیری پێ‌ی گوتن: موسا، مه‌وعیده‌که‌ی له‌گه‌ل خواکه‌ی‌دا له‌بیر چۆته‌وه‌و، نه‌مه‌ خودا‌که‌یه‌تی! نیتر هه‌موویان ده‌ستیان کرد به‌گوێره‌که په‌رستن!!!

سه‌یره به‌نو نیسرائیلی هه‌موو راسپێری و سه‌یته‌کانی هه‌زهره‌تی موسایان له‌بیر کردو شه‌وه‌یان له‌یاد چوه‌، که موسا پێ‌ی گوتن: ئێ‌وه خودایه‌که‌ ده‌په‌رستن که به‌چار نابیندری و په‌روه‌ردگارو به‌دییه‌نهری بوونه‌وه‌ره‌، هیچ له‌حه‌قیقه‌تی نه‌م لاشه‌ گوێره‌که‌یه‌ ورد نه‌بوونه‌وه‌ که سامیری بۆی دروست کرد‌بوون. بۆیه په‌روه‌ردگار شه‌و گومرایی‌یه‌یان ره‌ت ده‌کاته‌وه‌ و لۆمه‌و سه‌ره‌زه‌نشتیان ده‌کاو ده‌فه‌رموی: ﴿أَلَمْ يَرَوْا أَنَّهُ لَا يَكْلَمُهُمْ وَلَا يَهْدِيهِمْ سَبِيلًا﴾ نایا نه‌وانه له‌وه‌ وردنه‌بوونه‌وه‌ که شه‌و گوێره‌که‌ هیچ صیفه‌تیکی خودایه‌تی تیدا نیه‌، زمانی ناخاوتنی نیه‌، ناتوانی قسه‌یان له‌گه‌ل بکا، شاره‌زایان نا‌کا بۆ رێبازی خێرو چاکه، ناتوانی خۆشبه‌ختی دونیاو قیامه‌تیان

بۆ دابین بکا؛ ﴿اتَّخَذُوهُ وَكَانُوا ظَالِمِينَ﴾ نهوان نمو گوږه که یه یان له روی به لگمو ده لیلوه به خودا نه زانی، به لکو له روی لاسایی کردنه وهی میصریه کونه کان که له وه پېش گوږه که پرست بوون، همروه ها لاسایی کردنه وهی نمو قومو هی که بینیان بتیان ده پرستن له فله ستینا! که وایی نهوان که نمو گوږه که یان به خودا داناو پرستیان سته میان له خودی خویان کرد، چونکه شتیکیان پرست که سودی پی نده که یانندن به لکو زیانی بویان هه بوو! نهوان هر چنده حمزه تی هارون (دروودی خوی لی بی) له ناریان دا بوو هه ولی دا لهو گهوچی و گومرایی به بیانگیر پته وه هه وله کانی بی سود بوون، هه ندی عاقل مه ندی تریشیان وستیان بهرگری له کاره ناپه سنده بکمن به لام هیچیان بۆ نه کرا، به تایبه تی که گوږه که له نالتون دروستکرا بوو، نه وهی (نیسرائیل) یش به سروشت نالتون پرستن.

﴿وَلَمَّا سَقَطَ فِي أَيْدِيهِمْ وَرَأَوْا أَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوا﴾ کاتیک به هوش خو هاتنه وه حقیقتیان بۆ روون بووه، زانیان هه لیان کرده و گومرپوون. نه مجار نورهی په شیمانی و په نجه شکانده وه هات، په شیمان بوونه وه شهر مزارو خفه تبار بوونو نه یانده زانی چون نه هه لی یه یان چاک بکه نه وه، دانیان به هه لخلیسکانی خویان داناو ﴿قَالُوا لَئِنْ لَمْ يَرْحَمْنَا رَبُّنَا وَيَغْفِرْ لَنَا لُنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾ وتیان: نه گهر پروه ردگارمان به زهیی پیمان دا نه یه ته وه لیمان خوش نه بی و تویه مان لی ورنه گری نمو نیمه مالویرانی دونیاو قیامت بووین، ده چینه پی پی نهوانهی خوشبه ختیو کامه رانی دونیاو قیامتیان له ده ست داوه؛ له دونیا دا سهریه خویو سهر فزایو نازادی واده پیرومان له خاکی پیروزدا له کیس ده چی، له قیامتیشا نازو نیعمه تی به هه شتمان نادر تی!

ماموستا سه یید لیړه دا ده فرموی: نه م گه رانه وه دان به هه له دانانه یان نمو ده گه یه نی که تاته و کاته بری ناماده باشییان تیدا بووه بۆ صالح بوون، وایاره تا نمو کاته نه گه یشتونته نمو دلره قیبه ی که پروه ردگار دهریاره یان ده فرموی: ﴿فَهِیَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُّ قَسْوَةً﴾.

رق هه‌لسانی مووسا و سه‌رزه‌نشت کردنی بو هارون له‌سه‌ر

گویره‌که په‌رستی نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل!!

وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضْبَنَ أَسِفًا قَالَ بِئْسَمَا خَلَفْتُمُونِي مِنْ
بَعْدِي أَعَجَلْتُمْ أَمْرَ رَبِّكُمْ وَأَلْقَى الْأَلْوَاخَ وَأَخَذَ بِرَأْسِ أَخِيهِ يَجُرُّهُ
إِلَيْهِ قَالَ ابْنُ أُمَّ إِنَّ الْقَوْمَ اسْتَضَعُّوْنِي وَكَادُوا يَقْتُلُونَنِي فَلَا تُشْمِثْ بِيَ
الْأَعْدَاءَ وَلَا تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿١٥٠﴾ قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِأَخِي
وَأَدْخِلْنَا فِي رَحْمَتِكَ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿١٥١﴾

له‌وه پێش په‌روه‌ردگار چیرۆکی سامیری باس کرد: که گویره‌که‌ی کرد
به‌خودا بو نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل، دوا به‌دوای نه‌وه باسی کاریگه‌ری نه‌م رووداو
ده‌کا له‌سه‌ر دلی هه‌زه‌تی مووسا!! چونکه نه‌وه که گه‌راپه‌وه ماندوو شه‌که‌ت
بوو، هه‌شتا نه‌وه له‌سه‌ر کتبی طور بوو په‌روه‌ردگار نه‌م هه‌واله‌ی پێ راگه‌یاند،
جاکه نه‌وه واقیعه تاله‌ی بیننی له‌قه‌ومه‌که‌ی، رقی هه‌لسا و خه‌فه‌تی زۆری
خوارد، په‌لاماری هه‌زه‌تی هارونی برای دا، به‌قسه سه‌رزه‌نشتی کردو،
به‌ده‌ست سه‌ری گرتو رایکیشا! وتی: بۆچی هه‌شتت نه‌ته‌وه‌که‌م له‌خودا
په‌رستی هه‌لگه‌رپه‌نه‌وه گویره‌که په‌رستی بکه‌ن!!!

به‌لی: وه‌کو له‌سوره‌تی (طه) داها‌توو: هه‌شتا هه‌زه‌تی مووسا
له‌سه‌ر کتبی طور بوو، په‌روه‌ردگار هه‌والی هه‌لگه‌رانه‌وه‌ی قه‌ومه‌که‌ی
پێ راگه‌یاندن: وه‌کو ده‌فرموی: ﴿قَالَ: فَإِنَّا قَدْ قَدَفْتَنَّا قَوْمَكَ مِنْ بَعْدِكَ
وَأَضَلَّهُمُ السَّامِرِيُّ، فَرَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضْبَانٌ أَسِفًا، قَالَ:
يَا قَوْمُ! لِمَ يَعْبُدُكُمْ رَبُّكُمْ وَعَدَا حَسَنًا، أَفَطَالَ عَلَيْكُمُ الْعَهْدُ، أَمْ أَرَدْتُمْ
أَنْ يَجِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبٌ مِنْ رَبِّكُمْ، فَاخْلَعْتُمْ مَوْعِدِي﴾ طه: ۸۵-۸۶.

لێره‌ش دا ده‌فرموی: ﴿وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضْبَانٌ أَسِفًا﴾
کاتی هه‌زه‌تی مووسا، له‌کتبی طور وه‌ به‌غه‌مباری گه‌راپه‌وه بو ناو

قهومه که ی؛ بهرق هه لساوی له هارونی برای تووړه بوو، چونکه هیشتا ههر له میقات دا بوو، خمریکی گفتوگو بوو، له خزمهت پهروهر دگادا، ذاتی حق ههوالی پیدا که قهومه که ت پاشگمز بونه وه و دهستیان کردوه به گویره که په رستی! بهو حال ته تووړه یی و غه مبارییه وه گه یشته وه ناو قهومه که ی، که نه و واقعیه تاله ی پاشگمز بونه وه ی به چاوی خوی بینی؛ نه وه نده ی تر په قی هه لساو تووړه بونی زیاد بوو؛ ده هری بوونو تووړه یی له گفتارو کرداری دا دیاری دا؛ حه زره تی مووسا، مافی خوی بوو که تووړه یی پوداوه که سامناکه، گوزرانکارییه که زور کاریگه ره، بویه: روی کرده گه له که یی و ﴿قَالَ: بِئْسَمَا خَلَقْتُمُونِي مِنْ بُعْدِي﴾ و تی: به راستی به ناشیرن تر شیوه، به خراپ ترین کار، دوی چونم بۆ خزمهت باره گای خودا جیگای منتان گرتوه، که من لیږه نه بوم کاری ناشیرن تنان کردو، جیگری خراپ بوون! من به جیم هیشتن هیدایه تدر اوو نایین پهروهر بوون، که چی دوی من گومر ابون، سدرتان لی شیوا، من به خودا په رستی جیم هیشتن، ئیوه جیگری منتان به گویره که په رستی نه نجام دا؛ ناموژگاری منتان له یاد چوه و شوین سامیری که وتن!! وازتان له عیباده تو یه کتاپه رستی پهروهر دگار هیئا، دهستان کرد به گویره که په رستن! نه من یه کتاپه رستی و خودا ناسیم فیر کردن، دلود هروونم له بتپه رستی و هاوه لدانان بۆ خودا پاک کرد بوه وه، ترساند بوو من له وه ی وه کوو نه وه و بتپه رسته ی که دوی رزگار بونتان له جنگی فیرعه ون به لایان دا تیپه ریزو بینیتان په یکمیری مانگیان ده په رستو ویستیان ئیوه ش چاو له نه وانه بکه نو بتپه رستی بکه ن! داواتان لی کردم بتیکتان بۆ ده ست نیشان بکه مو بیپه رستن. له بیرتانه چون نه هیم لی کردنو ناموژگاریم کردنو خودا په رستی و یه کتاپه رستیم فیر کردن؟!

کویرا نه و ناموژگارییانه تان له بیر خوتان برده وه و له نایین پاشگمز بونه وه؟!

﴿أَعَجَلْتُمْ أَمْرَ رَبِّكُمْ﴾ و اته: نایا په له تان له هاتنی واده ی خودا کرد خوتان رانه گرت؟ چونکه نه وان که حه زره تی مووسا له سه هری سییه مین شه و نه هاته وه، وایان مه زنده کرد مردوه؛ بهو هیان نه زانی بوو که ماوه ی مانه وه ی

مووسا له‌میقاتا ده شهوی تری لی زیاد کړاوه بووه به چل شهو!! واته: په‌له‌تان کرد بموه که زوو بریاری مردنی منتاندا.

زومه‌خشمی ده‌فرموی: واته: په‌له‌تان له‌فرمانی خودا کرد که بریتی بوو له‌وه چاوه‌روانی حمزه‌تی مووسا بکه‌زو پاریزگاری عه‌ده‌و په‌یمان‌ه‌کانی بکه‌زو په‌پیره‌وی تاموژگارپه‌کانی بکه‌ن. که‌چی ئیوه دواي ته‌واو بوونی سی شه‌وه‌که واتان مه‌زنده کرد، ماوه‌ی مانه‌وه‌ی من له‌میقاتا ته‌واو بووه، نه‌گه‌راومه‌وه بو ناوتان، ئیتر -به‌بی به‌لکه- منتان به‌مردوو داناو، بو خوتان پاشگمز بوونه‌وه، وه‌کوو چوئن نه‌ته‌وه‌ی پیش ئیوه دواي له‌دونیاه درچوونی پیغه‌مبیره‌کانیان له‌ناینه‌که‌یان هه‌لگه‌راومه‌وه!

ریوایه‌ت کړاوه که‌سامیری گویره‌که‌که‌ی بو دروست کردن وتی: ﴿هَذَا إِلَهُكُمْ وَإِلَهُ مُوسَى﴾ طه/۸۸. نه‌مه خودای ئیوه خودای مووسایه، وتی: مووسا، تازه ناگه‌رپته‌وه بو ناوتانو نه‌وه له‌دونیاه درچووه،

نه‌ی قوم‌ه‌که‌م! ئیوه فرمانتان پی کړا که من رویشتم بو میقات، ئیوه له‌شوینی خوتان، له‌سمر نایینی یه‌کتاپه‌رستی، له‌سمر یاساو حالو چو‌نیه‌تی خوتان به‌رده‌وام بن، ده‌ی بوچی وا خوتان به‌دبه‌ختو چاره ره‌ش کردو دل‌ی منیشتان بریندار کرد؟

نه‌مجار تووپه‌ بوونه‌که‌ی زیاتر بوو، رقی هه‌لساوی گه‌یشته نه‌وه نه‌ندازه‌یه: که ﴿وَأَلْقَى الْأُلُوحَ وَأَخَذَ بِرَأْسِ أَخِيهِ يَجُرُّهُ إِلَيْهِ﴾ نه‌وله‌وه هانه‌ی که په‌روه‌ردگار پی‌ی دابوونو نادابی نایینیان تیدا بوو فریسی دانو په‌رتو بلاوی کردنه‌وه، په‌لاماری حمزه‌تی هاپونی داو، قژی سمری گرتو، بولای خوی رایکیشا! چونکه پی‌ی وابوو: حمزه‌تی هاپون که‌مترخه‌می کردووه، نه‌مرکی پی‌ویستی سمرشانی خوی نه‌نجام نه‌داوه، به‌مرگری له‌قوم‌ه‌که‌ی نه‌کردووه: به‌م جوړه نه‌هیل‌ی گویره‌که‌ په‌رستی بکه‌ن! سمرزه‌نشتی بکردنایه‌و گویره‌که‌که‌ی له‌ناو به‌ردایه: وه‌کوو چوئن حمزه‌تی مووسا بو‌خوی په‌یکه‌ری گویره‌که‌که‌ی سوتاندو فری‌دایه‌ ناو ده‌ریاوه. یان که هیچ نه‌بی شوین حمزه‌تی مووسا بکه‌وتایه بو سمر کتوی طوور.... وه‌کوو له‌شوینیکی تر‌دا قورنان ناماژه‌ی بو کردووه ده‌فرموی: ﴿قَالَ: يَا هَارُونُ!

مَا مَنَعَكَ إِذْ رَأَيْتَهُمْ ضَلُّوا إِلَّا تَتَّبِعَنِ أَفَعَصَيْتَ أَمْرِي ﴿۹۲﴾ طه/۹۲.

حه‌زره‌تی موسا که گه‌بیشته‌وه ناو قه‌ومه‌که‌ی باسی گویره‌که په‌رستی له‌نزیکه‌وه بیستو، به‌چاوی خۆی بینن: گه‌له‌که‌ی سه‌رگرمی گویره‌که په‌رستن!! عمرزی به‌چاوی خۆی نه‌دیو له‌تاوی نایینه‌که‌ی جامی غه‌زه‌بی پر بوو، به‌ته‌واوی غیره‌تی جوو‌لا! چونکه حه‌زره‌تی موسا هر له‌سروشتی خۆی‌دا پیاو‌تیکی رق نه‌ستور بوو، حه‌زره‌تی هارون له‌ئهو نه‌رمو له‌سه‌ره‌خۆتر بوو، بۆیه له‌ناو نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل‌دا هارون خۆشه‌یستر بوو،

نیبنو نه‌بی حاتم له‌ نیبنو عه‌بباسه‌وه ده‌فرموی: پیغه‌مبه‌ر ﷺ فرموی: خودا ره‌حم به‌ موسا بکا، بیستن وه‌کوو دیتن نه، په‌روه‌ردگار له‌سه‌ر کتوی طور هه‌والی پیدا که گه‌له‌که‌ی توشی فیتنه‌یی کراونو سامیری گومرایی کردون، که‌چی به‌بیستنی نه‌و هه‌واله‌ له‌وی له‌وحه‌کانی فری نه‌دان، که‌هاته‌وه به‌چاوی خۆی بینن قه‌ومه‌که‌ی گویره‌که ده‌په‌رستن له‌وحه‌کانی فری‌دان!

له‌وحه‌کانی فری‌دانو قژی سه‌ری حه‌زره‌تی هارونی برای گرتو بۆ لای خۆی راکیشی کرد؛ نه‌م هه‌لسو که‌وته نیشانه‌ی توو‌به‌بوونیکی زیاد له‌نه‌ندازه‌بوون، چونکه له‌وحه‌کان په‌یامی خودایان تیدا‌بوو، هیدایه‌تو ره‌حه‌تی یه‌زدانیان تیدا تو‌مار کرابوو، هه‌لبه‌ته نه‌که‌رتوو‌به‌بونی حه‌زره‌تی موسا نه‌گاته نه‌وپه‌ری نیفیع‌ال، نه‌و له‌وحانه فری نادا!! هه‌روه‌ها په‌لاماردانی بۆ حه‌زره‌تی هارونی برای پیغه‌مبه‌رو به‌نده‌ی پاستالی خودا، به‌وجۆره قژ راکیشانی و سه‌رزه‌نش‌کردنی، نیشانه‌یه‌کی تری نه‌ویه: که رق هه‌لسانه‌که‌ی گه‌یوه‌ته نه‌وپه‌ریو له‌تاوانا که‌وا پاش نه‌و هه‌موو ماندو‌بوونه‌ی له‌گه‌ل قه‌ومه‌که‌ی‌دا، ناوا پاشگه‌ز‌بوونه‌وه، نه‌یتوانیوه دان به‌خۆیا بگسریو به‌شپوه‌یه‌کی هیمانه به‌ره‌و روی واقعیه‌که ببیته‌وه!

هه‌لبه‌ته حه‌زره‌تی موسا عوزری هه‌بوه، نه‌و له‌بهر خاتری حق ره‌قی هه‌لساره‌و روداوه‌که ته‌وه‌ی هیناوه نه‌و پیغه‌مبه‌ره ناوا به‌وجۆره به‌ره‌و روی بیته‌وه، ته‌وه‌تا پیغه‌مبه‌ری نیسلام حه‌زره‌تی موحه‌مه‌د ﷺ له‌بهر خودی خۆی رقی هه‌لنه‌ساوه، به‌لام هه‌رکاتی بیدیتبا سوکایه‌تی به‌تایینی خودا

ده‌کری، به‌وی‌پری رق هه‌لساوییه‌وه به‌ره‌نگاری بوه‌ته‌وه.

به‌لام حه‌زره‌تی هارون له‌به‌رامبه‌ر نه‌وه‌ه‌لسو که‌وته‌ی حه‌زره‌تی مووسادا، هه‌لوئستیکی نه‌رمو نیسانی نواند، جاری سۆزی براهه‌تی ده‌خاته کارو وه‌کوو ناویکی سارد بۆ ده‌روونی گهرمی حه‌زره‌تی مووسا به‌کاری دینی، بۆ نه‌وه‌ی رقه‌که‌ی بنیشینیته‌وه. نه‌مجار راستی هه‌لوئستی خۆی له‌به‌رامبه‌ر کاری ناهه‌مواری گه‌له‌که‌یاندا بۆ حه‌زره‌تی مووسا شی ده‌کاته‌وه: بۆی روون ده‌کاته‌وه: که نه‌وه‌هیچ که‌مته‌رخه‌می نه‌کردوه، وه‌کوو پیوست نه‌رکی سه‌ر شانی خۆی نه‌نجام داوه‌وه، توانای خۆی به‌کار هی‌ناوه: ا

﴿قَالَ: يَا ابْنُ أُمِّ إِبْرَاهِيمَ إِنَّ الْقَوْمَ اسْتَضَعُّفُونِي وَكَادُوا يَقْتُلُونَنِي﴾

حه‌زره‌تی هارون له‌وه‌لام‌دا وتی: نه‌ی کۆری دایکم! تۆ مۆلتهم بده‌ه با روداوه‌که‌ت بۆ روون بکه‌مه‌وه، په‌له‌مه‌که له‌سه‌ر زه‌نشست کردنه‌وه، لیم توو‌په‌مه‌به، وا مه‌زانه که‌مته‌رخه‌م بووم بۆ نه‌نجامدانی نه‌رکی سه‌رشانم به‌رامبه‌ر خوداوه‌ه نیسانی خودا، چونکه‌من دژیان وه‌ستام به‌ره‌نگاری کاره‌که‌یانم کرد، نامۆژگاریم کردن، به‌لام نه‌م گه‌له‌چه‌قاوه سووه‌هیچ بایه‌خیان به‌ نامۆژگاریه‌کانم نه‌دا، به‌ته‌نیا بوومو ده‌ره‌قه‌تیان نه‌هاتم، گوئیان به‌قه‌سه‌کانم نه‌دا، به‌بی هی‌زو تواناو بی پالپشتو که‌سو کاریان زانیم، ته‌نانه‌ت نه‌وه‌نده‌م کیشمه‌کیشم له‌گه‌ل‌دا کردن نزیک بوو ده‌ستم بۆ درێژ بکه‌ن بمکوژن؛ نه‌تر من له‌به‌ر بی ده‌سه‌لاتی و ناتوهانی خۆم وازم لی هی‌نان!!

نه‌ی برای شیرینم: ﴿فَلَا تُشْمِتْ بِيَ الْأَعْدَاءَ، وَلَا تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ

الظَّالِمِينَ﴾ کاریکی وه‌هام له‌گه‌ل مه‌که دوژمن پی‌م خوش بی، هی‌واو ناواتیان مه‌هی‌نه‌دی، مه‌مخه‌ره‌ریزی سته‌مکارانه‌وه نه‌وانه‌گویره‌که‌یان په‌رستو له‌پیری نه‌وان حلیبم مه‌که، رقت له‌من هه‌لنه‌ستی وه‌کوو له‌وان رقت هه‌لساوه، من له‌هیچ شتی‌که‌دا له‌گه‌ل نه‌وان نیمو لی‌یان به‌رییم!!

نه‌مجار په‌روه‌ردگار کاریگه‌ری نه‌م سه‌کالایه‌ی حه‌زره‌تی هارون له‌دلی مووسادا دیاری ده‌کاوه‌هه‌رموی: ﴿قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِإِخِي وَأَدْخِلْنَا فِي رَحْمَتِكَ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ﴾ که مووسا له‌واقعه‌که‌حالی بوو، گه‌رايه‌وه

بۆ سهر حالّی سروشتی خۆی، له‌خودا پارایه‌وه‌و وتی: په‌روه‌ردگارا! له‌من
خۆشبه‌و چاوپۆشی بکه‌ له‌و کردارو گوفتارانهم که دلشکانی هارونی برامی
تیدا بوو، نازارم به‌دۆ ده‌روونی گه‌ياند، هه‌روه‌ها له‌هارونی براشم خۆشبه
نه‌گهر له‌کاتی جیگري مندا که مته‌رخه‌مییه‌کی کردبۆ وه‌کوو پێویست
به‌هه‌نگاری گه‌له‌که‌ی نه‌بۆته‌وه‌و ترساوه‌ که نه‌گهر زیاتر پێکیشیان لی بکا
بیکوژن! هه‌ردو کمان به‌خه‌ره‌ نێو ره‌حه‌ته‌و به‌زه‌یی خۆته‌وه‌. که به‌شی هه‌موو
که‌س ده‌کا، به‌فه‌ضل و گه‌ره‌یی خۆت، به‌ره‌حه‌ته‌ی خۆت، دامان پۆشه‌! زاتی
پاکت له‌هه‌موو خاوه‌ن ره‌حه‌مێک به‌ره‌حم ته‌ره‌ بۆ به‌نده‌کانی. په‌روه‌ردگارا! وا
بکه‌؛ ره‌حه‌ته‌و به‌زه‌یی خۆت هه‌میشه‌ به‌سه‌رماندا برژۆ له‌دونیاو قیامه‌تدا
لی بی‌به‌ش نه‌بین!

حه‌زه‌تی موسا نهم نزاو پارانه‌وه‌ی کرد؛ بۆ ته‌وه‌ی دلی هارونی برای
رازی بکا، بۆ دوژمنانیشی به‌سه‌لمینێ که له‌هارون رازیبه‌و دلی لی
نه‌ره‌نجاوه‌ بۆ ته‌وه‌ی پێی خۆش نه‌بن!

نهم چیرۆکه‌ ته‌وه‌ ده‌گه‌یه‌نێ که هه‌زه‌تی هارون به‌ته‌ندازه‌ی هه‌زه‌تی
موسا عه‌زیمه‌ته‌و ئیراده‌ی به‌هێز نه‌بوه‌، عه‌زخواهی به‌که‌ی هه‌زه‌تی
(هارون) یش ناماژه‌ی ته‌وه‌ی تیدا به‌که‌ ته‌وه‌ له‌توانی گوێره‌که‌ په‌رستی
به‌رییه‌و، ته‌وه‌نده‌ی له‌توانایدا بوه‌ که مته‌رخه‌می له‌به‌رگری و
نامۆگاریکردنیان نه‌کردوه‌، به‌گوێره‌ی توانای خۆی ته‌رکی سه‌رشانی خۆی
ته‌نجام داوه‌! په‌روه‌ردگاریش لی خۆش بووه‌! دوعا که‌ی هه‌زه‌تی موسای
قبوول فهرمووه‌.

ته‌مه‌ش به‌لگه‌یه‌ له‌سه‌ر ته‌وه‌ی که چیرۆکی ناو ته‌ورات (که دروستکردنی
گوێره‌که‌که‌ پال هارون ده‌دا) درۆیه‌و بنه‌مایه‌کی راستی نیه‌.

سزای ستمکارانی گویره‌که پهرستو قبول کردنی توبه‌ی توبه‌کاران

إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ سَيِّئًا لَّهُمْ غَضَبٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَذِلَّةٌ فِي الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُفْتَرِينَ ﴿١٥٢﴾ وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا
مِّن بَعْدِهَا وَعَامَنُوا إِنَّ رَبَّكَ مِن بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٥٣﴾

پدیوه‌ندی نیوان نهم نایه‌تانهو نایه‌ته‌کانی پی‌شوو ناشکرایه، دوی نه‌وه‌ی
په‌روه‌دگار باسی سه‌ره‌نشتو لومه‌کردنی هه‌زه‌تی مووسای کرد له‌هارونی
برای، نه‌مجار نزاو پارانه‌وه‌ی له‌خودا بۆ خۆیو بۆ هارونی برای، نه‌مجار باسی
سزادانی نه‌و ستمکارانه ده‌کا، که گویره‌که‌یان پهرستو کردیانه خودای
خۆیان، هه‌روه‌ها باسی نه‌وه‌ش ده‌کا که توبه‌ی نه‌وانه‌ی قبول کرد که به‌دل
توبه‌یان کردو گه‌رانه‌وه‌وه‌ ده‌فرمودی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ سَيِّئًا لَّهُمْ
غَضَبٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَذِلَّةٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا﴾ بی‌گومان نه‌وانه‌ی دوی رو‌یشتنی
پی‌غه‌مبه‌ره‌که‌یان (هه‌زه‌تی مووسا) بۆ سه‌ر کتیی طوور گویره‌که‌یان کرد
به‌خودای خۆیانو، له‌سه‌ر گویره‌که‌ پهرستی به‌رده‌وام بوون؛ وه‌کوو سامیریو
داروده‌سته‌که‌ی، نه‌وانه له‌لایهن خوداوه سزایه‌کی کوشنده‌یان پی ده‌گا!
سزاکه‌شیان نه‌وه‌یه: که له‌سوره‌تی (البقرة) دا باسی کراوه، بریتیه له‌وه که
توبه‌که‌یان لی وه‌رناگیری هه‌تا یه‌کتری نه‌کوژن، ده‌بی شه‌ریان بی‌و
هه‌ندیکیان هه‌ندیکیان بکوژن! وه‌کوو ده‌فرمودی: ﴿فَتَوَبُوا إِلَىٰ بَارِئِكُمْ،
فَأَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ عِنْدَ بَارِئِكُمْ، فَتَابَ عَلَيْكُمْ، إِنَّهُ هُوَ
التَّوَّابُ الرَّحِيمُ﴾ البقرة/۵۴.

هه‌روه‌ها توشی زه‌لیلو په‌راگه‌نده‌یی ده‌بن، له‌زیدو نیشتمانی خۆیان
وه‌ده‌ده‌نرین، له‌پیش چاوی ئاده‌میزادانی تر سووکتو ریسوا ده‌بن، به‌چاوی
سووکتو بی‌ریزی سه‌یریان ده‌که‌ن، هه‌میشه هه‌لپه‌ی کۆکردنه‌وه‌ی سامانی
ته‌فسیری ره‌وان

دونیایانه، هه‌میشه چا و چنۆکنو مادده پهرستن، له‌ناو هه‌موو گه‌لو نه‌ته‌وه‌یه‌کندا بێ ریزو قیز لیکراونو به‌چاوی ریزه‌وه سه‌یر ناکرێن! نه‌مه‌ش له‌مانادا نه‌به‌ری زه‌لیلی و سوکایه‌تی پێ کردنه، وه‌کوو له‌شوێنیکێ تردا ده‌فرموی: ﴿وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ وَالْمَسْكَنَةُ وَبَاوُوا بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ﴾ البقره/۶۱. جا نه‌م زه‌لیلی‌یه‌ نزیك بێ، یان دوور بێ، هه‌ردی و هه‌ردی، واده‌ی خودایه‌و به‌دی نه‌هاتنی محاله، دروست بوونی ده‌وله‌تۆکه‌ی ئیسرائیل له‌سه‌ر خاکی فه‌له‌ستین، نه‌وه‌ می‌خه‌ته‌ به‌ موسولمانان. نه‌گینا توێژینه‌وه‌ زانستی‌یه‌کان، نه‌وه‌ یان سه‌لماندوه‌ که‌ مانه‌وه‌ی حکومه‌تی جوله‌که‌ له‌فه‌له‌ستین‌دا شتیکی محاله، بارودۆخی رۆژگار له‌به‌رژه‌وه‌ندی مانه‌وه‌ی نه‌و ده‌وله‌تۆکه‌ نیه، زۆر فرموده‌ی پیغه‌مبه‌ر ﷺ هه‌ن که‌ مزگینی له‌ناوچوونو ده‌رکردنی جوله‌که‌ له‌خاکی فه‌له‌ستین ده‌گه‌یه‌نن! هه‌موو شتیك نه‌ج‌ه‌لو ماوه‌ی خۆی هه‌یه!

نه‌گه‌ر له‌چم‌رخو رۆژگارێکی تایبه‌تی‌دا جوله‌که‌ ده‌سه‌لات به‌سه‌ر هه‌ندی ولاته‌ شوێن‌دا بگرن، هه‌ندی‌له‌مالو سامانی جیهانیان بکه‌وته‌ ژێر ده‌ست، له‌ده‌زگا‌کانی راگه‌یاندنو پرۆیاگه‌نده‌ی جیهان‌دا ده‌سه‌لات په‌یدا بکه‌نو قسه‌ رویشتوو بن، وه‌زعو چۆنیه‌تییه‌کیان به‌ پره‌خسێ بتوانن نه‌وه‌ی ده‌یان‌ه‌وی نه‌نجامی بدن، هه‌ندی گه‌لو نه‌ته‌وه‌ بخه‌نه‌ ژێر ده‌ستی خۆیانو له‌خاکو زیدی خۆیان وه‌ه‌ریان بنێن، هه‌ندی ده‌وله‌تی جیهان‌خۆرو ئیستیعمارو گومرا پالېشتییان بکه‌نو یارمه‌تییان بدن.... وه‌کوو نه‌مه‌وه‌ به‌چاوی خۆمان ده‌یبینین نه‌مه‌ مانای وانیه‌ واده‌ی خودا نایه‌ته‌جێ، یان نه‌وه‌ی خودا له‌چاره‌ی نووسیون له‌زه‌لیلی و ژێرده‌سته‌یی نایه‌ته‌ دی...!!

جوله‌که‌ به‌هۆی نه‌و ره‌وشته‌ ناشیرینانه‌ی هه‌یانه‌ رۆژ دوا‌ی رۆژ رقو کینه‌ی خه‌لک به‌ خۆیان په‌زمه‌نده‌ ده‌که‌ن! به‌ده‌ستی خۆیان پلانی له‌ناوچونی خۆیان ده‌کێشن، رقو غه‌زه‌بی خودا له‌خۆیان زیاتر ده‌که‌ن.... نه‌وان که‌ ئیسته‌ له‌سه‌ر خاکی فه‌له‌ستین نه‌وه‌ه‌موو تاوان بارییه‌ ده‌که‌نو به‌رواله‌ت سال دوا‌ی سال به‌هێزتر ده‌بن، نه‌وه‌ هۆیه‌که‌ی نه‌وه‌یه: خه‌لکه‌که‌ پشتیان له‌تایین کردوه‌، موسولمانی راسته‌قینه‌ نه‌ماوه‌، کۆمه‌ل کۆمه‌لو گرو گرو هه‌ر تاقمه‌و خۆی

خزاندۆته ژێر شیعارو ئالایه‌کی نه‌ته‌وه‌یی، نژادی، نایهن هه‌موویان له‌ژێر ئالای
 نایینی نیسلامدا کۆبینه‌وه، بۆیه ده‌بینین له‌هه‌موو هه‌لۆیستو کاروباریکیاندا
 سه‌رکه‌وتوو نین، ئیسرائیل لێیان بوته‌ مۆرانه‌و کنه‌یان لی ده‌کا! به‌لام
 پێویسته‌ نه‌وه‌ بزانری: نه‌مه‌ حاله‌تیکه‌ به‌رده‌وام نابێ، نه‌مه‌ حاله‌تیکه‌
 نااساییه‌ موسوڵمانان-تی که‌وتوون، هۆکاره‌که‌شی نه‌وه‌یه: که‌ وازیان له‌وه
 چه‌که، له‌وه‌ مه‌نه‌ه‌جو پرۆگرامه‌ هێناوه‌ که‌ پێش چوارده‌ سه‌ده‌ به‌هۆیه‌وه
 سه‌رکه‌وتنیان به‌ده‌ست هێنا، نه‌وه‌ شیعارو ئالایه‌ی له‌ژێر سایه‌یاندا هه‌موو
 دونیایان خسته‌ ژێر ده‌سه‌لاتی خۆیان ئیستا وازیان لی هێناوه‌و پاشگوێیان
 خستوه‌، نه‌وه‌ ئالایه‌یان فری داوه‌ که‌ له‌ژێر سایه‌یدا له‌وه‌ پێش سه‌رکه‌وتن!
 نه‌مه‌ بارودۆخیکه‌ به‌رقه‌رار نابێ، هه‌ر ده‌بێ رۆژگاریک بێته‌ پێشه‌وه
 موسوڵمانان له‌خه‌وی غه‌فلت رابین، ده‌بێ رۆژگاریک بێ نه‌وه‌ی داها‌تووی
 موسوڵمانان تاوه‌نه‌ چه‌کی کاریگه‌ری موسوڵمانانی پێشوو، هه‌مان
 سه‌رکه‌وتنی نه‌وان به‌ده‌ست بێنن!

کێ نالێ هه‌موو مڕۆقایه‌تی رۆژی له‌رۆژان دژی مله‌سپۆی له‌خۆبایی
 بوونی جووله‌که‌ رانه‌په‌رێ؟! بۆ نه‌وه‌ی واده‌ی په‌روه‌ردگار بێته‌ جێ و هه‌ر ده‌بێ
 بێته‌ جێ!! ده‌بێ نه‌وه‌ زه‌له‌یلی و ژێر ده‌سته‌یه‌ی خودا بۆی نویسون تووشیان
 ببێ و بێته‌ دی! نه‌مه‌ له‌لای موسوڵمانان شتیکه‌ قاییلی موناقه‌شه‌ نیه‌!!

﴿كَذَلِكَ نُجْزِي الْمُفْسِرِينَ﴾ وه‌کوو نه‌وه‌ سزایه‌ی که‌ له‌دونیادا به‌سه‌ر
 سه‌ته‌مکاره‌کانی نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیلیمان دادا؛ سزای هه‌موو گه‌لو نه‌ته‌وه‌یه‌کی
 بوختانه‌که‌رو هاوه‌ڵانه‌ر بۆ خودا ده‌ده‌ین، له‌هه‌موو چه‌رخو رۆژگاریکدا، واته‌:
 هه‌ر که‌سیک له‌نایینی خودادا به‌درۆشت هه‌لبه‌ستی و هاوه‌ڵ بۆ خودا دانی،
 راستی له‌ئاده‌میزادان بشارته‌وه‌، خه‌لکی گومرا بکا، سزای تاوه‌نه‌کانی
 غه‌زه‌بی خودایه‌ لی و زه‌له‌یلی و ژێرده‌سته‌یه‌یه‌ له‌ دنیاسادا. وه‌کوو چۆن
 سامیری و هه‌واداران یه‌سوا بوونو درۆکه‌یان ده‌رکه‌وت، هه‌رکه‌سیک بوختانو
 درۆ له‌ ناییندا هه‌لبه‌ستی به‌هۆره‌ ریسواو فمض ده‌بێ!

(ابو قلابه‌ الجره‌ی) که‌ نه‌م ئایه‌ته‌ی خۆنده‌وه‌، فهرموی: سسۆیندم
 به‌خودا نه‌مه‌ هه‌مووکه‌سیکی بوختانه‌که‌رو بیدعه‌ت دا هێنه‌ر ده‌گرته‌وه‌

تاروژی قیامت.

(سوفیانی کورپی عوینه) فمرمویه‌تی: هه‌موو (بیدعه‌ت) داهینه‌ریک
زه‌لیلو ژێرده‌سته‌یه!

ئوسلوبی قورئان زۆر جار به‌رامبهری شته‌کان ده‌کا به‌دژی خوێان، واته:
که باسی موسولمانی کرد، باسی کافریش ده‌کات، باسی دونیای هینا باسی
قیامه‌تیش ده‌کا.... هتد جا لێره‌دا دواي نه‌وه‌ی باسی سزای سته‌مکارانی کرد،
ئه‌مجار ده‌رگای هیوا له‌ به‌رده‌م تۆبه‌کاراندا ده‌کاته‌وه‌ ده‌فمرمو: ﴿وَالَّذِينَ
عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِهَا وَآمَنُوا﴾ نه‌وانه‌ی له‌وه‌ پێش کرده‌وه‌ی
خراپیان نه‌نجام داوه، تاوانی گه‌وره‌یان کردوه، تاوانی کوفرو شیرکیان لی
رۆدراوه، پاشان له‌و کرداران‌ه‌یان په‌شیمان بوونه‌وه‌، بۆلای خودا گه‌ڕانه‌وه‌،
ئه‌گه‌ر کافر بووبی نیمانی هینابی، ئه‌گه‌ر خراپه‌کار بووبی وازی له‌خراپه‌که‌ی
خۆی هینابی، به‌شێوه‌یه‌کی رێک پێک پابه‌ندی شه‌ریعه‌تی خودا بی،
نیمانیکی راستانه‌ی هینابی، وێرای بڕواکه‌ی کرده‌وه‌ی چاکیشی هه‌بی،
ئه‌وه‌ ﴿إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ بێگومان په‌روه‌ردگاری تو (ئه‌دی
موحه‌مه‌د!) دواي تۆبه‌کردن له‌و تاوانانه‌ لیخۆشبوو لێبوردیه، تاوانیان
داده‌پۆشی به‌ره‌حمو به‌زه‌یییه، پاداشی چاکه‌یان ده‌داته‌وه‌ به‌چهند چهندانه‌ ده‌
چهندانه.

پرسار له‌عه‌بدوللای کورپی مه‌سعود کرا ده‌ریاره‌ی پیاویک زینا له‌گه‌ڵ
نافره‌تیکدا ده‌کاو دوايی ماره‌ی ده‌کا، نه‌ویش ئه‌م نایه‌ته‌ی خوێنده‌وه‌
﴿وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ، ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِهَا، وَآمَنُوا، إِنَّ رَبَّكَ مِنْ
بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ عه‌بدوللا ده‌ جار ئه‌م نایه‌ته‌ی خوێنده‌وه‌، نه‌فهرمانی پێ
کردن، نه‌نه‌هی لی کردن. ئه‌مه‌ ئه‌وه‌ ده‌گه‌یه‌نی: ئه‌گه‌ر یه‌کیک خراپه‌یه‌کی
کرد، پێوسته‌ پێش هه‌موو شتیکی په‌شیمان بێته‌وه‌ تۆبه‌ بکا، واز له‌و کاره‌
ناشرینه‌ بێنی و بۆی نه‌گه‌ڕێته‌وه‌، ئه‌مجار بڕوای به‌خودا پته‌وه‌یی، لی
یه‌قینیی که جگه‌ له‌ په‌روه‌ردگار هیچ خودای ترنن... ئه‌م نایه‌ته‌ ناماژه‌یه‌ بۆ
ئه‌وه‌ که هه‌موو گوناھێک (با زۆر گه‌وره‌ش بی) قبولی لیخۆشبوون ده‌کاو

ده‌کری تویه لی‌بکری، نه‌مش خوی له‌خوی دا مزگینی‌یه‌کی گه‌وره
دل‌خوشکمره بۆ تاوانباران!

کۆتایی چیرۆکی گویره‌که په‌رستی

وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُوسَى الْغَضَبُ أَخَذَ الْأَلْوَا حَ وَفِي نُسَخَتِهَا هُدًى وَرَحْمَةٌ
لِّلَّذِينَ هُمْ لِرَبِّهِمْ يَرْهَبُونَ ﴿١٥٤﴾

پاش نه‌وه‌ی یه‌زدان حالو چۆنه‌تی نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیلی به‌یان کردو،
کردنی به‌دوو تاقم، تاقمیکیان سوور بوون له‌سەر گویره‌که په‌رستی،
تاقمیکشیان په‌شیمان بوونه‌وه‌و بۆ لای خودا گه‌رانه‌وه، نه‌مجار باسی حالو
وه‌زعی حمزه‌تی موسا ده‌کا: دوا‌ی نه‌وه‌ی که رقه‌که‌ی نیشته‌وه‌و هاته‌وه
سەر حالی ناسایی خۆی؛ وادیاره حمزه‌تی موسا چهند زوو توو‌په‌ بووه ههر
به‌و جو‌ره‌ش زوو رقی نیشته‌وته‌وه‌و ناسایی بۆته‌وه‌!

﴿وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُوسَى الْغَضَبُ أَخَذَ الْأَلْوَا حَ﴾ کاتیک موسا
په‌قه‌که‌ی نیشته‌وه‌و به‌هۆی عوزر هینانه‌وه‌ی هاپونی برای تویه‌کردنی زۆریه‌ی
قه‌ومه‌که‌ی ژێوان بوونه‌وه‌یان له گویره‌که په‌رستی‌وتویه‌کردنیان، نه‌مجار
گه‌راپه‌وه‌ بۆلای له‌وحه‌فێدراره‌کانو هه‌لی گرتنه‌وه، نه‌و له‌و حانه‌ی که
گه‌راپه‌وه‌و قه‌ومه‌که‌ی بینی گویره‌که ده‌په‌رستن له‌عدیبه‌تان چاوی عه‌ززی
نه‌بینی و فێری دان! که له‌وحه‌کانی هه‌ل‌گرتنه‌وه‌و گه‌راپه‌وه‌ سه‌رباری ناسایی و
رێنمونی قه‌ومه‌که‌ی.

﴿وَفِي نُسَخَتِهَا هُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلَّذِينَ هُمْ لِرَبِّهِمْ يُوْهَبُونَ﴾ له‌نوسراوی
سەر نه‌و له‌وحانه، یان له ههر نووسخه‌یه‌ک که له‌بهر نه‌وله‌وحانه بنووسرێته‌وه
رێنمونی و شاره‌زایی کردنی تیدا هه‌بوو، ره‌حمه‌ت و به‌زه‌یی خودا بۆ
به‌نده‌کانی نومایان بوو تی‌یدا، نه‌م رێنمونی و ره‌حمه‌ت بۆ نه‌و که‌سانه‌یه‌ که
به‌دل له په‌روه‌ردگاری خۆیان ده‌ترسن، خۆیان ده‌پارێزن له‌و بیروباوه‌پو کرده‌وه
ناله‌بارو نه‌گونجاوانه که خودا له ئاده‌میزادنی قه‌ده‌غه‌کردون!

هه‌لبزاردنی موسا ﷺ که جه‌فتا که‌سی هه‌لبزارد بو‌چوون بو

میقاتو ناخاوتنو گفتوگو له‌گه‌ل خودادا

وَاخْتَارَ مُوسَى قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا لِّمِيقَاتِنَا فَلَمَّا أَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ

رَبِّ لَوْ شِئْتَ أَهْلَكْتَهُم مِّن قَبْلُ وَإِنِّي أَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ السُّفَهَاءُ مِنَّا إِن

هِيَ إِلَّا فِتْنَتُكَ تُضِلُّ بِهَا مَن تَشَاءُ وَتَهْدِي مَن تَشَاءُ أَنْتَ وَلِيْنَا فَاغْفِرْ لَنَا

وَأَرْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ ﴿١٥٥﴾

نهم نایه‌ته درێژه‌ی نه‌و باس‌دیه که په‌یوه‌ندی به‌گفتوگو‌ی هه‌زده‌تی موساوه هه‌یه له‌خزمه‌ت خودادا له‌سه‌ر کتبی طوور. له‌سه‌ره‌تاوه په‌روه‌ردگار چیرۆکی ناخاوتنی موسا له‌گه‌ل خودادا باس ده‌کا، نه‌مجار داواکردنی بینینو شادبون به‌دیدار، نه‌مجار چیرۆکی گوێره‌که‌پهرستی هینایه‌ پێشه‌وه، پاشان گه‌راپه‌وه بو‌چیرۆکی روداوی میقاته‌که که بریتی‌یه له‌میقاتی گفتوگو داواکردنی بینین. واته: نهم میقاته‌ی لی‌رده‌ا هاتوه‌ هه‌مان میقاته که له‌ نایه‌تی (۱۴۳) دا ده‌فرمو‌ی: ﴿وَلَمَّا جَاءَ مُوسَى لِمِيقَاتِنَا...﴾ نه‌مجار لی‌رده‌ا ده‌فرمو‌ی: ﴿وَاخْتَارَ مُوسَى.....لِمِيقَاتِنَا﴾ که‌وابی مه‌به‌ست به‌م میقاته‌ی ئیره‌ نه‌و میقاته‌ی نه‌وییە!

مامۆستا سه‌بیید، ده‌فرمو‌ی: ریوایه‌تی جو‌راو جو‌ر هه‌ن ده‌ریاره‌ی ده‌ست نیشان کردنی نهم میقاته. وێ ده‌چی نهم چۆن بو‌میقاته بو‌نیعلانی تۆیه‌و داوا‌ی لی‌خۆشبوون بو‌نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل بوو بۆ، له‌ناکامی نه‌و کوفرو تاوانه‌ی تیی که‌وتوون له‌سوره‌تی (البقرة) دا نه‌وه ده‌گه‌یه‌نی: که‌که‌فاره‌تی لی‌خۆشبوون لی‌یان به‌کدی کوشتن بووه، خودا په‌رسته‌کان هه‌لگه‌راوه‌کان بکوژن؛ نه‌وه بوو ده‌ستیان به‌یه‌کتر کوشتن کرد تا په‌روه‌ردگار فەرمانی پێ‌کردن که‌کوژی به‌کوشتاره‌که‌یان به‌ینزو تۆیه‌که‌یان لی‌وه‌رگیرا!!

﴿وَاخْتَارَ مُوسَى قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا لِمِيقَاتِنَا﴾ واته: په‌روه‌ردگار نیگای

بۆ مووسا کرد که هفتا کەس لە قەومە کە ی هەلبژێری بۆ میقات، ئەویش لەناو قەومە کە ی دا هفتا کەسی پیاو ماقوڵو ریزداری هەلبژارد بۆ ئەو میقاتە ی که خودا بۆی دیاری کردبوو، هینانی بۆ کتوی طور، لەوێ حەزرەتی مووسا گفتوگۆی لە گەڵ خودادا کرد، فەرمانی پێی کردن که رۆژوو بگرن، خۆیان پاکو خاوین رابگرن، پۆشاکیان خاوین بێ!

بە گۆڕە ی زنجیرە ی نایە تە کان وا پێی دە چێ هەلبژاردنی ئەم ژمارە یەو چوونیان لە گەڵ حەزرەتی مووسا بۆ میقات لەو سەرو بە ندانە دا بوو که مووسا داوای بینینی پەرورە دگاری کرد، واتە: پێش گوێرە که پەرستە کە یان بوو، بۆ یەش لە گەڵ خۆی دا بردونی بۆ ئەو ی گوێیان لی پێی که مووسا لە گەڵ یەزدان دا ناخاوتن دە کا، لییان یە قین پێی که مووسا راست دە کاو پیغە مە برە، بیستنی ناخاوتنە که بە لگە بێ لە سور راستگویی حەزرەتی مووسا؛ کاتی هاتن بۆ میقات وتیان: ئە ی مووسا! تێمە هەتا خودا بە چاوی خۆمان نە بینین پروات پێی ناکە ی نو ئیمان ت پێی نا هینین، ئە تۆ ناخاوتنت لە گەڵ دا کرد، وە پێشمان بە ده! ئیتر زۆر پێکیشیان لی کردو داوای بینینی پەرورە دگاریان کرد، تا کێو که لە رزە ی پێی کە وتو رای تە کاندنو هە موویان لە هۆش خۆیان چوون!

﴿فَلَمَّا أَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ﴾ که ئەو لە رزە و راتلە قاندنە ی کێو که گرتنی و هە موو لە هۆش خۆیان چوون لا لۆ پال کە وتن، ﴿قَالَ رَبِّ لَوْ شِئْتَ أَهْلَكْتَهُم مِّن قَبْلُ وَإِيَّاي﴾ موسا وتی: پەرورە دگا را! ناواتە خوازی ئەو م: که ئە گەر لەو پێشو پێش هاتنیان لە گەڵ من دا ئیرادە و مە شینە ت وای و یستوە و وات بریار داو لە ناویان بە ری، ئە گەر خواستت ببوایە ئەوانیش و منیشت لە ناو دە برد لە پێش ئەو دا بێ یان بۆ میقات و من گیرۆ دە ی ئەم ریسوایە نە دە بووم! ئیستە من کە وتوومە حالە تێکی بە خۆ دا شکانە وە و هەزار سویندیان بۆ بخۆم و قسە یان بۆ بکەم گە لە کە م پروام پێی ناکە نو دە ئین: مووسا قیلی لی کرد یسو بە پیلان ئەو هفتا کە سە ی که پیاو ماقوڵی نە تە وە کە مان سوون بردنی بۆ کتوی طور و لە ناوی بردن. واتە: جا چونکە زاتی پاکت لەو پێشو ئەو ئیرادە یە ت نە کردو و لە ناوت نە بردون، ئیستا من دا واکارم و هیوام بەرە حمە ت ئەو یە: که ئیستاش لە ناویان نە بە ی و نە یان فە وتینی!

نه‌مجار حمزه‌تی مووسا دریژه‌ی به‌تکارو پارانه‌وهو قسه‌کانی داو وتی:
﴿أَتَهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ السَّفَهَاءُ مِنَّا﴾ پمروه‌دگار! نه‌تو به‌هوی کرده‌وی
نه‌فامه‌کانمان نییم له‌ناومه‌به.

پارانه‌وهو داوا کردنه‌که به‌شیوه‌ی نیستیفهام هیندراوه، بۆ شه‌وی زیاتر
داوای له‌ناونه‌بردنه‌که جه‌خت بکاته‌وه، واته‌ خودایه! لمره‌حمه‌تو
عه‌داله‌تکاری بی‌تو دووره‌که به‌هوی کرده‌وی خرابی نه‌فامه‌کانمازو هه‌لسو
که‌وتی بی‌ته‌ده‌بو ناشیرینیان نییم له‌ناو به‌ری.

نه‌مه‌ناماژه‌ی شه‌وشی تیدایه‌که عاقل مه‌ندو خاوه‌ن بیرو فامه‌کانی
نه‌شه‌وی نیسرائیل گویره‌که‌یان نه‌په‌رستوه، نه‌وانه‌ی گویره‌که‌ی په‌رستیان کرد
بی‌عاقلو نه‌فامه‌کانیان بوون که‌ی زۆریه‌ی نه‌شه‌وه‌که‌یان پی‌ک ده‌هینا!

﴿إِنْ هِيَ إِلَّا فِتْنَتُكَ تُضِلُّ بِهَا مَنِ تَشَاءُ وَتُهْدِي مَنِ تَشَاءُ﴾
نه‌و کرده‌وهو هه‌لۆیستی که‌بو به‌هۆکاری شه‌م لمرزه‌و راتله‌قاندنو له‌هۆش
خۆچونی شه‌م حه‌فتا که‌سه هه‌لۆیتره‌وه‌ی قه‌ومه‌که‌م؛ جگه‌له‌تاقیکردنه‌وهو
نیمتیحانکردنی زاتی پاکت بۆ نه‌وان هیچی ترنیه. شه‌م کاره‌ساته‌ده‌خولقی‌نی
بۆ شه‌وی به‌نده‌کانت به‌تاقی بکه‌یه‌وه، ده‌ری بخه‌ی که‌تا چ نه‌ندازه‌یه‌ک
ناماده‌باشیان بۆ هیدایه‌تو گومرایی تیدایه، چی له‌دلیاندا شیردراوه‌ته‌وه،
کامیان شیاوی سزاو تۆله‌یه، کامیان شیاوی پاداشو به‌خشیشه! نه‌مانه
هه‌مویان به‌گویره‌ی سوننه‌تی خۆت له‌بوونه‌وه‌ردا نه‌نجام ده‌درین شه‌م
روداوانه‌ده‌خولقی‌نی بۆ تاقیکردنه‌وه‌ی به‌نده‌کانت، جا نه‌وانه‌ی که‌هه‌ست
به‌سروشتی روداوه‌کان ده‌که‌نو ده‌زانن که‌ته‌و کاره‌ساتانه‌نیمتیحانی خودایی‌نو
هی‌که‌مه‌تیکی تیدایه، سنووری خۆیان ده‌زاننو زنده‌په‌وی ناکه‌ن نه‌وانه
له‌تاقیکردنه‌وه‌که‌ده‌رده‌چنو سهر‌فرازو به‌مراز گه‌ییشتون. نه‌وانه‌شیان که‌
هه‌ست به‌سروشتی روداوه‌کان ناکه‌نو بی‌ناگیانه‌هه‌لسو که‌وتیان له‌گه‌لدا
ده‌که‌ن له‌تاقیکردنه‌وه‌که‌دا گومراو سهر‌لی شیواو ده‌بن.

فرمان فرمانی تۆیه‌و بریار بریاری تۆیه، شه‌و که‌سه‌ی خواستت له‌سهر
گومرا کردنی بی، لمری‌گه‌ی به‌لاوه‌گومرای ده‌که‌ی شه‌و که‌سه‌ی به‌هوی
هیدایه‌تی به‌ی هیدایه‌تی ده‌ده‌یو رینمونی ده‌که‌ی. که‌شه‌ویان گومرا ده‌که‌ی

سته‌می لی ناکه‌یو که نه‌میان رینمونی ده‌که‌ی مبرایی بۆ ناکه‌ی. به‌لکو همدو حاله‌ته‌که (گومرایی کردنو هیدایه‌تدانه‌که) موافیقی سروشتو که سبو ویستی خویانه، نه‌گمر همدو لایه‌نه‌که وازیان لی بهینری همره‌که‌یان بۆ خوی کاری بۆ دیاری کروی خویان نه‌نجام ده‌دن.

همزه‌تی موسا به‌وه‌زانی که قوم‌ه‌که‌ی له‌نایین هه‌لگه‌رانه‌وه که پهره‌ردگار پی‌ی فرممو: ﴿فَإِنَّا قَدْ فَتَنَّا قَوْمَكَ مِنْ بَعْدِكَ﴾ طه/۸۵.

شایانی باسه همزه‌تی موسا گومرا کردنو هیدایه‌تدانه‌که‌ی پال خودادا، فرموی: ﴿تَضِلْ مِنْ تَشَاءُ وَتَهْدِ مِنْ تَشَاءُ﴾ که سیک بته‌وی گومرای بکه‌ی، گومرای ده‌که‌ی، که سیکیش بته‌وی رینمونی بکه‌یو هیدایه‌تی بده‌ی هیدایه‌تی ده‌ده‌ی! چونکه تاقیکردنه‌وهو می‌هنه‌ته خودایی‌یه‌که بۆیان هۆکاری گومرا بوون، یان هیدایه‌تدانیانه. نیت به‌شیوه‌ی مه‌جاز گومرا بوونو هیدایه‌ته‌که‌ی پال خودا داو.

﴿أَنْتَ وَلَيْنَا فَأَغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ﴾ پهره‌ردگارا! نه‌تۆ سرپرشتیارو چاودیری کاروباری نیه‌ی، ناگاداری کردارو گوفتارمانی، ده‌زانی نه‌فسو ده‌رومان چۆنه‌و چی تیدایه، خودایه! خوش‌بیه له‌و تاوانه‌ی له‌ ناکامی کردارو گوفتارمان دیته‌ کایه‌وه‌و ده‌بیته‌ سرپیچی کردنی سونه‌تی تۆ له‌گه‌ل به‌نده‌کانتدا، یان که مته‌رخه‌می ده‌که‌ین له‌ ذیکرو سوپاس‌گوزاری به‌ندایه‌تی بۆ کردنت دا.

خودایه تاوانو هه‌له‌مان پهره‌پۆش بکه، به‌عه‌فوو لی‌بورنت وایان لی‌بکه که همر نه‌مان‌کردن، همرچه‌نده نیه‌ که مته‌رخه‌میان کردبی تۆ لی‌مان خوش‌به، به‌مانخه‌ره به‌ره‌حه‌ته‌و به‌زه‌یی تایبه‌تی خۆت زیاد له‌ ره‌حه‌ته‌ی گشتیت که به‌سه‌ر مه‌خلوقات خۆتدا رشتوته. به‌راستی نه‌تۆ باشت‌ترین لی‌خوش‌بووی، گه‌وره‌ترین داپۆش‌ری تاوانی به‌نده‌کانتی، همرتۆی له‌ تاوان خوش ده‌بی و همرتۆ به‌راستی چاوپۆشی له‌ تاوانو هه‌له‌ ده‌که‌ی، ره‌حه‌ته‌و به‌زه‌ییت به‌شی هه‌موو شتیک ده‌کاو، لی‌خوش‌بوونو ره‌حه‌ته‌ی تۆ به‌مه‌به‌ستی به‌رژه‌وه‌ندی و هۆکارو عیوه‌ض نیه، غه‌یری تۆ که لی‌خوش‌بوونیکی رواله‌تی بنوینی، به‌حه‌تمی مه‌به‌ستیکی له‌ لی‌خوش‌بوونه‌که‌دا هه‌یه،

بهر ژوه نندییه کی خوی تیدابه دی ده کا، بزیه خۆشده بی. به لām لیخۆشبوونی تو له روانگهی فضل و گهره یی و سه خاوه تو کهره می بی شماری هه لده قولی و هیچ بهر ژوه نندی زاتی پاکت لهو لیخۆشبوونه دا نیه.

قیبیلی: پتویسته نهوه بزانی که مهبهست به گومرا کردن له فرمایشتی قورنان دا ﴿تَضِلُّ بِهَا مِنْ تَشَاءُ﴾ زۆره ملی و زهخت لی کردن نیه بۆ گومرا بوون؛ واته: مانای نهوه نیه خرده نهوان به تیزی گومرا ده کا. وه کور جهریه کان ده لێن. چونکه نه یفه موه: ﴿تَضِلُّ بِهَا مِنْ تَشَاءُ مِنْ عِبَادِكَ عَنْ الدِّينِ﴾ به لکو فرموی ﴿تَضِلُّ بِهَا﴾ واته: بنده کانت به (رجفة) به تاقی ده که یهوه، چونکه ناشکرایه پهروه دگار به (رجفة) راتله قانندن) خه لک گومرا نا کا، که وابو ده بی له (تضل) مانای (تعاقب) یان (تهلك) وه ریکرین، نهو کاته: مانا که بهم جۆره ده بی: که سیك مه یلت لی بی سزای ده ده ی به مهر جی نیمان نه هینی، یان که سیك مه یلت لی بی بهو راتله قاننده له ناوی ده به ی! ههروه ها وشه ی هیدایهت له فرمایشتی ﴿وَتَهْدِي مِنْ تَشَاءُ﴾ مهبهست تهوفیق دانو شاره زایی کردنه بۆ لایه نه کانی هیدایهت و ریبازه کانی.

ناشکراشه نهو که سه ی به دیهینه ره بۆ داخوازی نیمان یان کوفر پهروه دگار، ناده میزاد به هۆی نهو توانایه وه که هیده تی بۆ نیمان، یان بۆ کوفر، لایه کیان هه لده پزیری، که وابو: هیدایهت و گومرایی به دروستکردن و به دیهینان له خرده وه نهو به دیهینداریانه، به کرده وه هی ناده میزاد و که سه به که نهو ده یکا!

باقی مانده‌ی دوعاو پارانده‌وی حمزرتی موسا له ناکامی
راتله‌قاندنه‌که‌داو، په‌یوه‌ندی نیمن به پیغه‌مبه‌رایه‌تی حمزرتی
موسا و حمزرتی موحده‌مه‌د ﴿۱۵۷﴾

﴿۱۵۷﴾ وَأَكْتُبْ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ إِنَّا هُنَا إِلَيْكَ
قَالَ عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءُ وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ فَسَأَكْتُبُهَا
لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ
﴿۱۵۶﴾ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ
مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ
وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَهُمْ أَلْطَمَتِ عَلَيْهِمُ الْخَبَاتِ
وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَاتِ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي
كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ
الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿۱۵۷﴾

نهمه له ته‌واوکمری پارانده‌وی حمزرتی موسایه له ناکامی [ره‌جفه-
راتله‌قاندنه‌که‌دا] نهمه‌بو: له سمره‌تا‌دا نیعلانی نه‌وی کرد که هیچ که‌س
وله‌لیو پالېشتی نه‌وان نیه جگه له خودا، نهمه‌بو: فرموی ﴿أَنْتَ وَلِئْنَا﴾
همرتو وله‌لیو چاودېری تیمه‌ی! نه‌وی له‌وله‌لیو چاودېری‌چاوه‌پروان ده‌کری
دووشته: .یه‌که‌میان زیان لی دوورخستنه‌وه‌یه. دوه‌میان: . سوود پی
که‌یاندنه. چا‌چونکه زیان لی دوورخستنه‌وه له سوود پی‌که‌یاندن له‌پیش‌ترو
گرن‌گتره؛ سمره‌تا دا‌وای زیان لی دوور خستنه‌وه‌ی کردو فرموی: ﴿فَاغْفِرْ﴾

لَنَا وَارْحَمْنَا ﴿۱﴾ نه مجار داوای سوود پیگه یاندنی لی کردو فرمودی: ﴿وَاكْتُبْ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ﴾ پمروه ردگار! بمره حمده تو فمهلوه کمره می خوت ژیا نیکی خوشو پر کامرانی و سمر فرازیمان بده ری، رزقو روژیمان گوشاد بکه، توفیقمان بده بو خودا پمرستی له دونیادا، پاداشتو لهوایی چاکمان له قیامتدا بده ری، بمانخمره بده شتموه، بمانگه یه نه بمره زامه ندی خوت، ثم پارانه ویه وه کوو نمو پارانه وه وایه که له شو نیکی ترده قورنن قیرمان ده کا: که ده فرمودی: ﴿رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً﴾ البقرة/۲۰۱ چونکه بمریوومی تایین له سمر زویانی هه موو پیغه مبران بریتیه له ده سته بمریوونی خوشه ختی دونیاو قیامت.

﴿إِنَّا هَدَانَا إِلَيْكَ﴾ خودایه! نیمه تویه مان کردوه و گه پراینه وه بو قایی ره حمده ت، په شیمانین له وهی که قومده که مان داوای نهو هیان کرد که ریگایان بده مو بتیگ دیاری بکم بزیان بیپرستن، نه مجار نه فامو بی عه قله کانی قومده کم گویره که هیان پمرستو عاقله منده کانیان که مترخه مییان کردو ریگایان لی نه گرتن، همره ها پیوا ماقولانی قومده کم داوای نهو هیان کرد به چاری خزیان خودا ببینن، چه نده ها هه له و تاوانی تریش.

خودایه! لهو کردارو گوفتاران په شیمانین و گه پراینه وه بو ژیر نالای نیمان و له وه به ولاره کرداری باش ده که یزو سمر پیچی فرمانو نه هیه کانت ناکه ین، خودایه! وه کوو چو ن تویه ت له باب به گه وره مان ((ناده م)) وهر گرت هیدایه ت داو هه لت بژارد، خودایه! به هه مان شیوه تویه له نیمه ش وه ریگرو بمره حمده تی خوت دامان پو شه! پمروه ردگار به م شیوه وه لامی دایه وه ﴿قَالَ: عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءُ وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ﴾ فرمودی: سزای من تاییه ته به و که سانه ی ده مه وی سزایان بده م له کافرو یاخی بسوان، همر که سی بمره وی سزای بده م سزای منی ده گاتی! به لام ره حمده تم به شی هه موو که س ده کا له بو ونه وهر داو لییان زیاده، بیگومان ره حمده صیفه تیکی نه زه لی منو کاروباری بو ونه وهر به و صیفه ته به نده، عذاب صیفه تی من نیه به لکو لهو کرده وانه مه، که له صیفه تی داد پمروه ری مه وه پهیدا ده بی و سمر چاوه

ده گری، ره حمه تم گشتی یه بو هه موو که سه. نهو ره حمه ته گشتی یه نه بوایه هه موو کافرو خودا نه ناسیک دوا به دوا بی دینی یه که یه کسر له ناوم ده برد!! وه کوو له شوی نیکی تر دا ده فرموی: ﴿وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلَى ظَهْرِهَا مِنْ دَابَّةٍ﴾ فاطر/۵۸، مه به ست له م نایه ته ی تیره که باسی عذاب ده کا، نهو یه ده فرموی: من هرچی به موی ده یکم، هر هوکمی کم بوی برپاری ده ده مو که س نیه بتوانی بیته له میرو ده ستم بگری.

وه لی له هه موو کردارو برپاری کم دا حی که متو دانایی و عداله تکاری به کار ده هیتم، نه مجار دلی به نده کانی خوش ده کا بهو ی که ره حمه تی پیش خه شه قاری که وتوه، ره حمه تی زاله به سسر غزه بی دا، ره حمه تی گشتی و شامیله هه موو شتیک ده گری ته وه به شی هه موو که س ده کا. نه م نایه ته وه کوو نایه تی کی تر وایه که له سسر زویانی هه لگرانی عرشی پمرو ردگار ده فرموی: ﴿رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا﴾ غافر/۷۰.

نه مجار پمرو ردگار وه صفی نه وانه ده کا که شیای نهو ره حمه ته نو به شیوه که باسیان ده کا و نیشانه کانیان ده فرموی: ده ق نومم ته پیغه میبری نیسلام؛ حمزه ته موحه ممد ﴿﴾ ده گری ته وه، ده فرموی: ﴿فَسَاكُتُهَا﴾ لهو به ولاره نهو ره حمه تم تایید ده که مو ده یچه سپینم بو:

۱- ﴿لِلَّذِينَ يَقُولُونَ﴾ بو نهو ناده میزادانه ی خویان له ها وه لدانان بو خوداو تاوان کردن ده پارزن، سرپیچی فرمانی پمرو ردگار ناکهن.

۲- ﴿وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ﴾ زه کاتی مالو سامانی خویان ده رده که ن دلو دهرونی خویان له رژی به خیلی پاک ده که نه وه، بویه به تایبه تی (له نیو عیباده ته کان دا) باسی زه کاتی کرد؛ بو نهو ی نه خوشی دهرونی مادی به سوود خوره کانی جوله که چاره سسر بکا، ههروها چونکه به گشتی دهرونی ناده میزاد رژی به خیلی تیدایه.

۳- ﴿وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ﴾ ههروها بو نه وانه یه که برویان به هه موو نهو نایه تانه هیه؛ که نیشانه ی تاکو ته نهایی نیمه یه، به لگن

له سمر شه که شهرعتو یاسای نیمه بی عهیبو بی که مو کورپیو گونجاوه
بۆ کارپیکردنو به که لکی هه مبوو نه تهویه ک دتو بۆ هه موو رۆژگاریک ده بی.
بروایان به پیغه مبهرایه تی پیغه مبهرا نمان ههیه.

ئو ناده میزادانه ی ئو سی ره وشته یان تیدان: نهوانه: ﴿الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ
النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ﴾ که سانیکن شوینکه وتووی پیغه مبهریکی نه خوینده وارن، نه م
صیفه ته نیشانه یه که تایبه ته به حه زه تی موحه ممه ده وه ﴿هُنَّ﴾ هه یچ کامی
له پیغه مبهرا نی تر ئو ره وشته یان نه بو، نه خوینده واری نیشانه یه ک بسوه
له نیشانه کانی پیغه مبهرایه تی حه زه تی موحه ممه ده وه ﴿هُنَّ﴾ نه م زاته پیروزه و تپای
ئو هی که نوسینو خویندنه وه ی نه زانیوه، په یامیکی هیناوه به سوود ترینو
باشترین زانیاری له خۆ گرتووه، کاملترین زانیاری له باره ی عه قیده و خودا
پهرستی و رامیاری و کۆمه لایه تی نابووری و نه خلاقو ره وشته وه تیدایه؛ به و
شهرعتو یاسایه ی هیناوه تی ده توانی پیرو ساوه پی ناده میزاد راست
بکریتموه نه خلاقو ره وشتی جوان قیر بکرتن، کرده و هیان به سوود بی ژانیان پر
کامهرا نی و به خته وه ری بی!

هه ره وه کوو چۆن پیغه مبهر ﴿هُنَّ﴾ به و شهرعتو یاسایه توانی ره وه ی
رۆژگار بگۆرێ و دپ به تاریکی شه وه زهنگی کوفرو نه زانی بدا؛ نایینکی بلاو
کرده وه که کایگهریه کی ته واری له ژانی گهلانی ده ورو بهردا هه بوو، ته نانه ت
ئو کارگهریه شتیکی کاتی وا نه بوو که به له دنیا ده رجوونی پیغه مبهر ﴿هُنَّ﴾
به تپهر بوونی سهرده و رۆژگاری هاوه لانی، ئو کارگهریه پیوکیتموه،
به لکو شه چواره سه ده زیاتره ئو کارگهریه زیندویه تی خۆی له ده ست
نه داوه!!!

به راستی ته مه هه وائیکی گرنگه، گه واهی شه ده دا که نه ته وه ی
نیسرائیل هه وائی هاتنی پیغه مبهریکی نه خوینده واریان پیدراوه، زۆر له میژه
نه م هه واله یان له سمر زویانی پیغه مبهری خویان حه زه تی مووسا و حه زه تی
عیسا پی راگه یان دراوه، خه بمری یه قینیان به ره وانه کردنی پیغه مبهری نیسلام،
ره وشتو نیشانه کانی ئو پیغه مبهره یان بۆ شی کراوه ته وه، شهرعتو

پیغمبرایه‌تی و تاییه تمه‌ندی نه‌توه‌که‌ی بۆ شه‌وان رونکراوه‌توه‌و پئی‌یان
را‌گه‌یان‌دراوه همرکاتّی نه‌و پیغم‌مبیره ره‌وانه‌کرا خیرا بروای پی بکهنو شوینی
بکهنو. صیفات‌ه‌کانیشی نه‌مانه‌ن!

۱- نه‌و زاته: پیغم‌مبیریکه نه‌خوینه‌وار؛ نه‌خوینه‌نده‌وه ده‌زانی نه‌نووسین.

۲- ﴿الَّذِينَ يُجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ﴾ نه‌و

پیغم‌مبیره‌یه که نه‌توه‌ی نیس‌رائیل ره‌وشته‌کانی له‌ناو ته‌وراتو ئینجیل‌دا
به‌نوسراوی ده‌بینزو هیچ گومانیان له‌وه‌دا نیه که نه‌و وه‌صفانه‌هی نه‌م زاته‌ن
که ناوی موحه‌مه‌ده‌و پیغم‌مبیری نیسلامه، چۆن کورپی خو‌یان ده‌ناسن ناوا
نه‌و پیغم‌مبیره ده‌ناسن. به‌لکو زیات‌ریش ده‌یناسن.

۳، ۴- نه‌و زاته پیغم‌مبیریکه فرمان ده‌کا به‌چاکه‌و نه‌هی ده‌کا له‌خرابه،

همر شتی‌ک عه‌قلی ساغو سه‌لیم به‌باشی بزانی، طه‌بیعه‌تی ساغ پی‌ی چاک پی،
نه‌و پیغم‌مبیره فرمانی پی ده‌کا وه‌ولی چه‌سپاندنی ده‌دا، همر شتی‌ک
ده‌روونی صافو پی گمرد قیزی لی بکاته‌وه، عه‌قل به‌باشی نه‌زانی نه‌و
پیغم‌مبیره نه‌هی لی ده‌کا!! به‌کورتی نه‌و پیغم‌مبیره که فرمان ده‌کا ته‌نها
فرمان به‌چاکه ده‌کا!! که‌نه‌هی ده‌کا ته‌نها نه‌هی له‌خرابه ده‌کا.

بۆیه عه‌بدوللای کورپی مه‌سه‌رود ده‌فرموئ: همر کاتّی په‌روه‌ردگار

له‌قورئان‌دا ده‌فرموئ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا﴾ باش گو‌یچکه‌ی خو‌تی بۆ کلور
بکمو دلّی به‌ری؛ چونکه یان فرمان به‌چاکه ده‌کا، یان نه‌هی له‌خرابه ده‌کا.

بیگومان گرنگ‌ترین نه‌و شتانه‌ی په‌روه‌ردگار فرمانی پی ده‌کا

عیباد ته‌کردنی په‌روه‌ردگاره به‌شیوه‌یه‌کی یه‌کتا په‌رستی! گرنگ‌ترین نه‌و
شتانه‌ش که نه‌هی لی ده‌کا، به‌ندایه‌تی‌کردنه بۆ غه‌یری خودا، هه‌موو

پیغم‌مبهران ﷺ یه‌ک به‌دوا‌یه‌ک نه‌م راستی به‌یان دو‌ریات کردۆته‌وه: وه‌کوو

قورئان له‌شو‌تیکی تردا ده‌فرموئ: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ
اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ﴾ النحل/۲۶.

۵- ۶- ره‌وشتیکی تری نه‌و پیغم‌مبیره نه‌وه‌یه: ﴿يُمِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ﴾

همر خواردنو خواره‌مه‌نیبه‌ک ته‌بیعه‌تی میانه‌ره‌و به‌یاکنو خا‌وینی بزانی نه‌و

بۆیان حەلال دەکا، وەکوو لەشوینی تردا قورئان دەفرموی: ﴿كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ﴾ البقره/۱۷۲، ۵۷ - الاعراف/۱۶۰ - طه/۸۱، ئەو شتانهی که بۆ خۆیان لەخۆوه لەسەر خۆیان حەرام کردبوو وەکوو ((بەحیرهو سائبةو وصیلهو الحام)) شتی تریش که خۆیان لەسەر خۆیان یاساغ کردبوو.

هەر وەها هەر خواردنو خواردنەوێک که تەبیعەتی میانە، بەناچارو ناشرینی بزانێو لێ نەیان بێ؛ وەکو: ((مردارەو بوو گوشتی بەرازو خۆنی ره‌وانو هەر مالو سامانی‌ک که بەناحەق وەرده‌گیری وەکوو ریبو و بمرتیلو داگیرکردنو خیانه‌تکردن)) لێیان یاساغ دەکا و نەهیان لێ دەکا که نزیکی بکەن و نەو.

۷- ره‌وشتیکی تری ئەو پیغه‌مبەرە ﴿يَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ﴾ ئەو ئەرکه‌ قورسانە که لەسەر شانیان بووه وەکو: قیصاصی قەتل، که بکوژ بەئەنقەست یان بەهەڵە ئەو کارە که لەده‌ست بقەومایه دەکوژایه‌وه، خۆین وەرگرتن لەیاسای ئەواندا نەبووه، یان خۆکوژی بۆ تۆبه‌کردن، یان نەگەر یه‌کیکیان تاوانیکی بکردایه، دەبوو ئەو ئەندامە که تاوانە که‌ی پێ کراوه‌ ببردێ. نەگەر پۆشاکیان پیس بویه‌وه‌ ده‌بوو یی‌بێرن چەندەها ئەرکی قورسی تریش) ئەم ئەرکانەیان لەسەر لاده‌بری!

بەگورتی ئەو پیغه‌مبەرە نایینی ئاسانو لەتوانادا بوویان بۆ ده‌هێنی! وەکوو لەفرمودەیه‌کدا که خەطیب له‌جاییه‌وه‌ ریاویه‌تی ده‌کا: پیغه‌مبەر ﷺ فرمودیه‌تی: ((بُعِثْتُ بِالْخَنَفَةِ السَّخْمَةِ)) من بەنایینیکی بێ خەوشو ئاسان ره‌وانه‌کراوم، هەر وەها پیغه‌مبەر ﷺ کاتی‌ک مه‌عازو ئەبو موسای ئەلنەشعەری ئاردن بۆ یه‌مەن پێی فرموی: ((يَشِرَا وَلَا تُنْفِرَا، وَيَسْتِرَا وَلَا تُعْصِرَا، وَتَطَاوَعَا وَلَا تَخْتَلِفَا)) مزگینی بەه‌ن خەلک مه‌رەتینن، شت ئاسان بکەن قورسی مه‌کەن، به‌گوێی یه‌کتری بکەن به‌ریه‌ره‌کانی یه‌کدی مه‌کەن!

ئەمجار په‌روه‌ردگار چۆنیه‌تی شوێنکه‌وتنی ئەو پیغه‌مبەرە دیاری ده‌کا و پله‌و پایه‌ی شوێنکه‌وتنه‌کانو پاداشیان له‌لای په‌روه‌ردگار رون ده‌کاته‌وه‌و

ده‌فهرموی: ﴿فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ
مَعَهُ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ جا نمو ناده‌میزادانه‌ی تیمانیان هیناوه بهو
پیغه‌مبهره‌ی که خاوه‌نی نهم ره‌وشتانه‌یه، له قه‌ومی موسا و قه‌ومه‌کانی
تریش، و پرای تیمان هینانیان پی‌ی به‌جاوی ریزه‌وه سه‌یری ده‌که‌نو له‌دوژمنو
ناحه‌زانی ده‌پیاریزنو پاریزگاری لی ده‌که‌ن، به‌زو یانو به‌شمشیر یارمه‌تی
ده‌ده‌ن، په‌پره‌وی نمو نورو روناکییه ده‌که‌ن که‌بۆی نیردراوه‌ته خواری؛ شوین
نمو قورئانه ده‌که‌ن که له‌گمل پیغه‌مبهرایه‌تییه که‌ی دا بۆی نیردراوه. نمو
ناده‌میزادانه روژی قیامت سمر فرازو به‌مراز گه‌یشتون، هر نمو ان رزگاریان
ده‌بی و ره‌حمدتو ره‌زامه‌ندی خودایان ده‌ست ده‌که‌وی.

پیغه‌مبهرایه‌تی حه‌زره‌تی موحه‌مه‌د گشتی یه‌و بو هه‌موو که‌سه
قُلْ يٰٓأَيُّهَا النَّاسُ اِنِّي رَسُوْلُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ
وَالْاَرْضِ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ يُحْيِيْ وَيُمِيتُ فَتَاْمِنُوْا بِاللّٰهِ وَرَسُوْلِهِ النَّبِيِّ الَّذِي
اَلَّذِي يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوْهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُوْنَ ﴿١٥٨﴾

پاش نه‌وه‌ی له‌وه‌پیش په‌روه‌ردگار نه‌وه‌ی روون کرده‌وه که ناو‌نیشانو
ره‌وشتی پیغه‌مبهر ﷺ له‌ته‌وراتو نینجیل دا دیاری کراون، باسی نه‌وه‌شی
فهرموو: که هر که‌سیک شوین پیغه‌مبهری نیسلام بکه‌وی؛ خوشبه‌ختی
دونیای قیامه‌تی بو ده‌سته‌بهر ده‌بی، نه‌مجار لایه‌نیکی گرنگی ریساله‌ی
نیسلامی روون ده‌کاته‌وه؛ نه‌ویش نه‌ویه که په‌یامی نیسلام گشتی بو
هه‌موو که‌سه، حه‌زره‌تی موحه‌مه‌د کراوه به‌پیغه‌مبهری هه‌موو ناده‌میزادو
بو سهریان ره‌وانه کراوه، بانگیان ده‌کا بو تیمان هینان به‌په‌یامه‌که‌ی و
هر که‌سیکیش شوینی بکه‌وی و پابه‌ندی په‌یامه‌که‌ی بی خوشبه‌ختی و
کامرانی هر دوو دونیای ده‌ست ده‌که‌وی! ده‌فهرموی: ﴿قُلْ يٰٓأَيُّهَا النَّاسُ
اِنِّي رَسُوْلُ اللّٰهِ اِلَيْكُمْ جَمِيعًا﴾ نه‌ی موحه‌مه‌د! به‌هه‌موو ناده‌میزاد
رابگه‌ینه، به‌هه‌موو عه‌ره‌بو غه‌یری عه‌ره‌ب، به‌ره‌ش پیستو سپی پیستیان

به هم موو چینو توژیو گهلو نه تموهیه ک بلی: من رهوانه کراوی خودام بژلای
 همواتان، پیغه مبهری خودام بژ هم موو کاتو شوینیک تا رژی قیامت،
 رهوانه کراوم بژ سر هم موو ناده میزاد به گشتی! وه کوو له شوینیکی تردا
 ده فرموی: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾ الانبیاء/۱۰۷، یان
 ده فرموی: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا﴾ سبا/۲۸،
 یان ده فرموی: ﴿وَأَوْحِي إِلَىٰ هَٰذَا الْقُرْآنِ لِتُنذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ﴾ الانعام/۱۹.
 زور فرموده ی چه سپاوو صدحیحی پیغه مبهری نیسلام ﷺ همن جهخت
 له سر نهوه ده کمن که پیغه مبهرایتی پیغه مبهری گشتی و بژ هم موو که سه...
 وه کوو نهوه فرموده ی که بوخاریو موسلیمو نه سائی له جابیری کوری
 عه بدوللاوه له پیغه مبهره وه ﷺ ده یگیر نهوه: که فرموده ی ((أُعْطِيتُ حُسْنًا
 لَمْ يُعْطَهُنَّ أَحَدٌ مِّنَ الْأَنْبِيَاءِ قَبْلِي: نَصَرْتُ بِالرَّعْبِ مَسِيرَةَ شَهْرٍ، وَجُعِلَتْ لِي
 الْأَرْضُ مَسْجِدًا وَظَهْرًا، فَإِنَّمَا رَجُلٌ مِّنْ أُمَّتِي أَذْرَكَهُ الصَّلَاةُ فَلْيُضَلَّ،
 وَأُحِلَّتْ لِي الْفَنَائِمُ وَلَمْ يُحَلَّ لِأَحَدٍ قَبْلِي، وَأُعْطِيتُ الشَّفَاعَةَ، وَكَانَ النَّبِيُّ يُعْتَرُ
 إِلَىٰ قَوْمِهِ خَاصَّةً وَبُعِثْتُ إِلَى النَّاسِ عَامَّةً)) پینج بههره ی پی دراوون بههیج
 کامی له پیغه مبهرایتی تری پیش خوم نه دراوون؛ مانگه رتیه ک دورژمن لیم
 ده ترسی، سر زه ویم بژ کراوه به شوینی نوژیو پاکوه کمر؛ هر ناده میزادیک
 له تمهتی من نوژی پی گیششت له هر شوینیک بوو بانویزه که ی بکا.
 غه نیمه تم بژ حلال کراوه بژ هیچ پیغه مبهریکی پیش من حلال نه بووه، پلهو
 پایه ی شفاعت کردنم پی دراوه پیغه مبهرایتی تر نیردراون بژ سر
 نه تمه کانیا به تایبهتی! نه من نیردراوم بژ سر هم موو ناده میزاد به گشتی!
 نه مجار بهرو ردگار تا کو تنهایی خوی له پروویه تو تولو هییه تدا
 ده چه سپینی و ده فرموی: بلی: من رهوانه کراوی خودایه کی نهو تو ﴿الَّذِي لَهُ
 مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ﴾ که هرچی ملکو
 سه لته نه تی ناسمانه کانو زهوی هیه هی نهوه، هیچ خودا نین جگه له ذاتی
 پاکی، ده مرینی و ده ژینی، واته: مردنو ژیان به دهستی خویه تی، دوا ی مردن
 رژی قیامت هم موو مردوان زیندو ده کاته وه،

نایه ته که همرسیک بنه مای سهره کی عه قیده ی له خو گرتوه: که نیمان به تاکو تنهایی خودایه له پرووییه تو تولو هیه تا نیمان به پیغه مبرایه تی حذر ه تی موحه ممد و پیغه مبرانی تریشه.

نیمان به یزیندویوننه وه ی روژی قیامه ته.

نه مجار دوا به دوا ی چه سپاندنی نهو سی بنه ما سهره کییانه بانگه وازی هه موو ناده میزاد ده کاو ده فمرموی: ﴿فَأَمِنُوا بِاللَّهِ﴾ نه ی ناده میزادینه! هه موتان نیمان یینن به خودای تاکو ته نیاو بی شهریک له پرووییه تو تولو هییه ته تا! نهو خودایه ی که همرچی شیایو ژیان بی ده یژنی، همرچی شیایو مردن بی ده یمرنی: ﴿وَرَسُولِهِ النَّبِيُّ الْأُمِّيَّ﴾ نیمان یینن به ره وانه کراو پیغه مبره نه خوینه واره که ی که ره وانه ی کرده بو سهر هه موو ناده میزاد به گشتی بو نه وه ی فیری قورثانو حکمه تیان بکا، له بیروباوهری پروویچو شهریک دانان بو خودا، له بیروباوهری نه فامی و دوژمنکاری پاکیان بکاته وه، بو نه وه ی به هوی شاره زایی کردنی پیغه مبر بو یان بینه یه ک نوممه تی پتهوی خودا پهرستو هاریکار له ناوخویان داو، هه موویان به چاوی برایه تی سهیری یه کتر بکن، ﴿الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ﴾ نهو پیغه مبره ی بوخوی پیش هه موو که سیک پروای ته وای به تاکو تنهایی خودا هه یه، هه ووه ها نیمانی بهو که لیماته ته شریعیانه هه یه که نیردراونه خواری بو هیدایه تدانی ناده میزادو دیارده یه کن له دیارده کانی عیلمو ره حمه تی پهروه ردگار بو ناده میزاد. هه ووه ها پروای به که لیماتی ته کوینی خودا هه یه؛ که نیشانه ی ده سه لاتو ویستو حکمه تی یزدانن، پروای ته وایشی بهو نیگایه هه یه که بو سهر خو ی نیردراوه له لایمن پهروه ردگار وه.

مه به ست به که لیمات: له نایه ته که دا نهو نه حکامو ناموژگاری به لگه به هیژانه له سهر هه بوونی خودا و تاکو ته نیایی و ده سه لاتو توانای ره های، که له ته وراتو ینجیل و قورثان دا خو یان ده نوینن.

تاثیره فرمان به نیمانه یینان بوو نه مجار فرمان ده کا به نیسلام بوونو ده فمرموی: ﴿وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ﴾ نه ی خه لکینه! شوین ریبازی

پیغمبر بکهن، پایه‌ندی فرمانرو نه‌هیه‌کانی بن. هرچی پستان ده‌لئو بۆتان
دینن: وهری بگرن، به‌لکو هیدایهت بدرین بۆ شه‌قامه‌رتی خوداپهرستی؛ که
هیچ که‌ندو له‌ندی تیدا نیه! یان به‌لکو هیدایهت بدرین به‌هزی نیمانو
شورتنکه‌وتنی شهریه‌توه بۆ ریبازی‌ک که خوشبه‌ختی دونیاو قیامه‌تی تیوهی
تیدایه.

له‌راستی‌دا هیدایه‌تی سه‌حیح و برده‌وام له‌قورنا‌دا نه‌بی، ده‌ست
ناکه‌وی، خیر و خوشی هر له‌نایین‌دا هیه، ته‌نها به‌شورتنکه‌وتنی شهریه‌تی
سهرداری پیغمبران خوشبه‌ختی و کامه‌رانی دونیاو قیامت ده‌سته‌بر ده‌بی،
چه‌ندیک ئاده‌میزاد پایه‌ندی شهریه‌ت بی نه‌وه‌نده به‌خته‌وه‌ری دونیاو
قیامه‌تی ده‌ست ده‌که‌وی! چونکه نه‌م نایینه ته‌نیا بیروباوه‌ریک نیه
له‌ده‌روون‌دا خۆی بچه‌سپین و به‌س! هر وه‌کوو چون بریتی نیه له‌نه‌نجامدانی
شه‌عانیرو طوقوسیکی بی گیانو به‌س! به‌لکو نایینی نیسلام بریتییه
له‌شورتنکه‌وتنی ته‌واو بۆ ریبازی پیغمبر ﷺ بۆ هرچی له‌خوداوه ده‌یه‌پین و
ده‌یگه‌یه‌نی بۆ هرچی شهریه‌تو یاسایه‌ک که له‌خوداوه پیمان ده‌گه‌یه‌نی!
پیغمبر ﷺ هر نه‌وه‌نده نه‌به‌ فرمان به‌خه‌لکی بکا نیمان به‌خوداوه
پیغمبر به‌پین و به‌س، هر وه‌کوو چون فرمانی پی نه‌کردون شه‌عانیرو
خوداپهرستی نه‌نجام ده‌نو به‌س! به‌لکو نه‌و پیغمبر به‌گوفتارو کرده‌وه
شهریه‌تی په‌روه‌ردگاری پی راگه‌یانلنن به‌لئ به‌ناخاوتن و به‌کرده‌وه
به‌شیوه‌یه‌کی کوللی و بنه‌ره‌تی و له‌ناخه‌وه!

نه‌وه‌شمان له‌یاد نه‌چی که تاناده‌میزاد شورتن په‌یامی پیغمبر نه‌که‌ونو
به‌گوفتارو کرده‌وه ریبازی پیروزی نه‌و ره‌چاو نه‌که‌ن، به‌هیدایهت ناگه‌نو
به‌خته‌وه‌ر نابین! تاته‌مه‌یه نایینی خوداوه ده‌بی به‌و شیوه په‌په‌وه‌یی بکری! جگه
له‌م شیوه په‌په‌وه‌ی‌کردنه هیچ شیوه‌یه‌کی تر په‌سند نیه.

نه‌ته‌وه‌ی نیسراییل هه‌ندیکیان شوین حه‌ق که‌وتن، په‌روه‌ردگار
له‌چوله‌وانی به‌که‌دا نیعه‌ته‌تی خوی به‌سه‌ر نه‌ته‌وه‌ی نیسراییل دا
رشت

وَمِنْ قَوْمِ مُوسَى أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ ﴿١٥٩﴾ وَقَطَعْنَاهُمْ
أَثْنَتَيْ عَشْرَةَ آسَابًا أُمًّا وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ إِذِ اسْتَسْقَنَهُ قَوْمُهُ أَن
أَضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانْبَجَسَتْ مِنْهُ أَثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ
أُنَاسٍ مَّشْرِبَهُمْ وَظَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَمَ وَأَنزَلْنَا عَلَيْهِمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوَىٰ كُلُوا
مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُونَا وَلَكِنْ كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ

۱۶۰

دوای نه‌وه‌ی په‌روه‌ردگار له‌نایه‌ته‌کانی پێشوو دا نه‌ته‌وه‌ی نیسراییلی
هه‌لنا بۆ شوینکه‌وتنی نایینی حه‌زه‌تی موچه‌مه‌ده‌ وه‌صفی نه‌وانه‌ی کرد
که‌ ریزی لی ده‌گرنه‌ پارێزگاری لی ده‌که‌نه‌ یارمه‌تی ده‌ده‌ن، فه‌رموی: نه‌وانه
رزگار بوو به‌مه‌راز که‌یه‌شتوون. نه‌مه‌جار سی‌ حاله‌تیان بۆ دیاری ده‌کا:

۱- هه‌ندیکیان شوین پهیامی حه‌زه‌تی موسا که‌وتوووه‌ هه‌روه‌ها شوین
پێغه‌مه‌بری نیسلام که‌وتوووه‌ یابه‌ندی نایینی حه‌ق بوونه‌ کاربان پێ کردوه‌.
۲- په‌روه‌ردگار کردونی به‌دوانزه‌ که‌وتوووه‌ گرووه‌ هه‌و: به‌ته‌ندازه‌ی ژماره‌ی
که‌وه‌کانی نیسراییل.

۳- به‌رده‌که‌ی که‌ حه‌زه‌تی موسا عه‌صاکه‌ی پێدا دا دوانزه‌ سه‌رچاوه‌ی
لی هه‌لقولا به‌ ته‌ندازه‌ی ژماره‌ی که‌وه‌کانی نیسراییل. ده‌فه‌رموی: ﴿وَمِنْ قَوْمِ
مُوسَىٰ أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ﴾ که‌مه‌لیک له‌نه‌ته‌وه‌ی نیسراییل
له‌سه‌رده‌می موسا داو پاش له‌ دنیا ده‌رچونه‌نیشی شوین حه‌ق که‌وتوووه‌ به
حه‌قو عه‌داله‌ت هوکیان کردوه‌، یابه‌ندی فه‌رمانو نه‌یه‌که‌کانی نایینی خودا

بوون، نه‌وانه خاوه‌ن باوهره تۆبه‌کاره‌کان بوون له‌نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل، نیمانیان به‌موسا هیناوه، نه‌وانه بۆ عوزر هیناوه‌وه داوای لیخۆش‌بوون له‌په‌روه‌ردگار، بۆ نه‌وه‌ی له‌گوێره‌که‌ په‌رستی نه‌ته‌وه‌که‌یان خۆش ببی له‌گه‌ل هه‌زه‌ته‌ی موسادا چون بۆ میقات.... نه‌وانه کۆمه‌لیک بوون دلو ده‌روونی خۆیان به‌نیشان به‌هیز کردبوو، خه‌لکیان شاره‌زا کرد بۆ نایین، له‌پیناو نایینه‌که‌یاندا تیده‌کوژشان، پابه‌ندی نامۆژگارییه‌کانی ته‌ورات بوون، به‌گوێره‌ی نه‌و کتیبه‌ ناسعانییه‌ له‌ناو نه‌ته‌وه‌که‌یاندا حوکیان ده‌کرد، هه‌ر له‌م تاقبو گرووه‌انه که‌سانێک هه‌بوون پیشوازیان له‌په‌یامی پیغه‌مبهری ناخه‌زه‌مان کرد، نایینی نیسلامیان قبول کردو، گه‌ردنکه‌چی فه‌رمانو نه‌هیه‌کانی بوون؛ چونکه له‌ته‌وراتی خۆیاندا ناماژه به‌هاتنی پیغه‌مبهری نیسلام کرابوو، نیشانه‌و ره‌وشته‌کانی پیغه‌مبهری تیدا شی کرابوه‌وه به‌هۆی نه‌و ناوونیشانه‌ پیغه‌مبهریان وه‌کوو کوپی خۆیان ره‌ناسی! له‌ریزی هه‌ره‌ پیشه‌وه‌ی نه‌و جوله‌کانه‌ی نیمانیان به‌پیغه‌مبهر ﷺ هینا، هاوه‌لی به‌ریزی پیغه‌مبهر ﷺ عه‌بدوللای کوپی سه‌لام بوو، که‌ رۆلێکی گرنگی هه‌بوو له‌بانگه‌یشتنی جوله‌که‌کان بۆ نیمانه‌پینانو، به‌ده‌قه‌کانی ته‌ورات پیغه‌مبهرایه‌تی هه‌زه‌ته‌ی موحه‌ممه‌دی پێ ده‌سه‌لماندن.

وه‌کو له‌شۆنێکی تردا په‌روه‌ردگار ده‌فه‌رموی: ﴿وَمِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَائِمَةٌ يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ آنَاءَ اللَّيْلِ وَهُمْ يَسْجُدُونَ﴾ آل عمران/۱۱۳. یان ده‌فه‌رموی: ﴿وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ خَاشِعِينَ لِلَّهِ...﴾ آل عمران/۱۹۹، یان ده‌فه‌رموی: ﴿وَمِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ بِقِنطَارٍ يُؤَدِّهِ إِلَيْكَ، وَمِنْهُمْ مَنْ إِنْ تَأْمَنَهُ بِدِينَارٍ لَا يُؤَدِّهِ إِلَيْكَ إِلَّا مَا دُمْتَ عَلَيْهِ قَائِمًا﴾ آل عمران/۷۵، به‌کورتی: نه‌و هه‌واله‌ی له‌م نایه‌ته‌ وه‌رده‌گیری په‌یوه‌ندی به‌کۆمه‌لیکی خاوه‌ن باوهره‌وه هه‌یه له‌نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل له‌سه‌رده‌می هه‌زه‌ته‌ی موساوه‌ داوای له‌دولیا ده‌رچوونیشی! نه‌م کۆمه‌له‌ ده‌به‌نه‌ سێ تاقبو گرووه‌!!!

۱- تاقمێکیان هاوچه‌رخێ هه‌زه‌ته‌ی موحه‌ممه‌د ﷺ بوونو به‌خزمه‌ته‌ی گه‌یه‌شتوونو نیمانیان پێ هیناوه نه‌مانه: نه‌و کۆمه‌له‌ن که‌ ناماژیان بۆ کراوه؛

لهم نایه‌تدا که ده‌فهرموی: ﴿وَالَّذِينَ آمَنَّا هُمْ الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ، أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ﴾ البقرة/۱۲۱.

۲- کۆمه‌لیکیان نه‌واندن، که نیمانیان به‌هزرتی موسا هی‌ناو دوایش شوین نه‌و پیغه‌مبهرانه که‌وتون که به‌دوا موسادا هاتوون. نه‌مانه نه‌و کۆمه‌لن که لهم نایه‌ته‌ی تیره‌دا ناماژه‌یان بۆ کراوه.

۳- تاقمیکیان ده‌گونجی له‌کۆمه‌لی یه‌که‌م بن یان له‌کۆمه‌لی دووهم بن، نه‌وانه بهم نایه‌ته ناماژه‌یان بۆ کراوه که پیش که‌می‌ک نویسمان ﴿مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَائِمَةٌ، يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ.....الآیة﴾.

نه‌مجار دوا‌ی هاتنه‌وه له‌میقات بۆ جاری دووهم داوای دامه‌زرانی نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل له‌خاکی فله‌ستین و جیگیربون تی‌یدا ﴿وَقَطَعْنَاهُمْ اَنْثَىٰ عَشْرَةَ اَسْبَاطٍ اُمَّةً﴾ نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیلمان کرد به‌دوازه کۆمه‌ل، حالو چونیه‌تی نه‌مانه وابوو له‌نه‌ته‌وه‌ی دوازه کۆره‌که‌ی نیسرائیل بون، هر کۆمه‌لیکیان نوممه‌تی بون له‌ناو خویان‌دا، هر کۆمه‌له‌و دابو نهریتیکی تایبه‌تی هه‌بوو، له‌بهر نه‌وه له‌و جیگه‌دا له‌یه‌کمان جودا کردنه‌وه، بۆ نه‌وه‌ی نه‌وه‌ی هر کۆریک له‌وانه خزمه‌تی خویان بکه‌ن، له‌ناو خویان‌دا گه‌وره‌و بچوکی خویان دیاری بکه‌ن، گه‌ره‌لاوژی و هرچی و په‌رچی له‌ناویان‌دا په‌یدا نه‌بی‌و، فیتنه‌و ناشوییان تی‌نه‌که‌وی! بۆ هر قه‌بیله‌و هۆزیکیان هه‌زرتی موسا رابه‌رو پیشه‌هوا‌یی دابنی، چاودیری یاسای دین و دنیایان بکا.

﴿وَاَوْحَيْنَا اِلٰی مُوسٰی اِذَا اسْتَسْقَاهُ قَوْمُهُ اَنْ اَضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ، فَاَنْبَجَسَتْ مِنْهُ اَتْثَا عَشْرَةَ عَيْنًا.... قَدْ عَلِمَ كُلُّ اُنَاسٍ مَّشْرِبَهُمْ﴾ نیگامان بۆ موسا کرد له‌و کاته‌دا که قه‌ومه‌که‌ی له‌ده‌شته‌ی فله‌ستین داوای ناوی خۆشو گوارایان لی کرد، پیمان گوت: به‌عه‌صاکه‌ت له‌و به‌رده گه‌وره بده که‌وا له‌کیوی (حوریب)ی شیوی سینادایه!

هه‌زرتی موسا به‌فهرمانی خودا به‌عه‌صاکه‌ی دای له‌به‌رده که، دوانزه سه‌رچاوه‌ی لی هه‌لقولا، هه‌ریه‌کی لهم سه‌رچاوانه‌ی بۆ به‌ره‌بابو هۆزیکیان دیاری کرد، بۆ نه‌وه‌ی له‌سه‌ر ناو تی‌یک به‌رنه‌بنو ناشووبو ناژاوه‌یان تی‌یدا په‌یدا

نهی، هر بهر بابو هۆزیکیان ده یانزانی سهرچاوهی تایبه تی خویان کامه یه
لییان تییک نه ده چوو!

رافه کمرانی قورنان گه لی راوو بۆچونی جیا جیا یان ده رباره ی قه باره ی نه
بهرده و شوینه که ی باسکرده، زۆریه یان مۆرکی خه رافاتی نیسرا نیلیاتیان پیوه
دیاره و عه قل وهری ناگری!

له واقیع دا ده بی نهو بهرده بهردیکی گه و ره زه به للاحی وابوو ی
که جیگای دوازه سهرچاوه ی جیاوازی تیدا جی بوو یته وه و خه لکه که
توانییتیان بهناسانی به شیوه یه کی ریکو پیک ناویان لی وهریگرنو پاله
په ستوو قه ره بالعی دروست نه بی.

جا چونکه نهوان لهو پێش له میصردا ناوو هه وای خۆشیان هه بوو، کاتی
هاتنه نهو ده شته گهرمه لانه ی سینا زۆر به گهرماکه ی ناره حهت بوون زه حهت
بوو بتوانن تییدا هه لیکه ن، بۆیه ﴿وَوَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَامَ﴾ هه ورمان کرد
به چه ترو سیبهر به سهریازدا، له گهرمای خۆر ده پیارستن، نه گهر سیبهری
هه و ره که نه بویه، گهرمای خۆر ده یسوتاندن!! چونکه لهو ده شته گهرمه دا
دارو دره خت نه بوو سیبهریان لی بکا....!

سهریاری نهو نیعمه تانه (هه لقولانی ناوو سیبهری هه و ر) ﴿وَأَنْزَلْنَا
عَلَيْهِمُ الْمَنَّاءَ وَالسَّلْوَى﴾ خواردنو خواردنه وه مان بۆ ئاسان کردن، له باتی نان
گه زۆمان به سهردا باراندن،^۶ له جیاتی گوشت په له وه ری ((شه لاقه)) مان بۆ
ناردن بهناسانی بۆیان ده گیرانو، سهریان ده برینو، گوشته که یان ده خواردن، نه
خواردنو خواردنه وه مان بۆ دابین کردنو له سهر زمانی موسا پیمان گوتن:
﴿كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ﴾ بخۆنو بخۆنه وه لهو رزقو رۆژه خاوتنه ی
که پیمان داو نه وه نیعمه تی ئیمه یه و به تایبه تی به ئیوه مان به خشیوه،
پیویسته ئیوه سوپاسگوزارو شوکرانه ژمی بن!

که چی وێرای نهو هه موو رزقو رۆژییه ی که پیمان دابوون!! نهو نه ته وه

^۶ گه زۆ ماده یه کی شیرینه وه کوو شه ونم ده که ویته سهر گه لادارو (شوکه ی) ده که ویته
سهر بهرد، له کوردستان ناخرو ئۆخری به هارو هاوین به زۆری هه یه.

به‌دیه‌خته، کوفرائی نیعمه‌تی نیمه‌یان کردو، پهره‌یان به سهریچی‌کردنو
 نافرمانی نیمه‌دا ﴿وَمَا ظَلَمُونَا وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ﴾ نهران
 به‌وهی که کوفرائی نیعمه‌تی نیمه‌یان کرد سته‌میان له‌نیمه نه‌کردو زیانیان پی
 نه‌گیان‌دین، به‌لکو سته‌میان له‌خودی خویان کرد، چونکه پهره‌ردگار بی
 تاجه له‌ده‌موو عالم، نه‌گره‌موویان تیکرا نافرمانی خودا بکمن هیچ
 له‌خودایه‌تی خودا کهم ناکا، نه‌گره‌مووشیان کوبینه‌وه وه‌سهر
 خوداپهرستی، هیچ له‌خودایه‌تی زاتی پاکی زیاد ناکا.

فه‌رمان کردن به‌نه‌ته‌وهی نیسرائیل که (بیت المقدس) بکه‌ن

به‌نیشه‌مه‌نی خویان

وَإِذْ قِيلَ لَهُمْ اسْكُنُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ وَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ وَقُولُوا
 حِطَّةٌ وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا نَغْفِرْ لَكُمْ خَطِيئَتَكُمْ سَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ
 ﴿١٦١﴾ فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ
 رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَظْلِمُونَ ﴿١٦٢﴾

دوای نه‌وهی په‌زدان حالو وه‌زعی نه‌ته‌وهی نیسرائیلی به‌یان کرد، جوړی
 نیعمه‌ته‌کانی پی دابوون راینواندن، سهریچی و سته‌مکردنیان ده‌ست نشان
 کرد؛ گونجاو بوو که جوړیکی تر له‌سهریچی و سته‌مو نافرمانییان بو خودا،
 باس بکاو فهرمووی: ﴿وَإِذْ قِيلَ لَهُمْ اسْكُنُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ﴾ نهی موحه‌مه‌دا
 باسی نه‌وه بو گه‌له‌که‌ت بکه، که له‌لایهن موساوه به‌نه‌ته‌وهی نیسرائیل
 گوترا: پرون نیشه‌جی بن له‌و شاره ناوه‌دانه‌ی که شاری به‌یتولمه‌قدیسه،
 ﴿وَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ﴾ به‌ناره‌زوی خوتان له‌هر شوینی وستان
 له‌رزقو روژی نه‌و شاره بخونو بخونه‌وه و سوودی لی وهریگرن ﴿وَقُولُوا
 حِطَّةٌ﴾ بلین خودایه! تاوانمان لی بته‌کینه‌و له‌گونا‌همان خوش بیه؛
 ﴿وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا﴾ به‌شیوه‌ی خو به‌که‌م زانینو سوپاس‌گوزاری بو

په‌رو دگارو سر نه‌وی کردنو کړنووش بردنو لالانه‌وهو پارانه‌وه له‌خودا بچنه
 ده‌رگای باره‌گای نه‌و شاره‌ پیروزه‌وه، به‌جاری‌ هاوار له‌په‌روه‌دگار بکمن لیتان
 خوش بی‌و، کامه‌رانی‌و به‌خته‌وه‌ریتان پی‌یداو، تی‌یدا بچه‌سینه‌وه، ده‌ست
 بکمن به‌کارو کاسپی‌و هه‌ل‌دان بۆ دابین کردنی پیداو‌یستی ژبان، هه‌روه‌ها
 پتو‌سته جیهاد بکمن بۆ نه‌وه‌ی نیشتمان‌ه‌که‌تان له‌دوژمن وه‌ریگر نه‌وه‌و
 به‌سهره‌ستی‌و نازادی تی‌یدا ژبان به‌سهره‌رن!!

نه‌گم‌ر وا بکمن ﴿نَفَقُوا لَكُمْ خُطِيئَاتِكُمْ﴾ له‌پاداشی پابه‌ند بوونتان
 به‌غمرمانی تیمو له‌پاداشی نه‌و جیهاد‌ه‌تان‌دا له‌تاوانه‌کانتان خوش ده‌بینو چاو
 پوشتیان لی ده‌که‌ین، زیاد له‌وه‌ش ﴿وَسَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ﴾ پله‌و پایه‌ زیاد
 ده‌که‌ین بۆ نه‌وانه‌ی به‌دلسوزی‌و نی‌خلاصه‌وه‌ نمرکی سرشانیان نه‌نجام ده‌ده‌نو
 چاکه‌کارن!

پتو‌سته ناماژه بۆ نه‌وه بکړی: که نه‌م چیرۆکه له‌سوره‌تی (البقرة/ ۵۸) -
 (۵۹) دا هاتوه‌و، به‌سهرمان‌دا تی‌پیری، به‌لام له‌گڼل جو‌داوازی له‌ده‌قه‌که‌یان‌دا،
 بۆ نه‌وه‌ی بگونجی له‌گڼل به‌لاغه‌تو نوسلووی قورئانو سهرناسایی نه‌و نامه
 ناسمانییه، چونکه دووباره‌ کردنه‌وه‌ی وشو رسته به‌هه‌مان ده‌قی پی‌شو
 ناچپته‌ چوار چپه‌وه‌ی به‌لاغه‌توه‌ به‌لکو به‌لاغه‌ت نه‌وه‌یه: که مانایه‌ک به‌چه‌ند
 نوسلو‌بو شیوازی جیا‌جیا بگه‌یه‌ندری:

نیامی رازی هشت خالی جو‌داوازی نی‌وان ده‌قه‌که‌ی تی‌ره‌و ده‌قی
 سوره‌تی (البقرة) ده‌ست نیشان کرده به‌م جو‌ره‌ی:

۱- لی‌ره‌دا فهرمووی: ﴿أَسْكُنُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ﴾ له‌وی فهرمووی
 ﴿أَدْخُلُوا.....﴾. فانی‌ده‌ی مانای نایه‌ته‌که لی‌ره ته‌واو تره! چونکه:
 نی‌شته‌جی بوون، مانای چونه‌ ناویشی لی وه‌رده‌گیری به‌لام پی‌چه‌وانه‌کدی
 وانیه.

۲- لی‌ره فهرمووی: ﴿وَكُلُوا﴾ له‌وی فهرمووی: ﴿فَكُلُوا﴾ چونکه
 ده‌ست کردن به‌خواردن پاش چونه‌ ناوه‌وه ده‌بی! که‌وایی وا جوانه به‌(فا) نی
 ته‌عقب بی نه‌ک به‌واو، چونکه واو نه‌وه ده‌گه‌یه‌نی که‌ خواردنه‌که له‌گڼل

نیشته‌جی بوون ده‌سته‌بر ده‌بی نه‌ک پاش نیشته‌جی بوون.

۳- له‌وی وشه‌ی ﴿رِغْدًا﴾ هی هیناو کردی به‌صیفه‌تی (الا) به‌لام لی‌ره‌دا وشه‌ی ﴿رِغْدًا﴾ نه‌هیناوه.

۴- لی‌ره‌دا وتنی ﴿حِطَّة﴾ پیش فرمان به‌چونه زوره‌وه‌ی خست، به‌لام له‌وی به‌پی‌چموانم‌وه هینانی.

۵- لی‌ره‌دا فرمانوی: ﴿لِغْفِرْ لَكُمْ خَطِيئَاتِكُمْ﴾ له‌وی فرمانوی: ﴿نَغْفِرْ لَكُمْ خَطَايَاكُمْ﴾.

۶- لی‌ره‌دا فرمانوی: ﴿سَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ﴾ به‌بی واو، له‌وی فرمانوی: ﴿وَسَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ﴾ به‌واوه‌وه.

۷- لی‌ره‌دا فرمانوی: ﴿فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِجْزًا﴾. له‌وی فرمانوی: ﴿فَأَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا﴾.

۸- لی‌ره‌دا فرمانوی: ﴿بِمَا كَانُوا يَظْلِمُونَ﴾ له‌وی فرمانوی: ﴿بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ﴾.

به‌گورتی مانای نایه‌ته‌که‌ی تیره نه‌وه‌یه: په‌روه‌دگار هه‌لسو‌که‌وتی جو‌له‌که پی‌شیننه‌کانی وه‌بیر جو‌وله‌که هاو‌چه‌رخه‌کانی سه‌رده‌می پی‌غه‌مبه‌ره‌ده‌ده‌هینیت‌مه‌وه: که فرمانی پی‌ کردن پر‌ونه ناو شاری قود‌سه‌وه (یان شاری‌کی تر بو‌وه) له‌خودا بی‌ار‌پ‌نمه‌وه که له‌گونا‌هیان خوش بی‌، گ‌ردنه‌که‌چی خ‌ویان بو‌ خودا بن‌وت‌ن‌زو ک‌ر‌ن‌و‌وش به‌رن‌و شو‌کرانه بی‌ژی ب‌که‌ن! په‌روه‌دگار له‌پاس‌ای نه‌وه‌دا دوو شتی پ‌یدا‌ون؛ لی‌خ‌و‌ش‌بو‌رونو زی‌ده چا‌که‌یان ده‌داتی، ﴿فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ﴾ به‌لام نه‌وانه‌ی سه‌ته‌م‌کار بوون له‌نه‌ته‌وه‌ی نی‌سه‌رائیل نه‌وه‌ی بی‌یان گو‌تراب‌وو گ‌و‌ری‌یان، له‌جیاتی (حطه) ده‌یان‌گوت (حبه). له‌جیاتی نه‌وه‌ی مل‌که‌چ ب‌که‌نو ک‌ر‌ن‌و‌وش به‌رن‌و به‌سه‌ردانه‌واندنه‌وه به‌چنه ناو قود‌سه‌وه به‌ق‌نگه خش‌کی چ‌ورنه ناو قود‌سه‌وه!!

سه‌روشتی جو‌وله‌که هه‌میشه بریتی بو‌وه له‌سه‌ره‌پی‌چی‌کرد‌نو یا‌خی بو‌ونو هه‌ل‌گ‌ه‌رانه‌وه له‌پاس‌ای خوداو نا‌فرمانی کرد‌نو سه‌له‌یی‌و هه‌له‌په‌کردن بو‌ سه‌ره‌پی‌چی‌کردنی فرمانی خودا به‌گو‌فتارو کردار. نه‌وه بو‌و له‌جیاتی نه‌وه بل‌ین:

(حطه) ده‌یان‌گوت: (حبة في شعرة) له‌جیات‌ی ته‌وی به‌ملکه‌چی و خوش‌و
ای‌خ‌و و عه‌وه برۆنه ناو به‌یتولمه‌قدیس‌ه‌وه به‌قنگه‌خشکی و چاو له‌حه‌وا چو‌ونه
ژووره‌وه ((رۆیشتنه ناو شاره‌که‌وه)).

ده‌ی بابزانین ناکام چۆن بوو سهره‌نجام چییان به‌سهره‌هات...؟ ﴿فَأَرْسَلْنَا
عَلَيْهِمْ رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَظْلِمُونَ﴾ له‌سزای ته‌و سهریچی و
سهرسه‌ختی و بی‌گوییه‌یان‌دا عه‌زاییکی ژۆرمان بۆ سهر ناردن؛ ته‌و ئاسمانه‌ی
که‌ له‌وه‌پیش لیه‌وه گه‌زۆو گۆشتی په‌له‌وه‌ری ((شه‌لاقه‌)یان بۆ ده‌نیردرایه
خواری، هه‌ور سیبهری لی ده‌کردن، ئیستا به‌هۆی سهریچی و سته‌مکاریانه‌وه
عه‌زاییان لیه‌وه بۆ ده‌نیردری! عه‌زاییک دلو ده‌روون به‌له‌مرزه‌ دینی و،
کاروباری ژاییان لی دشیوتی!

نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل له‌کاتی‌که‌دا موسا چوو بۆ کیتی (طوور) بۆ
ناخوتن له‌گه‌ل په‌روه‌ردگار، نه‌وان هیچ گۆییان به‌نامۆژگاری هه‌زهره‌تی موسا و
هه‌زهره‌تی هه‌روون نه‌دا و گۆیره‌که‌یان په‌رست! دوایی خودا عه‌فووی کردن!
له‌میقات‌دا داوی بینینی خودایان کردو (ره‌جفه‌) گرتی و دوایی که‌ وه‌هۆش
خۆ هاتنه‌وه خودا عه‌فووی کردن، چه‌ند نیعمه‌تو به‌خششی پێدان، که‌ له‌وه
پیش چه‌ند جاریک ناماژه‌مان بۆ کرد که‌چی ته‌وه‌تا نه‌وان نافرمانی ده‌که‌ن،
قسه‌ ده‌گۆرن فه‌رمانیان پێ ده‌کری بچه‌ نه‌وان شاریکی تایبه‌تییه‌وه‌وه هه‌موو
رزق و رۆژی خێروخێراتی ته‌و شوینه‌یان بۆ هه‌لال ده‌کری به‌مه‌رجی دوعاو
نزیه‌کی تایبه‌تی بکه‌نو به‌شیوه‌ کړنووش بردن بۆ خودا و به‌ملکه‌چی بچه‌ نه‌وان
شاره‌که‌وه، به‌مه‌به‌ستی ئیعلانه‌کردنی گه‌ردنکه‌چی بۆ خودا له‌کاتی سهرکه‌وتن و
زال بوون به‌سهر دوژمن‌دا کوچی نه‌یان کرد (وه‌کو چۆن پیغه‌مبه‌ری ئیسلام
له‌مرزگار کردنی شاری مه‌که‌که‌دا کاتی چووه‌ نه‌وان شاره‌وه، له‌سهر پشته‌ی
ولاغه‌که‌ی سوچه‌ی بۆ خودا بردو به‌و شیوه‌ ملکه‌چییه‌وه بۆ خودا چووه‌ نه‌وان
مه‌که‌که‌وه).

له‌به‌رامبه‌ر فه‌رمانبه‌رداری نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل بۆ فه‌رمانی خودا، واده‌یان
ده‌داتی که‌ له‌گوناهیان خۆش بی و له‌چاکه‌ی چاکه‌کاران زیاد بکا. که‌چی
ده‌بینین: کۆمه‌لیکیان شیوازی دوعاو پارانه‌وه‌که‌ ده‌گۆرن، ته‌و شیوه‌ چوونه

ژوروه‌هی فرماینان پی کراوه ده‌یگۆزنو به‌شیویه‌کی تر ده‌یانموئ بچنه ناو
شاره‌کهوه، چونکه نه‌وان لاریو سهرپێچیکردن بوته به‌شیک له‌سروشتییانو
همه‌میشه ده‌یانموئ له‌پێگه‌ی راست لابده‌ن. بۆیه په‌روه‌ردگار سزای دانو
عه‌زایی زۆری بۆ سهر ناردن!

به‌کورتی هه‌زه‌تی موسا به‌نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیلی فرموو: ته‌گهر ئیوه
به‌راستی ده‌تانه‌وی به‌ندایه‌تی خودا بکه‌نو پله‌و پایه‌ی له‌وه‌پێشتان وه‌ده‌ست
به‌پێننه‌وه‌و نیشتمانی خۆتان نازاد بکه‌نه‌وه، پێوسته‌ جیهاد بکه‌نو به‌رامبه‌ر
به‌دوژمن بجه‌نگین... پڕۆن شاری قودس وه‌ریگره‌وه‌و دوژمنی لی وه‌ده‌رنێنو،
ئاوه‌دانی بکه‌نه‌وه‌و فرمانه‌وه‌ایی خۆسانی تیدا بچه‌سپێنین، نه‌وسا خودا
له‌تاوانتان خوش ده‌بێو پله‌وپایه‌ی دونیاو قیامه‌تتان پی ده‌به‌خشی؛ به‌لام
نه‌وان گوێیان به‌قسه‌کانی هه‌زه‌تی موسا نه‌داو جیهادیان نه‌کردو، خودا
له‌سارای سینادا گیرۆده‌ی کردن، به‌سهر شوپی ژانیان برده‌سهر، پاش له‌دوینا
ده‌رجوونی موسا به‌خۆیاندا چوونه‌وه‌و ده‌ستیان کرد به‌جیهاد له‌گه‌ڵ نه‌ته‌وه‌ی
یوشعدا عليه السلام توانیان قودس وه‌ریگره‌وه‌و.....

فرتو فیلی جوله‌که‌ بۆ راوکردنی ماسی له‌روژی شه‌مه‌ه‌داو

سزای سه‌ره‌پێچیکاران!

وَسَأَلُهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ حَاضِرَةَ الْبَحْرِ إِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ إِذْ
تَأْتِيهِمْ حِيتَانُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَّعًا وَيَوْمَ لَا يَسْبِتُونَ لَا تَأْتِيهِمْ كَذَلِكَ
نَبْلُوهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١١٣﴾ وَإِذْ قَالَتْ أُمَةٌ مِّنْهُمْ لِمَ تَعْطُونَ قَوْمًا
اللَّهُ مُهْلِكُهُمْ أَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا مَعْذِرَةُ إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ
يَتَّقُونَ ﴿١١٤﴾ فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ أَنجَيْنَا الَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ
السُّوءِ وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعِصَمٍ بِّعِصَمٍ مَّا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١١٥﴾

فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَآئِهِمْ قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ ﴿١٦٦﴾

نهم نایه‌تانه باسی جوړیکې تر لیاخی بوونو سه‌پېچې کردنې نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل ده‌کمن، دواى نه‌وه‌ی له‌وه‌پېش باسی فهران پې کردنیان بۆ چونه ناو به‌یتولمه‌قدیس کرا، نه‌مجار لیږه‌دا چیرۆکې قیل کردنیان له‌بواړی ماسی گرتن‌دا ده‌گیرېته‌وه؛؛ شایانی باسه نهم چیرۆکه له‌سوره‌تی (البقره) دا به‌کورتی ناماژه‌ی بۆ کرا: که فهرمووی: ﴿وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ اعْتَدُوا مِنْكُمْ فِي السَّبْتِ﴾ البقرة/۶۵. له‌سوره‌تی (النساء) دا له‌نایه‌تی (۱۵۴، ۴۷) دا ناماژه‌ی بۆ کرا، لهم سوره‌ته‌ش‌دا واته: سوره‌تی (الاعراف) ه، که‌سوره‌تیکی مه‌ککه‌یی‌یه‌و پېش نه‌وه‌ی پیغه‌مبهر ﷺ و‌توویژ له‌گڼ جوله‌که بکا، نازل بووه تا به‌لگه بې له‌سهر سهر ناسایی قورشان. چونکه پیغه‌مبهر ﷺ پیاوړکی نه‌خوینده‌وار بووه، هیچ زانیاری و‌زانستیکې نه‌خویندوه، له‌هیچ کتیبیکې نه‌روانیوه، که‌وابې ه‌والدانی به‌و چیرۆکه موعجیزه‌و نیشانه‌ی پیغه‌مبهرایه‌تیبه‌تی و‌به‌لگه‌یه له‌سهر نه‌وه که نه‌و چیرۆکه له‌خوداوه‌یه‌و که‌لامی په‌روه‌رد‌گاره!

هینانی نهم چیرۆکه سوودیکې تریشی ه‌یه، نه‌ویش هو‌شیار کردنه‌وه‌یه له‌سهر نه‌وه که به‌درؤ خستنه‌وه‌ی حه‌زه‌تی موحه‌مه‌د ﷺ و‌تکرده‌نه‌وه‌ی موعجیزه‌کانی شتیکې تازه باب‌ت نیه؛ به‌لکو کوفر و‌سور بوون له‌سهر کوفر دابو نه‌پریتی پیشینانیانه، له‌کونه‌وه نه‌وه پیشه‌یانه!

ریوايه‌ت کراوه که نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل فهرمانیان پې کرا که ریزي روژی جومعه بگرنو بیکه‌نه روژی پشوی خو‌یان نه‌وان روژی شه‌مه‌یان ه‌لېژارد، نه‌و روژه بۆ نه‌وان بوو به‌تاقیگه‌و تاقیکردنه‌وه، نه‌وه بوو له‌و روژه‌دا راوه ماسییان لی قه‌ده‌غه کراو فهرمانیان پې کرا که ریزي نه‌و روژه، واته: روژی شه‌مه بگرنو هیچ کاریکی تیدا نه‌نجام نه‌دن، تاقیمان کردنه‌وه به‌و حاله‌ته که له‌روژانی شه‌مه‌دا، که روژی ریزگرتنه ماسییه گه‌وره‌کانی ده‌ریا ده‌هاتنه قه‌راغ ده‌ریاو به‌ناسانی بۆیان به‌یده‌ست ده‌بوون، ته‌نانه‌ت له‌بهر زوړی

ماسی به کان ناوه که نه ده بینرا! لهو روژانه شدا که روژی شه ممه نه بویه، ماسی به کان ده رنده که وتزو خویان ون ده کرد، بهم جوړه ماوه یه کی زور مانه وه، شه یتان هاته لایانو پیی گوتن: ئیوه له روژی شه ممه دا ماسی گرتنتان لی قه ده غه کراوه، نه ستیراو دروست بکهن له روژی شه ممواندا ماسی به کان کیش بکهن بۆ ناو نه ستیراوه کان که خستتانه ناو نه ستیراوه کانم وه ناتوانن لیتان ده ریجن، روژی یه کشه ممه راویان بکهن.

یه کتیکیان ماسیه کی گرت، گوشتیکی له کلکی خستو به دره ختیکی نزیك قهراغ ده ریاوه به ستیه وه، نه مجار روژی یه کشه ممه برژاندی، جیرانه که ی بونی کرد، ته ماشای ته ندوره که یانی کردو پی گوت: من وه ده زانم خودا له سهر تم کارهت سزات ده دا، که سزا نه درا له شه ممه ی داهاتوودا دوو ماسی گرت!! که بینیان عهزاب نایه ته سهریان، ده ستیان کرد بهراو کردنی ماسی و برژاندنو خواردنو فروشتیان، تم بهنو ئیسرائیلی یانه نزیکه ی هفتا هزار کهس بوون!! دانیشتووی شو شاره بوون که نزیك ده ریا بوو، وه کوو تم چیرۆکه باسیان لیوه ده کا نزیکه ی هفتا هزار کهس بوون، له ناکامی تم قیله یاندا بوون به سی تاقم، تا قمتیکیان نه هییان لی کردن ته مانه نزیکه ی دوازه هزار بوون. تا قمتیکیان وتیان: ﴿لَمْ تَعْظُونْ قَوْمًا اَللّٰهُ مَهْلِكُهُمْ﴾. بۆچی که سانیك ناموژگاری ده کهن که خودا به هو ی تاوانه کانیا نه وه له ناویان ده با؟؟

تا قمتیکیشیان نه وانه بوون: که تاوانه که یان نه نجام ده دا: که تم کو مه لیان وازیان له تاوانو بی گوویی نه هینا، موسولمانه کان پتیا و تن: ئیمه له گه ئیوه دانانیشین، شاره که یان به دیوار ناوان کرد، بۆ موسولمانه کان ده رگای تایبه تی هه بوو، بۆ کافره کان ده رگای تایبه تی هه بوو، حمزه تی داوود نه فرینی لی کردن، روژیک موسولمانه کان له دانیشتنیکدا بسوون روانیان شو روژه هیچ کهس له تاوانباره کان به ده ره وه نیه، وتیان ره نگه ئیشیکی گرنگو گشتیان هه بی، که سه یریان کردن، هه موویان بووون به مه یموون!! ده رگیان کردنه وه و چوون بۆ ناویان، مه یموونه کان خزمه ناده میزاده کانی خویان ده ناسینه وه، به لام ناده میزاده کان مه یموونه کانیا نه ده ناسینه وه،

مه‌یمونه‌کان یه‌که‌یه‌که ده‌هاتنه لای خزمه ناده‌میزاده‌کانو بۆنیاں پی‌وه ده‌کردنو ده‌گریان.. نه‌وانیش پی‌یاں ده‌گوتن: نه‌ی نیمه نه‌هیمان لی نه‌کردن؟ پی‌مان نه‌گوتن نافهرمانی خودا مه‌که‌ن! مه‌یمونه‌کان به‌سهر نیشاره‌یاں ده‌کردو ده‌یانگوت: به‌لی پی‌تان گوتین به‌لام نیمه بی گوی‌هیمان کرد!! هه‌ندی ده‌لین: گه‌نجه‌کان بوون به‌مه‌یموونو پیره‌کان بوون به‌به‌راز.

حه‌سه‌نی به‌صری ده‌فهرموئ: به‌راستی نه‌وانه خراپه‌ترین خواردنیاں خوارد، به‌هۆی نه‌و خواردنه‌وه قورسته‌ترین ریسواییان به‌سهر هات له‌ژیانی دونیادا، درێژترین سزایان له‌قیامه‌تدا بۆ خۆیان هینا!! سویندم به‌خودا تاوانی ماسی گرتنیک که گرتیانو خواردیان لای خودا له‌کوشتنی موسولماننیک گه‌وره‌تر نه‌یه؛ به‌لام خودا بۆ بکوژ ناکاته مه‌یموون؟؟ نه‌وه رستی خۆیه‌تی چۆنی ده‌وی نه‌وه ده‌کا، سزای قیامه‌تی بۆ داناوه، دیاره سزای قیامه‌ت قورسترو به‌نیش تهر.

ماموستا سه‌یید قوطب ده‌فهرموئ: نه‌که‌تری نهم روداوه کۆمه‌لنیک به‌نو نیسرائیلی بوون؛ که له‌شاریکی قه‌راغ ده‌ریا نیشته‌جی بوون به‌نو نیسرائیلی به‌کان بۆ خۆیان داویان کرد که له‌هه‌فته‌دا رۆژکیان بۆ دیاری بکری بی‌که‌نه جه‌ژنی خودا په‌رستی و له‌و رۆژدا هیچ کارو کاسپی به‌ک نه‌که‌ن، رۆژی شه‌مه‌یان بۆ دیاری کرا.....

قورتانی پی‌رۆز خیطاب ناراسته‌ی پی‌غه‌مبه‌ر ده‌کاوه ده‌فهرموئ: ﴿وَأَسْأَلُهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ حَاضِرَةَ الْبَحْرِ﴾ نه‌ی موحه‌مه‌د! له‌جوله‌که‌کانی هاوچه‌رخت پرسیار بکه، ده‌ریاره‌ی چیرۆکۆ به‌سهرهاتی دانیشتوانی نه‌و شاره‌ی که له‌قه‌راغ ده‌ریا هه‌لکه‌وتبوو، سه‌ریچی فهرمانی په‌روه‌دگاریان کرد، نه‌یش له‌تۆله‌و سزای نه‌و کرده‌وه ناشرینه‌یاندا؛ عه‌زایی سه‌ختی خۆی به‌سهردا دان، تۆله‌ی کرده‌وه‌ی ناله‌بارو قیلۆ ته‌له‌که‌بازیانی لی سه‌ندن. پرسیاره‌که بۆ لۆمه‌کردنو سه‌ره‌نشت کردنیانه، به‌یان کردنو روون کردنه‌وه نه‌وه‌یه: که کوفرو سه‌ریچی کردنی جوله‌که هاوچه‌رخه‌کانی رۆژگاری هه‌زه‌تی موحه‌مه‌د، شتیکی تازه بابه‌تو تازه قه‌للا نه‌یه، به‌لکو دابو نه‌ریتو سروشتی باوکه‌و باپیرانیانه به‌میرات بۆیان ماوه‌ته‌وه، بی‌گومان

پیشینه‌کانیان تاوانی گه‌وره‌یان نه‌نجام داوه به‌ناشکرا سهریچی فرمانی خودایان کردوه.....

نه‌و جوله‌کانه‌ی هاوچمرختو نه‌وانه‌ی له‌دوا نه‌وانیش دین بیانترسینه له‌وه‌ی سهریچی فرمانو نه‌هیه‌کانی په‌یامه‌که‌ت بکه‌ن، بۆ نه‌وه‌ی نه‌و سزاو عه‌زابه‌ی تووشی پیشینه‌کانیان بووه، تووشی نه‌مانیش نه‌یه،

پرسیار له‌جوله‌که‌کانی هاوچمرخت بکه‌ ده‌ریاره‌ی دانیشتوانی نه‌و شاره‌ی قه‌راغ ده‌ریای سوور که‌ که‌وتوبوه نیوانمه‌دیه‌زو طوور، ﴿إِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ﴾ کاتی‌ک سنوور به‌زینیان کردو، له‌روژی شه‌مه‌دا (که‌ به‌لایانه‌وه پیروژ بوو، کاریان تیدا نه‌ده‌کردو کردبوویانه‌ روژی خودا پرستی) ناله‌و روژه‌دا سهریچی فرمانی خودایان کردو، قیلیان له‌راوه‌ ماسی‌دا کردو، ماسییان تیدا گرتو فرمانی خودایان شکندا ﴿إِذْ تَأْتِيهِمْ حِيتَانُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَاعًا﴾ نه‌وه‌یان بۆ بگی‌روه که‌ به‌قودره‌تی خودا بۆ تاقیکردنه‌وه‌ی نه‌ته‌وه‌ی نیسرائیل له‌روژی شه‌مه‌دا که‌ راوه‌ ماسییان لی‌ یاساغ کرابوو تی‌یدا، ماسی‌یه‌کی زۆر ده‌هاتنه‌ قه‌راغ ده‌ریاو، بۆیان به‌یده‌ست ده‌بوونو، گرتنیان زۆر به‌ناسانی ده‌بوو، ﴿وَيَوْمَ لَا يَسْتَبِشُونَ لِأَتْيِهِمْ﴾ له‌روژه‌کانی تردا جگه‌ له‌شه‌مه‌، ماسییه‌کان گوم ده‌بوونو ده‌رنه‌ده‌که‌وتن وه‌کوو روژی شه‌مه‌ سهرناو نه‌ده‌بوونو نه‌ده‌هاتنه‌ قه‌راغ ده‌ریا!

نه‌وانیش هاتن قیلیان کرد به‌له‌قه‌راغ ده‌ریا نه‌ستی‌راویان دروست کردن که‌ شه‌پولی ده‌ریا روژی شه‌ممان ده‌هات له‌گه‌ل خۆ‌ی‌دا ماسی ده‌هینان ده‌که‌وتنه‌ حه‌وزه‌کانه‌وه‌و ناخی ده‌بوونو ریگای چوونه‌وه‌ بۆ ناو ده‌ریایان نه‌ده‌بوو؛ ته‌مجار روژی یه‌کشه‌مه‌ نه‌و قیلیازانه، ده‌هاتن ده‌یانگرتو راویان ده‌کردن! ﴿كَذَلِكَ نَبْلُوهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ﴾ وه‌کوو نه‌و تاقیکردنه‌وه‌ی که‌ نه‌نجامان دا: به‌وه‌ی که‌ ماسییه‌کان له‌روژی شه‌مه‌دا (که‌راوکردنیان تی‌یدا لی‌ قه‌ده‌غه‌ کرابوو) به‌ده‌رکه‌تو له‌روژانی تردا (که‌ بۆیان ره‌وا بوو راوه‌ ماسی بکه‌ن) ماسییه‌کان خۆیان گوم ده‌کردو دیار نه‌ده‌مان!! ناوا به‌و جوړه‌ جوله‌که‌ پیشینه‌کانو جوله‌که‌ هاوچمرخه‌کانو خه‌لکانی تریش به‌تاقی

ده‌که‌ینه‌وه، واته: وایان مامه‌له له‌گه‌ل ده‌که‌ین وه‌کوو شه‌وه بلی‌ی به‌تاقییان ده‌که‌ینه‌وه (نه‌گینا خودا بۆخۆی پی‌ویستی به‌تاقی کردنه‌وه نیه، په‌روه‌ردگار بۆخۆی ده‌زانئ سهره‌نجامو تا‌کام چۆن ده‌بی) بۆیه‌ش شه‌وه مامه‌له رواله‌تیه‌یان له‌گه‌ل ده‌کا، بۆ شه‌وه‌ی هه‌موو یه‌کی‌ک له‌وان به‌گوێره‌ی کرده‌وه‌کانی سزای بدریته‌وه، هه‌ریه‌که‌یان به‌هۆی خراپه‌کاری به‌رده‌وامیانو ده‌رچوونیان له‌تاعه‌تی په‌روه‌ردگار سزا بدرین، چونکه سوننه‌تی خودا واهاتوه: هه‌ر که‌سی‌ک تاعه‌تی خودا بکا خودا له‌دونیادا کاریان بۆ ناسان ده‌کاو له‌قیامه‌تیشدا پاداشیان ده‌داته‌وه، که‌سی‌کیش له‌خودا یاخی بی تووشی جوړه‌ها ته‌نگو چه‌له‌مه‌و به‌لاو مو‌صیبه‌تیان ده‌کا.

کاتی‌ک فی‌له‌کایان کردو تا‌وانه‌که‌یان نه‌نجامدا، دانیش‌توانی شاره‌که بسون به‌سی گرو‌هو تا‌قو سی هه‌لو‌ست وه‌رگیران؛ کۆمه‌لێکیان تا‌وان‌کارو کۆمه‌لێک نامۆزگاری‌که‌رو کۆمه‌لێک بی‌لایه‌ن. وه‌کوو ده‌فرمو‌ی: ﴿وَاذْ قَالَتْ اُمَّةٌ مِنْهُمْ لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا اَللّٰهُ مُهْلِكُهُمْ اَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا﴾ نه‌ی مو‌حه‌مه‌د! په‌رسیاریان لی بکه ده‌رباره‌ی حالو چۆنیه‌تی دانیش‌توانی شه‌و شاره، کاتی‌ک: کۆمه‌لێک له‌و دانیش‌توانه، که‌بی‌لایه‌ن بسونو پی‌یان وابوو نامۆزگاری کردنی سه‌ری‌پچیکاران چ سوودی تیدا نیو سه‌ره‌نشستی نامۆزگاری‌کارانیان کردو پی‌یان وتن: شه‌وه ئیوه بۆچی نامۆزگاری کۆمه‌لێک ده‌که‌ن که په‌روه‌ردگار په‌ریاری له‌ناو‌بردنی دا‌ون؟؟ ئیوه ده‌زانن که خودا له‌دونیادا به‌هیلاکیان ده‌باو له‌قیامه‌تدا سزای سه‌ختیان ده‌دا، ده‌ی که‌وابی بۆچی خۆتانیان پی هه‌له‌و‌گیر ده‌که‌نو سه‌ری خۆتانیان پی ده‌هیشینن؟

کۆمه‌لی نامۆزگاری‌که‌ران وه‌لامیان ده‌ده‌نه‌وه: ﴿قَالُوا: مَعْلُومَةٌ اِلٰی رَبِّکُمْ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ﴾ ده‌لیسن: بۆیه نامۆزگارییان ده‌که‌ین، بۆ شه‌وه‌ی لای خودا عوزرمان هه‌بی و بلیین: ئیمه ته‌رکی سه‌رشانی خۆمان نه‌نجام داوه‌و به‌زویان به‌ره‌هه‌ستی کاری خراپمان کردوه له‌عاستی کاری خراپ بی‌ده‌نگ نه‌بوین، وێرای شه‌وه‌ش ئیمه نا‌هو‌مید نابین له‌که‌پانه‌وه‌یان بۆ لای حه‌قو هاته‌نه‌وه‌یان بۆ سه‌ر ریبازی راستو به‌لکو به‌م نامۆزگاری کردنو نا‌په‌زایی

ده‌ربرینه‌مان واز لهو خراپه‌کاری و سهریچی کردنه‌یان بهینزو بگه‌رینه‌وه بۆ لای خوداو تۆبه بکمن، نهو کاته په‌روه‌دگار تۆبه‌یان لی قبول بکاو ره‌حمیان بی بکاو لییان خوش بی!!

جا ﴿فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ﴾ کاتیک راوکه‌ره‌کان گوتیان به‌نامۆژگاری کردنه‌که نه‌داو، رویان لی وه‌رگپراو، هیچ سوودیان له‌نه‌صیحه‌ته‌که‌یان نه‌بینو هیچ کاریگر نه‌بوو بۆیان ﴿أَفَجِئْنَا الدِّينَ يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوءِ﴾ نه‌وانه‌ی نه‌هیان له‌خراپه‌و سهریچی کردن کرد؛ که کۆمه‌لی نامۆژگاری کارن، هه‌رچه‌نده کۆمه‌لی نامۆژگاری کمر بپوا پته‌وترو خاوه‌ن هه‌لو‌ستتر بوون؛ چونکه نه‌وان به‌گوفتارو به‌کردار به‌ره‌ه‌ستیان کردو دژی سنوور به‌زنی‌یه‌که‌ی سهریچی‌کاران وه‌ستان، بۆیه قورئانی پیروژ ده‌ستیشانی رزگاربوونی نه‌و کۆمه‌لی کردو به‌صه‌راحت رزگاربوونیانی راگه‌یاند؛ کۆمه‌لی دووم هه‌ر به‌دل دژی سنوور به‌زنی‌یه‌که وه‌ستان، بۆیه قورئان لییان بی ده‌نگ بووه، نه‌وان شیایو مه‌دح نین تا مه‌دح بکرن، تاوانیشیان نه‌کرده تا زهم بکرن.

﴿وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعَذَابٍ بَئِيسٍ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ﴾ تا قمی سییه‌م که کۆمه‌لی سهریچی‌کاران سزایان دان به‌سزایه‌کی به‌تیش، به‌هوی به‌رده‌وام بوونیان له‌سه‌ر فیسقو سهریچی کردنو سنوور شکاندن.

به‌کورتی نایه‌ته‌که صه‌ریحه له‌وه‌دا که کۆمه‌لی سته‌مکاران؛ سهریچی‌کاران به‌هه‌لاکچونو کۆمه‌لی نامۆژگاری کمران رزگاریان بوو، نه‌وانه‌ی نه‌هیان له‌کاری خراپ کرد سهرفیراز بوون. شایانی باسه له‌ناکامی نه‌و کۆمه‌لی که نینکاری کاری نامۆژگاری‌که‌ریان کرد، بی ده‌نگه، هه‌رچه‌نده نه‌وانیش رزگار بوون چونکه نینکاری خراپه‌کاریان کردو بۆیه‌ش نه‌هیان لی نه‌کرد پێیان وابوو نه‌هی بی سووده، نه‌گه‌ر بیانزانیایه بی سوود نابی نه‌وانیش به‌گوفتارو کردار دژی سنوور به‌زنی‌یه‌که ده‌وه‌ستان!

﴿فَلَمَّا عَتَوْا عَمَّا نُهِوا عَنْهُ فَلْنَا لَهُمْ كُنُوزًا قَسْرَةً خَاسِئِينَ﴾ کاتیک نه‌و کۆمه‌له سنوور به‌زینه سته‌مکاره یاخی بوونو گوتیان به‌نامۆژگاری‌یه‌که‌ی

نەداو، فیزو لوتبەرزیاڤان نواند نامادە نەبوون واز لەکارە خراپەکانیان بهێنن و
 بەقسە ی نامۆژگاریکەرانیان نەکرد، ئیمەش قارمان لی گرتو پیمان وتن: بینه
 مەیموونی زەلیل و قیز لیکراو سووکۆ گالتە پی کراو، واتە: ویستو
 ئیرادەمان وای خواست کە ئەو کۆمەڵە سەرپێچیکارە بینه مەیموونی قیز
 لی کراوی ناشرین و دوور خراوە لە کۆمەڵگای ئادەمیزاد واتە: شێوەی
 ئادەمیزادمان لەوانە گۆڕی بە شێوەی مەیموون! ئەمە سزای دونیاوانە، سزای
 قیامەتیشیان زۆر بە نیش ترو توندترە. زۆری زانیانی ئیسلام پێیان
 وایە: ئەوانە بە حەقیقەت بوون بە مەیموون و شکۆ شێوە و سروشتیان بووە تە
 مەیموونی بە راستی، چونکە سەرپێچی فەرمانی خودایان کرد و سوور بوون
 لە سەر یاخی بوون و سەرپێچی کردنی فەرمانی یەزدان.

ئەمجار ئایا ئەو مەیموونانە ی ئیستا وەچە ی ئەوانن؟ یان ئەوان کە بوون
 بە مەیموون دوا یی بە هیلاکچوون و وەچە یان لی نە کەوتۆتە وە؟! قورئان هیچ
 ناماژە یە ک بۆ ئەمە ناکا..

موجاهید دەفەرموی: ئەو بەنو ئیسرا ئیلیانە لە رەوشت و سروشتدا وەکو
 مەیموونیان لی هات، نە ک شکۆ شێوە یان بگۆڕد پی بە مەیموون!

مامۆستا عەبولکەریمی بیارە لی رەدا دەفەرموی: بە بیری من گۆڕانی
 ئەخلاق زۆر وە تاییبەتی بەنی ئیسرا ئیل نەبوو نیه، گەلی کەس هەیه: بەهۆی
 بی دینی و بی شەرمییە وە رەوشتیان چووە تە سەر رەوشتی رێوی گورگۆ
 مەیموون و بەرازو مارو دووشک، بە لکو ئەمانە خراپ ترن! چونکی ئەم
 حیوانانە زیانە کە یان کە مەو تە جاوێز ناکا لە تەبیعەتی ئەو جۆرە، بەلام زبانی
 ئادەمیزادی ناھەموار، بەقە ی زبانی چوار پێنج جۆر گیانلە بەری درندە یە:
 فیل، بازە وەکوو رێوی نەین نگیرە وە ک سەگی هارو، بی ناموسە وەکوو بەراز،
 خائینە وەکوو گورگ.....

پەنا بەخودا! وە هەموو ئەم دەردانە لە سەر تەماعی مائی دونیاو
 دارایی، یا تارەزوی شەھوێ رانی، یا پایەو شانی بەرز... وەکوو حەزەرەت ﷺ
 فەرمویەتی: خۆشەویستنی دنیا سەری هەموو تاوانێکە. کەوابی ئەو مەسخە
 وەکوو جومھوور فەرمویانە: هەر مەسخی شێوە بوو هەتا ببین بە پەند

بۆته‌ماشا کمران!!^۷

نایه‌ته‌کان ناماژه بۆ ئەم خالانه ده‌کهن:

۱- گێپرانوه‌ی ئەم چیرۆکه‌ نیشانه‌ی راستی پێغه‌مبهرایه‌تی هه‌زهره‌تی موحه‌ممه‌ده: ﷺ تاشکرایه‌ خودا به‌سهر ئەم روداوانه‌دا ناگاداری کردوه، نه‌گینا چۆن به‌نه‌ خوێنده‌واری ئەم روداوانه‌ی زانیین؟!

۲- ههر فرتو قیلتیک سهر بکێشی بۆ راگرتنی نه‌حکامی شرع هه‌رامه‌و نابێ بکری.

۳- ههر هۆکارێک، ههر وه‌سیله‌یه‌ک سهر بکێشی بۆ شتی مه‌منوع و نا شرعی هه‌رامه‌و نابێ بکری.

۴- فهرمانکردن به‌ چاکه‌و نه‌هی کردن له‌ خراپه‌ نه‌رکی سهر شانی هه‌موو که‌سه‌و ههر که‌سه‌ له‌ عاست خۆیه‌وه‌ ده‌بێ پێی هه‌ستێ. هه‌روا پێویسته‌ موسوڵمان له‌ پێری نه‌هلی فه‌ساد دووره‌ په‌ریزیی و هاوکارییان نه‌کا.

۵- که‌ده‌ فهرموێ: ﴿كَذَلِكَ نَبْلُوهُمْ﴾ به‌لگه‌یه‌ له‌ سهر نه‌وه‌ ههر که‌سیک به‌نده‌ایه‌تی خودا بکا، خودا کاری دونیاو قیامه‌تی بۆ ئاسان ده‌کا، که‌سیک له‌ خودا یاخه‌یی په‌روه‌ردگار جه‌وره‌ها ته‌نگه‌و چه‌له‌مه‌ی توش ده‌کا.

۶- نایه‌ته‌که‌ ده‌یینه‌ به‌لگه‌ بۆ نه‌هلی سونه‌ته‌و جه‌ماعه‌ته‌ که‌ ده‌لێن: خودا له‌سه‌ری پێویست نیه‌ چی باشه‌ بۆ ئاده‌میزاد نه‌وه‌ بکا واته‌: له‌ سهر په‌روه‌ردگار واجب نیه‌ چی به‌رژه‌وه‌ندی ئاده‌میزادی تێدایه‌ له‌ باره‌ی دین‌دوینا نه‌وه‌ بکا!! چونکه‌ په‌روه‌ردگار ده‌یزانی که‌ زۆر بوونی ماسی‌یه‌کان له‌ رۆژی شه‌مه‌دا به‌نوێسه‌رائیلی‌یه‌کان هه‌لده‌نی بۆ سهرپێچیه‌کردنو کافرین، ده‌ی نه‌گهر له‌سه‌ری واجب بوایه‌ که‌ موراعاتی به‌رژه‌وه‌ندی ئاده‌میزاد بکا ده‌بوایه‌ له‌و رۆژه‌دا ماسی‌یه‌کان زۆر نه‌کا تا نه‌وانه‌ نه‌که‌ونه‌ هه‌له‌و تاوانه‌وه‌!

^۷ ته‌فسیری نامی ج/ ۳/ ۳۱۵

به زر کردنه وهی کیو بو سهر سهری به نوئیسرا نیلی و ژیر دهستی و

په رته وازه بوونیان به سهر زهوی دا

وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكَ لِيَبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ مَنْ يَسُومُهُمْ

مُوءَ الْعَذَابِ إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۱۷۷﴾

وَقَطَّعَتْهُمْ فِي الْأَرْضِ أُمَمًا مِّنْهُمْ الصَّالِحُونَ وَمِنْهُمْ ذُنُوبٌ ذَالِكٌ

وَبَلَّوْنَهُمْ بِالْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿۱۷۸﴾ فَخَلَفَ

مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ وَرِثُوا الْكِتَابَ يَأْخُذُونَ عَرَضَ

هَذَا الْأَذَى وَيَقُولُونَ سَيُغْفَرُ لَنَا وَإِنْ يَأْتِهِمْ عَرَضٌ مِّثْلُهَا يَأْخُذُوهَا

أَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِمْ مِّيثَاقُ الْكِتَابِ أَنْ لَا يَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ

وَدَرَّسُوا مَا فِيهِ وَالْأَرْحَارُ أُولَئِكَ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يُتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿۱۷۹﴾

وَالَّذِينَ يُمَسِّكُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ إِنَّا لَا نَضِيعُ أَجْرَ

الْمُضِلِّحِينَ ﴿۱۸۰﴾ * وَإِذْ نَتَقْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ وَظَنُّوا أَنَّهُ

وَأَقْبَعَ بِهِمْ حُذُوءًا مَّا عَاتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَأَذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿۱۸۱﴾

پاش نهوهی پمروه ردگار بری خراپه کاری جوله که ی باس کردو پاشان باسی
سزادانی به وه که کردنی به مه یعمو رانواند، نه مجار لیږدها باسی نهوه ده کا:
که خودا بریاری خوی دهریاره ی نهو جوله کانه داوه: که تاروژی قیامت
بمه لیلی و ژیر دهستی بژین، نه مهش له سزای کرده وه کانیا ن دا، نه مجار
باسی نهوه ده کا: که پمروه ردگار به سهر زهوی دا پمروه وازه ی کردو ونو کردو ونی

به کۆمه لو کۆمه لو پارچه پارچه، وه چه کانیاں هه موو هه لپسو هه و ئێکیان بۆ وه ده ست هینانی مادده یه و تهوان مادده پهرستو دونیا پهرست ده بن، پێشینه کان له ترسی کهوتنه خواره و هی کێو بۆ سهریاں پابهندی تهورات بوون، ههر گهلو نه ته و هیده که له فرمانی خودا ده رچزو سهر پێچی فرمانی نایین بکهن نه م جهۆره سزایان و سزای تریش چاره وانیان ده کا.. وه کوو ده فرمانی: ﴿وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكَ لِيُبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ يَسُومُهُمْ سُوءَ الْعَذَابِ﴾ نهی موحه مه ده! یادی نه وه بکهو باسی نه وه بکه، کاتی که پهره ردگاری تۆ به پێشینهانی یه هوودی راگهیاند له سهر زویانی پێغه مبرانیان یه که به دوای یه که دا نه وه ی بۆ رون کردنه وه: که له زانستی خۆی دا وای پرپار دا وه عه زمی نه وه ی کرد وه بکه له هه موو سهرده مو رۆژگار ی که دا تاروژی قیامهت که سانیکیان به سهردا زال بکا؛ که به ناهه مواری و ناله باری مامه له یان له گهل دا بکه نو، سزای به نێشیان پێ بچێزنو، ژیر ده سته یی و کۆیلا یه تیایان بۆ به ره وای بزانن، سهرانه یان لی بستینن، پێگاریان پێ بکهن، مالو سامانیان لی زهوت بکهن، یه که ته تی ریزه کانیاں تێک به ده نو زه لیلو بی لانه ژیاں به سهر به رن!

نه مه ئیعلانیکی یه زدانیهی، لهو کاته وه راگهیانه درا وه ته نفیز بو وه نه وه تا میژوو شایه ته: که پهره ردگار ناو به ناو له رۆژگاری رابردو و دا، که سانیکی بۆ سهر جوله که ره وانه کرد وه: که به رده وامه و نه نجام ده درێ؛ پهره ردگار ناو به ناو که سانیکی له بهنده کانی زال ده کا به سهریاں دا که سزایان به دن. ههر کاتی نا هیکیان هاته وه به رو لوت به رزی و بوغراییان به خۆ وه بینو له سهر زه و ی طو غیانیان کرد له لایهن نه و که سانه ی زال کراون به سهریاں دا زله یه کی کوشنده یان لی ده درێ و ده خرینه وه قاوغی خزیان!! چونکه جوله که ده سته و تا قمیکی بوغرا و خۆ به زلزانو ناکه سه به چه و سپله و تاوانکارن، له تاوانی که رزگار نابن ده که ونه ناو تاوانیکی تر وه، له سهر پێچی و لادانی که ته و او نابن هه و لی یاخی بوونیکی تریانه،

جاری وای هه یه وای گومان ده بری که نه فرینو چه وسانده وه ی گه لی جوله که کۆتایی هاته وه، بالا ده سته و سهر فزاییان به ده ست هینا وه، ده ست رۆشستوو

خاوەن شانۆ شه‌وکه‌رتن به‌لام له‌ راستی‌دا شه‌و بالا ده‌ستی‌یه‌یان شتیکی کاتی‌یه‌و پایه‌دارنیه، جگه له‌ خودا که‌سی تر نازانی کێیان به‌سهردا زال ده‌بی‌و ده‌یانچه‌وسینیته‌وه! بێگومان نه‌مه ئیعلانیکی خودایی هه‌میشه‌یی‌یه تارژی قیامه‌ت به‌رده‌وامه، په‌روه‌ردگار له‌قورئانی خو‌ی‌دا هه‌والی به‌پیغه‌مبه‌ر داوه‌و..!

نه‌مجار به‌شوێن شه‌م هه‌واله‌دا، دوو صیغه‌تی خودا ده‌رباره‌ی هه‌موو ئاده‌میزاد راده‌گه‌یه‌نی‌و ده‌فهرمو‌ی: ﴿إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ﴾ بێگومان خودای تۆ نه‌ی موحه‌مه‌د! زۆر زوو تۆ له‌ستی‌نه‌ بۆ شه‌و گه‌لو نه‌توانه‌ی که‌ سه‌ریچی فه‌رمانی ده‌که‌نو فه‌سادو ئاژاوه له‌سه‌ر زه‌وی به‌ریا ده‌که‌ن، شه‌و سزادانه‌ی بۆ گه‌لو نه‌توه‌ یاخی بووه‌کان دواناکه‌وی، وه‌کوو هه‌ندی جار په‌روه‌ردگار به‌و سزا حازر به‌ده‌سته‌ی نه‌وانه ده‌گر‌ی: که‌ به‌پاری سزادانیان ده‌دا، وه‌کوو چۆن تاقم‌یکی له‌دانیش‌توانی شاری قه‌راغ ده‌ریاکه به‌سزا گه‌یاندن؛ سزایه‌کی عا‌دلا‌نه. ﴿وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ بێگومان زاتی په‌روه‌ردگار لی‌خۆش‌بووه بۆ نه‌وانه‌ی له‌خراپه‌کاری ده‌که‌رنه‌وه تۆیه ده‌که‌نو واز له‌توان ده‌هێنن، به‌ره‌حمو به‌زه‌یی‌یه بۆ نه‌وانه‌ی پایه‌ندی فه‌رمانی خودانو، تۆیه‌کارو راستان. بێگومان مانای شه‌م نایه‌ته هاتۆته‌ دی؛ چه‌زهره‌تی مووسا یه‌که‌م که‌س بسوه که‌ خه‌راجی له‌سه‌ر دانانو لی‌ستاندن، پاشان یۆنانییه‌کانو که‌لدانییه‌کانو بابلی‌یه‌کانو نه‌مجار رۆمه‌مه‌سیحی‌یه‌کان سه‌رانه‌و خه‌راجیان لی‌ستاندن پاشان موسو له‌مانه‌کان سه‌رانه‌و خه‌راجیان لی‌ستاندن، له‌م سه‌ده‌ی بیسته‌مه‌ش‌دا نه‌لمانیه‌کان به‌سه‌رۆکایه‌تی هیتله‌ر زۆری لی‌کوشتن و بر‌یکی زۆریشی په‌رت‌ه‌وازه‌ی هه‌نده‌ران کردن!!

نموونه‌ی شه‌م نایه‌ته نایه‌تیکی تره که ده‌فهرمو‌ی: ﴿وَقَضَيْنَا إِلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ فِي الْكِتَابِ لَتُفْسِدُنَّ فِي الْأَرْضِ مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُنَّ عُلُوهَا كَبِيرًا.....الآیات﴾ الاسراء/ ۴-۸.

پیوسته‌ به‌روای پته‌ومان به‌وه هه‌بی؛ که هه‌بوونی ده‌وله‌تۆکه‌ی جووله‌که له‌سه‌ر خاکی فه‌له‌ستین له‌م رۆژگاره‌دا دیاره‌یه‌کی کاتی‌یه‌و هه‌رده‌بی له‌ناو‌یچی‌و مانه‌وه‌ی مه‌حاله‌و ناب‌ی پایه‌دار بی!!

نهوهی باس کرا له باره ی ژیر دهسته یی و سه رانه لی ستاندنو چه سانه وه یان
جوړیک بووه له سزادانیان له پاسای سهریچی کردنو یاخی بوونیان
له خودا.....

جوړیکی تر له سزادانیان نه وه یه که ده فرموی: ﴿وَقَطَّعْنَاهُمْ فِي الْأَرْضِ
أُمَمًا﴾ به نو ئیسرائیلی به کانون پهرته وازه کردن به ناو زه وی دا، کردنمان به گرو
گرو ووزو خیل جیا جیا، هر کومدیک له وانه مان خسته ناو ولاتیکه وه،
هریمیک نه جووله که ی تیدا نه بی، به لام ده سلاتو شه که تیان نه،
نه مهش موعجیزه یه کی قورثانه

﴿مِنْهُمْ الصَّالِحُونَ﴾ نهو به نو ئیسرائیلی یانه کومدلی وایان تیدان
صالحو خودا پرستو چاکه کارن، پروایان بهو پیغه مبرانه ی دوا مووسا
هیناوه، تیمانیان به حه زه تی موحه ممد ﷺ هیناوه، به خته وهری قیامت
به سمر دنیا دا هه لده بژین، وه کوو نهو ده سته و تاقمه ی که نه هیان
له راو کردنی ماسی له شه ممد ا کرد، هه روه ها وه کوو عه بدولای کوری سه لامو
نهو ها وه لانه ی که موسولمان بوون! ﴿وَمِنْهُمْ دُونُ ذَلِكَ﴾ هی وایان هه یه
له باره ی صه لاحو تایین پروه ریبه وه له خوار پله ی کومدلی پیشونو به نه ندازه ی
نهوان پابه ندی فرمانی خودا نین..... هی وایان هه یه بی دینو سمر ره قو
توندره وه فاسقو بی واده و به لنین! وه کوو نهوانه ی به ناحق پیغه مبرانیان
شه هید کردن، هی وایان هه ن درو ده له سه ده بیسنو بلاوی ده که نه وه،
سوود خوړو به رتیل خوړن! هه ولو ته قه لایان داوه نه حکامی خودا بگورن، حوکم
به غه یری یاسای خودا بکری!!

﴿وَبَلَّوْنَاَهُمْ بِالْأَحْسَنَاتِ﴾ نهو گروهو تاقو کومد لانه ی نه ته وه ی
ئیسرائیلیمان به تاقی کردنه وه: نیعمه تو خوشیمان پی به خشین، تا ده ریکه وی
ناخو تاماده باشی گه رانه وه خودا پهرستیان تیدایه شوکرانه ژمیری ده که ن؟
﴿وَالسَّيِّئَاتِ﴾ نه مجار به لاو موصیبه تمان به سمر دا باراندن ناخو به صه برو
خوړا گرن؟ ﴿لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾ نه تاقی کردنه وانه مان به سمر دا هینان بو
نه وه ی له تاوانکاری بگه رینه وه، واز له خراپه کاری بینن، شوکرانه ژمیری

نیعمه‌ته‌کانمان بکه‌نو صه‌بر له‌سەر ناخۆشی بگرنو لیخۆش‌بو‌نو ره‌حمو به‌زه‌یی
خودا بۆخۆیان ده‌سته‌به‌ر بکه‌ن!

﴿فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ وَرِثُوا الْكِتَابَ يَأْخُذُونَ عَرَضَ هَذَا
الْأَدْنَى﴾ پاشان له‌و کۆمه‌له‌ صالحو باشانه‌ی نه‌ته‌وه‌ی نیسرانیلو نه‌وانه‌ی
له‌صالحو باشی‌دا له‌خوار نه‌وانه‌وه‌ن، نه‌وه‌و وه‌چه‌یه‌کیان له‌پاش به‌جی‌ما،
له‌پیشینه‌کانیان ته‌وراتیان به‌میرات که‌وته‌ لا، خوێندیانو دیراسه‌تیان کرد،
به‌لام له‌گه‌ل یاساکانی‌دا نه‌گونجان کاریان پێ نه‌کردو کاریگر نه‌بوو
له‌سلوکیان‌دا، به‌سەر سه‌ره‌کی ده‌قه‌کانی ته‌وراتیان توتی ناسا ده‌خوێنده‌وه،
حوکم یاساکانیان ده‌زانین نه‌مانه‌ نه‌و جوله‌کانه‌ بوون که‌ له‌سەر ده‌می
پێغه‌مبه‌ری نیسلام‌دا بوون!! وێرای زانیاریان به‌ته‌ورات، حوکه‌کانیان
پاشگوێ خست‌بوون، ژبانی دویاو پرویتالی نه‌و ژبانه‌یان به‌سەر ژبانی
قیامه‌ت هه‌لبژارد‌بوو، زۆر به‌لیبرایی هه‌لبه‌ی وه‌ده‌سته‌پێنانی کالای
دونیاییان ده‌کرد، گۆیان به‌حرامو حه‌لال نه‌ده‌دا، کۆیان له‌سوود وه‌رگرت‌و
به‌رتیل خواردن نه‌کرد‌وه، هه‌رده‌م خه‌ریکی بازرگانی کردن به‌نایین‌و
گۆرانکاری کردن له‌ده‌قه‌کانی ته‌ورات‌دا بوون، هه‌ر قازانج و سوودی‌کی
دونیاییان به‌دی بکه‌ردایه‌ په‌لاماریان ده‌داو هه‌لبه‌یان بۆ ده‌کردو ده‌یانقۆزته‌وه؛
نه‌مجار ته‌وتیلیان ده‌کردو ﴿وَيَقُولُونَ﴾: ده‌یانگوت: ﴿سَيُغْفَرُ لَنَا﴾
رزگارمان ده‌بێ و سزا ناده‌ریین، ده‌یانگوت: نیمه‌ کوپی خودایین و خوشه‌ویستی
ته‌وین، نه‌ته‌وه‌ی هه‌لبژارد‌ه‌ی یه‌زدانین، نه‌وه‌ی پێغه‌مبه‌رانی په‌روه‌ردگارین
له‌سەر کرده‌وه‌ی خراب عه‌زاب ناده‌ریین؛ نه‌مه‌ له‌حالی‌که‌دا که‌ دان به‌تاوانی
خۆیان‌دا ده‌نێنو به‌هومیدی لیخۆش‌بو‌ون. ﴿وَإِنْ يَأْتِهِمْ عَرَضٌ مِثْلُهُ
يَأْخُذُوهُ﴾ نه‌گه‌ر نه‌ندازه‌یه‌کی تر له‌کالو مالی حرامی دویاو به‌رتیلیان
له‌لایه‌ن گه‌وره‌کانیان‌وه بۆ بێ وه‌ری ده‌گرنو هیچ گۆی به‌وه‌ ناده‌ن که‌ به‌رده‌وام
بوون له‌سەر تاوانکاری ده‌بیته‌ مایه‌ی شه‌رمه‌زاری!

نه‌وانه‌ به‌هیوان، خودا لێیان خۆش بێ، که‌چی به‌رده‌وامن له‌سەر
تاوان‌کرد‌و سوورن له‌سەر یاخی بوونو سه‌رپێچی کردن. کۆ له‌وه‌ ناکه‌ن که‌

حرام بخنه پال حرام! له‌حالی‌کدا تموان ده‌زانش وادهو به‌لینی خودا به‌لیخو شبوون تاییه‌ته بهو که‌سانه‌ی که توبه ده‌کند واز له‌خرابه‌کاری به‌که‌یان ده‌هینن!

نه‌مجار پمروه‌دگار پرسیار‌یکی نینکار نامیز ده‌کاو ده‌فرموی: ﴿أَلَمْ يُوْخَذْ عَلَيْهِمْ مِّثَاقُ الْكِتَابِ اَلَّا يَقُولُوا عَلَى اللّٰهِ اِلَّا الْحَقُّ وَدَرَسُوا مَا فِيْهِ﴾ چون واده‌کن؟ به‌چ عه‌قلیک ه‌لو‌ستی ناوا ده‌نوینن؟ نایا وادهو به‌لینیان له‌تموراتدا لی وهرنه‌گیراوه: که نابی جگه له‌حقو راستی به‌ولاوله هیچی تر له‌سمر خودا بلین: نایا به‌لینیان لی وهرنه‌گیراوه که نابی ده‌قه‌کانی ته‌ویل بکن، ده‌بی حيله شرعو فرتو فیل به‌کار نه‌هینن بۆ قوتار بوون له‌نمر که‌کانی نایین.

نابی نومیدی نه‌وه‌یان به‌خودابی که لهو تارانه‌یان خوش بی که توبه‌یان له‌سمر چه‌سپاوه لایان ناشکرایه که همر که‌سیک تاوانیکی گموره بکا به‌بی توبه لی کردن خودا لی خوش نابی. همروه‌ها نمو په‌یمانیه‌یان لی وهرگیراوه که ده‌بی حقو راستی بۆ خه‌لک روون بکه‌نموه نه‌یشارنموه. نابی له‌پیناو به‌رتیل وهرگرتندا ده‌قه‌کانی تمورات بگۆرن، نابی گۆرانکاری له‌شریعه‌تی خودا بکن! وه‌لحال تموانه دیراسه‌ی تموراتیان کردوهو تی‌ی گه‌یشتونو ده‌زانش چی‌نیدایه: ده‌زانش خواردنی مالی خه‌لک به‌ناپه‌وا حرامه، درۆ هه‌لبه‌ستن به‌دهم خوداوه تاوانه....

نه‌مجار پمروه‌دگار چوله‌که‌کانی هه‌لنان بۆ وه‌ده‌ست هینانی پاداشو نرساندنی له‌سزای کوشنده‌و فرموی: ﴿وَالْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لِّلَّذِيْنَ يَتَّقُوْنَ﴾ واته: نایا نازانش: که خانوی قیامه‌تو نمو خوشی و له‌زه‌ته‌ی له‌به‌ده‌شتدا هیه، زۆر باشتره له‌پروپیتالی دنیا بۆ شهو که‌سانه‌ی خو‌یان له‌تاوان ده‌پاریزن به‌گوئی هه‌واو هه‌وه‌سی خو‌یان ناکه‌نو، رووده‌که‌نه خودا په‌رستیو، ناچن له‌ری‌گه‌ی به‌رتیلو ریاو سووده‌وه مالی حرام کۆ بکه‌نموه، ﴿اَفَلَا تَعْقِلُوْنَ﴾ نایا عه‌قلیان به‌وه ناشکی؟ نازانش که ژانی به‌خته‌وه‌ری قیامه‌ت زۆر باشتره له‌وه‌ده‌سته‌هینانی کالای بی‌پایه‌خی دنیا؟ خو

نه تار نهوه شتيكي ناشکراو نمايانمو همرکه سي عهقلو هوشیكي هه بي تهو راستی به ده زانی!! ته دی تیوه بچی نایزانن؟؟

نايه ته که ناماژه ی نهوه ی تیدايه: که ته ماعو هه لپه کردن بۆ وه دهسته ينانی کالای دونیایی هۆکاریکی سهره کی بووه بۆ فساد کردن نه تهوه ی ئیسرا ئیل، خۆشهويستی دونیا دلۆ دهروونی داگیرکردنو عهقلو هوشی له کار خستوون. پیویسته موسولمانان پهند وهریگرنو تهو ریبازه ناراستی جووله که ره چاو نه کهنو، ژبانی دونیای بی به قاو بی بایه خ هه لئه بوژن به سهر قیامتدا! به ته مای شفاعتو لیخوشبوون پهره به تاوانه کانیا ن نه ده نو نه چن بهو هیواو تاواته پالی لی بده نهوه.

ته مجار پهروه ردگار په سنی نهوانه ی راگه یاند: که پابهندی کتیبی ناسمانین: که تهوراتهو، رپهروانی هه لدهنی بۆ شوپنکهوتنی پیغه مبهری ناخر زه مان که موحه ممه ده ﷺ ده فرموی: ﴿وَالَّذِينَ يُنْسِكُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ إِنَّا لَا نَضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ﴾ نهوانه ی پابهندی فرمانو نه هییه کانی کتیبی پهزدانینو ده ستیان به ده سته بندی تهو کتیبه وه گرتوه وه، رهفتاری پی ده کهن برپوا به پیغه مبهری ناخر زه مان ده کهنو، نوژه کانیا ن بهر یکو پیکه نه نجام ده دن، نهوانه له پیری راستالو خیرخواهو پیاوچاکانن، نیمه پاداشی چاکه کاران زایه ناکه یزو به زیاد وه پاداشیان ده ده ینه وه.

ههرچهنده نهوه ی له ناو کتیبی خودا دایه، نوژی ش ده گرتوه وه، به لام که به تایبه تی باسی نوژی کرد بۆ نهویه بزاندی: که پله ی نوژی پله یه کی به رزو تایبه تییه و دوا تیمانه یان گه وه ترین عیباد ته. به لکو کۆله کی نایینه و فرقی نیوان کوفرو تیمان بریتیه له نوژی!.

ته مجار پهروه ردگار کۆتایی چیرۆکه که به وه ده هیئی: که وه بیران ده هیئیته وه: که له کاتی نازل بوونی تهورات بۆ سهریان حالو وه زعیان چۆن بووه ده فرموی: ﴿وَإِذْ نَقَعْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ وَظَنُوا أَنَّهُ وَاقِعٌ بِهِمْ﴾ تهی موحه ممه ده! باسی نهوه ش بۆ جووله که کان بکهو، بیران بخه ره وه که به راستی نهوان گه لیکی سهر ره قو دل سه ختو سپله و سهر پیچیکار بوون!

له کاتی خۆیان بۆ ئەوه به توانایی و به ده سه لاتی خۆمیان نیشان بده م! کۆی
 طورم له ییخ هه لکه ندو به زم کرده وه بۆ سه ریان و ه کوو چه تر له سه ر سه ریان
 راما ن گرتو، گوما نیان بردو ترسان له وه ی به سه ریان دا بکه وێو بیا نفه وتینی!

تیمه له کاتی کدا په یما نمان لی وه رگرتن: که به چوستو چالاکی
 شه ریه تی ناو ته ورات وه رگرنو، به دلسۆزی و گورجو گۆلی جی به جی کهن،
 که چی پیچه وانیه ی واده و به لینی خۆیان ره فتاریان کرد، ناماده نه بوون
 حوکه کانی ته ورات ته نفیذ بکه ن، وتیان: ئه رکه کان قورسنو ناتوانین
 ته نجامیان بده ی.. تیمه ییش کۆی طورمان له بن هه لکه ندو وه کوو هه ور
 له عاستی سه ریا نه وه راما ن گرتو پیان وابوو به سه ریان دا ده که وێ، له سه ر
 زوبانی موسا پیمان گوتن: ﴿خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ﴾ نه و کیتابه ی بۆم
 ناردوون به هه موو هیزی دلتان و به ته وای و چوستو چالاکیانه وه وه ری بگرنو
 ره فتاری پی بکه ن، چی له و کتیه دا هیه: له بیرویا وه رو کردار و گو فتار و
 به ندایه تی و خۆ و ره وشت وه ری بگرنو به ده رس بیخوینزو، به خه لکی
 رابگه یه نزو، فیری ما ل و مندالتانی بکه نو، له ژیر روشنایی نه و کتیه پیروژه دا
 مندال و نه وه کانتان په روه رده بکه ن. ﴿وَاذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾ بیر
 له و شتانه بکه نه وه که له و کتیه دا هه ن له فرمان و نه هی و له بیر خۆتانی
 مه به نه وه، هه میشه خۆف و ره جاتان هه بی، به ته مای پاداشی گه ورده و زۆرو
 زه به نه ده ی بن، بترسین له سزای به ئیش و سامناکی، به لکو گیانو دلتان رووناک
 بیته وه، ترسی خودا له دلتان جی خۆی بکاته وه، له کردار و گو فتارتان دا
 له چوار چیه ی نایین ده رنه چن، سه رفرازی هه ردو و جیهانتان ده ست بکه وێ!!

به لینی گشتی که له ناده میزاد وهر گیراوه

وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَى
 أَنْفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَى شَهِدْنَا أَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّا كُنَّا
 عَنْ هَذَا غَافِلِينَ ﴿١٧٢﴾ أَوْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً
 مِنْ بَعْدِهِمْ أَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ ﴿١٧٣﴾ وَكَذَلِكَ نَقُصُّ الْأَنْبِيَاءَ
 وَلَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿١٧٤﴾

نهم نایه تانه: ده سترکرنه به سییاقیکی تازه دهر باره ی کارو یاری
 ناده میزاد به گشتی که په یوه ندی هیه به هیدایه تدانی پهره ردگار بو
 ناده میزاد؛ لهم روه وه که له سروشتیان دا ناماده باشی بو تیمان هیانو خودا
 ناسی رسکاندوه؛

بویه پهره ردگار دوا به دوا ی به یانکردنی هیدایه تدانی خوی بو به نده کانی
 به هو ی ناردنی پیغه مبرانو ناردنی نامه ناسمانییه کان بو سمر نه ته وه ی
 نیسرانیل، نه مجار باسی وهرگرتنی به لینی گشتی ده کا که پهره ردگار
 له هه موو ناده میزادانی وهرگرتوه، له کاتیکندا نهوان له پستی باره ناده میان دا
 بوون، نهوان هیشتا له عالمی زورییه تدا بوون به سروشتو ره چه له ک دانیان
 به خودایه تی پهره ردگار دا ناوه به ندایه تی خویان بو زاتی پاکی راگه یاندوه؛
 وه کوو ده فرموی: ﴿وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ
 وَأَشْهَدَهُمْ عَلَى أَنْفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ؟﴾ نه ی موحه ممه د؛ نه وه بو
 ناده میزادان باس بکه که پهره ردگار له عالمی زورییه تدا به لینیکی گشتی
 له ناده میزادان وهرگرتوه، خویانی کردوه به شایهت به سمر خویان داو پی ی
 فرمویون؛ نایا من خودای نیوه نیم؟ زورییه ترو ره چه له کی ناده میزادان
 به گشتی و تیگرا ﴿قَالُوا بَلَى شَهِدْنَا﴾ وتیان؛ به لی، شایه تی ده دین تو
 خودای نیمه ی، تو شیایو خودایه تی و شایانی نه وه ی نیمه به ندایه تییت بو

بکهین، نهم نیعترافو دان پیدانانهمان بهزویانی حال بوو، بهزویانی ناخاو تن نه بوو، واته: نهم نیعترافه لهعالمی تمثیلدا بسوه نهک لهعالمی حقیقه تو بینراودا، بۆشهش نهم نیعترافه مان لی وهرگرتنو نهم شایه تیه م پی دان ﴿أَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ: إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ﴾ بۆ نهو هی (نه گهر شهریکتان بۆ خودا دانا) رۆژی قیامت به هانه تان نه مینی و نه لینی: نیمه له شیوه یه کتاپهرستی بی ناگا بووینو نه مانزانیوه پیو یستی یه کتاپهرستی چۆنهو چۆن نه نجامی بدهین؟! کهس نه بوه له شیوه یه کتاپهرستی ناگادارمان بکاتهوه. واته: دوا هی نانی به لگه له سهر تاکو تنهایی خوداو هه بوونی عقلو هوش له لاتانو دارشتنی سروشتان له سهر خودا ناسو دانناتان به تاکو تنهایی خوداو شایه تیدانتان بهو هی نهو زاته خودای نیوه یه، نیتر نه گهر نیوه شهریک بۆ خودا دابننن نهو رۆژی قیامت هیچ عوزرو به هانه یه کتان به ده ستموه نابی! ﴿أَوْ تَقُولُوا: إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِنْ بَعْدِهِمْ﴾ یان لهو رۆژه دا بلین: باوکتو باپیرمان موشریک بوونو نهوان هاوه لیان بۆ خودا دانارهو نیمه نه مانزانیوه که ریبازه که یان هه لیه به ناچارو کویرانه شوین ریبازی باوکتو باپیری خومان کهوتوینو شاره زای ریبازی یه کتاپهرستی نه بووین.

﴿اَفْتَهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْبَاطِلُونَ؟﴾ نایا به تاوانبارمان ده زانیو به هیلاکمان ده به یو سزامان ده ده ی به هوی داهینانی هاوه لدانان بۆ خودا له لایه ن باوکتو باپیرانی گومرمانه وهو نیمه ش وه کوو نهوان سزا ده ده ی؟؟ له کاتی که دا نیمه حوسنی ظه نمان به نهوان هه بوه!

به کورتی (پهروردگار عوزریان لی قبول ناکو، به هانه ی شوینکه موتیان بۆ باوکتو باپیرانیان لی وهرناگری، چونکه تهقلیدو لاسایی کردنه وه کاریکی ناپه سندهو نابی په نایان بۆ به ری، به تابه تی که به لگه هه بنو توانای تیفرکینو به لگه هی نانه وه هه بی، له لایه کی تره وه عوزر هی نانه وه به نه زانیو بی ناگایی (پاش نهو هی به لگه ی سروشتی و عقلی جوړاو جوړیان له سهر راست کرایه وه) وهرناگیری و رهت ده کریته وه!

﴿وَكَذَلِكَ نَقُصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾ بهم شیوه شیکردنه‌وه ره‌وانه، به‌لگمو نیشانه‌ی خۆمان بۆ کۆمه‌لی ئاده‌میزاد شی ده‌که‌ینه‌وه، بۆ نه‌وه‌ی عه‌قلو هۆشی خۆیان به‌کار بێنن، واز له لاسایی کردنه‌وه‌ی کوێرانه بێنن، خۆیان له‌کۆتو زنجیری نه‌زانی رزگار بکهن.

ئهم نایاتانه له‌وه‌ته‌ریکی حه‌ساس ده‌ده‌زو باسیکی گرنگ نمایش ده‌کهن، قورئانی پیرۆز قه‌ضیه‌کی سروشتی و عه‌قیده‌یی له‌شیوه‌ی دیمه‌نیکی بێ وێنه‌دا راده‌نوتی! دیمه‌نی گه‌رای ئاده‌میزاد که له‌عالمی نه‌ینی‌دا شار دراوه‌ته‌وه له‌بشتی ئاده‌میزادا خۆی حه‌شارداوه و نه‌هاتۆته‌ گۆرپانی جیهانی بیندراوه‌وه. دیمه‌نیکی؛ زپویتی ئاده‌میزاد تی‌یدا وه‌لامی پرسپاری پهره‌ردگار ده‌داته‌وه، وه‌لامی ﴿أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ؟﴾ به‌وشه‌ی ﴿بلی﴾ ده‌داته‌وه، ئیعتراف به‌خودایه‌تی خودا ده‌کا، دان به‌به‌ندایه‌تی خۆی‌دا ده‌نی بۆ زاتی پاکی پهره‌ردگاری بێ هاوه‌لو خاوه‌ن ده‌سه‌لات. به‌راستی دیمه‌نیکی که‌ونی گرنگو قه‌شه‌نگه، زمان په‌ی پی ناباو تی‌یدا کۆله‌واره ناتوانی ته‌عبیری لی بداته‌وه، دیمه‌نیکی عه‌قل له‌ده‌رک پی کردنی‌دا سه‌رگه‌ردانو کۆله‌واره، نازانی چۆن ته‌سه‌ووری نه‌و خانه ئاده‌میزادیانه بکا که له‌ژماره نایه‌نو کۆکرانه‌وه وه‌کوو عاقل‌مه‌ند خیطاییان ئاراسته ده‌کری! چونکه تایبه‌تمه‌ندی‌یه‌کی شیردراوه‌یان تی‌یدا رسکیندراوه له‌لایه‌ن به‌دییه‌نهری به‌تواناو کارسازه‌وه بۆیه وه‌لامی عاقلانه‌و ئیعترافی ژیرانه ده‌ده‌نه‌وه و عه‌هو په‌یمان ده‌ده‌نو دان به‌خودایه‌تی پهره‌ردگارا ده‌نن.

بێگومان کییانی ئاده‌میزادی وه‌له‌رزه ده‌که‌ویو له‌ناخه‌وه ده‌هه‌ژنی که به‌خه‌یال له‌و دیمه‌نه سه‌رسوڕه‌یه‌نهره ده‌روانیو نه‌و زپووته به‌شه‌رییه دینیه به‌ر عه‌ده‌سه‌ی کامیرای ته‌سه‌وورو خه‌یالی!! سو‌بجانه‌للا هه‌موو خانه‌یه‌ک زیندوه، هه‌موو خانه‌یه‌ک ئاماده باشی بۆ ئیعتراف کردن به‌خودایه‌تی پهره‌ردگار تی‌یدا حه‌شار دراوه، له‌هه‌موو خانه‌یه‌ک‌دا نمونه‌ی ئاده‌میزادیکی خاوه‌ن هه‌ستو هۆش که چاره‌روانی نه‌وه‌یه: رێگای پی‌بدری بێته عاله‌می بوونه‌وه‌وه نه‌شونما بکاو نه‌رکی خۆی نه‌نجام بداو، له‌عاله‌می میثاله‌وه بگو‌زرتیه‌وه بۆ عاله‌می واقعی، بۆ بوونه‌وه‌ری بیندراو به‌دی کراوه!

دیمه‌نی که سروشتو ره‌چه‌له‌کی ناده‌میزاد له‌عاله‌می میثالو نه‌ینی دا واده‌و به‌لین به‌سمر خۆی دا واده‌و پابه‌ندی فمرمانی یه‌زدانی ده‌بی و به‌دیهنه‌ری بوونه‌وهر به‌خودای خۆی ده‌ناسی...

سوبحانه‌للا قورئانی پیروژ نهم دیمه‌نه سه‌یرو سهرسوور هینه‌ره راده‌نوینی و، نه‌و حه‌قیقه‌ته گرنه‌گه قولله له‌قولایی سروشتی ناده‌میزاد داو له‌قولایی وجود دا کیش ده‌کا بۆ سمر شاشه‌ی ته‌له‌فیزیونی بونه‌وهر و رایدنه‌نوینی! قورئانی پیروژ پیش چواره سه‌ده‌و نه‌وه‌نده ساله نهم دیمه‌نه به‌و شیوه سهرسوور هینه‌ره نمایش ده‌کا!! که نه‌و کاته ناده‌میزاد یک نه‌بووه ده‌ریاره‌ی چۆنیه‌تی په‌یدا بوونی ناده‌میزاد به‌شیوه‌یه‌کی زانستی شتیکی وابزانی له‌سنووری وه‌هه‌و خه‌یال ده‌ریچی.

پاشان ناده‌میزاد له‌زانست دا پیشکه‌وتنی به‌ده‌ست هینا و زانست گه‌ییشه‌ پله‌یه‌ک نه‌وه بچه‌سپینی که ((ناسلات)) له‌خانه‌کانی زپویتی دا خۆیان ده‌نوین و پارێزگاری نژادی ناده‌میزاد ده‌که‌ن له‌و کاته‌دا که هیشتا خانه‌خانن له‌پشت دان تایبه‌تمه‌ندی تاکه‌کانی ناده‌میزاد یان تیدا حه‌شار دراوه، نهم ((ناسلات)) انه که پارێزگاری نژادی چوار هه‌زار ملیون ناده‌میزاد ده‌که‌نو هه‌موو تایبه‌تمه‌ندییه‌کی تاکه‌کانی ناده‌میزاد یان تیدا یه، قه‌باره‌یان له‌ساتیمه‌تریکی دوو جا تیه‌پرناکه‌ن..

تیبنو جه‌ریرو هی تریش له‌تیبنو عه‌باسه‌وه ربوایه‌ت ده‌که‌ن که پیغه‌مبه‌ر ﷺ فمرویه‌تی: ((مَسَحَ رَبُّكَ ظَهْرَ آدَمَ، فَخَرَجَتْ كُلُّ نَسَمَةٍ هُوَ خَالِقُهَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ..... فَأَخَذَ مَوَائِبِقَهُمْ، وَأَشْهَدَهُمْ عَلَى أَنْفُسِهِمْ)) (أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ؟ قَالُوا: بَلَى) واته: په‌روه‌ردگار ده‌ستی قودره‌تی به‌پشتی ناده‌م دا هینا، گه‌رای هه‌موو مروّقی که تاروژی قیامه‌ت خودا دروستیان ده‌کا له‌پشتی ناده‌م هاتنه‌ ده‌ری.. واده‌و په‌یمانی لی وه‌رگرتن و خۆیانی کرد به‌شایه‌ت له‌سهر خۆیان و بی‌ی فمرمون: نایا من په‌روه‌ردگاری تیوه‌نیم؟ وتیان: به‌لی: تو خودای ئیمه‌ی. ده‌ی نهم نمایشه‌ چۆن نه‌نجام دراوه؟ چۆن په‌روه‌ردگار واده‌و به‌لینی له‌ناده‌میزاد و وه‌رگرت که هیشتا نه‌وان زپویتی بوون و له‌پشتی باوه ناده‌م دا بسوون؟ چۆن خودا خیطابی ناراسته‌کردن و چۆن

وه لآمیان دایه وه؟؟؟ له وه لآمدا ده توانین بلین: کرداری خودا وه کوو خودی زاته که ی نهینینو نیمه په یان پی نابهین، زانستو زانیاری شاده میزاد ناتوانی چۆنیه تی کرده وه کانی خودا بزانی ههروه کوو چۆن ناتوانی ده رکی چۆنیه تی زاته که ی بکا. چونکه وه کوو له ئیصطیلاحی زانستی (مه نطیق) دا هاتوه ته صه ووری چۆنیه تی شتی که له ته صه ووری ماهیه ته که یه وه پهیدا ده بی. که وابوو هه رک ده وه یه که له جۆره شتانه که پال خودا ده درتی وه کوو ﴿ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ دُخَانٌ﴾ یان ﴿ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ﴾ یان ﴿يَمْحُوا اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَيُثَبِّتُ...﴾ یان ﴿وَالسَّمَاوَاتِ مَطْوِيَّاتٍ بِيَمِينِهِ﴾ یان ﴿وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا﴾ زوری تری له جۆره ده قانه که کرداری که وه پال خودا ده دن پیوسته ته سلیم بیستو پروات پی ی هه بی، به بی نه وه ی هه ول بده ی بزانی چۆنیه ته که ی چۆنه! چونکه وه کوو گوترا: ته صه ووری چۆنیه تی کرده وه که فمرعه بق ته صه ووری ماهیه ته که. ده ی پهروه دگار نه له کهس ده چی نه کهس لهو ده چی، که وابوو هه یچ ربازیک نیه بتوانی به هۆیه وه ده رکی زاتی پاکی بکری یان ده رکی چۆنیه تی کرداره کانی بکری.

هه هه ولو ته قه لایه کیش بدری بق نه وه ی ته صه ووری کرداره کانی بکری بهو شیوه ی که ته صه ووری کرداری بهنده کانی ده کری، هه ولدانیکی گومرایی بهو نه گونجاوه رت ده کرتیه وه، چونکه ماهیه تی خودا جوداوازه له ماهیه تی بهنده کانی، بیلاته شبیه نه مه کورد وتنه ی [قییاسی که شککی به له مه شککی!!].

زانایان له مانای نه م نایه ته دا ﴿وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ...﴾ بوونه دوو تاقبو دووپایان هه یه.

یه کهم رای زانایانی سه له ف. دووه م رای زانایانی خه له ف:

۱- زانا سه له فیه کان له راقه کهمران، ده لێن: پهروه دگار باوه شاده می دروست کرد، زرویت وه چهو نه وه کانی وه کوو گهردیله له پستی شاده م هینایه ده ریو ژبانی پیدانو عه قل و هۆشو ههستی تیدا دروست کردنو نهو پرسیاره ی

ناراسته کردنو نمو وه لامه‌شی خسته دلیانه‌وه عه‌ده‌و په‌یمانی لی وه‌رگرتن: به‌وه‌ی که هر خوی پروه‌ردگاریانه، نه‌وانیش نیعترافیان کردو دانیان به‌م راستیه‌دا نا!

نم مانایه به‌چهند شیوه‌یه‌کئو له‌چهند زنجیره‌و ریبازیکه‌وه له‌پیغه‌مبهره‌وه ﷺ ریوایت کراوه، بری له‌و ریبازانه لاوازی و پچرانیان تیدایه، کۆمه‌لیکیش له‌هاوه‌لانی پیغه‌مبهر ﷺ نم مانایه‌یان په‌سند کردوه،

۲- راقه‌کمرانی ((خه‌لف)) ده‌لین: نهمه وه‌کئو ته‌مثیل و ته‌صویر وایه، نه‌پرسیار کراوه نه‌وه‌لام هه‌بوه، به‌لکئو پروه‌ردگار به‌لگه‌ی زۆرو زه‌به‌نده‌ی له‌بوونه‌وه‌ردا داناون هه‌موویان گه‌واهی تاکئو ته‌نهایی و پروه‌ردگاریه‌تی یه‌زدانو خودایه‌تی نمو بۆ بوونه‌ور ده‌چه‌سپینن!

عه‌قل و هۆشی داوه به‌ناده‌میزاد، به‌هۆی نمو عه‌قل و ئاوه‌زه‌وه شایه‌تیان داوه‌وه ده‌دن: که زاتی پاک، پروه‌ردگار و به‌دیه‌نمرو خودای تاکئو ته‌نیا به‌!! وه‌کئو نمو بلین: به‌خه‌لکه‌که‌ی فەرمووه: دان به‌وه‌دا بنین: که من خودای ئیوه‌و جگه له‌من هیچ خودای تر نین، خوشیانی کردوه به‌شایه‌ت له‌سەر خۆیان و پی‌ی فەرموون: ئایا من خودای ئیوه‌و نیم؟ نه‌وانیش وتیان: به‌لی تو خودای ئیمه‌ی و ئیمه‌ت له‌نه‌بوو هی‌ناوه‌ته‌ گۆرپانی ژیان‌ه‌وه، ئیمه‌ نم په‌یمان‌مان قبول کرد!

مامۆستا مه‌لا عه‌بدوڵکەرم ده‌فەرموئ: نمو په‌یمان‌ه درۆه‌که‌ی مه‌عنا راسته‌که‌ی نه‌مه‌یه: خودای ته‌عالا پاش ده‌رکردنی نمو نه‌ته‌وانه‌و موشەرعه‌ف کردنیان به‌عه‌قل، پی‌ی فەرموون: من پروه‌ردگاری ئیوه‌و له‌سەر باری واقع پروه‌ردگار ده‌بی پروه‌رده‌کراوه‌کانی خۆی ته‌می و ته‌ریبه‌ بکا و ناماده‌ی بکا بۆ پی‌روژبای و به‌ختیاری، یانی توانای چاکه‌و خرابه‌ی بی‌ی و هی‌زی عه‌قل و کرده‌وه‌و عه‌زمی پی‌یداو هۆش و گۆش و تیگه‌یشتن و ته‌وانای تیگه‌وشینی بی‌ی، وه‌بی‌جگه له‌مانه ره‌ه‌بهریک‌ی پی‌روژ و دلسۆز و سه‌ر گه‌رم و دل نه‌رم ره‌وانه‌ بکا بۆ سه‌ری و به‌قه‌ی حال یارمه‌تی بداو نادگاداری بکا له‌ حالی خۆی و له‌ گه‌وره‌یی خوداو یاسای ژین و دینی پی‌ بدا.

جا پی‌یان به‌فەرموئ من نه‌وه‌ی شیاوی پروه‌ردگاری پی‌، نه‌یکه‌مه‌و ته‌بی

نه‌وه‌یش شی‌اوی به‌نده‌یی و په‌روه‌رده کراوی‌ی ئی‌وه به‌جی‌ی بی‌ننو و فەرمانی ره‌ه‌بهره‌که به‌جی‌ی بی‌ننو، نه‌گهر یه‌کی مه‌نعتان بکا له‌چاکه ده‌ری بکه‌نو، نه‌گهر له‌چینی پیشینانتان دا یاسای ناحق دامه‌زرابو، پاش راگه‌یانندی فەرمانی ره‌ه‌بهر موبالات نه‌که‌ن به‌و یاسا ناپه‌سندانه، نه‌وانیش وتیان: باشه؛ تو خودای ئیمه‌یی‌و، نه‌م فەرمووده‌مان وه‌رگرتو، عه‌هدو په‌یمانی قه‌بولی خودایی توو ئیتاعه‌کردنی ره‌ه‌بهرمان گرته‌گه‌ردنو، به‌و تاری ره‌وانی زمانی پاکو جوان نه‌م په‌یمانه رابورد^۸

تیی‌بینی: نایه‌ته‌کان ناماژه‌یان بۆ نه‌م خالانه تیدایه:

۱- په‌روه‌ردگار ئاده‌میزادی وا دروست کردوه: که به‌سروش‌ت یه‌کتا په‌رستن، هه‌موو که‌سی‌ک که له‌دایک ده‌بی به‌فیطره‌ت خودا ناسه‌و یه‌کتا په‌رسته، دوا‌یی باو‌کتو دای‌کتو کۆمه‌لگا بی‌روبا‌وه‌ری ده‌گۆرن. وه‌کوو له‌صه‌حیحه‌ین دا له‌ئهبو هوره‌یره‌وه (ره‌زای خ‌وای لی بی) ده‌لی: پیغه‌مبهر ﷺ فەرموه‌تی: (كُلُّ مَوْلٍ يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ، فَأَبْوَاهُ يَهُودَانِهِ وَيُنَصِّرَانِهِ وَيُمَجْسِنَانِهِ كَمَا تُولَدُ بِهَيْمَةٍ جَمْعَاءَ هَلْ تُحْسِنُونَ فِيهَا مِنْ جَدْعَاءَ).

۲- نه‌ناسینی خودا به‌بیان‌و‌ی نه‌زانینه‌وه وه‌رنا‌گیری، که‌سی‌ک بان‌گه‌وازی پیغه‌مبهری پی نه‌گه‌یش‌تبی، رۆژی قیامت ده‌رباره‌ی ش‌ری‌ک دانان بۆ خوداو نه‌نجام‌دانی کرده‌وه‌ی ناشیرین که ته‌بیعه‌تی سه‌لیم قیزی لی بکاته‌وه‌و عه‌قلی ساغ زیانه‌که‌ی هه‌ست پی ده‌کات عوزری لی وه‌رنا‌گیری. چونکه پی‌ویسته ئاده‌میزاد به‌فیطره‌ت یه‌کتا په‌رست بی‌و دژی کاری ناشیرین بی.

۳- که‌سی‌ک به‌مندالی به‌ری، به‌هه‌شتیه‌ی چونکه له‌په‌یمانی یه‌که‌می دا، ئیعترا‌فی به‌تا‌کتو ته‌نیایی خودا کردوه، له‌عاله‌می زرو‌ی‌ستا ئی‌مانی هینا‌وه. که‌سی‌ک‌یش ره‌سیده بی‌و به‌ع‌قلی گه‌وره بی، ده‌بی ئی‌مان بی‌نی‌و موس‌ول‌مان بی، نه‌گهر له‌عاله‌می ظهور‌دا ئی‌مان نه‌هینی، ئی‌مان هینانو ئیعترا‌ف کردنی سروشتی خودا ناسینی فیطره‌تی له‌عاله‌می می‌ثال‌دا دادی نادا. به‌م پییه

^۸ ته‌فسیری نامی ج ۳/ ۳۲۱

مندالی موشریکه‌کان که به‌مندالی بمرن به‌هه‌شتین.

۴- پوچدل بوونه‌وی به‌لگهی موشریکه‌کان لمرۆژی قیامه‌ت‌دا که ده‌لین: پیغه‌مبهرمان نه‌هاتۆته سهر، کهس نه‌بوه قیری یه‌کتاپهرستیمان بکا؛ واته: لاسایی کردنه‌وی باوکنو باپیرانیان لی وهرناگیرئ، وه‌کوو چۆن عوزری نه‌زانی بۆ به‌لگهی یه‌کتاپهرستی مه‌قبوول نیه، عوزری لاسایی کردنه‌وی باوکنو باپیرانیش مه‌قبوول نیه. چونکه به‌لگهی سروشتی و عه‌قلی همن له‌سهر ناسینی خوداو تاکنو ته‌نهایی زاتی پاکی

چیرۆکی به‌لعامی کوری باعوراءو هاویننه‌ی گومراکان
وَأَنزَلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِي ءَاتَيْنَاهُ ءَايَاتِنَا فَانْسَلَخَ مِنْهَا فَاتَّبَعَهُ الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنَ الضَّالِّينَ ﴿١٧٥﴾ وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلَٰكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِ إِن تَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثْ أَوْ تَتْرُكْهُ يَلْهَثْ ذَٰلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِءَايَاتِنَا فَاقْصُصْ الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٧٦﴾ سَاءَ مَثَلًا الْقَوْمُ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِءَايَاتِنَا وَأَنفُسُهُمْ كَانُوا يَظْلِمُونَ ﴿١٧٧﴾

پاش نه‌وی په‌روه‌ردگار باسی عه‌هو په‌یمانی وهرگرنتی کرد له‌ئاده‌میزادان به‌گشتی و، هه‌موو دانیان به‌وه دانا که (الله) په‌روه‌ردگاریانه، نه‌مجار نمونه‌ی نه‌وانه دینیته‌وه که نایه‌تی خودا به‌درۆ ده‌خه‌نه‌وه، نایاتی ناردراو بۆ سهر پیغه‌مبهر ﷺ ره‌ت ده‌که‌نه‌وه، پوخته‌ی نه‌م نمونه‌ی هینانه‌وه نه‌ویه: که‌سیک شاره‌زای نایاتی خودا بی‌و کاریان پی‌ نه‌کا، وه‌کوو چۆن مار توێژ فری ده‌داو له‌پیسته‌که‌ی ده‌رده‌چی و له‌سهر زه‌وی فری ده‌دا، نه‌ویش ناوا له‌نیمان ده‌رده‌چی. نه‌مه نمونه‌ی لادانه‌ی له‌سهرشت، هه‌له‌وه‌شاندنه‌ویه بۆ عه‌هو په‌یمانییک که لی وهرگیراوه، هه‌لگه‌رانه‌ویه له‌نایه‌تی خوداو ژوان

بوونه‌ویه له‌هه‌لۆیست. نه‌وه‌تا کابرایه‌ک په‌روه‌ردگار نایاتی خۆی پێداوه،
 شاره‌زای کردوه، زانستو ماریفه‌تی پێ به‌خشی بوو، ده‌یتوانی به‌ناسانی
 ریگای راست بدۆزنه‌وه، په‌لام نه‌وه‌و عیلمو زانسته داندر! وه‌کوو ده‌فه‌رموی:
 ﴿وَآتِلْ عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا﴾ نه‌ی موحه‌مه‌ده! به‌سه‌ر
 جوله‌که‌کانی مه‌دینه‌دا، یان به‌سه‌ر قه‌ومه‌که‌تا ده‌نگو باسی نه‌وه‌و زانایه
 به‌خۆینه‌وه: که نایاتی خۆمانمان فی‌رکردبوو، عیلمو ماریفه‌تمان پێ
 به‌خشیبوو، قیری نایه‌ته‌کانی خۆمانمان کردبوو، نه‌وه‌ی ره‌فتاریان پێ‌یکا،
 ریگهی سه‌رفرازی بگری: که‌چی نه‌وه‌و ﴿فَأَسْلَخْ مِنْهَا﴾ له‌وه‌و عیلمو زانسته
 دارنرا، کاری پێ‌نه‌کرد، واته: نه‌وه‌و زانستو ماریفه‌ته‌ی که وه‌ک پۆشاک
 دایه‌ویشیوو، لی‌ی دارنرا، بۆ هه‌تاهه‌تایه‌له‌وه‌و نیمانه، له‌وه‌و عیلمو زانسته رووت
 بوو، نه‌وه‌و عیلمو ماریفه‌ته‌ی وازی هێناو خسته‌یه‌ پاش خۆیه‌وه‌و ناو‌ری لی
 نه‌دایه‌وه، له‌به‌ر به‌دبه‌ختی و چاره‌ره‌شی بوویه ئاده‌میزادیکی خراپی واکه
 ﴿فَاتَّبَعَهُ الشَّيْطَانُ﴾ شه‌یتان شوینی که‌وته‌و قۆزتییه‌وه‌و، کردی به‌مامۆستای
 خۆی. واته: نه‌وه‌نده کرده‌وه‌ی خراپی نه‌نجام‌دا پێ‌ی ده‌گوترا: مامۆستای
 شه‌یتانه‌وه‌و ده‌رس به‌شه‌یتان ده‌لی. یان ده‌توانین ب‌لێین: پاش نه‌وه‌ی له‌ریگهی
 هیدایه‌ت لای‌داو شه‌یتان کافری کرد، نه‌مجار شه‌یتان که‌وته‌ شوینی، توانی
 به‌وه‌سه‌سه‌ کاری تێ‌یکا، نه‌م کابرایه‌ بۆ هه‌ر شوینی‌ک برۆش‌تایه‌ شه‌یتان
 به‌شوینییه‌وه‌بوو، ده‌نگو باسی خراپی ده‌خسته‌ شوینی‌و ناوی زړاندو ﴿فَكَانَ
 مِنَ الْغَاوِينَ﴾ به‌پیاو‌یکی گوم‌پاوسه‌ر لی‌شی‌واو ده‌رچوو، چووه‌ پێ‌پری
 گوم‌پایانه‌وه‌و. خه‌سارتمه‌ندی دونه‌یاو قیامه‌ت بوو!

به‌گورتی نه‌وه‌و کابرایه، هیدایه‌تی پێ‌درا، که‌چی نه‌وه‌لی‌ی دارنرا، پشتی
 له‌هیدایه‌ت هه‌ل‌کردو، روی کرده‌ دونه‌یا، شه‌یتان کردی به‌گالته‌چی خۆی،
 سه‌رته‌جامی به‌هه‌یلاکچون بوو، ریسوای دونه‌یاو قیامه‌ت بوو،

نایه‌ته‌که، عیبه‌رتو ئامۆژگارییه، بۆ موسو‌لمانانو ترساندنیه‌نه‌ له‌وه‌ی که
 شوین هه‌واو هه‌وه‌سی خۆیان ب‌که‌ون! بۆ نه‌وه‌ی وه‌کوو نه‌م کابرایه
 هه‌له‌ن‌ه‌خلێسکێن.

ما مۆستا سه‌بیید (ده‌فرموی: نایا نه‌مه هه‌والیکه له هه‌والان ده‌خویندریته‌وه؟ یان (ضمهر بولمه‌ئه‌له) له‌شیوه‌ی هه‌والدا چونکه زۆر پروده‌دا!!؟؟

هه‌ندی ریوایات ده‌لێن: نه‌مه هه‌والو به‌سه‌رهاتی صالحیکی فه‌له‌ستینی‌یه، که پیش نه‌وه‌ی نه‌ته‌وه‌ی ئیسرا ئیل بچنه‌ناوی، نه‌وه‌ی نیشته‌جی بووه. به‌دورو درێژی چیرۆکی سه‌ر لی شیوانو لادانی نه‌م کابرایه تو‌مار کراوه، به‌جۆریک که له‌ئیسرا ئیلیات خالی نیه، یان به‌لای که‌مه‌وه دل له‌هه‌موو چیرۆکه‌که ناو ناخواته‌وه هه‌ندیکی هه‌زم نا‌کری، وێرای نه‌وه‌ش نه‌م ریوایه‌تانه نه‌وه‌نده‌یان جو‌داوازی نه‌گونجان پێکه‌وه هه‌یه، وامان لی‌ه‌کا به‌حه‌زه‌روه مامه‌له‌یان له‌گه‌لدا بکه‌ین.

نه‌وه‌تا: ریوایه‌ت کراوه: نه‌وه‌ کابرایه له‌نه‌ته‌وه‌ی ئیسرا ئیل بووه‌و ناوی (به‌لعامی کوپی باعوراء) بووه.^۱

ریوایه‌تیکی تر، ده‌لێ: له‌دانیش‌توانی فه‌له‌ستین بووه‌و له‌پێری جه‌بابیره‌کان بووه.

ریوایه‌ت هه‌یه، ده‌لێ: عه‌ره‌ب بووه‌ ناوی (أمیة ابن الصلت) بووه.

هه‌ندی ریوایه‌تی تر ده‌لێن: کابرایه‌ک بووه هاوچه‌رخ پێغه‌مبه‌ر بووه ﷺ ناوی (ابو عامر الفاسق) بووه. ریوایه‌ت هه‌یه، ده‌لێ: هاوچه‌رخ حه‌زه‌تی موسا بووه ﷺ. ریوایه‌ت هه‌یه ده‌لێ: دوا زه‌مانی حه‌زه‌تی موسا بووه‌و

^۱ به‌لعامی کوپی باعوراء یه‌کیک بووه له‌زانایانی به‌نو ئیسرا ئیلی و له‌سه‌رده‌می حه‌زه‌تی موسادا بووه.

ئێبنو مونزیرو ئێبنو نه‌بی حاته‌م ریوایه‌تیان کردوه له‌مالیکی کوپی دیناره‌وه ده‌لێت: حه‌زه‌تی موسای کوپی عیمران ﷺ به‌لعامی کوپی باعورای نارد بۆ لای پاشای (مه‌دیده‌ن) بۆ نه‌وه‌ی نامۆژگاری بگاتو ده‌عه‌تی بکا بۆ ئیسا نه‌پێنان، جا کاتی گه‌ییشته‌ لای کابرا، زۆر ریزی به‌لعامی گرتو مو‌لک‌نو مالی زۆری پێداو رازی کرد: که له‌ولاتی نه‌ودا به‌مێنێته‌وه، نه‌ویش رازی بوو! له‌لای پاشای مه‌دیده‌ن مایه‌وه.

جا حه‌زه‌تی موسا به‌نه‌م‌ری خودای په‌روه‌ردگار شاریه‌ده‌ری کردو نه‌وه‌ پیاوه بیناموسه‌ی لی ده‌رجوو. سه‌یری ته‌فسیری نامی جزمی سێهه‌م ل/ ۲۳۰ بکه.

هاوچهرخی یوشعی کوری نون بووه: نهوهی که دواي سمرگهردانی نهتهوهی
ئیسرائیلو سارا نشینیان بۆ ماوهی چل سال سمرکردایهتی نهتهوهی ئیسرائیلی
کردو بهسریاندا زال بوو!

دهربارهی نهو ئایهتانهی پیی دراوژو لهئایهتهکهدا ئاماژهیان بۆ کرا،
ریوایهت همیه دهلی ئایهتهکان ئیسمی معظم بوون که بهوناوه داوای شتی
دهکرد دوعاکهی گیرا بوو.

هندی ریوایهت همن، دهلی: ئایهتهکان بریتی بوون له نامه ی ئاسمانی و
کابرا پیغه ممبر بووه.

ئهمجار ماموستا سدید دهفرموی: بۆیه ئیمه له مهنهه جی خۆمان (فی
ظلال القرآن) دا وامان بهباش زانی که نهچینه ناوئهم جوژه ریوایاتانهوه
باشگوئیان بخهین، چونکه دهقیکی قورنانی نیه نهوه مان بۆ یه کالاً بکاتهوه،
فرموده یهکی مرفوعو گهیشته به پیغه ممبر ﷺ لهو باره یهوه نهها توه.
کهوابوو لهپاش پهردهی ههواله که دهوئینو، بابزانین چی لهژیر خۆیدا
ههشارداوه؟ ههواله که تهمثیلی حالو چۆنیهتی نهو کهسانه دهکا، که ئایاتی
خودا بهدرۆ دهخندهوه، پاش نهوهی تییان دهگهزو دهیانزانن، لییان پاشگهز
دهبنهوه بهگویرهی تیگه ییشتنی خۆیان کارناکهن.

ئای کهوتنه ی ئهم ههواله لهژیانی ئاده میزادا روده داو دووباره دهیتهوه!
ئای کهزۆرن نهوانه ی زانیاری ئایینی خودایان قیر دهکریو هیدایهت بهدهست
ناهینزو زانیاریه کهیان زانیاری بهختهوه ریو هیدایهتی حهقیقی نیه! نهو
زانیارییه دهکهنه هۆکار بۆ گوڕینی دهقهکانی ئایینی خوداو شوئینکهوتنی
ههواو ههوه سی خۆیان! بۆ پازی کردنی ئاغا کانیان، بۆ دنیا خۆری و دهدهست
هینانی کالای دنیایی. چهند زانای ئایینیمان بیینین حهقیقهتی ئایینی
خودایان دهزانیو لییان لادا، ملکهچی یاساو نیظامی تربون. زانیاریه کهیان
بهکارهینا بۆ گوڕانکاری مبهستو بهتهنقهست لهئاییندا، بۆ دهکردنی فتوای
نابهجی و رازی کردنی کار بهدهستانو ملهورانو دنیا خواردن. زۆرمان لهو
زانایانه بینسی: دهیانزانو دهیانگوت تهشریع دانان مافی خودایهوه بهس،
کهسیک ئیدیعی نهوه بکا نهوه ئیدیعی خودایهتی دهکا، کهسیکیش ئیدیعی

خودایه تی بکا کافر ده بی، همرکه سیکیش پالپشتی نهو که سه بکاو شوئی
 بکهوی نهویش کافر ده بی دهی نهو زانیه له گهل نهو ده که تم حقیقه ته
 ده زانی و ناگای لیته تی، بانگهواز بو ریبازی نهو مله وره طاغیانه ده کا که
 ئیدیعی حقی ته شریع دانان بو خویان ده کهن! به موسولمان نوریان ده باو
 دوعای سمرکه و تنو ته مه ندریژیان بو ده کا.. زورمان لهو زانیانه بینی ته مرؤ
 باسیک ده نوسی ربا حرام ده کا، سبهینی باسیک ده نوسی حلالی ده کا،
 بینیمان هیانه دست خوشی له بلاو کرده وی فیسقو فجور ده کا به ناو
 موسولماناندا. پو شاکي تایینی به بهر داده کاو بانگه شهی بو ده کا.

هندی له زانیان ده فمرمون: تم نایه ته له شانی نهو که سانه دا هاتو ته
 خوارئ که پهروه ردگار زانستو زانیاری پی دابی و که چی پله و پایه ی خوی
 نه ناسی و هیچ سودو به هره یه که لهو زانیاری و پله و پایه و درناگری، له شوئی
 خویدا خرجی ناکا، رو بکاته ریبازی چه وتو ناله بارو گومرایی، به چاری
 خومان ده بینینو بینیمانه مه لایه کی خوینده وار، شیخیکی مورشیدو خاوه ن
 پله و پایه ده بیته ته ندای پارتیکی عیلمانی، پالپشتی حیزیکی کومه نیستو
 شیوعی ده کا، له سر مینبری مزگهوت دوعای سمرکه و تنو ته مه ندریژی بو
 سمرؤکیکی فاسقو خودا نه ناس ده کا! به راستی نه وانه زانیانی بی دینو
 پیشه وایانی نایین فروشن، له نایین دارندراونو لی ده رچون!

﴿وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا﴾ ته گهر خواستمان ببوایه، نهو کابرایه مان
 به هزی نهو نایه تانه ی که پیمان دابوو له پله و پایه ی خودا ناسی دا بهر زمان
 ده کرده و، پله و پایه ی شاره زاو پابه ند به نایمان پی ده به خشی! هیدایه تمان
 ده دا که کار بهو نایه تانه بکا که پیمان داو! ﴿وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ
 وَاتَّبَعَ هَوَاهُ﴾ به لام نهو به ده بخته مهیلی پهستی کردو حهزی له نزم بوونه و
 بوو، خوی دایه لای زه وی و سوکی و ریسوایی هه لیزاردو، که و ته شوین هه و او
 هه و هسی دونیا پهستی خوی.... کاری بو سهر فزازی قیامت نه کردو
 به نایه ته کانمان هیدایه تی به ده ست نه هینا، به ره و ناسوی بهرزی به خته و هری
 ملی نه ناو کوفرائی نیعمه ته کانی خودای کردو بو ره زامه ندی خودا به کاری
 نه هینا.

﴿فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِ: إِنْ تَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثْ أَوْ تَتْرَكْهُ يَلْهَثْ﴾ حالو

ره‌وشتو وینه‌ی نمو کابرا په‌ستی خوازه لهره‌وشتی خویره‌تی و زه‌لیلای دا وه‌کوو هی سه‌گت وایه له‌په‌ست ترین ره‌وشتو سووکایه‌تی‌دا؛ که حاله‌تی هانکه هانکو زمان ده‌رکیشانیه‌تی: نه‌گهر هی‌رش بیه‌یته سهری زمانی له‌دهم ده‌ردینی و ده‌ست ده‌کات به‌هانکه هانک، نه‌گهر وازیشی لی بی‌نی له‌بهر حیرص و ته‌ماعی خو‌ی نمو ههر زمان ده‌ردینی و هانکه هانکی خو‌ی ده‌کا، نه‌م ره‌وشته، په‌ست ترین ره‌وشتی سه‌گه، حالو ره‌وشتی نمو که‌سه‌ی پی‌ شوبه‌ینراوه که له‌زانی نیایاتی خودا دارندری و خو‌ی له‌و پله‌و پایه به‌رزه دینیته خورای!!

﴿ذَلِكَ﴾ نمو مه‌ئه‌ل هی‌نانه‌وه سه‌یرو سه‌مه‌ره‌یه؛ نه‌وه‌ی باسما‌ن کرد

له‌حالو چۆنیه‌تی سه‌گت، نمو ﴿مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا﴾ مه‌ئه‌لو نمونه‌و حال‌ی نه‌وانه‌یه، که نیایاتی نیردرای منو موعجیزه‌ی پی‌غه‌مبه‌ره‌کانم به‌درؤ ده‌خه‌نه‌وه، له‌ناستی نیایاتی خودا لوتبه‌رزی ده‌نوئن، به‌ناموژگاری ده‌رس دادان ته‌می خوارو نابن، نه‌وانه هه‌میشه هه‌لپه‌ی دونیا خواردنیانه ناره‌زوی شان و پله‌و پایه‌ی دونیایی ده‌که‌نو هه‌میشه له‌هانکه هانکو ده‌مه‌لا‌سکی دان به‌دوای ناره‌زوی خو‌یان‌دا، نه‌وانه: نه‌ته‌وه‌ی جووله‌که‌ی دونیا په‌رستن؛ نه‌وانه له‌ته‌ورات‌دا ره‌وشتو نیشانه‌کانی پی‌غه‌مبه‌ریان خو‌یندبوه‌وه مزگینیان به‌خه‌لکی دا، که هاتنی پی‌غه‌مبه‌رکی ناوا نزیکه، ده‌یانگوت: ههر له‌گه‌ل نمو پی‌غه‌مبه‌ره هات تیمه ده‌یناسینو خیرا بر‌وای پی‌ ده‌که‌ینو ده‌چینه ژیر نالا‌که‌یه‌وه، نه‌مجار به‌سهر دوژمنه‌کانمان‌دا سه‌رده‌که‌وین، که‌چی که پی‌غه‌مبه‌ر ﴿رَهْوَانه‌کرا نیشانه‌کانی هه‌موو تیدا بوونو نه‌وان لی‌یان روون بوو: که نه‌و زاته نمو پی‌غه‌مبه‌ره‌یه که له‌ته‌ورات‌دا موژده‌ی هاتنی را‌گه‌یاندر‌او‌ه؛ وه‌کوو چۆن کو‌ری خو‌یان ده‌ناسی ناوا نه‌ویشیان ده‌ناسی، به‌لام له‌ترسی نه‌وه‌ی که دونیا خو‌ریان له‌کیس بجی، تینکاریان کردو تیمانیان پی‌ نه‌هینا!

﴿فَاقْصِصْ الْقَصَصَ﴾ نه‌ی پی‌غه‌مبه‌ر! چیرۆکی نمو کابرایه بگی‌ره‌وه که

حالو رهوشي ده شويهايه حالو رهوشي نو كه سانه ي كه ناياتي نيمه به درو
 ده خه نه وه؛ چونكه نه ته وه ي تيسرائيل؛ نه وانه ي ناگاداريان به سمر حالو
 چو نيه تي به لعامي كوري باعوراءا هيه، ده زانن چي به سمر هاتو چو ن خودا
 گومراي كرد نو به دبه خته به هوي نه وه وه؛ كه نو نيمه ته ي خودا پي ي
 به خشيبوو، كه زانيني نيسي نه عظم بوو؛ هر داوايه كي پي بكر دايه
 جي به جي ده بوو له غهيري طاعمتي خودا دا به كاري هينا، خودا له ره حبه تي
 خوي دووري خسته وه. جا تو نو سمر گورشته يان بو بگيرپه وه ﴿لَعَلَّهُمْ
 يَتَفَكَّرُونَ﴾ به لكو نو جوله كانه بيريك له دوا روژي خويان بكنه وه، ههول
 بدن به دهردي به لعامي كوري باعوراء نه چزو وه كو نو به دبه ختي دونياو
 قيامت نه بن. چونكه پهروه ردگار له تهورات دا به ره وشو نيشانه كاني
 پيغه مبري نيسلام؛ موحه مهده ﷺ ناشنای كردوون. كه و ابوو: نو ان شياو ترين
 ناده ميزادن بو نه وه ي شويني بكونو يارمه تي به نو پشتي بگرن.

﴿سَاءَ مَثَلًا لِّلْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا بآيَاتِنَا وَانفُسِهِمْ كَانُوا يَظْلِمُونَ﴾
 خراب نمونه يه كه، نمونه ي نو گرو هانه ي ناياتي نيردراوي نيمه يان به درو
 خسته وه، نه وانه به هوي بي باوه ري بي موبالاتي به ناياتي نيمه، سته ميان
 له خويان كردو، نه وانه سته ميان له نيمه نه كرد؛ چونكه نيمه سته ممان لي
 ناكري زيانمان لي ناكوي، ناده ميزادان هه موويان خواناس بن نيمه سوودمان
 پي ناگا، نه گهر هه موويان سته مكارو كافر بن هيچ له خودايه تي نيمه كه
 ناكا..

مه به ست لهم چيرؤ كه په ندو ناموژگاريه بو هه موو نو كه سانه ي پشت
 له تيمان هينان هه لده كه نو سهرپيچي فهرمانو نه هيبه كاني خوداو پيغه مبر
 ده كه ن، پاش نه وه ي حه قو راستيان ناسي لي پاشگه ز بوونه وه، كه سيك
 خودا عيلمو ديني پي به خشى، به پي عيلمو ناييني خودا هه لسو كه وت
 نه نويني و بو لاي خودا به رزه فر نه بي و روو بكاته دونياو پرستي و به ره و زه وي
 خوي نزم بكاته وه، نه وه ده شويهيته په سترين ناژهل كه سه گي زمان
 ده ركيشراو دهم داپچراوه، كه هه رده م خه ريكي كاري ناشرينو هه لسو كه وتي

قیزلیکراوه. پوره دگار لهم نایه ته دا ته شبیهی حالو چوښه تی هه موو کافرو
بیډینیکي کرده به حالو چوښه تی پیاوړک له نایاتی خودا شاره زا بوویو
له نایین حالی بی که چی وازی لی یینیو لی پاشگمز بیتوه، هم په ند
هینانه وه به به لعامی کوری باعوراء هه موو نه وانه ده گرتوه: که نهو ره وشته
ناشرینانه یان تیدا بن.. نایه ته که ده ست نیشانی نهو که سهی نه کرده که هم
ممثلو پهنده ی پی هینراوه ته وه؛ تیر گرنگ نیه له گدل نهو ریوایه ته، یان هم
ریوایه ته یه که ده گرنه وه یان نا. نهو کابرایه له نه ته وه ی تیسرائیل بووه، یان
که نعان ی بووه یان یه مهنی، یان.....

نایه ته که هه پشه یه له هه موو نهو که سانه ی که شوین هه واه هه وه سی
خوین ده که ونو روو ده که نه دنیا پرستی و تاره زو بازی! واز له نایینی خودا
ده هینن پروا به خودا و به پیغه مبری خودا و به ورژي قیامت پاشگو ی ده خن!
نیمام فخری رازی ده فرموی: هم نایه ته توندترین هه پشه ی تیدایه بو
زاناو شاره زایانی نایین، چونکه زانا به نایین نه گمر به پی ی عیلمه که ی خو ی
نه جولایه وه، پیستو به ره که تی زانینه که ی نامینی، زور له خودا دوور
ده که ویتوه...

ده یلمه می له کتیبی (الفردوس) دا فرموده یه که له نیمامی عه لی یه وه
ده گیریتوه: که پیغه مبر فرموده تی: (مَنْ اَزْدَادَ عِلْمًا، وَلَمْ يَزِدْ زُهْدًا
لَمْ يَزِدْ مِنْ اللَّهِ إِلَّا بُغْدًا) که سی که زانیاری زیادی کردو خودا پرستی و دنیا
به بوستی زیاد نه بوو، جگه له خودا دوور که ویتوه نه بی هیچی تری بو زیاد
نابی.

هۆکاری هیدایه‌تو گومرایی

﴿۱۷۸﴾ مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِّ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ
وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا
وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ أُذُنٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ
بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿۱۷۹﴾

دوای نه‌وهی په‌روهر دگار نمونه‌ی ئاده‌میزادی له‌ئایین ده‌رچووی
هینایه‌وه: بۆ نه‌وهی واز له‌گومرایی خویان یینزو بگه‌رینه‌وه بۆ ریبازی حه‌قو
راستی، نه‌مجار هۆکاری هیدایه‌تو گومرایی دیاری ده‌کا؛ که بریتین له‌به‌کار
هینانی عه‌قلو هه‌ستو شعورو به‌کاره‌ینانی هیدایه‌تی سروشت بۆ
په‌روهر ده‌کردنی یه‌کێ له‌م دوو رینگایه؛ رینگای خیر، یان رینگای شر،
ده‌فهرموئ: ﴿مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ﴾ که‌سی‌ک خودا هیدایه‌تی بدانی بۆ
نیمان هینانو خێرو شوئنه‌که‌وتنی شرعو قورئان به‌هۆی به‌کاره‌ینانی عه‌قلو
حه‌واسی به‌ری‌ک‌نو پێکی، نه‌وه هه‌ر نه‌و به‌راستی هیدایه‌ت دراوه‌و که‌سی تر
هیدایه‌ت دراوینه. ﴿وَمَنْ يُضِلِّ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ﴾ که‌سی‌کیش خودا
ریسوای بکار توفیقی نه‌داو، شاره‌زای نه‌کا بۆ خێرو شوئنه‌که‌وتنی قورئان؛ به‌
هۆی له‌کارخه‌ستنی عه‌قلو شعوری له‌تێفک‌رینی نیشانه‌کانی بونه‌وه‌رو
تێگه‌یشتن له‌ئایه‌ته‌ شرعیه‌کان، نه‌وه نه‌و جووره که‌سانه
خه‌ساره‌تمه‌ندنو، دوورن له‌ریبازی هیدایه‌تو به‌خته‌وه‌ری دونیاو قیامه‌تیان
له‌کیس چووه، گومراو سه‌رلی شێواون. هیدایه‌تی خودایی یه‌ک جووره نه‌ویش
نیمان هینانه، که‌ کرده‌وه‌ی چاک له‌وه‌وه سه‌ر چاوه ده‌گرئ، به‌لام جووره‌کانی
گومرا بون زۆرو زه‌به‌نده‌ن وه‌کوو له‌سوره‌تی (الانعام) دا ده‌فهرموئ: ﴿وَأَنَّ
هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ، وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن
سَبِيلِهِ﴾ بۆیه وشه‌ی (المهتد) به‌تاک هینار وشه‌ی (الخاسرون)

ئه‌مجار په‌روه‌ردگار ته‌و مه‌فه‌ومه‌ی که له‌نایه‌تی پێشودا به‌کورتی هینای لێره‌دا شی ده‌کاته‌وه‌و درێژه‌ی پێ‌ده‌داو ده‌فه‌رموی: ﴿وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنسِ﴾ سوێندی! نێمه زۆرمان له‌ناده‌میزادو جندۆکه دروست کردون، که ناماده‌باشی ته‌وه‌یان تێدایه کرداریک بکه‌ن شیایوی چونه دۆزه‌خ بنو تی‌یدا بپێنه‌وه. هه‌روه‌ها ناده‌میزادو جندۆکه‌ی تریشمان دروست کردوه که ناماده‌باشی ته‌وه‌یان تێدایه کردوه‌ی واته‌نجام بده‌ن بچنه ناویه‌ه‌شته‌وه، چهنکه ناده‌میزاد به‌سروشت ناماده‌باشی نه‌نجامدانی کاری خێرو کاری شه‌ری تێدایه، کرداری چاک به‌هه‌شتی یه‌و کرداری خراب دۆزه‌خیه، وه‌کوو له‌شوێنیکی تردا ده‌فه‌رموی: ﴿فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ﴾ الشوری/ ۷ یان ده‌فه‌رموی: ﴿فَمِنْهُمْ شَقِيٌّ وَسَعِيدٌ﴾ هود/ ۱۰۵.

ئه‌مجار هۆکاری چوونه ناو دۆزه‌خو ناماده‌باشیان بو ته‌و کرده‌وه خراپانه دیاری ده‌کا ده‌فه‌رموی: ﴿هُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا﴾ ته‌وانه: دلێان هه‌یه به‌لام بو تی‌گه‌یشتن به‌کاری ناهینن، عه‌قلو هۆشیان به‌شیوه‌ی رێکو پێک به‌کار ناخه‌ن تابگه‌نه حه‌قیقه‌تی ئیمانو دلو ده‌روونیان له‌ژه‌نگی گومراییی پاک بپێته‌وه؛ هه‌ست به‌خۆشیو به‌خته‌وه‌ری ژبانی دویاو قیامه‌ت بکه‌ن، ته‌وانه به‌وردی له‌شته‌کان وردنابنه‌وه، تێروانینیان بو ژبان تێروانینیکی سه‌طحی و سافیلکانه‌یه، وه‌کوو له‌شوێنیکی تردا ده‌فه‌رموی: ﴿يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِّنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ غَافِلُونَ﴾ الروم/ ۷ ته‌وان وه‌کوو که‌سیک وان که له‌هیچ تی‌ناگه‌ن؛ چونکه نه‌به‌ته‌مای پاداشتی باشن، نه‌له سزای دۆزه‌خیش ده‌ترسن.

﴿وَلَهُمْ اَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا﴾ ته‌وانه چاویان هه‌یه پێی نایینن، واته‌: به‌چاوی وردبینیو تی‌فه‌کرینه‌وه سه‌یری شته‌کان ناکه‌ن، له‌نایاتی که‌ونیو نایاتی قورنانی وردنابنه‌وه، تا شاره‌زایی رێبازی خۆشه‌ختی ببن. ﴿وَهُمْ آذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا﴾ گوێچکه‌یان هه‌یه پێی ناییسن، گوێ ناگرن بو نایاتی خودا

که بۆ پیغه مبه‌رانی ناردوه، هه‌والو به‌سه‌ره‌اتی گه‌له‌ پێشینه‌کان نابیسن، ناکامو سه‌ره‌نجامی نه‌وانه‌ی رویان له‌هیدایه‌تی خوداو شاره‌زایی کردنی پیغه‌مبه‌ران وه‌رگێپا، ناگادار نین، واته‌: په‌ندو عیبه‌ره‌ت له‌سه‌ره‌نجامی گه‌له‌ پێشینه‌کان وه‌رناگرنو ته‌میی خواردو نابن.

جا نه‌و که‌سانه‌ی که‌ نه‌وه‌ ره‌وشتو هه‌لسو که‌وتیانه‌ ناوا عه‌قلو هه‌واسی خۆیان له‌کارخستوه **﴿أُولَٰئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ﴾** نه‌وانه‌ وه‌کوو حوشترو ره‌شه‌ وه‌لاخو مه‌رو بزنی وان، هه‌ر خه‌می خواردنو خواردنه‌ویه‌یه‌، به‌لکو گوهراتریشن، چونکه‌ نه‌و ناژه‌لانه‌ هه‌ولیی نه‌و شتانه‌ ده‌ده‌ن که‌ سوودیان پێ ده‌گه‌یه‌نی و خو ده‌پاریزن له‌و شتانه‌ی زیانیان پێ ده‌گه‌یه‌نن. زنده‌ ره‌وی ناکمن له‌خواردنو خواردنه‌وه‌دا، که‌چی نه‌و نه‌اده‌میزاده‌ به‌ده‌به‌ختانه‌، به‌ته‌نقه‌ستو ره‌قه‌به‌ری نه‌و کارانه‌ ده‌که‌ن که‌ به‌ره‌و دۆزه‌خیان ده‌با، زنده‌ ره‌وی له‌هه‌موو خواردنو خواردنه‌وه‌یه‌که‌ ده‌که‌ن چی زیان به‌خش پێ بۆ ژبانی دونیاو قیامه‌تیان نه‌وه‌ ره‌چاو ده‌که‌ن. **﴿أُولَٰئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ﴾** نه‌وانه‌ به‌ته‌واوی پێ ناگان له‌نایاتی خودا، نازانن چۆن هه‌ستو شعورو عه‌قلیان به‌خه‌نه‌کار، نه‌وانه‌ نه‌زانو گیلو نه‌فامو که‌وه‌دنن. به‌ته‌واوی رویان له‌دونیا په‌رستی کردوه، خه‌ریکی خواردنو خواردنه‌وه‌ن، وازیان له‌هه‌ولدان بۆ ژبانی قیامه‌تو خوشی هه‌تا هه‌تایی هه‌یناوه‌، چ باکیان له‌به‌هه‌شتو دۆزه‌خ نه‌... به‌پێچه‌وه‌انه‌ی عاقل مه‌نده‌کان، نه‌وان هه‌ولیی وه‌ده‌سته‌پێنانی به‌خه‌مه‌وه‌ری ژبانی قیامه‌ت ده‌ده‌نو پێویستیاتی ژبانی دونیاش پاشگوێ ناخه‌ن، به‌گوێره‌ی نه‌م نایه‌ته‌ پیرۆزه‌ هه‌لسو که‌وت ده‌که‌ن که‌ ده‌فه‌رموی: **﴿وَاتَّبِعْ فِيمَا أَتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ، وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا، وَأَحْسِنْ كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ، وَلَا تَبْغِ الْفُسَادَ فِي الْأَرْضِ، إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ﴾** القصص/۷۷.

لیه‌ره‌دا په‌رسیاریک دێته‌ پێشه‌وه‌، ده‌لێ بۆچی زوهره‌ی نه‌و خه‌لکه‌ (تاده‌میزادو جندۆکه‌) بۆ چوونه‌ ناو دۆزه‌خو تیدا مانه‌وه‌ی دروست کراون؟ له‌وه‌لام‌دا ده‌گووتری: په‌روه‌ردگار به‌عیلمی نه‌زه‌لی خوێ زانیویه‌تی نه‌و خه‌لکه‌ به‌ره‌و رێبازی دۆزه‌خ رێ ده‌که‌ن، نه‌مه‌ش پێویست به‌وه‌ ناکا نه‌و

کرداره‌ی که ده‌بیته هۆکاری چوونه ناو دۆزه‌خیان بیته عالهمی واقعیعه‌وه، عیلمی خودا شامیلو ره‌هایه حمدیجی به‌زه‌مانو مه‌کان نیه.

یان ده‌لّین: خاوه‌نی نهم عیلمه نه‌زه‌لییه ره‌هایه (که پیوستی به‌زه‌مانو جموجۆلی جیهانی ناده‌میزادی تازه پیدابوونییه) نه‌وه‌نیه که مه‌خلوقات هه‌لده‌نی بۆ گومرایی‌یه‌کی که ده‌بیته هۆی چونه ناو دۆزه‌خیان به‌لکو هۆکاره‌که له‌حقیقه‌تدا. وه‌کوو نایه‌ته‌که گه‌ ده‌فهرموی: ﴿هُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا، وَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَهُمْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا﴾ نه‌وانه نه‌و دلانه‌ی پییان دراوه نایانکه‌نه‌وه به‌کاریان ناهینن بۆ نه‌وه‌ی تیبگن. دلی کراوه و چاوی بینا نیشانه‌ی ئیمان هینانو هیدایه‌ت له‌بوونه‌وه‌دا، له‌په‌یامی پیغه‌مبران‌دا، به‌دی ده‌کاوتی ده‌گا!

به‌لام نه‌وان له‌ناستی نایاتی کهونی‌دا دلی خۆیان داخستوه، چاوی خۆیان نوقاندوه، گوچکه‌ی خۆیان هاخنیوه، نهم نامیرانه‌یان له‌کار خستوونو له‌شوینی خۆیان‌دا به‌کاریان نه‌هینان، ژیان به‌بی ناگایی و گیلی به‌سهرده‌به‌ن، که‌وابو نه‌وان وه‌کوو ناژهل وه‌هان به‌لکو له‌ناژه‌لّیش گومراترو گیل ترو، نه‌قام ترن.

بی ناگان له‌و نیشانانه‌ی کهون که رۆژانه‌و مانگانو سالانه‌و دووباره ده‌بنه‌وه، بی ناگان له‌و روداوانه‌ی که به‌سهریان دیو پیتیا تپهر ده‌بنو ده‌ستی قودره‌تی خودایان تیدا به‌دی ناکهن؛ نه‌وان به‌ساده‌یی سهیری ژیان ده‌که‌ن، به‌بی ناگایی و گیلی سهیری رۆژگار ده‌که‌ن، دلّیان ناکه‌نه‌وه ماناو مه‌به‌ستی ژیان تیبگن، چاویان ناکه‌نه‌وه دیمه‌نه‌کانی بوونه‌وه‌ر ببینن، گوچکه‌یان ناکه‌نه‌وه قسه‌ی حه‌قو راست ببیسن، که‌وابو نه‌وان (هه‌روه‌کو له‌عیلمی نه‌زه‌لی خودادا دیاری کراوه) شیاوی نه‌وه‌ن بچنه ناو دۆزه‌خه‌وه و بکرنه‌ سوته‌مه‌نی نه‌و ناگره بی تامانه..

تییینی: موخته‌زیله‌و نه‌هلی سوننه‌و جه‌ماعه‌ت له‌باره‌ی کرده‌وه‌ی ناده‌میزاده‌وه را جیاییان هه‌یه:

۱- موخته‌زیله‌کان پییان وایه، ناده‌میزاد به‌دیپهنه‌ری کرده‌وه‌ی خۆیه‌تی و ده‌سه‌لاتی ره‌های هه‌یه له‌کردن یان نه‌کردنی کرده‌وه‌کانی‌دا.

۲- نه‌هلی سوننهو جه‌ماعه‌ت، پییان وایه: خودا به‌دیه‌تسره بۆ کرده‌وه‌کانی نادمیزاد خه‌لقی خودی کرده‌وه‌که خودا ده‌یکا، ناده‌میزاد له‌باره‌ی که‌سبه‌وه موختاره بی‌کا، یان نه‌یکا، به‌لام بری شتی سهره‌کی هه‌ن وه‌کوو مردن، ژیان، به‌رزبونه‌وه، زه‌لیلی، رزقو رۆژی، نه‌وانه ناده‌میزاد که‌سبو ئیختیاری تییان‌دا نیه..

هیدایه‌ت له‌خوداوه دوو مانای هه‌یه:

۱- شاره‌زایی کردن.

۲- گه‌یاندن به‌مه‌به‌ست. واته: په‌روه‌ردگار ناده‌میزادی شاره‌زا کرده‌وه بۆ رینگای خێرو پاش، به‌جۆره هیدایه‌تیکی تر توفیقی داوه بۆ نه‌وه‌ی بگاته مه‌به‌ستو نامانجی خۆی. وه‌کوو نه‌وه سایه‌تیکی نه‌شاره‌زا پرسیار له‌پۆلیسیکی هاتوچۆ بکا، نه‌گهر پۆلیسه‌که رینگاکه‌ی پی بلی: نه‌وه جۆره هیدایه‌تیکه، نه‌گهر پۆلیسه‌که له‌گه‌لی سوار بوو گه‌یاندیه‌یه نه‌و شوینه‌ی که مه‌به‌ستی بوو، نه‌مه‌ش جۆره هیدایه‌تیکه...

ناده‌میزاد به‌ویستو ئیراده‌ی خۆی نه‌و تواناو ده‌سه‌لاته‌ی په‌روه‌ردگار تێیدا دروست کرده‌وه، ئاراسته‌ی ده‌کا، جا یان بۆ خێر یان بۆ شه‌ر!! ناده‌میزاد له‌سه‌ر نه‌م ئاراسته‌ کردنه پاداش له‌سه‌ر چاکه‌ وه‌رده‌گرته‌وه، یان له‌سه‌ر خراپه سزا ده‌دری!

ناوه جوانه‌کانی په‌روه‌ردگار

وَلِلّٰهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنٰی فَادْعُوْهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِيْنَ يُلْحِدُوْنَ فِيْٓ اَسْمَآئِهٖۚ

سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿١٨٠﴾

پاش نه‌وه‌ی په‌روه‌ردگار وه‌صفی نه‌و خه‌لکه‌ی کرد که شیایوی چوونه ناو دۆزه‌خنو بۆ نه‌وی دروست کراون، به‌غافل و بی ناگاو گومرا له‌قه‌له‌می دان، چونکه عه‌قل و دلو چارو گوێچکه‌ی خۆیان وه‌کوو پیوست به‌کار نه‌هیناون تا له‌نهایی‌تی خودا حالێ ببزو دلایان به‌نیمان مشتو مال بکریو، زانستی به‌سود قیر ببین.....

نه‌مجار دواى شهوه فرمان ده‌کا به‌یادو زی‌کری خودا، چونکه‌زی‌کری
خودا ده‌واى ده‌ردی بی‌ناگایی و گومراییه‌و ﴿وَلِلّٰهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنٰی فَادْعُوْهُ
بِهَا﴾ هر بق خودایه‌و بق که‌سی تر نیه‌ چند ناویک که‌ جوانترین مانایان
له‌خو گرتون. به‌و ناوه‌ جوانانه‌ بانگی بکنو هاواری لی بکن یان بق په‌سنی و
وه‌صفو ستایش وه‌کو ﴿اَللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّوْمُ﴾ البقرة/۲۵۵،
یان بق دواکاری و دایین‌کردنی پیوستی و لبردنی به‌لاو موصیبت..

بیگومان ناوه‌ جوانه‌کانی خودا (اسماء الله الحسنی) له‌چوار سوره‌ت‌دا
باس کراون:

۱- له‌سوره‌تای تم سوره‌ت‌دا.

۲- له‌کوتایی سوره‌تی (الاسراء) دا که‌ ده‌فرموی: ﴿قُلْ: ادْعُوا اللّٰهَ
اَوْ ادْعُوا الرَّحْمٰنَ، اَيًّا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنٰی﴾ الاسراء/۱۱۰.

۳- له‌سوره‌تای سوره‌تی (طه) دا که‌ ده‌فرموی: ﴿اللّٰهَ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ لَهُ
الْأَسْمَاءُ الْحُسْنٰی﴾ طه/۷.

۴- له‌کوتایی سوره‌تی (الحشر) دا که‌ ده‌فرموی: ﴿هُوَ اللّٰهُ الْخَالِقُ
الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنٰی﴾ الحشر/۲۴.

وه‌کو ریوایت کراوه‌ بریک له‌موسولمانان له‌نوژده‌ هاواریان له‌خودا
ده‌کرد، به‌ ناوی (الله)، یان (الرحیم) جاری واش ده‌بوو به‌ (الرحمن)
بانگیان لی ده‌کرد، کافره‌کان، وتیان: موحه‌مه‌دو هاوه‌لانی سه‌یرن؛ پییان
وایه: نه‌وان عیباده‌تی یه‌ک خودا ده‌کن، شه‌دی بقچی هاواری دوو
خودا ده‌کن؟؟ نیتر په‌روهر دگار شه‌م نایه‌ته‌ی نارده‌ خواری، شه‌وه‌ی روون
کرده‌وه: که‌ شه‌و ناوه‌ جوانانه‌ هی یه‌ک خودان؛ نه‌ک هی چه‌ندخوایه‌ک.

ناوه‌ جوانه‌کانی خودا شه‌وه‌دو تو ناون، له‌صحیحی موسیلمو بوخاری‌دا
هاتوه‌ که‌ شه‌بو هوپه‌یسه‌ (ره‌زای خوای لی بیت) ریوایه‌تی ده‌کا، ده‌لی:
يَنْفَعُ مَبْرَ فَرْمُويسَتِي: (اِنَّ لِلّٰهِ تِسْعًا وَتِسْعِيْنَ اسْمًا، مِائَةٌ اِلَّا وَاحِدًا، مَنْ
اَحْصَاَهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ، وَهُوَ وَتَرٌ يُجِبُ الْوَتْرَ) واته: خودای گه‌وره‌و بالا
ده‌ست شه‌وه‌دو تو ناوی هیه: سه‌د ناو یه‌ک که‌م، که‌سیک بیان ژمی‌ری،

له‌بهریان بکا، بیر له‌مانا که‌یان بکاتموه، ده‌چیته به‌هسته‌وه نه‌و تاکه، جنوب
نیه، تاکی خوش ده‌وی

ناوه جوانه‌کانی خودا به‌گویره‌ی ریوایه‌تی تیرمزی له‌طهریقی (الولیدی)
کوری موسلیم له‌شوعه‌بیه‌وه نه‌مانه‌ن:

((هو الله الذي لا اله الا هو الرحمن، الرحيم، الملك، القدوس،
السلام، المؤمن، المهيمن، العزيز، الجبار، المتكبر، الخالق،
البارئ، المصور، الغفار، القهار، الوهاب، الرزاق، الفتاح، العليم،
القابض، الباسط، الخافض، الرافع، المعز، المذل، السميع،
البصير، الحكيم، العدل، اللطيف، الخبير، العظيم، الشكور، العلي،
الكبير، الحفيظ، المقيت، الحسيب، الجليل، الكريم، الرقيب،
المجيب، الواسع، الحليم، الودود، المجيد، الباعث، الشهيد،
الحق، الوكيل، القوي، المتين، الولي، الحميد، المحصي، المبدئ،
المعيد، المحي، القيوم، الواجد، الماجد، الواحد، الصمد، القادر،
المقتدر، المقدم، المؤخر، الاول، الاخر، الظاهر، الباطن، الوالي،
المتعالی، البر، التواب، المنتقم، العفو، الرؤوف، مالك الملك،
ذوالجلال و الاكرام، المقسط، الجامع، الغنى، المانع، الضار،
النافع، النور، الهادي، البديع، الوارث، الرشيد، الصبور)).

زانایانی شاره‌زا له‌بوری فەرموده‌دا ده‌یاره‌ی ریوایه‌تی ته‌م ناوه جوانانه
له‌پیغه‌مبیره‌وه که‌وتونه‌ته راجیایی‌یه‌وه: هه‌ندی‌ک ده‌لین: فەرموده‌که
مەرفوعه، هه‌ندی‌کیش ده‌لین: موده‌پرچه، نه‌مه‌شیان وی چوتره، بۆیه
شه‌یخان (موسلیم بوخاری) ته‌خریجیان نه‌کردوه، چونکه وه‌لید به‌ته‌نیا
ریوایه‌تی کردوه و گومانێ تیه‌له‌کیشی تیدا ده‌کری، وه‌کوو زانای گه‌وره
ئیبینوچه‌جدری عه‌سقه‌لانی له‌کتیپی فه‌تحولباری‌دا فەرمویه‌تی به‌مودره‌جی
داناوه.

﴿وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ واز
له‌وانه بینن که گۆرانکاری له‌ناوه جوانه‌کانی‌دا ده‌که‌ن، وشه‌کانیان یان
مانا‌کانیان له‌راستی خۆیان لاده‌ده‌ن ته‌حریفو گۆرانکاریان تیدا ده‌که‌ن، زیاده‌

که میان تیدا نه نجام دده ن.

تیلحاد به سی جور ده بی:

۱- به گورانکاری کردن تیاندا وه کوو موشریکئو بته پرسته کان ده یانکردو
بکه کانیاں بهو ناوانه نار نابوون؛ له لفظی (الله) وشه ی (اللات) یان داهینا
بوو، له وشه ی (العزیز) (العزی) یان داهینا بوو، له وشه ی (المناف) وشه ی
(هنا) یان داهینا بوو.

۲- دانانی ناوو صیغه تیک که خودا بقو خوی له قورناندا خوی پی ناو
نه هینابی، یان پیغه مبر ﷺ له فرموده ی صه حیخی خوی دا نه یفر موی،
وه کوو مدیحی به کان به خودا ده لئین: باوکی مدسیح!! چونکه نه هلی حقو
زانایانی نیسلام کۆکن له سمر نه وه که ناوه جوانه کانی خودا ته وقیفین، واته:
ده بی قورنان یان فرموده ی پیغه مبر ﷺ ده ست نیشانیان بکه ن!

۳- کم کردن زیاد کردنی ناوه جوانه کانی، ناو هینانی خودا به ناو تیک
که لهو ناوانه به دهره ونه خوی بقو خوی دانه ناوه، یان نار نه هینانی بهو ناوه ی
بقو خوی دانه ناوه، وه کوو نه وه شاده میزاد به ناو تیک هاوار له خودا بکا که
مانا که ی نه زانی، ته صه ووری ناو لئیراوه که نه کا.

نه ی موحه مه ده! تو واز لهو که سانه بینه که گورانکاری له ناوه
جوانه کانی خودا ده کمن، نه وانه سزای کرده وه کانیاں ده درتته وه، پیش هاتنی
قیامت له دونیادا سزا ده درتن

قیببینی: نایه ته که نه مانایانه ی له خو گرتوون:

۱- هر خودا ناوی جوانی هه نو ناوی جوان هر هی پهروهر دگاران!
که وایی هر نار تیک جوانه هی خودایه، ناوه جوانه کانی خودا ده کرتی له غیری
خودا بندرتن، جگه له ناوی (الله) و (الرحمن) که نابیی که سیان پیسه
ناو بری. واته: نابیی شاده میزاد تیک هه بی ناوی (الله) ی لی بنی یان
(الرحمن). به لام (عبد الله) یان (عبد الرحمن) نه وه له شمر دا ناوی
په سندن.

هه ندی له ناوه جوانه کانی خودا ده کرتی به ته نیا هاواریان لی بکه ین وه کوو
(یا الله) (یا رحمن) (یا حکیم) هه ندی ناوی جوان هه ن نابیی به ته نیا

هاواریان لی بکهین به‌لکو ده‌بی بلیین: (یامحی یا ممیت)، (یا نافع). پیوسته نموده‌ش بزائین که ناوه جوانه‌کانی پروه‌ردگار هر نموده و نونین به‌لکو خودا هندی ناوی هنن یه‌کسی پی ناشنا نه‌کردن. به‌لکه‌مان له‌سر نه‌مه نه‌و فرموده‌ی پیغه‌مبیر ﷺ که نیمامی نه‌حمده و نه‌بیر حاتم‌می کوری حیانی نه‌لبه‌ستی له‌صه‌حیحی خو‌ی‌دا له‌عبدوللای کوری مه‌سعوده (ره‌زای خوای لی بیت) ده‌گیریتسه: که پیغه‌مبیر ﷺ فرموده‌تی: ((.....أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ لَكَ سَمَّيْتَ بِهِ نَفْسَكَ أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ، أَوْ اسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ، أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ الْعَظِيمَ رَبِيعَ قَلْبِي، وَتُورِ صَدْرِي، وَتَجْلَاهُ حُزْنِي، وَتُهَاجِبَ هَمِّي، إِلَّا أَذْهَبَ لَكَ حُزْنُهُ وَهَمُّهُ، وَأَبْدَلَ مَكَانَهُ فُرْجًا)).
گوترا: نه‌ی پیغه‌مبیری خودا! نایا تیمه قیران نه‌بین؟ پیغه‌مبیر ﷺ فرمودی: (بَلَى يَنْبَغِي لِكُلِّ مَنْ سَأَلَهَا أَنْ يَتَعَلَّمَهَا) که‌وابوو جگه له‌و نموده و تو ناوه پروه‌ردگار ناوی تریشی هنن.

تیب‌ولعمره‌بی سده و چلو شه‌ش ناوی له‌ناوه پیروزه‌کانی خودا بو پارانه‌وه هاوار لی کردن هینان، له‌شوتنیکی تردا سی ناوی پیروزی تری لی زیاد کردن، واته: بوون به‌سده و هفتاو شه‌ش ناو. وه‌کوو (الطيب، المعلم، الجمیل...).

شاعیری خوداناسو هه‌ست ناسک سه‌یید عبدالرحیمی مه‌وله‌وی ده‌فرمودی:

نه‌سمای (خالق الارض و الفلک)
نه‌رچی مه‌شه‌ورن به‌هزارو یه‌ک
به‌شه‌ر عیج یه‌کی که‌م صه‌د مه‌ذکورن
لاکین وه‌ک صیفات غه‌یره مه‌حصورن
بوچ؟ نه‌ر نه‌سمیه، نه‌گه‌ر صیفات
مه‌نشهنی هه‌موو هه‌ر که‌مالاته

خود که مالاتی خالقی نه کبهر
غیره مه حصووره و له غایهت نه ودهر

هەر ئیسمی که شهرع ئیزنی نه داوی

نیطالاقی وه شهر خودادا ناوی

نهم قهوله موختار، یه کجار ظه ربه

بهس بینای نه سماء له سهر ته و فیه

موعته زیله له پرستی کوتایی نایه ته که، که ده فرموی: ﴿سَيُجْزَوْنَ

مَكَانًا يَعْزَكُونَ﴾ ده ئین: نه مه به لگه یه له سهر نه وه که کرده وه هی

قاده میزاده، پاداش و سزا له سهر کرده وه ی بهنده یه وه سهره لده ده.

ماوه ته وه ناماژه به نه وه بکهین که دوعاو پارانه وه شتیکی مه شروع

په سه نه وه به عیبادت حسیه، به لکو کاکله ی عیبادت و خوا په رستییه

په روره دگار ده فرموی: ﴿وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي، فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ

دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ﴾ البقرة / ۱۸۶. له قورنانی پیروژدا که باسی پرسیارو

نیستیفته له گۆری بی وه لآمه که ی واده داته وه ده فرموی: ﴿فَقُلْ.....﴾

واته: نه ی موحه مه ده! پینان بلئی: نه وه وه لآمه که یه تی .. به لام لیله ده نه وه

ناوه نه ده ناهیلی و یه کسهر ده فرموی: ﴿فَأِنِّي قَرِيبٌ﴾ نه ی موحه مه ده!

ته گهر به نه ده کانم ده رباره ی من پرسیارت لی بکهن نه وه من لییان نزیکم،

وه لآمی بانگهر ده ده مه وه همرکاتی هاوارم لی بکهن، واته: با راسته موخو

بانگ له من بکهنو ناوه ندو واسیته وه سیله به کارنه هینن بانگ کردنو هاوار

کردن له غهیری خودا له هیچ مه خلوقیکی تر (زیندو بی یان مردو) دروست

نیه، ته دنیا خودا هاواری ده کرتی، ههر نه وه سه مه ده، واته: بۆ پتویستی و

به هانای هاتن هاواری لی ده کری و په نای بۆ ده بری، که سی تر ناتوانی به هانای

لیقه و ماوو داماوانه وه بی، ناخوشییان له سهر لابه ری، به خسته وه ری خوشییان

^{۱۱} عه قیده ی ممرضیه، دانراوی سه یید عبدالله ره جیمی مهوله ی، لیکنۆلینه وه ی مه لا

عبدولکمریمی موده ریس ل / ۲۴۰.

بداتی وه کوو ده فرموی: ﴿أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ، وَيَكْشِفُ السُّوءَ، وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ، إِنَّهُ مَعَ اللَّهِ﴾ (النمل/۶۲)، واته: جگه لپه‌روه‌ردگار که‌سی تر نیه به‌هانی لیقه‌وماوانه‌وبی، هر خودا شیاری عیبادت بو کردنو دوعار پارانه‌وی ناراسته ده‌کری.

حاکم له (المستدرک) دا ریوایه‌تیکی هیناوه ده‌لی: پیغه‌مبیر ﷺ به‌فاطمه‌ی کچی فرموی: (مَا يَمْنَعُكَ أَنْ تَسْمَعِي مَا أَوْصِيكَ بِهِ؟ أَنْ تَقُولِي إِذَا أَصْبَحْتَ إِذَا أَمْسَيْتِ: يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ بِرَحْمَتِكَ أَسْتَغِيثُ، أَصْلِحْ لِي شَأْنِي، وَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ).

بروادارانو به درو خه‌روه‌وه‌کان له‌تۆمه‌تی بانگ لی‌کراو

به‌بانگه‌وازی نی‌سلام

وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةً يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ ﴿١٨١﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨٢﴾ وَأُمْلِي لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ ﴿١٨٣﴾ أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِهِمْ مِنْ جِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿١٨٤﴾ أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٥﴾ مَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَيَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١٨٦﴾

له‌وه پیش په‌روه‌ردگار نه‌وه‌ی راگه‌یاند: که خه‌ل‌کیکی زوری بو دۆزه‌خ دروست کرده، چونکه دلو چاوو گو‌یجکه‌ی خویان له‌کار خستون، نه‌مجار ناده‌میزادانی رینومایی کردن بو شتی‌ک که نیمانیان به‌هیز ده‌کا؛ نه‌ویش ی‌اد کردنی په‌روه‌ردگار له‌روانگه‌ی ناره‌ پیرۆزه‌کانیه‌وه، لی‌ره‌ش‌دا باسی نه‌وه ده‌کا: که تۆمه‌تی موحه‌مه‌د ﷺ دوو تا‌قمن؛ تا‌قمی هیدایه‌ت دراو. نه‌وانه‌ی به‌حقو عدالت حوکم ده‌کمن، تا‌قمی گو‌م‌راو به‌درو‌خه‌که‌روه‌کان، نه‌مجار

بهنونجی ناده میزادانی بو نهوه راکیشا؛ که تیفکریزو ورد بوونهوه لههلبمانه کازو زهوی بو تیگیشتنو بهلگه هیئانهوه لهسر تاکو ته نهایی خولداو. راستی پیغه مبرایه تی موحه ممه ده ﷺ شتیکی واجیهو کاریکی پیوسته، کوتایی نهم کومه له نایه ته بهوه ده هیئی که به ته مای تیمان هیئانی واته نه بی که بهی ی سوننه تی خودا گومراو سر لی شیوان، پهروه ردگار له یو کایو گومرایی دا فراموشی کردون وازی لی هیئان، تاکاتی دیلریکاو له زانستی خوی دا که ده یانخاته ناو دۆزه خهوهو سزایان ده دا. ده فرموی: «وَمِنْ خَلْقِنَا أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يُعْدِلُونَ» لهو ناده میزادانی تیمه دروستمان کردون، له ناو نهو گهلو نه ته وهی که به دیمان هیئان؛ گهلو نه ته وهیه که هیه؛ که پیک هاتوه له چهند هوزو خیلو نژادو ره گهزو نه ته وهی جیا، رینومایی ربازی حق ده کهنو به کرده وهو به قسمو خاموژگاری ناده میزادان هه لده تین بو پابه ندبون به حقو عدالتکاری، بانگه وازی خه لکی ده کهن بو خودا پرستی و گوپرایه لی فرمانه کانی یهزدان، کردارو هه لوئیستیان حه قمو، حوکمو بریاریان عه دالغو دادپهروه ریه، لادانو سته مکاری له گوftarو کرداریان دا نیه، ربازیان یه که، چونکه حق یه کهو نابی به دوو، نهو گه له هه لوئیست په سنده کردار باشه تومه تی موحه ممه ده ﷺ.

زور فرموده ی پیغه مبر ﷺ هه ن که مانای نایه ته که به سر گه لی رئیسلا م دا ده چه سپینن. لهو فرمودانه: نهو فرموده یه، که شه یخه ن له صه حیه نی خویان دا له مو عاییه ی کۆری نه بو سه فیانه وه ده گیر نه وه ده لی: پیغه مبر ﷺ فرموی: (لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي ظَاهِرِينَ عَلَى الْحَقِّ، لَا يَضُرُّهُمْ مَنْ خَذَلَهُمْ، وَلَا مَنْ خَالَفَهُمْ حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ) له ریوایه تیکی تر دا (حَتَّى يَأْتِيَ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ عَلَى ذَلِكَ).

تیبو جهریو تیبو لمو نلپرو نه بو ششه یخ له تیبو جو ره یجه وه، ریوایه ت ده کا. ده لی: پیغه مبر ﷺ له باسی نایه تی ((وَمِنْ خَلْقِنَا أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ)) فرموی: ((هَذِهِ أُمَّتِي، بِالْحَقِّ يَحْكُمُونَ وَيَقْضُونَ، وَيَأْخُذُونَ لَوْ يُعْطُونَ)) نه بو ششه یخ تیبو حه ییان له عه لی کۆری نه بو طالیه وه

فرموده‌یه‌کی ده‌ره‌یناره، که فرموده‌تی: (لَتَقَرَّبَنَّ هَذِهِ الْأُمَّةَ عَلَى ثَلَاثٍ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً كُلُّهَا فِي النَّارِ إِلَّا فِرْقَةً، يَقُولُ اللَّهُ: وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ) تنها هر نمو نه‌تموه‌یه‌ی که نمو ره‌وشتر هه‌لوتستیانه رزگاریان ده‌بی.

به‌کورتی: که به‌روهردگار له‌وه پیش فرمودی: ﴿وَمِنْ قَوْمِ مُوسَى أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ﴾ پاشان لی‌رده‌ا هه‌مان رسته‌ی دووباره کرده‌وه، زوریه‌ی رافه‌کمرانی قورئان ده‌لین: مه‌به‌ست به‌و تومه‌ته، تومه‌تی موحه‌مه‌ده ﴿﴾ به‌لگه‌ش نمو فرمودانه‌ن که نوسیومانه‌و هی تریش زورو زه‌به‌نده‌ن.

ته‌مجار دوا‌ی ده‌ستیشانه‌کردنی تاقمی به‌که‌م، باسی تاقمی دووه‌م ده‌کار ده‌فرمودی: ﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُم مِّنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ﴾ نمو‌اندی قورئان به‌درۆ ده‌خه‌نوه (که قوره‌یشییه بی باوره‌کانن) له‌گومرایی و سرگرردانی خویان‌دا ده‌یانه‌یلینه‌وه، نیستیدراجیان ده‌که‌ین وازیان لی دینین له‌گومرایی و سرگرردانی‌دا زیاتر رۆبچسن و نه‌زانن سهره‌نجامی کاریان به‌چی ده‌گاو ناکامیان چی ده‌بی، چونکه نازانن دابو نه‌پیتی خودا له‌ناستی کیشه‌ی نیوان هه‌قو به‌تالدا چونو چون نیه؟ بی ناگان له‌وه‌ی که هه‌میشه هه‌قو راستی، به‌تالو پووج راده‌مالی‌و، نمو شته‌ی سوودی بو ناده‌میزادان هه‌یه به‌سهر شتی زییانه‌خرۆدا زال ده‌بی! وه‌کوو له‌شوینیکی تردا ده‌فرمودی: ﴿بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ، فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ﴾ الانبیاء/۱۸، یان ده‌فرمودی: ﴿فَأَمَّا الزُّبْدُ فَيَنْهَبُ جُفَاءً وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُثُ فِي الْأَرْضِ﴾ الرعد/۱۷. نیستیدراجیان ده‌که‌ین بو سزادان، به‌جوړیک که به‌خویان نازاننو بی ناگان له‌وه‌ی بوچی وایان لی ده‌کری، نزیک ده‌خرینه‌وه له‌و شتانه‌ی دینه‌ه‌وی به‌هیلاک چونو فه‌وتانیان، نیعمه‌تو خوشیان ده‌دریتی، رزوو رۆژیان به‌سهردا ده‌رژیندری، هوکاری ژانیان بو خوش ده‌کری، هر کاتی تاوانیک بکه‌ن، کرده‌وه‌یه‌کی خراب نه‌نجام به‌دن زیاتر ژیانی دونیایان بو خوش ده‌کری، تیر خویان له‌خو

سورقو زیاتر لهزه لکاو ی گومرای ی دا رۆده چزو روو ده که نه تاوانو تاوانکاری، چونکه تا نهوان پی ی لی هه لبرنو در یژه به تاوانو یاخی بوون بدهن، زیاتر نیعمه تو خوشییان به سمر دا ده رژی، نازانن که نهوه پشی پشی کردنیانه بو نهوه ی به داوه که وه ببن، وه کوو له شوینیکی تر دا ده فرموی: ﴿أَيَحْسَبُونَ أَنَّمَا نُمِدُّهُمْ بِهِ مِنْ مَّالٍ وَبَنِينَ، نُسَارِعُ لَهُمْ فِي الْخَيْرَاتِ بَلْ لَا يَشْعُرُونَ﴾ المؤمنون/۵۵-۵۶. یان ﴿فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ، فَتَحْنَا عَلَيْهِمُ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ، حَتَّى إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُتُوا أَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً فَإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ﴾ الانعام/۴۴.

موسلیمو بوخاری فرموده ده که کان له نه بو موسای نه لئه شعرییده ره رگپر وه نهوه ده لی: پیغه مبر ﴿فَرَمَوْهُ قُلْ﴾ فرمویه قی: ((إِنَّ اللَّهَ لِيُعْلِي لِلظَّالِمِ، حَتَّى إِذَا أَخَذَهُ لَمْ يَفْلِتْهُ)) پمروه ر دگار مؤلته به سته مکار ده دا، سته مکاری خوی نه نجام ده دا، هه تا که گرتی نیتر به ره له دای نا کاو مبره خه سی نا کا.

پیگومان مانای نه م نایه تهو وینه کانی، ده رباره ی کافره کانی قور هیش هاته دیو، له سهریان جی به جی بوو، نهوه بوو له شیری به درو خه نه ده قو فه تحی مه که کوو شه ره کانی تریش دا، ژیر که تنو، خودا پیغه مبر ی خوی به سمر دا زال کردن.

هه زره قی عومبری کور ی خه تتاب کاتی گه نه جو خه زینه ی کیسرایان بو برده وه، که وه پارانوهو لاله وه، وتی: خودایه! په ناده گرم به تو له وه ی که نه م غه نیمه تهو ده سکه و تنو سمر که و تنه نیستدراج بی! چونکه زاتی پاکی ده فرموی: ﴿سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ﴾ ﴿وَأُمْلِي لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ﴾ مؤلته قی نهو گرو هه به درو خه ره وانه ده ده م، ته مه نیان در یژ ده که م، هوکاری ژبانیان بو زور ده که مو، مالو سامانیان ده ده می، به لام پیگومان نه خشهو ته گبیری من بو له ناو بردنو تو له لی ستانندیان به هیژو تو که مه!

به کورتی نیعمه قی به خشینو رزقو رژی پیدان نابیه به لگه له سمر راستی و راستالی ناده میزاد، به لکو جاری واده بی نهو نیعمه قی به خشینه بو

نیستید راجه، بۆ خستنه ناو داوو به ته له وه بوونه. سته مکار که گه
سته مکاری به که ی ده ست له عاست تو له ی لی نه سه ندرا پیویسته له خۆی بایی
نه بی و هه لنه خه له تی، چونکه وا ده بی و ازلی هینانه که ی بۆ ته وه یه زیاتر
ملهویری سته مکاری بۆ خه لکه ده ریکه وی، بزائن چ به ده ره فتا بو به ده
ته تواریکه!! وه کوو چۆن لهم رۆژگاره دا دارو ده سته ی ناسایشو چاودیری،
موراقبه ی هه لسه کو تی گو مان لی کراوان ده که ن، تاما وه یه که چا و له خرا به
کاران ده پۆشن، پاشان که وه ختی دیاری کراو هات، راپیچی ژهن دانو
لیکۆلینه وه یان ده که نو سزایان ده ده ن.

جا وه کوو نیبنو ته بی حاته مو ته بو ششه یخ؛ نیبنو هه یانی ته لته نصاری
له قه تاده ی کو ری دو عامه وه ده ریان هینا وه ده لی: بۆی با سکر دین که
پیغه مبهر ﷺ چوه سه ره صفا و بانگی قور هیشی به کانی کرد، یه که یه که و
بنه ماله به بنه ماله بانگی لی کردن ته ی نه وه ی فلان! ته ی نه وه فلتان! له به لا و
روداوی رۆژگارو غه زه بی خودا ده یتر ساندن یه کی له قور هیشی به کان وتی:
وادیاره ها وه لی تیوه واته: موحه ممه د شیتو نه فامه ته م بانگه بانگو هاوار
هاواره ی له چیه؟؟ شهو هه تا به یان خه ریکی بانگ کردنه؛ تیر پمروه ردگار
ته م نایه ته ی نازل کرد که ده فمرو ی: ﴿أَوَلَمْ يَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِهِمْ مِنْ حِنَّةٍ،
إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ﴾ نایا ته و کۆمه لو تاقمه به درۆ خه ره وانه ی که نایاتی
تیبه به درۆ ده خه نه وه، بیران له وه نه کردۆ ته وه که هه قاله که یان که
موحه ممه ده ﷺ هیچ جو ره شیتیه کی له گه ل نه؟ بۆ فکر له حا لی رابووردو ی
ناکه نه وه هه ره له سه ره تای ژیا نیه وه! خو یاش ناگاداری سه ره ده مه کانی پیش
نیستاینی، له سه ره ده می مندالی و گه نجی و پیا وه تیدا باش باش ده یناسن،
حه قیقه ته ی بانگه وازه که شی ده زانن، به لگه ی پیغه مبهرایه ته ی نه ویان له لا
ناشکرا و نو مایانه، ته و پیغه مبهری خودایه به راستی، بانگه واز بۆ حه ق ده کا!
ته وان ته که ره بیر له رابووردو ی بکه نه وه، خو یان له ده مارگیری و تاره زۆ
بازی دوور بخه نه وه، حه قو راستییان بۆ ده ره که وی راستی پیغه مبهرایه ته ی
ته ویان له لا ناشکرا و عه یان ده بی! ده زانن که شاعیر نیه و، دیارده ی شیتی

پتوه دیار نیهو، هیچ جوړه شیتو بی ناگایی به کی پتوه نیه،

قورنانی پیروز له زور نایه تا نهمه مان بو ده گیر تهمه که موشریکه کان
پتغه مبریان به شیت ده زانیو نهمو حاله تیان وه پال ددها وه کوو چوڼ
تومته کانی تریش هه مان حاله تیان پال پتغه مبره کانیاں داوه. بویه قورنانی
پیروز چند جار به دروی خستنه وه و پاکانه ی بو پتغه مبر ﷺ کرد وه کوو
ده فرموی: ﴿وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ﴾ التکویر/۲۲، یان ده فرموی:
﴿قُلْ: إِنَّمَا أَعْطَاكُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مِثْلِيَ وَفَرَادَى، ثُمَّ
تَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِكُمْ مِنْ جِنَّةٍ، إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ
شَدِيدٍ﴾ سبا/۴۶، یان ﴿إِنْ يَقُولُونَ بِهِ جِنَّةٌ، بَلْ جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ
وَكَثُرَهُمْ لِلْحَقِّ كَارِهُونَ﴾ المؤمنون/۷۰، یان ﴿وَقَالُوا يَا أَيُّهَا الَّذِي نُزِّلَ
عَلَيْهِ الذِّكْرُ إِنَّكَ لَمَجْنُونٌ﴾ الحجر/۶، یان ﴿وَيَقُولُونَ: إِنَّا لَنَنَازِعُكَ
أَلِهَتِنَا لِشَاعِرٍ مَجْنُونٍ﴾ الصافات/۳۶، هه موو نایه ته کان نهمه ده چه سپینن
که پتغه مبر ﷺ شیت نیه، ﴿إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ﴾ به لکو ترستینره و
ناموزگاری کمره، به نهمه مانته موه په یامی خوی ده گیه نیو نمرکی سرشانی
نه نجام ددها، نهمو له سزای دنیار قیامت ده تا ترستینی، پیتان راده گیه نیو:
که نه گمر به پیر بانگه وازی به کیه وه نه یه ن تروشی سزای دنیار قیامت ده بن!
که له نایه ته که دا وشه ﴿بِصَاحِبِهِمْ﴾ هیناوه بو نهمه هیناوه ته که
بیری قوره یشی به کان بینیتره: که نه وان له سره تای ژیا نیه وه ده یناسن تا
له ته مهنی چل سالی تیپه ریوه، که واپو نه وان هر نهمه نده یان له سره که بیر
له ژیا ننامه ی رابووردوی بکه نهمه بو نهمو ی بزائن که دابو نه پیتی
موحه ممد ﷺ درو کردن نیه، له وه پیش دروی لی نه بیسراوه، پیار
ماقوله کانیاں بو خویان شایه تی نهمه ددهن که هر گیز موحه ممد له گهل
که سدا دروی نه کردوه، نه دی چوڼ درو له سر خودا هه لده به سستی، به لی:
نه گمر موشریکه کانی مه که له شیوه ی به روه رد به وونی موحه ممد
وردیوونایه وه، نهمو نه مانه تپاریزیو راستگویی و روهشت جوانیه ی نه وان
به هیناوه پیش چای خویانو نه مجار بیریاں له بانگه وازی به کی بکر دایه وه،

که بریتیه: لیه کتابرستی و عیباده تکردن بق خوداو، چاک کردنی حالتهی
نایینی و شارستانی و کومه لایتهی خویان.. بویان ناشکرا ده بوو که نهم هه لسرو
کهوتو داخوازیانه لپیلاوکی شیتموه دهرناچن، به لکو عقل و انیشان ددها
بیروفر وای بق ده چی که نهمه نیگای خودایی به نیردراوه بق سر دلی نمو
پیغه مبره نه خوتندواره.

نه مجار قورنانی پیروز سرنجیان بز به لگه کی تر راده کیششو
ده فمرمی: ﴿أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ
مِنْ شَيْءٍ﴾ واته: نایا نهوانه نمو پیغه مبره به درو ده خنموه که ده زانن
نه مینو راستگریه؟؟ سیری جیهانی ناسانه کازو زهوی ناکمن؟؟ له مهله کوتی
ناسانه کازو زهوی دا: به لگه به هیزو زورو زه بنده همن له سر هه بونی
به دیپننریکی داناو به تواناو زاناو به ناگا. نه گمر نمو موشریکه
به درو خمره وانه، سیری نیاتی نیمه بکمن، پروانته ملکوت سالتنه تی خوداو
کار دروستی و رکتو پیکی له هه موو دروست کراوکی دا، نمو به بی شکو
گومان نمو سیر کردنه یان کیشی ده کردن بق نیمان هینان به هه بونی
خودایه کی تا کو تنیاو بی هاو له، ده یانزانی که هیچ شتی لهم بونه ودها به
هوانته دروست نه کراوه، هر له نپره تامه جهره به لگن له سر هه بونی
خودایه کی بالا ده ستو زاناو دانا.

نه گمر نهوانه به وردی سیری مهله کوتی ناسانه کازو زهوی بکمن،
ده گنه نمو که برپوا به راستی پیغه مبرایتهی موحه مسد بکمن. ﴿وَأَنَّ
عَسَى أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ﴾ نایا بیران لهو نه کردو تهوه که
لهوانیه مردنیان نریک بیو بهم زووانه دنیا به جی به یقن؟؟ با پهله بکمن بق
تتفرکین لهو حالته یانو هه ولی وده ست هینانی حق بدن، پیش هاتنی
مهرگی ناوه خستو له نکاو با برپوا به پیغه مبر بکمنو پابه ندی فسرمانو
نه هیه کانی بزو بترسن له سزای به تیشو نه پراوهی دوزه خ!!

به کورتی: لهوانیه مهرگیان نریک بیو کاتی فموتانیان هاتبی! دهی
به ته مای چیزو بق خیرا نیمان ناهینن؟؟ ﴿فَبِأَيِّ حَلِيلٍ بَعْدَهُ يَوْمَئِذٍ مَنُونٌ؟﴾

ددی نهوانه نه گمر نیمان بهم قورئانه ناهینن به چ کتیبیکتری تر (پاش قورئان) نیمان دههینن؟ که سیک به قورئان موسولمان نهی که تهواو ترینو به هیترین کتیبه؛ به چی موسولمان دهی؟! که سیک نه قورئانه کاری تی نه کاو، پی موسولمان نهی به ته سای نه وه مه به، به شتی تر موسولمان بی!

﴿مَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ﴾ که سیک خودا گومرای بکا که س نه بتوانی هیدایه تی بدا، واته پهروه ردگار قورئانی کردوه به گه وه ترین هژکاری هیدایه تی به تهواو کاران، پیغه مبریشی کردوه به گه وه ترین پیغه مبرو تهواو ترین عاقل مه ندو خاوه نی جوانترین ره وشت، جا که سیک ناماده باشی تیدانه بی نیمان بهو قورئانه بهینن و بپروا بهو پیغه مبره بکا نه وه خودا گومرای کردوه، واته: سونه تو دابی خودا له دروستکردنی ناده میزاداو هاتوه که کردوه کانی بابهنن به چه ند هژکاری که کار لیکراوی لی بهیدابی، جا که سیک گومرای به که ی به گویه ی نهو دابو نه پیتو سونه ته خودایی به بی، دهی کی (جگه له خودا) هیدایه تی بدا. واته: هیچ که س نه بتوانی نهو دابو نه پیتو بگورن.

نایه ته که به لگه به له سر نه وه که هیدایه ته گومرای له خودا وهن واته: پهروه ردگار به ده پیتنهری کردوه ی ناده میزاده، جا کردوه که خیر بی یان شهر.. ﴿وَيَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ﴾ واته: پهروه ردگار شهر گومرایانه له زلکاو گومرای خویاندا فراموش ددکارو سرگردانو سر لی شتیاو، ریگای رزگار سوون نادزنه وه له زلکاو سر لی شتیاوی دا دینو ده چن، هله به سوچی خویانه وه خه تا له خودی خویانه و ناکامی بوغرایو سنور به زینی و سته مکاری و مله وری خویانه.

به کورتی مانای نایه ته که نه وه که خودا به تویری گومرایان بکاو ناچاران بکا به گومرا برون، به لکو مه به ست نه وه به؛ نهوانه که دلان ناوخته ی کوفرو بیدینی بوو، زده ره بیان له گومرای دا کرد، تا گه یشتنه نه ندازه ی نه وه ی چاری دلان کور بی و ریگای هیدایه ته ره چار نه کن، وایان لی دی به هیچ روشنایی و نوریک شاره زا نه بنو ریگای سهر فزایی هیدایه ته به دی نه کن!

نهوانه نه گمر نیمان بهم قورنانه ناهینن بهج کتیییکی تر (پاش قورنانه)
ده هیئن: که سیئک به قورنانه موسولمان نه بی که تهواو ترینو به هیئترین
سیئه: به چی: وسولمان ده بی؟! که سیئک نه قورنانه کاری تی نه کاو، پیی
وسولمان نه به ته مای نهوه میده، به شتی تر موسولمان بی!

﴿مَرْءٌ يَدْعُ إِلَى الْفَلَا هَادِيٍّ لَهُ﴾ که سیئک خودا گومرای بکا که س نیه
نی هیئایه تی بدا، واته پروهردگار قورنانه کر. یوه به گوره ترین هؤکاری
ایهت بق ته قواکاران، پیغه مبریشی کردوه به گوره ترین پیغه مبرو
ترین عاقل، مهندو خاوه نی جوانترین ره وشت، جا که سیئک ناماده باشی
نه بی نیمان بهو قورنانه بهیئنی و پروا بهو پیغه مبره بکا نهوه خودا
گومرای کردوه، واته: سونه تو دابی خودا له دروستکردنی ناده میزاداوا
هاتوه که کرده وه کانی پابه ندین به چند هؤکاریک کار لی کراوی لی
پهیدابی، جا که سیئک گومرای به که ی به گویره ی نهو دابو نه پیتو سوننه ته
خودایی به بی، ده بی کی (جگه له خودا) هیدایه تی بدا. واته: هیچ که س نیه
بتوانی نهو دابو نه پیتو بگویری.

نایه ته که به لگه یه له سهر نهوه که هیدایه تو گومرای له خودا وه نه واته:
پروهردگار به دیهیننری کرده وه ی ناده میزاده، جا کرده وه که خیر بی یان
شیر. ﴿وَيَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ﴾ واته: پروهردگار نهو گومرایانه
لهزلکاوی گومرای خویاندا فراموش ده کاو سهرگردانو سهر لی شیواو،
ریگای رزئار بوون نادؤزنه وه لهزلکاوی سهر لی شیواوی دا دینو ده چن،
هه لبه ته سوچی خویانه و خه تا له خودی خویانه و ناکامی بوغریسی. سنوور
به زینی و سته مکاری و مله پوری خویانه.

به کورتی مانای نایه ته که نهوه نیه که خودا به تیزی گومرایان بکاو
چاریان بکا بق گومرا بوون، به لکو مبه سته نهویه؛ نهوانه که دلیان
ریتته کوفرو بی دینی بوو، زیده رهویان له گومرای دا کرد، تا گه یشتنه
ندازه ی نهوه ی چاوی دلیان کویر بی و ریگای هیدایه ره چاو نه کهن، وایان
دی به هیچ روشنایی و نوریک شاره زا نه بنو ریگای سهر فازی و هیدایه
دی نه کهن!

زانینی هاتنی قیامت هدر لای پهروه ردگاره

يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي لَا يُجَلِّيهَا
لَوْفَتِهَا إِلَّا هُوَ ثَقُلَتْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا تَأْتِيكُمُ إِلَّا بَغْثَةٌ يَسْأَلُونَكَ
كَأَنَّا كَافٍ عَنْهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

لهمه پیش دهر باره یی دکتا پرستیو پیغه مبرایه تیو قهضار قه دهر دوا،
دوا به دوا یی لهمه باسی روژی دوا یی کرد، نه مجار له نایه تی پیشوردا که باسی
نه جلی ناده میزادی کردو فرموی: ﴿وَأَنْ عَسَى أَنْ يَكُونَ اقْتَرَبَ
أَجَلُهُمْ﴾ بۆ لهمه یی پهله بکمن له تویه کردنو گهرانه مه بۆ لای خودا، دیاره
کو تایی هاتنی ته مه نی هدر ناده میزادیک قیامتیک تاییه تییه بۆی،
نه مجار به شوین لهمه دا، فرموی: ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ﴾ بۆ رهنومایی
کرتو تی فکرین له کارو باری قیامتیک گموره و گشتی، که به هاتنی لهمه روژی
ته مه نی دنیا کو تایی دیو، هممو ناده میزادو گیانه بهری تر (جگه
له پروه ردگار) گیانیان دهرچیو زینده وهر به زیندوی نامی نی. همروه ها بۆ
رونکردن لهمه که زانینی کاتی هاتنی قیامت له خه لک شیردراو دیو
جگه له خودا کهس نازانی که ی دی!!

دهر باره یی هاتنه خواره وهری لهم نایه ته نیبنو جمریری طه بهری له قه تاده وهر
ریوایه ت ده کا، ده لی: موشریکه کان له بهر لهمه یی زور مونکییری هاتنی
قیامت بوون، وتیان: نه گهر راست ده که یی تو پیغه مبرای هدرالی قیامت مان
بهریو پیما نی: که ی دی؟؟

همر طه بهری له نیبنو عه بهاسه وهر ده گیریتوه وهر ده فرموی: خه ملی کوپی
قوشه یرو سمونه لی کوپی زهید به پیغه مبریان گوت: پیما نی: قیامت
که یه؟ نه گهر تو (وه کو بۆخوت ده لی) پیغه مبرای! کاتی هاتنی قیامت مان

بۆ دیاری بکه، ئیمه نازانین قیامت چیه؟ ئیتر په‌روه‌ردگار نهم نایه‌ته‌ی ناره‌ خوارئ که ده‌فهرموئ: ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا﴾ هه‌ندیکیش پێیان وایه، هۆی هاتنه‌ خواره‌وی نایه‌ته‌که نه‌وه بوو که جوله‌که‌کان به‌پێغه‌مبه‌ریان ده‌گوت: نه‌گهر راست ده‌که‌ی تو پێغه‌مبه‌ری؟ پیمان بلئ: قیامت که‌ی دئ؟؟

ئیننو که‌ئیر، نه‌وه‌ی به‌لاوه‌ په‌سه‌نده‌ که‌نایه‌ته‌که ده‌رباره‌ی قوره‌یشییه‌کان هاتبێته‌ خوارئ، چونکه‌ نایه‌ته‌که مه‌که‌کی یه‌و له‌مه‌که‌ هاتۆته‌ خوارئ^{۱۲}، نه‌وه بوو قوره‌یشییه‌کان له‌روانگی نه‌وه‌وه که‌ هاتنی قیامه‌تیان به‌لاوه‌ زۆر دوور بوو پروایان به‌هاتنی نه‌بوو ده‌یانگوت: که‌ی دئ؟! وه‌کو له‌شونییکی تر ده‌فهرموئ: ﴿وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ﴾ سبا/۲۹، بێگومان قیامت غه‌یبی یه‌و زانینی کاتی هاتنه‌که‌ی، خودا تایبه‌تی کردوه‌ به‌خۆیه‌وه، که‌سی له‌به‌نده‌کانی لی ناگادار نه‌کردوه، به‌لام موشریکه‌کان پرسیار له‌پێغه‌مبه‌ر ده‌که‌ن ده‌رباره‌ی هاتنه‌که‌ی، جا پرسیار کردنه‌که بۆ تاقیکردنه‌وه‌یه یان پرسیاری ته‌عه‌ججوبو سه‌رسوڕمانه، یان پرسیاری لاقرتی و گالته‌ پیکردنه‌ ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا﴾ نه‌ی موحه‌مه‌د! موشریکه‌کان پرسیارت لی ده‌که‌ن ده‌رباره‌ی کاتی قیامت، که‌ی ده‌بئو که‌ی دئ؟ که‌ی ده‌فه‌رموئو که‌ی جیگیر ده‌بئ؟

و‌شه‌ی (ارساء) واته: راوه‌ستانو جیگیر بوونو په‌یدا بوون. (هرسمی): ئیسمی زه‌مانه‌ واته: کاتی راوه‌ستانی بوونه‌وه‌ر. گه‌می و به‌لم له‌قهراغ ده‌ربابه‌ حه‌بل ده‌به‌سترینه‌وه‌ بۆ نه‌وه‌ی له‌جوله‌ بکه‌وی و راوه‌ستی! جا لی‌ره‌دا په‌روه‌ردگار که‌ و‌شه‌ی (هرسا) ی بۆ قیامت به‌کاره‌ینا، ناماژه‌یه‌ بۆ نه‌وه‌ی ناماژه‌ بئ که‌ هه‌لسانی قیامت بریتییه‌ له‌کو‌تایی هاتنی جه‌و جۆلی بوونه‌وه‌رو کو‌تای هاتنی ته‌مه‌نی زه‌وی.

﴿قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي﴾ نه‌ی موحه‌مه‌د! له‌وه‌لامی پرسیاره‌که‌یاندا پێیان بلئ: زانینی کاتی هاتنی قیامت ته‌نها لای خودایه‌و

^{۱۲} ته‌فسیری ئیننو که‌ئیر ج ۲/۲۷۱

هر نو ده‌زانی که‌ی هه‌لده‌ستی! که‌س له‌به‌نده‌کانی خودا (ئاده‌میزاد، فریشته، جندوکه) ناگاداریان به‌سهر کاتی هاتنه‌که‌ی دا نیه، که‌س نازانی به‌ته‌حدید که‌ی په‌یدا ده‌بی، ﴿لَا يَجْلِيهَا لَوْقَتَهَا إِلَّا هُوَ﴾ که‌س نیه بتوانی قیامت له‌کاتی دیاریکراوی خۆی دا بخاته روو بیهیئیته ئاراوه جگه له‌خودای خاوه‌ن ده‌سه‌لات، که‌س به‌وه‌ختی هه‌لسانی قیامت نازانی، ته‌نانه‌ت فریشته‌کانی نزیک باره‌گای نه‌قده‌سو پیغه‌مبه‌رانیش هیچ زانیاریکیان له‌و بواره‌دا نیهو نازانن قیامت که‌ی راده‌بری! وه‌کوو له‌شونیکێ تردا ده‌فرموو: ﴿إِلَيْهِ يُرَدُّ عِلْمُ السَّاعَةِ، وَمَا تَخْرُجُ مِنْ ثَمَرَاتٍ مِنْ أَكْمَامِهَا﴾ نصیلت/۴۷، یان ده‌فرموو: ﴿إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ....﴾ لقمان/۳۴، هر یه‌کێ له‌قیامه‌تی گشتی و قیامه‌تی تایبه‌تی (مه‌رگی ئاده‌میزاد) له‌و نه‌یینه‌یه تایبه‌تیانه‌ن که‌ هر خودا خۆی کاتو ماوه‌یان ده‌زانی که‌سی تری به‌سهردا ناگادار نه‌کردونو نایکا،

که‌ له‌نایه‌ته‌که‌دا فرموو: ﴿عِنْدَ رَبِّي﴾ ئاماژه‌یه بو‌ئوه‌ی که‌ هر شتی‌ک تایبه‌ت بی به‌خوداوه، مه‌خلووق رایه‌ی ناکه‌وی هیچی تیدا بلێ: هر کی پیغه‌مبه‌ر ﷺ ئوه‌ینه خه‌لکی به‌رسینی له‌هاتنی قیامت نه‌ک کاته‌که‌ی دیاری بکات، بو‌ئوه‌ی کاروباری دنیا نه‌شیوی! چونکه‌ ته‌گه‌ر ئاده‌میزاد به‌ ته‌حدید بزائن قیامت که‌ی دی خه‌لک نیشو کاری لی تی‌ک ده‌چی و ناوه‌دانی ده‌شیوی. ﴿ثَقُلْتُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ کاتی هاتنی نادیارو نه‌زانراوه گرنگه له‌سهر نه‌هلی ئاسمانه‌کانو زه‌وی، هیچ که‌سی‌ک له‌فریشته نزیکه‌کانی باره‌گای نه‌قده‌سو پیغه‌مبه‌ره خاوه‌ن پله‌و پایه‌کانیش نازانن که‌ی په‌یدا ده‌بی و دپته ئاراوه، هر شتی‌کیش نه‌زانراوی له‌سهر دلو ده‌روون قورسو گرانه.

یان ده‌گوتری: هاتنه‌که‌ی له‌سهر نه‌هلی ئاسمانه‌کانو زه‌وی گه‌وره‌و به‌سامو هه‌یه‌ته، نازانن که‌ی غافل گیریان ده‌کاو په‌یدا ده‌بی، هه‌موو کاتی ته‌وه‌قوعی هاتنی ده‌که‌نو ترس و ته‌نگو چه‌له‌مه‌ی ئهو رۆژه‌یان هیه.

ئیبنو عه‌بباس فرموویه‌تی: هه‌موو که‌س زیانی رۆژی قیامه‌تی توش

دی.

﴿لَا تَأْتِيَكُمْ إِلَّا بَغْتَةً﴾ پسروردگار وای برپسار داوه که قیامت به ناگهان و غافل گیر نه بی نهیه، له کاتی کندا پهیدا ده بی تاده میزادان سمرگرمی کاروباری رۆژانه یان بن، له هه وڵی جی به جی کردنو دابین کردنی پیوستیاتی رۆژانه ی خۆیان دا بن، بوخاری و موسلیم فرموده ده که له نه بوهوره پرهوه ده گیر نه وه پوخته ی مانا که ی نه وه یه: که پیغه ممبر ﷺ فرموده تی: قیامت هه لئاسی هه تا خۆر له خۆر ناواوه هه لئیه، که خۆر بهو جوړه هه لاتو خه لکی بینیان هه موو نیمان ده هینن، نه وه کاتی که، هیچ که سیک نیمان هینانه که ی سودی نابی که له وه پیش موسولمان نه بووی، یان له نیمان هینانه که ی خیری نه دی بی! سویندی قیامت وارا ده بی و هنده له نکاو په یداد ده بی دوو پیار پارچه قوماشیک لیک ده که نه وه بۆ کریزو فروشتن ناگه مامه له که یان بکه نو بی پیچنه وه، سویند بی! قیامت راده بی، کابرا جامیکی شیر له مهره که ی دوشیوه بۆ خواردنه وه ناگا چیژی بکا!

سویند بی قیامت راده بی، پیارو خمریکی سواخدانی نه ستی راوه، ناگا ناوی لی ده ریینی، قیامت راده بی کابرا پاروه نانی بهرز کردۆته وه بۆ ده می ناگا بیخوا!

﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ كَأَنكَ حَفِيٌّ عَنْهَا﴾ نه ی پیغه ممبر! پرسپارت لی ده که نه ده رباره ی قیامت چۆنه و چۆن نهیه وه کوو نه وه زۆر گرنگیت پی دابی و بزانی که ی دی و زۆر پرسپارو سوراخت لی کرد بی، یان زۆر لی ناگاداری و ده یزانی، ﴿قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ﴾ پیا یان بل: من هیچ ده رباره ی کاتی هاتنی قیامت نازانم، زانیاری نه وه لای پسروردگار، هه نه نه یینی ناسمانه کانو زه ی ده زانی. هه نه وه له نه بوونی نه وه به دیه ی ناو نو هه نه وه ده توانی ویرانیان بکا، هه نه وه ده زانی که ی کۆتایی دنیا دی! دوو باره بوونه وه ی وه لام ﴿عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ﴾ پاش دوو باره بوونه وه ی پرسپار، بۆ زنده موباله غه و جهخت کردنه که زانیاری، ده رباره ی کاتی هاتنی قیامت و چۆنه تی هاتنه که ی تنه لای خودایه و بهس!

نیینو عه بیاس رستهی (حَفِیٌّ عَنْهَا) ی وا راقه کردوه ده فرموی: وه کوو
 نهوه، تو دل خوش بی بهر سیاره که یان، وه کوو نهوه له نیوان نه توو نهواندا
 خزمایهتی هه بی، دوستایهتی هه بی له نیوان توو نهواندا، چونکه کافره کان
 به پیغه مبریان ده گوت: له نیوان نیمه توو خزمایهتی هه بی، ده کاتی هاتنی
 قیامه تمان پی بلی:

﴿وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ﴾ واته: زانینی کاتی هاتنی قیامهت
 لای خودایمو بهس! به لام زوریهی توو ناده میزادانه نهوه نازانن که هر خودا
 بهو نه پنی به ده زانیو هر توو تایبهته بهو زانینه، زوریه یان نه پنی و حیکمهتی
 توو تایبهتمه ندیه نازانن، دابو نه پتی پرسیار کردن نازانن. تنها که میکیان
 نهوه ده زانن: که زانینی کاتی هاتنی قیامهت تایبهته به پوره دگاره وه،
 نهوانهش توو که سانهن که پروایان به قورنان هیناوه له پیغه مبریه وه فیرو نه
 نه ده بو زانینه بوون.

موسلیمو بوخاری فرموده یه کیان ریوایهت کردوه له حه زهتی عومهری
 خه تابه وه، ده فرموی: کاتیک جویرانیل پرسیاری له پیغه مبریه کرد
 ده رباره ی کاتی هاتنی قیامهت، پیغه مبریه فرموی: (مَا أَسْأَلُ عَنْهَا
 بِأَعْلَمَ مِنَ السَّائِلِ) واته: منو توو وه کوو یهک واین له نه زانینی کاتی هاتنی
 قیامهتو هیچی لی نازانین. (پرسیار لی کراو له پرسیار کمر زانا تر نیه)،
 به لام پیغه مبریه ههوالی نزیک بوونه وهی هاتنی رۆژی قیامهتی داوه.
 له فرموده یهک که تیرمیدی ریوایهتی کردوه به صه حیجی داناوه، هاتوه
 که پیغه مبریه فرموده تی: (بُعِثْتُ أَنَا وَالسَّاعَةَ كَهَاتَيْنِ) نه مهی فرموی:
 په نجهی شایه تمانو په نجهی په نای جووت کردن. جا وه نه بی هر کاتی هاتنی
 قیامهت له ناده میزادان نه پنی بی، به لکو غه بیه کان هه موو هر خودا
 ده یان زانی، زانینی غه بیه تایبهته به خودا وه که سی تری به سهردا ناگادار ناکا
 مه گهر بو که سائیک بیهوی به شیک لهو غه بیه بزائن. نهویش له کاتیک
 تایبهتی داو به نه ندازه یه کی دیاری کراو له لای خوی. هر بویه ناده میزادان دارای
 نهوه نین، بزائن: فلان کار سوودی هه بی بویان، یان زبانی هه بی، جاری وا هه بی

کارِیک ده‌کهن به‌خه‌یالی خوْیان سوودی لی وهرده‌گرن؛ که‌چی ناکامه‌که‌ی زیانبه‌خش ده‌بی، واده‌بی کارِیک ده‌کهن پییان ناخوشه، که‌چی سهره‌نجامی خیرو خوشییه، بویه له‌شویئیکی ترده ده‌فرموی: ﴿وَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ، وَعَسَىٰ أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ﴾ ته‌نانه‌ت پیغه‌مبهر ﷺ له‌گهل نهو پلهو مه‌قامه‌ی لای خودا هه‌یه‌تی، فرمانی پی کراوه که له‌بهرامبهر خه‌لکدا نهو ره‌بگه‌یه‌نی که له‌ناستی غه‌یبدا ناده‌میزادیکه له‌ناده‌میزادان، دارایی نهو‌ی نیه (به‌بی ویستی خودا) سوودو زیانی داهاتوو بو خوی دیاری بکا، چونکه به‌سهر غه‌یبدا ناگادار نیه، پیش وه‌خت، ناکامو سهره‌نجامی روداوو کاره‌کانی نازانی، واته: ناتوانی به‌راشکاوی به‌ته‌حدید سهره‌نجامی کار بزانی: به‌م جوّره بللی نه‌م کاره ناکامه‌ی خیره ده‌یکه‌مو نه‌و نیشه ناکامه‌که‌ی خراپه نایکه‌م!! وه‌کوو له‌م سهره‌باسه‌ی داهاتوودا به‌دریژی له‌م باره‌وه ده‌دویین..

هه‌موو شتی‌ک به‌ده‌ست خودایه، عیلمی غه‌یب نایه‌ته

به‌په‌روه‌ردگاروه

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبِ لَأَسْتَكْثَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسْنِيَ السُّوْءُ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٨﴾

ده‌باره‌ی هاتنه خواره‌وه‌ی نه‌م نایه‌ته: ربوایه‌ت کراوه که دانیشه‌توانی مه‌که‌که وتیان: نه‌ی موحه‌مه‌دا! نه‌ری خودای تو هه‌والی هه‌رزانی و گرانیت ناداتی؟ هه‌تا کالا بکریزو قازانج بکه‌ین، پیته نالی چ زه‌وی‌یه‌ک بی به‌ره‌که‌ته تالی بگوئینه‌وه بو شوینی به‌پیتو به‌ره‌که‌ت!!! ئیعر په‌روه‌ردگار نه‌م نایه‌ته‌ی ناره‌ه خوارئ.

په‌یوه‌ندی نیوان نه‌م نایه‌ته‌و نایه‌تی پیشوو نه‌ویه: که په‌روه‌ردگار له‌نایه‌تی پیشوودا هه‌والی نه‌وه‌ی راگه‌یاند که (جگه له‌خوی) که‌سی تر نازانی

که ی قیامت راده بری، نه مجار لیره دا فرمانی به پیغمبر کرد؛ شهوه بۆ خه لکی روون بکاته وه: که هه موو شتی که به ده ست خودایه، زانیاری غه یب هه مووی لای خۆیه تی و تایبه ته به زاتی خۆیه وه. وه نه و پیغمبره، ترسینه رو مژده دهره، لاف زانی غه یب لی ناداو هیچ له باره ی عیلمی غه یبه وه نازانی، فرمانی پی کرد که روبه روی نه و خه لکه نه م حقیقه ته نی علان بکا و رایبگه یه تی و پی فرمانی: ﴿قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ﴾ نه ی موحه مه ده! به گروهی ناده میزاد بلی: من نه بۆ خۆم نه بۆ غه یری خۆم ده سه لاتنی نه وه م نیه خیره خوشی، سوود و قازانج بۆ خۆم بینم یان زیانو ناخوشی له خۆم دور بخه مه وه، مه گهر خودا مه یلی لی پی و بیه وی له م باره وه شتی که بخاته ده وه و توفیقم بدا بۆ نه نه جامدانی؛ هه روا له خۆمه وه هیچ شتی که په نامه کی نازانه و ناگاداری رودا وه کانی داهاتوو نیم، مه گهر خودا به تواناو ویستی خۆی شتی که تی بگه یه تی و نیشانم بدا.

بیگومان موسولمانه کان (به تایبه تی تازه موسولمانبه کان) پیمان وابوو: پله و پایه ی پیغمبریتی داخوازی نه وه یه ناگاداری شته په نامه کییه کان بی، بزانی قیامت که ی راده بی، هه وه ها ده توانی خیره بۆ خۆی که سانی تر کیش بکا، زیان له خۆی که سانی دیکه دور بخاته وه. نیتر په روه ردگار فرمانی پی کرد: که بۆ خه لکی روون بکاته وه: که پله و پایه ی پیغمبریتی داخوازی نه و شتانه نیه، نه رکی پیغمبریتی راگه یاندنی په یامی خودایه که بۆ نیتردراوه، فیترکردن و نامۆزگاریکردن و شاره زایی کردنی ناده میزادانه بۆ شه وی پایه ندی په یامی نیسلام ببن. له وه به ولاره پیغمبر ﷺ وه کوو ناده میزادانی تر وایه: چ له زانیاری غه یب نازانی، مه گهر خودا شتی که له وه باره وه فیتر بکا! وه کوو له شوینیکی تر دا ده فرمانی: ﴿قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَى إِلَيَّ...﴾ الکف/ ۱۱۰.

به مه ش پیغمبر ﷺ به ندایه تی خۆی راده گه یه تی و ته به پرا ده کا له وه ی که لاف زانی عیلمی غه یب لی بدا!! ده فرمانی: من شتی په نامه کی نازانه و ناگاداریم به سه ر غه یبدا نیه ﴿وَلَوْ كُنْتَ أَعْلَمُ الْغَيْبُ لَا سْتَكَثَرْتَ

مَنْ الْخَيْرُ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ ﴿۱﴾ نه گهر من به قامی خوم شتی په نامه کیم بزانیایمو بزانیایه چ شتیک بوم به سووده، چ شتی زیانم پی ده گه یه نی زور شتی به سوودم بؤ خوم پهیدا ده کردو هر گیز زیانم پی نه ده گه یی! واته: پیش وهخت خوم لهو شتانه ده پارسست که شهرو زانیان لی ده که ویتته وه، که چی نه وه تا: وانیمو گه لی شتی به سوودم له کیس ده چی و، زور جار زیانم پی ده گاو تووشی ته نگنو چه له مه ده بم!

نه مجار پاسای نه بوونی جوداوازی خوی له ناده میزادانی تر ده داته وهو نه توانایی خوی بؤ کیش کردنی سودو دور خستته وهی زیان دوو پات ده کاته وهو ده فمرموی: ﴿إِنَّا أَنَا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾ من هیچ زیده تواناو نیمتیا زیکم له ناده میزادانی تر نیه، مه گهر نه وهنده نه بی که من ناده میزادیکم هر کی پیغه مبرایه تی و را گه یاندم خراوته ته ستوو ترسین هرو موژده درم بؤ نهو گرو هانه ی تیمانیان پیم هینا وهو با وه پم پی ده کهن.

من به ننده یه کم کراوم به پیغه مبرو له خوداوه ره وانه کراوم: بؤ نه وهی ناده میزادانی خراپه کار بترسیتم له سزای دوزه خو موژده ی به هشت بدهم به موسولمانان!!

به کورتی و پوختی پیغه مبران ﷺ به نده ی ریزداری په وهر دگرن، هاو به شی خودا ناکهن نه له صیفات دا نه له کرده ودها، هیچ توانا و ده سه لاتو زه ختیکیان به سمر خوداوه نیه، ناتوانن هیچ کاری گری به ک له زانیاری نه خشه ی خودا دا بکهن، نه وهنده هیه خودا ریزی داو نی به وه که نی گای بؤ کردونو هه لیبژاردون بؤ پیغه مبرایه تی و گه یاندنی په یامه که ی! کردونی به را بهرو پیشه و بؤ ناده میزادان بؤ پابند بوونو کار کردن بهو په یامه ی که له خوداوه هیناویانه بؤ ناده میزادان.

باشترین به لگه له سمر نه وهی که پیغه مبر ﷺ غه یب زان نیه، نه وه یه: ده لیین: نه گهر پیغه مبر په نامه کی بزانیایه، خیر و خوشی دونیای بؤ خوی کیش ده کرد مالو سامانی زوری بؤ خوی دابین ده کرد، مه جدو ریزی فرمان ره وایی و سمر که وتنی جهنگی و قازانچو سوودی زوری بؤ خوی ده سته بهر

ده کرد، زور نه خوشی و تنگنو چله مهی له خوی دورور ده خسته وه، نهیده هیشت همزاری و نه خوشی و برینداری و تیشکاندنو خزم کوزرانو خوشه ویست مردنو له ده ستدانی خزم که سو کاری تووش بیی. ده یتوانی جیاوازی یتوان نهوانه بکا که به پیر بانگه وازییه که یه وه دینو نهوانه ی به پیر بانگه وازی حقه وه نایمن.

یادکردنه وهی په یدابوونی ناده میزادو فه رمان به یه کتاپه رستی و

شوینکه وتنی قورئان

﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا فَلَمَّا تَغَشَّيْهَا حَمَلَتْ حَمْلًا خَفِيًّا فَمَرَّتْ بِهِ فَلَمَّا أَثْقَلَتْ دَعَوَا اللَّهَ رَبَّهُمَا لَئِنْ آتَيْتَنَا صَالِحًا لَنُكَوِّنَنَّ مِنَ الشَّكْرِينَ ﴿١٨٩﴾ فَلَمَّا أَتَتْهُمَا صَالِحًا جَعَلَ لَهُ شُرَكَاءَ فِيمَا آتَتْهُمَا فَتَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٩٠﴾ أَيْشِرُ كُونَ مَا لَا يُخْلُقُ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ ﴿١٩١﴾ وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا وَلَا أَنْفُسُهُمْ يَنْصُرُونَ ﴿١٩٢﴾ وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَتَّبِعُواكُمْ﴾

سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ أَدَعَوْتُمُوهُمْ أَمْ أَنْتُمْ صَامِتُونَ ﴿١٩٣﴾

ناوه روکی نه نایه تانه دووباره کردنه وهی نهو مده به ستانه یه که له سه ره تایی نهو سورته دا چه سپاندنی.....

نهو هبوو سورته که به باسی یه کتاپه رستی و شوینکه وتنی قورئان ده ست پیکراو به باسی یه کتاپه رستی و شوینکه وتنی قورئان و چۆنیه تی په یدا بوونی ناده میزاد له یه کهم جاردا کوتایی پی ده هیندری، نه مهش بو نه وهی برپا به هه بوونی خوداو تاکو ته نیایی نهو زاته زیاتر له دلو ده روونی نهاده میزادان دا خو دابکو تی و دورور بکه ونه وه له شیرکنو، خو بیارین له وه سه وه سهو ختو که ی

شهیتان. فرموی: ﴿هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا﴾ پدرو دگار خودایه کی وه هایه تیوهی له بنه پرتدا له تکه نه فسپک دروست کردوه؛ زوریهی رافه کمرانی قورنان ده لیس: مده ست بهو تکه نه فسه هزه تهی ناده مه. پاشان هر لهو نه فسه یان له گروپی نهو نه فسه جهوای هاوسه ری بۆ دروست کردوه له گهل ناده م دا بیون به جو تیکی تیرو می تا له گهل یه کتردا نارام بگرنو پیکه وه ژبان به سه ری هن. نه مجار ناده میزادیان لی کومه وه؛ وه کوو له شوینیکی تردا ده فرموی: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ، وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا﴾ الحجات/۱۲، یان ده فرموی: ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ، وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا، وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً﴾ النساء/۱.

بری لمرافه کمران ده لیس: ﴿خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ﴾ واته: لیه ک ره گزه لیه ک سروشت دروستی کردن. خیزانو هاوسه ریشی بۆ نهو نه فسه هر لهو ره گزه به دیه پناوه، بۆ نهو هی نارامی له گه لا بگریو ناویتی یه کتر بین. که و ابو ناده میزاد له سروشتو پهیدا بوونیا لیه ک ره گزه دروست کراون هر چهنده نمرکه کانیان جیاوازی هیده له نیوان تیرو می دا، نه م جیاوازی یه ش بۆ نهو یه: تیر له ته ک می دا نارام بگریو نیستی راحه ت بکا.

خوینمری هیوا! نه مه یه تیروانی نی نیسلام بۆ حقیقه تهی ناده میزاد، بۆ نمرکی تیرو نهو میینه بی و چو نیه تهی دروست بوونیان، به راستی تیروانی نیکی واقع یانه و راست گویانه یه تیروانی نیکی ته و او کامله، پیش چواره سده وه نه ونده ساله یه، نه م نیسلامه هی ناویه تهی، له چ روژ گاری کدا؟ له سهرده می کدا، نایینه شیوا وه کان نافرته تیان به بنه مای به لاو موسیبه ت داده نا بۆ کومه لگای ناده میزاد، پییان و ابو: نافرته بناغه ی نه فرینو داو و که پکی گومرایی یه، به پیسو قیز لی کراویان داده نا، یان به لانی که موه به کالایه کی بی بایه خو که م نرخیان ده زانی، یان ده یان گوت: کاره که رو خر مه ته چی پیاره وه، چ حیسانییکی ناده میزادی بۆ ناکری!!

که لیره‌دا ده‌فرموی: ﴿لَيْسَ كُنْ إِلَٰهًا﴾ له‌سوره‌تی ((الروم)) یش‌دا ده‌فرموی: ﴿وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا، وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً﴾ الروم/۲۱، ناماژیه بۆ نه‌وه که شاده‌میزاد (به‌نیرو می‌یوه) هر کاتی گه‌یشتنه ته‌مه‌نی ژسانی ((ژنو می‌ردایه‌تی)) خولیایه‌ک ده‌که‌وتنه سهریه‌وه، ناتارامیه‌ک روی تی ده‌کا، نه‌و خولیاو ناتارامیه لاناچی تا نه‌بیته‌هاوسه‌ری یه‌کیکی تر لره‌گه‌زی خۆی، خیزانیک پی‌که‌وه نه‌نین، نه‌م حه‌زی بده‌ک‌گه‌یشتنه تاوتنه بسوزو هاوسه‌ری‌کردنه، له‌ناخی هه‌ریه‌کی له‌پیاو و تافه‌ت‌دا خۆی دا‌کوتاوه‌و، له‌ناخه‌وه ده‌ینه‌ژننی، له‌سه‌رده‌می گه‌نجی‌دا ده‌روونی هه‌ریه‌کی له‌کوپو کچ تارام ناگری؛ تابه‌تا که‌ی تره‌وه جووت نه‌بی و تیکه‌لاو یه‌کتر نه‌بن! هه‌یج خوشه‌ویستی‌ه‌ک ناگاته خوشه‌ویستی نیوان ژنو می‌رد، هه‌موو ره‌گه‌زیک به‌بی‌ی سروش‌تی تابه‌تی خۆی حه‌زی له‌نزی‌کبوونه‌وه تاوتنه بوون هه‌یه له‌گه‌ل هار ره‌گه‌زی خۆی‌دا، هاریکاری له‌سه‌ر به‌سه‌ر بردنی ژسانو په‌ره‌پیدانی پیوستی به‌هاوسه‌ریه‌تی شه‌رعی هه‌یه، هه‌روه‌کوو چۆن مانه‌وه‌ی ره‌گه‌زی شاده‌میزاد له‌سه‌ر زه‌وی پابه‌نده به‌به‌رقه‌رار بوونی نه‌م په‌یوه‌ندییه جنسی‌یه له‌نیوان تیرینه‌و میینه‌دا،

نه‌مجار په‌روه‌دگار باسی به‌روبوومی هاوسه‌ریه‌تی و بده‌ک‌گه‌یشتنی ژنو پیاو ده‌کا و ده‌فرموی: ﴿فَلَمَّا تَغَشَّاهَا حَمَلَتْ حَمْلًا خَفِيًّا﴾ واته: کاتی‌ک ره‌گه‌زه تیرینه‌که سواری ره‌گه‌زه مییه‌که بوو، کاری جینسی و سه‌رجییان نه‌نجام‌داو تاویان تیکه‌لاو بوو، کۆریه‌له له‌ناو مندا‌لدانی تافه‌ته‌که‌دا دروست بوو، سکی بوو، نه‌م س‌ک بوونه‌ی له‌سه‌ره‌ت‌ادا سوو‌ک‌و بی‌ تهرکه، له‌وانه‌یه هه‌ستی پی نه‌کا و به‌خۆی نه‌زانن، مه‌گه‌ر به‌وه بزانی سکی هه‌یه که عاده‌تی مانگانه‌ی نامینی. نه‌م کۆریه‌له سه‌ره‌تا دلۆیه تاوه‌و دوا‌یی ده‌بی به‌خوینپاره‌و نه‌مجار ده‌بیته‌گۆشتپاره....

﴿فَمَرَّتْ بِهِ﴾ به‌م جۆره تافه‌ته‌که له‌گه‌ل حه‌مله‌که‌ی‌دا کات به‌سه‌ر ده‌با و تهرکی سه‌رشانی خۆی نه‌نجام ده‌داو، به‌بی‌ ته‌وه‌ی هه‌ست به‌ماندو بوون بکا، کاروباری خۆی به‌په‌یوه ده‌با!!

﴿فَلَمَّا أَثْقَلَتْ﴾ جاکه نافرته‌که قورس بوو سکه‌که‌ی گه‌وره بوو، کاتی مندالبوونی نزدیک بوه وه ﴿دَعُوا اللَّهَ رَبَّهُمَا﴾ همدروک ژنو می‌رده‌که له‌خودای خویان پارانه‌وه وهانیان بو بردو سوئندیان خوارد: ﴿لَئِنْ آتَيْنَا صَالِحًا لَنُكَوِّنَنَّ مِنَ الشَّارِكِينَ﴾ وتیان: پمروه‌دگار! نه‌گم مندالیکی صالحو باشمان بده‌یتی ریکنو پیکنو ته‌واو بی نیمه به‌کم دارو گو‌فتارو بیرویاوهره‌وه سوپاسی نیعمه‌تو میهره‌بانیت ده‌که‌ین! ﴿فَلَمَّا آتَاهُمَا صَالِحًا جَعَلْنَا لَهُ شُرَكَاءَ فِيمَا آتَاهُمَا﴾ جاکه پمروه‌دگار ناواته‌که‌ی هی‌نانه دیو داواکه‌یانی بو جی‌به‌جی کردن؛ مندالیکی صالحو نه‌ندام ته‌واووجه‌سته ساغی پی‌دان، نه‌و ژنو می‌رده هاوه‌لو شمریکیان بو خودا بریار دا، گومانی نه‌وه‌یان برد که جگه له‌خودا هوی تر هه‌یه بو په‌یدابوونی منداله‌که‌یان. ﴿فَتَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ خودا پاکو بمرزو دووره له‌وه‌ی هاوه‌لی هبی، مونه‌ززه‌ه له‌وه‌ی که‌سانی تر هه‌بن یارمه‌تیده‌ری بزو، هاویه‌شی بکه‌ن له‌کاره‌کانی‌دا!!

هه‌ندی له‌موفه‌سسرین؛ وینه‌ی شیخی سیوطی ده‌لین: نهم هه‌لوئسته پال ناده‌مو هدوا دراوه مه‌به‌ست نه‌وه‌کانیانه. هه‌سەنی به‌صری ده‌لی: مه‌به‌ستیش به‌نه‌وه‌ی ناده‌مو هدوا هه‌ندیکیان که جوله‌که‌و گاوه‌کانن، خودا مندالی پی به‌خشین کردیانن به‌جوله‌که‌و مه‌سیحی. نه‌مجار نیبنو که‌ثیر ده‌فرمووی: نیمه به‌گوتیه‌ی نهم رایه‌ی هه‌سەنی به‌صری که باشتیرین ته‌فسیره بو نایه‌ته‌که‌و نه‌وه ده‌گه‌یه‌نی که مه‌به‌ست به‌سیاقی نایه‌ته‌که ناده‌مو هدوا نیه، به‌لکو مه‌به‌ست نه‌وه وه‌چه هاویه‌شپه‌یدا که‌ره‌کانیانن بویه دوا به‌دوا نه‌وه فرمووی: ﴿فَتَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ﴾ به‌شیو جه‌مع هی‌نایو له‌شیوه‌ی ته‌ئینه‌ی لای‌دا؛ واته: ناده‌مو هدوا بو نه‌وه باس کردن بیانکاته پی‌شه‌کیو ریخوشکه‌ره و پرد بو ته‌وانه‌ی دوا ته‌وان که نه‌وه‌کانیانن. واته: فیکری شه‌خصو مه‌به‌ست جینسه. وه‌کو نه‌وه که له‌شوئیتیکی تردا ده‌فرمووی: ﴿وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ، وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ﴾ الملك/۵، ناشکراشه نه‌و مه‌صاییحانه‌ی ناسمانیان جوان کرده نه‌و تیره‌سته‌تیرانه نین که بو شه‌یاتینیان ده‌هاوئیزو ته‌وانیان پی ره‌جم ده‌کرین!! به‌لکو ته‌مه جو‌ره

توسلویتکی قورتانه، بهمه جاز له شه خصی مه صایحه کانه وه ده گوژریته وه بۆ جینسه که یان^۱.

به کورتی شمریک دانانه که بکه پال ناده مو حهوا دراوه، وه لی مه به سته که نه وه کافره کانینان وه کوو جوله کهو گاووو بته پرسته کان، چونکه ناده مو حهوا همرگیز شمریکیان بۆ خودا بهر هوا نه زانیوه.

زومه خشمی ده فمرموی: ((که لام له خه زفی موصافه)) واته: رسته ی ﴿جَعَلَا لَهُ شُرَكَاءَ﴾ بدم جوړه بووه ﴿جَعَلْ اَوْلَادَهُمَا لَهُ شُرَكَاءَ﴾ وشه ی ﴿اَوْلَادَهُمَا﴾ که موصافه خه زف کراوه موصافوئیله یه ی له شوئینی دانراوه. ههروه ها رسته ی ﴿فِيْمَا اَتَاهُمَا﴾ بدم جوړه بووه ﴿فِيْمَا اَتَى اَوْلَادَهُمَا﴾..... نه وه ی که پالیشتی نه م بۆ چونه ی زومه خشمی ده کا؛ رسته ی دوایی به که ده فمرموی: ﴿فَتَعَالَى اللّٰهُ عَمَّا يُشْرِكُوْنَ﴾ هه میره که ی به جهمع هینا، نافمرموی: ﴿عَمَّا يُشْرِكَاْنَ﴾ که وایوو ناده مو حهوا له هاوه لدانان بۆ خودا دوورن، مانای نه وه: که نه وه کانی ناده مو حهوا، شتی تریان کرد به شمریکی خودا، نه وه به: که هاتن له جیاتی نه وه ی که خودا مندالی پیدان، ناوی (عبدالله عبدالرحمن عبدالرحیم) یان لی بنین، ناویان نان (عبدالحزى عبدالمناة عبدالشمس)...

هه لبه ته ریوایه تی جوړاو جوړ هه ن نه م روداوه و شمریک دانانه که وه کوو حه قیقه تیک پال ناده مو حهوا ده دن گوايه مندالی شیواوو ناکاملیان ده بسوون، شهیتان هات حهوا ی هه لخه له تاندو پی ی گوت: نه وه ی له سکت دایه ناوی لی یئی (عبدالحارث) (الحارث ناویکی شهیتان خۆیه تی) بۆ نه وه ی منداله که ت ریکو پیکو کامل له دایک ببی، حهواش به گوئی کردو ناده میشی هه لخه له تاند.....

ماموستا سه یید که نه م ریوایه ته دینی، ده فمرموی: ظاهیری نه م جوړه ریوایه تانه مؤرکی ئیسرا ئیلیان پیوه دیاره، چونکه هه موو کاتی ته سه ووری

^۱ ته فسیری مه نار ج ۹/ ۵۲۴-۵۲۵

ته فسیری ئیبنو که ئیر ۲/ ۲۷۵

نیسرائیلی و مه‌سیحی (وه‌کو چۆن نایینی خۆیان شیواندوه) تاوانی
گومراییه‌که ده‌خاته نه‌ستۆی هه‌وا؛ ته‌مه‌ش سه‌ده ده‌سه‌ده پیچه‌وانه‌ی
ته‌سه‌وری نیسلامییه!

نه‌مجار ده‌فه‌رموئ: ئیمه‌ بۆ ته‌فسیر کردنی نه‌م ده‌قه‌ پیوستیمان
به‌ریوایاتی نیسرائیلی نیه، ده‌قه‌که جۆرو شیوه‌ لادانه‌کانی نه‌فسی ئاده‌میزاد
وینه‌ ده‌گریۆ قوناغه‌کانی دیاری ده‌کا.....

بیگومان موشریکه‌کان له‌سه‌رده‌می پیغه‌مبه‌رو ﷺ پیشتیش هه‌ندی
له‌کوره‌کانی خۆیان نه‌ذر ده‌کردن بۆ خواکانیان، یان ته‌رخانیان ده‌کردن بۆ
خزمه‌تکردنی په‌رستگای بته‌کانیان، به‌خه‌یالی خۆیان به‌مه، له‌خودا نزیک
ده‌بنه‌وه هه‌رچه‌نده له‌سه‌رده‌تاوه مه‌به‌ستیان بۆ خودا بوو، به‌لام پاش نه‌وه‌ی که
له‌قه‌لای یه‌کتا په‌رستی هه‌لکه‌ندرانو بوونه‌ بته‌په‌رست؛ ده‌ستیان کرد به‌نه‌زر
کردنی کوره‌کانیان بۆ بته‌کانیان به‌هیوای نه‌وه‌ نه‌و بتانه‌ رۆژه‌کانیان له‌به‌لاو
ته‌نگانه‌ بیاریزنو، له‌شساغو ته‌مه‌ن درێژ بن! هه‌ر وه‌کوو چۆن نه‌مپۆ که‌سانیک
هه‌م به‌شییک له‌جه‌سته‌ی منداڵه‌کانیان ده‌که‌نه‌ قوربانی بۆ فلان گۆپو فلان
شیخ؛ وه‌کوو نه‌وه: مووی سه‌ری منداڵه‌کانیان ده‌هیلنه‌وه نایتاشن تانه‌چه
سه‌ر گۆپی پیاو چاکیک ته‌مجار له‌وئ یه‌که‌م جار قژه‌کانیان ده‌تاشن، کورتیان
ده‌که‌نه‌وه، یان هه‌یه: منداڵه‌که‌ی خه‌ته‌نه‌ ناکا تانه‌چپته‌ سه‌ر گۆپی پیاو
چاکیکو له‌وئ خه‌ته‌نه‌ی ده‌کا. جا هه‌رچه‌نده نه‌مپۆ خه‌لک ئیعتراف به‌تاکنو
ته‌نهایی خودا ده‌که‌ن. به‌لام وێرایی نه‌و ئیعتراف کردنه نه‌م هه‌لسو که‌وته
شیرک نامیزانه‌ش ده‌که‌ن.

برئ له‌موفه‌سه‌رین ده‌لێن: خیطابی نایه‌ته‌که له‌گه‌ل نه‌و قوره‌یشییانه‌ی
سه‌رده‌می پیغه‌مبه‌ره ﷺ که بریتین له‌به‌ره‌بابی (قصی) و خیزانه‌که‌ی که
هه‌ردووکیان قوره‌یشی بوون داویان له‌خودا کرد کۆپی باشیان پێ بدا، کاتی
خودا کوره‌کانی پێدان، له‌جیاتی نه‌وه ناویان بنێن (عبدالله عبد الرحمن
عبد الرحیم) ناویان نان (عبد المناف عبد العزی عبد القصی
عبد لات).

ته‌مجار په‌روه‌ردگار بیرو بۆچوونی موشریکه‌کانی قوره‌یش پووجه‌ل

ده کاته وهو، د هفرموی: ﴿أَيُّ شَرِّ كُوفٍ مَّا لَا يَخْلُقُ شَيْئًا﴾؟ نایا شتیګ ده کمن به شمریکو هاوشانی خدا که لمرستی دا ناتوانی هیچ شتیګ به دی بینن؟ پمرستراویګ ده کمن به شمریکی خدا که هیچ دروست ناګا ناتوانی دروستی بګا! ﴿وَهُمْ يُخْلِقُونَ﴾ به لکو نهو بتانه خوږیان دروستګراونو تاشراون. نهګ هر نه وه نده به لکو هر پمروهر دګار به دیهنه مړه بو خوږیانو بو منداله کانیشیانو بو هدمو موخلوقاتیګی تریش.

﴿وَلَا يَسْتَطِيعُونَ هُمْ نَصْرًا وَلَا أَنْفُسُهُمْ يَنْصُرُونَ﴾ نهو بتانه ده سلاتو توانای نهو ږیان نیه یارمه تی نهوانه بدهن که عیباده تیان بو ده کمن، هر کاتی نهو بتپمرستانه به لایه ک روی تی کردن یه کیګ ده ستریزوی کردنه سر، بته کانیان ناتوانن هیچ بهرګریه کیان لی بګمن، نهګ هر نه وه، به لکو نه ګمر ده ستریزویه که بګرته سر خودی بته کان خوږیان، ناتوانن بهرګری له خوږیان بګمن، یارمه تی خودی خوږیان پی نادرې! وه کوو له شونیکي تردا د هفرموی: ﴿..... إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا، وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ، وَإِنْ يَسْأَلُكَ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَفْزِذْهُ مِنْهُ، ضَعُفَ الطَّالِبُ وَالْمَطْلُوبُ﴾ الحج/۷۳.

نهمه هدمو نارې زامه ندي دهرېرنه، له لایه ن خوداوه بهرامبر نهو موشریکانه ی له تهګ پمروهر دګاردا شتی تر د پمرستن، هدمو بتپمرستیګ ده ګرته وه، موشریکه کانی قوره یشو غه یری قوره یشیش ده ګرته وه نهوانه ی هاوچمړخی هاتنه خواره وه ی قورنان بوون، سمرزه نشت کردنیانه به وه که نهوان شتیګ د پمرستن که تواناو ده سلاتیان پیچه وانه ی نهو هومیدو هیوایه یانه که پییانن. نهوانه شتیګ د پمرستن هیچیان به ده ست نیه، نه ږیان ده ګیه ن نه سوود، نه ده بیستن نه ده بینن، هیچ یارمه تیدانیکیان له ده ست نایه بو عیباده تګمړه کانیان، به لکو نهو پمرستراوانه بی ګیانو بی جهو جوئن؛ عیباده تګمړه کانیان له خوږیان ته وواو ترن؛ چونکه نهوان ګیاندارن، ده بیسن ده بینن، ناخواتن ده کمن، هلمه ت ده بن.

نه مجار پمروهر دګار نه وه باس ده کاو نه وه ده چه سپینن که نهو بتانه به که لکی نه وه نایه ن بینه شونیکه وتوو، چجایی بینه رابرو خوداوه پمرستراو،

ئیه شونیان بکهون! ده‌فرموی: ﴿وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَىٰ اٰهْلٰدٰی لَا یَتَّبِعُوْکُمْ﴾
 واته: نه‌گهر ئیه بانگه‌وازی خوتان ناراسته‌ی نه‌و بتانه بکهن بۆ ریگه‌ی
 هیدایه‌تو خوداپهرستی، یان نه‌گهر داوایان لی بکهن شاره‌زاتان بکهن: بۆ
 شتی‌ک که مه‌به‌ستانه، وه‌لامتان ناده‌نه‌وه، سودتان پی ناگه‌یه‌نن، نه‌وانه
 له‌هردوو حالته‌که‌دا سوودتان پی ناگه‌یه‌نن، نه‌گهر داوایان لی بکهن (وه‌کو
 داوا له‌خودا ده‌که‌ن) بۆ خیره‌و هیدایه‌ت، نه‌وه بی‌گومان ناتانگه‌یه‌ننه
 مه‌به‌ستو داواکه‌تان بۆ جی‌به‌جی ناکه‌ن! نه‌گهر داوایان لی بکهن به‌لایه‌کتان
 له‌سهر لایه‌رنو به‌هاناتانه‌وه بین نه‌وه هیچیان پی ناکریۆ به‌هاناتانه‌وه نایه‌ن!
 وه‌کو له‌شونییکی ترده‌ ده‌فرموی: ﴿فَادْعُوْهُمْ فَلَیْسَتْ جِیْبُوْا لَکُمْ اِنْ
 کُنْتُمْ صَادِقِیْنَ﴾ الاعراف / ۱۹۴.

نه‌مجار بی که‌لکیو هیچ له‌بارا نه‌بوویان دووباره‌ ده‌کاته‌وه
 ده‌فرموی: ﴿سَوَاءٌ عَلَیْکُمْ اَدْعٰوْتُوْهُمْ اَمْ اَنْتُمْ صٰمِتُوْنَ﴾ یه‌کسانه‌ بۆ
 ئیه بانگیان لی بکه‌نو هاواریان بۆ به‌رن، یان بی‌ده‌نگ بۆ هاواریان نه‌که‌نی!
 له‌هردوو حالته‌که‌دا ئیه هیچتان ده‌ست ناکه‌وی، چونکه‌ نه‌وان ده‌نگی ئیه
 نایه‌ستن له‌پارانه‌وه‌و هاوارو لالانه‌وه‌ی ئیه‌ حالی نابۆ، نازان چییان پی
 ده‌گوتریۆ چییان ناراسته‌ ده‌کری!

به‌کورتی ناگونجی شتی‌ک نه‌وه هیۆ توانای بی، نه‌وه تیگه‌یشتن
 بیستنی بی، به‌خودا بزانیۆ عیباده‌تی بۆ بکری، به‌لکو خودای
 په‌رستراوشیاو بۆ خودایه‌تی که‌سی‌که، سود بگه‌یه‌نی به‌و به‌ندانه‌ی
 ده‌په‌رستنۆ، زیان بگه‌یه‌نی به‌وانه‌ی سه‌ری‌چی فرمانه‌کانی ده‌که‌ن، خودا
 ده‌بی که‌سی‌ک بی بتوانی یارمه‌تی خوشه‌یستانی بده‌و ناحه‌زانی ریسوا‌بکا،
 که‌سی‌ک شیاوی خودایه‌تی‌یه‌ به‌نده‌ فرمانه‌به‌ره‌کانی هیدایه‌ت بده‌و دوعاو
 پارانه‌ویان بیستیۆ به‌هانایانه‌وه‌ بی...

پیناسه کردنی بتو صه نه مه کان

إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ أَمْثَلُكُمْ فَادْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُوا لَكُمْ
 إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٩٤﴾ أَلَهُمْ أَرْجُلٌ يَمْشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَيْدٍ يَبْطِشُونَ
 بِهَا أَمْ لَهُمْ أَعْيُنٌ يُبْصِرُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا قُلِ
 ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ كِيدُوا فَلَا تُنْظِرُونَ ﴿١٩٥﴾ إِنْ وَلِيَ اللَّهُ
 الْأَمْرَ لَنَزَلَ الْأَكْتَبُ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ ﴿١٩٦﴾ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ
 مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَكُمْ وَلَا أَنْفُسُهُمْ يَنْصُرُونَ ﴿١٩٧﴾
 وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَسْمَعُوا وَتَرَاهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَهُمْ لَا
 يُبْصِرُونَ ﴿١٩٨﴾

نهم نایه تانه ته و او کهر و جهخت کهره و هی مانای نایه ته کانی پیتشورنو
 نه و دوپات ده که نه و ده که بتو صه نه مه شیای خودایه تی نینو به که لکی
 پهرستن نایه نه، مه بهستی سهره کی له هینانی نهم نایه تانه چه سپاندنی
 یه کتاپهستی له دهروونی ناده میزاداو، هه لکه ندنی ره گنو ریشالی کرفرو پاقر
 کردنه و هی ده که نه له چلکی شیرکو گومرایی و ده فرموی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ
 تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ أَمْثَلُكُمْ﴾ نه و بتو صه نه مانهی (جگه له خودا)
 ئیه و ده یانپهرستن و به خودایان حلیب ده که نه و ناوی خودایه تیتان به سهردا
 بریون، بو لبردنی ناخوشتی و کیش کردنی سوودو قازانج هاواریان ده که نه و
 هانایان بو ده بن، له راستی دا ته و انیش به نه و دروستکراو یکن و ده کوو ئیه و،
 ته و انیش و ده کوو ئیه و گهر دنکه چو بی ده سه لاتن له ناست ده سه لاتو ویستی
 پهروهردگاردا، به لکو عیباده تکرمان له عیبادهت بو کراوان به ده سه لاتترن
 چونکه به لانی که مه و ده عیباده تکره کان بیستن و دیستن و هه لمه و

تی‌کۆشاتیکیان هه‌یه، به‌لام بته‌کان ههر هیچیان له‌ده‌ست نایه، جاکه‌وابی ئیوه به‌ج عه‌قلێک داوا له‌و دارو به‌ردانه ده‌که‌ن ئیشتان بۆ جی‌یه‌جی بکه‌نو به‌هاناتانه‌وه یێن؟ چۆن رێگا به‌خۆتان ده‌ده‌ن دروستکراویکی په‌ست تر له‌خۆتان به‌پیرۆز تر بزانه‌و به‌ندایه‌تیان بۆ بکه‌ن؟؟ ئیوه چۆن داوا له‌و بتانه ده‌که‌ن کارێکتان بۆ نه‌نجام به‌ده‌ن که به‌خۆتانو وێنه‌ی خۆتان نه‌نجام نادری؟؟ له‌کاتی‌که‌دا ئیوه له‌و شته بی گیانانه به‌ده‌سه‌لات ترنو ته‌واو ترن... به‌لکو ئه‌وه‌ی شیاوی خودایه‌تیو په‌رستنه‌و به‌ندایه‌تی بۆکردنه په‌روه‌ردگاری به‌دییه‌نهره‌و خاوه‌ن ده‌سه‌لاتو توانای ره‌هایه‌شه‌و خودایه‌ی هه‌موو بوونه‌وه‌ر گه‌ردنکه‌چیه‌تی هه‌موو شتی‌که له‌ناستی ده‌سه‌لاتو توانای دا زه‌بوونه‌و لاوازه، هیچ ده‌سه‌لاتو توانایه‌ک نیه بیته‌ له‌مپه‌رو کۆسپ له‌به‌رده‌م و یستو ئیراده‌ی دا!! ده‌ی چۆن ئیوه پشت له‌په‌یامی پیغه‌مبه‌ری‌که هه‌لده‌که‌ن که په‌روه‌ردگار ناردوویه‌تیو په‌یامه‌که‌ی به‌زانسته‌و زانیاری رازاندۆته‌وه، بیروباوه‌ری به‌نوورو رووناکی جوان کردوه؟؟ چۆن ئه‌و به‌هه‌رو پیرۆزییه فرامۆش ده‌که‌نو عیباده‌تی به‌ردو دارێکی وا ده‌که‌ن نه‌سوود نه‌زیانیان هه‌یه؟؟

که ده‌فرموی: ﴿عِبَادُ امَّاٰلِکُمْ﴾ بۆ گالته‌ پیکردنه، واته: ئه‌و بتانه گریمان زیندوو بوون عه‌قلیشیان هه‌بوو؛ نه‌گه‌ر واشبێ خۆ به‌نده‌یه‌کن وه‌کوو خۆتان چ زنده ریزیکیان به‌سه‌ر ئیوه‌دا نیه... ده‌ی که ئیوه راست ده‌که‌ن ئه‌وانه خودانو شیاوی عیباده‌ت بۆ کردنه‌و سوودو زیانیان لی چاوه‌پوان ده‌کریو به‌که‌لکی په‌روه‌ردگاریه‌تی دین ﴿فَادْعُوهُمْ﴾ ده‌بانگیان لی بکه‌نو، هانایان بۆ به‌رنو داویان لی بکه‌ن. ﴿فَلْيَسْتَجِیْبُوْا لَكُمْ اِنْ کُنْتُمْ صَادِقِیْنَ﴾ باوه‌لامتان به‌ده‌نه‌وه‌و به‌هاناتانه‌وه یێن، ئه‌وه‌ی ئیوه به‌هی‌زو توانای ئاده‌میزادی‌تانه‌وه بۆتان شه‌نجام نادری بائه‌وان بۆ خۆیان بۆتان ده‌سته‌به‌ر بکه‌ن، یان کار له‌په‌روه‌ردگار بکه‌نو ئه‌و بۆتان بکا!

جاکه بۆ هه‌موو هۆشمه‌ندێ ده‌رکه‌وت: که ئه‌وان ده‌سه‌لاتو توانای وه‌لامدانه‌وه‌یان نیه، دیاره که به‌که‌لکی عیباده‌ت بۆ کردن نایه‌نو شیاوی خودایه‌تی نین.

شایانی باسه پمروه ردگار به ﴿إِنَّ الَّذِينَ﴾ ته عبیری لیدایه وه نه یفرمو
 ﴿إِنَّ آتِي﴾ همرچهنده نهوان جه ماداتزو خاوهن عه قل نین؛ چونکه مامه لئی
 عاقل مه ندانیان له گهل کراوه موراعاتی باوه پی بتپهرسته کان کراوه، که پییان
 وایه: سوودو زیانیان ههیه!

ته مجار پمروه ردگار، پی له وه هه لده بریو نه وه روون ده کاته وه: که نه
 شتانه ی نهوانه ده یانپهرستن نه ک همر دروستکراوئکی وه کوو نهوانزو بهس!
 به لکو زور له خوار نهوانه وه نو پله وایه پیان زور نرم تره.
 سیر بکه نهو تییان بفکرن: ﴿أَهُمْ أَرْجُلٌ يَمْشُونَ بِهَا، أَمْ هُمْ أَيْدٍ
 يُمْشُونَ بِهَا، أَمْ هُمْ أَعْيُنٌ يُبْصِرُونَ بِهَا﴾ نایا نهوان قاچیان هه ن پییان
 برؤن؟ ده ستیان هه ن په لاماری شتی پی بدهن....؟ واته: نهوان قاچیان نین پییان
 برؤن بو لبردنی زیانو هینانی سوود، ده ستیان نین په لاماری پی بدهن بو
 دابین کردنی خیر بویان، لبردنی زیان لییان، چایان نین شتی پی ببینزو
 حالو وه زعی نهوان (واته: عیباده تکه ره کانیان) بزائن، گوچکه شیان نین
 گوتیان له دوعاو پارانه وایان بی!! ده ی که نهو بتانه نهوه حالو وه زعیانه وه
 تواناو ده سه لاتیان، ته دی چون نهوانه ده یانکه ن به خوداو ده یانپهرستن؟! خو
 نهوان ناماده نین هیدایه تهو رینومایی له پیغه مبهر وهرگرن ده لئین: تهویش
 ناده میزادیکه وه کوو نیمه وه ندیکیان به هه ندیکیان ده لئین: ﴿مَا هَذَا إِلَّا
 بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يَأْكُلُ مِمَّا تَأْكُلُونَ مِنْهُ، وَيَشْرَبُ مِمَّا تَشْرَبُونَ، وَلَئِنْ
 أَطَعْتُمْ بَشَرًا مِثْلَكُمْ إِنَّكُمْ إِذَا لَخَاسِرُونَ﴾ المؤمنون/۳۳. ده ی نیوه ی
 بتپهرست به چ عه قل و بیریک رازی نین خیر و هیدایه ته له ناده میزادیکه
 وه کوو خوتان وهرگرن که موحه مده وه خودا پله و پایه ی پیغه مبهرایه تی پی
 به خشیوه وه گردویه تی به ری نیشانده وه هوی هیدایه ته بو گروهی ناده میزاد.
 نیوه به چ عه قل ویک دارو به ردی بی گیان ده گه یه ننه ناستی خودایه تی و
 ده یانپهرستن؟!

له گهل هه موو نه م راستیانه دا پمروه ردگار فرمان به پیغه مبهر ﷺ ده کا:
 که ته حه دای بتپهرسته کان بکاو بانگیان بکا بو به تاقیکردنه وه ی عه مه لی و

ده‌فرموی: ﴿قُلْ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ كِيدُونِ فَلَا تُنْظَرُونَ﴾ نه‌ی موو‌حه‌مه‌ده! به‌و به‌پرستانه بلّی: ده نّی‌ره بانگی نه‌و شتانه بکه‌ن که کردوتان به‌هاوه‌لو هاوشانی خوداو، به‌خودایان ده‌زانن! داوایان لی بکه‌ن دژی من یارمه‌تیتان بده‌ن. کۆمه‌کیتان پی بکه‌ن بۆ زیان گه‌یاندن به‌من، بی من‌هت بن چاو تروکاندنیک مؤله‌تم مه‌ده‌نو هه‌موو هی‌زو تواناتان بخه‌نه گه‌ر، چیتان له‌ده‌ست دی‌و چۆنتان بۆ ده‌لوئی، ناوا زیانم پی بگه‌یه‌نن ده‌فرمون! نه‌مه عمرزو نه‌مه گه‌ز! منه‌تتان نه‌بی ساته‌وه‌ختیک دوا‌ی مه‌خه‌ن چیتان پی‌ده‌کری ته‌خسیری مه‌که‌ن!! من هیچ گرینگیتان پی ناده‌م! هه‌لبه‌ته که‌سیک نه‌م ته‌حه‌ده‌دا زه‌قه ده‌کا که به‌ته‌واوی دلی‌یا بی که خودا ده‌پیاریزی سهری ده‌خا.

به‌مه‌ش شاته‌شاتو هه‌ره‌شه‌ی کافره‌کانی ر‌ه‌ت کرده‌وه که ده‌یانگوت: ﴿إِنَّا نَخَافُ عَلَيْكَ مِنْ آهَاتِنَا﴾ نّیمه به‌زه‌ییمان پی‌تدا دی‌و ترسی نه‌وه‌مان هه‌یه خواکانمان بتگرنو زیانت پی بگه‌یه‌نن!!

نه‌مجار پیغه‌مبەر ﷺ یق‌ه‌ی ته‌واوی خۆی به‌خودا نی‌علان ده‌کا و‌پ‌رای که‌می یارمه‌تده‌رو بی هی‌زی موسولمانان له‌مه‌که‌که پر‌وپ‌و‌چی به‌ته‌کانی کافره‌کان راده‌گه‌یه‌نی‌و ده‌فرموی: ﴿إِنِّي وَلِيُّ اللَّهِ الَّذِي نَزَّلَ الْكِتَابَ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ﴾ بیگومان سه‌ره‌رشتیارو یارمه‌تیده‌ری من به‌رزو پیر‌وزو بالا ده‌سته، نه‌و خودایه‌ی نامه‌ی ناسمانی بۆ نارد‌ووم که بانگه‌وازی ناده‌میزادان ده‌کا بۆ یه‌کتا‌پرستی و عیباده‌تکردن بۆ خودایه‌ک که شی‌اوی په‌رستن و به‌ندایه‌تی بۆ کردنه، هه‌ر زاتی پاکی شی‌اوی هاوار لی‌کردنه له‌کاتی ته‌نگانه‌و ناخۆشی‌دا!

هه‌ر زاتی پاکی سه‌ره‌ریشتی‌ارو چاو‌د‌یری به‌نده صالحه‌کانی خۆیه‌تی. به‌نده‌ی صالح که‌سیک به‌یروبا‌وه‌ری پاک‌و خا‌و‌ین بی، خه‌رافات و خه‌یالی پر‌وپ‌و‌چی تیدانه‌بی، کردار و گو‌فتاری ر‌یک‌و پ‌یک بن. دابو نه‌ریت و سونه‌تی خودا و هات‌ووه که یارمه‌تی به‌نده راست‌اله‌کانی بداو ریسوایان نه‌کا، به‌سه‌ر به‌ری‌و مه‌ردانه بۆین، که‌لانه‌و سه‌ره‌رازانه به‌رن. به‌پ‌ی‌چه‌وانه‌وه موشریک‌و کافره‌کان سه‌ره‌ریشتی‌ارو خۆشه‌ویستی‌ان شه‌یتانی نه‌فرین لی کراوه! وه‌کوو

لَهُ شَرِّينِ كِي تَرَدَا دَه فَرَمَوِي: ﴿اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ، وَالَّذِينَ كَفَرُوا أُولِيَاؤُهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ﴾ البقرة/۲۰۷.

ته مجار پمروه دگار نه توانایی بته کان بۆ سوود گه یاندنو زیان لیخستن دوویات ده کاته وه دَه فَرَمَوِي: ﴿وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَلِيعُونَ نَصْرَكُمْ وَلَا أَنْفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ﴾ نهو بت صه نه مانه ی ئیوه ده یان پهرستن عیباد هتیا بۆ ده کمن؛ جگه له خوداو، هاواریان لی ده کمن بۆ یار مه تیدانو زیان لی دوور خستنه وه تان، دلنیا بن هیچیان له ده ست نایه و ناتوانن یار مه تیتان بدهن، ته نانه ت ناتوانن یار مه تی خوشیان بدهن دژی نهو که سانه ی سوو کایه تیان پی ده کمن، نه وه تا نهو شتانه ی پیان وه یه له خشلو بۆنی خوش نه گهر لییان بفرینن هیچیان بۆ له گهل رفینه ره که نار کیم نه وه تا حه زره تی ئیبراهیم بته کانی شکاندنو نهو یه ری سوو کایه تی پی کردن، نه یان توانی بهرگری له خویان بکمن، نه یان توانی تۆله ی خویان له حه زره تی ئیبراهیم بکه نه وه، وه کوو قورئان له شوئینیکی تر دا دَه فَرَمَوِي: ﴿فَرَأَى عَلَيْهِمْ ضَرْبًا بِالْيَمِينِ﴾ الصافات/۹۳، یان دَه فَرَمَوِي: ﴿فَجَعَلَهُمْ جُذَاذًا إِلَّا كَبِيرًا لَهُمْ لَعَلَّهُمْ إِلَيْهِ يَرْجِعُونَ﴾ الانبیاء/۵۸.

موعازی کوپی عه مری کوپی ته لجه مووحو موعازی کوپی جه به له، که هه ردو وکیان له ته نصار بوونو دوا ی کوچکردنی پیغه مبهر بۆ مه دینه، موسولمانان بوون، نه م دوو گه نهجه موسولمانه شهوانه هه لمه تیان ده برد بۆ سه ر بته کان ده یان شکاندنو ده یان کردن به داری ناگر کردنه وه بۆ پیریژنان بۆ نه وه ی خه لکی عیبه رتیا بلی وه ر بگرنو بیریک له خویان بکه نه وه و رای خویان بگۆرن!

عه مری کوپی ته لجه مووح. سه رۆکی خیله که ی خۆی بوو، نه م پیاوه بیتیکی هه بوو زۆری ریز لی ده گرت، نه م دوو گه نهجه شهوانه بۆی ده هاتن سه ره و بنیان ده کرد، پیسایییان تیه له ده سوو! عه مر به یانی که ده بیینی بته که ی وای به سه ر هینراوه، ده ی شۆرد وه و بۆنی خوشی پتوه ده کرد، ته مجار شمشی ریکی له لا داده ناو ده یگوت به م شمشی ره پارێزگاری له خۆت بکه، بۆ

شهو قی دواقی شو دوو گه نجه ده هاتنه وه و زه قی هه مان حالیان به سمرده هینایه وه، نهویش دوو باره پاک قی ده ده وه بونی خو قی لی ده دایه وه، هه تا جار قیان به که یان برد له گهل سه گه تو قیو قی تکیان به ستو له حه بل قیان به ستو فر قیان دانه ناو بیر قی، که دواقی عه مر هاتو به که قی به م شپوه بین قی، زانی که نهو نایینه قی شو له سمریه قی به تاله شو نه م شیعره قی خو قنده وه:

قَالَ لَوْ كُنْتَ إِلهَا مُسْتَدِنٌ لَمْ تَكِ وَالْکَلْبُ جَمِيعًا فِي قَرْنٍ.

پاشان موسولمان بوو، بووه پیانو قی باشو له جده نگی نوحوداو شه هید کرا! خو قی لی رازی بی^۲

جاوه کو چو ن شو بتانه ده سه لاتی یارمه تیدانیان نیه، ده سه لاتی هیدایه تو رنمونیشیان نیه، له م بواره شدا بی ده سه لاتو هیچ له باره نه بوون! وه کوو ده فمر مو قی: ﴿وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَىٰ لَا يَسْمَعُونَ﴾ نه گهر هاوار لهو بتانه بکه نو لییان پیار قنه وه که هیدایه تتان به نو، ر قی قی واتان نیشان به دن که سمر که وتزو به ختموهر قی تیدا به ده ست بینن، گو قیان له نزاو پارانه وه که قی نپوه نیه، چ جای بتوانن یارمه تیان به دن. وه کوو له شو قی قی تردا ده فمر مو قی: ﴿إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ، وَلَوْ سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ﴾ قاطر/۱۴، نه گهر بانگیان بکه ن گو قیان له بانگی نپوه نیه، نه گهر لییان پیار قیتمه وه گو قیان لی نیه، نه گهر (له فمر قی مه حالدا) گو قیان لی بی توانای وه لامدانه وه یان نیه، ﴿وَوَرَاءَهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَهُمْ لَا يُصِرُونَ﴾ نه قی مو خاطه ب! تو ده بین قی شو بتانه به روا له ت سه یرت ده که ن، به هو قی شو چاوه له شو شهو مه عه دن دروستکرا وه یانه وه وا ده زانی بو ت ده روانن، به لام له راست قی دا شو بتانه هیچ نایینن چونکه نه وانه بی گیانن، نه وان شکلی چاریان هیه نه کت چاری بینین، چونکه چاری بینین (یان هی قی بینین) نایبه تمه نه قی زیندوبی و گیانه، هی قی که ته نیا خودا توانای هیه لهو نه ندانه قی گیانه له بردا

^۲ ته فسیری مه را قی ج ۳/۱۴۶

ته فسیری نپینو که ثیر ج ۲/۲۷۶

دروستی بکا.. نه‌وانه به قولنگو قه‌له‌مو نامیری تاشین چاوکی زه‌قی
نه‌قوچاروان بۆ کراوه، هیزی بینینی تیدا نیه، بی گیانز بی هه‌ستو بی
شعورن!

بنه‌ماکانی ره‌وشتی کۆمه‌لایه‌تی و خو‌پاراستن له‌شه‌یتان
خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ ﴿۱۹۹﴾ وَإِنَّمَا يَنْزَعُكَ مِنَ
الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۲۰۰﴾ إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا
مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِّنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ ﴿۲۰۱﴾ وَإِخْوَانُهُمْ
يَمُدُّونَهُمْ فِي الْغَيِّ ثُمَّ لَا يُقْصِرُونَ ﴿۲۰۲﴾

دوای نه‌وه‌ی پهره‌ردگار له‌نایه‌ته‌کانی پێش‌ه‌و‌دا نه‌وه‌ی روون کرده‌وه که
هه‌ر خۆی سه‌ره‌به‌رشتیارو چاو‌دیری پێغه‌مبه‌ره‌که‌ی موسو‌ل‌مانه‌ راست‌اله‌کانه،
پشت‌گیرییان لی ده‌کاو رێنموییان ده‌کا بۆ رێگای هیدایه‌ت خۆشه‌ختی و
کامه‌رانی! هه‌روه‌ها نه‌وه‌شی روون کرده‌وه که به‌ت‌کانو به‌ت‌په‌رسته‌کان ناتوان
زیان به‌که‌س بگه‌یه‌نن یان سوود به‌خه‌شێن. نه‌ه‌جار له‌م نایه‌ته‌دا رێگای راست
نیشان خودا په‌رستان ده‌داو په‌ی‌ه‌وه‌و پرۆگرامێکی سوود به‌خه‌ش فێری
نا‌ده‌میزادان ده‌کا؛ رێنمویییان ده‌کا چۆن هه‌لسو که‌وت له‌گه‌ڵ خۆیان‌دا
بکه‌نو په‌ی‌وه‌ندی نێوانیان چۆن بێ و چۆن نه‌بێ. سه‌ره‌تا به‌نایه‌تێک بنه‌ماکانی
نه‌خلاقو ره‌وشتی جوان دیاری ده‌کا؛ که له‌راستی‌دا نه‌م جو‌ره‌ ره‌وشتانه
بنه‌مای شریعه‌تنو دوا بنه‌ماکانی بیروبا‌ه‌ری یه‌که‌ت‌په‌رستی دین که‌له‌وه‌پێش
به‌جوانترین شیوه‌ نه‌م لایه‌نه‌ی روون‌کرده‌وه.

نه‌ه‌جار باش فه‌رمان‌کردن به‌ موسو‌ل‌مانان: که روو له‌نه‌فامو نه‌زانان
وه‌رگێن فه‌رمان ده‌کا به‌خو‌پاراستن له‌ختوکه‌ی شه‌یتانه‌کانو ده‌فه‌رموئ:
﴿خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ﴾ پهره‌ردگار له‌م
نایه‌ته‌دا فه‌رمانی به‌پێغه‌مبه‌ره‌که‌ی کرد به‌سی شت؛ به‌نه‌نجامدانی سی

رهوشتی بهرز! که لهراستی دا بنه‌مای گشتی و سهره‌کین بۆ شهریعه‌تی نیس‌لام
چ له‌بوارى نادابو هه‌لسوکه‌وتی ده‌روونییه‌وه بی، یان له‌بوارى نه‌حکامی
عه‌مه‌لییه‌وه بی. نه‌م سی ره‌شتانه‌ش نه‌مانه‌ن:

۱- خوئارايشندان به‌عه‌فو لی‌بووردووی بهرام‌بهر ناده‌میزادان.. واته:
نه‌ی پیغه‌مبهر! تۆ به‌گوێره‌ی یاسای ره‌سای په‌روه‌ردگارت بژی، ههر ریگه‌یی
ناسانه بۆ به‌رده‌وام بوونت له‌سهر نه‌و یاسایه، پی‌یدا برۆ، نه‌وه‌نده خۆت مان‌دو
مه‌که که نه‌توانی په‌ره به‌نه‌رکی سه‌رشانت به‌ده‌ی، بهرام‌بهر په‌یره‌وکارانت
چاپۆشی و لی‌بووردنت هه‌بی، ههر خزمه‌تی که ناسایی و ناسانه‌و به‌وان ده‌کرێ،
لی‌یان وه‌ریگه‌ره‌و، داوای نه‌نجامدانی کاری قورسو ناباریان لی مه‌که،
فه‌رمانیان پی بکه به‌چاکه کردو نه‌نجامدانی کرده‌وه‌ی سوود نامیز، ههر
کاروگفتاریک ناده‌میزاد جوان ده‌کا و له‌چارچیوه‌ی بیروباوه‌ری چاکو
خووره‌وشتی کۆمه‌لایه‌تی به‌رزوه هه‌لده‌قوئی با‌نه‌وان پییه‌وه پابه‌ندبو
نه‌نجامی به‌ده‌ن.. پیغه‌مبهر ﷺ ههر کاتی له‌نیوان دووشت دا سه‌ریشک کرابی
لایه‌نه ناسانه‌کی هه‌لبژاردوه.

پیغه‌مبهر ﷺ له‌فه‌رموده‌یه‌کدا ده‌فه‌رموی: ((يَسْرُوا وَلَا تَعْسِرُوا، وَبَشِّرُوا
وَلَا تَنْفِرُوا))^۳ ناسانه‌خو‌ازین گران‌خواز مه‌بن، مژده ده‌ریزو گه‌شبین بن
ره‌شبینو ته‌ره‌که‌ر مه‌بن؛ خه‌لک له‌ناین ته‌ره‌مه‌که‌ن. په‌یه‌ه‌ندی کردنه‌وه له‌گه‌ل
نه‌وانه‌ی ده‌نگیان لی‌ک داب‌یه به‌تایبه‌ت ته‌گه‌ر خزم بن، چاپۆشی کردن
له‌تاوانباران، هه‌لسو که‌وتی هه‌منانه له‌گه‌ل موسولمانان دا به‌عه‌فو
لی‌بوورده‌یی ده‌ژمی‌ری! واز هه‌نان له‌دل‌په‌قی و روگرژی له‌گه‌ل موسولمانان به
عه‌فو حلیب ده‌کرێ! بۆیه په‌روه‌ردگار پیغه‌مبهر به‌وه هه‌لده‌نیته‌وه که
ده‌فه‌رموی: ﴿وَلَوْ كُنْتَ فَظًا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ
حَوْلِكَ﴾ آل‌عمران/۱۵۹.

۲- نه‌مر به‌مه‌عرف: . نه‌مه بریتییه له‌فه‌رمان به‌چاکه، فه‌رمان به
چاکه‌ش بریتییه له‌و شتانه‌ی شمرع فه‌رمانی پی‌کردوه، عورفو عاده‌تی

^۳ الحدیث أخرجه: احمد والشیخان والنسائي عن انس بن مالك.

موسولمانان به‌خیری ده‌زانن، عاقل مهندان به جوانی حسیب ده‌کهن، وشه‌ی (م‌عروف) وشه‌یه‌که: هه‌موو خیره چاکه‌یه‌ک ده‌گرتنه‌وه وه‌کوو گو‌ت‌پایه‌لی بو فرمانه‌کانی خوداو چاکه کردن له‌گهل نه‌ده‌میزادان. بی‌گومان وشه‌ی (معروف) له‌قورتان‌دا له‌سوره‌ته مه‌ککی و مه‌دینه‌کانیش‌دا هاتووه له‌سوره‌ته مه‌دینه‌کان‌دا له‌جوارچیوه‌ی حوکه شهرعییه عه‌مه‌لیه‌کان‌دا هی‌ن‌راوه وه‌کوو نه‌و نایه‌ته‌ی که وه‌صفو نه‌نای نه‌ته‌وه‌ی نی‌سلام حوکی نی‌سلام ده‌کاو ده‌فرموی: ﴿الَّذِينَ اِنْ مَكَنَّاهُمْ فِي الْاَرْضِ اَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَامَرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ﴾ الحج/۴۱، یان که ده‌فرموی: ﴿وَلَتَكُنْ مِنْكُمْ اُمَّةٌ يَدْعُونَ اِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ اُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ آل‌عمران/۱۰۳، یان که باسی ژنو می‌ردایه‌تی ده‌کا، وه‌کوو ده‌فرموی: ﴿وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَ بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَ دَرَجَةٌ﴾ البقرة/۲۲۸، یان ده‌باره‌ی نه‌حکامی طه‌لاق و ریجه‌که ده‌فرموی: ﴿..... فَاَمْسَاكَ بِمَعْرُوفٍ اَوْ تَسْرِحْ بِاِحْسَانٍ﴾ البقرة/۲۲۹. یان که ده‌فرموی: ﴿فَاَمْسِكُوْهُنَّ بِمَعْرُوفٍ اَوْ سَرِّحُوْهُنَّ بِمَعْرُوفٍ﴾ البقرة/۲۳۱ زور شوینی تریش. له‌مه‌وه بو‌مان مه‌علوم ده‌بی که وشه‌ی (معروف) له‌قورتان‌دا له‌حوکه کار گرنگ‌دا به‌کار هی‌ن‌راوه مه‌به‌ستیش به‌مانای نه‌و وشه‌یه نه‌و مامه‌لو دابو نه‌پیتانن که له‌ناو خه‌ل‌کی‌دا باون. گومانیش له‌وه‌دا که دابو نه‌پیت به‌گو‌یره‌ی ولاتو ناوچه‌و گهلو نه‌ته‌وه ده‌گو‌ردین. بویه بری له‌زانیانی نی‌سلام فرموویانه: مه‌عروف نه‌وه‌یه: عه‌قل کردن به‌جوان بزانی.

۳- رو وه‌رگی‌پان له‌نه‌فامو نه‌زانان: به‌م جو‌ره خو‌تیان لی دووره په‌ریز بگروه، تیکه‌لاویان مه‌به، سه‌رمه‌نیره سه‌ریانو خو‌تیان له‌گهل ماندو مه‌که، نه‌گه‌ر کرداریکی ناش‌رینیان له‌گهل‌دا کردی وه‌لامیان مه‌ده‌ره‌وه، چاو‌وشیان لی بکه‌و گو‌ی‌چکه‌ی خو‌و‌تیان لی بهاخه، لی‌یان گه‌ری، چه‌رخه‌ی گه‌ردوون نه‌رمی ده‌کاو به‌ر شه‌قی روژگار ده‌که‌وی، جا یان ده‌مری له‌کۆل ده‌بیته‌وه، یان مل راده‌کیشی بو فرمانی نایی‌زو دپته سه‌ر ریگای راستو ره‌وان!

به‌لی: له‌راستی‌دا لی‌بووردووی و رق خواردنه‌وه ره‌وشتی موسولمانی

راستاله. وه‌کرو قورئان له‌یه‌سنی موسولماناندا ده‌فرموئ: ﴿وَالْكَافِرِينَ الْغَيْظُ، وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾ (ال عمران/ ۱۳۴).

ئهم سئ بنه‌مایه بناغی هه‌موو قه‌واعیدی شه‌ریعه‌تن، چاکه‌یه‌ک نیه ئهم نایه‌ته له‌خۆی نه‌گرتبئ، فه‌ضیلهو به‌هایه‌ک نیه ئهم نایه‌ته شه‌رحی نه‌کردبئ، ره‌وشتیکی جوانو په‌سند نه‌ماوه ئهم نایه‌ته نه‌یگررتبئه‌وه.

عیه‌کریمه ده‌لئ: که ئهم نایه‌ته هاته خوارئ، پیغه‌مبهر ﷺ به‌جویرانیلی فرموو: ئه‌مه‌ چیه؟ جویرانیل فرموو: ئه‌ی موحه‌مه‌د! خودای تو ده‌فرموئ: ئه‌وه مانای ئه‌وه‌یه: صیله‌ی ره‌حم به‌جئ بینئ، په‌یوه‌ندی له‌گه‌ل ئه‌وانده‌ا بکه‌ی که ده‌نگیان لیت دابریوه، به‌خشنده‌ بی به‌رامبهر ئه‌وانه‌ی چروکییان له‌گه‌لدا کردووی، لیبووردووی بی بو ئه‌وانه‌ی سته‌میان لی کردووی!

تیمام جه‌عفهری صادق ده‌فرموئ: په‌روه‌ردگار فرمانی به‌پیغه‌مبهری خۆی کردوه که ئه‌خلاقو ره‌وشتی جوان بی له‌گه‌ل ئاده‌میزاداندا، له‌قورئاندا نایه‌تیکی تر نیه وه‌کوو ئهم نایه‌ته ئه‌وه‌نده مانای ره‌وشتی جوانی له‌خۆ گرتبئ!

عه‌بدولای کوری زویه‌یر ده‌فرموئ: سویند به‌خودا! په‌روه‌ردگار ئهم نایه‌ته‌ی ته‌نیا ده‌رباره‌ی ره‌وشتی ئاده‌میزاد ناردۆته خوارئ. تیره‌میزی فرمووده‌یه‌کی ریوایه‌ت کردوه ده‌فرموئ: پیغه‌مبهر ﷺ فرموویه‌تی: (اثقل شيء في الميزان: خلق حسن تام) قورسترین شت له‌ته‌رازووی ته‌عمالدا ته‌خلاقی جوانو ته‌واوه.

ئه‌مجار دوا‌به‌دوای فرمانکردنی به‌رو وه‌رگه‌یپان له‌نه‌فامو هه‌رزه‌ گزیان به‌مه‌به‌ستی خۆپاراستن له‌شه‌رو نه‌گه‌ته‌ییان: گونجاوو مونا‌سیبه‌ که په‌روه‌ردگار فرمانمان پئ بکا به‌خۆیه‌ناگرتن له‌شه‌یاتی‌نینی بو ئه‌وه‌ی نه‌که‌وینه‌ داوی شه‌رو فه‌سادییانه‌وه ده‌فرموئ: ﴿وَأَمَّا يَنْزَغُكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ﴾ هه‌ر کاتئ به‌هۆی کاره‌ساتئ روژگار، یان به‌هۆی گیرۆ ده‌بوون به‌ئاده‌می ناهه‌موار، نه‌گه‌شیتیه‌ مه‌به‌ستی خۆتو شه‌یتان فرسه‌تی لی هینایو ختوکه‌و دالغی خسته‌ دله‌وه، ئاگری شه‌رو فه‌سادئ له‌ده‌روونتئا

هه لگړساند، رغو ښاره زوټ جوښان، نړیک بوو لمر یبازی راست لات بد او
 بتخاته زلکاوی تاوانه وه یان وای لیکردی رو له نه فام ورنه گیرې و ه لاسی
 بده یوه، رقی هه لساندی ویستت ټولنه بکه یوه! نه وه گورج په نابره بو
 خودا، په نای ته مان داوا بکه لهو زاته خاوه ن ده سه لاتهی که ناوی (الله) یه.
 به دل رو بکه ره خودا بو ته وهی لهو شهره بتپاریزی و نه کمویه زلکاوی
 سهریچیکردنه وه، نه که هر به دل به لکو به زویانیش نه په نابردنه بدرکینه و
 بلی ((اعوذ بالله من الشیطان الرجیم)) په ناده گرم به پروه ردگار
 له شهیتانی نه فرین لیکراو، ﴿إِنَّهُ سَمِعَ عَلِيمٌ﴾ بیگومان پروه ردگار ته وهی
 داوای لی ده که ی ده بیسی و گوئی لی یه، زانار ناگاداره به وهی که
 له ده ورونتدا دیتو ده چی، بریاری ته وهی داوه فریای ره هبه رانی خوی بکه وی،
 هر که سی په نای بو به ری په نای بد او بیخاته ژر حیمایه ی خوی وه،
 به تاقیکردنه وه ته چه سپاوه که په نابردن بو خودا یادکردنی به دل و به زویان،
 ختوکه ی شهیتان له ده ورونی ناده میزاد درده هاوی و کالیکری نامی نی،
 (کافی خیطاب) له ((وَأَمَّا يَنْزَغَنَّكَ)) و ینه کانی دا هه مو موکه لله قیک
 ده گریته وه پیش هه مووشیان ناراسته ی پیغه مبر ﴿فَإِنَّكَ﴾ کراوه، شهیتانیش دابی
 وایه وه سوه سه ده خاته دلی هه موو ناده میزادیکه وه،، نیمامی موسلیم
 فهرموده یه که له خاتو عانی شهو نیبنو مه سعدوه ده ده گیرپته وه: که
 پیغه مبر ﴿فَهَمُوهَ تِي﴾: (مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا وَقَدْ وَكَّلَ بِهِ قَرِينَهُ مِنَ
 الْجِنِّ، قَالُوا: وَآيَاكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ وَآيَايَ إِلَّا أَنَّ اللَّهَ أَهَانَنِي عَلَيْهِ فَاسْلَمَ
 مِنْهُ)) هیچ که سی که له تیوه نیه مه گمر شهیتانیکي هیه وه سوه سه و
 ختوکه ی ده خاته دل و ده ورونده و تیان: ته ی پیغه مبر خودا! بو جه نایشت
 هیه؟ فهرمووی به لی بو منیش هیه، به لام من خودا یارمه تی داوم
 به سهری دا زالمو ناتوانی کارم تی بکا..

ته مجار پروه ردگار ریگای رزگار بوون له وه سوه سه ی شهیتان دیاری
 ده کاو ده فهرموئ: ﴿إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِنَ الشَّيْطَانِ
 تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ﴾ واته: بیگومان نه وانه ی بنده ی له خودا ترسزو،

پابه‌ندی فرمانی پروه‌دگارن، پیوه‌ندی راستیان له‌گه‌لدا هه‌یه، ههر کاتی وه‌سوه‌سه‌و ختوکه‌یه‌کی شه‌یتان لییان بداو هه‌لیان نی بۆ کردنی تاوانیک، یان به‌ریابوونی فیتنه‌یی و ناخۆشی له‌ناو خۆیان‌دا، یه‌کسه‌ر بیریان ده‌که‌وتسه‌وه که نه‌وه ختوکه‌و گومرایی شه‌یتانه، ده‌زانن خودا فرمانی چی پی کردونو له‌چی نه‌هی لی کردون، ریگای حقو خیر نامیز ده‌دۆزنه‌وه، وه‌سوه‌سه‌ی شه‌یتان له‌دلی خۆیان ده‌رده‌هاونو، ئیتر شوین هه‌واو ئاره‌زۆی خۆیان ناکه‌ون، هانا بۆ خودا ده‌به‌نو په‌نا به‌نه‌و ده‌گرن، پروه‌دگاریش به‌هانایانه‌وه دۆ له‌و په‌ریشان‌حالییه رزگاریان ده‌کاو ده‌یاتخاته حاله‌تی دئارامی و شادمانیه‌وه، له‌و سه‌رگه‌ردانی و نه‌فامیه قوتاریان ده‌بی و ده‌که‌ونه‌وه سه‌ر حالی ناسایی خۆیان، ئیتر چاریان ده‌کرته‌وه ریگای راست ده‌بینن.

بێگومان په‌ناگرتن به‌خودا له‌شه‌یتان. کارکی خۆپارێزییه، ناشکراشه خۆپارێزی باشه‌ره له‌ده‌رمانکردن، عه‌ره‌ب وته‌نی ((الوقایة خیر من العلاج)) جا ههر کاتی ئاده‌میزاد تووشی تاوانیک بوو، پتویسته خیرا یادی خودا بکاته‌وه، تۆبه بکاو بگه‌رپته‌وه بۆ لای خودا، بۆ نه‌وه‌ی کاریگه‌ری تاوانه‌که نه‌می‌نی، چونکه هه‌یج شتیک به‌نه‌ندازه‌ی یادی خودا به‌هێز نیه بۆ ده‌رکردنی وه‌سوه‌سه‌ی شه‌یتان له‌ده‌روونی ئاده‌میزادا، له‌م روه‌وه که یادی خودا خۆشه‌یستی حقو خیرخوازی له‌نه‌فس‌دا به‌هێز ده‌کا، ئاره‌زۆی شه‌رو تاوان لاواز ده‌کا، ده‌بیته نمونه‌ی موسوڵمانی خودا په‌رستی راستال که شه‌یتان ناتوانی گومرای بکا، ته‌نانه‌ت نه‌گه‌ر ختوکه‌و وه‌سوه‌سه‌شی بخاته دله‌وه کاریگه‌ری نابێ؛ نمونه‌ی نه‌وه، ئاده‌میزادی له‌شساعی جه‌سته ته‌واوو میزاج خاوی‌نو پۆشاک خاوی‌ن که فایرووس توخنی ناکه‌وی، خو نه‌گه‌ر فایروسی‌کیش ریگای خۆی کرده‌وه چووه ناو جه‌سته‌یه‌وه، نه‌وه مه‌ناعه‌ی به‌هێزه‌و زوو نه‌و جه‌ازی مه‌ناعه‌یه قه‌لاچۆی ده‌کا.

ناشکراشه له‌ناخی ئاده‌میزادا هه‌ز بۆ خیر و هه‌ز بۆ شه‌ر هه‌یه چه‌ند ئاده‌میزاد کۆشش بکاو بیه‌وی به‌سه‌ر هه‌واو ئاره‌زۆ بۆ شه‌ردا سه‌ریکه‌وی، نه‌وه‌نده خیر و ئه‌وابی ده‌گاتی و له‌خودا نزیک ده‌بیته‌وه... پیغه‌مه‌به‌ر ﷺ وه‌کوو تیرمیزی و نه‌سانی و نیبنو هه‌بیان له‌نیبنو مه‌سه‌ود وه‌ ده‌گه‌پنه‌وه:

پیغمبر ﷺ فرموده نسی: (ان للشیطان لمة بابن آدم، وللملك لمة، فامالة الشیطان فایعاد بالشر وتکذیب بالحق، وأما لمة الملك فایعاد بالخير وتصديق بالحق فمن وجد ذلك، فلیعلم أنه من الله، فلیحمد الله على ذلك، ومن وجد الأخری فلیتعوذ من الشیطان ثم قرأ (الشیطان یعدکم الفقر، ویأمرکم بالفحشاء))

نه مجار پروه ردگار کاریگری و سه سهی شهیتان له ده روونی نه فامو ناشوبگیره کانداس ده کاو ده فرموی: ﴿وَإِخْوَانُهُمْ یَمْدُونَهُمْ فِی الْغَیِّ ثُمَّ لَا یُقْصِرُونَ﴾ برایانی شهیتانی به کان؛ نه وان له خودا ناترسنو ته قواکارنین نه وه شهیتانی فرسه تیان لی دینو گومرایان ده کمن، پشتگیران ده کمن بو دروزه دان به گومرایو سر لی شیوان، ساته وختیک که مترخه می ناکمن له هه لئانیان بو گومرایو پره پیدان به سر لی شیوانو تیکدانی بیروباوه پیان، هه تاوایان لی ده کمن خو به گومرایو سه ده گرنو سوور ده بن له سر پره پیدانی. چونکه نه وان که شهیتان به هه له ی بردن یادی خودا ناکمن، له شهرو و سه سهی شهیتان پهنا به خودا ناگرن؛ جاییان نیمانیان به خودا نه، یان دلایان له ته قوا خالییه، یان پروایان به وه نه که هه مو ناده میزادیک شهیتانیکی هه به و سه سهو ختوکی ده دا بو نه نجامدانی کاری شهر.

پیغمبر پابه ندی نیگای خودایه و شوین قورئان ده کهوی

وَإِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِآیَةٍ قَالُوا لَوْلَا آجْتَبَّیْتَهَا قُلْ إِنَّمَا أَتَّبِعَ مَا یُوحَىٰ إِلَیَّ مِنْ

رَبِّی هَذَا بَصَآئِرٌ مِنْ رَبِّکُمْ وَهُدًی وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ یُّؤْمِنُونَ ﴿٢٠٣﴾

له نایه ته کانی پیشوودا پروه ردگار باسی نه وه ی کرد که شهیتانه کانی ناده میزادو جندو که هه میسه خهریکی گومرا کردنو سر لی شیواندن..... نه مجار لی ره دا به شوین نه وه دا باسی جوریک له گومرایو تایبه تی ده کا، نه ویش بریتییه له وه ی که کافره کانی قوریش داوای موعجیزه ی سیر سیریان له پیغمبر ده کرد، بو رقه بهری و نه زیه تدانی پیغمبر ﷺ داوای موعجیزه ی

کهونی جوراو جوریان لی ده کرد، وه کوو قورنان لیان ده گیریتسه وه ﴿وَقَالُوا: لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ تَفْجُرَ لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَنْبُوعًا، أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِنْ نَخِيلٍ وَعِنَبٍ، فَتَفْجُرَ الْأَنْهَارَ خَلَالَهَا تَفْجِيرًا﴾ الاسراء/۹۰-۹۱.

ناوا بهو جوړه موشریکه کان کولیان نه ده داو داوای شتی نااسییان له پیغه مبر ده کرد؛ سییاقی قورنان لیړه دا بری داواکاری وه لسوکه وتیان درده خا: که نه وه ده گیه نی: نه وان حه قیقه تی پیغه مبرایه تیان نه زانیوه و شاره زای سروشتی پیغه مبر نه بوون؛ ته گمر نه وه حه قیقه تو سرشته تیان بزانیایه هرگیز نه وه جوړه داوایه تیان له پیغه مبر نه ده کرد! وابهی نه ده بی و نه فامانه له گه لی دا نه ده جولانه وه، وه کوو ده فرموی: ﴿وَإِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِآيَةٍ قَالُوا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا؟﴾ قوریه شیهه کان داوات لی ده کمن، یان ته گمر ماوه یه ک نیگات بو نه هات، ده لین: نه وه بوچی داوات له خودا نه کردو نیلحاحت لی نه کرد موعجیزه که بنیړی، یان نایه ته قورنایه کان بنیړته خواری، یان ده لین: بوچی بوخت نه وه کاره ت نه نجام نه دا؟ چما تو پیغه مبر نی؟.. چونکه پییان وایه: قورنان هله به سترای موحه مده، وه نه وه ده توانی نایاتی کهونی، موعجیزه ی تایبه تی بیتیته دی!

له راستی دا نه وان سروشتی پیغه مبرو نمرکی سرشانی نازانن چیه وچ نیه! هر وه ها نازانن نه ده بی پیغه مبر له گه ل خودا دا چونه وچون نیه، نازانن که پیغه مبر راگه یه نمره وچی پی بگوترئ: له خودا وه نه وه راده گیه نی! هیچ له سمر خودا فرز ناکاو پیشنیاری بو ناکا، هیچیش له خرمه وه نالی ویشی خویه سمریش ناکا! بویه پهره ردگار فرمان به پیغه مبر ده کا که راستییان بو روون بکاته وه حه قیقه تی فرستاده بی خوی بو نه وان شی بکاته وه ده فرموی: ﴿قُلْ إِنَّمَا أَتَّبِعُ مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ مِنْ رَبِّي﴾ نه ی پیغه مبر! بلئ: من رایه ی نه وه م ناکه وی پیشنیار بو خودا بکه مو ریگای نیشان بده و شتی له سمر فرز بکه م، من شوین نیگای خودا ده کهوم، چاوه روانی نه وه په یامو نیگایه م که له خودای خومه وه بوم دی، هر شتی که به فاضل و گه وره بی خوی بو ی ناردم ده یلیمو شوینی ده کهوم، له خومه وه هیچ شتی که هله نابه ستمو ناتوانم به خودی خوم هیچ موعجیزه و خاریقه یه ک نیشان بده م. ناتوانم له خومه وه نایه تی

دروست بکهم، هر کاتی موعجیزه یه ک له منموه رویداو به لگه بی له سر پیغه مبرایه تیم؛ نموه لهو به لگانه یه که له خوداوه بوم هاتووه. نمونه ی نهم نایه ته نایه تی کی تره که ده فرموی: ﴿وَإِذَا تُلَّتِلَ عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ يَرْجُونَ لِقَاءَنَا أَنتَ بَقْرَانٌ غَيْرُ هَذَا أَوْ بَدَّلَهُ، قُلْ: مَا يَكُونُ لِي أَنْ أُبَدِّلَهُ مِنْ تِلْقَاءِ نَفْسِي، إِنْ أَتَّبِعُ مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ﴾ یونس/۱۵.

به کورتی: من بۆخۆم ده سه لاتو توانای هیئانی نایاتی که ونیم نیه، نیلحاحیش له خودا ناکهم بۆ موعجیزه و نایات، من شوین نمو نیگایه ده که وم که بۆم دیو خودا به فده ضلو و گهره یی خو ی منی کردوه به راگایه نهر و پیغه مبر!!

نهم جار پهروه دگار سی صیفهت بۆ قورئان دیاری ده کار ده فرموی:

۱- ﴿هَذَا بَصَائِرُ مِنْ رَبِّكُمْ﴾ نهم قورئانه چرای روشنم و ریکا نیشانده ره، به لگو نیشانه یه له سر یه کتا په رستی و پیغه مبرایه تی و زیند و بوونه، واته: نهم قورئانه ی خودا بۆ منی نارد ووه ری پشانده ره و به لگایه له خوداوه بۆمان هاتووه، که سی که به جوانی تی ی بفکری و لی وردیته وه عه قلی تیژو هوشیار ده بی؛ وه کوو نموه پیان بلی: نموه چیتانه داوای شتی که ده که ن که سودتان پی بگایه نی؟؛ له کاتی که نهم قورئانه تان بۆ نیردراوه که دلو ده روون روشن ده کاته وه به لگو نیشانه یه له سر راستی پیغه مبرایه تی مزو هاتنی نهم په یامه له خوداوه. پی ی بیناو شاره زا ده بن، چاوی دلتان ده کریتسه وه، زاناو شاره زا ده بن و راستی به کان وه کوو خویان ده بین! وه کوو له شوینی کی ترده، ده فرموی: ﴿قَدْ جَاءَكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ، فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ، وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا﴾ الانعام/۱۰۴.

به لی: نهم قورئانه: چرایه، ری نیشانده ره، ره حمه ته، فدیضو به خششه بۆ که سانیک نیمانی پی بهینن، نهم خیر و بیړه له کیس خویان نه ده ن، بی که نه به رنامه ی ژبانی خویانو کاری پی بکه ن، له کار و یارو هه لسو که وتیان دا ره نگ بداته وه.

۲- ﴿وَهْدَى﴾ نهم قورئانه هیدایه تده ره بۆ حه قو ریکای راست. نهم قورئانه ی که هیچ موعجیزه و خاریقه ی مادی که ونی ناگه نه ناستی سر

ناسای نهو، له هیچ روژگارو شوینیک موعجیزه نیه پیشی بکهوئو به نه ندازهی نه هیدایهت نامیز بی!

۳- ﴿وَرَحْمَةُ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ﴾ نه قورئانه، ره حمت و فیهض و نیحسانی یهزدانییه له دونیار قیامهت دا بو نهو که سانهی نیمانی پی ده هیئن، وه کوو له شوینیکی تردا ده فرموی: ﴿وَهَذَا كِتَابُ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ، فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ الانعام/۱۵۵، جا که سییک پابهندی فرمانو نه هیه کانی بیو کاری پی بکا، نهو سرفرازو به مراد گه ییشتوو هر نهوانزو که سی تر نهو به هرهو به هایهی دهست ناکهوی!

گوی گرتن بو قورئانو شیوهی یادکردنی خودا

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿۲۰۴﴾
وَأَذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ ﴿۲۰۵﴾
عَنْ عِبَادَتِهِ وَيُسَبِّحُونَهُ وَلَهُ يَسْجُدُونَ ﴿۲۰۶﴾

لهو پیش پهره ردگار باسی نهوهی کرد که قورئان چراو ری نیشاندهره، به لگمو نیشانهی ناشکرایه بو ره هنومایی کردنی موسولمانان، هیدایهتو ره حمته بویان، نه مجار لییره دا فرمان ده کا: به موسولمانان، که له کاتی خویندنی قورئان دا گویی بو بگرنو دلی بدهنی، به مه بهستی نیحترامو ریز لی گرتنو گه ییشتن به ره حمتی خوداو به مرار گه ییشتنو ده سکه وتنی نهو سوودو قازانجانهی له خوئی گرتون.

ده ربارهی هاتنه خوارهوی نایهتی ﴿وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا..... (الآیه)﴾ نه بوحاته مو هی تریش ده سکه وتنی و ترویانه: دهنگ بهرز کردنهوهی خویندنی قورئانی ناو نوئو له کاتی نوئو کردن له پشت پیغه مبه ره وه هاتوته خوارئ.

همر تەبو حاتمە ئەوێ دەرهێناوێ: کە هاوێلانێ پیغه‌مبەر ﷺ لەنوێژدا قسەیان دەکرد. ئیتر ئایه‌تی ﴿وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ...﴾ هاته‌ خوارێ...

همر تەبو حاتمە لەعەبدوللای کورێ موغەفقە لەو شتیکی لەم جوړه‌ ریوایەت کردووە. ئیبنو جەریری طەبەری لەعەبدوللای کورێ مەسعودووە هەمان شت ریوایەت دەکا؛

ئیمامی زوهری دەلی: ئەم ئایه‌ته‌ دەرحەق بەکۆمەڵە لاویکی ئەنصاری هاتۆته‌ خوارێ کە دابو نەپرتیان وابوو هەر کاتێ پیغه‌مبەر ﷺ شتیکی لەقورئان بخوێندایە، ئەوانیش لەگەڵیدا دەیانخوێند.

شیخی سیوطی دواى ریز کردنی ئەم ریوایه‌تانه‌ دەفەرموی: وای دەچی ئەم ئایه‌ته‌ مەدینه‌یی بێ.

لەم ریوایه‌تانه‌ ئەوەمان بۆ دەردەکەوێ: کە ئایه‌ته‌کە لەبارەى نوێژووە هاتبێته‌ خوارێ، ئیبنو مەسعودو تەبو هورەیره‌و جابیرو زوهریو عوبەیدوللای کورێ عومەیره‌و عەطای کورێ رەباحو سەعیدی کورێ موسەیب ئەمەیان ریوایەت کردووە. سەعید دەفەرموی: موشریکه‌کان لەمەکە دەهاتنه‌ نزیک پیغه‌مبەر ﷺ، کە نوێژی دەکرد هەندیکیان بە هەندیکیان دەگوت: ﴿لَا تَسْمَعُوا لِهَذَا الْقُرْآنِ وَالْغَوَا فِيهِ﴾ فصلت / ۲۶، گوێ بۆ ئەم قورئانه‌ مەگرن. هانی هانی بخەنە سەر، باکەس لێی حالی نەبێ، ئیتر پەروەردگار وەکوو وەلامدانەو بەک بۆیانو نامۆزگاری بۆ موسولمانان: ئەم ئایه‌ته‌ی ناردە خوارێ: ﴿وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ ئەى گڕۆه‌ی موسولمانان! هەرکاتێ قورئانی پیرۆز خوێندراو گۆستان لێ ییوو، گوێی بۆ بگرنو دلی بدەنێ، بۆ ئەوێ لەمانای ئایه‌ته‌کانی حالی ببێو پەند لەنامۆزگاریه‌کانی وەرگیرن، کە قورئان خوێندرا، واز لەقسەو ناخاوێن بێنن، بەهیدیو هیمنی، بەتەرسو وریایی یەوێ گۆچکه‌تانی بۆ کلۆر بکەن، بۆ ئەوێ تێی بگەن و یزانن چیتان ناپاسته‌ دەکری. بۆ ئەوێ لەروانگەى تێگەیشێو پاپه‌ند بوونتان بە پەيامه‌کەى بەمراز بگەن و رەحمەت و فەضلی خوداتان بەسەردا بپۆی! سەر فرازی دونیاو قیامەت بێن.. لەکاتێ خوێندنی قورئاندا

ده‌نگه ده‌نگو له‌غوه به‌ریا مه‌که‌ن، بۆ نه‌وه‌ی تی‌ی بگه‌ن، بزانن: نه‌رکی سه‌ر شاتتان چیه‌و چی‌نیه، چونکه که‌سی‌ک بی‌ ده‌نگ بوو گوئی بۆ خویندنی قورئان گرت، شیاوی نه‌وه‌یه که به‌ر ریژنه‌ی ره‌حه‌تی خودا بکه‌وی.

نایه‌ته‌که به‌لگه‌یه له‌سه‌ر نه‌وه که بی‌ده‌نگ بوونو گوئی گرتن بۆ خویندنی قورئان واجبه، جا خویندنه‌که له‌نوێژدا بی، یان له‌خاریجی نوێژدا بی، فه‌رمانه‌که گشتی و بۆ هه‌موو کاتی‌که، به‌لام له‌نوێژدا پیتی‌ست تروجه‌خت له‌سه‌ر کراوتره، ته‌گه‌ر ئیمام به‌ده‌نگی به‌رز قورئانی ده‌خویند.. به‌لگه‌ش له‌سه‌ر نه‌وه جگه له‌مانای خودی نایه‌ته‌که نمو فه‌رمووده‌یه‌یه که ئیمامی موسلیم له‌ته‌بو موسای نه‌شعه‌رییه‌وه ریوایه‌تی کردوه، ده‌لی: پیغه‌مبه‌ر ﷺ فه‌رموی: (اِنَّمَا جُعِلَ الْإِمَامُ لِيُؤْتَمَّ بِهِ، فَإِذَا كَبَّرَ فَكَبِّرُوا، وَإِذَا قَرَأَ فَأَنْصِتُوا) (پیش نوێژ بۆیه دا‌ئراوه: که چاوی لی‌ بکری، که نه‌للاهوه نه‌که‌به‌ری کرد ئیوه‌ش نه‌للاهوه نه‌که‌به‌ر بکه‌ن، که قورئانی خویند بی‌ ده‌نگ بسو گوئی بۆ بگرن...) شایانی باسه‌ خاوه‌نانی سونه‌ن له‌ته‌بو هوپه‌یه‌وه هه‌مان فه‌رمووده‌یان ریوایه‌ت کردوه. نه‌مه‌ی گو‌ترا: ده‌ریاره‌ی نه‌وه که گوئی گرتن بۆ قورئان هه‌موو کاتو شوینی‌ک ده‌گریته‌وه‌و فه‌رمانی‌کی گشتی و هه‌مه‌کاتی‌یه رای شیخ حه‌سه‌نی به‌صریه.. نه‌گینا زووره‌ی رافه‌که‌ران ده‌لێن فه‌رمان به‌گوئی گرتن و بی‌ده‌نگ بوون له‌کاتی خویندنی قورئان‌دا، تایبه‌ته به‌خویندنی قورئان له‌لایه‌ن خودی پیغه‌مبه‌ر ﷺ له‌سه‌رده‌می خۆ‌ی‌داو هه‌روه‌ها بۆ دوا پیغه‌مبه‌رش تایبه‌ته به‌خویندنی قورئان له‌نوێژداو خویندنه‌وه‌ی خۆبه‌ی رۆژی جومه‌ه، چونکه واجب کردنی بی‌ده‌نگ بوونو گوئی گرتن له‌دوا رۆژگاری پیغه‌مبه‌ر ﷺ له‌غه‌یری نوێژو خویندنه‌وه‌ی خۆبه‌ی جومه‌ه‌دا نه‌رکی‌کی قورسه‌و زه‌حه‌دته‌ نه‌نجام ده‌دری، چونکه به‌جی‌هینانی ته‌م جو‌ره نه‌رکه ده‌بیته هۆی نه‌وه‌ی خه‌لک واز له‌زۆر کاروباری رۆژانه‌ی خۆیان به‌ینن! قوتابی واز له‌خویندنو مامۆستا واز له‌وانه‌ گوتنه‌وه بینن، داده‌ره ده‌ست له‌کاری خۆی هه‌لگری‌و شو‌قی‌ر له‌لی‌خو‌ری‌نی نو‌تو‌مب‌یله‌که‌ی بوه‌ستی.....هتد. به‌لام گوئی گرتن بۆ قورئان‌خویندنی پیغه‌مبه‌ر ﷺ جیا‌واز بووه، بریکی نامۆژگاری و رینمونی

بسوه، بۆ هیچ موسولمانیک ره‌وانه‌بوه گوئی له‌قورئانخویندنی پیغه‌مبهربووبی و پستی لی هه‌لکردبی، یان له‌و کاته‌دا قسه‌ی کردبی و خوی له‌گوینگرتنه‌که بی ناگا کردبی، یان هی‌تری بی ناگا کردبن، بۆ دوا له‌دونیا ده‌رجوونی پیغه‌مبهر ﷺ هه‌مان حوکه‌و یاسا بۆ نویژکه‌ر له‌گه‌ل نیماو خه‌تیبه‌دا ره‌چاو ده‌کری، چونکه‌ بیده‌نگی و گوینگرتن بۆ قورئان خویندنی پیش نویژو خوتبه‌ خوین واجب و پیویسته‌ نه‌مپۆ هه‌لس و که‌وتی زوری‌ی موسولمانان که‌ له‌ته‌عزیبه‌و مونساه‌باتو رۆژانی جومعه‌دا قورئان ده‌خویندنی و نه‌وان گوئی بۆ ناگرنو خه‌ریکی گفتوگۆن له‌گه‌ل یه‌کتری‌دا، به‌قسه‌ کردنه‌که‌یان که‌راهه‌تی هه‌یه‌و تاوان نه‌نجام ده‌ده‌ن! به‌تایبه‌تی بۆ که‌سیک له‌قورئانخویننه‌که‌وه‌ نزیک بی و به‌باشی گوئی لی‌بی، هه‌روه‌کوو چۆن دروست نیه‌ بۆ قورئانخوین که‌ قورئان بۆ کۆمه‌لیک بخویننی که‌ گوئی بۆ نه‌گرن، نه‌گه‌ر زوری‌ی خه‌لکه‌که‌ گوئی‌یان بۆ ده‌گرتو بریکیان جارجار به‌بی شیواندنی کۆره‌که‌ قسه‌یان ده‌کردو گوینگرتنه‌که‌یان له‌وانی تر نه‌ده‌شیواند نه‌وه‌ نایسته‌ بیانوو بۆ واز هینان له‌قورئانخویندن.

نه‌وه‌ی پیویسته‌ له‌سه‌ر موسولمانان به‌رامبهر قورئان نه‌وه‌یه: که‌ هه‌ول بده‌ن کاتی خویندنی قورئان گوئی بۆ بگرنو له‌مانا و مه‌به‌سته‌کانی ورد بینه‌وه، یان بۆ خۆیان بیخوینن. به‌رپه‌ژه‌وه‌ له‌کۆپی قورئانخویندن‌دا دابنیشن! پوخته‌ی قسه‌ له‌م شویننه‌دا نه‌وه‌یه: گوینگر کاریک نه‌کا به‌بروای خوی، یان به‌گویره‌ی دابو نه‌ریتی خه‌لک به‌بی ته‌ده‌ب حلیب بکری..

چ خرابی‌یه‌ک له‌وه‌دا نیه‌ کابرا به‌راوه‌ستانه‌وه، یان به‌دانیشتنه‌وه، یان به‌راکشانه‌وه، یان له‌کاتی رۆیشتن‌دا یان به‌سواری و لاخو رۆیینده‌ قورئان بخویننی، هه‌روه‌کوو چۆن دروسته‌ کابرا به‌بی ده‌ستنویژ یان به‌پۆشاک‌ی پیسه‌وه‌ قورئان بخویننی، هه‌رچه‌نده‌ سوننه‌ت نه‌وه‌یه: ده‌ستنویژی هه‌بی له‌کاتی قورئان خویندن‌دا، به‌تایبه‌تی بۆ که‌سیک که‌ له‌قورئان‌دا بخویننی. واپه‌سنده، قورئان خوین به‌شیوه‌ی له‌سه‌ره‌خۆیی و ته‌رتیله‌وه‌ به‌ده‌نگو ئاوازیکی و قورئان بخویننی که‌ خوشووع کاریگه‌ری پیوه‌ دیاری، زۆر له‌خۆ کردنو روا‌له‌تکاری تیدا نه‌بی، قاعیده‌و یاسای زانیاری ته‌جوید به‌رچاو بگری، زنده‌په‌وه‌ی

لہمہ ددہ و شہد دہ کا نڈا نہ کا۔

هردو پیری فرموده موسلیم بخاری فرموده یه کیان له به
 هورهیره به معروفوعی ریوایت کرده، که پیغمبر ﷺ ده فرمودی:
 (ماذن الله لشيء ماذن النبي حسن الصوت، يتغنى بالقرآن). خیرو
 پاداشی گوینگرتن وه کوو پاداشی خویندن وایه.

نیمای نه‌حمده له‌ته‌بو هوره‌یره‌وه (ره‌زای خ‌وای لی‌ی‌ت)
فرموده‌یه‌کی ریوایت کرده: که پیغمبر ﷺ فرموده‌تی: (من استمع
الی آیه من کتاب الله، کتبت له حسنة مضاعفة، ومن تلاها کانت له
نوراً يوم القيامة) که سی‌ک گوئی له‌نایه‌تیکی قورن‌ان بگری چاکه‌ی دو
چهندانه‌ی بؤ ده‌نوسری، که سی‌ک نایه‌تیک بخوینیه‌وه بؤی ده‌بیته‌ رونا‌کایی
روژی قیامت!

نه مجار پمروه دگار فرمان به یاد کردند و هی خوی ده کا، له سمره تای رزور
له کوتایی رزداو ده فرموی: ﴿وَاذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً
وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ﴾ واته: یادی خودای خوت بکه،
نهو خودایهی دروستی کردوی و به نیعمه تکانی پمروه دهی کردوی، له دلی
خوتدا یادی بکه، ناوه جوانه کانی، صیفاته کانی بینره پیش چاوی دلت،
به دل یادی بکه، سوپاس گوزاری به، داوای لیخوشبونوی لی بکه؛ به یادی خودا
دل نادام ده گری. وه کوو له شوینیکی تردا ده فرموی: ﴿اَلَا يَذْكُرُ اللّٰهُ
تَطْمِئِنُّ الْقُلُوْبُ﴾ (الرعد/۲۸)، یادی خودا بکه، به لیپارانه وه گردنکه چی
هانای بز بره، له سزاو تو لهی بترسه؛ به ته مای پاداشو فمضلو ره حمه تی به!
به زویان یادی بکه به شیوه یه کی مام ناوه ندی، نه زور دهنک به رز کمره وه،
نه زور دهنک نزم بکمره وه، وه کوو له شوینیکی تردا ده فرموی: ﴿وَلَا تَجْهَرُ
بِصَلَاتِكَ وَلَا تَخَافُتْ بِهَا، وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا﴾ (الاسراء/۱۱۰)،
خیطاب له نایه ته که دا ناراسته ی پیغه مبهر علیه السلام کراوه.

هه‌ندیکیش ده‌لین: بۆ گۆنگری قورئانه، رای په‌سند نه‌وه‌یه: که بگوتری
خیطابه‌که گشتی‌یه و هه‌موان ده‌گرتیه‌وه.

(چونکه عیبرت به عومومی له فظه نهک به خصوصی سه به دب) یادکردنی خودا به زمانو به بی یادکردنی به دل، بی سووده، زور سوفیلکه و ده رویشوکه زیگری خودا به سه دانو هزاران نه نجام ده دن، به ته سببیچی سه دویهک ده نکی، روژانهو هفتانه چهند جار ناوی خودا ده لئینو زیگری ده کهن، به لام هیچ سوودیان پی ناگا؛ چونکه زیگرو یادکردنهو که یان هر به زمانو دلان ناگای لی نیه، نهوانه به عادهت نهو ده کهن عیبادت نیه، بویه پروهردگار بهواجبی دانهو که به دلو زویان یادی بکری، به زویان یادهو که نه نجام بدریو له دلو ده رووندا ناماده بکریو مانای بهرچاو بگیری! دل پییهو خهریک بی!

گونجاو ترین کات بو زیگرو یادی خودا کاتی به یانیو کاتی نیوارهیه، واته: سهره تاو کوتایی روژ باشرین کاتی یادکردنهو ی پروهردگار، چونکه باقی ماوهی روژ بو کار کردو هولدانی ژبانه. به لام ده بی هه موو کات یادی خودا له دلدا بی. که سییک سهره تای روژ به خودا پرستیو یادکردنی خودا ده ست پی بکاو کوتاییشی بهو زیگرو یاده بهینی، لهوانیه له باقی روژه که دا خودای له بیرنه چیو یادی بکاتهو. بری له نهم زیگرو یاده، له نویژی به یانیو نویژی عهسردا نه نجام ده درین له نهم دوو کاته دا فریشتهی چاودیری کرداری شهوو فریشتهی چاودیری کرداری روژ ناماده ده بنو، ده بنه شایهت لای پروهردگار که کاتی چونه لایان له خودا پرستی دا بوون، کاتیکیش به جیان هیشتون خهریکی خودا پرستی بوون!

یادی خوداو زیگر کردنی له کاتی به به یانو ده موو نیواره دا به تایهتی (هرچهنده هه موو کاتیکی یادی خودا پیوسته) لهم باره ویه که ههستی ناده میزاد لهم دوو کاته دا گورانکارییه کی ناشکرا له صه فحهی بوونه وهردا ده بینی، بوونه وهر له حالتهی تاریکی بهو به حالتهی رووناکی و به پیچمه وانه شهو ده بیندري! دلی ناده میزاد په یوه ندار ده بی به بوونه وهر و ده رویرهی خو بهو، به ناشکرا ده بینی دهستی قودرهت، شهوو روژ ده گورپی، دیاردهو حالته کانی نالو گور ده کات.

پروهردگار ده زانی که دلی ناده میزاد لهم دوو کاته دا (به یانیو نیواره)

پتر ناماده باشي تيدايه بڼه خودا پرستي و ملکه چي و پابه ند بوون،... بڼه جه ند جار له قورنان دا خيطابي ناراسته ي بنده کاني کرده؛ که به تاييه تي له م دوو کاته دا ذیکرو ته سبيحاتي خودا بکن، هاويه شي بوونه وهر بکن له گمردنکه چي و پابه ند بوون بڼه فرماني يه زدان، بڼه نه وي دليان نمرم بي و نه فسيان مشو مال بکري بڼه پيوه ندي به خاوه ندي بوونه وهر و داراي ده سه لاتي نه م گورانکار ييه. وه کوو له شو ننيکي تر دا ده فرموي: ﴿فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ، وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ﴾ ق/۳۹، يان ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا، وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا﴾ الاحزاب/۴۱ يان ﴿وَاذْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا﴾ الانسان/۲۵.

نه م ته سبيحاتو ذیکره ي که نه م نايه تانه ده يگه يه دن، له ذیکرو ته سبيحاتي ناو نوڼه کان فراوان تر نو کاته که شيان له سمر کاتي نوڼي به ياني نوڼي عه سر کورت هه لنه هيندراون، هره و کوو چو ن له شپوه ي غيره ي شپوه ي نوڼي شدا نه نجام ده درين، چونکه نه م ذیکرو ته سبيحاته؛ جاري واده بي به دل ده بي، جاري واهيه به دل وزيان ده بي!! نه وي پيوسته له سمر ناده ميزاد نه ويه: ده بي هه موو کاتي خوداي له ياد بي، به نه يني و ناشکرا مورا قبه ي په روه ردگار بکا، له هه موو کارو کردار يکي دا، له گشت هه لسانو دان يشتني دا، له جه وچو ل و ه ستاني دا، له کرده و له نييه تي دا و ايزاني خودا چاوي لييه تي و ناگاداري هه لس و که وتييه تي. که به تاييه تي باسي ده مهويه يانو ده مه وئيواره ي کرد؛ نه وي ده گونجي له م کاته دا کار يگه ري تاييه تي هه بي و خودا بوخوي ده زاني چو ن دلي ناده ميزاد ان ده گوږي و کار يان لي ده کري!! چونکه په روه ردگار خوي به دي هيندري ناده ميزاد و ده زاني چي کار يگه ره تي دا!!

نه ي پيغه مبر! نه وي پيت راگه يه ندرا نه نجامي بده و ﴿وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ﴾ له پيري غافل و بي ناگيان مبه، نه ک هره به ده مو زويان به لکو به دل و گيان! ذیکرو ياديک نه نجام بده، دل ت گه شه ي پي بکا، خاوه نه که ي و لي بکا هه ميشه و ايزاني خودا چاوي لييه تي، هره هه نگاويک بني، هره جه وچو ليک نه نجام بدا، لايه ني خوداي له دل و ده روون دا هه بي، حيساب بڼه نه و

چاودیره بکا، شمرمو حدیا بکا له‌وهی کاریک نه‌نجام بدا خودا پی‌ی ناخوش بی‌ی! یادی خودا بکمو بی‌ناگا مهبه له‌چاو دیری موراقه‌به کردنی، چونکه ناده‌میزاد، هه‌موو کاتی پیوستی به‌وه هه‌یه که په‌یه‌ندی به‌په‌روه‌دگار هه‌هه‌بی، هه‌موو ده‌می ناتاجی یارمه‌تی و کومه‌گی خودایه بقو زالبوون به‌سهر وه‌سه‌سه‌و ختوکه‌ی شه‌یتان‌دا!

نه‌مجار په‌روه‌دگار دوا‌ی فرمان به‌یادکردنی خوداو گو‌یگرتن بقو قورنانو نه‌هی کردن له‌غه‌له‌تی جه‌خت کرده‌وه و نمونه‌ی به‌فریشته‌ی نزیک باره‌گای نه‌قده‌س هینایمه‌وه نه‌و فریشتانه‌ی له‌سروش‌تیان‌دا شه‌هوه‌تو تاره‌زو نیه، شه‌یتان ناتوانی وه‌سه‌سه‌و ختوکه‌یان بدا، که‌چی هه‌رده‌م خه‌ریکی ذیکرو ته‌سیب‌جاتی یه‌زدانو ساتمه‌ختیک له‌یادی خودا غافل نی‌نو ده‌فرموی: ﴿إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ﴾ بی‌گومان نه‌و فریشته به‌ریزانه‌ی نزیک باره‌گای نه‌قده‌سن؛ نزیک یه‌ک که هه‌ر خودا بو‌خوی ده‌زانی چه‌نده‌و چونه‌و چیه، نه‌و فریشته نزیکانه له‌عیباده‌تکردن‌دا لوتبه‌ریزی نانوتن، ساتمه‌ختیک له‌خودا بی‌ناگا نی‌ن ﴿وَيُسَبِّحُونَهُ﴾ به‌ریزی و پی‌روزی بی‌ شه‌ریکی پال خودا ده‌دن، له‌هه‌موو عه‌یبو ناته‌واری‌یه‌ک به‌دوری ده‌گرن. ﴿وَلَهُ يُسْجَدُونَ﴾ هه‌ر بقو خودا نو‌یژ ده‌کهنه‌و هه‌ر بقو زاتی پاکی سوژده ده‌به‌نو که‌س ناکهن به‌شه‌ریکو هاره‌لی، هه‌موو عیباده‌تو به‌ندایه‌تیکیان خالص بقو خودایه.

عیباده‌تو ذیکرکردن لایه‌نیکی گرن‌گن له‌په‌په‌وه‌و پرۆگرامی نه‌م نایینه‌دا، چونکه نایینی نی‌سلام مهنه‌جیکی تی‌وری نیه، پرۆگرامی بزتنه‌وه‌یه‌کی واقعی‌یه بقو گو‌پینی واقعی ناده‌میزاد، هه‌له‌به‌ته گو‌پینی نه‌و واقعی نه‌فامییه‌و ناراسته‌ کردنی بقو په‌په‌وه‌و کردنی کومه‌لگای ناده‌میزاد به‌ره‌و مهنه‌جی ره‌بیانی؛ شه‌ریکی قورسو گرانه‌و پیوستی به‌تی‌کو‌شانو هه‌ل‌دان هه‌یه، صه‌برو نارامییه‌کی زوری گه‌ره‌که، پیوستی به‌تو‌یشوو پشت‌گیری خودا‌وه‌ند هه‌یه، وزه‌و توانایه‌کی تایبه‌تی ده‌وی، عیباده‌ت بقو خوداو داوا‌ی پشت‌گیری لی‌ی باشت‌رین تو‌یشوو چاک‌ترین پشتیانو کومه‌گیه بقو نه‌و ری‌گا نه‌سته‌مو زه‌حه‌مه‌تیه. بۆیه له‌سهره‌تای سوره‌ته‌که‌دا که ده‌فرموی:

﴿كِتَابٌ أَنْزَلَ إِلَيْكَ فَإِلَّا يَكُنْ فِي صَدْرِكَ حَرَجٌ مِنْهُ، لِتُنذِرَ بِهِ وَذِكْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ﴾^۴ لیره‌ش‌دا کۆتایی سوره‌ته‌که‌ی بدو نایه‌ته پیرۆزانه هیئا!!

قییینی: نه‌وی له‌م نایاته‌نانه وهرده‌گیری نه‌ویه: پیوسته ناده‌میزاد له‌خدمت قورنان‌دا به‌ته‌ده‌بو وبقار بی‌و ریزی لی بگری. ناشکرایه نایه‌ته‌که به‌روونی نه‌وه ده‌گه‌یه‌نی که له‌کاتی خویندنی قورنان‌دا بی‌ده‌نگی و گوی بۆگرتنی، له‌هه‌موو حالیکه‌دا له‌نوژی غه‌یری نوژی‌دا پیوسته.

وه‌لی شهرعزانان له‌بارهی خویندنی مه‌نمووم له‌پاش تیمامه‌وه سی رایان هه‌یه، نایا خویندنی تیمام له‌نوژی‌دا خویندن له‌سهر مه‌نموومییه‌کان لاده‌با؟ بری خویندنه‌که‌یان ده‌که‌وی له‌هه‌موو نوژی‌دا چ نوژی جه‌ری بی‌یان نوژی سپری بی‌یان پیوسته مه‌نموومییه‌کانیش بیخوینن، یان خویندنه‌که تایه‌ته به‌و نوژی‌ده‌ی که تیمام تییان‌دا به‌ده‌نگی به‌رز ده‌خوینی؟

۱- هه‌نه‌فییه‌کان، ده‌لین: مه‌نمووم له‌دوا تیمامه‌وه هیچ کاتی قورنان ناخوینی نوژی‌که جه‌ری بی‌یان غه‌یری جه‌ری بی‌چونکه ظاهیری نایه‌ته‌که داوای بی‌ده‌نگی و گۆگرتن ده‌کا، له‌نوژی جه‌ری‌دا هه‌ردووکیان دینه‌جی. له‌نوژی غه‌یره جه‌ری‌دا بی‌ده‌نگی‌یه‌که دینه‌جی و هه‌ر نه‌وه‌ش له‌توانادا هه‌یه، تیمام ده‌خوینی و مه‌نمووم پیوسته بی‌ده‌نگ بی‌. نه‌وی پشتگیری نه‌م رایه ده‌کا نه‌و فرموده‌یه‌که ئیبنو نه‌بی شه‌یبه له‌ته‌بو هه‌ره‌یره‌وه ریوایه‌تی کرده، ده‌لی: پیغه‌مبەر ﷺ فرموده‌تی: (تیمام بۆیه دانراوه که شوینی بکوی، که نه‌للاهونه‌کبه‌ری کرد ئیوه‌ش نه‌للاهونه‌کبه‌ر بکه‌ن، که قورنانی خویند ئیوه بی‌ده‌نگ بن..)^۴

هه‌ر ئیبنو شه‌یبه له‌جابه‌یره‌وه ریوایه‌تی کرده، ده‌لی: پیغه‌مبەر ﷺ فرمودی: (من کان له‌ امام، فقراءه‌ له‌ قراءه‌) که‌سیک له‌پاش تیمامه‌وه نوژی کرد خویندنی تیمام بری خویندنی نه‌و ده‌که‌وی. نه‌م هه‌دیسه هه‌رچه‌نده مورسه‌له به‌لام لای هه‌نه‌فییه‌کان ده‌یته به‌لگه، نه‌بو حه‌نیفه بو خوشی

^۴ تیمام موسلیم ریوایه‌تی کرده.

به‌مصرفوعی و به‌سه‌نه‌دی راست ریوایه‌تی کرده.

زوری‌هی هاوه‌لانی‌ش: عدلی، ثیبنو مه‌سعود، سه‌عد، جابیر، ثیبنو عبباس، نه‌بو داود، نه‌بو سه‌عیدی خودری، ثیبنو عومر، زهیدی کوری ثابت، نه‌نه‌س. (خودا له‌ه‌مویان رازی بی) نه‌و رایه‌یان هه‌بو.

۲- مالیکییه‌کانو حه‌نه‌فییه‌کان، پئی‌یان وایه: نوژ‌کهری دوا نیمام نه‌گهر نوژ‌ه‌که له‌و نوژ‌انه بو، که نیمام تئی‌یان‌دا ده‌نگ به‌رز ناکاته‌وه نه‌وه ده‌بی (فاتحه) یان سوره‌تی تری قورئان بخوینی، نه‌گهر نوژ‌ه‌که جه‌ری بو واته: نیمام ده‌نگی تیدا به‌رز ده‌کرده‌وه، نه‌وه نابی مه‌ئوممی هیچ بخوینی. نه‌مه رای عورو‌هی کوری زوبه‌یرو قاسمی کوری موحه‌مه‌دو زوهریشه.

۳- شافیعییه‌کان، ده‌لین: هه‌موو کاتی نوژ‌کهر ده‌بی فاتحه بخوینی، نیمام بی یان مه‌ئوموم بی، یان به‌ته‌نیا نوژ‌ه‌که بکا. چهند به‌لگه‌یه‌کیان له‌سهر مه‌ذهبه‌که‌یان هی‌ناه‌ته‌وه: له‌و به‌لگانه: نایه‌تی: ﴿فَأَقْرُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ﴾ الزمر/۲۰، هه‌روه‌ها نه‌و حه‌دی‌ئیه‌ی که نه‌حه‌دو خاره‌نانی شه‌ش کتیه‌کانو هی تریش له‌عو‌باد‌هی کوری صامیت‌ه‌وه ریوایه‌تیان کرده: پی‌غه‌مبهر ﷺ فرموویه‌تی: (لاصلاة لمن لم يقرأ بفاتحة الكتاب) به‌نوژ‌ه‌حلب ناکری؛ که‌سیک نوژ‌ه‌بکا و فاتحه‌ی تیدا نه‌خوینی.. نیمامی بوخاری و به‌یه‌قی‌ش نه‌م رایه‌یان په‌سند کرده!!

نایه‌تی: ﴿وَادْكُرْ رَبَّكَ...﴾ نه‌وه ده‌گه‌یه‌نی که نابی له‌کاتی ذکر کردن‌دا ده‌نگ به‌رز بکریته‌وه، واته: ذکرده‌بی به‌ده‌نگی نزم بکری و نابی ده‌نگی تیدا هه‌ل‌پری! نایه‌تی: (.... وله يسجدون) نه‌وه ده‌گه‌یه‌نی: که هه‌ر که‌سیک نه‌م نایه‌ته بخوینیته‌وه، یان گوئی لی‌بی ده‌بی سوژ‌ده بو خودا به‌ری، سوژ‌ده‌ی خویندنه‌وه‌ی قورئان (سجدة التلاوة) دانراوه: بو ملکه‌چ کردنی نه‌وانه‌ی موشریکو خوانه‌ناسزو سوژ‌ده نابن، هه‌روه‌ها بو شوینکه‌وتزو چاو له‌فریشته کردنو رانواندن به‌ندایه‌تی کردن بو په‌روه‌ردگار.

نیمامی موسلیم فرمووده‌یه‌کی له‌نه‌بوهوره‌یره‌وه ریوایه‌ت کرده، ده‌لی: پی‌غه‌مبهر ﷺ فرمووی: (اذا قرأ ابن آدم السجدة، فسجد، اعتزل

الشیطان یبکی، یقول: یاویلہ، امر ابن آدم بالسجود فسجد، فله الجنة، وامرت بالسجود، فأبیت فلی النار). هر کاتی ناده میزاد نایه تیکی خویند سوجهی تیدا بوو سوجهی برد، شهیتان گۆشه گیر ده بیو ده گریاو هاوار ده کاو ده لی: هاوار بوو خوم؛ ناده میزاد فرمانی پی کراوه به سوژده بردن، سوژدهی برد، به هشتی ده دریتی! من فرمانم پی کرا به سوژده بردن، سرپیچیم کرد ده خرمه دۆزه خوه.

نیبنوماجه فرموده یه کی له نیبنوعه بیاسوه ریوایت کرده: ده لی: پیغه مبر (ﷺ) له سوژدهی قورنان خویندنا نهم دوعایه ی ده فرموو: ((اللهم! احطط عني بها وزراً، واكتب لي بها أجراً، واجعلها لي عندك ذخراً)) خودایه! بهم سوژده یهم گونا هم لی هله ورته، پاداشم بو بنوسه، له لای خوت بوم بکه به پزمه نده و تریشو.

له ریوایه تیکی تر دا هاتوه: که پیغه مبر (ﷺ) فرموده تی: ((اللهم! لك سجد سوادى، وبك آمن فؤادى، اللهم ارزقنى علماً ينفعنى، وعملاً يرفعنى)) خودایه! جه ستم سوژدهی بو زاتی پاکت برد، دلیم نیمانی پیست هیناوه، خودا زانیاریه کم بدهیه سووم پی بگه یه نی، نیشو کاریکم پیو چاو بکه ریزم بداتی.

نهمجار ماوه تده نهمه نایا سوژدهی تیلاوت واجبه یان سوننه ته؟؟ نیمامی مالیکو نیمامی شافعیو نیمامی نه حمده ده فرموون: واجب نیه. چونکه نهو فرموده یه ی حه زه تی عومر چه سپاره و له صه حیجی بوخاری دا هیه، که ((روژیک نایه تی سه جده ی له سر دوانگه خوینده وه نیتر له سر دوانگه هاته خواره وه سوژده ی بردو خه لکه کesh له گه لیا سوژده یان برد، له روژیک هینی تر دا له سر دوانگه هه مان نایه تی خوینده وه، خه لکه که خویان ناماده کرد بو سوژده بردن، به لام عومر دانه بزیو به خه لکه که ی وت: خه لکینه! هیواش بن، خودا نهمه ی له سر پیویست نه کردوین، لهم جوړه کاتانه داو له کاتی خویندنی نایه تی سه جده دا حه زمان لی یوو سوژده ده به یزو حه زمان لی نه بوو ناچینه سوژده، نهمه رووی دا به برچاوی هاوه لان

له‌کۆچکارانو یارمه‌تیده‌ران (خودا لییان رازی بی)

پیغه‌مبەر ﷺ که سوور بووه له‌سەر سوژده بردن، نیشانه‌ی ئه‌وه‌یه
سوننه‌ت بووه.. فرموده‌ی پیغه‌مبەر ﷺ که ده‌فرموئ: (امر ابن آدم
بالسجود) ئه‌وه هه‌والدانه له‌سوژده‌ی واجب. نه‌بو‌حه‌نیفه، ده‌فرموئ:
سوژده‌ی تیلاوه‌ت واجب، چونکه ئه‌مر کردن به‌سوژده بردن، وجوب
ده‌گه‌یه‌نی، هه‌روه‌ها هه‌دیته‌کی پیشوو که ده‌فرموئ: (اذا قرأ ابن آدم
سجدة، اعتزل الشيطان يبكي يقول ياويله) له‌ریوايه‌تی ئه‌برکوره‌ییدا
(یاویلی). هه‌روه‌ها فرموده‌کی پیغه‌مبەر ﷺ که له‌شه‌یتانه‌وه
ده‌گیرته‌وه‌و موسلیم ریوايه‌تی کردوه: که ده‌ئ: (امر ابن آدم بالسجود
فسجد لله الجنة وامرت بالسجود فأبیت علی النار) نیشانه‌ن له‌سەر ئه‌وه
که سوژده واجب.

هه‌موو زانایانی ئیسلام کۆکن له‌سەر ئه‌وه که سوژده‌ی تیلاوه‌ت وه‌کوو
نوێژه پتویستی به‌هه‌بوونی ده‌ستنوێژو پاکو خاوێنی پۆشاکو شوێن هه‌یه،
هه‌روه‌ها پتویستی نییه‌تو روکردنه روگهو کاتیش هه‌یه!
ده‌رباره‌ی کات: شافعی‌یه‌کانو کۆمه‌لێک له‌زانایان پێیان وایه: سوجه‌ی
تیلاوه‌ت هه‌موو کاتێ دروسته ئه‌نجام بدری چونکه وه‌کوو (صلات ذات
السبب) وایه.

هه‌نه‌فیه‌کانو وه‌یه‌کی مالیکییه‌کانیش هه‌یه ده‌لێن: نابێ سوژده‌ی
تیلاوه‌ت له‌و کاتانه‌دا به‌پێی که نوێژی سوننه‌تی تیدا مه‌کروه‌ه وه‌کوو دوا
نوێژی عه‌صرو دوا نوێژی به‌یانی.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سوره‌تی نه‌نفال

سوره‌تی نه‌نفال سوره‌تیکی مه‌دینه‌یی‌یه، ده‌رباره‌ی نه‌حکامی جیهادو تیکۆشان له‌ریگهی خودادا ده‌دوی. یاسی یاسای جه‌نگو خۆناماده‌کردن بۆ جیهاد شی ده‌کاتمه‌وه. ده‌رباره‌ی هه‌لبێاردنی ناشتی به‌سهر شه‌ردا، ده‌دوی ههر کاتی دوژمن ملی بۆ ناشتی‌دا، ههره‌ها حوکمی شوێنده‌ستی شه‌رو کاریگهری له‌ته‌ش‌خاسه‌کان (دیله‌کان) داو له‌مالو سامان (ده‌ستکهوتی شه‌ردا) ده‌ستنیشان ده‌کا. سوره‌تی نه‌نفال له‌دوا سوره‌تی (البقرة) هاتۆته خوارێ، به‌لام نه‌مه به‌ته‌واوی ناچه‌سپێو ناییته حه‌قیقه‌تیکی حاشا هه‌لنه‌گر، چونکه سوره‌تی (البقرة) هه‌مووی به‌جاری نه‌هاتۆته خوارێ؛ به‌لکو هه‌ندیکی له‌سهره‌تای سهرده‌می کۆچکردنی پیغه‌مبهر ﷺ بۆ مه‌دینه هاتۆته خوارێ و هه‌ندیکیشی له‌ناخرو تۆخری ئهم سهرده‌مه مه‌ده‌نییه‌دا هاتۆته خوارێ؛ ماوه‌ی نێوان سهرتاو کۆتایی سهرده‌می مه‌دینه نزیکه‌ی نۆ سال بووه. ناشکراشه سوره‌تی (الانفال) له‌نێوان ئهم سهره‌تاو کۆتایی‌یه‌دا هاتۆته‌خوارێ، که‌واته سوره‌تی (البقرة) هه‌ندیکی له‌پیش هاتنه‌خواره‌وه‌ی سوره‌تی نه‌نفال نازل بووه و هه‌ندیکی دوا‌ی ئهو هاتۆته‌خوارێ!

به‌ههر حال سوره‌تی نه‌نفال پاش روداوی جه‌نگی به‌دری گه‌وره هاتۆته‌خوارێ، یه‌که‌م جه‌نگیک بوو که سهر‌فرازیو سهرکه‌وتنی بۆ موسوڵمانان (ههرچه‌نده که که‌م‌بوون) به‌سهر کافره‌کان‌دا (ههرچه‌نده زۆر بوون) تیدا بوو، جه‌نگیک بوو میژووی بزوتنه‌وه‌ی نیسه‌لامی گوپی، میژووی ئاده‌میزادی گوپی، جه‌نگیک بوو فه‌قیرو هه‌ژارو بۆره‌ پیاو تیدا به‌ره‌نگاری مله‌ه‌پو ده‌ره‌به‌گه‌کانی ئهو پرژگاره‌ بوونه‌وه‌و به‌سه‌ریان‌دا زال بوونو تیکیان شکاندن بۆیه‌قورئان: ئهو رۆژی ناو ناوه‌ رۆژی (الفرقان) واته‌: جیاکه‌ره‌وه‌ی حه‌قو به‌تال، رۆژی سهرکه‌وتنی حه‌قو راستی به‌سهر به‌تالو ناحه‌ق‌دا. رۆژی سهرکه‌وتنی کۆمه‌لی که‌مو هه‌ژارو نه‌دارا به‌لام خاوه‌ن باوه‌رو خودا په‌رست؛ به‌سهر کۆمه‌لی زۆرو پرچه‌کو سامانداری قوربه‌یشی (به‌لام بته‌پرست)، رۆژیک

بوو؛ بناغهی شکومهندي نیسلامی تیدا دارژرا، پۆزی کوفری تیدا شکیندرا؛ رۆژی بهدر رۆژتکی میژووی بوو، بهراستی رۆژی فورقان بوو، نهک همر له‌دونیا داو بهس! یان له‌میژووی ناده‌میزا داو بهس! به‌لکو له‌قیامه‌تیش داو بو هه‌تا هه‌تایی حقو به‌تالی لیک جیا کردوه! ههرچه‌نده ئهم جهنکه نه‌وه‌نده به‌نرخو به‌هایه، به‌لام به‌نرخو گرنکی به‌که‌ی ناتوانی مه‌به‌سته بنه‌ره‌تی و حه‌قیقه‌یه‌کانی ده‌ربخا، مه‌گهر کاتیک ده‌ریکه‌وی که ئیمه طه‌بیعه‌تو چۆنیه‌تی ئهو جهنکه تی‌بگه‌ینو به‌قوناغیک له‌قوناغه‌کانی جیهادو تیکۆشانی نیسلامی بزانی، واته: بهراستی هۆکارو مه‌به‌ستی ئهم جیهاده تی‌بگه‌ین، ههره‌ها ناتوانین سروشتی جیهاد له‌نیسلام داو هۆکارو مه‌به‌ستی سه‌ره‌کی تی‌بگه‌ین هه‌تا سروشتی ئهم نایینه وه‌کوو خۆی نه‌ناسین.

ههر کاتی ئیمه وه‌کوو پتویست له‌نیسلام حالی بوین، سروشتی ئهم نایینه مان ناسی؛ به‌ورد بینی نیسلامو نایینی راسته‌قینه وه‌سه‌یری جیهادو تیکۆشان له‌نیسلام دا بکه‌ین به‌باشی لی‌ی حالی ده‌بینو هۆکارو مه‌به‌سته‌کانی تیده‌گه‌ین!!

مامۆستا سه‌یید ده‌رباره‌ی سروشتو قوناغه‌کانی جیهادو تیکۆشان له‌نیسلام دا له‌کتیپی (زاد المعاد) ی ئیبنو‌لقه‌یمم راده‌گوێزی و ده‌لی: یه‌که‌مه‌جار که په‌روه‌ردگار نیگای بو حه‌زه‌تی موحه‌مه‌د ﷺ نارد: فه‌رمانی پی کرد به‌خوێندن، بو خۆی له‌گه‌ل نه‌فسی بخوێنی؛ فه‌رمانی پی نه‌کرد ته‌بلیغو بانگه‌وازی بکا، پاشان نایه‌تی ﴿يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ قُمْ فَأَنْذِرْ﴾ ی نارد سه‌ری! پیغه‌مه‌برایه‌تی به‌که‌ی به ﴿اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ﴾ ده‌ست پی کرد، ره‌وانه‌کردنی به ﴿يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ﴾ بوو. ئه‌مه‌جار فه‌رمانی پی کرد به‌ره‌بابو خزمو که سروکاری نزیکه‌ی بترسینی، ئه‌مه‌جار عه‌ره‌به‌کانی ده‌ورو به‌ر هۆشیار بکاته‌وه، ئه‌مه‌جار بانگه‌وازی ناراسته‌ی هه‌موو عه‌ره‌ب بکا به‌گه‌شتی و بیانترسینی، ئه‌مه‌جار هه‌موو عاله‌م بانگ بکا بو خودا په‌رستی و له‌سزای خودا بیانترسینی!

نزیکه‌ی شێزه‌سه‌ال به‌سه‌ر بوون به‌پیغه‌مه‌بری دا تپه‌ری به‌نامۆژگاری و

ترساندنو به‌ته‌ماکردن بانگ‌ه‌وازی کرد، نه‌جه‌نگی له‌گه‌ل نه‌یارانی به‌ریا کرد، نه‌داوای سدرانه‌و جیزی‌هی لی‌کردن، په‌یتا په‌یتا له‌خوداوه نیگای بو ده‌هاتو فرمانی پی‌ده‌کرا که به‌نارام بی‌و چاوپو‌شی بکا.

پاشان ریگای پی‌درا به‌کوچکردنو ریگه‌ی پی‌درا به‌شمر کردن. پاشان فرمانی پی‌کرا که شمر له‌گه‌ل نه‌وانه‌دا بکا که شمری له‌دژ به‌ریا ده‌کهن، واز له‌وانه بی‌نی که گوشه‌گیرنو جه‌نگی له‌دژ به‌ریا نا‌کهن. نه‌مجار فرمانی پی‌کرا که جه‌نگ له‌گه‌ل موشریکو خودا نه‌ناسان به‌ریا بکا و ه‌مول بدا ه‌موو که‌س ملکه‌چی تایینی خودا بی..

له‌داوای نه‌وه‌ی فرمان به‌پیغه‌مبهر کرا به‌جیهادو تی‌کوشانو جه‌نگان دژی کافره‌کان. کافره‌کان له‌ناستی‌دا بوون به‌سی‌تاقم. کۆمه‌لیکیان په‌یمانی صولحو ناشتیان له‌گه‌ل‌دا مؤر کرد، تاقمیکیان تی‌علائی جه‌نگیان له‌دژی راگه‌یاند. بریکیشیان بوونه نه‌هلی ذیممه‌و سدرانه‌یان‌داو پابه‌ندی نه‌حکامی تایبعت به‌ته‌هلی ذیممه‌و بوون!

فرمانی پی‌کرا که پابه‌ندی په‌یمان‌و عه‌دی خۆی بی‌و و‌فا به‌به‌لینی خۆی بکا، له‌گه‌ل نه‌وانه‌دا که په‌یمانیان له‌گه‌ل ده‌به‌ستی، نه‌گهر له‌په‌یمان له‌گه‌ل به‌ستراوه‌کان ترسا که خییانه‌تی له‌گه‌ل بکهن، نابی جه‌نگیان له‌گه‌ل‌دا بکا، ه‌تا به‌ناشکرا په‌یمان‌ه‌کیان له‌گه‌ل ه‌له‌نه‌وه‌شینیته‌وه. فرمانی پی‌کرد که شمر له‌گه‌ل نه‌وانه‌دا بکا که په‌یمان ه‌له‌ده‌وه‌شینیته‌وه.

که سوره‌تی (براءة) نازل بوو، ه‌موو نه‌و حوکمو یاسایانه‌ی تی‌دا بوو که چۆن پیغه‌مبهر ﷺ ه‌له‌سو‌کو‌وت له‌گه‌ل کافره‌کان‌دا بکا، فرمانی پی‌کرا که له‌گه‌ل جووله‌کمو گاواره‌کان‌دا بجه‌نگی تا سدریان پی‌شۆر ده‌کاو سدرانه ده‌ده‌ن، یان موسولمان ده‌بنو دینه ژیر نالای نی‌سلامه‌وه، ه‌مر له‌سوره‌تی (براءة)‌دا فرمانی پی‌کرا: جیهاد له‌گه‌ل کافرو دوورووه‌کان بکاو دل‌په‌ق بی‌ به‌رام‌به‌ریانو توندوتیژی به‌کار به‌ینی! پیغه‌مبهریش ﷺ به‌شم‌شی‌رو تیر دژی کافره‌کان جه‌نگاو له‌گه‌ل دوورووه‌کانیش به‌به‌لگه‌و ده‌لیل جیهادی کرد، ه‌مر له‌م سوره‌ته‌دا فرمانی پی‌کرا که نیتر ه‌موو په‌یمان‌و به‌لینیکی له‌گه‌ل کافره‌کان‌دا ه‌له‌وه‌شینیته‌وه چی‌تر پابه‌ندی به‌لینه‌کانی نه‌بی له‌گه‌ل‌یان‌دا. نیتر

په‌یمان له‌گه‌ل به‌ستراوان له‌بهرامبهری‌دا بوون به‌سی‌ تاقم: ده‌ریاره‌ی تاقمیکیان
 فرمانی پی‌کرا که دژیان بجه‌نگی و شهریان له‌گه‌ل‌دا بکا، نه‌مانه‌ نه‌و
 کۆمه‌له‌ بوون که له‌وه‌پیش په‌یمانیان هه‌له‌ه‌شاندبووه، شهرپی له‌گه‌ل‌دا
 کردوز به‌سهریان‌دا زال بوو، برێکیان په‌یمانی کاتی له‌گه‌ل‌دا به‌ستبوونو
 پابه‌ندی به‌لێزو په‌یمانی خۆیان بوون، ده‌رحق به‌نه‌مانه‌ فرمانی پی‌کرا که
 تاکاتی دیاریکراو په‌یمان‌که‌یان له‌گه‌ل‌دا به‌سهریری.. هه‌ندیکی تریان
 نه‌په‌یمانیان له‌گه‌ل پیغه‌مبەر ﷺ به‌ستبوو نه‌شهریان له‌گه‌ل‌دا کردبوو، یان
 عه‌ده‌و په‌یمانی ره‌هایان له‌گه‌ل‌دا به‌ستبوو، ده‌رحق به‌نه‌مانه‌ فرمانی پی‌کرا
 که بۆ ماوه‌ی چوار مانگ مۆله‌تیا‌ن بدا، دوا‌ی چوار مانگه‌ که شهریان
 له‌گه‌ل‌دا بکا، نه‌وه‌ی په‌یمانی شکاندبوو شهرپی له‌گه‌ل‌دا کرد، نه‌وه‌ی په‌یمانی
 نه‌بوو، یان په‌یمانی بی‌سنوورو ره‌های هه‌بوو چوار مانگ مۆله‌تی دان،
 فرمانی پی‌کرا که هه‌ر کامی له‌مانه‌ پابه‌ندی په‌یمانی خۆی بوو
 په‌یمان‌که‌ی‌دا ته‌واو بکا، هه‌موو نه‌مانه‌ پیش ته‌واو بوونی ماوه‌ی
 په‌یمان‌که‌یان موسوڵمان بوونو له‌سهر کوفری خۆیان نه‌مانه‌وه،... سهرانه‌ی
 له‌سهر نه‌هلی ذیممه‌ داناو به‌گوێره‌ی یاسای خودا له‌گه‌ل‌یا‌ن‌دا جولا‌یه‌وه.

هه‌ل‌س‌که‌وتی کافره‌کان، دوا‌ی نازل‌بوونی سوره‌تی (براءه) له‌گه‌ل
 پیغه‌مبەر ﷺ له‌سی‌ جوردا ره‌نگی دایه‌وه:

دوژمن، په‌یمان له‌گه‌ل به‌ستراو، نه‌هلی ذیممه‌.

پاشان نه‌هلی به‌لێزو صوڵح موسوڵمان بوون، دوو تاقم مانه‌وه دوژمن
 (محاریبین) و نه‌هلی ذیممه‌. دوژمنه‌کان هه‌میشه‌ لی‌ ده‌ترسانو نه‌یان‌ده‌زانی
 له‌ترسانی چی بکه‌ن!

ئیتەر هه‌موو دانیش‌توانی سهرزه‌وی له‌ناست پیغه‌مبەر ﷺ بوون به‌سی‌
 تاقم؛ موسوڵمانو بروادار (نه‌هلی ذیممه‌و سهرانه‌ده‌ر) دوژمنو ناحه‌ز وه‌لی
 ترساو له‌پیغه‌مبەر.

به‌لام هه‌ل‌س‌که‌وتی له‌گه‌ل دوو‌رووه‌کان‌دا، نه‌وه‌ بوو فرمانی پی‌کرا‌بو
 که شایه‌تو تیمانی ظاهیریان لی‌ قبول بکاو، بیروباوه‌ری ناو ده‌روونیان
 به‌خودا بسپیری، به‌هۆی زانستو به‌لگه‌وه‌ له‌گه‌ل‌یا‌ن‌دا بدوی هه‌ول بدا بیان‌کاته

موسولمانو خاوه‌ن باوه‌ری ته‌واو، فرمانی پی‌ کرا که رویان لی‌ وه‌رگیرۆ توندوتیژیان له‌گه‌ل‌دا به‌کاربێنی‌و به‌لگه‌و ده‌لیلی کاریگه‌رو به‌هێژ ئاراسته‌ی دلیان بکاو بۆریان بدا، نه‌هی لی‌ کرا که نوێژ له‌سه‌ر لاشه‌ی مردویان بکاو بچێته‌ سه‌ر قه‌برانیان. هه‌وائی یه‌زدانی پی‌ راگه‌یه‌ندرا: که نه‌گه‌ر داوای لی‌خشبوونی‌شیان بۆ بکا خودا لی‌یان خۆش نابێ؛ نه‌مه‌ به‌کورتی شیوه‌ی هه‌لسوکه‌وتی پی‌غه‌مبه‌ر بوو ﷺ به‌رامبه‌ر به‌کافرو دووروه‌کان.

به‌یوه‌ندی نێوان ئهم سوره‌ته‌و سوره‌تی (الأعراف) نه‌وه‌یه‌ سوره‌تی (الأعراف) باسی به‌سه‌رهاتو چیرۆکی پی‌غه‌مبه‌ره‌ ناوداره‌کانی تێدا بوو له‌گه‌ل گه‌لو نه‌ته‌وه‌کانیان، ئهم سوره‌ته‌ش واته‌: (الأنفال) باسی حالو چۆنیه‌تی پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ ده‌کا له‌گه‌ل قه‌ومه‌که‌ی!

ئیمه‌ له‌پیشه‌کی به‌رگی یه‌که‌می ئهم ته‌فسیره‌ پیرۆزه‌دا، نه‌وه‌مان نووسیه‌ که دانانی سوره‌ته‌کانی قورئان، هه‌ر یه‌که‌یان له‌شوێنی خۆی، کاریکی (ته‌وفیقی) یه‌و له‌خوداوه‌ ده‌ست نیشان کراوه‌و پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ شوێنی هه‌موو سوره‌ته‌و ئایه‌تیکی دیاری کرده‌، که دوا‌یی له‌سه‌رده‌می حه‌زه‌ته‌ی نه‌بویه‌ کرداو پاشان له‌روژگاری جێنشینی حه‌زه‌ته‌ی عوسمان‌دا قورئان کو‌کرایه‌وه‌و نووسرایه‌وه‌و ته‌رتیب کرا؛ نیشی هاوه‌لانی نووسه‌ره‌وه‌، بریتی بوو له‌جی‌به‌جی کردنی فرمانی پی‌غه‌مبه‌ر ﷺ.

به‌لام لی‌ره‌دا واته‌: ده‌ریاره‌ی دانانی سوره‌تی (الأنفال) له‌م شوێنه‌دا جێگای سه‌رنجی زانایانی ته‌فسیرو علومی قورئانه‌.

ته‌فسیری مه‌نار له‌ته‌فسیری (روح المعانی) یه‌وه‌ نه‌قل ده‌کاوه‌ ده‌لی: وا پی‌ ده‌چی، دانانی سوره‌تی (الأنفال) له‌م شوێنه‌دا (ته‌وفیقی) بی، هه‌روا دانانی سوره‌تی (براءة) له‌دوا‌یه‌وه‌ (ته‌وفیقی) بووه‌، که‌وابوو ئهم دوو سوره‌ته‌ش وه‌کوو سوره‌ته‌کانی تر ته‌وفیقین، نه‌مه‌ رای زۆرینه‌ی زانایانه‌، که‌چی جه‌لالی سیوطی ده‌لی: ئهم سوره‌تی نه‌فاله‌ لی‌ره‌دا (ته‌وفیقی) نیه‌، به‌لکوو به‌ئێجته‌یه‌ادی حه‌زه‌ته‌ی عوسمان بووه‌، به‌ظاهیری عه‌قلیش وا گونجاو بوو که دووا سوره‌تی (الأعراف) دا سوره‌تی یونسو هود بێن؛ چونکه‌ نه‌وانیش چیرۆکی پی‌غه‌مبه‌رانیان له‌خۆ گرتوه‌، له‌مه‌که‌ش هاتونه‌ خوارۆ

فرموده‌ی پیغمبریش هدیه ده‌رباره‌ی گهره‌یی حدوت سوره‌ته دریژه‌کانو سوره‌تی (یونس) یان به‌حدوتهم داناه، ده‌ی ناوانخستن له‌نیوان سوره‌تی (الأعراف) و سوره‌تی (یونس) دا به‌و دوو سووره‌ته، جودا کردنه‌وه‌ی هاوینیه له‌هاوینیه. زیاد له‌وه‌ش سوره‌تی (الأنفال) له‌چاو سوره‌تی (الأعراف) و (براءة) دا کورته. همریژه‌ش کاتی خوی هه‌بری نه‌ته‌وه‌ی نیسلام؛ عه‌بدوللای کوری عه‌بباس نهم نیشکاله‌ی گرتو پرسپاری ناراسته‌ی تیمامی عوسمان کردو وتی: چی وای له‌نیوه کرد سوره‌تی (الأنفال) که پی‌ری (مه‌ثانییه) و سوره‌تی (براءة) که له‌پی‌ری (میثین) ه‌جوتتان کردونو، (بسم الله الرحمن الرحيم) تان له‌نیوان دا نه‌نوسیه‌و خستوتاننه پی‌ری حدوت سوره‌ته دریژه‌کانه‌وه؟ هه‌له‌ته تیمامی عوسمان وه‌لامی (حبر الامة) ی داوه‌ته‌وه. کتیبه ته‌فسیره‌کانی (مه‌نار) و (روح المعانی) به‌دورو درنژی نه‌مه‌یان باس کردوه به‌لام نیمه راگوژی نیره‌مان نه‌کردن.

یه‌کی له‌وه‌لامه‌کان نه‌ویه: که (الأنفال) بویه پیش (براءة) خراوه چونکه: (بسم الله) ی له‌پیش‌ه‌ویه (براءة) ش (بسم الله) نه‌که‌وایی (الأنفال) و (براءة) همدوکیان به‌یه‌ک سوره‌ت حسیب ده‌کرینو به‌یه‌که‌وه ده‌چنه پی‌ری سوره‌ته دریژه‌کانه‌وه!!

یاسای دابه‌شکردنی ده‌سکه‌وتی شه‌رو ده‌ستیشانکردنی ره‌وستی

موسولمانان

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ وَالرُّسُولِ فَأَتَقُوا اللَّهَ وَأَصْلِحُوا
ذَاتَ بَيْنِكُمْ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١﴾ إِنَّمَا
الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ
آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٢﴾ الَّذِينَ يُقِيمُونَ
الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ ﴿٣﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا

لَّهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٤﴾

دەربارە ی هۆی هاتنە خوارەو ی نایە تی یە کەم، ئەحمەد و ئیبنو حەببازو
حاکیم لەعوبادە ی کۆری صامیتەو رێوایەتیان کردووە دەلی: موسولمانان
دەربارە ی دەسکەوتەکانی جەنگی بەدر کیشەیان تیکەوتو لەچۆنەتی
دابەشکردنی دا راجییان تێدا پەیدا بوو، پرسیاریان لەپیغەمبەر ﷺ کرد چۆن
دابەشی بکەن و کۆی حوکمی تێدا بکا، نایا بۆ کۆچکەرانی یان بۆ یارمەتیدەران
(الأنصار) ه، یان بۆ هەردو لایانە، ئیتر ئەم نایەتە هاتە خوارێ.

ئیمامی ئەحمەد لەئەبو نوما مەو رێوایت دەکا، دەلی: دەربارە ی
ئەنقال پرسیارم لەعوبادە ی کۆری صامیت کرد لەو لایە و تی: ئەم نایەتە
دەربارە ی ئیمە ی جەنگاوەرانی بەدر هاتۆتە خوارێ، کاتی کە لەبارە ی
دەسکەوتی جەنگە کە کیشەمان تیکەوتو روشتی نا شیرینمان تێدا نواندا!
ئیتر پەروەردگار دەسلالتو دارایی دابەشکردنە کە ی لە دەستی ئیمە دەرھیناو
خستێه ژێر دەستی پیغەمبەر ﷺ ئەویش بەیە کسانێ بەسەر موسولمانان دا
دابەشی کرد.

ئەبو داوود و ئەسائی و ئیبنو حەببازو حاکیم لەئیبنو عەبباس مەو دەگێرێن مەو
فەرموویەتی: پیغەمبەر ﷺ فەرموویەتی: هەرکە سییک لەئێوە کافرێک بکۆژێ
ئەو ئەو ئەو ی دەدرێتی و هێ خۆیەتی، کە سییک کافرێک دیل بکا، ئەو ئەو
ئەو ی هێ خۆیەتی: ئیتر گەنجەکان هەلەمەتیان بردو پەلاماری سوپای
کافرەکانیان دا، پیرەکان لەلای ئالاکانیان مانەو و پوشتی جەبەحیان قایم و پتەو
کرد، کە شەر تەواو بوو کافرەکان شکانو دەسکەوت کۆکرایەو، جەنگاوەران
هاتن هەریەکیان داوای بەشی خۆی دەکرد، پیرەکان، وتیان: ئیمەتان لەیاد
بێ، ئیمە پوشتیواتان بووین، ئەگەر بشارانایە بۆ لای ئیمە دەگەڕانەو، ئیمە
بەرگریان لێ دەکردن، کیشەیان تیکەوتو هەریەکیان روژی خۆی
لەسەرکەوتنە کە دا دیاری دەکرد، ئیتر پەروەردگار ئەم نایەتە ی ناردە خوارێ
﴿يسألونك عن الأنفال..... الآية﴾

نه حمه دو نبو داوودو تسیر میژیو نه سائی له سه عدی کوری
 نه بووه ققاصوه ریوایه ت ده کمن، ده لئی سه عدی کوری نه بووه ققاص :
 سه عیدی کوری (عاص) ای کوشتو شمشیره کدی هه لگرت، نه مجار داوای
 له پیغه مبر کرد ﷺ که پی پی بیه خشی، نهویش نهیدایه، نه م نایه ته
 ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ.....﴾ ده رباره ی نهوه نازل بوو، پاشان
 پیغه مبر ﷺ شمشیره کدی پی به خشی.

نه م ریوایه تانه، هه موویان نهوه ده گینه ن، که نه م نایه ته ده رباره ی
 ده سکموته کانی جهنگی به در هاتوته خواری، وه هیچ دژایه تیه ک له نیوان
 ریوایه ته کانا نیه، نه نیا نهونده هیه، بری ریوایه ت هۆکاری تایه تی باس
 ده کمن هه ندیکیان هۆکاری گشتی! چ مانیه تیکیش نیه که هه موو هۆکاره که
 هه بووین.

نیامی جه صصاص له نه حکامو لقورناندا ده لئی: نهوه ی راستو دروسته
 نهوه یه: پیغه مبر ﷺ پیش روودانی جهنگه که هیچی ده رباره ی
 ده سکموته کانی جهنگ نه فرمووه، کاتیک جهنگ ته واو بوو، هاوه لان
 له چو نیستی دابه شکر نه کدی دا کیشمیان تیکموت، نیتر بهروردگار
 ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ﴾ کی ناره خواری. ده سه لاتی دابه شکردنی به
 پیغه مبر ﷺ سپارد، به ناره زۆی خۆی دابه شی بکا، نهویش بهیه کسان
 دابه شی کرد به سریاندا. شایانی باسه هه لالبوونی ده سکموت بۆ جهنگاوهران
 یاسایه کی تایه تی به موسولمانان نهوه بۆ هیچ گهلو نه نهوه ی پیغه مبر کی
 تر رهوانه بووه. به لگه مان له سهر نه م رایه، نهو فرمووده یه پیغه مبر ﷺ که
 له سه حیحین دایو جابیر ریوایه تی کرده: ده لئی: پیغه مبر ﷺ فرمووی:
 (اعطيت خمسا لم يعطهن احد قبلي) تاده گاته نهوه: که ده فرمووی:
 (واحلث لي الغنائم، ولم تحل لاحد قبلي) واته: ده سکموتی جهنگ بۆ
 منو نه مته که م هه لال کراوه، بۆ هیچ پیغه مبر کی پیش من هه لال نه بووه..
 به ههر حال نیستا دیمه سهر راشه کردنی نایه ته کانو ده فرمووی:
 ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ﴾ نهی موحه مهده! هاوه لانت پرسیارت لی ده کمن

درباره‌ی حوکی ده‌سکوتی شهر، کی حوکی تیدا ده‌کاو چون دابه‌ش ده‌کری؟ نایا ده‌دری به‌گه‌نجه‌کان، یان به‌پیره‌کان؟ یان ده‌دری به‌کۆچکهران یان به‌یارمیتیدهران، یان ده‌دری به‌هه‌موانیان؟ ﴿قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ﴾ نه‌ی پیغه‌مبیر! پییان بلی: حوکیو پریار درباره‌ی ده‌سکوت هه‌ر بۆ خودایمو، چۆنی بوی ناوا پریار دهرده‌کا، نه‌مجار بۆ پیغه‌مبیره، به‌گویره‌ی فرمانی خودا دابه‌شی ده‌کا به‌سهرتان‌دا، پریارو حوکیو درباره‌ی ده‌سکوتی جهنگو شتی تریش عانید به‌خودایمو پیغه‌مبیر به‌گویره‌ی حوکی خودا ره‌فتاری تیدا ده‌کا!!

هه‌لبسته نه‌م نایسته نایبیتی موحکمو موجهله، نایبیتی تر حوکیو ئیجمالیبه‌کی شی ده‌کاتوه نه‌ویش نایستی ﴿وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ﴾ الانفال/۴۱ نه‌م نایسته نه‌سخی نایستی پیشوو ناکاتوه، به‌لکو چۆنیستی دابه‌شکردنی ده‌سکوته‌که دیاری ده‌کا، پینج‌ه‌کی ده‌سکوته‌که بۆ نه‌وانیه که نایسته‌که دیاری کردون، چوار به‌ش له‌پینج به‌شه‌کی بۆ جهنگاورانه.

سهرکرده‌و رابهری سوپا (یان بلین: تیمام) ده‌توانی پیش دهرکردنی پینج یه‌که‌که‌بژیده به‌ش بدا به‌هه‌ندی جهنگاور، به‌مه‌به‌ستی هه‌لنازو ته‌شجیع کردن. نه‌هتا له‌جهنگی حونه‌ین‌دا، وه‌کوو: شه‌یخانو نه‌بوداوودو تیرمیدی له‌نه‌بوقه‌تاده‌و ریوایتیان کردوه ده‌لی: پیغه‌مبیر ﷺ له‌و رۆژه‌دا فرمانوی (من قتل قتیلًا لله مسلحه) هه‌رکسی شهر کهریکی کافر بکوژی، نامیری شهرکردنی کوژراوه‌که بۆ خۆیه‌تی: یان نه‌هتا (وه‌کوو له‌مه‌ویش ناماژه‌مان بۆ کرد) ریوایت‌کراوه له‌سه‌عدی کوری نه‌بوه‌هتاه‌وه ده‌لی: رۆژی جهنگی به‌در عومیری برام شه‌هید بوو، نه‌ه‌نیش له‌تۆله‌ی شو (سه‌عدی کوری له‌عاص) ام کوشتو شمشیره‌که‌م هه‌لگرتو هاتم بۆ خزمه‌ت پیغه‌مبیر ﷺ وتم: قوریان! ته‌سکینی دلم هاتو تۆله‌ی خومم له‌کافره‌کان کرده‌وه، ده جهنابیشتم نه‌م شمشیره‌م پی بیه‌خشه! پیغه‌مبیر ﷺ فرمانوی ته‌مه

نه‌به‌ده‌ست منهو نه‌به‌ده‌ست تویه. شمشیره‌که دانئو بیخیره پال ده‌سکه‌وته‌کانه‌وه، منیش به‌ناچاری دامنا، همر خودا ده‌زانی چهند دلم ناره‌حدت بوو، براکهم شه‌هیدو ده‌سکه‌وته‌کشم له‌کیس چوو، له‌خزمت پیغه‌مبهر ﷺ دهرچوم زوری پی‌نه‌چوو نایه‌تی سوره‌تی نه‌نقال هاته خواره‌وه، پیغه‌مبهر ﷺ بانگی کردم پی‌فرمودم: نه‌ی سه‌عدا! داوای نهو شمشیره‌ت لی کردم، هی منیش نه‌بوو، نه‌متوانی بته‌ده‌می، ئیستا بوو به‌هی من، بۆ خۆتی‌یه!

جاکه کاری ده‌ستکومت تایبته بی به‌په‌رو‌ه‌رد‌گاره‌وه، حوکه‌و پرپار بۆ نه‌و پی‌و، پیغه‌مبهر ﷺ به‌پی‌فرمانی خودا هه‌لسو‌که‌وت بکا، نه‌وا ﴿فَاتَّقُوا اللَّهَ﴾ تیره ترسی خوداتان هه‌بی له‌گوفتارو کردارتان‌دا، خۆ پیا‌یزن له‌کیشه‌و نیزاعو دژایه‌تیکردنی یه‌کتری، وا مه‌کنن خودا لیتان بره‌نجی، راجایی و کیشه‌و دو‌بهره‌کی هه‌موو دهم زیانتان پی ده‌گه‌یه‌نی‌و ده‌بیته‌ه‌وی تیشکانو ژیرکه‌وتنتان له‌بهرامبهر هیزی دوژمن.

﴿وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ﴾ په‌یوه‌ندی ئیوان خۆتان ریک‌ئوییک بکن، هه‌موو حالو وه‌زعتان یه‌کیته‌و ته‌بایی و خوشه‌ویستی بی، یه‌کیته‌و برایه‌تی له‌ناو خۆتان‌دا بلا‌ریکه‌نه‌وه، مه‌هیلن بناغه‌ی برایه‌تی و هاریکارتان تیک بجی،

﴿وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ﴾ له‌باره‌ی چۆنه‌تی دابه‌شکردنی ده‌سکه‌وت پابه‌ندی فرمانی خودا و پیغه‌مبهر، به‌لکو بۆ هه‌موو فرمانو نه‌هیه‌کی خودا گهردنکه‌چ بن، فرمان‌به‌رداری هه‌موو حوکه‌و پرپارێکی خودا و پیغه‌مبهری خودا بن. نه‌م پابه‌ندبوونو فرمان‌به‌رداریه‌ بناغه‌ی هه‌موو به‌مرازگه‌یشتن و سه‌رفرازییه‌کی دونیا و قیامه‌تتانه! خوشبه‌ختی و کامه‌رانی گۆمه‌لگای ئیسیلامی پیوه‌بهنده.

چونکه کارکردن به‌گۆره‌ی په‌یامی خودا و پیغه‌مبهر، مانای یه‌کیته‌و برایه‌تی و پابه‌ند بوون به‌ته‌حکامی شه‌ریعه‌ته‌وه به‌نه‌هینی و به‌ناشکرا له‌دژو ده‌روون‌دا

ده‌چه‌سپینتی، طاعه‌تی جه‌ماور بۆ سهرکردایه‌تی دلسۆزو لیها‌توو ده‌سته‌بهر ده‌کات.

سهرپنجی‌کردنی فرمانی پیغه‌مبهر ﷺ سهرده‌کیشی بۆ ناشووبو پشیوی له‌ناو کۆمهل‌داو گهل و لات ده‌فوتینتی، سامو شه‌موکه‌تی موسولمانان قه‌لاچۆ ده‌کات، ته‌ماع به‌ر دوژمنان ده‌نی که په‌لاماریان به‌دن.

که‌وابی پیوسته‌ ئیوه فرمانبه‌رداری نمو سی فرمانه‌ ئیلاهیانه بن ﴿ان کنتم مؤمنین﴾ نه‌گهر ئیوه به‌رواتان به‌نامه‌ی خودا هه‌یه‌و ئیمان‌تان ته‌واو کامله، پابه‌ندی نمو فرمانانه بن، چونکه به‌روا به‌خودا به‌نامه‌ی خودا داخوازی نمو پابه‌ند بوونه‌یه، ئیمانی کامل ته‌م ره‌وشتانه به‌دی دینتی، که‌سیک به‌روای ته‌واو بی، ته‌قواو راستالی، ریک و پیک له‌هه‌لسوکه‌وتی‌داو به‌گوێکردنی فرمانو نه‌هیه‌کانی خودا و پیغه‌مبهر ده‌بیته‌ دروشمو ریبازی، شه‌رم ده‌کا له‌خودا یاخی بی، بیرو باوه‌ره‌که‌ی هه‌لیده‌نی بۆ طاعه‌ت‌کردنی خودای خۆی و ریک‌خستن و ریک کردنی ئیوان خۆی و غه‌یری.....

نه‌مجار به‌روه‌ردگار پینج ره‌وشتی موسولمانان باس ده‌کا: که ده‌بنه به‌لگه له‌سهر پیوستی ته‌قواو، ریک‌خستنی ئیوان موسولمانانو به‌گوێکردنی خودا و پیغه‌مبهری خودا ده‌فهرموی: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ﴾ موسولمانو خاوه‌ن باوه‌رانی حه‌قانی و راستال نه‌وانه‌ن: که ته‌م پینج ره‌وشتانه‌یان تیدا بن:

۱- ﴿الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ﴾ نه‌وانه‌ی ههر کاتی یادی خودایان به‌دل‌دا هات، له‌بهر گه‌وره‌ی ده‌سه‌لاتو به‌توانایی نمو به‌روه‌ردگار و ترسان لی‌ی موچوپ‌که‌یان پیدا بی، به‌ته‌واوی له‌خودا به‌ترسن، بیرو هه‌ره‌شه‌و به‌ئینه‌کانی بکه‌نه‌وه، به‌ته‌واوی ترسیان لی‌بنیشی و پیستیان گرژ بی و دیاره‌ی ترسانیان پیوه دیار بی، وه‌کووو له‌نایه‌تیکی تردا ده‌فهرموی: ﴿وَبَشِّرِ الْمُخْبِتِينَ، الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ.....﴾ (الحج/ ۲۴-۲۵، ته‌مه به‌له‌رزه‌که‌وتنی وێژدانه له‌ناخه‌وه، راچه‌نینیکه له‌کاتیکدا ناده‌میزادی موسولمان خودای به‌ر ده‌که‌وتنه‌وه، ته‌مرو نه‌هیه‌کی نمو زاته‌ی ده‌که‌وتنه‌وه یاد، نمو راچه‌نینه به‌ته‌مۆمه، دلی ده‌هه‌ژنینی و ترسی نمو ده‌سه‌لاتو شه‌موکه‌ته

حه‌جمینی لی هه‌لده‌گریو له‌ترسانو له‌عه‌یه‌تان، هانا بو عاعة‌تو خودا
پهرستی ده‌باو ملکه‌چیو به‌ندایه‌تی خوی راده‌گه‌یه‌نی!
نهمه‌ حاله‌تی‌که دل راده‌گریو پیوستی به‌دوعاو پارانه‌وه له‌خودا هه‌یه بو
دامه‌زرانو پایه‌ند بوون به‌فرمانو نه‌هی په‌روه‌ردگار.

۲- به‌هیز بوونو زیاد بوونی نیمان به‌هوی قورئان‌خویندن به‌سهریان‌دا،
وه‌کوو ده‌فرموی: ﴿وَإِذَا تَلَّيْتُمْ عَلَيْهِمْ آيَاتُہٗ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا﴾ همر کاتی
نایاتی په‌روه‌ردگار (که نی‌دراون بو سمر پیغه‌مبیری خوی) به‌سهریان‌دا
ده‌خویندریت‌ه‌وه، نیمانیان زیاد ده‌کاو به‌هیز ده‌بی، بو نه‌نجامدانی کاری
په‌سند چوستو چالاک ده‌بن، یه‌قینو پروایان زور پتمو ده‌بی، روده‌کهنه کردنی
کرداری چاکو په‌سند، چونکه زور بوونی به‌لگوو نیشان‌ه‌و یاد کردنه‌وه‌یان
سمر ده‌کیشی بو زیادبوونی یه‌قینو پروا، لهم روه‌وه که بینینی چاو، یان
هه‌سکردن به‌هه‌ستیاره‌کانی تر قناعه‌تی دل‌و ده‌روون زیاد ده‌کهن! نه‌وه‌تا
حه‌زره‌تی تیبراهیم وپرای نه‌وه‌ی که خاوه‌ن باوه‌رپوو، دل‌نیابوو له‌هه‌بوونی
خوداو گه‌یشتبوه پله‌وپایه‌ی پیغه‌مبیری که‌چی داوای کرد په‌روه‌ردگار
چو‌نیه‌تی مردوو زیندو کردنه‌وه‌ی نیشان ب‌داو به‌چای سمر بیبینی ﴿قَالَ:
أَلَمْ تُوْمِنْ؟ قَالَ بَلٰی، وَلٰكِنْ لِّیَطْمِئِنَّ قُلُوبُہٗ﴾ البقرة/۲۶۰، په‌روه‌ردگار
پی‌ی فرم‌وو: بوچی پروات نیه که خودا مردوو زیندوو ده‌کاته‌وه؟ حه‌زره‌تی
تیبراهیم له‌وه‌لام‌دا وتی: به‌لی، بروام هه‌یه که په‌روه‌ردگار ده‌توانی مردوو
زیندوو بکاته‌وه‌و زیندوو‌شیان ده‌کاته‌وه. به‌لام ده‌مه‌وی زیاتر دل‌نیابوو بروام
پته‌وی....

نهمه به‌لگه‌یه له‌سمر نه‌وه که پله‌وپایه‌ی دل‌نیابوون له‌نیمان‌دا له‌ژورو
نیمانی رواله‌تیبه‌ویه، نمونه‌ی نهم نایه‌ته نایه‌تیکی تره که ده‌فرموی: ﴿هُوَ
الَّذِی اَنْزَلَ السَّكِیْنَةَ فِیْ قُلُوبِ الْمُؤْمِنِیْنَ لِیْزِدَاہٗوْ اِیْمَانًا مَّعَ
اِیْمَانِہُمْ﴾ الفتح/۴ یان نهم نایه‌ته ده‌فرموی: ﴿وَإِذَا مَا اُنْزِلَتْ سُورَةٌ،
فَمِنْہُمْ مَنْ یَّقُولُ: اَیْکُمْ زَادَتْہٗ هٰذِہٗ اِیْمَانًا؟ فَاَمَّا الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا فَزَادَتْہُمْ
اِیْمَانًا وَہُمْ یَسْتَبْشِرُوْنَ﴾ التوبة/۱۲۴ زانیاری ته‌فصیلی له‌نیمان‌دا به‌هیز
تره له‌زانیاری نیمانی نیجمالی، نیمانیک که له‌ریگه‌ی عیل‌و زانسته‌وه

پهیدا بویى بههیزتره له ئیمانی که سیك که کویرانهو به لاسایی کردنهوه پهیدا بویى، که سیك ئیمانی وابى که خودا زاناو دانایهوه هموو شتیك ده زانیو سیسته می ناسمانه کازو زهوی به قودرتهو دانایی خوی هه لده سوپرتنى، به لام که پرسپاری لی بکری لایه نیک لهم ده سه لاتة شى یکاتهوه نه توانى چ شیکردنهوه یه کی تیدا بکا، نهوه ئیمانز باوه پری لهم کابرایه ناگاته ئیمانز باوه پری زانایه کی شاره زاه به چۆنیهتی دابو نه ریتی خودا له بوننهوه ردا که بتوانى له همموو جوړوره گه زو کویه کانی مه خلوقاتدا ده سه لاتو زاناییو دانایی خودا ده ست نیشان بکا، به تایبهتی لهم سهرده مه دا که زانیاری مروث پیشکه وتووه، گه لی نهینى بوونهوه ریان شى کردو تهوه، زور له زانایانى زانسته جیاجیاکان له روانگه ی زانیاریه کانهوه موسولمان بوون!!

۳- ﴿وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ﴾ رهوشتیکی تری نهو موسولمانانه نهوه یه: پشتو په نایان همر به خودایه، بتمان همر به نهو ده کهن، هانا بو لای که سی تر نابهن! پیوستی خویان همر له قاپی پهروهر دگار داوا ده کهن! چونکه که سیك دلیا بوو: که خودا هه لسه سوپرتنه رى کاروباریه تی، به لکو به پریه بهرو کارگیرى هه موو بونهوه ره، همرگیز هیچ شتیك پال غیری خودا ناداو هه موو کارو هه لسه وکهوتیکی به پیشتیوانی زاتی پاکی نهو نه نجام ده دا، جاکه شمرعو عه قل همر دوکیان پییان وابى: که ئینسان که سبى نیختیاری هه یهوه، خودا نه رکی خستوته سهر، که به ویستی خوی له چوار چپوهی ده سه لاتو توانایدا کاریکاو پاداشو سزای له سهر کرداره کانی ده درتیهوه: چاکه به چاکه و خراپه به خراپه، نهوه پیوسته ئاده میزاد هه ول بدا بو نه نجامدانی کاروباری خوی به گویره ی نهو یاسایه ی خودا دایناوه له نیوان سه به بو موسه به بدا، ده بی پرواشی وابى که په یوه ندى نیوان (سبب) و (هه سبب) یش همر به ده ست پهروهر دگاره، نهو ناکامو نه تیجه ی لییان پهیدا ده بی فمضلو به خششیکی خودایه: که فیری کردوه نهو هوکارانه به کاردینى بو گه یشتن بهو ناکامانه. هه لبه ته وازهینان له به کارهینانی نه سبابو خویاراستن له په پیره وکردنى سونه نی پهروهر دگار له بوننهوه ردا نیشانه ی نه زانیو نه فامییه بهرام بهر

به‌خوداو بهرام‌بهر به‌نایینی خوداو به‌دابو نه‌پیتی خودا له‌بو‌نوه‌ردا که هرگیز گۆرانو لادانیان به‌سردا نایه.

پتویسته نه‌وه بزانیین: که نابیی پشت به‌ستن به‌خودا بییته له‌مپه‌رو به‌یه‌ست، له‌به‌کاره‌یتانی نه‌سباب بۆ نه‌نجامدانی کاره‌کانمان، به‌لکو موسولمان هر له‌روانگهی تیمان به‌خوداو په‌په‌روکردنی فرمانه‌کانیان‌وه نه‌سباب به‌کاردینیی؛ به‌لام پروای به‌وه نیه که نه‌سبابه‌کان ناکامو نه‌تیجه‌کان به‌دی ده‌هینن! به‌لکو نه‌وه‌ی نه‌تیجه‌که دینیته دیو سه‌به‌به‌که ده‌ره‌خسینیی بریتیه له‌قودرته‌و ده‌سه‌لاتی په‌روه‌ردگار؛ هه‌ردوکیان (سه‌ببو سه‌بب) خودا ده‌یان‌خولقینیی..... که‌وابو له‌هه‌ستی موسولمان‌دا به‌کاره‌یتانی سه‌به‌ب عیباده‌تو خودا په‌رستیه، به‌دییه‌تانی ناکامه‌که‌شی به‌ویستو قه‌ده‌ری خودایه، جگه له‌خودا هیچ که‌سیکو هیچ شتیک نیه ده‌سه‌لاتی به‌دییه‌تانی هه‌بی!!

ناهم شیوه هه‌ستی موسولمان رزگاری ده‌بی، له‌وه‌ی نه‌سباب به‌به‌دییه‌تو بزانیو پیی وایی نه‌وه‌و کارانه ناکامه‌که ده‌خولقینن، له‌هه‌مان کاتدا به‌گۆره‌ی توانای خۆی هۆکاره‌کان به‌کاردینیی بۆ نه‌وه‌ی پاداشی فرمان‌به‌رداریه‌که‌ی په‌روه‌ردگاری ده‌ست‌که‌وی!

۴- ﴿الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ﴾ نه‌وانه‌ی نوێژه‌کانیان به‌ریک? و پیکه له‌کاتی خۆیاندا به‌جی‌دینن، شیوه‌و نه‌رکانو هه‌یه‌ته‌کانی به‌ته‌واوی نه‌نجام ده‌ده‌ن، نییه‌تو راوه‌ستانو رکوع سوژده‌و دانیشتنه‌کانو خۆبندنی قورئانو ژیکره‌کان به‌ریک? و پیکه به‌جی‌ده‌هینن، به‌خوشوع نه‌ده‌به‌وه، به‌تیفکریزو شیوه‌و ملکه‌چی‌یه‌وه نا‌خاوتن له‌گه‌ل په‌روه‌ردگارا نه‌نجام ده‌ده‌ن، به‌ته‌نجامدانی ته‌م هه‌لس‌و‌که‌وتانه به‌رو بوومی نوێژ دیته‌دیو نوێژکه‌ر واز له‌تاوانو فه‌حشا ده‌هینییو له‌خراپه‌وور ده‌که‌وتنه‌وه.

۵- ره‌وشتی پینجه‌میان نه‌وه‌یه که ﴿وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ﴾ به‌ریک له‌و مالو سامانه‌ی پیمان داوان ده‌به‌خشن، زه‌کاتی واجب ده‌رده‌کهن، بۆ‌نوی خزم ناتاجان ده‌ده‌ن، له‌پیناو به‌مرژه‌وه‌ندی گه‌لو ولاتدا، بۆ نه‌نجامدانی به‌روژه‌ی

گشتی و سود به خش برپک له مالی خویان ترخان ده کهن، هر کاریک خیری
تیدا به دی بکهن هاوکاری تیدا ده کهن مالی خویانی تیدا ده به خشن!

نهم ره وشتانه‌ی باس‌کران، هه‌موو جوړه خيرو سووډيک ده‌گريته‌موه، بويه دوايه‌دواي هيټاني ره‌وشته‌کان، فرموي: ﴿أَوَلَيْكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا﴾
واته: نه‌وانه‌ي نه‌وه ره‌وشتو هه‌لس‌وکه‌وتيانه، بيروياوه‌رو هه‌لو‌يستيان به‌و
جوړه‌يه، هر نه‌وان (نه‌ک که‌ساني ديکه) موسولمانو خاوه‌ن باوه‌ري راستينو
خاوه‌ني يله‌ويايه‌ي شک‌مه‌ندن له‌لای به‌ره‌ردگار.

طه بمرانی له (الحارث) ی کوری مالیکی ته لهنه نصاری ده گیریتسه ده لئی: به لای پیغه مبهردا ﷺ تپه پریم، بانگی لی کردم و پئی فرمووم: نهی حارث! وه زعت چونه؟ منیش عمرزم کرد سوپاس بۆ خودا بوومه خاوهن باوه پری ته و او. فرمووی: بزانه ده لئی چی؟ بیگومان هه موو شتیگ حه قیقه تیگی هه یه، حه قیقه تی نیمانته وای تو چیه؟! وتم وازم له دونیا هیناوه زۆریه ی شهو به خه بهرم خه ریگی شهو نوێژم، بهرۆژ بهرۆژ ووم و خۆم تینوو برسی ده کهم، وام لی ها تووه ده لئی چاوم له عمرشی خودای خۆمه، چاوم لیه دانیش توانی به ههشت هاموشۆی یه کتری ده کهن، هه ده لئی چاوم له دۆزه خیانو گوێم له ناله و هاوار و دادو فیغانیا نه. پیغه مبهردا ﷺ فرمووی: نهی حارث! زانیوتسه و پئی گه ییشتووی بهرده وامبه! سۆ جار نه مه ی فرموو!

رښايه تېره کړاوه: پياوړتک له حدسېنې پرسي وتی: نهی ته بوسه عید! نه تنو
 موسولمانو خاوهن باوه پری؟ ته ویش پیی گوت: نیمان دوو نیمانه. نه گهر له ووم
 لی ده پرسي تیا نیمانم هیه به خوداو به فریشتو به نامه کانی خوداو
 به پیغه مېرانی و به به هشتو دوزه خو زیندویونه ووهو حیسابو کیتاب نه ووه
 نیمانم هیه و خو م به موسولمانو خاوهن باوه پ ده زانم! نه گهر پرسیارم
 له فرموده ی پوره دگار لی ده که ی که ده فرموی: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ
 إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ﴾ تاده گاته ﴿أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا﴾
 نه و به خوا نازانم ناخو من لهو پیړه یان نا؟!

نه‌مجار پاش نه‌وه‌ی پ‌مرو‌رد‌گار سیفه‌ته‌کانی دیاری کردن، پاداشی
 په‌زمه‌نده‌ک‌راویان لای خودا ده‌ست نیشان ده‌کاو ده‌فرموی: ﴿هَلُمَّ دَرَجَاتٍ
 عِنْدَ رَبِّهْمُ﴾ نه‌وانه لای پ‌مرو‌رد‌گاری خویان، به‌گو‌یره‌ی کرده‌وه‌کانیان
 پ‌له‌وپایه‌یان ه‌یه، ریزو نرخیکیان بۆ دیاری ک‌راوه، هر خودا بۆخوی ده‌زانی
 چنده‌وه‌ چۆنه، هر نه‌وه‌ ده‌توانی نه‌وه‌ پاداشه‌ ززو به‌نرخه‌ بداته‌وه.. پ‌مرو‌رد‌گار
 ه‌ندی‌ تاده‌میزادی به‌س‌ر ه‌ندیکی تریان‌دا ریزدار کرده، ه‌ندی پ‌له‌وپایه‌ی
 ه‌یه‌ ده‌دری به‌بریکیانو نادرری به‌وانی تر!! ته‌نانه‌ت پیغه‌م‌برانی‌ش ریزو
 پ‌له‌وپایه‌یان جودا‌وازه‌ ه‌ندی پ‌له‌وپایه‌ ه‌یه‌ دراوه‌ به‌نه‌میان نه‌دراوه‌ به‌نه‌وانی
 تریان ﴿وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ﴾ ه‌روه‌ها له‌لای‌نه‌ خوداوه‌ لیخ‌وش‌بوون
 له‌تاوانی پی‌شوویان ده‌ک‌ری به‌خ‌لات، پ‌مرو‌رد‌گار له‌خ‌راپه‌کارییان خ‌وش ده‌بی،
 له‌س‌ر چاک‌وه‌ کرداری باشیان سوپاس ده‌ک‌رن، رزقو رۆزی به‌ه‌شتیان
 ده‌دریتی، خ‌واره‌مه‌نی به‌تامو خوردنه‌وه‌ی خ‌وش گوارایان پی‌شک‌ه‌ش ده‌ک‌ری!
 نیمامی (ضحاک) ده‌فرموی: مانای ﴿هَلُمَّ دَرَجَاتٍ عِنْدَ رَبِّهْمُ﴾
 واته: دانیش‌توانی به‌ه‌شت له‌باز‌هی پ‌له‌وپایه‌و ریزوه‌ ه‌ندیکیان له‌ژوو‌ر
 ه‌ندیکیانه‌وه‌ن، نه‌وه‌ی پ‌له‌وپایه‌ی به‌رز‌تره‌ پ‌له‌وپایه‌ی خ‌وار خ‌ویه‌وه‌ ده‌بینی،
 به‌لام که‌س پ‌له‌وپایه‌ی نه‌وانه‌ی له‌ژوو‌ر خ‌ویه‌وه‌ن نایینی. بۆ نه‌وه‌ی دل‌یان
 به‌خ‌ویان نه‌می‌نی و خ‌ه‌مو خ‌ه‌فت نه‌خ‌ون. ه‌ری‌ویه‌ له‌ص‌ه‌حی‌ه‌ین‌دا ه‌اتوه‌ که
 پیغه‌م‌بر ﷺ فرمویه‌تی: (ان اهل علیین لیراهم من اسفل منهم، کما
 ترون الکوکب الغابر فی افق من آفاق السماء) دانیش‌توانی عی‌لیین هی‌ند
 دو‌رن نه‌وانه‌ی له‌خ‌واریان‌وه‌ن به‌شی‌ویه‌ک چاویان لی‌یانه، وه‌کوو چۆن
 ته‌ماشای نه‌ست‌یره‌یه‌ک بکه‌ن که‌ نزیکه‌ له‌که‌ناری ناسمان‌ده‌ ناوایی. ه‌اوه‌لان
 وتیان: نه‌ی پیغه‌م‌بری خودا! نه‌وه‌ شوینو مه‌نزل‌گای پیغه‌م‌برانه‌ که‌سی دی
 نایگاتی: پیغه‌م‌بر ﷺ فرموی: به‌لی: سو‌ندم به‌و که‌سه‌ی که‌ گیانی منی
 به‌ده‌سته‌ که‌سانی دیک‌ه‌ش ده‌یگه‌نی؛ که‌سانیک بر‌ویان به‌خودا ه‌ه‌بوی‌و
 پیغه‌م‌برانیان به‌راست زانی‌بنو شوینیان که‌وت‌بن..!

له فرموده یه کی تر دا که نه حمه دو خاوه نانی سونه نه کان له نه بوسه عیدی خودری یه وه ریوایه تیان کردوه، ده لئ: پیغه مبر ﷺ فرموده تی: (ان اهل الجنة لیتراوون اهل الدرجات العلی، کما تراوون الکوکب الغابر فی أفق السماء، وان ابا بکر وعمر منهم، وأنعماء).

به لئ موسولمانان له قیامه تدا پله وپایه یان جوئ جوئیه، ههروه ها پیغه مبرانیش شوئو مه نزلگایان خوارو ژوره، هه ره که یان پله وپایه ی تایبه تی خوئ هه یه؛ به لگه مان زوړن یه کی تکه لهو به لگانه که خوارو ژوری پله وپایه ی پیغه مبران دیاری ده کا نه نایه ته یه: ﴿تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ، مِنْهُمْ مَنْ كَلَّمَ اللّٰهُ، وَرَفَعَ بَعْضُهُمْ دَرَجَاتٍ﴾ البقرة/۲۵۳، ههروه ها له زیده ریزداری کوچکرانو موجهایدان دا ده فرمودئ: ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللّٰهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ أَكْظَمُ دَرَجَةً عِنْدَ اللّٰهِ، وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ﴾ التوبة/۲۰ ههروه کوو چوڼ له جیهانیش دا پله وپایه ی ناده میزادان خوارو ژوره وه هه ندیکیان ده وه مه ندو هه ندئ هه ژار، نه م بالا بهرزو نهو کورته بالا، نه م جوانو نهو ناشرین، فلان نازاو لیها توو فیسار تر سنوکتو هیچ له بارانه بوو.....هتد.

قورتانیش ده فرمودئ: ﴿وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ الْأَرْضِ، وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ، لِيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ، ان رِبَك سَرِيع الْعِقَابِ، وانه لغفور رحيم﴾ الانفال/۱۶۵

پی ناخوشبوونی بری له هاوه لانی ده رباره ی شهر کردن له گه ل

قوره یشیه کان له به دردا

كَمَا أَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنْ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ
لَكَرِهُونَ ﴿٥﴾ يُجَادِلُونَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ كَأَنَّمَا يُسَاقُونَ
إِلَى الْمَوْتِ وَهُمْ يَنْظُرُونَ ﴿٦﴾ وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللَّهُ إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ
أَنَّهَا لَكُمْ وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشَّوْكَةِ تَكُونُ لَكُمْ وَيُرِيدُ
اللَّهُ أَنْ يُحِقَّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ
﴿٧﴾ لِيُحِقَّ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ﴿٨﴾

سهرتا ده مانه وی لهری ئیعرابو تیگستوه سوپکی خامه به ده وری
﴿کما أخرجکم....﴾ دا به یزو ده لئین: هه لته کافه که بو ته شبیهو
لیکنچواندنه، نهم لیکنچواندنه ش سی جوری ههیه:

۱- له شوتنی (نه صب) بی لهم روه وه که صیفه تی مه صده ریکی حه زف
کراو بی، واته: له بنه مادا رسته که بهم جوره بی ﴿يُجَادِلُونَكَ جِدًّا لَا
أَخْرَجَكَ.....﴾.

۲- له شوتنی (نه صب) بی، لهم روه وه که صیفه تی مه صده ریکی حه زف
کراو بی، له ناو ده که دا ناماژهی بو کراوه ده یگه یه نی واته: رسته که بهم
جوره ده بی: ﴿قُلِ الْإِنْفَالُ ثَابِتَةٌ لِلَّهِ وَالرَّسُولِ ثُبُوتًا كَمَا أَخْرَجَكَ
رَبُّكَ.....﴾.

۳- ده کری: بلئین: صیفه تی (حقا) نه لهرسته ی ﴿أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ
حَقًّا﴾ واته: وای لی بکری ﴿أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا كَمَا أَخْرَجَكَ﴾
نیمامی زومه خشه ری ده فرمو ی: وی ده چی بگوتری ((مه حه لی
کافه که)) مه رفوعه و خه به ری مو به دایه کی حه زف کراوه، واته: له نه صلدا

رسته‌که بهم جوره بووه: ﴿هَذَا الْحَالِ كَحَالِ أَخْرَاجِكَ....﴾ واته: نهو حاله‌ی که له‌برتی هاوه‌لانت بینیت ده‌رباره‌ی دابه‌شکردنی ده‌سکه‌وتی جه‌نگو پی‌ناخوشبوونیان بهو شیوه دابه‌شکردنه وه‌کووو نهو حاله‌یان وایه: که پییان ناخوشبوو له‌مه‌دینه ده‌رچووی بۆ شهر له‌گه‌ل قوره‌یشییه‌کان. رسته‌ی ﴿وَأَنْ فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ لِكَارِهِمْ﴾ له‌مه‌حله‌ی نه‌صیبه‌دا ده‌بیته حال له‌کافی ﴿أَخْرَجَكَ﴾.

موانسه‌به له‌نیوان نه‌م نایه‌تانهو نایه‌ته‌کانی پیشوودا له‌کافی ﴿کَمَا أَخْرَجَكَ﴾ دا خۆی ده‌نوئیتی. چونکه کافه‌که بۆ لی‌کچواندنهو داخوازی نه‌ویه: شتیکی تر به‌م (اخراج) ه بشویه‌تندری، جوانترین شیوه لی‌کچواندنی‌ش نه‌ویه: پی‌ناخوشبوونی هاوه‌لان بۆ بریاری دابه‌شکردنی ده‌سکه‌وتی جه‌نگ (هرچنده پیشی رازی بوون) بشویه‌نین به‌پی ناخوشبوونی نه‌وان به‌رامبه‌ر ده‌رچوونت له‌مال بۆ شهر کردن له‌گه‌ل قوره‌یشییه‌کان له‌به‌دردا. نه‌وان به‌ناچاری به‌بریاری دابه‌شکردنی ده‌سکه‌وتی جه‌نگ رازی بوون به‌لام له‌واقع‌دا پییان ناخوش بوو، هر وه‌کوو چۆن خودای تۆ تۆی. له‌مال ده‌رهینا بۆ جه‌نگ کردن له‌گه‌ل کافره‌کان له‌به‌دردا هرچنده هاوه‌لانت پییان ناخوش بوو.

له‌لایه‌کی تره‌وه ده‌توانین لی‌کچواندنه‌که به‌م شیوه نه‌نجام به‌دین ده‌لین: صه‌لاحیه‌تی چۆنیه‌تی دابه‌شکردنی ده‌سکه‌وتی جه‌نگ تاییه‌ته بۆ تۆو به‌تۆیه نه‌ی پیغه‌مبه‌را وه‌کووو ده‌رهینانی تۆ له‌لایه‌ن، خوداوه که له‌مالی خۆت به‌حق ده‌رهینانی و به‌ره‌جه‌نگی به‌در ره‌وانه‌ی کردی. واته: ده‌رباره‌ی دابه‌شکردنی ده‌سکه‌وتی جه‌نگ ده‌سته‌کاریه‌و کاری خۆت نه‌نجام به‌ده با نه‌وانه پیشی رازی نه‌بن.

هه‌ندیکیش ده‌لین: رسته‌ی ﴿کَمَا أَخْرَجَكَ....﴾ په‌یوه‌سته ((موت‌عه‌له‌قه)) به‌رسته‌ی ﴿لَهُمْ دَرَجَاتٌ﴾ ی پیشووا! نهو کاته مانا‌که به‌م جوره ده‌بی: نه‌م واده‌و به‌لینه‌ی که تیمه ده‌یده‌ین به‌موسو‌لمانان ده‌رباره‌ی په‌لوه‌پایه‌ی رۆژی قیامه‌تیا‌ن حه‌قو راسته‌و شکنو گومانی تیدا نیه، وه‌کوو چۆن به‌راستی و به‌حەقیقه‌ت خودای تۆ تۆی له‌مالی خۆت ده‌رهینا و له‌مه‌دینه

ده‌رجووی بۆ جهنگ کردن له‌گه‌ل کافره‌کانو به‌سه‌ر دوژمندا زالی کردی
سه‌ری خستی! وه‌کوو. چۆن نهم واده‌یه‌ی له‌دوینا بۆ هی‌نایه‌ دیو راست بوو،
له‌قیامه‌تیشدا نمو واده‌و به‌لێنانه‌ی پی‌ی داو، بۆتان دینیتته‌ دیو به‌مراز
ده‌گه‌ن!

هۆی‌هاتنه‌ خواره‌وه‌ی نایه‌تی ژماره‌ (۵) وه‌کوو نیبنو ته‌بی حاته‌مو
نیبنو مه‌رده‌و ده‌یه‌ی له‌ته‌بوته‌ییوبی ته‌لنه‌نصارییه‌وه‌ ریوایه‌تی ده‌که‌ن ده‌لی:
هیشتا ئیمه‌ له‌مه‌دینه‌ بوینو پیغه‌مبه‌ر ﷺ زانی که‌وا کاروانی ته‌بوسه‌فیان
له‌شاموه‌ گه‌راوه‌ته‌وه‌، پی‌ی فەرموین: ئیوه‌ چی ده‌لێن: نه‌گه‌ر په‌لاماری نمو
کاروانه‌ به‌دین به‌لکو بیکه‌ین به‌ده‌ستکه‌وتی خۆمانو خودا به‌نسیبمان بکا؟
نیتر چوینه‌ ده‌ره‌وه‌و رۆژێک دوو رۆژ رۆشتین

له‌لایه‌کی تهره‌وه‌ ته‌بوسه‌فیان جاسوس خفه‌یه‌ی ناردبوون له‌پیش خۆیه‌وه‌
ریگای بۆ به‌تاقی بکه‌نمه‌وه‌، پاشان هه‌وائی پی‌گه‌یشت که‌ موحه‌مه‌د ﷺ
به‌هیزیکه‌وه‌ هاتوه‌ په‌لاماری کاروانه‌که‌ به‌دزو بتانکه‌نه‌ ده‌سکه‌وت.
که‌ ته‌بوسو فیان به‌مه‌ی زانی هه‌وائی نارد بۆ مه‌که‌که‌ به‌هاوارییه‌وه‌ پی‌نو
ریگای کاروانه‌که‌شی گۆپی به‌ریگایه‌کی تر دا بۆی ده‌رجوو!

قوره‌یشیه‌ کانی‌ش له‌شکریان پیکه‌وه‌ ناو به‌رده‌و (به‌در) هاتن...
ته‌بوته‌ییوبی ته‌لنه‌نصاری ده‌لی: نه‌مجار پیغه‌مبه‌ر ﷺ روی تیکردینو
فه‌رمووی راتان چیه‌ نه‌گه‌ر جه‌نگیان له‌گه‌لدا بکه‌ین؟؟ ئیمه‌ش وتمان: نه‌ی
پیغه‌مبه‌ری خودا! ئیمه‌ توانای شه‌رکردنی نمو له‌شکره‌ زۆره‌ی ته‌وانمان نه‌ی،
ئیمه‌ هاتووین په‌لاماری کاروانه‌که‌ به‌دین. نیتر میقداد هه‌ل‌سایه‌ سه‌ری‌و وتی:
نه‌ی هه‌قالینه‌! ئیوه‌ وه‌کوو نه‌ته‌وه‌ی موسا ترسنۆک مه‌بنو مه‌لێن: ﴿اذهب
اَلتَّوْبَةُ رَبِّكَ فَقَاتِلْ اِنَّا هَهْنَا قَاعِدُونَ﴾ تۆ خودا که‌ت به‌چن شه‌ر بکه‌ن ئیمه‌
لیره‌ داده‌نیشین. نیتر به‌روه‌ردگار نایه‌تی ﴿کَمَا اخْرَجْتَ رَبِّكَ مِنْ يَتْلُكْ
بِالْحَقِّ، وَاِنْ فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ لَكَارِهُونَ﴾ ی نارد هه‌واری.

کورته باسیک دهریاره ی چۆنیه تی بهربابوونی جهنگی

(بهدر)

که بانگهوازی ئیسلامی له مه ککه دا بلاو بهوه، کۆمه لێک له قوریشیه کانو هی تریش موسولمان بوون، قوریشیه کافره کان تهنگیان به پیغه مبهره هاوه لانی هه لچنی، پیغه مبهره ﷺ له ته ک هاوه لانی دا کۆچیان کرد بۆ مه دینه، چی مالو سامانیان هه بوو له مه ککه بۆ کافره کانی قوریشیه کان به جی هیشته. سالی دووه می کۆچی بوو، پیغه مبهره ﷺ هه والی بیست: که کاروانیکی قوریش به چل قهتار چیه ده به سه رکرایده تی نه بوسوفیان به کالو سامانیکی زۆره وه له شامه وه ده گهریته وه به ره مه ککه، پیغه مبهره ﷺ موسولمانانی هه لنان بۆ نه وه ی بچن په لاماری کاروانه که بدهن، فهرمووی نه وه کاروانیکی قوریش به مالو کالایه کی زۆره وه ده گهریته وه بابچین به ری رێگیان پی بگرین به لکو خودا نهو مالو سامانه مان ده ست بخا!

پیغه مبهره ﷺ له گه ل سی سه دو نه وه نده که س له هاوه لانی رۆژی هه شته می مانگی ره مه زانی سالی دووه می کۆچی له مه دینه ده رچوو! به ره که ناری ده ریا له سه ر رێگای به در کهوتنه ری، جهنگاوه ران هه شتاوسی که سیان له کۆچمه ران بوون، شه صتیوه ک که سیان له هۆزی نهوس بوون، نهوانی تر له هۆزی خه زه ج بوون،

له لایه کی تره وه نه بوسوفیان که له شامه وه گه راپه وه له ولاتی حه جاز نزیک به وه، جاسوسو خه فیه ی نارد بۆ نه وه ی رێگای بۆتاقی بکه نه وه، ئیتر هه والی له شکرکیشی پیغه مبهره هاوه لانی بیست، بۆیه په کسه ر ضه مضه می کۆری عه مری له لغه فاری نارد بۆ مه ککه و داوای به پیره وه هاتنی لی کردنه هه والی بۆ ناردن که موچه مه دو هاوه لانی رێگیان له کاروانه که ی گرتوه. نهوانیش خیرا نزیکه ی هه زار که سیان کۆکرده وه به بهانای کاروانه که وه هاتنه گه ییشتنه سه ر ناوی به در.

نەبووسوفیان ھارکات لە گەڵ ئەم ھەوال ناردنو داوای کۆمەکی کردنە،
 رینگای کاروانە کەشی گۆڕی قوتاری کردو بۆی دەرچو! لە کاتی کە موسولمانان
 چاوەرپی ئەو بوون کاروانە کە بگاوی بیکرن، ھەواییان پێ گەشت کە کاروانە کە
 تێپەریووە تازە دەستیان پێ ناگا! لە ھەمان کاتدا شەڕ کەسانی قورەیش
 لێیان نزیک بوونەووە لەوانە پەلاماریان بدەن!

نەبووسوفیان کە رزگاری بوو، کاروانە کە قوتار کرد، وەلامی بۆ لەشکری
 قورەیشییەکان نارد، وتی: ئێوە بۆ رزگارکردنی کاروان لەشکرتان کردووە، واتە:
 لەسایە خۆداوێ کاروانە کە رزگاری بوو، دە ئێوەش بگەڕێنەووە بۆ مەککە.
 چەند کەسیکی تریش لە قورەیشییەکان ئەم رایەیان لا گەڵاڵە بویوو، کاتی
 سەرکردەیی لەشکری قورەیش؛ ئەبوجەھل بەمەیی زانی وتی: نەخەیر شتی
 وانێو نابێ، ئێمە ناگەڕێنەووە، تا لەسەر ناوی (بەدر) حوشر سەرنەبەزینو
 شەرابو عەرەق نەخۆینەووە، ئێمە دەمێنینەووە دەیکەین بەناھەنگو سەیران،
 ھەموو عەرەب بەم ناھەنگو مانەو مان بزانن، ئەم لەشکرکێشی مانۆرەمان
 ببیسزو کەس نەوێری جاریکی تر بەخەیاڵیش رینگە لە کاروانی ئێمە بگەڕێ!
 پیغەمبەر ﷺ ئەم ھەوالانەیی بیستو دەستی کرد بەراویژ کردن لە گەڵ
 ھاوێلانیدا، حەزەرەتی ئەبوبەکر قسەیی خۆی کردو پەسەند بوو، حەزەرەتی
 عومەر رای خۆی دەرسپێو پەسەند بوو، ئەمجار میقدادی کۆری عەمر
 ھەستایە سەریو وتی: ئەی پیغەمبەری خودا! فەرمانی چی پێ کردوی
 نەنجامی بدە، وەکووو بەنوئیسرا ئیلی بەموسایان گوت، ئێمە نا ئێین:
 ﴿اذهب انت وربك فقاتلا انا ههنا قاعدون﴾ المائدة/۲۴. ئێمە دە ئێین:
 فەرموو تۆو پەروردگارت بچن بۆ جەنگ ئێمەش لە گەڵتاین، سۆتندمان بەو
 کەسەیی تۆی کردووە بە پیغەمبەر ئەگەر بمانبەیی بۆ (یرک العماد) (شاریکە
 لەیەمەن) لە گەڵتاین (نەسرەوتن تا سەرکەوتن)

پیغەمبەر ﷺ ئەم ھەلوێستەیی زۆر پێخۆش بوو دوای خیری بۆ کرد.
 ئەمجار پیغەمبەر ﷺ فەرمووی: (اشيروا علی ايها الناس) ئەی
 خەلکی ئەو! رای خۆتانم بۆ دەرپەن، مەبەستیشی یارمەتیدەران بوو، چونکە
 لەپەیمانی (العقبة) دا کە پیغەمبەر ﷺ لە گەڵی بەستبوون ئەوێ تێدا بوو کە
 تەفسیری دەوان (۲۴۰)

له‌ناو مه‌دینه‌دا به‌رگری لی بکه‌زو یارمه‌تی به‌دن، ترسی نه‌وه‌ی هه‌بوو که له‌ده‌ره‌وه‌ی مه‌دینه‌ نه‌و کۆمه‌کییه‌ی پێ نه‌که‌ن، هه‌روه‌کووو چۆن نه‌م خاله‌یان له‌یه‌یمانه‌که‌دا به‌مه‌رج گرتیبوو..... ئیتر سه‌عه‌دی کوپی مه‌عاز وتی: نه‌ی پێغه‌مبه‌ری خودا! وا دياره مه‌به‌ستت ئیمه‌یه؟ پێغه‌مبه‌ر ﷺ فهرمووی به‌لێ: نه‌مجا سه‌عه‌د وتی: پێگومان ئیمه‌ بروامان پێ کردووی شایه‌تیمان داوه به‌لێنی خۆمانمان پێ داوی، چی به‌فرمووی: به‌قسه‌ت بکه‌ینو فهرمانبه‌ردارت بین! فهرموو: خودا فهرمانی چی پێ کردووی نه‌نجامی به‌ده! سویندمان به‌و که‌سه‌ی تۆی به‌حه‌قو راستی نارده‌وه‌ پله‌وپایه‌ی پێغه‌مبه‌ری پێ به‌خشیوی: نه‌گه‌ر به‌ره‌و ده‌ریا به‌مانبه‌یو خۆتی تێ فرێده‌ی ئیمه‌یش له‌خزمه‌تتا خۆی تێ فرێ ده‌هه‌ینو یه‌کیکمان ناگه‌رینمه‌وه، هه‌یچ پێمان ناخۆش نیه که سه‌به‌ینی به‌ره‌ورپوی دوژمنمان بکه‌یه‌وه، ئیمه‌ له‌جه‌نگا خۆراگرینو کاتی به‌ره‌و ریبونه‌وه له‌گه‌ڵ دوژمنماندا راسگۆین!! خوا یاریی هه‌لوستو چالاکی وا له‌ئیمه‌ ده‌بینی که‌یف خۆش ببیو چاوت قینکایی پێدا بێ، پشتیوان به‌خودا فهرموو پێشمان که‌وه بۆ به‌ره‌ورپوبونه‌وه له‌گه‌ڵ دوژمنماندا. پێغه‌مبه‌ر ﷺ به‌م وتاره‌ی سه‌عه‌د دل‌خۆش بوو قینکایی به‌دلی هات. نه‌مجار فهرمووی: به‌پشتیوانی خودا به‌رۆن بۆ جه‌نگ! هه‌ر له‌ئیستاشه‌وه‌ موژده‌تان ده‌ده‌م: که پێگومان به‌ره‌وردگار به‌لێنی یه‌کیک له‌م دوانه‌ی داومی: یان کاروانی گه‌راوه‌و بارگران له‌شامه‌وه به‌سه‌رۆکایه‌تی نه‌بوسوفیا‌نمان ده‌ستکه‌وت ده‌بی، یان له‌شکری به‌هانا هاتووی کاروانه‌که به‌سه‌رۆکایه‌تی نه‌بوجه‌هل تیک ده‌شکینین. سویندم به‌خودا ئیستا من چاوم له‌شوینی هه‌ریه‌کی له‌کوژراوانی دوژمنه‌، به‌چاری خۆم تێکشکانه‌که‌یان ده‌بینم.....

به‌هه‌رحال پاش نه‌م به‌رکو له‌ رێخۆشکه‌ره ده‌گه‌رپێنه‌وه به‌و سه‌ر رافه‌کردنی ئایه‌ته‌کانو ده‌ست ده‌یه‌که‌ین به‌ئایه‌تی ﴿کَمَا أَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنْ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ﴾ واته‌: وه‌زعو خالی هاوه‌لان له‌وه‌دا که پێیان ناخۆش بوو ده‌سکه‌وته‌کانی جه‌نگ به‌یه‌کسانی دابه‌ش بکری وه‌کوو نه‌و خاله‌یان وایه: پێیان ناخۆش بوو تو له‌مال ده‌رچووی له‌مه‌دینه‌ بۆ شه‌ر، به‌راستی نه‌م له‌مال

دەرچوونه شتیکی حهقو راست بوو، دانایی بوو، خیری تیدا بوو، خالی وه چهرخان بوو، جودا کهرهوی حهقو بهتال بوو، ﴿وان فریقاً من المؤمنین لکارهون﴾ بیگومان کۆمه لیک له موسولمانان چوونه دهرهویان بۆ شهپر بهلاوه ناخۆش بوو، چونکه ناماده باشی شهریان تیدا نهبوو، خۆیان بۆ جهنگ ناماده نهکرد بوو، کهوابوو پهروهردگار تۆی له مال هینایه دهر له حالیکدا نهو تاقمه هاوه لانهت چوونه دهرهوه کهتیا بهلاوه ناخۆش بوو. لیکچواندنه که له نیوان دوو حاله کهدا پی ناخۆشبوونه، چونکه برپی له موسولمانه کان له (بهدر) دا دوو شتیان بهلاوه ناخۆش بوو:

یه که میان: پییان ناخۆش بوو دهسکهوته کانی جهنگ وه کووو یه ک بهسهریان دا دابهش بکری، نه پیناخۆشبوونه له لایهن گه نهجه کانهوه دیاری داو درکاندیان وتیان: ئیمه شهپرمان کردوه دهسکهوتمان هه بهوه.

دووه میان: پییان ناخۆش بوو شهپر له گهل له شکری قوپهیش بکهن، چونکه نهوان له مه دینه دهرچوون به مه بهستی گرتنی کاروانو بۆ دهسکهوتنی کالو مالو سامان، خۆیان بۆ شهپر ناماده نهکردبوو، ئیستا که کاروان له کیس چوهو له شوینی نهوه تووشیان بووه بهتوشی له شکری زۆرو پرچه کتو تهیارکراوی قوپهیشمه زوریهی زۆری هاوه لان پییان ناخۆش بوو شهپر له گهل له شکری قوپهیش بکهن، بهناشکرا نا په زاییان پیشان دا، وتیان: ئیمه بۆ گرتنی کاروان هاتوین، هاتوین شهپر له گهل نهو کۆمه له قهتار چیه که مه بکهین که له گهل کاروانه کهدا بوون.. نه هاتوین شهپر له گهل نهو له شکره زه به لاحه قوپهیش دا بکهین که سی بهرام بهری هیزی ئیمهیه.

ئیتیر پهروهردگار دهریارهی ههر دوک حاله ته کان پییان ده فهرموئ: ئیهوه دهریارهی چۆنیهتی دابهشکردنی دهسکهوته کان کیشه تان تیکهوت، پهروهردگار له ژیر چنگی ئیهوهی دهرهیناو، سه لاجیهی ته دابهشکر نه که ی دا به پیغه مبهرو، نهویش بهیه کسان بهسهری دا دابهش کردن، ته مه بهرزه وهندی تهواوی ئیهوهی تیدا بوو، ههره ها کاتی که ئیهوه پیناخۆشبوونی خۆتان پیشان دا بۆ روهبرو بوونهوهی دوژمن، ناکامی پیناخۆشبوونه که تان نهوه بوو خودا نهو

شەپە ی بۆ رەخساندن و ئێوە و دوژمنی سەرسەختانی لەبەردا بەیەک گەیان و ئێوە ی بەسەر ئەواندا زال کرد و سەرکەوتن و سەرفرازی بەنسیب کردن.

بە کورتی سەرەنجامی هەردوو حالتەکە ئەوە بوو بە گۆنکردنی فەرمانی پیغەمبەر ﷺ خێرو دەسکەوت و تەبایی و شکۆمەندی بوو بۆ موسولمانان!!

یێگومان پێناخۆشبوونی کۆمەڵێک لەھاوەلان دەریارە ی رویەریوونەوه ی کافرەکان بەزەقی دیار بوو، هەرچەندە کاتیەک پیغەمبەر ﷺ راوتری پیکردن،

هەزرەتی ئەبویە کەو حەزرەتی عومەر و میقداد و سەعدی کوری مەعاز و کۆمەڵێکی تریش قەسە ی باش و گونجاویان کردن، نازیەتی و چاوەنەترسییان

نەواند و پابەندبوونی خۆیان بۆ فەرمانی پیغەمبەر ﷺ نیشاندا! بەلام دیارە ی ناپەزایی و پێناخۆشبوون لەدلو دەروونی زۆریە ی ھاوەلاندا بەتەواوی پەری

سەند و کەوتە ناستیک کە قورئان دەریارە ی دەفەرموی: ﴿يُخَادِعُونَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ﴾ ئە ی موحەممەدا! ھاوەلانت کێشەت لە گەڵ دەکەن

دەریارە ی رویەریوونەوه ی سوپای قورەیش، پاش ئەوە ی بۆیان ناشکرابوو، زانییان کە پەرورەگار بەلێنی یەکیەک لەدوو دەسکەوتی پێداون، جاکە ئێستا

کاروانە کە لەکیس چوو، تەنیا جەنگان لە گەڵ لەشکرەکیان لەبەردەمدا یە، پێویستە رویەریو دوژمن ببەنەوه، ئێتر پێویست ناکا دەمەودەمی بکەن و

بیان و بەیننەوه، پێویست ناکا بلێن: ئێمە ژمارەمان کەمەو پێداویستی جەنگمان وەکوو ئەوان نابێ، هیچ مافی ئەوەیان نیە جەدەل بەریا بکەن!

بەتایبەتی پاش ئەوە ی کە حەق و راستییان بۆ دەرکەوت؛ ئەو حەقەش بریتی بوو لەوە ی کە پیغەمبەر ﷺ هەوالتی پێداون بەسەرکەوتن و زالبوون بەسەر

دوژمندا کەوابی هیچ بیان و بەلگەیان بە دەستەوه نیە جگە لە ترسان و بێ وریە یی بەرامبەر دوژمن. تەنانت ئەوانە لە کاتی کەدا کە پەسەر و جەنگی

سەرفرازی دەچن ئەوەندە ترسو لەمرزبان پیو دیارە، ﴿كَأَنَّمَا يُسَاقُونَ إِلَى الْمَوْتِ وَهُمْ يَنْظُرُونَ﴾ دەلتی بەرە و مردنی راستی رایان دەکێشن و کێشیان

دەکەن و هۆکاری مردن بەچاوی خۆیان بینن و خەریکە زەندەقیان بجێ!! چونکە ئەوان کە سەیری هێزو توانا و ژمارە ی خۆیان دەکەن و لە گەڵ ژمارە و هێزو

توانای دوژمندا بهراوردی دهکمن نمو حقیقهتهیان بۆ دهردهکهوی: بهلام
پهروهردگار بهلئینی بهپیغه مبهیری خوی و موسولمانان داوه: که سهرکهوتن
بهدهست دههینن، ناشکراشه بهلئینی خودا پاشگهزبونموهی نیه؛ نمو هوکاره
مادیانهی نهوان حیساییان بۆ دهکردن زۆر جار دهوریان نابیی، بهلکو زۆر جار
واته: **دَهَبِيْ نَاكَا مُو سَهْرَه نَجَام پِيْچَه وَاَنه دهشکیتتهوه: ﴿فَكَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلِيْلَةٍ**
غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيْرَةً بِاِذْنِ اللّٰهِ﴾ پهروهردگار بهسهر هه موو شتیکدا خاوه
دهسهلاته، بهلی؛ بهو جووره پهروهردگار؛ بهلئینی خوی بۆ پیغه مبهرو
موسولمانان هیئیه دیو سهرکهوتنیان بهدهست هیئاو، ناووشوره تیان بهناو
جیهاندا بلاو بووه، له دورو نزیک دوژمن لییان دهترسا!!

﴿وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللّٰهُ اِحْدٰی الطّٰوْفَتَيْنِ اَنْهَآ لَكُمْ﴾ نهی موسولمانینه!
له گهل پیغه مبهردا بیر لهوه بکه نهوه نمو بهننهوه یادی خوتان، که
پهروهردگار له سهر زویانی پیغه مبهیر بهلئینی نموهی پیدان که بهسهر یه کییک
لهو دوانه (کاروانه که، یان لهشکره که) دا زالتان ده کاو ده بیته دهسکهوتی
نیوه بهتاره زوی خوتان ته صهرروفی تیدا دهکمن. واته: یا کاروانه که بهه موو
کالا که یهوه ده بیته دهسکهوتتان، یان بهسهر لهشکره که دا زال دهبن؛ بهم شیوه
زۆر له پالنهوانه کانیان ده کوژنو زۆریشیان به دیل ده گرن وه لحال **﴿وَتَوَدُّوْنَ اَنْ**
غَيْرَ ذٰلِکَ الشُّوْکَةِ تَكُوْنَ لَكُمْ﴾ نیوه داخوازی نموه بوون که کاروانه بی
درکه که بۆ نیوه بیو دهسکهوتتان بی، چونکه بی ناره حهتیو بی مانلو بوونو
شهر له گهلدا کردن بوژان دهسته بهر ده بوو؛ ته نیا چل قه تارچی شمشیر
بهدهستی له گهل بوو، نهوانیش بهرام بهر هیزی سی سه دو نهوه نده که سی
موسولمانان چ نه بوون! بهلام: نموهی لای ناده میزاد خه یاله، لای خودا بهتاله!
﴿وَيُرِيْدُ اللّٰهُ اَنْ يَّحِقَّ الْحَقُّ بِكَلِمَاتِهٖ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِيْنَ﴾
پهروهردگار بهم بهلئینهی که پیی داو ن دهیهوی شتیک بیته ناراه که جو داوازه
لهویستی نیوه، خودا دهیهوی حهق بچه سپینیو بههوی نایاتی نازلکراوی
خویهوه بهرزی بکاتهوه، خواستی خودا وایه نایینی نیسلام دابمه زرتینیو
ره گور ریشهی کافره کان له بیخ ده ریینی، بهکورتی نیوه ویستان مالو سامانتان

(بەبێ جەنگ) دەست بکەوی، وستی پەرەردگاریش ئەوە بوو، کە کوفر
بروخی و نیسلام سەریکەوی، بەتال پراوە و حق بچەسپیی! ناشکراشە کە جەنگی
بەدر کلیلی سەریکەوتنی نیسلام بوو بەسەر کوفردا، خالی وەچەرخان بوو
لەمیژووی پرشانازی و سەرورەری ھاوێلانی پیغمبەردا..

زومە خەشەری دەفرموی: واتە ئێوە سود و بەرژەوەندی کاتیستان دەوی،
نەتاندەویست خۆ لەشتێک بەدەن کە تێیدا ماندو ببزو مالی تێدا خەرج
بکەن، پەرەردگاریش خواستی وابوو ئێوە شکۆمەند بین، نایینتان بچەسپیی،
حق سەریکەوی، سەرفرازی دونیاو قیامەت بن. ناشکراشە جوداوازی ئێوان
خواستی ئێوە خواستی خودا عاسمان و رێسمانە! بۆیە پەرەردگار کۆمەڵی
خاوەن دێرکی بۆ ئێوە ھەلبژارد وستی وابوو ئێوە لەگەڵ ئەو لەشکرە بەھێزە
دوژمن بچەنگن، ئێوەی کەم بێ ھیزی بەسەر ئەوانی زۆرو بەھێزدا زال کرد،
زۆرو ھیزی ئەوانی بەکەمی بێ ھیزی ئێوە شکاند، ئێوەی سەرفرازو
سەریکەوتوو کرد ئەوانی زەلیل و ریسوا کرد!!

پەرەردگار ئەوەی کرد کە کردی، بەئێنی ئەوەی پێدان کە پێی دان،
موسولمانانی زال کردو سەرفرازی کردن ﴿لِيَحِقَّ الْحَقُّ وَيُطْلَ الْبَاطِلُ وَلَوْ
كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ﴾ بۆ ئەوەی حق بچەسپینی، نیسلام دابەزرینی و، بلاوی
بکاتەو، شیرکو کوڤرو بیدینی لەناو بیری و پوچەلیان بکاتەو، ھەرچەندە
کافرو سەریچیکاران پێیان ناخۆشیی!!

ھەلبەتە تەم مەبەستو ناکامە پیروژانە بەدەست بەسەرگرتنی کاروان
دەستبەر نابن، بەلکو بەکوشتن و لەناوبردنی سەرائی کوڤر دێتە جێ؛
بەتیشکاندنێ ئەوانەمی لەمەککەو لەشکریان ھیناوە ئێوە لەناو بێرنو
قەلاچۆتان بکەن، ئەو مەبەستە پیروژانە دێتە دی!

کۆمه کی کردنی فریشته له جهنگی به دردا، هه نوژو

خه وه نوچکه ی هاوه لانو و بارانبارین به سهریان دا

إِذْ تَسْتَعِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي مُمِدُّكُمْ بِآلِيفٍ مِّنَ الْمَلَأِكَةِ مُرْدِفِينَ ﴿١١﴾ وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ وَلِتَطْمَئِنَّ بِهِ قُلُوبُكُمْ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِندِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿١٢﴾ إِذْ يُغَشِّيكُمُ الْغُثَاءُ أَمَنَةً مِّنْهُ وَيُنَزِّلُ عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لِّيُطَهِّرَ كُمْ بِهِ وَيُذْهِبَ عَنْكُمْ رِجْزَ الشَّيْطَانِ وَلِيَرْبِطَ عَلَىٰ قُلُوبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ ﴿١٣﴾ إِذْ يُوحِي رَبُّكَ إِلَى الْمَلَأِكَةِ أَنِّي مَعَكُمْ فَثَبَّثُوا الَّذِينَ آمَنُوا

سَالِفِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ فَأَضْرِبُوا فَوْقَ الْأَعْنَاقِ وَأَضْرِبُوا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ ﴿١٤﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُّوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿١٥﴾ ذَلِكَ كُمْ فَذُوقُوهُ وَأَنَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابَ النَّارِ ﴿١٦﴾

به یوهندی شه نایه تانه به نایه ته کانی پیشووه ده نه وهیه: به وهه ردگار له نایه ته کانی پیشوودا نه وهی راگیانده: که حقو راستی ده چه سپیئنی، تایینی نیسلام داده مه زیننی، کوفرو بی دینی له بیخ ده ردیئنی، شه مجار لی ره دا نه وه به بیان ده کا که کاتی موسولمانان داوای کۆمه کییان لی کرا به هانایانه وه هاتو فریشته ی نارد ده کۆمه کی!!

ده بهاره ی هاتنه خواره وهی شه نایه تانه، نه حمه دو تیرمیدیو ئیبنو جهریرو ئیبنو نه بی حاتم له عومهری کسوری خه تابه وه ده گیر نه وه

ده فمرموی: که رژی (بدر) هات، پیغه مبر ۱ پیغه مبر ۲ سیرکی هاوه لانی کرد، سیسه دو نهوه نده کهسه بوون، سیری موشریکه کانی کرد له ژووره زاره وه بوون، نیت پیغه مبر ۳ روی کرده قیله و عهبار نیزاره که ی به سیر شانوه بوون، پاشان فمرموی: ((اللَّهُمَّ أَنْجِزْ لِي مَا وَعَدْتَنِي، اللَّهُمَّ إِنَّ تَهْلِكَ هَذِهِ الْعَصَابَةُ مِنْ أَهْلِ الْأَسْلَامِ فَلَا تَعْبُدْ فِي الْأَرْضِ أَبَدًا)) نه مجار حهز ته عومر ده لی: پیغه مبر ۴ ریژه ی به پارانه وه که ی داو له خودا ده پارایه وه، نهوه نده دوو دهستی بهرز کردنه وه عهبار که ی له شانی کهوته خواری، حهز ته تی نه بو به کر هات عهبار که ی به سیر شانی پیروزی دادایه وه و له پاشیه وه وه ستا، نه مجار فمرموی نه ی پیغه مبری خودا! بهسته پارانه وه له خودا، بیگومان زاتی حق نه واده و به لینه ی پی داوی بوت جی به جی ده کا، نیت پیروهر دگار نه م نایه ته ی ناره خواری ﴿إِذَا تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ....﴾. جاکه نهو رژه جهنگ بهریا بوو، پیروهر دگار موشریکه کانی شکانن؛ حهفتا جهنگاوه ریان لی کوژرا، حهفتا کهسی تریشیان به دلیل گیرا!

نیمامی بوخاری له تینوعه بیاسه وه ریوایت ده کا ده لی: پیغه مبر ۵ رژی بهدر فمرموی: ((اللَّهُمَّ إِنِّي أُنْشِدُكَ عَهْدَكَ وَوَعْدَكَ، اللَّهُمَّ إِنَّ شَيْئًا لَمْ تُعْهِدْ)) نیت نه بو به کر به دهست گرتی و تی قوربان پارانه وه به سه! نیت پیغه مبر ۶ هاته دهره وه ده ی فمرموی: ﴿سَيُهْزَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّونَ الدُّبُرَ﴾ البقرة/۴۵.

جا بهم پییه ده بی نیستیغا شه که له پیغه مبر خویه وه بوو بی نه مهش باوه و مه شه وه...

جاوه کوو ده لین: کاتییک همدوو له شکر بهرامبر به یه ک ناماده بوونو ریز بوون نه بوجه هل و تی: خودایه! کی له سیر حقه یار مه تی بده! پیغه مبر ۷ دهستی بهرز کرده وه هه مان پارانه وه ی فمرموی! قسه یه کی تریش هیه: ده لین: نیستیغا شه که له لایمن کومه لی موسولمانانه وه بووه، چونکه ترسی نه وان له هی پیغه مبر زوتر بوو!

قسو رای وی چوو نهویه: دوعاو پارانهوه که پیغه مبهر ﷺ کردویه تی و
موسولمانیش به دل هه مان دوعایان ده کردو به دهنگی به ریش ده یانگوت:
نامین!!!

به هه حال له ناکامی نهو دوعاو پارانهوه یه دا بهروهر دگار نه م نایه تانه ی
نارنده خواری که ده فسر موی: ﴿إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ﴾ نه ی گروهی
موسولمانان! یادی نهو کاته بکه نهوه که هاناو پهناتان بۆ بهروهر دگاری خو تان
برد، کاتی که زانیان جگه له رویو و یونهوه ی دوژمنو شهر له گه لدا کردنی،
هیچ ریگا چاره یه کی تر تان نه، هاوار تان کرده خداو لی ی پارانهوه، و تان:
خودایه! به سهر دوژمن دا زالمان بکه، نه ی پشتو پهنای بی نهوایان! فریامان
بکهوه، بیه به فریاد رس مانو به هانا مانه وه وه!! مه بهستی نایه ته کان
بیره ی نانهوه ی موسولمانانه به فضل و نیعمه تی خودا به سهر یان دا، بۆ نهوه ی
سویاسی بکهزو بزائن نیعمه تی خودا به سهر یانهوه چند زۆرو زه بنده ن!

﴿فَاسْتَجَابَ لَكُمْ﴾ وه لامی دوعاو پارانهوه که ی دانوه، بهوه که ﴿أَنِّي
مُعَذِّبُكُمْ بِالْأَلْفِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُرْدِفِينَ﴾ من کومه کی به نیهوه ده که مو یار مه تی تان
ده ده م به هزار فریشته ی بژارده و ناودارو پیروژو یه کی یه کی.. که به ریز
به شوین یه کدا دینو بازکیان به شوین بازکیان دا داده بمن، برکیان ده گنه
جی و هی تریشیان به شوین دا دین! نه م هزار فریشته پیشهنگو پیشه تابوون،
نه مجار هی تریان به شوین دا هاتن، ژماره یان بوو به سی هزار فریشته، پاشان
بوون به پینج هزار!! نابه م شیوه رافه کرده واته: نه م هزار فریشته یه ی تیره
به ماقولو هه لبارده و پیروژو پیشهنگ مانا بکهین بۆ نهوه ی له گه ل ده قی
﴿بِثَلَاثَةِ آلَافٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُنَزَّلِينَ﴾ ال عمران/ ۱۲۴ و ﴿بَلَىٰ إِنَّ
تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا وَيَأْتُوكُم مِّنْ فَوْرِهِمْ هَذَا، يُعَذِّبُكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ
آلَافٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ﴾ ال عمران/ ۱۲۵، دا بگونجی و دژایه تی له نیوان
ده قه کانی به دی نه کری.

هه لیه ته ده رباره ی کومه کی کردنی فریشته به موسولمانان له به دردا
به هزار فریسه شتیکی چه سپاو و قورئان به ناشکراو به ده قیکی روون ناماژه ی

بۆ ده‌کا؛ به‌لام ریوایه‌تی جۆراوجۆر لهم بواره‌دا تیکه‌لاوی شیواندن‌تیکیان تیدا هه‌یه، ریوایه‌ته‌کان له‌نیوان ﴿مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُرَدِّفِينَ﴾ و ﴿مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُنْزِلِينَ﴾ و ﴿مِنَ الْمَلَائِكَةِ مَسْمُومِينَ﴾ دا تیکه‌لاوییه‌کیان تیدایه له‌رسته‌ی ﴿مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُرَدِّفِينَ﴾ مه‌به‌ست نه‌و فریشتانه‌ن که: خودا کردنی به‌یار مه‌تیده‌ری موسولمانان له‌جه‌نگی به‌دردا، به‌لام ﴿مُنْزِلِينَ﴾ و ﴿مُسَوِّمِينَ﴾ که له‌سوره‌تی (آل عمران/ ۱۲۴-۱۲۵) دا هاتوون، له‌سیاقی جه‌نگی ئوحودا هیندراون، نه‌و بوو: پیغه‌مبهر ﷺ هه‌والی به‌موسولمانان دا که خودا به‌فریشته یار مه‌تیان ده‌دا، به‌لام یار مه‌تیدانه‌کی به‌سته‌وه به‌مهرجیک که خۆراگری و تقوا بوو! ده‌ی شهرته‌که نه‌هاته دیو هاوه‌لان خۆراگر نه‌بوون و هه‌یه‌تی پیغه‌مبهریان په‌په‌وه نه‌کرد! که‌وابوو مه‌شروطه‌که‌ش نه‌هاتۆته دیو له‌جه‌نگی ئوحودا به‌فریشته کۆمه‌کی نه‌کراون^۱ ﴿وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُكُم﴾ په‌روه‌ردگار ناردنی نه‌و فریشتانه‌ی که ناردنی بۆ کۆمه‌کی، کردی به‌مزگیانی بۆ ئیوه، له‌سه‌ر زمانی پیغه‌مبهر هاتنی فریشته‌ی پێی راگه‌یاندن، بۆ نه‌وه‌ی موژده‌ی بی به‌سه‌ر که‌وتنتان، وه بۆ نه‌وه‌ی دلتان دا به‌هه‌زری نارام بگری، ترسی زۆری به‌هه‌زی دوژمنتان نه‌میئێ، به‌ده‌لیکی دامه‌زراو پشت نه‌ستوه وه به‌رانگاری دوژمن بینه‌وه، دلتیان له‌سه‌ر که‌وتن و تیکشکاندن دوژمن!

له‌راستی دا په‌روه‌ردگار پیغه‌مبهری له‌ناردنی فریشته بۆ کۆمه‌کی کردنی موسولمانان ناگادار کرده‌وه و نه‌ویش به‌هه‌فالانی خۆی راگه‌یانده، نه‌گه‌نا هه‌یج کامی له‌یاران به‌چاو فریشته‌یان نه‌دیوه.

هه‌رچنده‌ ریوایه‌ت هه‌ن: که پێی له‌هاوه‌لان فریشته‌کانیان دیون، ته‌نانه‌ت نه‌بوو و ته‌سه‌ید که یه‌کیکه له‌ناماده‌بووانی به‌درو دوا‌ی کۆتر بووه، لێیه‌وه ده‌گیر نه‌وه و توو به‌تی: نه‌گه‌ر نیمه‌ڕۆ له‌به‌درا له‌گه‌لتان بوو مایه‌و چاوم بیه‌نایه نه‌و شوینهم نیشان ده‌دان که فریشته‌ی لی به‌ده‌ر که‌وتن!!

^۱ ئهم باسه‌مان له‌چوارچێوه‌ی راوه‌کردنی نایه‌تی (۱۲۴-۱۲۵) ی آل عمران له‌به‌رگی دووهم جزمی سێ دا شیکردۆته‌وه.

﴿وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ﴾ سرکه‌وتنی راستی و حقیقی له‌جنگدا هر لای پدروه‌ردگاره، به‌ده‌ست هیچ کس نیه بی‌جگه له‌خودا کس ناتوانی سرخستن دابین بکاو کومه‌کی فراهم بینی.. جگه له‌خودا، نه‌فریشته‌و نه‌غیری فریشته له‌هۆکاره رواله‌تیه‌کان به‌بی ره‌زامه‌ندی خودا یارمه‌تیدانو سرکه‌وتنیان پی نه‌نجام نادری، هه‌موو کاریکو یارمه‌تیدانیک له‌راستی‌دا خودا ده‌یکاتو ده‌یخولقینی! ﴿إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ﴾ بی‌گومان پدروه‌ردگار به‌سهر هه‌موو شتیکندا بالا ده‌ستهو هیچی لی عاسی نابو و هرچی بی‌هوی ده‌یکا، داناو کار دروسته، هه‌رچی ده‌یکا راستو به‌جییه، هه‌موو شتی له‌کاتی خۆیدا نه‌نجام ده‌دا؛ کاری بی جی ناکا!!
 نه‌مجار لی‌ره‌دا پرسیاریک سهر هه‌لده‌داو ده‌لی:

نایا له‌جنگی به‌دردا فریشته به‌فیعلی هاویه‌شی جەنگیان کردو دژی کافره‌کان جەنگین؟؟

برپێ له‌زانایان له‌وانه ماموستا شیخ موحه‌مه‌د عه‌به‌دهو هه‌وا خواهانی پێیان وایه: که فریشته‌کان شه‌ریان نه‌کردوه ته‌نیا وهری موسولمانه‌کانیان به‌رز کردوته‌وه، قه‌باره‌ی سوپاکه‌یان زۆر کردوه دلی جه‌نگاوه‌رانیان به‌هێز کردوه. نه‌گینا نه‌گهر شه‌ریان به‌کردایه تاقه فریشته‌یه‌ک به‌س بوو، پتویست به‌هه‌زارو زیاده‌له‌هه‌زار نه‌بوو؛ فریشته‌یه‌ک ده‌یتوانی هه‌موو جیهان خاپوور بکا! نه‌ی نه‌وه نیه‌هه‌زه‌تی جویرائیل به‌په‌ره‌هه‌یه‌کی شاره‌کانی گه‌لی هه‌زه‌تی لووطی تیکو پیکدا، گه‌لی ته‌موودی به‌یه‌ک گرمه له‌ناویردا.....

زوربه‌ی زانایانی نی‌سلام ده‌لین: هه‌زه‌تی جویرائیل له‌روژی به‌دردا هاتوته خواری‌و له‌ناو پێنج‌سه‌ده فریشته‌دا بسووه، له‌لای راستی سوپای موسولمانانه‌وه بووه و هه‌زه‌تی ته‌بووه‌گریش له‌و جه‌به‌هه‌ بووه.

هه‌زه‌تی میکائیل‌یش له‌ناو پێنج‌سه‌ده فریشته‌دا هاتوته خواری‌و لای چه‌پی سوپای موسولمانانان گرتبوو عه‌لی کوری ته‌بوو طالیب له‌و جه‌به‌هه‌ بووه. هه‌موو ته‌م فریشتانه له‌شی‌وه‌و روخساری پیاواندا بوونو پۆشاک‌ی سپی و می‌زه‌ری سپیان به‌سهره‌وه، لفکه‌ی می‌زه‌ره‌کانیان به‌ناو شانیا‌ندا به‌ردا‌بووه به‌فیعلی شه‌ریان کرد!!

نهم رایه باوو مه‌شه‌وره و له‌ئینو عه‌بیاسه‌وه ریوایت کراوه، ده‌لی: په‌روه‌ردگار روژی به‌در پیغه‌مبیری خو‌ی و موسولمانانی به‌هزار فریشته یارمه‌تی‌دا، جویرائیل له‌لایه‌کی سوپاوه بوو ژماره‌ی نه‌وانی له‌گه‌لیا بوون پینچ‌سه‌د فریشته بوون میکائیل له‌لایه‌کی تره‌وه بوو ژماره‌ی نه‌وانیش پینچ‌سه‌د فریشته بوون.

نهم رایه په‌سه‌نده‌و، فەرمووده‌ی پیغه‌مبیر ﷺ لاهم باره‌وه زۆرنو پشتگیری نهم رایه ده‌که‌ن نه‌گه‌ر نهم فەرموودانه نه‌بوونایه، رای شیخ موحه‌مه‌د عه‌بدو هاورایانی زیاتر ده‌چینه دلوه.

ده‌گیرنمه ده‌لین: نه‌بوجه‌هل به‌ئینو مه‌سعودی گوت: نه‌و ده‌نگه له‌کو‌توه ده‌هات ده‌مان بیستو که‌سمان نه‌ده‌دی؟؟ ئینو مه‌سعود له‌وه‌لام‌دا فەرمووی: نه‌وه له‌فریشته‌کانمه‌وه بوو، نه‌بوجه‌هل ده‌لی: که‌وابی نه‌وان ئیمه‌یان شکانه‌که‌ ئیوه.

هه‌موو زانایانیش له‌سه‌ر نه‌وه کۆکن: که له‌جه‌نگی نو‌حوودا فریشته هاوکاری شه‌ریان نه‌کردوه، چونکه په‌روه‌ردگار (وه‌کسو وتمان) به‌لینى سه‌رکه‌وتنو ناردنی فریشته بۆ کۆمه‌کی پی کردنی پیدان، به‌لام به‌شه‌رتیک خۆگه‌رنو، ته‌قوا که‌رنو سه‌رپیچی فەرمانی پیغه‌مبیر نه‌که‌ن، ده‌ی زوری‌ه‌ی هاوه‌لان شه‌رته‌کانیان به‌جی نه‌هینا، که‌وابی مه‌شروع که‌ش نه‌هاتوته دی!!

هاوکاری کردنی فریشته بۆ موسولمانان له‌جه‌نگی به‌دردا هه‌چ له‌نازایه‌تی و نه‌به‌ردی و فیداکاری هاوه‌لان که‌م ناکاته‌وه، چونکه نه‌وان به‌لێ‌بوردوویی و فیداکارییه‌وه به‌رنگاری دوژمن بوونه‌وه، به‌نه‌به‌ری نه‌به‌ردی و مه‌ردایه‌تییه‌وه جه‌نگان، به‌جۆریک که‌شایسته‌ی هه‌موو وه‌سپو ئه‌هناو ریزو نه‌رخێکن!!

نه‌وه‌تا له‌صه‌حیح‌ه‌ین‌دا هاتوه: کاتیک عومری کوری خه‌تتاب که‌ وستی رای پیغه‌مبیر ﷺ وه‌رگه‌ری ده‌ریاره‌ی کوشتنی (حاطب) کوری (ابی بقلعه) پیغه‌مبیر له‌وه‌لام‌دا فەرمووی: (انه شهد بدرأ، وما يدريك لعل الله قد اطلع على اهل بدر، فقال: اعملوا ما شئتم، قد غفرت لكم) نه‌و

ناماده‌ی جهنگی به‌در بووه، چوزانی، به‌لکو پمروهردگار به‌نه‌هلی به‌دری
فه‌مووی: چی ده‌کهن بیکهن من لیتان خوش بووم.

به‌کورتی و پوختی: هرکاتی پمروهردگار بی‌موی: فریشته بنیری بو
یارمه‌تیدانو کومه‌کی کردن به‌موسولمانان، له‌گهل ره‌حمه‌تو پیروزی
مه‌عنه‌ویی‌دا ده‌یان‌نیری، چونی بو‌و چندی‌ک توانایان بداتی بمو شیوه دین،
ته‌وی پییان سپی‌راوه ته‌وه نه‌نجام ده‌دن، له‌جه‌نگی به‌دردا فریشته هاتنه
خواری به‌جوړیک که له‌شکری موسولمانان سهرمه‌ستو سرفراز کرد،
دلنیا پییان خسته نیو جه‌نگاوه‌رانه‌وه، به‌راستی گوره‌پانی مه‌یدانان گرتو
جیهادیان کرد، نیر پتو‌یست ناکا کاتی فریشته هاتنه خواری خودا سونه‌تو
باوی خوی بگوری، ته‌ونده هی‌زو توانا به‌فریشته بدا به‌جاری دنیا ویران بکا،
ویستی خودا وابووه که بمو شیوه هاریکاری بکهنو له‌و سنوره تی‌پیر
نه‌کهن.....

بی‌گومان کاریگری جه‌نگی به‌در له‌سهر شانی قوره‌یشیه‌کان زور گران
بوو، چونکه زوری‌ی زوری پیاو ماقول‌و پال‌هوانو جه‌نگاوه‌رانان به‌ده‌ستو
شمشیری گهنجو لاهه موسولمانانه‌کان کوژان، لووتی به‌رزیان شکاندنو
ریسوابوون، نه‌م تیشکانو کوشتن و پرینه سزای کوفرو سهرپیچی و لووت‌به‌رزیو
دل‌ره‌قییان بووه، پمروهردگار گه‌له پیشینه‌کانی که پیغه‌مبه‌رانان
به‌درو‌خست‌وته‌وه به‌سزای ریشه‌کیش له‌ناوی بردون!! گه‌لی نووحی به‌توفان
له‌ناویرد؛ گه‌لی عادی به‌ره‌شهبای سه‌ختو زریان فه‌وتاند، گه‌لی ته‌موودی
به‌گرمه‌و ناله‌ی ویران‌کمر له‌ناو برد، قه‌ومی لووطی به‌رو‌چوونی زه‌وی
به‌رده‌باران خپ‌کرد، نه‌ته‌وه‌ی شوعه‌یی به‌هه‌وره تریشقه‌و باوو یوران فه‌وتاند،
گه‌لی فیرعه‌ونی له‌ده‌ریادا خنکاند!!

ته‌مجار پمروهردگار دوا‌ی وه‌بیر هی‌نانه‌وه‌ی موسولمانان ده‌ریاره‌ی
نیعه‌تی ناردنی فریشته بو یارمه‌تیدانی موسولمانان؛ دوو نیعه‌تی تری خوی
به‌سهریان‌دا به‌یان ده‌کاو ده‌فرموی: ﴿اِذْ يَغْشِيَكُمُ النَّعَاسُ اٰمَنَةً مِنْهُ﴾ واته:
بیر له‌نیعه‌ته‌کانی خودا بکهنه‌وه که به‌سهری‌دا رشتن؛ که یه‌کی‌ک له‌و
نیعه‌تانه هی‌نانی وه‌نه‌وزو خه‌وه‌نوچکه بوو به‌سهرتان‌دا، به‌جوړیک خه‌وه

نوچکه دایگرتن وه‌کورو پهرده دایپوشین بۆ شه‌وی شه‌مینو دلتیایی له‌سهرکه‌وتن بکه‌ویتته دلتانه‌وه، نه‌و ترسو بیمه‌ی که له‌بینینی ژماره زۆری دوژمنو که‌می خوتانه‌وه که‌وتبوه دلتانه‌وه بپه‌ویتته‌وه، ماندویه‌تی و شه‌که‌تی ریگایان نه‌مینئ، چونکه که‌سیک خه‌وه‌نوچکه دایگری و هه‌نۆز بیباته‌وه، دیاره هه‌ست به‌ترس نا‌کاو نیشاتو هیزی بۆتازه ده‌بیته‌وه.

به‌یهه‌قی له‌ده‌لاتیلدا فەمووده‌یه‌ک له‌تیمامی عه‌لییه‌وه ده‌گیرتته‌وه که فەموویه‌تی: رۆژی جه‌نگی به‌در جگه له‌میکداد نه‌سپ سوارمان تیدا نه‌بوو! نه‌گهر تۆ سه‌یری نیه‌ت بکردایه تیماندا نه‌بوو نه‌نوستبۆ خه‌وی لی نه‌که‌وتبۆ جگه له‌پیغه‌مبه‌ر ﷺ نه‌و ته‌شریفی هه‌تا رۆژ بو‌وه له‌ژیر دره‌ختیکدا نوژی ده‌کرد؟!

ئه‌م وه‌نۆزو خه‌وه‌نوچکه‌یه له‌و شه‌وه‌دا بوو که بۆ به‌یانی شه‌ره‌که ده‌ستی پی‌کرد، خه‌ولیکه‌وتن و هه‌نۆزبردن به‌شیوه‌یه‌کی سه‌رتاسه‌ری بۆ نه‌و کۆمه‌له قه‌ره‌بالغه‌و له‌و کاته ترسناکه‌دا شتیکی سه‌یرو سه‌رسوپه‌ینه‌ر بوو، وه‌کورو، مو‌عجیزه وابوو! وێپای نه‌و کاره گرنگه‌ی له‌پیش نه‌وان بوو خه‌و هاتن و هه‌نۆز دا‌گرتن نیشانه‌ی نه‌وه‌بوو خودا نارامی و بی‌باکی خسته دلو ده‌روونیانه‌وه و دلتیایی پی به‌خشین؛ چونکه وه‌کورو ده‌گوتری شه‌مینو دلتیایی خه‌و هی‌نه‌ره، ترسو دل‌ه‌راوکی خه‌ره‌وتنه‌و خه‌وزپینه‌!

نیعه‌تیکی تر له‌نیعه‌ته‌کانی خودا نه‌وه بوو که ﴿وَيُنَزِّلُ عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لِّيُطَهِّرَ كُمْ بِهِ، وَيُذْهِبَ عَنْكُمْ رِجْزَ الشَّيْطَانِ، وَلِيَرْبِطَ عَلَى قُلُوبِكُمْ، وَيُثَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ﴾ واته: په‌روه‌ردگار باراندی به‌سه‌رتاندا له‌ناسمانه‌وه بارانیکی زۆر پ خیر، بۆیه‌ش ئه‌م بارانه‌ی به‌سه‌ردا باراندن تاله‌چلک و چه‌په‌لی و له‌بی ده‌ست‌نوژی له‌سپێسی پا‌کتان بکاته‌وه و رزگار‌تان بکا. هه‌روه‌ها بۆ شه‌وی ختوکه‌و وه‌سه‌سه‌ی شه‌یتان له‌دل ده‌ربه‌اوێ که له‌وه‌پیش له‌بی ناوی تینوایه‌تی ده‌یت‌ساندن و هه‌روه‌ها بۆ شه‌وی دلتان قایم بکا و سه‌یرو نارامی تی بجی، نازایه‌تی و فیدا‌کاری‌تان تیدا بخولقینی، قاچ‌تان له‌زه‌وی قایم بی و وره‌تان به‌رز بی.

واته: باران بارینه‌که چوار جور سوودی به‌موسولمانان گه‌یاند:

۱- پاکو ته‌میزی جلو به‌رگتو روخسار.

۲- غوسلی له‌شگرانی و لابر دنی بی ده‌ستنویژی!

۳- وه‌ده‌رنانی وه‌سوه‌سه‌ی شه‌یتان له‌دل و ده‌روون!

۴- رامکردنی دل و ده‌روون له‌سهر صه‌برو نارامی و قاچ وه‌ستان له‌سهر

لمبه‌لان! که به‌ناسانی ده‌یانتوانی به‌سهری دا هاتووچو بکه‌نو قاچیان

له‌لمبه‌که‌دا رۆنه‌چی، ته‌گهر بارانه‌که نه‌بویه نه‌یاند ته‌وانی به‌سهری دا برۆن!

ظاهیری نایه‌ته‌که نه‌وه ده‌گه‌یه‌نی: که هه‌نۆزو خه‌وه‌نوچکه‌که پیش باران

بارینه‌که بووه، که ریکه‌وتی شوی هه‌ه‌ده‌ی ره‌مه‌زانی سالی دووه‌می کۆچی

بووه!!

موجاهیدو ئه‌بنو ته‌بی نه‌جیح ده‌لین: بارانه‌که پیش هه‌نۆزو

خه‌وه‌نوچکه‌که بووه.

ئیه‌بنو لموئذیر له‌پرنگه‌ی ئیه‌بنو جهریری طبرییه‌وه له‌ئیه‌بنو عه‌بباسه‌وه

(ره‌زای خویان لی بیت) ده‌گیرته‌وه: ده‌فه‌رموی: له‌سهره‌تاوه موشریکه‌کان

سهرچاوه‌و شوینی ناوه‌کانیان له‌موسولمانه‌کان داگیر کردبوو خسته‌بویانه ژیر

کۆنترۆلی خۆیانه‌وه. موسولمانه‌کان له‌بهر بی ناوی تینویان بوو، به‌له‌شگرانی و

بی ده‌ستنویژی نوژیان کرد، شوینه‌که‌شیان لمبه‌لان بوو به‌ناخۆشی ده‌یانتوانی

به‌سهری هاموشۆ بکه‌ن. شه‌یتان وه‌سوه‌سه‌ی خسته‌دلی هاوه‌لانه‌وه‌وتی:

ئیه‌وه لای خۆتان پیغه‌مبهرتان له‌ناودایه‌و گوايه خۆشه‌ویستی خودان؟! که‌چی

نه‌وه‌تا ته‌نانه‌ت ناوی خواردنه‌وه‌و ناوی ده‌ستنویژیشتان پی ره‌وا نایینن؟ ئیتر

په‌روه‌ردگار له‌ناسمانه‌وه‌و بارانی پی خیر و به‌ره‌که‌تی باراند، لافاو هه‌ستان

له‌هه‌موو لایه‌که‌وه‌و ناو زۆر بوو، موسولمانه‌کان ناویان خوارده‌وه، خۆیان

شتو پاکو خاوینی خۆیان ته‌نجام دا، له‌هه‌مان کاتدا بارانه‌که لمبه‌لانه‌که‌ی

کوتایه‌وه؛ به‌جۆریک که به‌ناسانی ده‌یانتوانی به‌سهری دا هاموشۆ بکه‌ن. ئیتر

به‌ته‌واوی وه‌سوه‌سه‌ی شه‌یتانیان له‌دل ده‌رچوو!

ئیه‌بنو لقه‌یم ده‌فه‌رموی: ته‌و شه‌وه په‌روه‌ردگار بارانیکی وای باراند؛ بۆ

کافره‌کان بووه تۆفانو لێزمه‌یه‌کی وه‌ها که نه‌یانتوانی پیشه‌په‌وی بکه‌ن، بۆ

موسولمانانیش وه کور رشیتنه بارانی به هاری و ابو، خویان به ناوی بارانه که پاک کرده وه، وه سوه سهو ختوکه ی شهیتانیاں له دل دا نه ما، لمبه لانه که ی کوتاو زه ویه که ی په ستاوت، قاچیان رونه ده چوو به خوشی ده یانتوانی به سمری دا برۆن، پیغه مبرو هاوه لانی پیشه و بیان کرد بۆ سمر تهو ناوه ی به هوی بارانه که وه کۆبوو وه، نیوه شهو خویان گه یانده نزیکو به ته ندازه ی پیوستی خویان ته ستیراویان دورست کردن، ناوه که ی تریان پر کرده وه وایان لی کردن سوودیان لی ورنه گیری! پیغه مبر ﷺ هاوه لانی باره گای خویان له سمر ناوه که داناو، به سمر تمپولکه یه که وه ده پروانییه گۆره پانی شهره که شوینو سه نگرو ساباتیکیان بۆ باره گای پیغه مبر پیکه ونا، نه مجار پیغه مبر ﷺ به ناو گۆره پانی شهره که دا گمراو شوینی کوژاراوانی کافره کانی یه که یه که ده ست نیشان کردو فرمووی: خودا یار بی نه وه شوینی کوژرانی فلانه و نه مه شوینی سهره نگری بوونی فلانتانه هتد دواپی که شهر دامه زرا، پیغه مبر ﷺ چونی ده ست نیشان کردبوو ناوا همریه که یان لهو شوینه دا کوژران!

ئیبونوئیسحاق له سیره که ی دا همروا ئیبونوهی شامیش، ده لین: کاتی که پیغه مبر ﷺ به رهو به در بهر پیکه وتو گه یشته به در، له سمر یه که م ناو که بینیان بارگه ی خست؛ حوایی کوری مونزیر چوو خزمه تی و وتی: نه ی پیغه مبری خودا! نایا جه نابت نه م شوینه ده بینی؟ نایا نه م شوینه شوینی که خودا بۆ دیاری کردوی؟ بۆمان نیه ئیمه گۆرانی تیدا بکه ین؟ یان نه مه رای خۆتمو فرتو قیلی شهره؟ پیغه مبر ﷺ فرمووی: به لی: نه مه فرتو قیلی شهره. حویاب وتی: ده ی که وایی نه م شوینه بۆ ئیمه ناگونجی و بهر ژه وه ندی ئیمه ی بۆ شهر تیدا نیه، نه ی پیغه مبری خودا! فرمان به هاوه لان به فرموو: باخۆ بیچینه وه و برۆن تا ده گه ینه تاخر ناوی که له دوژمنه وه نزیکه له وی باره گا ده خه ین گۆلاو ته ستیراوه کانی تر پر ده که ینه وه، گۆلاو ته ستیاوی ژیر

دهستی خومان ریکتو پیک دهکین، نیمه ناومان دهبی و نومان ناویان نابی!!
پیغمبر ﷺ رایدهکی پهسند کردو فدرمانی دا بهندهجامدانی.^۲

ریوایهتی تر هیده، دهلی: باران بارینهکه پیش نموه بووه بگنه بهدر^۳
﴿إِذْ يُوحِي رَبُّكَ إِلَى الْمَلَائِكَةِ أَنِّي مَعَكُمْ فَثَبَّتُوا الَّذِينَ آمَنُوا﴾ واته:
پروهردگار هیزی نمژنوتان ده داتی و قاچتان لمزهوی قایم دهکا بههوی باران
بارینو پهستاوتنی لبه لانهکه؛ لهکاتی شپروبرهنگار بونهوهی دوژمن، کهلهو
شپرو جهنگه دا پروهردگار نیگای بو فرشته کرد کهمن وام له گمل نیوه دا،
بهیارمهتی و کومه کی کردن بو موسولمانهکان نیوهش نهی فرشته! دلای
موسولمانهکان قایم بکهنو لهسهرجیهاد کردنو تیکوشان دایان بهمژنین!
مه بهست بهله گمل بوون، له گمل بونی یارمهتیدانو کومه کی کردنو پشگیری
کردنه لهکاتی ناخوشی و جهنگان دا، نه مه نیعمه تیکی په نامه کی و شاراو په
پروهردگار ناشکرای کرد: نموهی موسولمانهکان سوپاسی بکهمن لهسهر نهو
نیعمه ته ...

یان نهی موسولمانینه! یادی نهو کاته بکه نموه که پروهردگار نیگای بو
فرشته کان کرد؛ که نهو له گمل موسولمان دایمو، نیوهش نهی فرشته کان!
یارمهتیان بدهنو له مهیدانی جهنگدا چیگیران بکهمن!

نیمامی رازی ده فدرموئ: نه ممانایه نه خیریان وی چوتره؛ چونکه
مه بهست له ناردنی فرشته لبردنی ترسو بیمه له دلای موسولمانان دا، دهی
خو ناشکرایه که فرشته له کافره کان نه ترساون بهلکو نهوانهی ترساونو خودا
ویستویهتی ترسیان له دل دهرهاوی موسولمانهکان بوون!

نیتر فرشته کان دل نارامی و خوگرییان خسته دلای موسولمانانده ورو
عزیمه تییان به هیژ کردن، به لنینو په یمانی خودایان وه بیر هیثانهوه؛ که
به لینی داوه یارمهتی پیغمبره کهی بداو موسولمانان سهربخا هرگیز
خوداش له به لینی خوی پاشگمز نایتهوه!!

^۲ فی ظلال القرآن ج ۳/۸۱۸.

^۳ تفسیری قورطوبی ج ۷/۳۷۳.

نه‌مجار نایا یارمه‌تیدانی فریشته چون بود و چون نه‌بود. هندیک ده‌لین: خویان بردوته شیوه‌ی پیوانی ناسراو له‌لای موسولمانه‌کانو له‌شیوه‌ی ناده‌میزادا یارمه‌تییان داون، به‌یه‌قی له‌(الدلائل) دا ریوایتی کرده ده‌لی: فریشته له‌شیوه‌ی پیوانیکی ناسراو ده‌هاته لای موسولمانه‌کانو پی‌ی ده‌گوته: موژده بی‌توان هیچ نین، نیوه خوداتان له‌گه‌له، مه‌ترسن هه‌لمه‌تیان یو بمرن! فریشته نازایه‌تی و چاونه‌ترسی خستوته دلی جه‌نگاوه‌رانموه، وه‌سوه‌سهو ختوکه‌ی شه‌تیانیان له‌دلی موسولمانه‌کان وه‌ده‌رناوه. واته: وه‌کوو چون شه‌تیان هیزی وه‌سوه‌سه خستنی هه‌یه بو‌ناو دلی ناده‌میزاد، فریشته‌ش هیزی پوچل‌کره‌وی وه‌سوه‌سه‌ی شه‌تیانی هه‌یهو، صه‌برو نارامی فری‌ده‌داته ناو دلی موسولمانانه‌وه. نه‌مجار ده‌لی مه‌به‌ست به‌رسته‌ی (انی مَعَكُمْ) نه‌وه‌یه: ده‌فرموئ: نه‌ی فریشته‌کان! منیش له‌گه‌ل نیوه ترسو بیم ده‌خمه‌ناو دلی کافره‌کانموه. بزیه دوا به‌دوای نه‌وه ده‌فرموئ: ﴿سَأَلْفِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرَّغْبَ﴾ که مانای (انی مَعَكُمْ) شی ده‌کاتموه ده‌فرموئ: من له‌گه‌ل نیوه نه‌ی فریشته‌کان! ترسو بیم ده‌خمه‌ناو دلی نه‌وانه‌ی کافرن.

نه‌مجار نیوه‌ش نه‌ی خاوه‌ن باوه‌ران! یان نه‌ی فریشته‌کان! (به‌لام خیطابه‌که رویکاته خاوه‌ن باوه‌ران باشه‌ه) ﴿فَاضْرِبُوا فَوْقَ الْأَعْنَاقِ وَاضْرِبُوا مِنْهُمْ كُلَّ بَنَانٍ﴾ له‌سریان به‌دنو به‌شمشیر سریان بپرن، به‌دن له‌گیزه‌ره‌ی ملیانو سریان لی بکه‌نموه! له‌به‌نجه‌کانیان به‌دن ده‌ستو قاچیان به‌پرنن.

نه‌مجار به‌روهر دگار هوی یارمه‌تیدانی موسولمانه‌کان به‌یان ده‌کاو ده‌فرموئ: ﴿ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ﴾ نه‌م یارمه‌تی و کومه‌کی کرده به‌موسولمانان، نه‌م کوشتن و پرینه، نه‌وه هه‌موو نازارو پرینه بو‌ کافره‌کان به‌هوی نه‌وه‌وه بوو که نه‌وه بی‌پروایانه زور دژمنایه‌تی خوداو پیغه‌مبریان کرد، پایه‌ندی فرمانی خودا نه‌بوون، شوین پیغه‌مبهر نه‌که‌وتن، زیاد له‌وه دژایه‌تیشیان کردن. ناشکراشه ﴿وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾ هه‌ر که‌سی سهریچی فرمانی خوداو پیغه‌مبهر بکا،

دوژمنایه‌تی و دژایه‌تی نهوان بکا، نهوه خودا بهرامبهر به‌نهوان سزای سه‌ختو بی نامانه ..

کی لهو که‌سه شیاو تره به‌سزا که شیرکئو عیباده‌تکردن بۆ طاغوت بۆخوی هه‌لبژیری واز لهیه‌کتاپهرستی و به‌ندایه‌تیکردن بۆ خودا بیینی؟؟ ده‌ستدریژی بکاته سهر خوشه‌ویستانی خودا و به‌ریهرچی په‌یامه‌کیان بداته‌وه، له‌سهر مالو سامانی خو‌یان وه‌دهریان نی؟؟

﴿ذَلِكُمْ﴾ نهو سزا به‌په‌له‌یه‌ی که پیم توشین نه‌ی گرو‌هی کافرو سهرپیچیکاران! نهو تیشکانو ریسوابوونه‌ی به‌سهرم هینان له‌سهر ده‌ستی کومه‌لیکی که‌مو بی چه‌کئو بی تامیری شهر ﴿فَذُوقُوْهُ﴾ له‌دونیا دا نهو سزایه‌ بجیژنو نهم هیشت به‌سهرتانه‌وه بجیژو مؤله‌تم نه‌دان، ﴿وَ اَنَّ لِلْكَافِرِيْنَ عَذَابَ النَّارِ﴾ دلنیا‌بن: که له‌قیامه‌ت دا سزای دۆزه‌خم هیه، نه‌گهر به‌رده‌وام بن له‌سهر کوفرو بی‌دینی، له‌قیامه‌ت دا نهو سزایه‌تان ده‌ده‌م که سزایه‌کی کوشنده‌و نه‌پراوه‌یه!

تایمه‌کان له‌سی ته‌وه‌رده‌و ده‌سورپنه‌وه:

۱- ژماردنی نیعمه‌ته‌کانی خودا به‌سهر موسولمانانه‌وه.

۲- قیرکردنی موسولمانان بۆ چۆنیه‌تی شهر.

۳- سزای سهرپیچیکاران.

❁ **نیعمه‌ته‌کانی باسکراو له‌م نایه‌تانه‌و دا ده‌وت نیعمه‌تن:**

ا- یارمه‌تیدان کاتی هاواریان لی کردو هانایان بۆ برد!

ب- هینانی حاله‌تی هه‌نۆزو خه‌وه‌نوچکه به‌سهریان دا له‌و شه‌وه‌دا که بۆ به‌یانی شهر ده‌ستی پی کرد.

ج- باراندنی باران بۆ خوشتنو ده‌ستنیژ گرتن پا‌کئو خا‌وین کردنو ناو خواردنه‌وه.

د- دل قایم کردنو لابردنی ترسو بیم له‌دلیان دا.

ه- جیگیر کردنی قاچیان له‌سهر لمبه‌لانه‌که، که به‌هۆی بارانه‌که‌وه کوترا‌به‌وه‌وه.

و- نیگا کردن بۆ فریشته که یارمه‌تی موسولمانان بدهن.

ز- ترس خستنه ناو دلی کافرانوه.

❀ قیر کردنی موسولمانان بۆ قیر بوونی چۆنیته‌تی نه‌نجامدانی شهر، له‌وه‌دا ره‌نگ ده‌داته‌وه که په‌روه‌ردگار فرمان به‌موسولمانان ده‌کا: که به‌شمشیر له‌ملیان بدهن، ده‌ستو په‌نجه‌یان بقرتینن، قاچیان بپرنه‌وه و کۆله‌واریان بکه‌ن.

❀ سزای سه‌رپیچی کردنو یاخی بوونیان له‌خودا، تیشکانو ریسوا بوونیانه له‌دونیا‌داو، سزای سه‌ختی دۆزه‌خه له‌قیامت دا. ریزو پله‌وپایه‌ی نه‌هلی به‌در له‌بهر خودی خۆیان نه‌بوه به‌لکو له‌بهر جیهادو فیداکاریانه.

نیمامی مالیک ده‌فرموئ: بۆیان گیراومه‌وه که جویرائیل به‌پیغه‌مبه‌ری فرمووه: نه‌هلی به‌در له‌تیو ئیوه‌ی ئاده‌میزادا چۆن؟ پیغه‌مبه‌ر ﷺ فرموویه‌تی نه‌وان له‌ناو ئیمه‌دا چاکه‌کانمان، جویرائیل فرموویه‌تی له‌ناو ئیمه‌ش دا هه‌مان پله‌وپایه‌یان هه‌یه، نه‌وه‌یش له‌بهر خاتری جیهادو تیکۆشانیا، گه‌وره‌ترین جیهاد شه‌ری به‌در بو، چونکه ئیسلام دوا‌ی نه‌و جه‌نگه‌ پهره‌ی سه‌ندو بلاو بوه‌وه!

❀ ئایینی ئیسلام ژیر خاک کردنی لاشه‌ی کوژراوانی دوژمنیشه‌ی به‌پێوست داناوه، نه‌وه بوو پاش کۆتایی هاتنی جه‌نگی به‌در پیغه‌مبه‌ر فرمانی کرد که کوژراوانی قوره‌یش که هه‌فتا که‌س بوون، بیانخه‌نه ناو چالێکی قووله‌وه.

❀ موسلیم له‌نه‌نه‌سی کورپی مالیکه‌وه ریوایه‌ت ده‌کا: که پیغه‌مبه‌ر ﷺ کوژراوانی به‌دری سی رۆژ هیشته‌وه، پاشان چوه‌وه سه‌ریانو بانگی کردن! فرمووی: نه‌ی نه‌بو جه‌هلی کورپی هیشام! نه‌ی ئومه‌یه‌ی کورپی خه‌لف! نه‌ی عوتبه‌ی کورپی ره‌بیعه! تایا نه‌وه‌ی خودا واده‌ی پێ دابوون هاته‌ دی؟ نه‌من نه‌وه‌ی خودا به‌لێنی پێ دابووم هاته‌ دی! نیمامی عوممر گوئی له‌م فرمووده‌یه‌ی پیغه‌مبه‌ر بوو، وتی نه‌ی پیغه‌مبه‌ری خودا! نه‌وانه‌ چۆن ده‌بیسن؟ چۆن وه‌لام ده‌ده‌نه‌وه؟ خۆ نه‌وانه‌ پۆلکا‌ونو بۆگه‌نیان کردوه؟!

پیغمبر فرمودی: (والذی نفسی بیده، ما أنتم بأسمع لما أقول منهم، ولكنهم لا یقدرون ان یجیبوا) واته سویندم بهو که سدی که گیانی منی به دهسته تیوه وه کوو نهوان نهم وتاندم ناییسن، به لام توانای وه لامدانمویهان نیه!

نهمجار فرمائی کرد رایان کیشانو خستیاننه بیریکمویه.

قورطوبی ده فرمودی: نهم فرموده یه به لگمیه له سر نهوه مردن: بریتی نیه له ناوچوونی تهواو، به مردن تاده میزاد ناچیتته خاندی نه بوونهوه. به لکو مردن بریتییه له لیک داپرانی گیانو جهستمو جودا بوونهوی گیان له لاشه! گوپرانی له حاله تیکمویه بو حاله تیکی ترو گواستنمویه له خانوی دویا بو خانوی قیامت.

پیغمبر ﷺ فرمودیه تی: (ان المیت اذا وضع فی قبره وتولی عنه أصحابه: انه لیسمع قرع نعالهم)^۴ که مردو خرایه گوپره وه داپرشارو هه فالانی جییان هیشت نهو گوئی له دهنگی پیلاوه کانیا نه!

^۴ تفسیری قورطوبی ج ۳۷۷/۷

هه لهاتن له بهرامبهر له شکری کوفر حه رامه و، یارمه تی
له خوداوه یه

يَتَّيِّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا زَحَفًا فَلَا تُولُوهُمْ الْأَدْبَارَ
﴿١٥﴾ وَمَنْ يُؤْلِهِمْ يَوْمَئِذٍ دُبْرَةٌ إِلَّا مُتَحَرِّفًا لِّقِتَالٍ أَوْ مُتَحَيِّزًا إِلَىٰ فِئَةٍ
فَقَدْ بَاءَ بِغَضَبٍ مِّنَ اللَّهِ وَمَأْوَاهُ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿١٦﴾ فَلَمْ
تَقْتُلُوهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ قَتَلَهُمْ وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَىٰ
وَلِيُبْلِيَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ بَلَاءً حَسَنًا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٧﴾ ذَٰلِكُمْ
وَأَنَّ اللَّهَ مُوهِنُ كَيْدِ الْكَافِرِينَ ﴿١٨﴾ إِنْ تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ جَاءَ كُمْ الْفَتْحُ
وَإِنْ تَنْتَهُوا فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَإِنْ تَعُودُوا نَعُدْ وَلَنْ تُغْنِيَ عَنْكُمْ
فِئَتُكُمْ شَيْئًا وَلَوْ كَثُرَتْ وَأَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٩﴾

په یوه ندى نه م نایه تانه به نایه ته کانی پیشه وه نه وه یه: که نه مانیش
موسولمانان قیری یاسای شهر ده کن!

له نایه ته کانی پیشه ودا پهروه دگار فدرمانی به موسولمانان کرد که
به شمشیر له ملی کافره کان بده نو ده ستو قاچو په نجه یان بقرتینن، لیړه ش
یاسایه کی گشتی بو شهر به یان ده کا: نه ویش حرامی هه لاته له بهرامبهر
دوژمن. نابې به هیچ جوړیک له بهرامبهر دوژمن دا موسولمان هه لیبې مه گڼر
بو قیلو بو بهرزه وه ندى جهنګه که بې نه وه قهیناکه، چونکه شهر پیلانو فرتو
قیلی تیدا دروسته.

ده فدرموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا زَحَفًا فَلَا
تُولُوهُمْ الْأَدْبَارَ﴾ نهی نهو که سانه ی پرواتان به خوداو به پیغه مبهره که ی

هیناوه و هرکاتیک ئیوه له دوژمن نزیك بوونهوه، بینیتان نهوان حالیان وایه: له شپوهی لهشکرو سوپایهك دا بۆ لای ئیوه ده جمینو ههلمهتیان بۆ دههینان ئیوه له بهریان ههلمهیهن! ههرچهنده نهوان زۆرینو ئیوه کهم لێیان مهترسنو له بهریان رامه کهن! به لکو خۆبگرنو شهریان له گهل دا بکهنو لێیان دهنو بیانکوژن، خوداتان له گهله. ﴿وَمَنْ يُؤْمَرْ دُبْرَهُ﴾ کهسیك له روژی جهنگ دا ههلبی، کارکی خراپ ده کاو تاوانه، غهزه بی خودا بۆخوی دینیو شوینی حهوانه ی قیامهتی دۆزهخه! ههلاتن له بهر دوژمن هه موو کاتی حهرامه، مه گهر له دوو حال دا نه بی ره وایه:

یه که میان: نه وایه: شهر که ره که به قیل خۆبشکینیو ههلبیو وا پیشان بدا که ههلدی نه مجار ههلمهتیان بۆ بهرتهوه لێیان بدا، نه مه جوژیکه له پیلانی جهنگ.

دوه میان: نه وایه بیهوی خۆ بگهیه ئیته کۆمهلی موسولمانانی ترو له سەنگەرێکوه بگوژیتهوه بۆ سەنگەرێکی تر بۆ نه وای له جه بهیه کی تروه شهر له گهل دوژمن بکاو یارمهتی کۆمهلیکی تری موسولمان بداو نهوانیش یارمهتی بدن، لهم دوو حاله دا ههلهاتن له بهرامبهری دوژمن دا ره وایه. به لام نه گهر ههلاتنه که ی له بهر نه م دوو هۆیه نه بوو، له مهیدانی جهنگ دا ههلهات، نه و ﴿فَقَدْ بَاءَ بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ﴾ نه و به خه شو غهزه بی خوداوه ده گهریتهوه، خودا لی نارازییه، ﴿وَمَا وَاهُ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ﴾ شوینی حهوانه ی روژی قیامهتی دۆزهخه، دۆزهخیش خراپترین شوینی حهوانه وایه، کابرا ویستی په نابهری بۆ شوینیك له هیلاکت رزگاری بی و نه کوژری، بۆیه شوینی حهوانه ی مه بهستی خۆی پاداشی ده دریتهوه. نه مه ته گهر دوژمن له دوو چهندانه ی موسولمانان زیاتر نه بوو ته گهر له دوو چهندانه ی زیاتر بوو، نه و ههلهاتن تاوان نیه، چونکه خودا لهم سوره ته دا جاریکی تر ده فهرموی: ﴿الْآنَ خَفَّفَ اللَّهُ عَنْكُمْ وَعَلِمَ أَنَّ فِيكُمْ ضَعْفًا فَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ صَابِرَةٌ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ..... الْاِیة﴾ الانفال/ ۶۶.

ئیبینوعه بیاس ده فرموی: که سیک له بهر سی کهس هه‌لبی به‌هه‌لاتو حسیب ناکری، که سیک له بهر دوو کهس هه‌لبی به‌هه‌لاتو حلیبه.

نایه‌ته که بهرونی نهوه ده‌گه‌یه‌نی: که هه‌لاتن له بهر ده‌م دوژمن حه‌رامه‌و تاوانیکی گه‌وره‌یه، به‌لکو به‌یه‌کی له‌حه‌وت تاوانه گه‌وره‌کان ده‌ژمی‌دری، شه‌یخان له‌ته‌به‌هوره‌یره‌وه فرموده‌یه که به‌مه‌رفوعی ده‌گیرنه‌وه: که پیغه‌مبهر ﷺ فرمویه‌تی: (اجتنبوا السبع الموبقات) نه‌ی موسولمانینه! خۆتان له‌حه‌وت تاوانه به‌هیلاک‌بهره‌کان ییاریزن! هاوه‌لان وتیان: نه‌ی پیغه‌مبهری خودا! نه‌و حه‌وت تاوانه چی و چین؟ پیغه‌مبهر ﷺ فرموو: (هاوه‌لدانان بۆ خودا، سیحرو جادو بازی، کوشتنی ئاده‌میزادیک به‌بی تاوان؛ که خودا کوشتنی وی حه‌رام کردوه، سود خواردن، خواردنی مالی هه‌تیو، هه‌لاتنو پشت هه‌لکردن له‌به‌رامبهر دوژمن، بوختانکردن به‌نافره‌تی داوینپاکو بی ناگا له‌وه‌ی پالی ده‌ده‌ن!).

نه‌مجار په‌روه‌دگار پاساوی نه‌وه ده‌داته‌وه: که خۆراگری و سه‌نگر به‌رنه‌دانو سه‌به‌رو نارام له‌به‌رامبهر دوژمن دا شتیکی پیوسته‌و فرموی: ﴿فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ قَتَلَهُمْ﴾ نه‌ی کۆمه‌لی موسولمانان! ئیوه به‌هیچ جوړیک له‌شهر دا پشت له‌دوژمن مه‌که‌ن، ئیوه شیاوترن به‌خۆراگری به‌سه‌رکه‌وتنو پاشان به‌یارمه‌تیدانی خودا بۆتان، سه‌یر بکه‌ن خودا چ سه‌رکه‌وتنیکی پی به‌خشین؟ چۆن له‌گه‌ل نه‌وه دا: که خۆتان بۆ شهر ناماده‌نه‌کردبوو، ژماره‌و که‌لوپه‌لی شهرتان زۆر له‌هی کافره‌کان که‌مه‌تر بوو، که‌چی خودا سه‌ری خستن، بی‌گومان نه‌وه یارمه‌تیدانی خودایه بۆ ئیوه.. شانازی به‌کوشتنی نه‌و کوژراوانه مه‌که‌ن، چونکه ئیوه به‌هیزو بازوی خۆتان نه‌تان کوشتن، به‌لکوو به‌ده‌ستی ئیوه له‌ناوی بردن، به‌ئیه‌ی به‌کوژدان! هه‌ر نه‌و فریشته‌ی نادره‌ خوارئ بۆ یارمه‌تیدانتان، ترسو بیمی خسته‌ دلی کافره‌کانه‌وه، دلو ده‌روونی ئیوه به‌هیز کرد، ترسو له‌رزی لی ره‌واندنه‌وه وه‌کوو له‌نایه‌تیکی تردا ده‌فرموی: ﴿قَاتِلُوهُمْ يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ بِأَيْدِيكُمْ، وَيُخْزِيهِمْ وَيَنْصُرْكُمْ عَلَيْهِمْ، وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ﴾ التوبة/۱۶.

نه مجار پهروه ردگار له خيځاب بڼ نهو موسولمانانه ي که کافره
ملهوره کاني قوره يشيان کوشتن ده گونږزړته وه بڼ خيځاب بڼ پيغه مېهرو
ده فرموي: ﴿وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَى﴾ زوربه ي راهه که مران
(مفسرون) پتيان وايه: که نه م نايده ته ده رباره ي نهو چنگه بمرده ي که
پيغه مېهرو ﷺ روژي به در بهرو روی کافره کان هاويشتني، هاتوته خوار ي لهو
کاته دا که چنگه زيځه که ي بڼ هه لدان، فرموي: (شاهت الوجوه) هر
به کيک لهو مو شريکانه شتيکي جووه جاوانيه وه!

نیبونو جهریری طه بفریو نیبنو حاتم و طه بدرانی له حه کیمی کورپی
 حیزامه وه ده گیر نه وه که فخر مویه تی: که رژی بهدر هات: دهنگی شتیکمان
 بیست له تاسمانه وه که وته سهر زهوی، ده تگوت دهنگی ورده بهردن ده کهونه
 ناو ته شته وه.. پیغه مبهرد ﷺ تهو ورده بهردانه ی هاویشتن، نیمه شکاین...
 تهو دیه مبهست به فخر موده ی پهره دگار که ده فخر موی: ﴿وَمَا رَمَيْتَ اِذْ
 رَمَيْتَ وَلَکِنَّ اللّٰهَ رَمٰی﴾

دەربارەى ھۆى ھاتنە خوارەو ەى ئايەتى (١٩) ش رىوايەت زۆرو
جۆراو جۆرن.

حاکم له عہدوللای کورپی ثعلبہ بی کورپی صہ غیر ریوایت دہ کا دہ لئی:
کاتیک له شکرہ کان بدیہ ک گہ یشتن نہ بوجہ هل گوتی: خودایہ! کام لامان
صیلہی رہ حمی پچرانده، کپہہ مان نایینیکی نہ زاندرای هیناوه، خودایہ
سبحہ نی بیفہ وتینہ! نیتر پمروہ دگار نایہ تی ﴿إِنْ تَسْتَفِيحُوا فَقَدْ جَاءَكُمْ
الْفَتْحُ...﴾ تا دہ گاتہ ﴿وَإِنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ کی نازل کرد!

نیبینو نه بی حاتم لهغه طیبوه ده گیریتوه: ده لسی: نه بو جه هل وتی: خودایه! به هیژ ترو ریزدار ترمان به سهر لایه نه که ی تردا زال بکه، نیتر نایه تی ﴿إِنْ تَسْتَفْتِحُوا...﴾ نیردرایه خواری.

(السدي) و كه له ببي ده لټين: كاتيك موشريكه كان له مه ككه ده رجوون بـ
بهرنگار كردني پيغه مېهرو هاوه لاني، چون پهرده ي كه عبه يان راته كاندو وتيان:
خودايه! يارمه تي باشترين سوباو له شكر بده، كام لايه مان هيدياه تدر او ترو

رژدار تره و دینه‌که‌ی باشته‌ی خودایه! زالی بکه، نیت‌پروره‌دگار نهم ثایه‌تی نارد خوارئ!

عیکره‌مه ده‌لی: موشریکه‌کان وتیان: خودایه! نیمه نازانین نهو نایینه‌ی موحه‌ممه‌د هیناویه‌تی چۆنهو چیه، خودایه له‌نیوان نیمه‌و نه‌ودا به‌راستی حوکم بکهو کیمان له‌سهر حه‌قین زالی بکه! نیت‌پروره‌دگار ثایه‌تی ﴿إِنْ تَسْتَفْتِحُوا.....﴾ نارد خوارئ.

تائیره خیطابی ثایه‌ته‌کان ناراسته‌ی جه‌نگاوه‌ران کراون، نه‌مجار لی‌ره به‌ولاره خیطابه‌که روده‌کاته پیغه‌مبهر ﷺ ده‌فرموئ: ﴿وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَى﴾ نه‌ی پیغه‌مبهرانه‌و کاته‌ی که به‌رواله‌ت چنگه خۆلو زیخو ورده به‌رده‌کانت گرت‌ه موشریکه‌کانو همریه‌که‌یان شتیکی له‌و گۆلو خۆلو ورده به‌ردانه به‌رکه‌وتو کاریگری ته‌واویان له‌سویای دوژمن کرد، نه‌وه له‌حەقیقه‌تو راستی دا تو نه‌تهاوشت، چونکه هاویشتنی تو کاریگری وه‌کوو هی ناده‌میزادانی تر‌وایه‌و نه‌و کاریگرییه‌ی نیه، به‌لکو هاویشتنه‌که له‌لایه‌ن خوداوه بوو، واته: خودا نه‌و کاریگرییه به‌هیزه تیدا خولقاندو گۆلو خۆله‌که‌ی گه‌یاند‌ه چاوی شه‌پرکه‌رانی دوژمنو وره‌ی روخاندن، شیوه‌ی هاویشتنه‌ی رواله‌تییه‌که له‌پیغه‌مبهره‌وه بوو، به‌لام کاریگرییه‌که خودا خولقاندی گرنگیش کارتی‌کردنه!

ریوایه‌ت کراوه: که پیغه‌مبهر ﷺ نه‌و رۆژه چنگی گۆلو خۆلی به‌روی سویای دوژمن دا هه‌لداو سی جار فرموئ: ریسوا بنو له‌ناو‌بچنو روره‌ش بن، نیت‌دوا به‌دوای نه‌و گۆلو خۆل هه‌لداوه به‌رویان دا تیشکانو نه‌و حاله‌یان به‌سهر هات که به‌سهریان هات.

له‌عه‌لی کوری ته‌بو هه‌لحه‌ ته‌ویش له‌ئیب‌نوعه‌بباسه‌وه ریوایه‌ت ده‌کا ده‌فرموئ: کاتی‌که پیغه‌مبهر ﷺ رۆژی به‌در له‌نزاو پارانه‌وه‌که‌ی دا فرموئ: (خودایه! ته‌گه‌ر نهم کۆمه‌له واته: موسولمانه‌کان) بفه‌وتینی نیت‌که‌س نامینی به‌ندایه‌تیت بکا. جویرائیل هات پی‌ی فرموو: مشتی خۆل هه‌لبگره‌و بی‌هاوێژه بۆ رووی دوژمن، ته‌ویش وای کرد، که‌س نه‌بوو

له شمېر كمراني دوژمن كه شو گل و خول و زيڅه نه چوپيسته ناو چاوو دهم
لوتيانموه، نيتړ نه مه كاري ليكردنو وره يان روځاو تيشكان.

جوداوازي نيوان كرده وي پمرو دردگارو كرده وي پيغه مېمرو هاوه لاني
له كوشتني موشريكه كان، نهويه: پمرو دردگار بڅوڅي خولقيتنه ري حقيقي به
بو هممو كاريگريو ناكامو نه نجاميځي، به لام كرده وي ناده ميزاد سمره خو
نيه، به بي خولقاندني كاريگري تيان دا له لايښ خوداوه هيچيان پي ناكري!
پمرو دردگار هم كارانه نه نجام دانو شو روداوانه وي خولقاندن، شو هممو
ميهره باني به له گېل خودانسان دا كرد بو پوكانه وه پوچانه وه سويي
كوفرو ﴿وَلِيْلِي الْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ بَلَاءٌ حَسَنًا﴾ بو نه وي نيعمه تو فضلي
خو به خودانسان بناسيني، نيعمه تي سمركه وتن به سمر دوژمن دا، نيعمه تي
بلاويونه وي تايينو شكاندني دوژمني سمره ختيان سمره پاي زوري دوژمنو
كه مي نه وان، بو نه وي فتنه نيعمه تي خودا به سمر خويانه وه بيښن،
سوياسي نيعمه ته زورو هممه جوړه كاني بكه ﴿إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾
پمرو دردگار هممو قسهو باسيك ده بيسي، كه بري لهو قسانه پارانه وه
دوعاو نزاي پيغه مېمرو هاوه لاني بو كه لهو روزه دا پيش هه لگيرساني شپ
له خودا ده پارانه وه داواي سمركه وتنو زالبوونيان ده كرد به سمر دوژمن دا،
زاناو ناگاداره به هممو هه ستو رازو مېه ستيك هيچي لي گوم نابي،

نه مجار پمرو دردگار مزگيني به كي تر ده دا به موسولمانه كان، ده فرموي:
﴿ذَلِكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ مُوْهِنٌ كَيْدُ الْكَافِرِينَ﴾ شو به تاقيردنه وه پيرزو به فېره
نه وه بو: كه زانيتانو گويتان لي بو، سمره پاي نه وه ش پيتان راده گيه نين كه
پمرو دردگار له داهاتودا مه كرو فرتو قيلي كافره كان هه لده وشي نيتمه وه،
پوچه ليان ده كاته وه، ريگه يان پي نانا پيغه مېمرو موسولمانان به فوتيتن،
له مېمرو له بمردهم بلاويونه وي تايينو دا دروست بكه!

نه مجار پمرو دردگار روي خيطاب ده كاته كافره كاني مه ككهو له روي
سمره نشته ته حقير و لاقرتي پيكردنه وه ده فرموي: ﴿إِنْ تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ
جَاءَكُمْ الْفَتْحُ﴾ نه وي خه لكي مه ككه! نه گمر نيوه داواي سمركه وتنو زالبوون

به سهر موسولمانه کان دا ده که نو، که هاتن بۆ جهنگ چوونه ناو که عبه
له خدا پارانه وه پهرده ی که عبه تان راته کاندو داواتان کرد سهر که وتن بدا
به لایه نی حه قخازو خاوه ن هیدایه ت، نهوا سهر که وتن و نه صره تی خودایی هات
بۆ لاتان، به لام نه بوو به مائی ئیوه به لکو بوو به مائی خودا ناسان، بوو
به نسیبی شوینکه وتوانی پیغه مبر، سهر که وتن بۆ خاوه ن هیدایه ت و
حه قخازان بوو، تیشکانو فه وتانو ریسوایی بۆ بتیهرستو مله ورانی قوره یش
بوو، نه مه کاری خودایه و خدا هه موو کاریکی پر حیکمه ت و دانایی په نیشی
بی جی ناکا!

نه مجار هه ره شه یان لی ده کاو ده فرموی: ﴿وَإِنْ تَتُوهَا﴾ ته گهر واز
له بتیهرستی و به درۆ خسته نه وه ی خودا و پیغه مبر به یتن، چی دی دژایه تی و
به ره له ستکاری پیغه مبری خودا نه که ن، نه وه ﴿فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ﴾ نه و
ره فته ره تان باشتره بۆ ئیوه له دونیا و قیامه ت دا، نه و باشتره له و شه ره
سامنا که ی هه لتان گیرساند، که ناکامی نه و هه موو کوژراو و دیلو برینه داری
لی که وتنه و.

﴿وَإِنْ تَعُدُّوا نَعْدًا﴾ ته گهر به م تیشکانه عار نه یتن و جاریکی تر شه ر
له گهل پیغه مبر و هاوه لانی دا بکه نه وه، دژی نایینی خودا بوه ستن و
بگهرینه وه بۆ سهر نه م حالته گوهرایی و بی دینی به ی ئیستا تی دان، نه وه
ئیمه ش دوباره یارمه تی ده دینه وه، وه کوو نه وه ی به چاوی خۆتان بینتان و
زانیتان، به و جوړه یارمه تی موسولمانان ده دینه وه و ئیوه ده شکینه وه،
﴿وَلَنْ تُغْنِي عَنْكُمْ فِئَتُكُمْ شَيْئًا وَلَوْ كَثُرَتْ﴾ وه له حال نه و کاته ی ئیمه
بگهرینه وه بۆ کۆمه کی کردن به موسولمانان، قهره بالغی و زۆری هیزی
هه وخواهانی ئیوه هیچ سوود و قازانجتان پی ناگه یه نن، یارمه تیدانی تاقبو
کۆمه لی هه وخواهانتان له ناست ده سه لاتو توانای خودا دا هیچ دادتان نادا و
چ به رگریه کتان پی ناکری، هه رچه نه د زۆریش بن.

چونکه هه موو کاتی زۆری جهنگاوه رانو زۆری نامیری شه ر نابنه هۆکاری
سهر که وتن، به لکو جاری وا ده بی (ته گهر لایه نه که مه که پرواپته و و خۆگرتو و

بنو پشتیان به خودا قایم بی) به سمر لایه نه زوره بی پرواکه دا زال دهن چونکه سمرکهوتنو زالبون به دهستی خودایه؛

﴿وَإِنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ باش بزائن خودا یارمه تیده ری موسولمانانو کومه کییان پی ده کا، نه گمر جاریکیش له بمر که متمرخه می و هله یه کی خویان نزم ببندوه، ثموه هر بمرز دهنده و به مرازی خویان ده گمن، چونکه ناشکرایه سمرکهوتنی حه قیقی به ده ست خودایه کی بی بوی سمری ده خاو زالی ده کا، خوداش بوخوی به لینی داوه که سمره نجامو به مراز گیششتن هر بو خودا پرستانه. وه کوو له شوینیکی تردا ده فرموی: ﴿وَإِنْ جُنْدَنَا لَهُمُ الْغَالِبُونَ﴾ الصافات/۱۷۳. یان ده فرموی: ﴿فَإِنْ حِزْبُ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ﴾ المائدة/۵۶. یان ﴿إِلَّا إِنْ حِزْبُ الشَّيْطَانِ هُمُ الْخَاسِرُونَ﴾ المجادلة/۱۹.

فرمانبهرداری بو خوداو پیغه مبه ری خوداو سهریچی نه کردنی

فرمانه کانیان

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ وَأَنْتُمْ تَسْمَعُونَ ﴿٢٠﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿٢١﴾ ﴿إِنْ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الضُّمُّ الْبُكْمُ الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٢٢﴾ وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَأَسْمَعَهُمْ وَلَوْ أَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٢٣﴾﴾

له نایهتی پیشوو دا پهره ردگار خیطابی خوی ناراسته ی کافره کان کردو فرموی: ﴿وَإِنْ تَنْتَهُوا فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ﴾ نه مجار به شوین نه وه داو له شیوه ی عاده تی قورنان که هرکاتی باسی شتیکی کرد باسی دژه که شی ده کا. خیطاب ناراسته ی موسولمانان ده کاو فرمانیان پی ده کا که ملکه چی فرمانی خوداو پیغه مبه ری بن، هرکاتی فرمانیان پی کردن به جیهادو

تیکۆشان پییوسته بی سۆدوو پابه‌ندی فرمانه‌که بنو به‌پیر بانگه‌وازی خوداو پیغه‌مبهری خوداو به‌چن.

جا که له‌نایه‌تی پییشوو دا هه‌ره‌شه‌ی له‌کافره‌کان کرد، لیره‌دا وا گونجاوو پییوست بوو: که موسولمانان به‌ئاگا بینیته‌وهو هۆشیاران بکاته‌وه، بۆ نه‌وه‌ی پالی لی نه‌ده‌نه‌وهو ته‌مه‌لی به‌سیپالی خۆی دایان نه‌پۆشی و هه‌میشه ناماده‌باشیان تیدا بی بۆ به‌ره‌نگار بوونه‌وهو به‌رگریکردن، به‌لێپراوانه‌وه به‌پیر بانگه‌وازی پیغه‌مبهره‌وه بینو فرمووی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا﴾ نه‌ی نه‌و که‌سانه‌ی پرواتان به‌نایینی حقو راست کردوه، ملکه‌چی خۆتان بۆ فرمانه‌کانی خوداو پیغه‌مبهر ﷺ راگیانده‌وه، زانیوتانه‌وه ده‌زانن: که هه‌موو یارمه‌تییه‌ک به‌پیشتیوانی خوداو گوپرایه‌لی پیغه‌مبهر ده‌سته‌به‌ر ده‌بی، به‌هیچ شیوه‌یه‌ک ره‌فتاری کافرو خودانه‌سان ره‌چاو مه‌که‌ن! نه‌ی خاوه‌ن برپاو ئیمانداران! ﴿أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ﴾ به‌رده‌وام بن له‌سه‌ر گوپرایه‌لی بۆ فرمانی خوداو پیغه‌مبهری خودا کاتیک بانگتان ده‌که‌ن بۆ جیهادو مالبه‌خشین له‌پیناو نایینی پیروزی ئیسلام دا، فرمانو نامۆزگاریه‌کانی خوداو پیغه‌مبهری خودا پاشگوێ مه‌خه‌ن، هه‌ر کاتی پیغه‌مبهر فرمانی پی کردن به‌تیکۆشانو مالبه‌خشین له‌ریگای شکۆمه‌ندیی نایین دا به‌قسه‌ی بکه‌نو گوی بیسی فرمانه‌کانی بن. وه‌لحال ﴿وَأَنْتُمْ تَسْمَعُونَ﴾ تیره نامۆزگاریه‌کانی ده‌بیسنو ده‌زانن بۆچی بانگتان ده‌کاو، له‌مه‌به‌ستو مانای په‌یامه‌که‌ی تیگه‌یشتونو ده‌زانن چیتان پی ده‌لی، قورانتان گوی لی به فرمانتان پی ده‌کا به‌فرمانبه‌رداری بۆ فرمانی پیغه‌مبهر ﷺ. چونکه‌وا له‌موسولمانان چاوه‌ڕێ ده‌کری: که به‌یه‌که‌دم بلین: ﴿سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا، غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ﴾ البقرة/۲۵۸. گوفتارو ره‌فارتان یه‌ک بی نه‌وه‌ی به‌ده‌م ده‌یلین به‌کرده‌وه بیسه‌لمینن، ﴿وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ﴾ خۆ پیاڕیزن له‌وه‌ی وه‌کوو نه‌و کافرو دووروانه‌بن: که ره‌وشتیان وایه به‌قسه‌و سه‌رزاره‌کی ده‌لین: نایینی حه‌قمان بیستو لی حالی بووینو فرمانبه‌ردارینو په‌یره‌وی فرمانه‌کانی ده‌که‌ین، به‌لام له‌راستی داو

به کرده وه پهیره وی ناکه نو بروایان پی نیه، پابه ندی فمرمانو نه هیه کانی نابن، همدروه کوو هیچیان نه بیستی و گویان لی نه بووی!

نه مجار پمرو دردگار نه وه راده گه یه نی که نه وانه له ناژه ل بی عقل ترنو به دبه ختترین زینده وه ری سمر زه ویزو ده فمرموی: ﴿إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الصَّمُّ الْبُكْمُ الَّذِينَ لَا يُعْقِلُونَ﴾ ییگومان خرابترینو بی فمر ترین گیانه بمر و چوار پی لای پمرو دردگار نه و ناژه لانه ن که کمین ناموژگاری حق نابینسن تا پمیره وی بکه ن، لالین ناتوانن حق بلینو تی بیگن، ناتوانن جوداوازی نیوان حقو به تال بکه ن، خیرو شر لیکن جیا بکه نه وه، هیدایه تو گو مپایی پو لین بکه ن، به ختمه وه ری نیسلامو به دبه ختی کوفر ده ست نیشان بکه ن!

نه مانه وه که نه و ناژه لانه نین: که فیعلن کمرو لال بن، وه لی چونکه ههسته کانی خویان له کار خستوه، له پمرو به رژه وه ندی قازانجی خویان دا به کاریان نه هیان و وه کوو نه و وان که همر له بنمروت دا نه م ههستانه یان نه بن، نه وان له حقیقه ت دا وه کوو ناژه ل وه هانو عه قلیان به قازانجو زبانی خویان ناشکی، نه وان چاوی دلین کویره و گوچکه ی دلین کمرو زویانی دلین لاله !!!

نه مجار پمرو دردگار نه وه راده گه یه نی: که نه و کافرو دوپرو وانه نه تیگه ییشتیان ته واه، نه نیازو مبه ستیان پاکو خاوتنه ﴿وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَأَسْمَعَهُمْ﴾ نه گمر نه مانه حالیان و ابوایه: پمرو دردگار مبه ستو نیازکی باشی له ده رو نیان دا به دی بکرا یه، بی زانیایه که ناماده باشی یان تی دایه بو خیرو نیمانه یانانو شوینکه و تنی په یامی نیسلامی پیروژ، نه وه ناموژگاریو نیاتی خوی ده خسته دلینا نه وه، ته و فیتی ده دان که که لامی پمرو دردگار تی بگن، به جوړیک که سوودی همدرو جیهانی لی وهریگرن، به لام نه وانه خیریان تی دایه، چاکو نیمانیان لی چاوه روان ناکری، جا خوداش نه و جوړه دهر سو بیستنه یان قیر ناکو تی یان ناگه یه نی، نه نانه ت نه گمر قیریشیان بکا قیری بیستنیکی ناسایان ده کا. چاکه نه وانه به و جوړه بن نیازی خیریان

نه بی خودایش پیان نایسینی چونکه ﴿وَلَوْ أَشْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ﴾ خدا بخوی ده زانی نه گمر ده رزکی عاده تیشیان دابدو تییان بگه یه نی دوی تیگه ییشتنیش نهوان به نه نقه ستو قینه بهری پشتی لی هله ده که نو گونی پی نادهن، نهوانه له وه پیش به دل پشتیان له وه رگرتنی نهو ناموزگاری و ده رزو ته مبی کردنه هله کردوه و پرپاریان داهه کاری پی نه کن، نهوانه دابو نه رتیان پشت تی کردنو رو وه رگپانه له حقو راستی. به کورتی نهوانه، نه گمر ناماده بوونایه بو نهوی ریگای راستو حق بگرنه بهرو به دوی نایینی حق دا بگمرانایه خودا شاره زای ده کردنه هیدایه تی ده دان، نهوانه نه وهنده سورن له سمر پشت هله کردن له نایین نه نانه نه گمر بهرو هر دگار بیخستنایه ته سمر ریگای حقو شاره زای بگردنایه بو پیدارویشتن، بهویستو خواهیشی خویان له ریگایه لایان ده داهو ربازی گومراییان ده گرتنه بهر!!!!

به پیره وه چوونی نهو نایینه ی مایه ی ژیان ی خوشبه ختی

هه تاهه تاییه

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلّٰهِ وَلِلرَّسُولِ اِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ وَاعْلَمُوا اَنَّ اِلٰهَ يَخُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَاَنَّهُٓ اِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٤﴾ وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً وَاعْلَمُوا اَنَّ اِلٰهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢٥﴾ وَاذْكُرُوا اِذْ اَنْتُمْ قَلِيلٌ مُّسْتَضْعَفُونَ فِى الْاَرْضِ تَخَافُونَ اَنْ يَتَخَطَّفَكُمُ النَّاسُ فَتَاوَدَّكُمْ وَاَيَّدَكُمْ بِنَصْرِهٖ وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٢٦﴾

له وه پیش بهرو هر دگار فرمانی به موسولمانان کرد: که پابه ندی فرمانی خوداو پیغه مبهری خودا بن بو جهادو مالبه خشینو شتی تریش. نه مجار به شوین نه ودها فرمان ده کا بهوی که به پیر بانگه وازی خوداو پیغه مبهروه

بچن همکاتی بانگیان بکنن بۆ پهره و کردنی نایینیک که ده‌بیته مایه‌ی خوشبه‌ختی و کامرانی ژبانی هه‌تاه‌تایی و نه‌پراوه.....

همده‌لێ ئهم ئایه‌تانه هۆکارو به‌لگهن بۆ مانای ئایه‌ته‌کانی پیشوو که فرمانو، به‌گوێکردنی خوداو پیغه‌مبهران تێدایه که به‌گوێکردنیان ده‌بیته مایه‌ی ده‌سته‌بهر بوونی خێرو خوشی و کامرانی هه‌میشه‌یی دونیاو قیامه‌ت. جاریکی تر بانگه‌وازی بۆ خاوه‌ن باوه‌ران دووباره ده‌کاتهوه، بانگیان ده‌کا بۆ وه‌لامدانه‌وه‌ی بانگه‌وازی خوداو پیغه‌مبهر ﷺ بانگکردنه‌که هه‌لنانو هه‌ره‌شده‌ی له‌خوگرته‌وه؛ هه‌لنان بۆ به‌پیره‌وه هاتزو هه‌ره‌شده‌ی له‌پشت هه‌لکردن؛ نیعمه‌تی خودایان وه‌بهر ده‌هینێته‌وه به‌سهریان دا ئه‌گه‌ر وه‌لامی بانگه‌وازییه‌که به‌ده‌نه‌وه. ده‌فرموئ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا﴾ ئه‌ی ئه‌و که‌سانه‌ی پرواتان به‌حق کرده‌و گه‌ردنکه‌چی بوون ﴿اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ﴾ به‌دڵسوژی و لێپراوانه‌وه وه‌لامی بانگه‌وازی خودا به‌ده‌نه‌وه، چیتان فرمان پێ ده‌کا ئه‌نجامی به‌ده‌نو پابه‌ندی بن. ﴿وَلِلرَّسُولِ﴾ هه‌روه‌ها وه‌لامی بانگه‌وازی پیغه‌مبهریش به‌ده‌نه‌وه، ئه‌وه‌ی له‌خوداوه فرمانتان پێ ده‌کا جێ‌به‌جێ بکن! ﴿إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ﴾ همکاتی بانگی کردن بۆ به‌رنامه‌و نایینیک که ژبانیکی به‌خته‌وه‌ری و هه‌تا هه‌تاییتان پێ ده‌به‌خشی، کامرانی دونیاو قیامه‌تتان بۆ ده‌سته‌بهر ده‌کا، هه‌موو خوشی و سه‌رفرازی خێرو بیریکتان تێدا ده‌ست ده‌که‌وئ، رسته‌ی ﴿لِمَا يُحْيِيكُمْ﴾ قورنانو ئیمانو جیهادو تیکۆشانو زانستو هه‌موو کاریکی خێر ده‌گرته‌وه،

بێگومان پیغه‌مبهر ﷺ بانگه‌وازی ئاده‌میزاده‌کان ده‌کا بۆ نایینیک که مایه‌ی ژبانی کامه‌رانیه‌ به‌هه‌موو مانای ژبانیه‌وه!

بانگه‌وازییان ده‌کا بۆ وه‌رگرتنی بیروباوه‌ریک دڵو عه‌قلو هۆش زیندوو ده‌کاته‌وه، له‌کوژو زینجیری نه‌زانی و نه‌قامی و کاریگه‌ری خه‌یالی پووچ رزگارتان ده‌کا!!

بانگه‌وازییان ده‌کا بۆ شه‌ریعه‌تیک که له‌خوداوه نێردراوه؛ بانگی ئازادیی مرۆڤ هه‌لده‌دا، ریزی ئاده‌میزاد راده‌گه‌یه‌نی! بانگی ریز گرتنی مرۆڤو

یه کسانى نیتوانیان راده گهینی، هه موو بهنده کان بهیه ک چاو سهیر ده کاو، هه موویان یه کسانو نازادو سهیره ستن له ژیر سایه ی شهریه تی خاوه نی بوونه وەر دا، کهس به سهیر کهس دا زیده فهضلو شکۆمه ندیی نیه مه گهر به ته قواو خودا په رستی!

بانگه وازیان ده کا بۆ په پیره وو پرۆگرامی ژیان، بۆ پرۆگرامی فیکرو بیروبوو چوونی راست، بۆ تهو هی له هه موو کۆتو زنجیریک ره هایان بکا جگه له قانونی سرشتو فیطره ت که په روه ردگار له سهیر نهو فیتزه ته ناده میزادی خولقاندوه شوین شتی تر نه کهون!

بانگیان ده کا بۆ به هیژ بوونو سهیر کهوتنو پیشکه وتن به هو ی بیروبا وهرو پرۆگرامی یهزدانییه وهو متمانه یان به په روه ردگاری خۆیانو ئایینی بۆ خوشییان، بۆ تهو هی به ره هایو هیژو تواناو زانیارییه وه له سهیر زهوی هه ولۆ تهقه ئلای خۆیان بدهن بۆ رزگار کردنی ناده میزاد؛ هه موو ناده میزاد له به ندایه تیکردنیان بۆ به ندیه ترو ئاراسته کردنیان بۆ به ندایه تی کردنی خودای په روه ردگارو گیرانه وهی مرۆفایه تی و که سایه تی و سهیر فزای بۆ به ندیه کان؛ نهو مرۆفایه تی و که سایه تی بهی خودا پی داونو مله پره کان لییان داگیر کردوون.

بانگیان ده کا بۆ جیهادو تیکۆشان له پیناو ئایینی خودا دا، بۆ چه سپاندنی په روه ردگاریه تی یهزدان له سهیر زهوی له ژیانی ناده میزاده کان دا، بۆ روخاندنی خودا درۆزنه کانو قه لاقۆ کردنی نهو ده ستیریژیکه رانه ی خۆیان به سهیر خه لک دا سه پاندوه و حوکم یاسای ده ستکردو ناره وای خۆیان له شوینی حوکمی په روه ردگاری بو نه وه رد چه سپاندوه و سه پاندوه، بانگیان ده کا بۆ جیهادو تیکۆشان له پیناو به ده ست هیئانی نهو به ها سه روه رییانه، ته نانه ت نه گهر له پیناو به دیه پینانی نهو به ها سه روه رییانه دا گیانی ش له ده ست بدهنو پله؛ شه هاده تیان به نسیب بۆ، نهو شه هید بوونه یان بۆ ده بیته ژیانیکى خوشبه ختی و کامه رانی و نه پراوه!

ته مه یه پوخته ی نهو شته یه: که پیغه مبهر ﷺ بانگه وازی بۆ ده کا، تهو هی پیغه مبهر ﷺ بانگی بۆ ده کا مایه ی خوشبه ختی و کامه رانی دونیاو ژیانى پر له زه تی نه پراوه ی روژی دواپی به، که وایی پیویسته هه موو خاوه ن

باوه ریکی ژيرو هوشمەند بە ئەمویەری دلسۆزی و پەرۆشی و لیبرانەوه بەپیر ئەم بانگەوازییەوه بێت، چونکە بانگەوازییەکه بۆ وەرگرتنی نایینیکیە که پەرۆگراسی ژيانە، مەنەهەجیکی واقعی و عەمەلییە لەژێر سایە ی دا ژيان گەشە دەکا و پێش دەکەوی کەوابی بانگەوازییەکه بۆ زیندووبوونەوه و گەشە پێدانی ژيانە بەهەموو جوو شێوەکانیەوه، لەهەموو بارو زروقیەک دا. خودای گەورە میهرەبانو بەلوتفە بەرامبەر بەندەکانی بۆیە: بەو ئوسلوویە ناسکئو هەستە هەژنە بانگیان دەکا؛ که بەویستو تیرادە ی خۆیان وەلامی بانگەوازی خودا و پێغەمبەر بدەنەوه، پیی خۆشە بەندەکانی بەخواهیش و پێخۆشبوونی خۆیان بەپیر بانگەوازییەکهوه بچن و گوێراپەلێ پێغەمبەر ﷺ بکەن، ئەگینا خودا دەتوانی بەزۆر بروایان پی بهێنی و ملی رێگای راستیان پی بگرێتەبەر، واتە: خودا ریزی بەندەکانی دەگری و کەسایەتییان دەداتێ که بانگیان لی دەکا بەویستو ئارەزوی خۆیان بەپیر بانگەوازی پێغەمبەرەوه سین و ئەمرکی سەرشانی خۆیان ئەنجام بدەن تاشاییستە ی پاداش ببن، کەسایەتی و مەرۆفایەتییان بەرز بێتەوه و شیاوی ئەوه بن پلە ی ئەمینداریەتی و جێنشینی سەر زەویان ئەنجام بدەن، ئەو سپاردە ی که خودا پیی داو بەجێگای خۆی بگەینەن! ئەمرکی سەرشانیان ئەنجام بدەن.

هەر کاتی پێغەمبەر ﷺ بانگی کردن هەل لەکیس مەدەن ﴿وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ﴾ بزانن: که خودای خاوەن دەسەلات دەتوانی بەزۆر بتانخاتە سەر رێگای راست و گوێراپەلێ فەرمانەکانی بن، دەتوانی بکەوتە ئێوان مەرۆئو دڵەکە یەوه، دڵەکه لەمەرۆث داگیر دەکا و چۆنی بۆی ئاوا هەلێدەسوورپێی، خاوەنەکە ی هیچ دەسەلاتیکی بەسەردا نیە. بەراستی ئەمە وێنەکیشانیکی قورئانییە، وێنەکیشانیکی داخواری ئەوه یە ئادەمیزاد هەمیشە هۆشیارو بەناگا بی، وریا بی ئەو دڵە لەجوارچێه ی فەرمانی خودا دەرنەچی، لەخودا بی ناگا نەبی، هەمیشە ئەو دڵە حەساسە پە یوەست بی بەپەرەدگارەوه وەرنەگەری و بەخوداوه پە یوەست بی، هەر بۆیەش پێغەمبەر ﷺ بەزۆری ئەم نزایە ی دەکردو دەپارایەوهوه دەیفەرموو: (اللهم

يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ) په روه ردگارا! نهی شو که سهدی دله کان ده گورې! دلّم له سهر نایینی خوت دامه زراو بکهو مه هیله لهو چوارچیوه ده رچی! هاوه لان عمر زیان کرد: نهی پیغه مبهری خودا نیته بروامان به خوتو په یامه کت هدی، نایا ترسی نهوت لیمان هدی په پاشگزی بینه وه؟ فمر موی به لی: ﴿إِنَّ الْقَلْبَ بَيْنَ أَصْبَعَيْنِ مِنْ أَصَابِعِ اللَّهِ تَعَالَى يُقَلِّبُهَا﴾ دل له نیوان دوو په نچه ی قودرته تی خودا دایه چونی بوئی تاوا هدی ده سورپنی.

نهمه رای زوری هدی رافه کمرانی قورنانه بو مانای نهم نایه شو زوریاش ده چیته دله وه طه بیری و قورطوبی په سندیان کردوه! رافه کمرانی قورنانه تهفسیری تریان بو نایه تی ﴿وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ﴾ کردوه. وه کو:

۱- په له بکهن بو وه لامدانده وه به پیره وه هاتنی بانگه وازی پیغه مبهری هدا به هوی ته قلتانده ده سه لاتان به سهر خوتان دا ده شکي، لهم روه وه که دل کانی عه قلو تی فکرینه. موجهید ده فمر موی: واته خودا ده که ویتنه نیوان مرؤشو دله که یموه تاوای لی دی هیچ تی ناگا، واته: خودا ده که ویتنه نیوان مرؤشو عه قلیموه، تاوای لی دی نازانی چی ده کاوچ ناکا. نهم کو مه له ده لین: (قلب) واته: (عقل) وه کو له شونیکي تردا ده فمر موی: ﴿إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ﴾ واته: عه قل.

۲- هندیکی تریان ده فمر موی: خودا به مردن نیوانی مرؤشو دله که ی ده کا، ناتوانی تازه شتی له ده دستچووی بو خوی ده سته بهریکا، زومه خشه ری ده فمر موی: واته: ده یمرنی و فرسه تی له کیس ده دا.

۳- هندیکی تر له روانگهی جه برو نیختیار وه نایه ته کیان مانا کردوه نهوانی پروایان به جبر هدی: ده لین: مانای ﴿إِنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ﴾ واته: خودا ده که ویتنه نیوان ناده میزادی کافرو طاعه تکردنی دا، ده که ویتنه نیوان ناده میزادی خودا پهرستو تاوانه کانی دا، پیاری چاک شو که سهدیه خودا چاکی بکا، گومرا شو که سهدیه خودا گومرای بکا.

نمودی که ده بیته پالپشتو پشتگیری نموده ده کا: که مده بست
به نایه ته که هه لنانی ناده میزادانه بۆ به ندایه تیکردنو خودا پهرستی پیش
نمودی هه لنان له کیس بجی! نمو رسته دی کوتایی نایه ته که ده فمرموی:
﴿وَأَنَّهُ إِلَيْهِ مَحْشَرُونَ﴾ واته: په له بکمن له چاکه کردنو تیشوو ناماده بکمن
بۆ روژی قیامت، چونکه نیوه دلتان له نیو په نجهی خودا دایه، پاشانیش
گهرا نموده و کۆبونم وه تان لای پهروردگار، پاداشو سزای کرده وه کانتان
ده داتمده. چارتان ناچاره هه بۆ لای نمو ده گه پنه نموده ده راوی رونی ترتان نیه،
نه له دونیا دا، نه له قیامت دا په نای ترتان نیه، که چی له گمل نموده ش دا
بانگتان لی ده کا بۆ نمودی به پیر بانگه وازی به کیده به بجن؛ به پیره وه چوونی
نازادانو سهره بستو پاداشیش په زمه نده و مه چمون! نه که به پیره وه چوونی
زوره ملی و تویری!

ته مجار پهروردگار موسولمانان ده ترسینی له وازه یانان له جیهاد و
پال دانه و ته مبه لی، به پیره وه نه چوونی بانگه وازی ژپازو هوی سهرکه و تنو
سهر فرازی و ده فمرموی: ﴿وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبُنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً﴾.
ده رباره ی هوی هاتنه خواره و دی ته نایه ته، زویه روی کوری
عه و امو حه سنی به صری و سوددی هی تریش فمرمو یانه ده رباره ی شهر ی
(جه مه ل) هاتۆ ته خواری که سالی سی و شه شی کۆچی و روی دا، زویه ر
ده فمرموی: ته نایه ته ده رباره ی نیمه هاتۆ ته خواری سالو عه یامیک
ده مان خوینده و ده نه مانده زانی مده بست کی به! که چی کاتیک زانیان: خۆمان
مده بستین.

حه سنی به صری ده فمرموی: ته نایه ته ده رباره ی عه لی و عه م مارو
طه لحه و زویه ر نازل بووه.

سوددی ده لی: ده رباره ی جهنگا وهرانی به در نازل بووه که هه مان
جهنگا وهران دواپی له جهنگی روژی (جه مه ل) دا شهر ی براکوژی و خۆخوریان
کرد،

ریوایه ت کراوه ده لین: روژیک زویه ر له خزمه ت پیغه مبه ر دا بوو
پیاسه ی کرد، حه زره تی عه لی هات بۆ لایان، زویه ر به ده میوه پیکه نی،

پیغه مبر ﷺ فرمووی خوشه و یستیت بۆ عه لی چۆنه؟ زویه ر وتی: به باوکو دایکه وه به قوریانت بم، من عه لیم به نه ندازه ی کوره کهم خوش دهوی به لکو زیاتریش. پیغه مبر ﷺ فرمووی: تۆ ده لئی چی که روژیک دابی تۆ له دژی بجهنگی؟!

ئیبنو عه بیاس ده فرمووی: ئهم نایه ته ده رباره ی هاوه لانی پیغه مبر ﷺ هاتۆته خواری، ده لئی: پهروه ردگار فرمانی به موسولمانان کرد که نه هیلن مونکرو خراپه کاری له ناویان دا بجه سپی، نه گمر ریگه بدهن خراپه کاری جیگیر بیی خودا به گشتی سزایان ده دا.

حوزه یه کوری (الیمان) ده لئی: پیغه مبر ﷺ فرمووی شهرو ناشوب له ئیوان کۆمه لیک له هاوه لانی من دا به ریا ده بی، خودا به هوی هاوپییه تییان بۆ من لییان خوش ده بی، پاشان خه لکی تر چاریان لی ده که نو له ناوخیان دا ناشوب به ریا ده کهن خودا ده یان خاته دۆزه خه وه^۱

ئهم ته ئویلاتو بیروبو چوونانه به فرمووده ی صه حیحو راست پشتگیری ده کرین؛ له صه حیحو موسلیم دا فرمووده یه که له خاتو زهینه بی کچی جهش ده گیر نه وه: که پرسیاری له پیغه مبر ﷺ کردو عمرزی کرد: نه ی پیغه مبری خودا! نایا ئیمه به هیلاک ده چین وه له حال پیاو چاکیشمان تیدا هه بن؟ پیغه مبر ﷺ فرمووی (نعم اذا کثر الخبث) به لئی: هه رکاتی خراپه زۆر بو!

له صه حیحو تیرمیزی دا هاتوه: ((هه رکاتی خه لک سته مکاریان بییو به رچیان نه دایه وه ده ستیان نه گرت، نزیکه خودا به گشتی هه موو خه لکه که؛ بی تاوانو تاوانبار، سته مکارو سته م لیکراو سزا بدا؟!))

له صه حیحو بوخاریو تیرمیزی دا هاتوه: نوعمانی کوری به شیر له پیغه مبر وه ره یوایه ده که: که فرموویه تی: (مَثَلُ الْقَائِمِ عَلَى حُدُودِ اللَّهِ وَالْوَاقِعِ فِيهَا كَمَثَلِ قَوْمٍ اسْتَهْزَأُوا عَلَى سَفِينَةٍ فَأَصَابَ بَعْضُهُمْ أَعْلَاهَا، وَبَعْضُهُمْ أَسْفَلَهَا، فَكَانَ الَّذِينَ فِي أَسْفَلِهَا إِذَا اسْتَقَوْا مِنَ الْمَاءِ مَرُّوا عَلَى

^۱ ته فسیری قورطوبی ج ۳۹۱/۷.

مِنْ قُوَّتِهِمْ، فَقَالُوا لَوْ أَنَا خَرَقْنَا فِي نَصِيبِنَا خَرْقًا وَلَمْ نُؤْذِ مَنْ قُوَّتِنَا، فَإِنْ يَتْرَكُوا وَمَا أَرَادُوا، هَلَكُوا جَمِيعًا، وَإِنْ أَخَذُوا عَلَىٰ أَيْدِيهِمْ نَجَّوْا وَنَجَّوْا جَمِيعًا).

﴿وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْكُمْ خَاصَّةً﴾ نئی کۆمه‌لی موسولمانان! وریابن، خۆبیاریزن له هۆکاری ستمو تاوانیک که تۆلهو سزاکی به‌تایبه‌تی دووچاری نه‌وانه‌تان نابێ که ستمو تاوانه‌که‌ی کردوه، به‌لکوو سزاو تۆله‌که‌ گشتی ده‌بی و ته‌روپوش پیکه‌وه ده‌سووتینی، چاکو خراب ده‌گریته‌وه و به‌ر هه‌مووتان ده‌که‌وی. له‌هه‌موو تاوانیکیش گه‌وره‌تر که‌نارگیر کردنی شه‌ریعه‌تی خودایه‌و کار پێ نه‌کردیه‌تی.

نهمه‌ش وه‌کوو وازه‌ینان له‌جیهادو تیکۆشان له‌ریگه‌ی خودا دا. بێده‌نگ بوون له‌ناست خراپه‌کارانو جله‌وگیری نه‌کردن له‌خراپه‌و به‌ریه‌رچ نه‌دانه‌وه‌ی ناشوب‌گیران، هه‌رکاتێ کۆمه‌لگا وای لی هات فه‌رمان به‌چاکه‌و نه‌هی له‌خراپه‌ی تیدا نه‌ما، که‌س نه‌بوو به‌ره‌نگاری خراپه‌و خراپه‌کاری بوه‌ستی چخودا سزاو تۆله‌ی له‌هه‌موو خه‌لکه‌که‌ ده‌ستینی، چاکو خراب پیکه‌وه تووشی سزاو ناره‌حه‌تی ده‌کا، هه‌موویان دووچاری نه‌گبه‌تی و سزا ده‌بن.. که‌واته: نه‌و که‌سانه‌ی خۆیان به‌پیاوی چاکه‌ ده‌زانو له‌ناستی خراپه‌ی خراپه‌کاران بێده‌نگ ده‌وه‌ستن و گوئی خۆیان که‌ر ده‌که‌نو گۆشه‌گیری ده‌که‌ن، ناگره‌ سووره له‌خۆم دووره، شیاوی نه‌وه‌ن دووچاری نه‌و سزایه‌ ببن که‌ تووشی خودی خراپه‌کاره‌کان ده‌بی، چونکه‌ بێده‌نگی و گۆشه‌گیری نه‌وانیش به‌شیکه‌ له‌خراپه‌کارییه‌که‌، نه‌وانیش وه‌کوو نه‌وان تاوانبارن!

نه‌گه‌ر هه‌رله‌یه‌که‌م رۆژه‌وه‌ هاوه‌لانی پیغه‌مبه‌ر ﷺ نه‌و بی ده‌نگی گۆشه‌گیریه‌یان نه‌بوایه‌و چاکه‌کانیان به‌رگری و به‌ره‌ه‌لستی نه‌قامو ناشووب‌گیره‌کانیان به‌کردایه‌یه‌که‌م به‌لاو سه‌ر لی شیوانو دووبه‌ره‌کی و شه‌رو ناژاوه‌ و کوشتن و برین په‌یدا نه‌ده‌بوو، نه‌و هه‌موو به‌لاو ناخۆشییانه‌ به‌سه‌ر کۆمه‌لی موسولمانان نه‌ده‌هات، تاوا کار نه‌ده‌گه‌ییشته‌ نه‌و راده‌یه‌ به‌ناپه‌وا خه‌لیفه‌ی سییه‌م هه‌زره‌تی عوسمان شه‌هید به‌کری: که‌ به‌راستی فیتنه‌ی هه‌زره‌تی عوسمانو شه‌هید کردنی به‌و جوژه‌یه‌که‌م فیتنه‌ی هه‌لگیرساوی ناو

موسولمانان بوو تا نیستاش ناسه‌واری ماوه‌ته‌وهو روژی گرنگی هه‌یه
له‌پهرته‌وازه بوونی موسولمانان!

هر نه‌م فیتنه‌یه‌ی عوسمان بوو سهر کی‌شا به به‌ریابوونی جه‌نگو
کوشتار له‌نیوان هاوه‌لانی پی‌غه‌مبهر داﷺ کار گه‌ییشه نه‌وه هاوه‌لانی وه‌کوو
(طه‌لحمو زویه‌رو عه‌ممار) به‌ده‌ستی هاوه‌لانی تر شه‌هید بکرتن، شیری
مه‌یدانی نه‌بهردی و ناموزاو زاوی پی‌غه‌مبهر شه‌هید بکری! ده‌یانو صه‌دان
له‌هاوه‌لانی پی‌غه‌مبهر ﷺ له‌جه‌نگی جه‌مه‌لو صه‌فین دا شه‌هید بکرتن!!!

نه‌مجار کار گه‌ییشه نه‌وه پیسو ناپاکان ده‌ستیان چوه زاتیکی وه‌کوو
هه‌زهره‌تی حوسه‌ینو شه‌هیدیان کرد! نیت‌ر فیتنه‌و ناشووب به‌زنجیره به‌دووی
یه‌ک دا هاتن، شه‌رو نا‌اوه له‌نیوان موسولمانان دا به‌بهرده‌وامی و نه‌پچراوه‌یی
دری‌ه‌یان کی‌شاو له‌چه‌ند شی‌وهو شی‌وازی‌ک دا سه‌ریان هه‌لداو خویان نواند
شه‌ری ره‌گه‌زایه‌تی و چینه‌یه‌تی، دروسبوونی پارتی نایینی و رامیاری جو‌راو‌جو‌ر،
تاوای لی‌ هاتوه نه‌م‌رۆ به‌چاری خومان ده‌بینینو به‌گو‌ی‌چکه‌ی خومان
ده‌بیسین کۆمه‌لگای موسولمانانو تۆمه‌تی نیسلا‌می پارچه‌ پارچه‌ بووه به‌سهر
چه‌ند حکومه‌تو ده‌وله‌ت دا، هر حکومه‌تو هه‌رم‌یک‌یش چه‌ندان پارتو
ری‌ک‌خراوی نایینی و سیاسی تیدن هه‌ریه‌که‌یان به‌خو‌ینی سه‌ری نه‌وی تریان
تینووه. تالانو برۆ، کوشتن برین گرانی و برسیایه‌تی چه‌وسانه‌وهو ژێرده‌سته‌یی،
خه‌مو خه‌فتو دله‌راو‌کی شه‌رو هه‌راو راوه‌دونانو بگره‌وه‌بهرده هه‌موو کونو
قو‌رنی‌کی جیهانی نیسلا‌می گرتۆته‌وهو چاکو خراپ تی‌کرا دوو‌چاری سزاو
تۆله‌ی خودایی بوون،

﴿وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ﴾ بزائن: که خودای په‌روه‌ردگارو
بالاده‌ست سزای توندو به‌نیشه له‌دونیاو قیامه‌ت دا بو نه‌و گه‌لو نه‌ته‌وهو تا‌کو
کۆمه‌لانه‌ی سه‌ری‌چی فه‌رمانه‌کانی ده‌که‌نو به‌گو‌یره نایینی خوداو شه‌رو
یاسای بی‌ خه‌وشی ره‌فتار ناکهن!

نه‌م هه‌ره‌شه‌و ترسانده هاوه‌لانی پی‌غه‌مبهر و غه‌یری نه‌وانیش ده‌گرتۆته‌وه،
هه‌رچه‌نده یه‌که‌م جار خیطابه‌که ناراسته‌ی نه‌وان کراوه.

نه‌وی نه‌م هر ره‌شه ده‌یگه‌یه‌نی نه‌ویه: موسولمانان هه‌ول بده‌ن نه‌هیلین
نه‌و شتانه بینه کایه‌وه که سر ده‌کیشن بۆ هاتنی سزای گشتی، هه‌ول بده‌ن
خرابه‌کاری و مونکمر قه‌لاچۆ بکه‌ن، جیهاد و تیکۆشان پاشگۆی نه‌خه‌ن،
یه‌کیه‌تی و ته‌بایی ریزه‌کانی خۆیان بیاریزن، فرمان به‌چاکه‌و نه‌هی له‌مونکمر
واز لی نه‌هینن!!

بیگومان زۆر فرموده‌ی پیغه‌مبەر ﷺ هه‌ن موسولمانان له‌به‌ریابوونی
فیتنه‌و ناشووب ده‌ترسین، یه‌کیک له‌و فرمودانه‌ نه‌و فرموده‌یه‌یه که
نیامی نه‌حه‌دو نه‌بوداود له‌مونثیری کوپی جهریر نه‌ویش له‌باوکیه‌وه
ده‌لی: پیغه‌مبەر فرموی: (مَامِنْ قَوْمٍ يَعْمَلُونَ بِالْعِصَابِ، وَفِيهِمْ رَجُلٌ
أَعَزَّ وَأَمْنَعُ لَا يُغَيِّرُ إِلَّا عَمَهُمْ لَلَّهِ بُعِثَابٍ أَوْ أَصَابُهُمُ الْعِقَابُ) هرگه‌لو
نه‌ته‌وه کۆرو کۆمه‌لیک تاوان کردنیان تیدا بلاو بیته‌وه، پیاوکیان تیدا بی
ده‌ست رویشتوو به‌توانا، نه‌و پیاوه به‌رگری له‌بلاو بوونه‌وه‌ی مونکمر و تاوان
نه‌کاو بی ده‌نگ بی نیلا خودا هه‌موو خه‌لکه‌که سزا ده‌داو چاکو خراب
به‌یه‌که‌وه تووشی نه‌و سزایه ده‌بن.

نه‌مجار په‌روه‌ردگار سهرنجی به‌نده‌کانی راده‌کیشی و هۆشیاریان
ده‌کاته‌وه که نیعه‌تو چاکه‌ی خودای خۆیان که به‌سه‌ری دا رشتوون بینه
به‌رچاوو سرباسگوزار بنو ده‌فرموی: ﴿وَأَذْكُرُوا إِذْ أَنْتُمْ قَلِيلٌ مُسْتَضْعَفُونَ
فِي الْأَرْضِ تَخَافُونَ أَنْ يَتَخَطَّفَكُمُ النَّاسُ فَآوَاكُمْ وَأَيَّدَكُمْ بِنَصْرِهِ وَزَفَقَكُمْ
مِنْ الطَّيِّبَاتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ﴾ بیری نه‌و سه‌رده‌و روژگارانه بکه‌نه‌وه که
تیوه ژماره‌تان کهم بوو خودا زۆری کردن، بی ده‌سه‌لات و نه‌دارا بوون، ترسی
دوژمنتان هه‌بوو، له‌مه‌دینه هه‌واندینه‌وه، له‌جه‌نگی به‌درو جه‌نگه‌کانی تردا
خودا به‌هیزی کردن و یارمه‌تی دان، هه‌ژارو نه‌بوو بوون، خودا ده‌وله‌مه‌ندی
کردن، رزق و روژی به‌سه‌ردا رشتن.. واته: نه‌وه حالو چۆنه‌تی موسولمانان بوو
پیش کۆچکردنیان له‌مه‌که‌که‌وه بۆ مه‌دینه، پاش نه‌وی په‌روه‌ردگار فرمانی
به‌موسولمانان کرد به‌به‌ندایه‌تی کردن بۆ خودا و گوپرایه‌لی بۆ نامۆزگاری
پیغه‌مبەر ﷺ ته‌مجار فرمانی پی کردن به‌خۆیاراستن له‌تاوان و سه‌ری‌بچی

کردن؛ نه‌مجار جه‌خت له‌سەر ئهو ئهرکانه ده‌کاته‌وه ده‌فرمووی: نه‌ی کۆمه‌لی کۆچهران! یان نه‌ی گروهي موسولمانان! یادی ئهو سه‌رده‌و روژگاره بکه‌نده، که ئیوه که‌و بێ نه‌واو بێ ده‌سه‌لاتو هه‌زار بوون له‌مه‌که‌ دا، موشریکه‌کان زۆرو به‌هه‌یزو خاوه‌ن ده‌سه‌لات بوون، سزایان ده‌دان، به‌هه‌موو جوړیک ناره‌حه‌تیان ده‌کردن، ئیوه ده‌ترسان دله‌ راوکێتان بوو، له‌خۆتان دنیایا نه‌بوون، ده‌ترسان که له‌ناکاو موشریکه‌کان بتانفرێن، بتان به‌ن بۆ کوشتن، یان بێنه‌ سهرتان بۆ روتکردنه‌وه‌ مال تالان کردنتان، وه‌کوو چۆن له‌ده‌ره‌وه‌ی شاری مه‌که‌که‌ وا با‌وبوو خێله‌ عه‌ره‌به‌کان به‌غافلگیری یه‌کتریان تالان ده‌کرد، له‌یه‌کتریان ده‌فراند، شه‌و کووتی یه‌کتریان ده‌کرد، وه‌کوو له‌شوێنیکی تردا ده‌فرمووی: ﴿أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا آمِنًا، وَيَتَخَفُّ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ﴾ العنکبوت/ ۶۷ یان ده‌فرمووی: ﴿أَوَلَمْ نَمُكِّنْ لَهُمْ حَرَمًا يُجْبَىٰ إِلَيْهِ ثَمَرَاتُ كُلِّ شَيْءٍ﴾ القصص/ ۵۷.

نه‌ی کۆمه‌لی موسولمانان! بیر له‌و روژگاره بکه‌نده، بۆ ئه‌وه‌ی باش دنیایا بن: که بانگه‌وازی پیغه‌مبەر ﷺ بۆ ژیا‌نه‌وه‌تان بۆ کارێکه‌ پێی زیندو ده‌بنه‌وه، بیری لی بکه‌نده بۆ ئه‌وه‌ی به‌رامبەر خراپه‌و خراپه‌کاران، له‌ناست سته‌و سته‌مکاران له‌رووی ناشوویگیران ده‌سته‌و نه‌رتو دانه‌نیشن!

بیر له‌سه‌رده‌می زه‌بوونی که‌م ده‌سه‌لاتیتان بکه‌نده‌و بیر له‌ترسو له‌زی پیش ئهو کاته‌تان بکه‌نده که هه‌شتا فرماتان پێ نه‌کرا‌بو به‌کۆچکردن و تیزن نه‌درا بوون شه‌ر له‌گه‌ل دوژمن بکه‌ن، پیش ئهو کاته که پیغه‌مبەر دا‌وای لی کردن له‌به‌در له‌گه‌ل له‌شکری کوفر دا بجه‌نگزو ئیوه‌ش پێتان ناخۆش بوو!! پاشان بپروانن: گه‌یه‌شته‌ن چ ناستیکو چۆن به‌هۆی به‌پیره‌وه‌ چو‌نتان بۆ بانگه‌وازی پیغه‌مبەر ﷺ ئیوه ژیا‌نه‌وه، به‌هه‌یز بوون، سه‌رکه‌وتن، لای خودا پاداشی باشتان بۆ نووسرا، رزق روژی زۆرو زه‌به‌نده‌تان به‌سه‌ردا رژا، خودا رزقو روژی پاکو خا‌وینی به‌سه‌ردا رشتن بۆ ئه‌وه‌ی ئاماده‌باشیتان تێدا بخولقینی بۆ سوپاسگوزاری سوپاسی نیعه‌ته‌کانی بکه‌نو پاداشتان بداته‌وه له‌سه‌ر سوپاسه‌که‌.

ئىبنو جەررىرې ھەبەرى لەقەتادەى كۆرې دەعامەى سەدوسى يەوہ دەگېرېتمەو: كە دەربارەى ئايەتى ﴿وَاذْكُرُوا اِذْ اَنْتُمْ قَلِيلٌ مُّسْتَضْعَفُونَ﴾ وتوويەتى: ئەم خېلەى ەمرەب لەھەموو كەس زياتر ژىر دەستەو چەوساوە بوون، ژيانيان بەكولەمەرگى بەسەر دەبرد، لەھەموو كەس زياتر برسو تىنوو بوون، لەھەموو كەس روتو رەجال تىر بوون، لەھەموو كەس زياتر گومراو سەر لى شىواو بوون، لەئىوان فارسو رۆمدا بستە خاكىكى بەردەلانىان بەدەستەو بوو، سوتىند بەخودا لەولاتەكەياندا شىتىكىيان نەبوو ەسودىيان پى بېرى، ئەوى دەژيا ژيانى بەدبەختىو چارە رەشىو كولەمەرگى بوو، ئەوى لىيان دەمرد يەكسەر بۆ ناو سزاو ئەندىشە گلۆر دەكرايەو. دەخوران كەسيان نەدەخوارد وەللاھى لەو رۆژگارە دا خېلىك نەبوو لەسەر زەوى بەئەندازەى ئەوان ژيانى كولەمەرگى بى!!^۲

كەئىسلام ھات ھالو وەزەى ئەوانى گۆرې، وايان لەپھات لەولات دا جىگىرو سەرفرازو خاوەن دەسەلات بن، رزقو رۆژىيان زۆرو زەبەندەو ولاتيان پر لەئاسايشو ئارامى بوو، بوون بەپادشاو فەرمانرەواى جىھان. كەوابى ئەى كۆمەللى موسولمانان بينىتان بەھۆى ئىسلامەو چىتان پى دراو چ پلەوياپەيەكتان بەدەست ھىنا! چ نازو نىعمەتتىكتان دەسكەوت دەسپاسى خودا بکەن لەسەر نىعمەتەكانى، چونكە خوداى ئىوہ خاوەن نىعمەتە، پى خۆشە شوکرو سپاسى بکەن. شوکرو سپاسىش ھەموو كاتى نازو نىعمەت زىاد دەكا!

بىگومان ھاوہلانى پىغەمبەر ﷺ لەگەل ئەم دىمەنە دا ژيابوونو دەژيان، ھەمىشە بىريان لەرابوردوى خۆيان دەکردەو سەپرى وەزەو ھالى خۆشيان دەکرد دواى بەھرەمەند بوونيان بەئىسلام، كە رابوردو ھازرى خۆيان بەرامبەرى دەکرد، ھەستيان بەنىعمەتو فەضلى خودا دەکرد لەسەر خۆيان،

^۲ ئەمە بەنىسبەت ئەو ھالەيانەو كە لەسايەى ئىسلامەو بەسەريان ھاتو ئەو رىزو شكۆمەندىيەى دەستيان كەوت ئەگىنا ئەوان ئەو كاتە خاوەنى (بەيت) بوون (رحلة الشتاء والصيف) يان ھەبوو، ھالىانن لەمەرەبەكانى دەوروبەريان باشتىر بوو!!؟

بۆیه نهم قورئانه تامو چيژتيكي تاييه تي هه بوو له ههستو فيكرييان داو
له زه تيكي تاييه تيان لي ده كرد!! نه مپوش كه ناخرو توخري سه ده ي بيسته مهو
رابوونتيكي نيسلامي له سهرتاسهري جيهان دا ههستي پي ده كړي. نهركي
سهرشاني نهو كۆمه له موسولمانه يه كه خويان له گۆره پاني رابوونه كه دا
ده بيننه وه و تيده كوشن بۆ گيرانه وه ي نهم نايينه بۆ واقيعي ژياني
موسولمانانو ده يانه وي مهنه جي خودا په پيره و بكر يو ياساي ده ستركردو
دانراوي رۆمانو فخره نسا وه لا بخريو قورئان بگه ريتسه و بۆ شويني سروشتي
خويو ببيته سهرچاوه ي حوكمو ياسا! ناهو كۆمه له له خويروده موسولمانه
هه رچه نده و تيده چي نهو دوو قوئاعه ي به سهر هاوه لاني پيغه مبهر ﷺ دا هاتو
پي دا تيپهر بوون، نه مان پي دا نه روويشتبن! يان نهو چيژه ي لي نه كهن، وه لي
پيويسته كه نهم قورئانه بهم حه قيقه ته له گه ليان ده ويو بانگه وازيان ده كا بۆ
به پيره وه چووني نهم نايينه كه مايه ي ژيانه وه و زيندو بوونه و ه يانه، به بي
سي و دوو به پير بانگه وزي به كه وه بچنو به دنيايي و بتمان ي ته واره تيپكوشنو
چاوه رواني نهو واده و به ليئانه بن كه خودا بۆ موسولماناني پيشووي هيئانه
ديو سهرفرازي كردن، دنيان بن هه مان واده و به ليئان بۆ نه مانيش ديني ته ديو
هه رتا قمو كۆمه ليك به ليئوردويي و راستالي ريبازي شه قامه رني خودا بگرته
بهرو له پيناو نه نجامداني نهركه كاني سهرشانيان خوگرو بارقوول بن بيگومان
هه مان سهرفرازي و شكۆمه نديي كه داي به هاوه لاني پيغه مبهر ﷺ ده يدا
به نه مانيش!

ده با هه لكراني مه شخه لي رابووني نيسلامي له هه موو په ناو
پاساريكس سهر زهوي چاوه رواني هاتنن يارمه تنو كۆمه كس و رزق و
رۆژيس خودا بن كه به ليئني خودايه و به ليئني خوداي په روه ردكاريش
هه رگيز پاش و پيش ناكاه به درۆ ده رناچي!

خیانه تکرردن له خوداو پیغه مبهرو خیانه ت له سپارده

يَتَّيِّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَخُونُوا آلَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمْنَتَكُمْ
وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٧﴾ وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَأَنَّ
آلَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٢٨﴾

له نایه ته کانی پیښودا پوره د گار نه وهی راگیانده: که رزقو رژیسی پاکو
خاوتنی داوه به بنده کانی، نازو نیعمه تی جوړاو جوړی به سهردا رشتوون..
نه مجار لیره دا جله وگیری نه و هیان لی ده کات. که نه چن خیانه ت
له ده سکه و ته کانی جهنگو نمرکه نایینه کان دا بکن....

هژی هاتنه خواره وهی تم نایه تانه، وه کوو: سه عیدی کوری مه نصورو
هی تریش له عه بدولای کوری نه بو قه تاده ده گیر نه وه، ده فمر موی: نایه تی
﴿لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ﴾ دهریاری نه بولوبایه کوری عه بدولموندیر هاتو ته
خواری، که هاپه یمانی هژی قوره یظه ی جوله که بوو؛ کاتیک پیغه مبهرو
هژی به نو نه ضمیری شاربهره دهر کردن، نه مجار نوره ی دهر کردن ی به نو قوره یظه
هات، دواي قور میتنه خستنه سهریان بو ماویه کی درېژ، ویستیان له سهر
له سهر هوکمو شمره فی سه عدی کوری مدعاز که نه ویش له وه پیش
هاپه یمانیان بوو، له قه لاکه یان بینه دهری. جا له ته بولوبایه یان پرسى: وتیان:
ده بی سه عده دهریاری نیمه چ هوکمییک بدا؟ نه بولوبایه ده ستی بو ملی
خوی برد. ناما وهی به وه کرد: که سه عده هوکمی سهر برین دهریاریان ده دا.
تیتر نه نایه ته هاته خواری. نه بولوبایه ده لی: که نه ویشاره یه م بو
جوله که کان کرد هیشتا له شوینى خوّم نه جوولابووم یه کسهر هه ستم به وه کرد:
که خیانه ت تم له گهل خوداو پیغه مبهرو خودا دا کرده.

ده گیر نه وه ده لین: پیغه مبهرو پرسیارى له خیزانی نه بولوبایه کرد: نایا
نه بولوبایه بهر ژوو ده بی، نوژ ده کا؟ غوسلی له شپیسى له خوی دهره ده کا؟

خیزانه کە ی وتی: بە ئی قوریان رۆژوو دەگریتو نوێژ دەکا و غوسل لەخۆی
دەردەکا! خوداو پیغه مەبەریشی زۆر خوش دەوین.

تیمامی زوهری دەفەرموی: کە ئەم نایه ته هاته خوارێ: ئەبۆلولویابه خۆی
بەکوڵەکیه کی مزگەوتەوه پێچا، وتی: وەللاهی خواردن ناخۆمو هیچ
ناخۆمەوه تا دەمرم یان خودا تۆبەم لی قبول دەکا، نۆ رۆژ بەو حالەوه
مایهوه، لەریوایه تیک دا حەوت رۆژ مایهوه، هیچی نهخوارد تا لەهۆش خۆی
چوو، ئەمجار خودای مێهرەبان تۆبە ی لی قبول کرد، پێیان گوت: ئە ی
ئەبۆلولویابه تۆبەت لی وەرگیرا، وتی: وەللاهی خۆم ناکەمەوه تا پیغه مەبەر
تەشریفی نهیه بەدەستی خۆی نه مکاتەوه، ئیتر تەشریفی هاتو بەدەستی
مویاره کی کردیهوه.

ئەبۆلولویابه بەمالو سامانی و خیزانو مندالی لەناو جوله کەکانی
بەنوقورە یظه دابوو کە تۆبە ی لی وەرگیرا وتی: دەبی بەمەبەستی تەواو کردنی
تۆبە کەم ئەو خانووی تاوانە کەم تییدا ئەنجام دا چۆلی بکەم هەرچی مالو
سامانیشم ههیه بیهه خشم. پیغه مەبەر فەرمووی نهخهیر سێیه کی ماله کەت
بکە بەخیر بەسه!

ریوایه تی تریش ههیه دەریاره ی هۆی هاتنه خواره وه ی نایه ته کە بەلام
موفەسسیرین بەلایانه وه بەهیز نیه و ئیمهیش پاشگویمان خست:

بەهەر حال هۆی هاتنه خواره وه کە چیرۆکی ئەبۆلولویابه بی، یان هۆی
ترین چ لەمەوزوعه کە ناگوپی، وەکوو چەند جاری تر گوتراوه (عیبرەت
بەعموومی له فظله نهك به خووصوو صیه تی سه به ب.). دهقه كەش
سەرلەنوێ بانگهوازی کردنو هوتافه بۆ موسولمانان: کە وریابو سوورین بۆ
بەپیره وه چوونی بانگهوازی خوداو پیغه مەبەری خوا.....

چونکە مالو مندال زۆر جار دەبنه کۆسپو ته گهره له بێردەم بەپیره وه
چوونی بانگهوازییه کەدا، ترسو به خیلی دهخه نه دلی ناده مێزاده وه.
پیغه مەبەر (الولد مَجْبَنَةٌ مَبْخَلَةٌ) واته: مندال پیاو ترسنۆک
دەکاتو رۆژو چروکی دهکا.

ناشکراشه نمو نایینهی پیغه مبر ﷺ بانگهوازی بۆ ده کاو هۆی ژیانده وه
 زیندو بوونه وه یه وه، ژبانی سدر فزازی بۆ مرۆف دهسته مبر ده کا له ههر دو جیهان
 دا، پتویستی به فیداکاری و له خۆبوردنه، پتویستی به گیانبهخشین و مالبهخشین
 هیه، بۆیه قورنانی پیروژ چاره سهری حیرصو ته ماعی ناده میزاد ده کا، به وه
 که ناگاداریان ده کاته وه: مالو منداڵ کاریان تی نه که نو پالیان پی له جیهاد
 لی نه ده نه وه، ده فرموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا﴾ تهی نمو که سانهی پرواتان
 به خوداو پیغه مبره که یو به قورنان هینا وه: ﴿لَا تُخُونُوا اللَّهَ﴾ خیانهت
 له گهل خودا مه کهن، به م جوړه نمو نکرانهی خستویه تیه سهر شانتان
 نه نجامیان نه دن، یان سنووره کانی بشکینو سنوور به زینی بکهن،
 ﴿وَالرَّسُولَ﴾ ههروه ها خیانهت له گهل پیغه مبر مه کهن، به م جوړه شوین
 نامۆزگاریه کانی نه که نو پابه ندی فرمانو نه هیه کانی نه بنو شوین هه واو
 ناره زوی خۆتان بکه نو لاسای باوکنو باپیرانتان بکه نه وه. ﴿وَلَا تُخُونُوا
 أَمَانَتِكُمْ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ ههروه ها خیانهت له سپادهی ناو خۆشستان
 مه کهن، به م جوړه پاریزگاری سپارده و شتی له لا دائراواتان نه که نو گرنگی پی
 نه دن، به لکو پتویسته و تپای خیانهت نه کردن له گهل خوداو پیغه مبر ﷺ
 ناگاداری سپاردهی نیوان خۆشستان بنو خیانهت له نه مانهت مه کهن. نه مهش
 سپارده و (وه دیعه) ی مادی هه والی نهینی گشتی په یوه ند به گهل و لات ه وه
 نهینی تایبته به تاکه کانی کۆمه ل ده گرته وه. نابی ریگا بدهن دوژمن به سهر
 نهینی گهل و لات دا ناگادار بی، ههروه ها نابی بهیلن نهینی تاکه کان به ناو
 خه لک دا بلاویته وه.

نه مانهت هه موو نمو گوفتارو کرده وانه ده گرته وه: که خودا به بهنده کانی
 سپارد و نو له سهری پتویست کرد و نو بۆ دیاری کرد و نو، خیانهت له نه مانهتیش
 بریتیه له به جی نه هینانی نهر که پتویستیه کانی نایینو پابه ند نه بوون
 به بهریاره کانی خوداو پیغه مبرو شوین نه که و تنی سونته کانی پیغه مبرو
 پیشیل کردنی مافی خه لک.

﴿وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ وه لحال ئیوه که نمو خییانه ته نه نجام ده ده ن ده زانن: که خییانه ت ده که نمو ده زانن سزا که ی به تیشرو سامنا که، ئیوه جیاوازی چاکو خراب ده که نمو ده زانن: ناکامی خییانه ت چۆنه، واته: ئیوه که خییانه ت ده که نمو به نه نه ست ده یکمن نه که به نه زانی.

خییانت گوناھی بچوکنو گهوره ده گریتهوه، جا گونا هه که زیانی همر بق خودی گونا هکاره که بی، یان زیانه که ی بق خه لکانی تریش بی، خییانت ره وشتی دووړو خواندناسانه، همره کوو چون نه مانت ره وشتی موسولمانانه. نیمامی نه حمده لهنه نسی کوړی مالیکموه ده گیر پتهوه ده لی: کهم جار وا بووه پیغه مبهر ﷺ وتاری خویندی پتهوه نه یفر موو بی (لا ایمان لمن لا عهد له) نیمانی نیه که سیک واده و به لینی خوی به جی نه هینی.

هەردوو پیری فرموده (موسلیم و بخاری) لەتەبووهره یهوه
فرموده دهك ده گیرنوه ده لی: پیغمبەر ﷺ فرموی: (آية المنافق ثلاث:
إذا حدث كذب، وإذا وعد أخلف وإذا أؤتمن خان، وان صام وصلى وزعم
انه مسلم) نیشانهی دوپروو سێ شته: كه قسهی كرد درۆ بكا، كه واده
به یێنی دا نهیباته سهر، كه سپاردهی لا دانرا خییانهتی لی بكا، نمو كه سهی
تهمه رهفتاریهتی دوپرووه تهنانهت با رۆژووش بگریو نوێژ بكاو پێی وا بێ
موسولمانه.

جا چونکه هۆیه ک له هۆیه کانی خییانه تکردن، خوشهویستی مالو منداله،
پهروهردگار بهنده کانی هۆشیار ده کاتمهوه، که خۆیان له زیانو ناکامی نهو
خوشهویستییه پیاریزنو فرموی: ﴿وَاعْلَمُوا أَنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ
فِتْنَةٌ﴾ واته: باش بزانی که بێگومان مالو سامانتان نهزمونو تاقیکردنهوه
بۆ ئیوه، پهروهردگار به تاقیتان ده کاتمهوه؛ بۆ نهوهی بۆتانی ده ربخا چون
پاریزگاری سنووره کانی خودا ده که نهو رهفتارتان چون ده بی، که سییک
له تاقیکردنهوه دا سه رکهوتوو نه بی، تووشی تاوانو سزا لی ستاننن ده بی،
چونکه مالو مندال وا له تاده میزاد ده کا به تهواوی هه له موگیری دنیا بیو، واز
له هه ولدان بۆ قیامت بینئ: لهم رووه وه که تاده میزاد به سروشت مالو

سامانی خوش دهوی، به‌ته‌ماع و هله‌یه بۆ و ده‌ست هیئانی و کۆکردنه‌وی و به‌زمه‌نده کردنی، جا رژدی و چروکی تیدا ده‌نویئو حه‌قی خودای لی ناداو، زه‌کاتو سهر فیره‌ی واجبو خیری تری لی ناکا، یارمه‌تی هه‌ژاران ناداو، له‌ریگه‌ی خێرو چاکه دا له‌مالو سامانی نابه‌خشی!

هه‌روه‌ها خوشه‌ویستی (من‌دال) یش یه‌کیکه له‌و شتانه‌ی له‌سروشستی ناده‌میزاد دا ره‌گی داکوتاه، وا ده‌بی نهم خوشه‌ویستییه ناده‌میزاد هه‌لده‌نی بۆ و ده‌سته‌یئانی مالو سامان له‌ریگه‌ی نابه‌جیوه بۆ به‌خێوکردنی خاوو خیزانی، بۆیه پێویسته موسولمان وریا بی، بۆ مالو من‌دال خۆی نه‌خاته به‌ر لێرسینه‌وه و سزاو تۆله. به‌لکو پێویسته موسولمان هه‌ول بدا مالو سامان له‌ریگه‌ی هه‌لالو مه‌شروعوه پیدای بکا، نه‌مجار به‌شی لێقه‌وماوانی لی بدا، له‌ریگه‌ی خێرو چاکه دا لی بی به‌خشی، مالو من‌دالی به‌شتی هه‌لال پهره‌رده بکا، هه‌ول بدا به‌خواردنو خواردنه‌وی هه‌لالو زو‌لال جه‌سته‌ی مالو من‌دالی گه‌شه بکاو پهره‌رده ببین، بۆ شه‌وه‌ی من‌داله‌کانی نه‌بنه هۆی ترسنۆکی و رژدی و چروکی!

له‌هه‌مان کات دا پێویسته موسولمان له‌ناست پهره‌رده‌ی من‌دالی دا که‌متر خه‌می نه‌کا، هه‌ول بدا له‌سه‌ر ره‌وشتی به‌رزو پابه‌ند بوون به‌نه‌حکامی شه‌رع نایینه‌وه مالو من‌دالی پی بگه‌یه‌نی و نه‌هێلێ نزیك شتی حه‌رام و یاساغ بکه‌ونه‌وه.

نه‌مجار پهره‌ردگار به‌رسته‌یه‌کی سه‌رنج راکیش کۆتایی به‌نایه‌ته‌که ده‌هێنێ و ده‌فرموی: ﴿وَأَنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ﴾ خودا خۆی مالو من‌دال ده‌به‌خشی به‌ناده‌میزاد، هه‌ر شه‌و خودایه‌ی مالو من‌دال به‌ناده‌میزاد ده‌به‌خشی، پاداش و ته‌جریکی گه‌وره‌و فره‌ مه‌زنی لایه بۆ شه‌و که‌سانه‌ی که‌ به‌هۆی مالو من‌داله‌وه تووشی کاری خراپ نابن و له‌تاقیگه‌و شه‌رموونی مالو من‌دال به‌سه‌ر به‌رزیی ده‌رده‌چو سه‌رکه‌وتوو ده‌بن، مالو من‌دالیان نایه‌ته کۆسپو ته‌گه‌ره له‌به‌رده‌م به‌جیه‌یئانی شه‌رکی سه‌رشانیانو له‌خۆبه‌ختکردنو جیهاد ساردیان ناکه‌نه‌وه.

واته: بزائن: كه پاداشو به خششی خوداو به هشتی رهنگینو رازاوهی
خودا زور باشتهر بۆ نیه له مالو مندان، ناگاتان له خوتان بی بۆ مالو مندان
نمو پاداشو به خششه له کیس خوتان مدهن، همیشه ههول بدهن ره زامه ندیی
خودا به ده ست بینن، پابه ندی ههوکمو شهریه تو نایینی خودا بن؛ به گۆرهی
نایینی خودا مالو سامان پهیدا بکه نو خمرجی بکه من مندانان پهروه ده
بکه نو پتیه بگه منن. چونکه سامانو مندان تاقیکردنه وهی ناده میزادن،
که سیک له ریگی هه لاله وه مال پهیدا بکاو له خیرو چاکه دا خمرجی بکا،
خاوه نه که له تاوانو طوعیان رزگار ده بی. ههروه ها نه گهر باوک مندانه کانی
به پهروه ده یه کی نایینی و رهوشی جوان پهروه ده بکا، خواره مهنی پاکو
هه لالیان ده رخوارد بدا رۆزی قیامت له لیکۆلینه وه هیساب ده رباره ی خاوه
خیزانی رزگاری ده بی، نه گهر به پیچه وان به بو نه وه خۆی تووشی سه خترین
سزاو تۆله ده کا!

ته قوا ی خوداو پله و پایه ی ته قوا و ته قواکاری

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اِنْ تَتَّقُوا اللّٰهَ يَجْعَلْ لَّكُمْ فُرْقٰنًا وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ

سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيْمِ ﴿٢٩﴾

له نایه ته کانی پیشودا، پهروه ردگار ناده میزادانی ترساندن له فیتنه ی
سامانو مالو مندان. نه مجار لیره دا خه لک هه لده نی بۆ ته قوا و خودا
په رستییه ک که مروف و لی ده کا واز له زنده په ویکردن له خوشیستنی مالو
مندان دا بینن و ده فرموی: ﴿يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اِنْ تَتَّقُوا اللّٰهَ يَجْعَلْ لَّكُمْ
فُرْقٰنًا﴾ نه ی نمو که سانه ی پرواتان به په یامی نیسلام کردوه! نه گهر له خودا
بترسن؛ پابه ندی فرمانه کانی بنو خۆ بیاریزن له جله وگیریه کانی، به گۆره ی
یاسای پهروه ردگار ره فشار بکه من، له ناو دهروونی خوتان دا، زانیاری
مه له که یه کتان بۆ ده ره خستینی ده توان به هویه وه هه قو به تال لیک جیا
بکه نه وه، قازانچو زیانی خوتان بزائن، نه م زانیاری مه له که رو ناکیه به بی

ته قواو له خودا ترسان ده سته بر نابیی، کهوا بوو زانیارییه ک که له ته قواوه
 سهرچاوه بگری بریتیه له حیکمه تو دانایی، که سیکیش حیکمه تی بدریتی
 خو شیه ختو کامه رانه، وه کوو له نایه تیکی تردا ده فرموئ: ﴿وَمَنْ يُؤْتَ
 الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا﴾ البقرة/۲۶۹ یان ده فرموئ: ﴿وَيَجْعَلُ
 لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ﴾ الحديد/۲۸. که سیک ته قواي هه بی، له خودا بترسی،
 پهره ردگار زانستو زانیارییه کی پی ده به خشی که ریگای ژبانی بو روناک
 بکا، جیاوازی نیوان گومرایو هیدایه ت بکا، حقو به تال لیک جیا بکاته وه،
 نیسلامی راستو کوفر لیک هه لهاویری، به جوړیک حقانی و ره بان بی به مو
 له شریعه تی خودا لا نه دار پابه ندی فرمانو جله و گیریه کانی نایینی نیسلام
 بی. ﴿وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ﴾ هه وه ها نیوه نه گهر ته قواي
 خوداتان هه بی، تاوانه کانتان داده پوشی و لیسان خوش ده بی، له سهر تاوانی
 له وه پیشتان سزاتان ناداو توله تان لی ناسینی: ﴿وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ﴾
 پهره ردگار که نه م هه موو چاکه یه تان له گهل ده کا، فضلو نیعمه تی گه وه
 گه وه ی به سهر نیوه غهیری نیوه ش دا هه یه، نیعمه تو به خششه کانی هینده
 زوړو به رفراوانن به شی هه موو کهس ده کا!!!

تیلینی:

له قورثانی پیروژ دا فرمان به ته قواو زوړ جار دووباره بوته وه، به لام لیته دا
 فرمان به ته قواو له شیوه ی مخرج دا هاتوه، پهره ردگار له م نایه ته دا وا
 خیطابی ناراسته ی بهنده کانی کردوه ده لئی خویان له گهل یه کتری دا
 ناخواتن ده کهن..

هه رکاتی بهنده ته قواي خودای خوی کرد؛ به م جوړه پابه ندی فرمانو
 جله و گیریه کانی بی، واز له شتی گومان لیکراویش بی نی له ترسی نه وه ی
 تووشی حهرام نه بی، دلو ده روونی خوی شه حن بکاته وه به نیازی پاکو
 مه به سستی خاوین، نه ندامه کانی جهسته ی له کارو کرده وه ی باش دا به کار
 بهی نی، خو بیاریزی له هه رشتیک که بونی شیرکی نهی نی و ناشکرای لی بی!
 خودا پاداشتی باشی ده داته وه:

لییره‌دا قورئانیس پیروژ سن جور پاداشی بو ته‌قواکارن دیاریس
کردوه:

۱- فرموی ﴿يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا﴾ فرقان: وشه‌یه‌که زیده موباله‌غدی
تیدایه، مه‌به‌ست پی‌ی هدرشتیکه که جوداوازیی له‌نیوان حدقو به‌تال دا بکا،
زانباری به‌سوود، سمرکه‌وتن به‌سمر دوژمن دا پییان ده‌گوتری: (فرقان) شم
وشه‌یه بو قورئانیس به‌کارده‌هیئر! چونکه هۆکاری سمره‌کی جیا‌کردنه‌وی
نیوان حدقو به‌تالی له‌خوگرتوه.

۲- فرموی ﴿وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ﴾ واته پەروەردگار پاشماوه‌ی
تاوانه‌کانی له‌وه پیشیان (به‌گه‌وره‌و بچووکه‌وه) پاک ده‌کاته‌وه‌و له‌دوینا دا
پەردە‌پۆشیان ده‌کا، به‌مەرجی تۆبه‌ له‌و تاوانانه بکەنو جاریکی تر بۆیان
نه‌گه‌رێنه‌وه.

۳- فرموی ﴿وَيَغْفِرْ لَكُمْ﴾ واته: له‌روژی قیامت دا له‌تاوانه‌کانتان
خۆش ده‌بی؛ سزاو تۆله‌ی به‌رامبه‌رتان لی ناستینی!

به‌گورتی و پوختی ته‌قوا نوورو روناکییه له‌دویناو له‌قیامت دا، هژی
خۆشه‌ختی و کامه‌رانی هەردوو دنیا‌یه، که‌شتی رزگار بوونه له‌هه‌موو خراپه‌و
شەرو گێژاوێک بۆیه پەروەردگار له‌شوینیکی تردا ده‌فرموی: ﴿وَتَزَوَّدُوا
فَإِنْ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَىٰ، وَاتَّقُوا يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ﴾ البقرة/۱۹۷.

فیل و پیلانه جوراو جوهره‌کانی موشریکه‌کان دژی

پیغه‌مه‌هر ﷺ

وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُثْبِتُوكَ أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ
وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَكْرِينَ ﴿٣٠﴾ وَإِذَا تُثْلَىٰ عَلَيْهِمْ
عَايِنْتَنَا قَالُوا قَدْ سَمِعْنَا لَوْ نَشَاءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ

الْأَوَّلِينَ ﴿٣١﴾

نیمامی نه حمده ده فمرمووی: عه بدورره زاق بۆی گیراینه وه: که نه ویش له مو عمه ره وه ده گیریتنه وه: نه ویش له عوسمانی نه لجه ریری نه ویش له مه قسمه که مه ولای نیبنو عه بیاسه، ده لئی: نیبنو عه بیاس ﷺ ده رباره ی نایه تی ﴿وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ...﴾ بۆی گیرامه وه فمرمووی: شه ویک قوره یشی به کان له ناو خویان دا له مه که که ده رباره ی پیغه مبه ر ﷺ راوژیان کرد: هه ندیکیان وتیان: به یانی که رۆژ بو وه ده یگرینو پیوه ندی ده که یین، برتیکیان وتیان: نا، وا باشه بیکوژین: کۆمه لیکیشیان وتیان: نه خه یر له وه لات ده ری بکه یینو نه هتلین له ناومان دا دانیشی!

په ره ردگار پیغه مبه ری خۆی له م پیلانو که یینو به یینه ناگادار کرده وه.. پیغه مبه ر ﷺ برپاری کۆچکردنی دا بۆ مه دینه عه لی کوری نه بو طالیبی له جیگه ی خۆی نواند: پیغه مبه ر ﷺ له مه که که ده رچو به ره نه شکموتی حیرا کهوته رۆی گه ییشه ناو نه شکموته که:

له لایه کی تره وه موشریکه کان تیشکیان له عه لی ده گرتو وایان زانی پیغه مبه ره له ناو جیگه که دا، که رۆژ بو وه وه دونیا روناک بوو هه لمه تیان بۆ برد بیکرن، که لی ئی نزیک بوونه وه بۆیان ده رکهوت عه لی کوری نه بو طالیبه. وتیان: کوا موحه مه ده؟ کوا خاوه نی نه م جیگه یه؟ وتی: نازانم بۆ کوی چوه. ئیعر شوین پییان هه لگرت تا گه یشته کۆی حیرا، له وئ لییان تیکچوو به کۆیه که هه لگه ران، به به رده م نه شکموته که دا رۆیشتن بییان جالجالۆ که ده رگای نه شکموته که ی ته نیوه، له دلی خویان دا وتیان: نه گه ر بچوایه ناو نه شه کهوته که، ده رگا که ی ناوا به ته ندراوی جالجالۆ که نه ده مایه وه، سی رۆژ له و شاخو کۆیه مانه وه هیچیان ده س نه کهوت.^۲

نیبنو ته بی حاته مو نیبنو ئیسه قاق له تی بیبنو عه بیاسه وه ده گیرنه وه: که فمرموویه تی: چهند که سی که له قوره یشی به کانو له پیاو ماقولانی هه رخیلێک کۆبوونه وه بۆ نه وه ی بچن بۆ (دار القدوة) شه یتان له شیوه ی پیاو ماقولیکی ریش سپی پیشی پی گرتن، که چاو یان پی کهوت، وتیان: جه نابت کۆی؟ وتی:

من پیریکي نه جییم، زانیومه بۆ چ مهبه سستیګ کۆده بنه وه، ویستم منیش ناماده بېم، راو بۆچوونو نامۆزګاری خۆم بخه مه پیش چاوتان، وتیان باشه فرموو: تۆش وهره ژووره وه، له گهلان چووه ناو (دار الغدوة) نه مجار وتی: دهی بابزانین دهریاره ی نهم پیاوه (واته پیغه مېهر) چیتان بریار داوه؟ یه کیکیان وتی: پیوهندی ده کینزو بهندی ده کین تاده مری. وه کوو چۆن شاعیره کانی پیشوو (زوهیر، نایغه) له ناو چوون!

شهیتان که له شیوه ی پیاوړکی پیر دا بوو، وتی: نا نهم رایه په سند نیه، چونکه خزمه کانی کۆده بنه وه و بهزۆر له بهند رزګاری ده کینو له وانه یه یارمه تی بده نو ئیوه له ولات دهریکمن، بزائن چاره یه کی تر بۆ نهم کابرایه بدۆزنه وه!! یه کیکی تر وتی: له ولات دهری بکه نو مه هیلن بیته وه ناو ولاتو بۆخوتان نیستراحت دابنیشن. چونکه نهو که له ولات دهرکرا همرچی بیکا زیان به ئیمه ناگه یه نی!

پیره میړدی نه جدی (شهیتان) وتی: نه وه لالا نه وه په سند نیه، ئیوه نازان چهند زمانی لوسه؟ چهند گوشتوگو خۆشه؟ چۆن دلۆ دهروون داگیر ده کات، سویند بۆ، ته گهر ئیوه نه وه بکه ن په یوهندی به عمره به کانی تره وه ده کاو کۆیان ده کاته وه و پاشان هه لمه تتان بۆ دینزو له ولات دهرتان ده کهن، پیاو ماقوله کاتتان ده کوژن!! وتیان: راسته و قسه که ت به جییه، بزائن شتیکی تر بدۆزنه وه، ته بوجه هل وتی: به خودا من ریگا چاره یه کم دۆزیوه ته وه باشرین ریگایه و تا ئیستا که ستان په یتان پی نه برده، وتیان: نهو ریگا چاره یه چی یه؟ وتی: بینن له هه موو خیلو بنه ماله یه ک گه نجیکی به هیزو توانا و نازا هه لېژین، ته مجار همریه که یان شمشیرکی برنده ی ده دینه ده ست، هه موویان بچن په لاماری بده نو به یه که وه لی راکیشنو بیکوژن، جا که کوشتیان خوینه که ی ده که ویته سهر هه موو خیله عمره به کان، پروانا که به نوو هاشم دواپی بتوانن شهر له گهل نهم هه موو خیله عمره بهانه بکه ن، خۆ ته گهر ویستیان خوینه که ی ده دینه و به نیستراحت دواپی داده نیشن.

پیره پیاوی نه جدی، وتی: نافهرین نه وه رای باشو ریگا چاره ی چاکه، ته گبیر له وه باشر نابی!

همو له سر نه په پیک هاتزو رایان له سر بوو: که نه نجامی بدهن.
نیر حه زره تی جویرانیل هاته لای پیغه مبرو هوالی ته گبیری
کافره کانی پی دا، پروه ردگار ریگهی به پیغه مبر دا: که کوچ بکا بو
مه دینه، جا که پیغه مبر ﷺ کوچی کرد بو مه دینه و پاش گه شستنی،
پروه ردگار نیعمه تی خوی وه بیر ده هیئتیه وه نه نایه ته ی بو ده نیتری که
ده فرموی: ﴿وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا... (الآیة)﴾.

په یوه ندی نه نایه تانه به نایه ته کانی پیشیانوه نه وه یه: که پروه ردگار
له وه پیش نیعمه ته کانی خوی به سر موسولمانان دا به گشتی وه بیر هیئانه وه
فرموی: ﴿وَإِذْ كُرُوا إِذْ أَنْتُمْ قَلِيلٌ.....﴾ (الانفال ۲۶) گونجاو بوو که
نیعمه ته تایه ته کانی به سر پیغه مبر ﷺ خوی دا وه بیر بیئتیه وه: که
بریتیه له پوچمل کردنه ی قیلى موشریکه کان که ویستیان پیغه مبر تیرور
بکن. خودا پیلانه که یانی پوچ کرده وه. ده فرموی: ﴿وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ
كَفَرُوا﴾ نه ی پیغه مبری خوشه ویست! نه نیعمه ته گرنگه یاد بکړه وه که
خودا پی دای، بیری نه و کاته بکړه وه که موشریکه کان کړیوننه وه بو
دپرشتی پیلانیکی خه ترو سامناک دژى شه خصی خوتو په یامه کت،
بیگومان پوچله کردنه وه نه و پیلانه نیعمه تیکی نه ونده گرنگه شیاری
نه وه یه: تو همیشه سواسگوزار بی؛ روداو یک بوو په ندو عیبره تی لی
وهرده گیری، به لگه یه له سر راستی بانگه وازی په یامه کت، نیشانه ی نه وه
بوو خودا له کاتی ته نغانه و ناخوشی دا پشتگیری ده کا، ناهیل دی دژمن
فرستت لی بینن بیگومان موشریکه کان نه خشه و پیلانیان له دژ دپرشتی،
همو یان له سر نه وه ریکه وتزو به نه یی له ناو خویان دا پرپاریان دا
﴿لِئَلَّيْتُمْ أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ﴾ که به یه کیک له سى جوړه زیانت پی
بگه یه نن، یان بتخه نه به ندی خانه وه نه هیلن په یامه کت به خه لکی بگه یه نن،
یان که له کومه کیت لی بکړه و بتکوژن، یان له وه لات دهرت بکړه و نه هیلن
له زیدی خوت دابنیشی.

﴿وَمَعْكُرُونَ﴾ نهوان به نهی نی پیلانیان له دژ داده پشتی به جوړیک که تو ناگات لی نه بوو، ﴿وَمَعْكُرُوا لِلَّهِ﴾ به لام پهروه ردگار پیلانه که یانی پوچ ده کرده وه فرتو قیلله کانیانی هه لوه شانده وه، چ پیلانو نه خشی کیشابوویان به فیرو چوون، چونکه کوچکردنی بو مه دینه به ساغو سه لامه تی بو ره خساندیو به ناو نهوان دا له مال هاتیه ده ریو پییان نه زانیو له ده ستیان رزگارت بوو؛ له مه که مه کوچت کرد بو مه دینه. ﴿وَاللَّهُ خَيْرٌ أَلْمَا كَرِين﴾ پیلانی خودا باشتر جی ده گریو کاریگه تره به لکوو هه رنه خشی خودا جی به جی ده بیو هه ر پیلانی نهو سه رکه وتوو ده بی!

به راستی نهو تابلزیه لییره دا قورشان کیشابویه تی: ﴿وَمَعْكُرُونَ وَمَعْكُرُوا لِلَّهِ﴾ تابلزیه کی سه رنج راکیشو کاریگه ره، ده تو به خه یال کوو کووونه وه ی قوره یشییه کان یینه وه بهرچاوو تییان بفکره که پیلانو نه خشه کان داده ریژن، ته گبیر ده که نهو راوو بو چوون ده گورنه وه، پهروه ردگاری بالا ده ستو زانو به توانا له پشتیانه وه پیلانو نه خشه کانیان پوچ ده کاته وهو ریه که یان ده کاته وه به خوریو نهوان به خویان نازانو هه ست به نه خشی خودا ناکه نو ناگیان له هیه نه!!

نه تابلز قورثانییه له سه ریکه وه قه شمیری لاقرتییان پی ده کار له لایه کی تره وه له هه مان کات دا وینه یه کی تر سناکو دل دا خورینه! چونکه نهو ناده میزاده نه زانو زه بوونو بی ده سه لاتانه ده بی جی بنو بتوان جی بکه نه؟! زانیو توانای نهوان له کوئیو تواناو زانیاری پهروه ردگار له کوئی؟! ده بی نهو نه فامانه چییان پی بکری بهرام بهر زانیاری ده سه لاتی پهروه ردگاری به دیهینه ری بونه وه؟

نه به جار سییاقی ثایه ته که دریژه به راواندنی رهوشتی کافره کان ده ده نو رهفتارو کرده وه کانیان ده خه نهرو، پرویا گهنده درو بوختانیان دیاری ده که نه، لافو که زافو خوه لکیشانی نهو موشریکانه ده گاته ناستیک؛ که بلین: جا قورنان چیه؟ تیمه ش (نه گهر بمانه وی) ده توانین پهراویکی ناوا بخهینه رو!

قورئان بیریتییه له داستانو چیرۆکی گه‌له‌پیشینه‌کانو ئیمه‌ش ده‌توانین له‌و
چیرۆکئو داستانانه‌ بلّین!!

بۆیه قورئانی پیروژ دوا به‌دوای باسکردنی پیلانو نه‌خشه‌کێشانی
کافره‌کان دژی خودی پیغه‌مبەر ﷺ خۆی، دیته سهر باسکردنی پیلانه‌کانیان
دژی ئایینو قورئانه‌که‌ی ده‌فهرموئ: ﴿وَإِذَا تَنَلَّى عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا قَالُوا قَدْ
سَمِعْنَا﴾ نه‌گهر ئایاتی قورئانی پیروژ به‌سهر نه‌و موشریکانه‌ دا
بخویندرتسه‌وه، (هه‌رچه‌نده‌ نایه‌ته‌کان وه‌کوو خۆری روناک وان، ناشکراو
نومایانن) نه‌وانه له‌بهر نه‌فامی و سهره‌قه‌ی و بی هۆشی و لوتبه‌رزی خۆیان
ده‌لّین: گوئمان لی بوو بیستمان، جا نه‌وه چیه‌و گرنگی له‌چی دایه؟ ﴿لَوْ
نَشَاءُ لَقُلْنَا مَثَلُ هَذَا﴾ نه‌گهر ئاره‌زوئمان لی بی، ئیمه‌ش کتیبی وه‌ک نه‌م
قورئانه‌ داده‌ئین، ده‌توانین ئایاتی ئاوا بلّین!! نه‌مجار بایبسی وته‌که‌ی
خۆیان ده‌ده‌نه‌وه‌و ده‌لّین: ﴿إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ﴾ نه‌م قورئانه‌ بریتیه
له‌کومه‌لێک درۆ ده‌له‌سه‌و چیرۆکئو داستانی پیشینان، جگه‌ له‌مه‌ هیه‌چی تری
تیدا نیه‌.

مامۆستا سه‌یید ده‌فهرموئ: ئیبنو که‌ثیر له‌سه‌عیدی کوپی جوهره‌یره‌و له
(السّدی) او له‌ئیبنو جوهره‌یج و که‌سانی دیکه‌شه‌وه‌ ریوایه‌تی کردوه‌ که‌ بیژهری
نه‌م وته‌ نابه‌جییانه‌ (الغضن) ی کوپی (الحارث) ده‌لّی: نه‌م پیاوه‌ نه‌فهرت
لێکراوه‌، له‌کاتی خۆی دا چووه‌ بۆ ولاتی فارس و هه‌ندی چیرۆکئو داستانی
پادشاکانی ئێرانی بیستبوو له‌بهری کردبوون، بری سهرگوزشته‌ی روسته‌مو
نه‌سفه‌ندیاری ده‌زانین. که‌ گه‌را بۆوه‌ بۆ مه‌که‌که‌ دیتی تازه‌ پیغه‌مبەر ﷺ
ره‌وانه‌کرا بوو، قورئانی پیروژی بۆ قوره‌یشی به‌کانی ده‌خوینده‌وه‌، وا ده‌بوو
(الغضن) یش ئاماده‌ ده‌بوو، جا که‌ پیغه‌مبەر ﷺ نه‌و کۆرو کۆبوونه‌وانه‌ی
به‌جی ده‌هێشتن نه‌مجار (الغضن) ی مه‌لعوون چیرۆکی پاشاو پاله‌وانه‌کانی
فورسی بۆ ده‌گیرانه‌وه‌و دوایی ده‌یگوت: ده‌ی توخوا کێمان چیرۆک بیژترین؟
من یان موحه‌مه‌د؟

بۆیه که له‌جەنگی به‌دردا خودا کردی (الضم) به‌دیلی گیراو که‌وته به‌رده‌ستی پیغه‌مبەر ﷺ فرمانی دا که به‌شمشیر له‌ملی بدری و بکوژری!! فرمانه‌که جی‌به‌جی کراو کوژرا. نه‌و که‌سه‌ی (الضم) ی دیل کردبوو (المقداد) ی کوری (الاسود) بوو..... جا که پیغه‌مبەر فرمانی دا به‌تبع‌دام کردنی (الضم). (المقداد) وتی: نه‌ی پیغه‌مبەری خودا! نه‌وه من به‌دیل گرتوومه! بۆ ده‌یکوژن؟ پیغه‌مبەر ﷺ فرمووی: (ئه‌مه ده‌رباره‌ی که‌لامی خودا وار وای ده‌گوت). ئیتر فرمانی به‌کوشتنی دا، میقداد دوباره‌ی وتی: نه‌ی پیغه‌مبەری خودا! نه‌وه دیلی منه! پیغه‌مبەر ﷺ فرمووی: خودایه! به‌فضل و به‌خششی خۆت میقداد ده‌وله‌مەند بکه‌و ئاتاجی نه‌میێی) میقداد وتی: نه‌وه‌ی من ده‌مه‌ویست نه‌مه‌ بوو...

ئه‌م ئایه‌ته ده‌رباره‌ی (الضم) ی ناویراو هاتۆته‌ خوارێ. بیگومان چه‌ند جار له‌قورئان دا نه‌وه‌ دووباره‌ بۆته‌وه: که‌ موشریکه‌کان قورئانیان به‌وه‌ عەبیدار ده‌کرد که‌ چیرۆکێو داستانی پیشینه‌، وه‌کو له‌شوئێکی تردا ده‌فرموێ: ﴿وَقَالُوا اسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ اكْتَتَبَهَا فَهِيَ تُمْلَى عَلَيْهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا﴾ الفرقان/۵. یان ده‌فرموێ: ﴿..... يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا: انْ هَذَا إِلَّا اسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ﴾ الانعام/۲۵.

ئا ئه‌م پرۆیاگە‌نده‌و له‌دژ دوانه‌ی موشریکه‌کان زنجیره‌یه‌که‌ بوو له‌زنجیره‌ دورو درۆه‌کانی درۆو بوختانو چارو راوی کافره‌کان که‌ دژی پیغه‌مبەر و په‌یامه‌که‌ی نه‌نجامیان ده‌داو ده‌یان‌ه‌ویست به‌م هه‌وله‌ بیهوده‌و تیکۆشانه‌ بێ ئاکامیان به‌ربه‌تیشکی خۆری روناک بگرنو په‌یامی ئیسلام به‌درۆ بخه‌نه‌وه‌، قورئان له‌پیش چاری خه‌لک سووک بکه‌نو، بێ بایه‌خ سه‌یری بکه‌نو له‌کاریگری به‌خن!!

بیگومان پیاو ماقولانی قوره‌یش سروشتی بانگه‌وازی پیغه‌مبەریان ده‌ناسی، مانای رست‌و وشه‌کانی زمانی خۆیان تێده‌گه‌یشتن، ده‌یان‌زانای شایه‌تیدانی (أشهد ان لا اله الا الله، اشهد ان محمد رسول الله) مانای وایه: مافی ته‌شریع و فرمانه‌وایی هەر بۆ خودایه‌و پێویسته‌ ناده‌میزاده‌کان

همه‌مویان تی‌کرا ئیعلانی یاخی بوون له‌فهرمان‌پ‌ه‌وایی ناده‌میزاد بکمن! بچنه ژیر خیمه‌ی فهرمان‌پ‌ه‌وایی و پ‌ه‌ره‌رد‌گارییه‌تی ره‌هاو بی سنووری یه‌زدان! نه‌مجار شیوه‌ی نه‌نجامدانی نه‌و به‌ندایه‌تییه بو خودا له‌ریگه‌ی پیغه‌مبهری خوداوه؛ حمزه‌تی موحه‌مه‌د ﷺ وهریگری، نه‌ک له‌وانه‌ی به‌ناوی خودا درۆزنه‌کان، یان به‌ناوی خوداوه قسه‌ده‌کمن!

به‌لّی قور‌ه‌یشیه‌کان ده‌یانزانی که‌سیک نه‌و شایه‌تییه بدا ئیعر له‌ژیر ده‌سه‌لاتی مله‌وره‌کانی قور‌ه‌یش دا نامینیت‌ه‌وه، رابهرایه‌تی و حاکمیه‌تی نه‌وان ره‌فض ده‌کاو پال به‌نه‌و کۆمه‌لو گرۆه‌ه رابهریوانه ده‌دا که حمزه‌تی موحه‌مه‌د رابهرایه‌تییان ده‌کاو گهردنکه‌چی فهرمان و ده‌سه‌لاتی نه‌و ده‌بزو خۆیان له‌کۆتو زنجیری دابو نه‌ریتی تایه‌فه‌گری و خپلایه‌تی و سه‌رکردایه‌تی نه‌زانی رزگار ده‌کمن و ده‌لاو گهردنکه‌چی خۆیان بو پیغه‌مبهر ئیعلان ده‌کمن و سه‌رکردایه‌تی تازه هه‌ل‌ده‌بژیرن و ده‌چنه ریزی نه‌و کۆمه‌له‌ موسولمانه‌ی که نه‌و سه‌رکردایه‌تییه تازه رابهرایه‌تی ده‌کا!!

نه‌مه بوو مه‌عنای شایه‌تیدانو وتنی: (أشهد ان لا اله الا الله، اشهد ان محمد رسول الله) نه‌مه واقعیک بوو، مله‌وره‌کانی قور‌ه‌یش هه‌ستیان پی کردبوو، ده‌یانزانی چ خه‌ته‌ریکی هه‌یه بو سه‌ر کییان و باری کۆمه‌لایه‌تی و رامیاری و ئابوری و بیرو باوه‌ریان که کۆمه‌لگاکه‌یان له‌سه‌ری دامه‌زرا بوو!

نه‌وان له‌مانای (أشهد ان لا اله الا الله، اشهد ان محمد رسول الله) نه‌و مانا بی هیزو بۆشه تینه‌گه‌یشته‌بوون که نه‌م‌پ‌ۆ هه‌ندی که‌سی خۆ به‌موسولمان زان تیی گه‌یشته‌وون و هه‌ر به‌وه‌نده که به‌زمان نه‌م شایه‌تییه ده‌ده‌نو به‌رێ شه‌عائیر و طوقوسی خودا په‌رستی نه‌نجام ده‌ده‌ن، له‌کاتییک دا حاکمیه‌ت و خودایه‌تی خودا له‌سه‌ر زه‌وی به‌رچاو نه‌گیراوه و له‌ژیانی خه‌لکه‌که دا ره‌نگی نه‌داوه‌ته‌وه؛ سه‌رکردایه‌تی نه‌زان و یاسادانه‌ری نه‌زان فهرمان‌پ‌ه‌وایی کۆمه‌لو کاروباریان ده‌کا!!

له‌راستی دا هه‌رچه‌نده نه‌و کاته له‌مه‌که‌که ئیسلام نه‌شه‌ریعه‌تی هه‌بوو نه‌حکومه‌تی هه‌بوو، به‌لام نه‌وانه‌ی که نه‌م شایه‌ت‌مانه‌یان ده‌هینا، یه‌کسه‌ر

جمله وی خویان ده دایه ده ست رابرایه تی حه زره تی موحه مده ده
خوشه ویستی و وه لای خویان بۆ کومه لی موسولمان راده گه یاندو، خویان
له هه موو وه لای خوشه ویستی خیزانو بنه ماله و خیل و هوزو ره گه زیهرستی
سهرده می نه زانی و له وه پیشیان رزگار ده کرد، نه وان که ده یانگوت: (أشهد ان
لا اله الا الله، اشهد ان محمد رسول الله) له ناخی دلیانه وه ده یانگوتو
به کرده وه مانا که یان ده سه لماندو له ژیانو هه لئسو که وتو ره فتاریان دا ره نگه
ده دایه وه.

نه مه بوو هوی نه وهی که قوره یشیه کان به بلاو بوونه وهی نایینی نیسلام
قه لئس ده بوونو به بیستنی قورشان ته نگه تاو ده بوونو هه جمینیان لی
هه لده گیرا، ده یانزانی چ خه تهرکیان له سه ره و چون ده سه لاتو
فرمانه وایییان له کیس ده چی!

نه وان له پیش هاتنی نیسلام بهو خودا په رستانه قه لئس نه بوون که خویان
به (هونه فا) ده زانی وازیان له بیرو باوه ری موشریکه کان هینابوو بته پهرستیان
نه ده کردو خودا په رست بوون، چونکه گۆشه گیری و دیر نشینی نه وه هونه فایانه
خه تهری بۆ فرمانه وایی مله وری موشریکه کان نه بوو (کوردوته نی زه ره ری بۆ
په زه کان نه بوو)! نا نه وه به نایینی خودا حلیب نا کری!

که وایی نه نیسلامه ی که نه مه وۆ بری سوفیلکه و به ناو موسولمان
ده یانه وۆ جوریکه له و نایسینه ی که هونه فاو دیرنشینه کانی پیش هاتنی
نیسلام په یه ویان ده کردو به نیسلامی راسته قینه ناژمه ردی، نیسلامی
راسته قینه بریتیه له و رابونو بزوتنه وه نیسلامیه ی که وئرای گوتنی
شایه تمان (أشهد ان لا اله الا الله، اشهد ان محمد رسول الله) خو له هه موو
بیرو بۆ چونو دابو نه ریتی کومه لگای نه زانی ده پاریزی، هه موو ته سه وراتو
یاساو شه رعه تو فرمانه وایی و رابرایه تی جاهیلییه ت ره ت ده کاته وه،
(وه لای) ره هاو بی سنوو بۆ کومه لی موسولمانان راده گه یه نی و ملکه چی
فرمانه وای بانگه وازی نیسلامی ده بی وده یه وۆ به کرده وه نیسلام له ژانی
کومه ل دا ره نگه بداته وه و شه رعه تی قورشان پایه دار بی، کومه لگایه ک

بخولقى خودايهتې و پوره دگار يهتې؛ (ربوبيهتو نولو هييهت) تېدا تهنھا بز
خاوهنې بوونه وهر بې!

تا نهم نيسلامه بوو قوره يشييه کاني تهنگه تاو کړدبوو حمرا ساني لى
هه لگرتبون، بويه بهه موو جوړيک بهرنگاري بوونه وهر دژى وهستان،
جوړيک له شپوه بهرنگار بوونه وهر کهيان بلاو کړدنه وهرې نمو پړوپاگنده و چاوو
پاوو دروو بوختانانې سرون که دژى قورنان نه نجاميان ددها، ده ميک
دهيانگوت: قورنان چيرؤکو داستاني هه لېبه ستر او سرگوزشته ي پيشينانه.
چاخک دهيانگوت: نه گمر بمانموي قورنايکي ناوا ده خينرو، يان
دهيانگوت: شيعرو موحه ممد شاعيره، برې کاتيش پيغه مبريان به شيت
له قه لاهم ددهاو دهيانگوت: قوتاييه کي قيرکراوى شيتو پيته، هندی جاريش
دهيانگوت: جندؤکه دهرسي پې دهلې و قيرى دهکا!

پيوسته نمو بزاني که بلاو کړدنه وهرې نمو پړوپاگنده و چاوو پاره لدهاو
کومهلگاي نه فامو ره شه خه لکه کهى مه که دا کاريگري خوي هه بوو،
به تايهتې له سهره تاوه پيش نموې جوداوازي نيوان نوسلووي قورنانو
چيرؤکو داستانه کاني که هې وه کوو نه مضرى کوپى حاريث دهيانگيرانه و
دهريکه وې. نه گينا بوجى که نه مضرى کوپى حاريث له جهنگى به دردا ديل کرا،
پيغه مبر ﷺ فرمانى دا به کوشتني و وه کوو گيراوه کاني تر فيديه لى
وهر نه گيرا. به لام نهم حالته هينده دريژى نه کيشا، بهرى خور به پيژنگ
نه گيراو نمو پړوپاگنده و چاوو راه کاريگري خويان لده ست داو، قورثاني
پيرؤز به هيزى به لاغتو ره واني له بهر نموې له خوداوه هاتوه و گونجاو بوو
له گهل سروشتى ناده ميزاد داو پيداويستى دهر وني ناده ميزادى دابين ده کردو
ده چوه دلانه وهر له ناخوه هه ستى خه لکه کهى ده هژاند، هه موو نمو کؤسپو
ته گهرانه رمالينو گه سکی ليدان، نيترو موشريکه کان نديان توانى چى دى
به م چاوو راه خه لکى هه لېبه لمتين!!

ته مجار مله وړه کاني قوره يش بهه ناسه سوارى دلمتپيو ليوه لهرزه و
دهيانگوت: ﴿لَا تَسْمَعُوا هَذَا الْقُرْآنَ وَالْغَوْا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَغْلِبُونَ﴾ گوى بو
نهم قورثانه مه گرن، که خويندرا بيکه نه گالو بوغل و گرمه گرم، با کهس لى

تی نه‌گا، به‌لکو نه‌هی‌لین بلاو بیته‌وه و سمرکه‌وتن به‌ده‌ست بینین! له‌ه‌مان کاتدا پیاو ما قولو سمرانی قوره‌یش؛ هی وه‌کوو نه‌بو سوفیانو نه‌بو جه‌هلو نه‌خنه‌سی کوری شوره‌یق، همریه‌که‌یان به‌دزی نه‌وی تریان گوتیان بۆ قورنان ده‌گرتو به‌بیستنی دل‌یان داده‌خورپاو ترسو له‌مرزبان پی ده‌که‌وتو نه‌ژتویان نه‌ده‌کردن شه‌ویکی تر بچنه‌وه بۆ نه‌و شوینه‌و به‌دزییه‌وه گوی له‌قورنان خویندنی پیغه‌مبهر ﷺ بگرن؛

نه‌مجار په‌یمان‌یان به‌یه‌کتری داو له‌سمر خویان پیویست کرد؛ که جاریکی تر نه‌چنه‌وه بۆ نه‌و شوینه‌و به‌هیچ شیوه‌یه‌ک گوتی بۆ قورنان نه‌گرن، نه‌وه‌کوو کوره‌ گه‌نجه‌کانیان بیان بینن که ده‌چن بۆ گوتیگرتن له‌قورنانو نه‌وانیش چاویان لی بکه‌نو نه‌م قورنانو نایینه‌ کاریان لی بکه‌نو موسولمان ببن!

نه‌نانه‌ت قورنان خویندنی پیغه‌مبهر ﷺ نه‌وه‌نده‌ کاریگر بوو له‌سمر هه‌ستی وه‌لیدی کوری موغیره (که په‌کیک بوو له‌مله‌وره‌کانی قوره‌یش) به‌ناشکرا له‌وه‌سپی قورنان دا، وتی: (اِنَّهُ يَعْلُو وَلَا يُعْلَى عَلَيْهِ وَاِنَّهُ يَحْطِمُ مَا تَحْتَهُ) نیتر عمره‌به‌کان ترسان که نه‌م وتی وه‌لید بلاو بیته‌وه و کار له‌خه‌لک بکا، داویان له‌وه‌لید کرد که وتیه‌کی وا بلی: خه‌لک له‌قورنان دوور بکه‌ونه‌وه، نه‌وه‌بوو خوی جه‌بابه‌ داو ده‌روونی خوی هه‌لپشکنی تاتوانی نه‌م وتی مه‌شه‌وره‌ی بلی: که گوتی: (اِنَّهُ سِحْرٌ يُّؤْثِرُ) به‌راستی نه‌م قورنانه‌ی موحه‌مه‌د ده‌یخوینیتمه‌وه سیحریکی کاریگره.^۴

پیویسته‌ ناماژه بۆ نه‌وه‌ش بکه‌ین که هه‌ولو ته‌قه‌ل‌لای نه‌ضری کوری حاریت بۆ دوورخستنه‌وه‌ی خه‌لک له‌قورنان دوا هه‌ولو ته‌قه‌ل‌لای نه‌بوو، دایین هه‌ولو ته‌قه‌ل‌لای نابێ..... بیگومان نه‌و هه‌ولو ته‌قه‌ل‌لایانه‌ چه‌نده‌ها جاری تر به‌لکو میلیونه‌ها جاری تر دووباره‌ بوونه‌وه به‌لام به‌شیوه‌و شیوازی جوړاو جوړو له‌بهرگتو پۆشاک‌ی تردا...

به‌لی دوژمنانی نایین به‌دریژی میژووی پر له‌شانا‌زی و سهره‌ری نیسلا‌می، هه‌میشه‌ له‌هه‌ولو ته‌قه‌ل‌لای جوړاو جوړدا بوون بۆ نه‌وه‌ی خه‌لکی

^۴ ته‌فیری مه‌نار ج ۹/ ۶۵۴-۶۵۵

له قورټان لاسوه نه هیلن کاریگری هبې له ژبانیان دا، به تهاوی له کوره پان
دووری بڅه نه وه، که نه مهیان بڅ نه کړا، نه مجار هو لیان دا قورټان بکمن
به کمره سهی تهراتیلو شپوه کورانی که قورټان خوښه کان له کور و فیسټیقالو
نیزگه و ته له فیزیون دا بریک له قورټانه به دهنگی بهر بڅوینن و دهنگی
خوینی تیدا به تاقی بکمنه وه و گوږه کان به ده م (نهک به دل) (الله الله) یان بڅ
بکمن، یان هندی له نایه ته کانی بکمنه نوشته و دعا خه لکی بیخاته باخه لی،
یان به سهر سنگی خویان یان له ژر سهرینی نووستانی هلی بگرنو پیان وا
بی موسولمانی نه مهیدو نه وه مافی قورټانه و قورټان بڅ نه وه هاتوه که به م
جوړانه ره فتاری له گهل بکړی. به لی قورټان ته مړو له ژبانی شاده میزادان دا،
به کازو سهرچاوهی ته و جیهو ناموژگاری حلیب ناکړی، دوژمنانی تایین وایان
کردوه موسولمانان ته و جیهات دهریاری کاروباری ژبانیان له سهرچاوهی تره وه
راگوژنو له دادگا و بازارو فرمانگه و قوتا بڅانه و ناو خیزانو دهره وهی خیزان
دا قانونو یاسا ده سکرده کان له گمردابو کاریان پی بکړی و قورټان و له لاسه و
کاری پی نه کړی، نه مجار بڅ له خسته بردو هله خه له تاندن ده لټن: نیسلام
تایینی ره سمی حکومه ته و نه م تایینه پیروزه و قورټان په پراوکی
موقه ده سه و ریزداره، نهی نه وه نیه به یانی و تیواره و هه موو کاتیک به بڅنه ی
جیا جیاوه قورټان ده خویندري و قورټان خوښه کان به دهنگی بهر بڅوینن و
فیسټیقالو کور و کورونه و جوړاو جوړه کان دا ده یخوینن؟ نیتر موسولمانان
چی تریان ده و؟ نهی نه وه نیه که نافرته مندالی ده بی خه لکه که قورټانی
نه ونده به لاره پیروزو موقه ده سه ده یخه نه په ویه که وه و له ژور سهری ژنه
زه بیستانه که وه دایده نټن؟ نهی نه وه نیه له دادگا دانراوه (نهک بڅ حوکم پی
کردن به لکو بڅ سویند پی خواردن) هر شایه تیک بانگ ده کړی ده بی
سویندی پی بخوا؟؟ جا شایه ده که باوه ری پییه، ده ستوژی هیه، دادگایه کی
نیسلامیه نه مانه گرنک نین؟! به لی: نه مانه هه موویان نمونه و لاسایی
ته فیسری ره وان

کردنه‌وی چاوو راوه‌که‌ی نه‌ضری کوری حاریشه به‌لام به‌شیوه‌یه‌کی ترو
له‌بهرگنو پۆشاکێکی تردا! به‌لام نه‌وی سهر سورپه‌ینه‌ره‌و جیگای سهرنجه،
نهم قورنانه پیرۆزه له‌گه‌ل نه‌و هه‌موو پیلانو نه‌خشانه‌ی دژی داده‌پۆژین،
وێپرای نه‌و هه‌موو قیلو چاوو راوه‌ی دژی ده‌کرین، تانیستا له‌و هه‌موو
ململانیو زۆرانبازییه‌ی دا سهرکه‌وتوه‌و، نه‌و هه‌موو یاسا ده‌سکردو بیرو
بۆچوونو فله‌سه‌فه‌و تیۆره‌ی بۆرداون!!

به‌لێ: نهم قورنانه تایبه‌تمه‌ندییه‌کی سهرسورپه‌ینه‌ری هه‌یه، به‌جۆرێک که
توانیویه‌تی ده‌توانی هه‌موو فرتو قیلێ سهرپوی زه‌وی، فرتو قیلێ شه‌یتانه
جوله‌که‌و ماسوونیو سه‌لیبیو دارو ده‌سته‌کانیان بۆر بداو له‌گۆرنی؟!!

به‌لێ: وێپرای نه‌و هه‌موو پرۆیاگه‌نده‌و چاوو راوه‌ی که ده‌زگا جۆراو
جۆره‌کانی کوفری عاله‌می دژی قورنان بلاری ده‌که‌نه‌وه، له‌گه‌ل نه‌و هه‌موو
داراییو هێزو تواناییه‌ی خراوه‌ته‌ گه‌ر بۆ گۆشه‌گیر کردنی قورنانو
دوورخستنه‌وه‌ی له‌گۆره‌پانی ژيانو هه‌ولدان بۆ وه‌لاخستنو ریشه‌کش کردنی
کاریگه‌ری قورنان له‌سهر دلی موسوڵمانان، هیشتا له‌هه‌موو کونو قورنیکی
سهر زه‌وی کۆمه‌لێک موسوڵمان هه‌ن یه‌کیان گرتوه‌و کار ده‌که‌ن بۆ
گه‌رانوه‌ی قورنان بۆ گۆره‌پانی ژيانو ره‌نگدانوه‌ی له‌ژيانێ نادهمیزاده‌کان
داو له‌هه‌لسو که‌وتو ره‌فتارو ره‌وشتیان داو چاوه‌پوانی واده‌و به‌لێنی خودانو
هه‌رده‌بێ بێته‌ جێ هه‌ر ده‌شه‌هێته‌ جێ، نه‌مڕۆ نا سه‌به‌ینی نهم رابوونه
ئیسلامی به‌ سهرانسهرییه‌ی نهم رۆژگاره‌ش که ئیستا کۆتایی سه‌ده‌ی بیسته‌مه
دیاردیه‌کی دلخۆشکه‌ریه‌و پشتیوان به‌خودا سه‌رده‌تاو پێشه‌تای نه‌و واده
خوداییه.

موشریکه کان داوای سزای ناسمان ده کهنو په روه ردگار له بهر
خاتری پیغه مبه ر سزایان نادا

وَإِذْ قَالُوا اَللّٰهُمَّ اِنْ كَانَ هٰذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ فَاَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَارَةً
مِّنَ السَّمَاءِ اَوْ اَتْنِنَا بِعَذَابٍ اَلِيْمٍ ﴿٣٢﴾ وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَاَنْتَ فِيْهِمْ
وَمَا كَانَ اللّٰهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُوْنَ ﴿٣٣﴾ وَمَا لَهُمْ اَلَّا يُعَذِّبَهُمُ اللّٰهُ
وَهُمْ يَصُدُّوْنَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَا كَانُوْا اَوْلِيَاءَ هٗٓ اِنْ اُوْلٰٓئِكَ
اِلَّا الْمُتَّفِقُوْنَ وَلٰكِنْ اَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُوْنَ ﴿٣٤﴾ وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ
الْبَيْتِ اِلَّا مُكَاَةً وَتَصَدِيْقَةً فذُوْقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُوْنَ ﴿٣٥﴾

د ربارهی هوی هاتنه خواره وهی نایهتی (۳۲) نیبنو جدیری طه بری
له سه عیدی کوری جوبیر ریوایت ده کا ده لی: نایهتی ﴿وَإِذْ قَالُوا
اَللّٰهُمَّ.....﴾ له شانی نهضری کوری حاریث دا هاتوته خوار، کاتی که
گوتی: (اِنْ هٰذَا اِلَّا اَسَاطِيْرُ الْاَوَّلٰٓئِنَ) پیغه مبه ر فرموی: مالتورانو
به دبهخت نه مه که لامی خودای بوونه وده، نه ویش وتی: (اللهم ان كان هذا
هو الحق....)!!

د ربارهی نایهتی ﴿وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُعَذِّبَهُمْ﴾ نیمامی بوخاری و موسلیم
له نه نه سه وه ریوایت ده کهن، ده لی: نه بو جه هلی کوری هیشام وتی: (اللّٰهُمَّ اِنْ
كَانَ هٰذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ فَاَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَارَةً مِّنَ السَّمَاءِ اَوْ اَتْنِنَا
بِعَذَابٍ اَلِيْمٍ) نیتر نایهتی ﴿وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَاَنْتَ فِيْهِمْ﴾ هاته
خواری.

نیبنو نه بی حاتم له نیبنو عه باسه وه ریوایت ده کا و ده لی: موشریکه کان
به ده وری که عبه دا ده سورانه وه ده یانگوت: (غُفْرَانُكَ غُفْرَانُكَ) نیتر
په روه ردگار ﴿وَمَا كَانَ اللّٰهُ لِيُعَذِّبَهُمْ﴾ ی ناره خواری، داوای لیخوشبون

هرچه‌نده لهو بی‌دینو کافرانوه بووه، وه‌لی بووه‌ته هۆی جورّیک له‌لاچوونی زیانو عمزایی دونیایی!!

به‌کورتی دهریاره‌ی بیژهری ﴿وَإِذْ قَالُوا: اَللّٰهُمَّ...﴾ راجیایی هه‌یه، مو‌جاهیدو سه‌عیدی کورپی جوبه‌یر: ده‌لّین بیژهره‌که نه‌ضرری کورپی حاریشه. نه‌نه‌سی کورپی مالیک ده‌لّی بیژهره‌که نه‌بو جه‌هل بووه.

دهریاره‌ی نایه‌تی ﴿وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ...﴾ واحیدی له‌نییبنو عومره‌وه ریوایه‌ت ده‌کا ده‌لّی: موشریکه‌کان طه‌وافی که‌عبه‌یان ده‌کردو فیکه‌یان ده‌کیشاو چه‌لّه‌یان لی ده‌دان، ئیتر نه‌م نایه‌ته هاته‌ خوارئ.

نییبنو جه‌دیری طه‌به‌ری له‌سه‌عیدی کورپی جوبه‌یره‌وه ریوایه‌ت ده‌کا: ده‌لّی: قوره‌یشیه‌کان مو‌عاره‌ضه‌ی پیغه‌مبه‌ریان ده‌کرد له‌ته‌واف کردن داو گالته‌یان پی ده‌کردو فیکه‌یان ده‌کیشاو چه‌لّه‌یان لی ده‌دا. ئیتر نه‌م نایه‌ته نازل بوو: به‌هر حال سیاقی نایه‌ته‌کان درێژه به‌راواندنن چۆنیه‌تی عه‌نادو رقه‌به‌ری موشریکه‌کان ده‌ده‌ن، نه‌وه رون ده‌که‌نه‌وه: که‌ لو‌تبه‌رزئیو مله‌پورئ نه‌و کافرانه به‌جورّیکه: که‌ ریگا به‌خۆیان ناده‌ن گمردنکه‌چی حق ببنو مل شو‌رکه‌ن له‌به‌رامبه‌ری راستی پیغه‌مبه‌رایه‌تی مو‌جومه‌ده‌ ﴿نِیْمَانِ بَیِّنِن!﴾ ته‌نانه‌ت سه‌ر رقه‌ییان گه‌یشتوته ئاستیک له‌جیاتی نه‌وه داوای هیدایه‌ت بکه‌ن، ئاواته‌ خوازن خودا له‌ئاسمانه‌وه به‌مرد به‌ارانیا‌ن بکاو به‌سزا له‌ئاویان به‌ری به‌لام نِیْمَان نه‌هینن.

وه‌کوو ده‌فرموی: ﴿وَإِذْ قَالُوا اَللّٰهُمَّ اِنْ كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ﴾ نه‌ی پیغه‌مبه‌ری خو‌شه‌ویست! یادی نه‌وه بکه‌ره‌وه، نه‌و کاته‌ی قوره‌یشیه‌کان وتیان: په‌روه‌ردگارا! نه‌گمرد راسته‌ هه‌ر نه‌م قورنانه‌ جه‌قه‌و له‌ته‌وه هاتوه، ﴿فَاَمْطَرْنَا عَلَيْنَا حِجَارَةً مِّنَ السَّمَاءِ اَوْ اٰتَيْنَا بِعَذَابٍ اَلِیْمٍ﴾ ده‌سزیمان بده به‌به‌رده به‌ارانکردنو له‌ئاسمانه‌وه به‌مرد به‌ارانمان بکه، وه‌کوو چۆن له‌شکری (نه‌به‌ره‌ه) ت به‌مرد به‌اران کرد، یان عه‌زاییکی ترمان به‌سه‌ردا بده، به‌سزایه‌کی کوشنده له‌ئاومان به‌ره.

ئەمە ھەوالدانى پەرەردگارە، ھەوالى کوفرو سەررەقى قورەیشییەکانو یاخی بوونو پشت ھەلکردنیاں لەکاتى بیستنى نایاتى قورئان دا بۆ ئیمە بەیان دەکا.

بەرەستى دوعاو پارانەو کەیان شتیکی سەپرو سەمەرەیه، رەنگدانەو ھى چۆنیەتى سەررەقىو چەموشییانە، کە بەھىلاکچوونو فەوتانى خۆیان بەلاوہ باشترە لەو ھى گەردنکەچى حق ببنو پڕوا بەنایین بکەن (پەندىکی کوردی ھەبە: دەلى: کەرى دیز بەتێزینی خۆیو زەرەرى خواھنى رازیبە)!!
 بیگومان سەرشتى سەلیم کاتى دەکەوتتە شکو گومانەو، داوا لەخودا دەکا کە رنگای راستى نیشان بدرۆ بەحق بگا. بەلام کە سەرشت تیک چوو لوتبەرزى سەرکەشىو سەررەقى تیدا پەیدا بوو، ئەو فەوتانى خۆی بەلاوہ باشتر دەبى لەگەردنکەچ کردن بۆ حق، ئەو ھەتا کافرەکانى مەککە. سزادانو تیداچوونى خۆیان بەلاوہ باشتر بوو لەو ھى ئیمان بەینزو نایینی حق قبول بکەن!!

ئەبەم جۆرە سەررەقىو عەنادیبە، موشرىکەکانى مەککە بەرەنگارى بانگەوازىبە کە پێغەمبەر بوونەو، بەلام سوپاس بۆ خودا لەسەرەنجام دا بانگەوازىبە کە سەرکەوت.

بیگومان ئەوان کە دەلین: (خودایە! ئەگەر راستە، ھەر ئەم قورئانە حقو لەتۆو ھاتوو دەبەردە بارانمان بکە....) مەبەستیان ئەو ھەبە: کە پڕوا بەقورئان ناکەن. بەحقى نازانو پێیان وانى: لەخوداوە ھاتبى، تەنانت ئەگەر لەخوداوەش ھاتبى، ئەوان ھەر باو ھەری پى ناکەن، بەلکو تیداچوونى خۆیان بەلاوہ باشترە، لەو ھى کە پڕواى پى بکەن!! گالەیان بەو کەسانە دى کە دەلین: قورئان حقو راستە! ئەمەش ئەو پەرسى سەررەقىو ئینکاریبە. ئەوان بەھۆى ئەزانىو بەدرۆ خستنەو ھیان بۆ پێغەمبەر پەيامە کە، لەئەحقىو خراپە کارییان دا گەییشتوونە ناستیک داواى پێش وەخت ھاتنە سزا دەکەن. وەکو لەشونىکی تردا دەفرموى: ﴿وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ، وَلَوْلَا أَجَلٌ مُّسَمًّى لِّجَاءِهِمُ الْعَذَابُ، وَلَئِذَا تَبَيَّنَتْ بَغْتَةً، وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ﴾ العنکبوت/ ۵۳

ته‌مجار پەروەردگار هۆی مۆلەتدانو گیرانه‌بوونی دوعاکەیانو سزانەدانی
 دونیان رون دەکاتەوه، دەفرموی: ﴿وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ﴾
 ئەی پیغەمبەر! دابو نەڕیتی خودا وا نەهاتوو، باوی وانیه، رەحمەتو
 دانایی خودا داخوازی ئەوه نیه: کە عەزاب بۆ ئەوانە بنێرێ، بەبەردەباران، یان
 بەسزای تر لەناویان بەرێ لەکاتیەک دا ئەتۆ پیغەمبەریان بۆ بانگەوازییان
 دەکەوێ بۆ ئیمان هێنان، مادام پیغەمبەر لەناویان دا بۆ بانگەوازییان بکا بۆ
 ئیمان هێنان، هومیدی ئەوه هەیه: بڕیکیان ئیمان بهێنن؛ ئەوان کە مۆلەت
 دەدرێنۆ لەدوینا دا عەزابی ریشەکێش کەریان ناڕێدرێتە سەر، لەبەر خاتری
 پیغەمبەر ﷺ و بۆ رێز لێنان لەو خۆشەویستەیه، ئەگینا لەناومان دەبەردن.
 چونکە پیغەمبەر ﷺ مایە رەحمەتە بۆ ئادەمیزد بەگشتی ناییتە هۆکاری
 زەحمەت..

﴿وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ﴾ پەروەردگار لەروی
 رەحمەتو فەضلو بەخششی خۆیەوه مامەلە لەگەڵ تۆمەتی پیغەمبەر ﷺ
 بەو شێوە ناکا کە لەگەڵ گەلەپیشینه‌کان دا کردیو لەبێخی دەرھێنان؛
 لەحالیەک دا ئەوان داوای لێخۆشبوونو چاوپۆشیکردن لەتاوان دەکەن.
 لێرەدا پرسیارێک دێتە پیشەوه دەگوترێ: ئەوانە کێ بوون داوای
 لێخۆشبوونو چاوپۆشی لێ کردنیان دەکرد؟!

ئێبنو عەبباس دەفرموی: مەبەست کافرەکانن، کە لەکاتی تەواف کردن
 دا دەیانگوت (غفرانک) خودایە! لێخۆشبوونی تۆمان دەوێ: داوای
 لێخۆشبوون هەر چەندە لەکافرو بێدینانەوه دەرچوو، وەلی بڕێ شەڕ ناخۆشی
 لێ لاداون... هەندێکی تر دەڵێن: داوای لێخۆشبوونە کە ئەو موسوڵمانانە
 کردیانە کە لەناو کافرەکان دا بوون؛ ئەو کاتە مانای نایەتە کە بەم جۆرە
 دەبێ:

پەروەردگار ئەوان بەسزا ریشەکێش ناکا، لەحالیەک دا لەئێوانیان دا
 کەسانێک هەبن موسوڵمانو خودا پەرستو داوای لێخۆشبوون دەکەن! چا کە
 ئەوانە لەناویان دەرچوون کۆچیان کرد بۆ مەدینە، خودا کافرەکانی سزا داو
 تووشی چەند ناخۆشی و لەناوچوونی وەکوو هی رۆژی بەدری کردن!

هه‌ندیکی تر ده‌لین: ﴿يَسْتَغْفِرُونَ﴾ به‌مانا ﴿يَسْلُمُونَ﴾ هیه، واته: یه‌ک به‌دوای یه‌ک دا موسولمان ده‌بن، یان منداو وه‌چه‌کانیان تیمان ده‌هینو داوای لی‌خوشبوونو لی‌بورن له‌خودا ده‌کمن!

نه‌مجار دوای نه‌وهی که پ‌روهردگار نه‌وهی راگه‌یاند که سزای ریشه‌کیشیان نادا له‌دونیا دا ئی‌حتمالیکی تر ده‌چه‌سپیننی نه‌ویش نه‌وهیه: که دوور نیه له‌کاتی پ‌ویستی و داخوازی دا جوړه سزایه‌کی تریان به‌سمردا بدا، ده‌فرموئ: ﴿وَمَا لَهُمْ آلَا يَعَذِّبَهُمُ اللَّهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ﴾ چ شتیک هیه بیته کۆسپو ته‌گه‌ره که خودا به‌جوړه سزایه‌کی تر سزایان نه‌دا؟؟ کئی هیه بتوانی نه‌هیلئ: خودا نه‌و جوړه عه‌زابه‌یان به‌سمر بدا؟ له‌حالتیک دا نه‌وان موسولمانان منع ده‌کمن له‌مالی خودا و ناهیلن بچنه ناوی شه‌عائیری خودا پ‌رستی تپدا ته‌نجام بده‌ن! ناماژیه به‌وه که کافره‌کان نه‌یاند هیشته موسولمانه‌کان بچنه ناو که‌عبه‌وه، پیغه‌مبەر و هاوه‌لانی‌شیان له‌مالی خودا ده‌رکردو چوونه ناو که‌عبه‌یان لی‌قه‌ده‌غه کردن. له‌راستی دا نه‌وان شیایو نه‌وهن که خودا سزایان بدا، به‌لام که سزایان نادا له‌مبەر ریز لی‌نانه‌تی له‌پیغه‌مبەر ﷺ که له‌ناوایاندایمو بانگه‌وازیان ده‌کا بۆ تیمانه‌پنان.

جا که سانی‌ک نه‌مه حالو ره‌فتاریان بی، شیایو نه‌وه نین خاوه‌زو سەرپ‌رشتیارو لی‌پ‌رسراوی که‌عبه‌بن، به‌لکو نه‌وانه شیایو نه‌وهن به‌شمشیر لی‌یان بدری و بکوژین، شه‌ریان له‌گه‌ل بکری، بۆیه پ‌روهردگار له‌جه‌نگی به‌دردا به‌ده‌ستی موسولمانان به‌کوشتی دانو سزای مادی و مه‌عنوی لی‌ستاندن، زوریه‌ی زۆری سهرانی مله‌وپان کوژرانو به‌دیل گیران، ریسوای دونیا و قیامت بوون!

﴿وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءُ﴾ نه‌وانه خاوه‌زو سەرپ‌رشتیاری که‌عبه‌ نین، نه‌وانه شیایو نه‌وه نین. کافره‌کان ده‌یانگوت: ئیمه خاوه‌زو سەرپ‌رشتیاری حمه‌مه‌ین، هم‌که‌سی‌ک حمزمان لی‌بی ناهیلن بیته ناوی، حمه‌زیشان لی‌بی ده‌هیلن، ئیستر خودا ره‌دی دانه‌وه و فرموئ: نه‌وانه شیایو نه‌وه نین کاروباری که‌عبه‌یان به‌ده‌سته‌وه بی و خاوه‌ن حمه‌رم بن، له‌کاتیک دا نه‌وان شه‌ریک بۆ خودا داده‌نین و دژایه‌تی پیغه‌مبەر ده‌کمن. نه‌وانه دوژمنی که‌عبه‌ن

دوژمنی خاوه‌نی که‌عبه‌ن، داگیرکری که‌عبه‌ن. خانه‌ی خودا که‌له‌پوور نیه به‌میراتی و‌ه‌یگیرئ، داهاتوو له‌رابوردوان به‌میرات و‌ه‌ری بگرن ﴿إِنَّ أَوْلِيَاءَهُ إِلَّا الْمُتَّقُونَ﴾ که‌عبه‌ خانه‌ی خودایه، خانه‌ی خوداش همر خوداپه‌رستو ته‌قوا کار خاوه‌نو سهرپه‌رشتیارینی، نهم ده‌عوایه‌شیان و‌ه‌کوو ده‌عوای نموه وایه: که ده‌لین: نیمه میراتگری حمزه‌تی شیراهیمین، نموانه درؤ ده‌کمن میراتگری حمزه‌تی شیراهیم نین، خو‌میراتی شیراهیمو که‌له‌پوور لی‌گرتنی خو‌نو ره‌چه‌له‌ک نیه به‌لکو میراتی شیراهیم نایینو بیرو باو‌ه‌ره، که‌وابئ ته‌نها خودا په‌رستان میراتگری شیراهیمین، خاوه‌نی خانه‌ی خودان، سهرپه‌رشتیاری نمو خانوه‌ن که‌ شیراهیم دروستی کرده! ده‌ی نمو کافرانه سهریاری نموه‌ی که خاوه‌نی که‌عبه‌ نین خاوه‌نه ته‌صلیه‌کانیشی لی‌ منع ده‌کمن، په‌په‌وکارانی ریبازی شیراهیم له‌و خانوه‌ یاساغ ده‌کمن، ناهیلن بچنه ناویو شه‌عائیری خو‌یانی تیدا ته‌نجام بدن.

نموانه خاوه‌نی که‌عبه‌ نین همرچه‌نده له‌په‌نایموه نو‌ژی خو‌یان بکمن، نموه‌ی ده‌یکمن نو‌ژ نیه، به‌لکو به‌ده‌م فیکه‌و فیتیه‌یان لی‌ ده‌داو به‌ده‌ست چه‌لیمیان لی‌ ده‌دا، غالو بو‌غلو تیکه‌موه‌هاویشتنو هاتو‌چو‌یان بوو، کاره‌که‌یان ریز گرتنی که‌عبه‌و ترسی خودای تیدا نه‌بوو!

نیبنو عوممر ﷺ ده‌فرموی: دابو نه‌ریتیان وا بوو، رومه‌تیان ده‌خسته سهر زه‌ویو چه‌لیمیان لی‌ ده‌داو ده‌یانقولاندو فیکه‌یان ده‌کیشا!

به‌راستی نممه نموه‌مان بیر ده‌خاتموه که‌ لهم رۆژ‌گاره‌ دا، هه‌ندی سوفیلکمو ده‌رویشی نه‌قام ده‌مو چاوی خو‌یان له‌دارو دیواری گۆپو نارامگان ده‌خشینو ده‌ست ده‌کمن به‌ (هاوو‌هوو هایوو‌هوو لرفه‌ لرفه‌)!!

﴿وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ﴾ به‌لام زوریه‌یان نازانن که‌ نموان خاوه‌نو سهرپه‌رشتیاری مالی خودا نین، نازانن که‌ ته‌قواکاران خاوه‌نی که‌عبه‌نو خو‌ش‌ه‌وستی خاوه‌نی که‌عبه‌ن که‌ خودایه، نموان له‌سزاو عه‌زایی خودا نه‌مینو نمو خوداپه‌رستانه‌ شیایو نموه‌ن سهرپه‌رشتیاری که‌عبه‌ بن!

جا که نهوه ههلسو کمو تو رهفتارتان بی نهی بی باوه پان! ﴿فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ﴾ ده بیچیزن سزای کوشتن و دیل کردن و ریسوا بوون، وه کوو نهوهی رۆژی جهنگی بهدر تووشیان هات به دهستی کۆمه لیک موسولمان. به هۆی کوفرو کرداری وا ههر له کافران پهیدا ده بی، به لام عه زابی ریشه کیش کهر و له بیخ ده رهینهر نهوه دوا خراوه لییانو ره حمه تی خودایه پییانو له بهر ریزی پیغه مبه ره.

به فیرو چوونی مال به خشی نی کافره کان بو کۆسپ دانان

له ریگهی خودا دا

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ يُخْشَرُونَ ﴿٣٦﴾ لِيَمِيزَ اللَّهُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ الْخَبِيثَ بَعْضُهُ عَلَىٰ بَعْضٍ فَيَرْكُمَهُ جَمِيعًا فَيَجْعَلَهُ فِي جَهَنَّمَ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٣٧﴾

ده باره ی هۆی هاتنه خواره وهی نایه تی ﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا.....﴾ موحه مبه دی کوپی نیسحاق له زوهری کهسانی دیکه شهوه ده گیریتسه وه، ده لێن: کاتی که قوره یشیه کان له جهنگی بهدر دا تووشی نهو شکستی به بوونو سوپای تیکشکاوو شه که تیان گهراپه وه بو مه که که، نه بو سوفیانیش کاروانه که ی گهیا نه وه بو مه که که، عوبدولای کوپی ره بیعه و عه که مه ی کوپی نه بو جه هلو صه فوانی کوپی نومیه یه، له گه له چهند که سیکی تر دا که باو کوو کوپیان له جهنگی بهدر دا کوژرابوون، رۆشتن چوون ناخواتنیان له گه له نه بو سوفیانی کوپی حه ره بو نهو قوره یشیه یه که مالو سامانیان له ناو کاروانه که دا هه بوو، کرد وتیان: نهی کۆمه لی قوره یش! نه وه تا: موحه مبه د ناوای لی کردن، ههرچی پیاو ماقولو نه شرافتان هیه کۆمه کیمان بکه ن،

به‌لکو بتوانین تۆله‌ی خۆمان له‌موحه‌مه‌دو هاوه‌لانی بکهینه‌وه، شه‌وانیش رازی بوون. جا وه‌کوو ئیبنو عه‌بباس فهرموویه‌تی: ئەم نایه‌ته‌ ده‌رباره‌ی شه‌وان هاتۆته‌ خواری، واته‌: ده‌رباره‌ی پیتاکو کۆمه‌کی کردن بۆ جه‌نگی ئوحود هاتۆته‌ خواری.

ئیبینو نه‌بی حاتم ده‌لی: ده‌رباره‌ی شه‌بو سو‌فیان هاتۆته‌ خواری: که‌ چل ثوقیه‌ زێری به‌ کافره‌کان به‌خشی بۆ شه‌ر.

ئیبینو جهریر له‌ئیبینو شه‌بزی سه‌عیدی کو‌ری جو‌یه‌یره‌وه‌ ر‌یوایه‌ت ده‌کا: که‌ گو‌ت‌ریانه‌: ئەم نایه‌ته‌ ده‌رباره‌ی شه‌بو سو‌فیان هاتۆته‌ خواری که‌ رۆژی ئوحود دوو هه‌زار شه‌جاشی به‌کری گرت بۆ شه‌وی دژی پیغه‌مبه‌رو هاوه‌لانی شه‌ری بۆ بکه‌ن، ئەمه‌ جگه‌ له‌و عه‌ره‌بانه‌ی به‌شداریان کرد.

موقتیلو کوله‌بی ده‌لین: نایه‌ته‌که‌ ده‌رباره‌ی شه‌وان هاتۆته‌ خواری: که‌ رۆژی به‌در خۆراکیان بۆ شه‌رکه‌ره‌ کافره‌کانیان دا‌بین کرد.

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ﴾ شه‌وانه‌ی کافرو خودا نه‌ناسو پیغه‌مبه‌ر به‌درۆ ده‌خه‌نه‌وه، مالو دارایی خۆیان ده‌به‌خشن بۆ شه‌وی خه‌لک له‌ربازی خودا مه‌نع بکه‌ن، نه‌هێلن ئایینی خودا بلاو بیه‌نه‌وه، کۆسپ به‌خه‌نه‌ به‌رده‌م شه‌وانه‌ی که‌ ده‌یان‌ه‌وی شوین پیغه‌مبه‌ر بکه‌ون! هه‌ر چۆنیک بۆیان بکری ناده‌میزادان له‌ربازی خودا لا‌به‌دن. جا شه‌وانه‌ که‌ ئەمه‌ ره‌فتارو کرده‌یه‌انه‌ ﴿فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً، ثُمَّ يَغْلِبُونَ﴾ ماله‌که‌یان ده‌به‌خشن، سه‌ره‌نجامی ماله‌خشینه‌که‌یان بۆ دژایه‌ت‌یکردنی پیغه‌مبه‌رو خه‌لک لا‌دان له‌تایین ده‌یه‌ته‌ په‌شیمانی و خه‌مو خه‌فەت بۆیان، هیه‌چیان ده‌ست ناکه‌ویو مه‌به‌ستیان نایه‌ته‌ دی، به‌لکو پیچه‌وانه‌ی مه‌به‌ستیان دێته‌ دیو په‌نجه‌ی په‌شیمانی ده‌گه‌زن! مالی خۆیان له‌پیناو شه‌یتان دا ده‌به‌خشنو ماله‌خشینه‌که‌شیان سه‌رکه‌وتیان بۆ وه‌دی ناهینن، به‌لکو به‌پچه‌وانه‌وه‌ ﴿ثُمَّ يَغْلِبُونَ﴾ ناکامی ماله‌خشینه‌که‌یان تیکشکانو ژێر که‌وته‌، ئەمه‌ سزای دونیا‌یانه‌: مال له‌کیس چوونو تیشکان. ﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ يُحْشَرُونَ﴾ جا شه‌وانه‌ی له‌سه‌ر کوفرو بی‌دینی

دہمئینمہوہ موسولمان نابن لہرژوی قیامت دا راکیشی دۆزخ دہکرتو فری دہدرینہ ناو ناگرہوہ. بہلام نہوانہی موسولمانن نہگہر مالو دارایی خویان لہرئگہی خودادا بیدہخشن نہوہ یان لہدونیا دا سرکہوتو دہبن، یان لہقیامت دا پاداشی باشیان دہست دہکہوی، یان لہہردو دویا بہہرہمہند دہبنو بہختہوہری دویا و قیامت بہدہست دینن!

بیگومان نہمہ بریاری پەرہردگارہ، سرکہوتنی بؤ موسولمانان داناوہو تیشکانی بؤ کافران بریار داوہ. ویرای مال لہکیس چوونپانو خدمو خدہتباریان، بؤ؟ ﴿لِيُمِيزَ اللَّهُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ الْخَبِيثَ بَعْضَهُ عَلَى بَعْضٍ فَيَرْكُمَهُ جَمِيعًا، فَيَجْعَلُهُ فِي جَهَنَّمَ، أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ﴾. بؤ نہوہی کۆمہلو تاقمی پیس لہکۆمہلی پاک جیا بکاتہوہ، کافرہکان لہخوداناسہکان ہلہاویری، گروی خوشبہختو کامہران لہگروی بہدبہخت جیا بکاتہوہ، نہمجار پیسہکان ہموو یہک دہخاو دہیانختہ سرہکھو لہدۆزہخیان دہخزینی، نا نہوانہ خہسارہتمہندو مالویرانی دویا و قیامت، رەنج بہخہسارو مایہ پووجن!!

بہلی: نہم مالہی دہبہخشن بہتال کۆدہکاتہوہ بہہیزی دہکا دڑی حق، مۆلہتیان دہدری بؤ دہستدریژو خراپہکاری، لہبہرامبہریشی دا حق دہکہوتہ کارو ہولو تیکۆشان، بؤ نہوہی ہیزی بہتال لہپہلوپؤ بخاو جولہی لی ببری، لہم بہرامبہری بہگژیہکدا چوونہ دا حقو بہتال لیک جیا دہبنہوہ، تہنانت ورو توانای نہوانہش دہردہکہوی کہ ہمر لہسہرہتاوہ لہژیر نالای حقو راستی دا پیش تاقیکردنہوہ بہگۆدا چوونی بہتال، خویان پۆلین کردبوو، خۆراگرو جہرہزہو مہردو نہبہردییان دہردہکہوی، دہردہکہوی کئی شیایوی یارمہتی خودایی یہو بہکاری ہلگرتنی نہمانت دی! کئی پیایو نہو گۆرہپانہنہ!

لِیَخْشِبُوونَ بُوْ كَافِرِهَكَانَ نَهْگَرِ مَوْسُوْلَمَانِ بِنِ،

به پیچه وانده شه پرکردن له گه لیان بُو نه وهی فیتنه به ریا نه بی
 قُلْ لِلَّذِيْنَ كَفَرُوْا اِنْ يَنْتَهُوْا يُغْفَرْ لَهُمْ مَّا قَدْ سَلَفَ وَاِنْ يَّعُوْدُوْا
 فَقَدْ مَضَتْ سُنَّتُ الْاَوَّلِيْنَ ﴿٣٨﴾ وَقَتْلُوْهُمْ حَتّٰى لَا تَكُوْنَ فِتْنَةً وَيَكُوْنَ
 الْدِيْنُ كُلُّهُ لِلّٰهِ فَاِنْ اَنْتَهُوْا فَاِنَّ اللّٰهَ بِمَا يَعْمَلُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿٣٩﴾ وَاِنْ
 تَوَلَّوْا فَاَعْلَمُوْا اَنَّ اللّٰهَ مَوْلٰكُمْ نِعْمَ الْمَوْلٰى وَنِعْمَ النَّصِيْرُ ﴿٤٠﴾

جا که سیاقی نایه ته کانی پیشو گمیشته نهم ناکامه یه کالاکه کوه وهیه،
 ناکامو سهره نجامی کوفری هاریکارو سهره نجامی پیسی کوبویه وهی دیاری
 کرد، خیطاب ناراسته ی پیغه مبهر ﴿۳۸﴾ ده کاو ده فرموی: ﴿قُلْ لِلَّذِيْنَ
 كَفَرُوْا اِنْ يَنْتَهُوْا يُغْفَرْ لَهُمْ مَّا قَدْ سَلَفَ﴾ نه ی پیغه مبهری خوشه ویست!
 له ژیر روشنایی برپاری پروه ردگار: که له نایه ته کانی پیشو دا راگه یاند،
 ده ربارهی مالتویرانی کافره کانو خه ساره تمه ندیو خه فته تباریو بیهوده یسی
 مالبه خشینیان، وپرای ریسواییو تویه لکردنی کاره پیسه کانیاو له ناکاما فری
 دانیان بو ناو دوزه خ به خزیانو کرده وه یانه وه، له ژیر روشنایی نهم برپاره دا بهو
 کافرو خودانه ناسانه بلئ: نه گمر واز له کوفرو بییدینی خزیان بینن، چی دی
 دزایه تی پیغه مبهر ﴿۳۹﴾ نه که نو بیننه ژیر نالای نیسلامو موسولمان ببنو
 گمردن که چی خزیان رابگه یه نن، نه وه گونا هو تاوانی رابوردوویان رهش
 ده کرپنه وه، له گونا هه کانیاو خوش ده بین. نیسلام تاوانو گونا هی رابوردووی
 پاکه ده کاته وه وه کوو: نه و روژه ی که له دایک ده بی تاوا بی تاوانه، به لام
 ﴿وَاِنْ يَّعُوْدُوْا فَقَدْ مَضَتْ سُنَّتُ الْاَوَّلِيْنَ﴾ نه گمر دوی نهم رونکردنه وه
 بگمردنه وه بو سهر کوفرو بییدینی واته: له سهر کوفرو بمرده وام بن، نه وه دابو
 نه ریتی خودا ده ربارهی پیشینان به موو پاشو پیشی نه کرده، با نه وانیش
 دلنیا بن که هه مان دابو نه ریتی خومانیاو به سهر دا جی به جی ده کهین، دوی

نهم پیراگه یاندنو رونکردنوهیه: به درۆ خمره وهو سهریپچیکاران له ناو ده به یزو ده یانقه و تینین. نهمه دابو نه پرتی خودایه، هیچ گۆرانکاری به سمردا نه هاتوه و نایه، دهی با نهو کافرانه بۆخویان سهریشک بزو کام ریبازه هه لده بۆترین با هه لیبۆترین.

نهمجار خیطاب ناراسته ی موسولمانان ده کاو ده فرمو ی: ﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِئَةً وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ﴾ نه ی کۆمه لی موسولمانان! دژی دوژمنه موشریکو خودانه ناسه کان بجه نگی، بۆ نه وه ی به ترستی و شهریک بۆ خودا دانان نه می نی، جگه له خودا هیچ شتیکی تر نه پهرستری، هیچ موسولمانیک تووشی فیتنه نه بی، ته نها خودا پهرستری به س. ئالای (لا اله الا الله، محمد رسول الله) به رز بکریته وه، هه موو شیعارو په پره وه پروگرامی تر پیوچیته وه، نایینه به تالو ده س لی دراوه کان نه می نن: جگه له نایینی ئیسلام هیچ نایینیکی تر په پره وه نه کری. به تاییه تی نهمه له که عبه وه ده ورو به ری دا، له ئیوه دوررگی عهره ب ده ی ته نجام به ری.

نیامی به یه قی له مالی که وه ته ویش له زوهریه وه فرمووده یه کی پیغه مبه ری ﴿لَا يَجْتَمِعُ دِينَانَ فِي جَزِيرَةِ الْعَرَبِ﴾ له ریوایه تیکی تر دا (لا تبقي في جزيرة العرب دينان) هه ر بۆ جی به جی کردنی نهم فرمانه هه زه تی عومر له سهرده می خه لافه تی خۆی دا جوله که وه مه سیحی به کانی ده ورو به ری مه دینه شوینه کانی تری ده ورو به ری راگۆزان بۆ باشووری ئیوه دوررگی عهره ب. له ده ره وه ی ئیوه دوررگی عهره ب دا نیشته جی ی کردن.

نیامی رازی ده فرمو ی: ناگونی جی نهم نایه ته وا مانا بکه ین هه موو جیهان بگریته وه، چونکه ته گهر نه وه مه به ست بوایه، ده بوو له هیچ شوینیکی کوفر ناسه واری نه مایه، به تاییه تی پاش ته نجام دانی نهو جهنگه ی خودا فرمانی کرد به ته نجامدانی.

که وایی مه به ست له جهنگازو جیهادو تیکۆشان، دابین کردنی نازادی خودا پهرستییه، واته: کهس به زۆر له سهر نایین لانا بری، وه کوو له شوینیکی

تردا ده فرموي: ﴿لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ﴾ البقرة/۲۰۶.

بيگومان نايینی نیسلام راگیانندیکی گشتی به بۆ نازادی ناده میزاد لهسر زهوی لهبندایه تی کردنی هه موو شتی که جگه لهبندایه تی کردن بۆ خودا، نه مهش له رڼگی راگیانندی کورته له پنیانی (ئولووهیه ته و ربووبیه ته) بۆ زاتی پروهردگارو بهس، نه م راگیانندنهش بهم جوړه شوړشیکي گشتی و هه مه لایه نه دژی فرمانپه وایی ناده میزاد به هه موو جوړه کانیوه.

ناشکراشه بۆ چه سپاندنو دهسته بهر کردنی نه م نامانجه گرنگه پیوستیمان به دوو شتی بنه ماو سه ره کی هیه:

یه که میان رامالینی نه زیه ته و فیتنه یی له بهر ده م نهوانه ی نه م نایینه قبول ده کهن، نازادی و سه رفرازی خویان له ناستی حاکمیه تی ناده میزاد راده گیه نه ن. بهندایه تی خویان بۆ خودا راده گیه نه نو به هیچ شیوه یه که بهندایه تی غهیری خودا ناکه ن. نه مهش به بی بزوتنه ویه کی نیسلامی یه که گرتووی تیکوشه ر له ژیر فرمانده ی سه رکر دایه تیه کی پروا پته و بهو راگیانندنه، دهسته بهر نابی. ده بی کۆمه لیک به واقعی نه م نه رکه نه نجام به دنو کاری بۆ بکه ن.

دوه میان وردوخاش کردنی هه موو هیژیکي سه ر زهوی که له سه ر بناغه ی بهندایه تی کردنی ناده میزاد بۆ ناده میزاد دامه زرا بی به هه موو جوړه کانیوه، نه مهش به مه به تهستی زه مینه خوشکردنو پارێزگار کردنی نامانجی یه که به راگیانندی ئولووهیه ته ته نها بۆ خوداو بهس! ئولووهیه تی موته له قو بی سنوو.

﴿فَإِنْ أَنْتَهُوَ فَإِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ﴾ جا نه گه نه م کافرا نه وازیان له کوفرو بی دینی خویان هی ناو دژی موسو لمانان نه جهنگانو گه ردنکه چی خویان بۆ نایین راگیانده، نه مه تیوهش وازیان لی بینو شهریان دژ مه کهن، له نه ته و مه به تهستیان مه کۆلنه وه، پیوست ناکا بزانه چی له دلیان دایه، نه مه حه و آله ی خودا بکه ن، چونکه خودا ناگادارو بیناو بی سه ره به وه ی له دلیان دایه، پراو سه سزاو پاداشیان له سه ر نه مه ده داته وه، هیچی لی گوم نابی و هیچی لی تیک ناچی.

﴿وَإِنْ تَوَلَّوْا فَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَوْلَاكُمْ. نِعَمَ الْمَوْلَىٰ وَنِعَمَ النَّصِيرِ﴾

ته‌گمر پشتیان هه‌ل‌کردو رویان وه‌ر‌گی‌را له‌بیستنی بانگه‌وازی ئیوه‌و وازیان له‌کوفرو بی‌دینی خۆیان نه‌هینا، نه‌وه بایه‌خیان پی مه‌ده‌ن، بزانی: که‌خودا سه‌ره‌ر‌شتیاری ئیوه‌یه‌و یارمه‌تیده‌رتانه، که‌سی‌کیش خودا سه‌ره‌ر‌شتیارو یارمه‌تیده‌ری بی، له‌هیچ ناترسی. بی‌گومان خودا باشترین سه‌ره‌ر‌شتیارو یارمه‌تیده‌رو پشتیوانه. هه‌ر‌که‌سی‌ک پشتی پی به‌ستی ره‌نج‌ه‌ر‌و نابی، که‌سی‌ک خودا یارمه‌تیده‌ری بی که‌س به‌سه‌ریا زال نابی!

به‌لام یارمه‌تیدانی خودا پابه‌نده به‌دوو شت:

۱- ناماده‌کردنی نامی‌ری مادیو مه‌عه‌وی بو به‌ره‌نگار بوونه‌وی کوفرو به‌ره‌وانی، ده‌بی به‌گوته‌ری تواناو رۆژگار پی‌داو‌یستی جیه‌ادو تیکۆشان ده‌سته‌به‌ر بکری، وه‌کوو به‌ره‌ردگار ده‌فرموی: ﴿وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ.....﴾ الانفال/۶۰

۲- یارمه‌تیدانی نایینی خوداو تیکۆشانو خۆبه‌خت‌کردنو مال به‌خت‌کردن له‌پیناوی دا، هه‌م‌ل‌دان بو جی‌به‌جی کردنی شه‌ریعه‌تی خودا حوکه‌و به‌پاره‌کانی وه‌کوو ده‌فرموی: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ تَنْصَرُوا لِلَّهِ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ﴾ محمد/۷

به‌پشتیوانی خودا لێ‌به‌دا جزمی نوییم ته‌واو بوو..

دوا به‌دوا‌ی نه‌مه جزمی ده‌ییم ده‌ست پێ ده‌کات

پیرستی سهره‌باسه‌کان

لاپه‌ره	بایه‌ت
۳	باقی‌مهنده‌ی چیرۆکی حه‌زرتی شوعه‌یب
۱۱	په‌روه‌ردگار پێش نه‌وه‌ی نه‌ته‌وه‌یه‌ک له‌ناوه‌ری به‌خۆشی و ناخۆشی به‌تاقییان ده‌کاته‌وه
۱۵	هه‌لنه‌ی ئاده‌میزادان بو ئیمان و ترساندنیان له‌ کوفرا
۲۱	په‌ندوه‌رگرتن له‌ چیرۆک و به‌سه‌رهاتی دانیش‌توانی شارو شاروچه‌کان
۲۶	چیرۆکی حه‌زرتی موسا له‌گه‌ڵ فیرعه‌ونو پیاوماقوولانی تاقمی فیرعه‌ون
۳۹	ئیمان‌هێنانی ساحیره‌کان به‌خودای مه‌زن
۴۱	هه‌ره‌شه‌ی فیرعه‌ون له‌ ساحیره‌کانو سووریوونیان له‌سه‌ر برپا به‌خودا
۴۵	وتو ووتی فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌ی ده‌رباره‌ی موساو شوێنکه‌وتوانی، ئامۆژگاریکردنی موسا بو قه‌ومه‌که‌ی
۴۹	جو‌ره‌کانی سزادانی په‌روه‌ردگار له‌دونیادا بو فیرعه‌ونو داروده‌سته‌که‌ی
۵۶	هه‌نا‌بردنیان بو موسا بۆلابردنی به‌لاو په‌یمان شکینی‌یانو خنکاندن فیرعه‌ونو قه‌ومه‌که‌ی
۶۳	نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل دوا فیرعه‌ونه‌کانو عه‌مالیقه‌کان خاکی میسرو شام به‌ میرات ده‌گری
۶۹	سپه‌یی نه‌ته‌وه‌ی ئیسرائیل به‌رامبه‌ر نیعه‌ته‌کانی خودا
۷۵	گفتوگۆکردنی حه‌زرتی موسا له‌گه‌ڵ په‌روه‌ردگارا
۸۳	سزای لووتبه‌رزنی و کوفر نه‌وه‌یه‌که‌ دئی لووتبه‌رزو کافره‌کان لاده‌دری له‌ تیگه‌یشتی به‌لگه‌کانی نیشانه‌ی خودایه‌تی
۸۷	چیرۆکی به‌خودا دانانی گۆله‌که‌ له‌لایه‌ن سامیری‌یه‌وه

لاپهره	بابهت
۹۲	رق هه لسانی مووساو سهرزه نشت کردنی بۆ هارون له سهر گویره که پهرستی نه تهوهی ئیسرائیل!!
۹۸	سزای سته مکارانی گویره که پهرستو قبولکردنی تۆبهی تۆبه کاران
۱۰۲	کوئایی چیرۆکی گویره که پهرستی
۱۰۳	هه لێزاردنی مووسا <small>عليه السلام</small> که ههفتاکه سی هه لێزارد بۆ چوون بۆ میقاتو ناخوتنو گفتوگو له گهڵ خودادا
۱۰۸	باقی مهندهی دوعاو پارانهوهی هه زهرتی مووسا له ناکامی راتله قاننده که داو، په یوهندی ئیمان به پیغه مبه رایهتی هه زهرتی مووسا هه زهرتی موحه ممد <small>عليه السلام</small> .
۱۱۴	پیغه مبه رایهتی هه زهرتی موحه ممد گشتی یهو بۆ هه موو که سه
۱۱۸	نه تهوهی ئیسرائیل هه ندیکیان شوین حه ق کهوتن، په روه ردگار له جوئه وانیه که دا نیعمهتی خۆی به سهر نه تهوهی ئیسرائیل دا رشت
۱۲۲	هه رمانکردن به نه تهوهی ئیسرائیل که (بیت المقدس) بکه ن به نیشه مهنی خۆیان
۱۲۶	فرتو فیلی جووله که بۆ راوکردنی ماسی له رۆژی شه ممه داو سزای سه ریچیکاران!!
۱۳۵	به رزکردنهوهی کێ، بۆ سهر سهری به نو ئیسرائیلی و ژێرده ستیو په رته وازه بوونیان به سهر زهوی دا
۱۴۳	به لێنی گشتی که له ناده میراد وه رگیراوه
۱۵۰	چیرۆکی به لعمی کوری باعوراءو هاویننه ی گومراکان
۱۵۸	هوکاری هیدایهتو گومرای
۱۶۲	ناوه جوانه کانی په روه ردگار
۱۶۸	بروادارانو به دروخه روه کهان له نۆمهتی بانگ لیکراو به بانگه وازی ئیسلام
۱۷۶	زانینی هاتنی قیامهت هه ر لای په روه ردگاره

لاپهره	بابهت
۱۸۱	هه موو شتیك به ده ست خودایه، عیلمی غهیب تاییه ته به پهروه ردگاروه
۱۸۴	یادکردنه وهی پهیدا بوونی ئاده میزانو فه رمان به یه کتاپه رستیو شوینکه وئنی قورئان
۱۹۲	پیناسه کردنی بت و صه نه مه کان
۱۹۸	بنه ماکانی رهوشتی کۆمه لایه تیو خو یاراستن له شهیتان
۲۰۴	پیغه مبه ر پابه ندی نیگی خودایه و شوین قورئان ده که وی
۲۰۷	گوی گرتن بو قورئانو شیوه ی یادکردنی خودا
۲۱۹	سووره تی نه نفال
۲۲۴	یاسای دابه شکردنی ده سه که وتی شهرو ده ستیشا نکردنی رهوشتی موسولمانان
۲۳۶	پی ناخوش بوونی بری له هاوه لان ده رباره ی شه رکردن له گه ل قوره ی شیه کان له به دردا
۲۳۹	کورته باسیك ده رباره ی چۆنیه تی به ریا بوونی جهنگی (به در)
۲۴۶	کۆمه کی کردنی فریشته له جهنگی به دردا، هه نوو خه وه نوچه کی هاوه لان و بارانبارین به سه ریاندا
۲۶۱	هه له انن له به رامبه ر له شکری کوفر حه رامه و، یارمه تی له خودا وه
۲۶۸	فه رمان به رداری بو خودا و پیغه مبه ری خودا و سه ریچی نه کردنی فه رمانه کانیا ن
۲۷۱	به پیره وه چوونی نه و ئایینه ی مایه ی ژیا نی خوش به ختی هه تا هه تاییه
۲۸۴	خیانه تکردن له خودا و پیغه مبه رو خیانه ت له سه ارده
۲۸۹	ته قوای خودا و پله و پایه ی ته قوا و ته قوا کارلی
۲۹۱	فیل و پیلانه جوړاو جوړه کانی موشریکه کان دژی پیغه مبه ر ﷺ
۳۰۴	موشریکه کان داوای سزای ئاسمان ده که نو پهروه ردگار له به ر خاتری پیغه مبه ر سزایان نادا
۳۱۰	به فیره و چوونی ماله خشی نی کافره کان بو کۆسپ دانان له ریگه ی خودا دا
۳۱۳	لیخو بوون بو کافره کان نه گه ر موسولمان بن، به پیچه وان هوه شه رکردن له گه لیان بو نه وه ی فیتنه به ریا نه بی